KT001 Skæv DUT vedr. ny lov om terrænært grundvand (need to)

Kategorisering	
Need to	x
Rettidig omhu	
Specifik udfordring	
Bestilt af fagudvalg	
Bestilling af politisk parti	
Bevillingsudløb	
Tilpasset bevillingsudløb	
Henvist sag	
Bestilling fra borgmesterforum eller tværgående pakke	
Bestilt administrativt	

Indtrængende grundvand i kælder. Foto fra KEID

Resume

Budgetnotatet er need to og indeholder finansiering af lovpligtige myndighedsopgaver som følge af ny lov om håndtering af terrænnært grundvand. Den statslige DUT-kompensation kan ikke dække Københavns Kommunes faktiske udgifter. Dette skyldes bl.a., at de data, Staten stiller til rådighed, kun i begrænset omfang kan anvendes, samt det faktum at byen overvejende består af etageejendomme, der ikke er undtaget af loven, som fx i kommuner med mange parcelhuse. Finansieringen skal sikre kommunens overholdelse af den nye lovgivning.

Need to risiko
Indsatsen er need to risiko, fordi den nye lovgivning medfører merudgifter til nye opgaver, og den afsatte DUT-kompensation er ikke tilstrækkelig ift. at levere det minimum af serviceniveau, som loven påkræver. De lovpligtige opgaver er særligt omkostningstunge for Københavns Kommune fordi Miljø- og Ligestillingsministeriets foreslåede metode til udpegning af udsatte områder ikke er egnet til byområder. Derudover findes der væsentligt flere store dræn i Københavns Kommune, der skal lovliggøres sammenlignet med resten af landet. Kommunen består overvejende af etageejendomme, der ikke er undtaget af loven i modsætning til fx parcelhuse. Derfor vil der for mange bygninger, skulle søges om tilladelser til eksisterende dræn løsninger, hvilket bidrager væsentligt til de samlede omkostninger.

Beslutning

- 1,7 mio. kr. på service i 2026, 1,0 mio. kr. i 2027, 1,2 mio. kr. i 2028, og 1,4 mio. kr. årligt på service fra 2029 og frem til myndighedsopgaverne relateret til den nye lov om håndtering af terrænnært grundvand.

Indhold

Loven om terrænnært grundvand trådte i kraft 1. juli 2025. Der blev ved Budget 2026 vedtaget følgende hensigtserklæring:

Teknik- og Miljøforvaltningen igangsætter de nødvendige aktiviteter for at kunne leve op til loven om terrænnært grundvand. Parterne noterer sig, at den økonomiske kompensation til

kommunerne fortsat drøftes mellem KL og Miljø- og Ligestillingsministeriet og forventes at indgå i DUT-forhandlingerne for 2025-2026. På den baggrund forventes kompensationen for 2026 og frem at være kendt umiddelbart efter Økonomiaftalen for 2027. Parterne er enige om at håndtere finansieringsbehovet, der foreløbigt er opgjort til 3,4 mio. kr. i 2026, ved udmøntningen af midtvejsreguleringen for 2026, mens de økonomiske konsekvenser for 2027 og frem indgår i augustindstillingen for budget 2027, tilsvarende de øvrige DUT-sager.

Hermed kortlægges omfanget af og muligheder for at lede terrænnært grundvand til Utterslev Mose.

Forvaltningen fremlægger, efter aftale med ØKF, finansieringsudfordringen igen til budgetforhandlingerne om budget 2027 frem for midtvejsreguleringen.

Myndighedsopgaver relateret til den nye lov om terrænnært grundvand
Loven indebærer tre overordnede opgaver, der medfører et øget ressourcetræk.

Udpegning af undersøgelses- og risikoområder
Kommunerne skal i spildevandsplanen udpege "undersøgelsesområder", hvor terrænnært grundvand kan udgøre et problem. Miljøministeriet angiver at udpegningen skal ske på baggrund af statslige data, (Hydrologisk Informations- og prognosesystem samt Klimatilpasnings- og Arealanvendelsesværktøj til Miljø- og Planmedarbejdere), suppleret med lokal viden og data, da det statslige data for nogle områder er af begrænset kvalitet. Forvaltningen har ikke et tilstrækkeligt lokalt datagrundlag om terrænnært grundvand. Selvom der ikke er krav om at indsamle nye data, vurderer forvaltningen, at en udpegning alene på baggrund af statslige data vil medføre både fejlagtige og mangelfulde udpegninger. Det kan resultere i unødige omkostninger i områder uden reelle udfordringer, mens områder med faktiske problemer risikerer at blive overset. Begge dele vil være til gene for borgerne og medføre en uhensigtsmæssig anvendelse af ressourcer.

For at gennemføre valide udpegninger skal der opbygges et tilstrækkeligt data- og vidensgrundlag til at understøtte det statslige data. Forvaltningen vil indsamle nye data og systematiserer eksisterende data, men det er forvaltningens vurdering, at det for nogle områder bliver nødvendigt at udføre reelle målinger af det terrænnære grundvand. Indsatsen med udførelse af reelle målinger af det terrænnære grundvand vil understøtte Københavns Kommunes kommende klimatilpasningsstrategi, hvor fokus på vidensindsamling og håndtering af terrænært grundvand indgår som centralt formål.

Øget opgavebelastning ifm. HOFOR's afværgeløsninger
I områder, hvor det er samfundsøkonomisk rentabelt, skal HOFOR etablere afværgeløsninger som dræn og grundvandsoppumpning. Projekterne kræver en række myndighedstilladelser, herunder til grundvandssikring, boringer, udledning, nedsivning, arbejde på forurenede arealer samt VVM-screeninger og miljøvurderinger.
Projekterne forventes at være både geografisk omfattende og teknisk komplekse, hvilket vil gøre sagsbehandlingen ressourcekrævende. Forvaltningen vurderer, at ministeriet har undervurderet både antallet af nødvendige tilladelser og det samlede ressourceforbrug til sags-

behandling, opfølgning og tilsyn. Det forventes, at HOFOR-projekterne tidligst kan igangsættes i 2029, når HOFOR har udført de lovpligtige samfundsøkonomiske beregninger for projekterne i de udpegede områder.

Regulering af store permanente grundvandssænkende foranstaltninger (fx dræn)
Loven indfører krav om tilladelse til større permanente grundvandssænkende anlæg, fx dræn, mens mindre dræn ved enfamiliehuse er undtaget. Da der opføres mange etagebyggerier i København, hvor dræn ofte etableres, forventer kommunen at få væsentligt flere sager end de fleste andre kommuner. Loven fastsætter ligeledes, at eksisterende større permanente grundvandssænkende anlæg skal have tilladelse. Frem til 2035 skal eksisterende grundvandssænkende dræn lovliggøres, samtidig med, at nye anlæg løbende skal behandles.

Forvaltningen har følgende ressourcebehov:

- 1 årsværk samt 1,0 mio. kr. årligt på service i perioden 2026-2028 til dataindsamling og udpegning af undersøgelsesområder samt udarbejdelse af tillæg til spildevandsplanen. Fra 2029 og frem afsættes 0,2 mio. kr. til ajourføring af spildevandsplanen med særligt henblik på håndtering af terrænnært grundvand.
- 1,3 årsværk årligt på service i perioden 2029 og frem til myndighedsbehandling af HOFOR's afværgeløsninger.
- 1 årsværk årligt fra 2026 og frem til 2028 og derefter 1,5 årsværk årligt til myndighedsbehandling af grundvandssænkende dræn.

Forslag til aftaletekst

Parterne er enige om at afsætte midler til håndtering af de nye myndighedsopgaver som følge af den nye lov om terrænnært grundvand.

Der afsættes:

- 1,7 mio. kr. på service i 2026, 1,0 mio. kr. i 2027, 1,2 mio. kr. i 2028, og 1,4 mio. kr. årligt på service fra 2029 og frem til myndighedsopgaverne relateret til den nye lov om håndtering af terrænnært grundvand.

Økonomi

Tabel 1. Oversigt over aktiviteter på alle styringsområder

Aktiviteter i forslaget (*1000 kr. 2027 p/l)*	**Styrings-område**	**2026**	**2027**	**2028**	**2029**	**2030**	**I alt**
Dataindsamling og udpegning undersøgelsesområder (inkl. spildevandsplan)	Service	1.756	1.756	1.756	151	151	5.570
Myndighedsbehandling af HOFORs afværgeløsninger	Service	0	0	0	983	983	1.966
Myndighedsbehandling af "grundvandssænkende dræn"	Service	756	756	756	1.135	1.135	4.538
DUT-kompensation	Service	-803	-1.518	-1.339	-907	-907	-5.474
Udgifter i alt (netto)		1.709	994	1.173	1.362	1.362	6.600

Klimapåvirkning

Tabel 2. Skønnet livscyklusvurdering af opgaven med dataindsamling

Kilde til udledning	Udledning pr. m² pr. år (kg CO_2e/ m²/år)	Udledning pr. år (ton CO_2e/år)	Samlet udledning (ton CO_2e)
Boringer til overvågning af det terrænnære grundvand	Udfyldes kun ved byg-geri	Udfyldes kun ved byggeri	0,5 – 1,2

Note: Udledningen er et beregnet skøn baseret på den forventede klimapåvirkning over projektets livscyklus. Den forventede udledning er forbundet med usikkerhed.

Risikovurdering og proces

Den overordnede risikovurdering er, at indsatsen vurderes at være kompliceret. Det skyldes, at der er tale om nye opgaver, som forvaltningen ikke har konkrete erfaringer med, og at det er usikkert i hvilket omfang private og HOFOR vil etablere dræn og andre løsninger til at håndtere det terrænnære grundvand. Derfor er de estimerede udgifter til myndighedsbehandling af disse ansøgninger forbundet med usikkerhed.

Tidligere afsatte midler

Der blev ved midtvejsreguleringen i 2025 afsat 0,5 mio. kr.

1.000 kr., løbende p/l	**2025**
Midtvejsregulering 2025	0,5
Afsatte midler i alt	**0,5**

Administrativt bilag

Bevillingstekniske oplysninger

Tabel 3. Service

1.000 kr., 2027 p/l	Udvalg	Bevil-ling	Indtægt/ udgift	p/l ja/nej	2026	2027	2028	2029	2030	I alt
Dataindsamling og udpegning undersøgelses-områder	KTU	1000 – Ordi-nær drift	U	Ja	1.756	1.756	1.756			**5.268**
Ajourføring af spildevandsplan	KTU	1000 – Ordi-nær drift	U	Ja				151	151	**302**
Myndighedsbe-handling af HOFORs afvær-geløsninger	KTU	1000 – Ordi-nær drift	U	Ja	0	0	0	378	378	**756**
Myndighedsbe-handling af HOFORs afvær-geløsninger	KTU	1000 – Ordi-nær drift	U	Ja	0	0	0	227	227	**454**
Myndighedsbe-handling af HOFORs afvær-geløsninger	KTU	1000 – Ordi-nær drift	U	Ja	0	0	0	378	378	**756**
Myndighedsbe-handling af "grundvands-sænkende dræn"	KTU	1000 – Ordi-nær drift	U	Ja	756	756	756	1.135	1.135	**4.538**
DUT-kompensa-tion	KTU	1000 – Ordi-nær drift	U	Ja	-803	-1518	-1339	-907	-907	**-5.474**
Serviceudgifter i alt					1.709	994	1.173	1.362	1.362	**6.600**

Øvrige tekniske oplysninger

Bydele

Bydækkende: ☒											
Bispebjerg	☐	Indre by	☐	Vesterbro/Kgs. Enghave	☐	Valby	☐	Amager Øst	☐	Udenbys	☐
Nørrebro	☐	Østerbro	☐	Brønshøj/Husum	☐	Vanløse	☐	Amager Vest	☐		
Adresse											

Høring

Har budgetnotatet været i høring?	**Ja**	**Nej**
Ejendomsfaglig høring i KEK/ByK/KEJD		X
IT-projekt (KIT)		X

KT004 Skæv DUT ifm. indførelse af fuld brugerbetaling for miljøtilsyn (need to)

Kategorisering	
Need to	x
Rettidig omhu	
Specifik udfordring	
Bestilt af fagudvalg	
Bestilling af politisk parti	
Bevillingsudløb	
Tilpasset bevillings-udløb	
Henvist sag	
Bestilling fra borg-mesterforum eller tværgående pakke	
Bestilt administrativt	

Resume

Budgetnotatet er need to og indeholder midler til håndtering af skæv DUT-regulering som følge af en ny bekendtgørelse om fuld brugerbetaling for miljøtilsyn med forurenende virksomheder og husdyrbrug. DUT-regulering forudsætter, at Københavns Kommunes indtægter og udgifter til miljøtilsyn er markant højere, end de faktisk er, bl.a. fordi reguleringen omfatter husdyrbrug, som stort set ikke findes i kommunen. Den øgede brugerbetaling kan derfor kun dække 0,9 mio. kr. af den samlede negative DUT-regulering på 2,7 mio. kr. i 2026 og 2,8 mio. kr. fra 2027. Det medfører en nettoreduktion på 1,8 mio. kr. i 2026 og 1,9 mio. kr. årligt fra 2027.

Need to risiko
Initiativet er en need to risiko, fordi ændringen skyldes en udefrakommende begivenhed i form af en ny bekendtgørelse om miljøtilsyn trådte i kraft d. 1. januar 2026. Udfordringen er, at den negative DUT-regulering forudsætter, at Københavns Kommunes indtægter og udgifter til miljøtilsyn er markant højere end de faktisk er. Københavns Kommune har dog ikke landbrugsproduktion eller husdyrbrug, og det resulterer i en skæv negativ DUT-regulering for Københavns Kommune.

Beslutning

- Der skal træffes beslutning om at afsætte 1,8 mio. kr. i 2026 og 1,9 mio. kr. fra 2027 og frem som følge af den skæve DUT-regulering i forbindelse med bekendtgørelsen om fuld brugerbetaling for miljøtilsyn, som trådte i kraft 1. januar 2026 (need to).

Indhold

Miljøtilsyn og miljøgodkendelse ved forurenende virksomheder er en lovpligtig opgave for kommunerne. Miljøstyrelsen sendte i efteråret 2025 bekendtgørelse om ændring fra delvis brugerbetaling af kommunernes miljøtilsyn til fuld brugerbetaling for at imødekomme en generel underfinansiering af området i høring, og bekendtgørelsen blev vedtaget 28. november 2025 med ikrafttrædelsesdato pr. 1. januar 2026.

Der er 74 miljøgodkendte virksomheder i København og dertil lige over 300 tilsynspligtige ikke-miljøgodkendte virksomheder, hvor der opkræves et gebyr for det lovpligtige kommunale miljøtilsyn, samt for sagsbehandling af virksomhedernes miljøsager. Forvaltningen fører over hundrede lovpligtige tilsyn om året med både miljøgodkendte og de ikke-miljøgodkendte virksomheder. Der udarbejdes løbende nye miljøgodkendelser, og der føres tilsyn med eksisterende miljøgodkendelser.

Tilsyn foregår på den måde, at virksomheden først varsles, hvorefter forvaltningen møder fysisk op hos virksomheden og sikrer, at vilkår i miljøgodkendelsen eller krav i branchebekendtgørelserne er overholdt. Er der afvigelser påtales eller indskærpes dette. Efter tilsynet skrives notat og evt. påkrav. Yderligere sagsbehandling af virksomhedens aktiviteter er også omfattet af brugerbetaling, herunder behandling af ansøgning om godkendelse og andre opgaver efter kapitel 5 i miljøbeskyttelsesloven; fx ændringer i driften, eller oprettelse af nye virksomheder eller afvikling af virksomheder.

Bekendtgørelsen medfører, at Klima-, Miljø- og Teknikforvaltningen får reduceret den skattefinansierede bevilling på 2,7 mio. kr. i 2026 og 2,8 mio. kr. i 2027 og frem som følge af de vedtagne DUT-forhandlinger med en negative DUT-regulering på dette område. Den nye takst for miljøtilsyn kan kun dække 0,9 mio. kr. årligt, hvilket efterlader et årligt finansieringsbehov på 1,8 mio. kr. i 2026 og 1,9 mio. kr. i 2027 og frem. Klima-, Miljø og Teknikudvalget har godkendt taksten til miljøtilsyn i 2026 på mødet d. 21. maj 2026.

Finansieringsbehovet opstår, fordi DUT-midlerne vedrører to love: lov om miljøbeskyttelse og lov om husdyrbrug og anvendelse af gødning m.v.

Forslag til aftaletekst

"Parterne er enige om at afsætte midler til finansiering af skæv DUT-regulering som følge af bekendtgørelsen om fuld brugerbetaling for miljøtilsyn.

Der afsættes:

1,8 mio. kr. i 2026 og 1,9 mio. kr. i 2027 og frem på service."

Økonomi

Tabel 1. Oversigt over aktiviteter på alle styringsområder

Aktiviteter i forslaget *(1.000 kr., 2027 p/l)*	**Styrings-område**	**2026**	**2027**	**2028**	**2029**	**2030**	**I alt**
Negativ DUT-regulering (varig)	Service	2.672	2.742	2.742	2.742	2.742	13.640
Øget brugerbetaling (takst)	Service	-890	-890	-890	-890	-890	-4.450
Netto finansieringsbehov		**1.782**	**1.852**	**1.852**	**1.852**	**1.852**	**9.190**

Klimapåvirkning

Indsatsen i budgetnotatet har ingen klimapåvirkning.

Risikovurdering og proces

Den overordnede risikovurdering er, at initiativet vurderes at være ukompliceret, og der er ingen risici forbundet hermed. Hvis ikke initiativet godkendes, vil det medføre, at Klima-, Miljø- og Teknikforvaltningen har en finansieringsudfordring på 1,8 mio. kr. i 2026 og 1,9 mio. i 2027

og frem. Det vil medføre serviceforringelser, hvis udfordringen skal håndteres indenfor udvalgets ramme.

Tidligere afsatte midler

Der har ikke tidligere været afsat midler til aktiviteten.

Administrativt bilag

Bevillingstekniske oplysninger

Tabel 1. finansieringsbehov som følge af skæv DUT-regulering

1.000 kr., 2027 p/l	Udvalg	Bevilling	Indtægt/ udgift	p/l ja/nej	2026	2027	2028	2029	2030	I alt
Kompensation for skæv DUT	KTU	1000 – Ordinær drift	U	Ja	1.782	1.852	1.852	1.852	1.852	9.190
Serviceudgifter i alt					**1.782**	**1.852**	**1.852**	**1.852**	**1.852**	**9.190**

Bydele

Bydækkende: ☒											
Bispebjerg	☐	Indre by	☐	Vesterbro/Kgs. Enghave	☐	Valby	☐	Amager Øst	☐	Udenbys	☐
Nørrebro	☐	Østerbro	☐	Brønshøj/Husum	☐	Vanløse	☐	Amager Vest	☐		
Adresse											

Har budgetnotatet været i høring?	**Ja**	**Nej**
Ejendomsfaglig høring i KEK/ByK/KEJD		X
IT-projekt (KIT)		X

SU01 Plejeboligplan 2026 – 2035 (need to, kapacitet)

Resume

Kategorisering	
Need to	X
Fastholdelse/rekruttering	
Rettidig omhu	
Specifik udfordring	
Bestilt af fagudvalg	
Bestilling af politisk parti	
Bevillingsudløb	
Tilpasset bevillingsudløb	
Henvist sag	
Bestilling fra borgmesterforum eller tværgående pakke	
Bestilt administrativt	

Københavns Kommune (KK) skal kunne dække behovet for plejeboliger, hvorfor der løbende er brug for tilpasning i plejeboligkapaciteten, som følge af den demografiske udvikling.

Plejeboligplanen udgør det samlede planlægnings- og finansieringsgrundlag for tilpasning af plejeboligkapaciteten, herunder opførelse af nye plejehjem som følge af den demografiske udvikling, samt l som erstatning for utidssvarende plejehjem. Desuden omfatter plejeboligplanen etablering af nye aktivitetscentre, som er beliggende på de kommende, nye plejehjem

I KK forventes antallet af +80-årige at stige med 35 pct. i perioden 2026 – 2035. Med KKs demografimodel tilføres Sundheds- og Omsorgsforvaltningen (SUF) automatisk midler til drift af plejehjem og aktivitetspladser svarende til den demografiske udvikling, men midler til byggeri af plejehjem/boliger og aktivitetspladser samt renovering af eksisterende plejeboliger skal søges ifm. budgetforhandlingerne.

Der skal med dette budgetnotat anvises finansiering til minimumsscenariet på i alt 1.773 plejeboliger (fordelt på 14 plejehjem) samt 420 aktivitetspladser, som etableres på nye plejehjem. Det bemærkes, at 38 ud af de 1.773 plejebolig indgår som en del af *SU06 Kapacitetsudfordringer på kommunale midlertidige pladser* ved budgetforhandlingerne for 2027. Vedtages SU06 ikke, skal der findes en anden lokalitet til yderligere 38 plejeboliger.

Derudover er der tilvalg, som omfatter supplerende 10 pct. af maksimumsbeløb til opførelse af plejeboliger og servicearealer samt tilvalg, som omfatter udvidelse af servicearealer til plejeboliger for borgere med demens med 5 m^2.

Need to

Københavns Kommune skal også fremadrettet kunne dække behovet på plejeboligområdet, hvorfor der som følge af den demografiske udvikling, er behov for midler til udvidelse af plejeboligkapaciteten gennem etablering af plejeboliger og servicearealer i perioden 2026 – 2035. Samtidig skal kommunen fremadrettet sikre, at alle borgere kan anvises til en tidssvarende plejebolig.

Ligeledes er der som følge af den demografiske udvikling behov for at bevilge midler til udvidelse af kapaciteten af kommunens aktivitetscentre i perioden 2026 - 2035, så kommunen fortsat kan dække behovet for aktivitetspladser.

Beslutning

Minimumsscenariet

- Der skal træffes beslutning om at afsætte i alt 80,3 mio. kr. på service i perioden 2026-2035 og 65,9 mio. kr. årligt i 2036 og frem til leje af servicearealer.

- Der skal træffes beslutning om at reducere anlægsrammen med 45,7 mio. kr. i perioden 2026-2035 til montering af servicearealer.
- Der skal træffes beslutning om at afsætte i alt 89,9 mio. kr. på finansposter i perioden 2026-2035 til Indskud i Landsbyggefonden.
- Der skal træffes beslutning om at afsætte i alt 955,0 mio. kr. på finansposter i perioden 2026-2035 til deponering.

Tilvalg 1 - Supplerende 10 pct maksimumsbeløb for plejeboliger og tilsvarende forhøjelse af husleje for servicearealer

- Der skal træffes beslutning om at afsætte i alt 46,3 mio. kr. på service i perioden 2026-2035 og 10,4 mio. kr. årligt i 2036 og frem til leje af servicearealer.
- Der skal træffes beslutning om at afsætte i alt 329,8 mio. kr. på finansposter i perioden 2026-2035 til Indskud i Landsbyggefonden.
- Der skal træffes beslutning om at afsætte i alt 125,1 mio. kr. på finansposter i perioden 2026-2035 til deponering.

Tilvalg 2a - Øget serviceareal til plejehjem for borgere med demens såfremt tilvalg 1 ikke vedtages eller i kombination med tilvalg 1 og tilvalg 2b

- Der skal træffes beslutning om at afsætte i alt 16,3 mio. kr. på service i perioden 2026-2035 og 3,5 mio. kr. årligt i 2036 og frem til leje af servicearealer.
- Der skal træffes beslutning om at afsætte i alt 39,0 mio. kr. på finansposter i perioden 2026-2035 til deponering.

Tilvalg 2b – Øget serviceareal til plejehjem for borgere med demens såfremt tilvalg 1 og 2a vedtages (supplerende 10 pct. forhøjelse af husleje)

- Der skal træffes beslutning om at afsætte i alt 1,4 mio. kr. på service i perioden 2026-2035 og 3,8 mio. kr. årligt i 2036 og frem til leje af servicearealer.
- Der skal træffes beslutning om at afsætte i alt 3,5 mio. kr. på finansposter i perioden 2026-2035 til deponering.

Indhold

Historik for vedligeholdelse og udvidelse af plejeboligkapaciteten

Med Moderniseringsplan 1 fra 2005 blev det besluttet, at kommunens utidssvarende plejehjem skulle moderniseres, enten ved en gennemgribende ombygning eller flyt til ny bygning og dermed blev finansierings- og planlægningsgrundlaget tilvejebragt for hhv. ombygning af utidssvarende plejehjem samt tilpasning af plejeboligkapaciteten som følge af den demografiske udvikling.

Utidssvarende plejehjem har typisk små et-rumsboliger og små badeværelser, som ikke lever op til gældende arbejdsmiljøkrav. Desuden er bygningerne af ældre dato og klimaskærmen er utidssvarende og slidt, hvilket medfører et højt energiforbrug og et dårligere indeklima for beboere og medarbejdere.

Finansierings- og planlægningsgrundlaget (Moderniseringsplanen, senere Plejeboligplanen) er efterfølgende blevet opdateret ad tre gange (tabel 1) ifm. Budget 2011, Budget 2018 og Budget 2022.

Tabel 1. Oversigt over politisk godkendte moderniserings- og plejeboligplaner

Navn	Periode (Budgetår)
Moderniseringsplan 1	2005 – 2010 (Budget 2005)
Moderniseringsplan 2	2011 – 2022 (Budget 2011)
Udvidelse af Moderniseringsplan 2	2018 – 2025 (Budget 2018)
Plejeboligplan 1	2026 - 2030 (Budget 2022)
Plejeboligplan 2	*2026 – 2035 (Budget 2027)*

Den opdaterede plejeboligplan dækker perioden 2026–2035 og omfatter:

- En tilpasning af antal plejeboliger, der indgår i plejeboligplanen som følge af ændret demografimodel på plejebolig- og aktivitetspladsområdet.
- Reperiodiseringer af forsinkelser i plejehjemsbyggerier i Plejeboligplan 1.
- En udvidelse af Plejeboligplanen til 2035.
- En genberegning af budgetter som følge af stigende byggepriser og dermed forhøjet maksimumsbeløb for opførelse af almene plejeboliger samt en stigning i det kommunale grundkapitallån fra 10 pct. til 14. pct.

Plejeboligplanen omfatter, udover plejehjem, etablering af aktivitetscentre. Aktivitetscentre er et tilbud, hvor borgere, som bor i eget hjem, kan komme en eller flere gange om ugen og deltage i diverse aktiviteter. Aktivitetscentre etableres ifm. plejehjem.

Det tager typisk 5-6 år at opføre et nyt plejehjem, idet det kræver identifikation og køb af byggegrund, evt. udarbejdelse af lokalplan, udbud af grundkapital, projektudbud, eventuel nedrivning af eksisterende bygninger samt opførelse og indretning af nyt plejehjem.

For at sikre den nødvendige plejeboligkapacitet de kommende ni år, er tidshorisonten for den opdaterede plejeboligplan sat til 2035. Dette svarer til tidshorisonten for plejeboligplanen vedtaget ved Budget 2022, som ligeledes var ni år (frem til 2030).

Plejeboligplan 2026-2035 - plejeboliger

I KK opføres plejehjem af almene boligselskaber inden for rammerne af almenboligloven. Et plejehjem omfatter to arealtyper: *plejeboliger*, der omfatter borgerens private bolig og en andel af bogruppens spise- og opholdsarealer samt *servicearealer*, der omfatter fælles funktioner til plejehjemmets beboere, tekniske faciliteter samt personalefaciliteter. Plejeboligerne ejes af de almene boligselskaber og udlejes til beboerne selv, mens de fælles servicearealer udlejes til KK.

Det er de almene boligselskaber, der har det økonomiske og juridiske ansvar for opførelse af plejehjem samt ansvar for den efterfølgende bygningsmæssige drift. Plejehjemmenes udformning og indretning sker i samarbejde med SUF og tager udgangspunkt i 10 principper for fremtidens plejehjem (SOU 23/9-2021).

Tilpasning af plejeboligkapaciteten

Økonomiforvaltningen (ØKF) og SUF foretog i 2026 et servicetjek af demografimodellen på plejeboligområdet (herunder opdatering af sund aldringseffekten). Den opdaterede demografimodel medfører, at det forventede ekstra plejeboligbehov frem mod 2035 reduceres fra 1.590 plejeboliger til 1.017 plejeboliger.

SUFs behov for 1.017 nye plejeboliger frem mod 2035 reduceres dog pga. to allerede iværksatte indsatser, idet visitation af borger til plejebolig kan udsættes eller undgås med indsatserne:

- Senior Plus Boliger, som reducerer behovet for nye plejeboliger med 49.
- Udvidet støtte til pårørende til hjemmeboende borgere, som reducerer behovet for nye plejeboliger med 45.

Indsatserne er godkendt som investeringscases i forbindelse SUNDs effektiviseringsbidrag til Budget 2027. De to indsatser reducerer således behovet for nye plejeboliger med i alt 94 fra 1.017 plejeboliger til 923 plejeboliger.

Behovet for 923 nye plejeboliger realiseres ved:

- Opførelse af 853 nye almene plejeboliger.
- Etablering af 32 tryghedsboliger i eksisterende ældreboliger (Budget 2026). Disse boliger indgår i plejeboligkapaciteten.
- Konvertering af 38 midlertidige pladser til plejeboliger på Hørgårdens plejehjem (Del af *SU06 Kapacitetsudfordringer på kommunale midlertidige pladser*, som behandles ifm. budget 2027. Godkendes budgetforslaget ikke, skal der anvises lokationer til opførsel af yderligere 38 nye plejeboliger andetsteds).

Erstatning af eksisterende, utidssvarende plejeboliger
Udover opførelse af de 853 nye almene plejeboliger, som følge af ændret demografi, har SUF frem mod 2035 behov for opførelse af yderligere 920 nye plejeboliger som erstatning for utidssvarende plejeboliger. Således er der behov for opførelse af i alt 1.773 nye plejeboliger, hvoraf 1.588 opføres som somatiske plejeboliger og 185 til borgere med demens.

De 1.773 plejeboliger etableres på i alt 14 nye plejehjem i perioden 2026-2035 på følgende måde:

- Sydhavnsgade åbner ultimo 2026
- Tre plejehjem er vedtaget: Molestien (BR 14/12-23), Fremtidens Sølund (BR 18/9-14) og Sundparken (3/2-22).
- SUND/KTU/ØU/BR skal løbende godkende opførelse af de resterende 10 nye plejehjem, herunder plejehjemmenes placering, antal plejeboliger mv. samt økonomiske konsekvenser for kommunen. De enkelte plejehjem forelægges til godkendelse ca. 3-4 år før planlagt åbning.

Plejeboligplan – aktivitetspladser
København skal være en by med gode muligheder for at indgå i fællesskaber – også når man er fyldt 65 år. Derfor tilbyder KK aktivitetspladser til hjemmeboende borgere over 65 år med behov for støtte til at vedligeholde fysisk og mental sundhed (Ældreloven § 6 og Serviceloven §§ 86.2 og 104). Aktivitetscentrene skaber rammer for samvær og nærvær for hjemmeboende ældre borgere, der deltager i centrenes aktiviteter en eller flere gange ugentligt. Tilbuddene omfatter blandt andet motion og træning, kreative aktiviteter, korsang og andre fællesskabsorienterede aktiviteter.

Aktivitetscentre opføres som serviceareal ifm. med de nyopførte plejehjem.

Der skal i perioden 2026-2035 åbnes i alt 420 nye aktivitetstilbudspladser:

- 185 aktivitetspladser som følge af den demografiske udvikling

- 235 aktivitetspladser, svarende til syv aktivitetscentre, ligger på utidssvarende plejehjem, som skal nybygges. De syv aktivitetscentre ombygges/flyttes til nye bygninger sammen med de respektive utidssvarende plejehjem.

Desuden skal tre aktivitetscentre flyttes til nye plejehjem som følge af øvrige bygningsmæssige tiltag:

- Aktivitetscenteret på Sølund skal midlertidigt genhuses ifm. nedrivning og genopførsel af Fremtidens Sølund. Der etableres midlertidige faciliteter til aktivitetscenteret i tomme lokaler i ældreboligkomplekset Ringergården. Når aktivitetscenteret flytter tilbage til Sølund, vil det etablerede areal i Ringergården blive anvendt til andre borgerrettede formål i lokalområdet.
- Aktivitetscenter Vigerslev er beliggende i pavilloner ved Center for Rehabilitering og Akutpleje. Grunden overdrages ifm. sundhedsreformen til Region Østdanmark, hvorfor aktivitetscenteret skal flytte til nye lokaler på et nybygget plejehjem.
- Daghøjskole ligger på Peder Lykke Centeret (PLC), som er en del af den selvejende institution. Der skal tages stilling til fremtidig placering og finansiering af lokaler hertil, inden PLCs nuværende bygninger afvikles.

Plejeboligplan 2026-2035 - opsummering på samlet kapacitet

Når plejeboligplanen er tilendebragt i 2035, vil SUF i alt råde over:

- 46 moderniserede plejehjem, opført efter almenboligloven.
- Tre kommunale ikke-moderniserede plejehjem med forholdsvis gode fysiske forhold, hvor tekniske installationer mv. er renoveret/levetidsforlænget. At de tre plejehjem ikke moderniseres betyder, at beboernes husleje kan holdes nede. Dermed sikres, at SUF fortsat råder over plejehjem, hvor borgere med begrænset indkomst kan få tilbudt en bolig, de kan betale, fx flygtninge som er kommet til landet i en relativ høj alder.
- 5 tryghedsboligfællesskaber
- Ca. 24 aktivitetscentre

Need to minimumsscenariet

Plejeboliger

Hovedparten af de nye plejeboliger etableres som 2-rumsboliger, men der etableres også et antal 1-rumsboliger til borgere, herunder til borgere med demens. Plejeboligerne budgetteres og bygges med en gennemsnitlig størrelse på 67 m^2 pr. bolig, som er den typiske størrelse for en almindelig 2-rums plejebolig. Heraf udgør den private bolig ca. 45 m^2, mens fælles opholdsarealer og adgangsarealer mv. udgør ca. 22 m^2.

Almene plejeboliger etableres indenfor det af staten fastsatte maksimumsbeløb for opførelse af almene boliger. Siden godkendelsen af plejeboligplanen fra Budget 2022 er der sket en række ændringer ift. finansiering af plejeboliger, bl.a. som følge af stigende byggepriser, som har gjort det vanskeligt at opføre almene plejeboliger:

1) Maksimumsbeløbet blev forhøjet med ca. 11 pct. i januar 2026, svarende til et maksimumsbeløb på i alt 41.240 kr. pr. m^2. Herudover reguleres maksimumsbeløbet fremadrettet hver 3. måned i stedet for – som tidligere – én gang om året.

2) Folketinget vedtog ultimo august 2026, at give kommunerne mulighed for en supplerende forhøjelse af maksimumsbeløbet på 10 pct. Kommunerne skal finansiere de 10 pct. fuldt ud som et kommunalt tillægslån, på samme vilkår som

grundkapitallån. De supplerende 10 pct. vil medføre, at KK skal betale yderligere 3.800 kr. pr. m^2, svarende til i alt ca. 250.000 kr. pr. plejebolig i grundkapitallån (67 m^2). Loven forventes at træde i kraft den 4/9-26.

3) Kommunerne har frem til udgangen af 2026 finansieret 10 pct. af anskaffelsessummen (maksimumsbeløbet) ved grundkapitallån. Fra 2027 stiger dette til 14 pct, hvilket betyder, at KK i alt skal finansiere 5.800 kr. pr. m^2. Det betyder, at KK i alt skal betale ca. 0,4 mio. kr. pr. plejebolig (67 m^2).

Servicearealer
Servicearealerne ejes af de almene boligselskaber og udlejes til KK og omfatter faciliteter for alle plejehjemmets beboere, fx multisal, træningsfaciliteter og frisør, personalefaciliteter, fx kontorer, mødelokaler og omklædningsfaciliteter samt en række tekniske funktioner, fx produktionskøkken og medicinrum. Vask af beboernes tøj og linned samt uniformer leveres at privat leverandør og der etableres derfor ikke vaskeri. Servicearealer omfatter desuden en andel af plejehjemmets gangarealer, trapper mv. Servicearealerne udgør gennemsnitligt 22,5 m^2pr. plejebolig. Dvs. at der pr. plejebolig etableres 89,5 m^2 fordelt på 67 m^2 som plejebolig og 22,5 m^2 serviceareal.

Opførelse af servicearealer er ikke underlagt et maksimumsbeløb, men kan fastsættes af kommunen. Servicearealerne bygges samtidigt, og delvist integreret, med plejeboligerne. Desuden deler plejeboliger og servicearealer tag, ydermure mv. De høje byggepriser påvirker det samlede byggeri og har derfor samme gennemslagskraft i forhold til både boligdelen og servicearealdelen.

Aktivitetspladser
Der opføres 10 m^2 pr. aktivitetsplads, som omfatter faciliteter til ophold og aktivitet for aktivitetscenterets brugere. Aktivitetscenteret anvender desuden plejehjemmets træningssale, café mv.

Montering af plejehjem
Når kommunen overtager et nyt plejehjem, medfølger der alene fast inventar, fx køkkener, skabe og hårde hvidevare. Kommunen har derfor efterfølgende udgifter til indkøb af møbler og udstyr, herunder it-udstyr samt udgifter til håndværkere og rådgivere. Derudover rummer udgiftsposten udgifter til flytning fra utidssvarende plejehjem til det nybyggede plejehjem.

Tandlægeklinikker
Med Budget 2023 blev det vedtaget at etablere seks nye tandlægeklinikker som følge af den demografiske udvikling samt et antal erstatningsklinikker som følge af plejehjemsmodernisering. Tandlægeklinikkerne skulle opføres på plejehjem, og dermed indgå i plejeboligplanen. Der blev ifm. OFS 25/26 givet need to midler til en screeningsbevilling vedr. etablering af tandlægeklinikker i kommunale bygninger. SUF er pt. i færd med se på muligheder for etablering af nye tandklinikker og forventer at fremsætte et opdateret budgetforslag på området, som betyder, at klinikkerne samles på en eller flere større klinikker.

Der gøres opmærksom på, at BR i december 2026 godkendte, at der ifm. etablering af plejehjem på Molestien skal afsættes 130 m^2 servicearealer til tandklinik (uanset om der bliver etableret en klinik). Det er derfor nødvendigt at indregne dette ekstra areal i

forudsætninger for Plejeboligplanen. Tilsvarende er der på Fremtidens Sølund indregnet ekstra serviceareal til tandklinik. Det gælder ikke, at der for alle fremtidige byggerier skal indregnes areal til tandklinikker.

Tilvalg 1 - supplerende 10 pct maksimumsbeløb for plejeboliger og tilsvarende forhøjelse af husleje for servicearealer

Som beskrevet har kommunen mulighed for at godkende, at anskaffelsessummen (maksimumsbeløbet) kan overstige det ellers gældende maksimumsbeløb med 10 pct.

De almene boligselskaber oplyser, at der er behov for de yderligere 10 pct. ift. maksimumsbeløbet, hvis plejeboligerne skal kunne opføres med samme funktioner og kvalitet som tidligere. Ligeledes er der behov for at øge husleje til servicearealer med 10 pct., da de høje byggepriser påvirker det samlede byggeri og har derfor samme gennemslagskraft som ved plejeboligdelen.

Hvis de supplerende 10 pct. forhøjelse, på både plejeboliger og servicearealer, ikke vedtages ved Budget 2027, vil der på alle kommende plejehjem skulle foretages en række generelle besparelser i forhold til funktion og kvalitet, hvilket blandt andet vil få betydning for plejehjemmenes udtryk, hjemlighed samt plejehjemsbygningernes ydre udtryk. Ift. til enkelte plejehjem, hvor der allerede er lokalplan, kan manglende af de supplerende 10 pct. desuden kræve lokalplansændringer, idet lokalplanens krav ikke kan imødekommes. Endelig kan der være plejehjem, som boligselskaberne grundet stedsspecifikke forhold, ikke kan opføre.

Tilvalg 2a og 2b – øget serviceareal til plejehjem for borgere med demens

185 plejeboliger (fordelt på to plejehjem) er målrettet borgere med svær demens. Denne målgruppe har særlige udfordringer og behov, som bl.a. betyder, at de enkelte bogrupper skal være forholdsvis små. Dette for at borgere med demens bedre selv kan finde vej uden hjælp og for at mindske uro, overstimulering og konflikter blandt beboerne. Desuden skal fællesarealernes størrelse give mulighed for en fleksibel indretning, så der kan indrettes med flere små spiseborde og siddegrupper. Samtidig er personalenormeringen ca. 50 pct. højere end på somatiske plejehjem. Samlet set betyder det, at behovet for servicearealer pr. plejeboliger for borgere med demens er i alt 27,5 m^2 pr. plejebolig, og dermed 5 m^2 højere end almene somatiske plejehjem. De supplerende kvadratmeter til demensboliger indgik ikke i Plejeboligplanen til Budget 2022 og skal derfor fuldt finansieres med nærværende budgetnotat til Budget 2027.

De økonomiske konsekvenser ved at øge servicearealet til borger med demens med 5 m^2 afhænger af vedtagelse af tilvalg 1:

- Tilvalg 2a baserer sig alene på minimumsscenariet, hvor tilvalg 1 ikke vedtages eller i kombination med tilvalg 1 og tilvalg 2b.
- Tilvalg 2b baserer sig på minimumsscenariet, hvor tilvalg 1 og 2a vedtages, og at huslejen for de ekstra 5 m^2 servicearealer dermed suppleres med 10 pct.

Tabel 2. Estimeret skøn for anlægsudgift

1.000 kr., 2027 p/l	**Hovedscenarie for anlægsudgift (estimat)**
(Need-to) anlægsprojekt	**-45.688**
(Need to) anlægsudgifter (inkl. KK byggehonorar)	-45.688

Økonomi

Plejeboligplanen vil ifm. Budget 2031 eller 2032 blive genberegnet, dels ift. det på den tid gældende maksimumsbeløb, dels ift. evt. ændret demografiprognose for plejeboliger og aktivitetspladser.

Deponeringsforpligtelsen i plejeboligplanen mellemfinansieres ved et kassetræk indtil midlerne kan frigives som følge af ledig låneramme mv. Deponeringen kræver derfor ikke særskilt finansiering i budgettet.

Tabel 3. Oversigt over ønskets aktiviteter på alle styringsområder – need to

Styrings-område	*1.000 kr., 2027 p/l*	2026	2027	2028	2029	2030	2031-2035	I alt
Service	Afsat ramme	-7.938	-58.232	-69.553	-77.481	-85.406	-427.031	**-725.641**
	Leje af servicearealer Plejeboliger og Aktivitetstilbud inkl. 11 pct.	3.905	17.650	26.502	49.462	62.075	646.370	**805.964**
	Udgifter i alt (netto)*	**-4.033**	**-40.582**	**-43.051**	**-28.019**	**-23.331**	**219.339**	**80.323**
Anlæg	Afsat ramme	-20.149	-60.208	-77.604	-35.960	-75.290		**-269.212**
	Montering af servicearealer Plejeboliger og Aktivitetstilbud	18.510	25.636	31.037	20.256	65.464	62.621	**223.524**
	Udgifter i alt (netto)	**-1.640**	**-34.573**	**-46.567**	**-15.705**	**-9.826**	**62.621**	**-45.688**
Finansposter: Indskud i LBF	Afsat ramme	-299.079	-39.902	-40.136				**-379.117**
	Indskud i Landsbyggefonden inkl. 11 pct.	0	69.513	27.809	182.179	39.728	149.773	**469.003**
	Udgifter i alt (netto)	**-299.079**	**29.612**	**-12.327**	**182.179**	**39.728**	**149.773**	**89.886**
Finansposter: Deponering	Afsat ramme	-209.224	-131.284	-146.931	-118.022	-120.810		**-726.271**
	Deponering Plejeboliger og Aktivitetstilbud inkl. 11 pct.	0	311.164	8.009	205.490	74.820	1.081.794	**1.681.277**
	Kassefinansiering af deponering	209.224	-179.880	138.922	-87.468	45.990	-1.081.794	**-955.006**
	Udgifter i alt (netto)	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**
I alt	Afsat ramme	-536.391	-289.626	-334.223	-231.463	-281.507	-427.031	**-2.100.241**
	Plejeboliger og Aktivitetstilbud inkl. 11 pct.	22.414	423.963	93.357	457.387	242.087	1.940.559	**3.179.767**
	Kassefinansiering af deponering	209.224	-179.880	138.922	-87.468	45.990	-1.081.794	**-955.006**
	Udgifter i alt (netto)	**-304.752**	**-45.543**	**-101.944**	**138.456**	**6.571**	**431.733**	**124.521**

*Midlerne ønskes varigt

Tabel 4. Oversigt over ønskets aktiviteter på alle styringsområder – tilvalg 1: 10 pct. forhøjelse

Styrings-område	*1.000 kr., 2027 p/l*	2026	2027	2028	2029	2030	2031-2035	I alt
Service	Tilvalg 10 pct. forhøjelse*	0	145	204	1.737	2.295	41.939	**46.319**
Finansposter: Indskud i LBF	Tilvalg 10 pct. forhøjelse	0	52.095	18.053	136.685	25.790	97.227	**329.849**
Finansposter: Deponering	Tilvalg 10 pct. forhøjelse	0	1.747	722	18.513	6.740	97.357	**125.079**
	Kassefinansiering af deponering	0	-1.747	-722	-18.513	-6.740	-97.357	**-125.079**
I alt	**Udgifter i alt (netto)**	**0**	**52.240**	**18.257**	**138.422**	**28.084**	**139.166**	**376.168**

*Midlerne ønskes varigt

Tabel 5. Oversigt over ønskets aktiviteter på alle styringsområder – tilvalg 2a: Øget serviceareal til plejehjem for borgere med demens ekskl. 10% forhøjelse (kan vælges, hvis tilvalg 1 ikke vedtages *eller* i kombination med tilvalg 1 og tilvalg 2b)

Styrings-område	*1.000 kr., 2027 p/l*	2026	2027	2028	2029	2030	2031-2035	I alt
Service	Tilvalg Demensboliger ekskl. 10 pct. forhøjelse*	0	0	0	0	0	16.314	**16.314**
Finansposter: Deponering	Tilvalg Demensboliger ekskl. 10 pct. forhøjelse	0	0	0	0	0	38.990	**38.990**
	Kassefinansiering af deponering	0	0	0	0	0	-38.990	**-38.990**
I alt	**Udgifter i alt (netto)**	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**	**16.314**	**16.314**

*Midlerne ønskes varigt

Tabel 6. Oversigt over ønskets aktiviteter på alle styringsområder – tilvalg 2b: Øget serviceareal til plejehjem for borgere med demens inkl. 10% forhøjelse (træder automatisk i kraft hvis tilvalg 1 og 2a vedtages)

Styrings-område	*1.000 kr., 2027 p/l*	2026	2027	2028	2029	2030	2031-2035	I alt
Service	Tilvalg Demensboliger ved 10 pct. forhøjelse*	0	0	0	0	0	1.359	**1.359**
Finansposter: Deponering	Tilvalg Demensboliger ved 10 pct. forhøjelse	0	0	0	0	0	3.513	**3.513**
	Kassefinansiering af deponering	0	0	0	0	0	-3.513	**-3.513**
I alt	**Udgifter i alt (netto)**	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**	**1.359**	**1.359**

*Midlerne ønskes varigt

Risikovurdering og proces

Grundet byggetaktforskydninger er det en forudsætning for realisering af planen, at de afsatte midler kan overføres mellem årene i planperioden.

SUF og de almene bygherrer vil i forbindelse med eksekvering af byggeprojekterne anvende den til en hver tid mest økonomisk fordelagtige udbudsform, som skal sikre at byggerierne udføres billigst muligt.

Hvis procentsatsen vedrørende den kommunale grundkapital på et senere tidspunkt fastsættes højere end de 14 pct., skal kommunen indbetale et højere indskud i Landsbyggefonden end forudsat i nærværende budgetnotat. I et sådant tilfælde vil der være behov for at genbesøge plejeboligplanens forudsætninger omkring grundkapitalindskud og håndtere merudgifterne ved en kommende budgetforhandling. Fastsættes procentsatsen lavere, vil mindreudgifterne tilgå kassen.

Plejeboligkapacitet

Det er vanskeligt præcist at sikre plejeboligkapaciteten de enkelte år. Plejeboligkapaciteten styres efter det forventede plejeboligbehov. Der har de senere år vist sig ændringer i behovet for plejeboliger, hvorfor der i 2026 er sket en opdatering af demografimodellen på plejeboligområdet. Der vil i lighed med de foregående år kunne ske ændringer i borgernes behov for plejeboliger, som vil kunne påvirke behovet for nye plejehjem.

Samtidigt er det ikke muligt for SUF at styre præcist, hvilket år og måned de enkelte plejehjem åbner. Dette skyldes, at varigheden for udarbejdelse og godkendelse af helhedsplaner og samt lokalplaner varierer.

Desuden, er det de almene boligselskaber, der er bygherre for plejehjemmene, og dermed ansvarlige for planlægning og byggeri af plejehjem. En evt. forsinkelse af et specifikt byggeprojekt kan betyde et større midlertidigt udsving i givent år

Behovet for plejeboliger, og dermed antal plejehjemsprojekter, vil løbende blive vurderet i samarbejde med ØKF i forbindelse med de årlige demografiprognoser og blive justeret, hvis behovet ændrer sig.

Tidligere afsatte midler

1.000 kr., løbende p/l	**2024**	**2025**	**2026**	**2027**	**2028**	**2029**	**2030**
Budgetaftale 2022	29.260	44.760	221.415	232.303	217.034	193.434	186.538
Afsatte midler i alt	**29.260**	**44.760**	**221.415**	**232.303**	**217.034**	**193.434**	**186.538**

Administrativt bilag

Bevillingstekniske oplysninger

Tabel 7. Øvrige anlægsprojekter (ikke i ByK)

1.000 kr., 2027 p/l	Udvalg	Bevilling	*	p/l ja/nej	2026	2027	2028	2029	2030	2031-2035	I alt
Anlægsudgifter											
Montering af servicearealer	SUND	Anlæg		Ja	-8.095	-40.896	-46.567	-18.167	-9.826	62.621	**-60.929**
Aktivitetstilbud Sølund*	SUND	Anlæg	*	Ja	5.000	951	0	0	0	0	**5.951**
Tryghedsboliger Sølund*	SUND	Anlæg	*	Ja	0	0	0	2.462	0	0	**2.462**
Hørgården*	SUND	Anlæg	*	Ja	0	4.253	0	0	0	0	**4.253**
Aktivitetstilbud Demografi 2026-27*	SUND	Anlæg	*	Ja	1.455	1.119	0	0	0	0	**2.574**
Anlægsudgifter i alt					**-1.640**	**-34.573**	**-46.567**	**-15.705**	**-9.826**	**62.621**	**-45.688**

*) Udfyldes ikke ved ønske om planlægningsbevillinger.
**) Ved opførsel af nye m2, skal der afsættes midler til vedligehold på bevillingen 1112 – Fælles rammepuljer. Der afsættes 238,68 kr.(2027-priser) pr. nye m2 fra det år, hvor byggeriet står færdigt. Beløbet dækker udvendigt vedligehold og tekniske installationer indvendigt. Kontakt KEJD ved spørgsmål.

Tabel 8. Udgifter til service

1.000 kr., 2027 p/l	Udvalg	Bevilling	Indtægt/udgift	p/l ja/nej	2026	2027	2028	2029	2030	2031-2035	I alt	2036 og frem
Afsat ramme Leje af servicearealer	ØU	1152 Centrale budgetpuljer	U	Ja	-7.938	-58.232	-69.553	-77.481	-85.406	-427.031	**-725.641**	-85.406
Leje af servicearealer Plejeboliger og aktivitetstilbud inkl. 11 pct. (need to)	ØU	1152 Centrale budgetpuljer	U	Ja	3.905	17.650	26.502	49.462	62.075	646.370	**805.964**	151.352
Leje af servicearealer Tilvalg 1 10 pct. forhøjelse	ØU	1152 Centrale budgetpuljer	U	Ja	0	145	204	1.737	2.295	41.939	**46.319**	10.353
Leje af servicearealer Tilvalg 2a Demensboliger ekskl. 10 pct. forhøjelse	ØU	1152 Centrale budgetpuljer	U	Ja	0	0	0	0	0	16.314	**16.314**	3.489
Leje af servicearealer Tilvalg 2b Demensboliger 10 pct. forhøjelse	ØU	1152 Centrale budgetpuljer	U	Ja	0	0	0	0	0	1.359	**17.674**	291
Serviceudgifter i alt*					**-4.033**	**-40.437**	**-42.846**	**-26.282**	**-21.036**	**278.952**	**144.316**	**80.079**

*Midlerne ønskes varigt

Tabel 9. Udgifter til finansposter

1.000 kr., 2027 p/l	Udvalg	Bevilling	Indtægt/udgift	p/l ja/nej	2026	2027	2028	2029	2030	2031-2035	I alt

Afsat ramme Indskud i Landsbyggefonden	SUND	Finansposter	U	Ja	-299.079	-39.902	-40.136	0	0	0	**-379.117**
Indskud i Landsbyggefonden (need to)	SUND	Finansposter	U	Ja	0	69.513	27.809	182.179	39.728	149.773	**469.003**
Indskud i Landsbyggefonden Tilvalg 1 10 pct. forhøjelse	SUND	Finansposter	U	Ja	0	52.095	18.053	136.685	25.790	97.227	**329.849**
Indskud i Landsbyggefonden I alt					**-299.079**	**81.707**	**5.726**	**318.864**	**65.517**	**247.000**	**419.735**
Afsat ramme Deponering	SUND	Finansposter	U	Ja	-209.224	-131.284	-146.931	-118.022	-120.810		**-726.271**
Deponering Plejeboliger og aktivitetstilbud (need to)	SUND	Finansposter	U	Ja	0	311.164	8.009	205.490	74.820	1.081.794	**1.681.277**
Deponering Tilvalg 1 10 pct. forhøjelse	SUND	Finansposter	U	ja	0	1.747	722	18.513	6.740	97.357	**125.079**
Deponering Tilvalg 2a Demensboliger ekskl. 10 pct. forhøjelse	SUND	Finansposter	U	ja	0	0	0	0	0	38.990	**38.990**
Deponering Tilvalg 2b Demensboliger 10 pct. forhøjelse	SUND	Finansposter	U	ja	0	0	0	0	0	3.513	**3.513**
Kassefinansiering af deponering (need to)	ØU	Finansposter	U	ja	209.224	-179.880	138.922	-87.468	45.990	-1.081.794	**-955.006**
Kassefinansiering af deponering (Tilvalg 1)	ØU	Finansposter	U	ja	0	-1.747	-722	-18.513	-6.740	-97.357	**-125.079**
Kassefinansiering af deponering (Tilvalg 2a)	ØU	Finansposter	U	ja	0	0	0	0	0	-38.990	**-38.990**
Kassefinansiering af deponering (Tilvalg 2b)	ØU	Finansposter	U	ja	0	0	0	0	0	-3.513	**-3.513**
Deponering i alt					**0**	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**
Finansposter i alt					**-299.079**	**81.707**	**5.726**	**318.864**	**65.517**	**247.000**	**419.735**

Øvrige tekniske oplysninger

Bydele

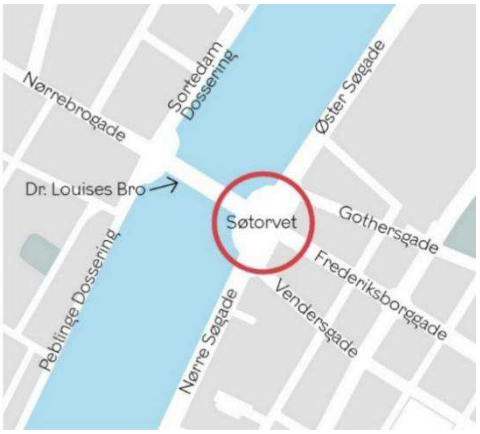
Bydækkende: ☒											
Bispebjerg	☐	Indre by	☐	Vesterbro/Kgs. Enghave	☐	Valby	☐	Amager Øst	☐	Udenbys	☐
Nørrebro	☐	Østerbro	☐	Brønshøj/Husum	☐	Vanløse	☐	Amager Vest	☐		
Adresse											

Høring

Har budgetnotatet været i høring?	Ja	Nej
Ejendomsfaglig høring i KEK/ByK/KEJD	X	
IT-projekt (KIT)		X

KT005 Bedre cykelforhold i Danmarks største cykelkryds Søtorvet (rettidig omhu)

Kategorisering	
Need to	
Rettidig omhu	x
Specifik udfordring	
Bestilt af fagudvalg	x
Bestilling af politisk parti	
Bevillingsudløb	
Tilpasset bevillings-udløb	
Henvist sag	
Bestilling fra borg-mesterforum eller tværgående pakke	
Bestilt administrativt	

Resume

Budgetnotatet er udarbejdet pba. henvisning fra Klima, Miljø- og Teknikudvalget og indeholder tiltag til forbedring af tryghed, sikkerhed og fremkommelighed for cyklende i Danmarks største cykelkryds Søtorvet gennem en krydsombygning, udvidede cykelstier i krydsbenene samt forbedrede forhold for gående.

Rettidig omhu
Projektet er rettidig omhu, da der er givet tilsagn om statslig medfinansiering på 6,6 mio. kr. fra Den Nationale Cykelpulje.

Beslutning

- Der skal træffes beslutning om at afsætte i alt 11,5 mio. kr. i perioden 2027-2030 på anlæg til forbedrede cykelforhold samt skiltning og afmærkning ved Søtorvet.

Indhold

Der er bestilt budgetnotat på forbedret kapacitet på Københavns største cykelsti – Dronning Louises Bro – til forhandlingerne om Budget 2027. Anlægsprojektets formål er at forbedre fremkommeligheden, trygheden og trafiksikkerheden for cyklende og gående fra Dronning Louises bro mod Indre By.

Krydset ved Søtorvet er præget af betydelige kapacitetsudfordringer for den store cykeltrafikmængde, der dagligt passerer området. Dronning Louises Bro fungerer som Danmarks største cykelkorridor med 41.600 cyklister, 14.100 fodgængere og 4.300 motorkøretøjer hver dag, hvilket betyder, at der dagligt cykler flere over broen, end der kører over Storebæltsbroen. Den eksisterende fire meter brede cykelsti er i spidstimerne overbelastet, og 'cykelshunten' – den enkeltrettede cykelsti, der giver cykler en genvej over fortovet til Vendersgade mellem krydset og Vendersgade – skaber et konfliktpunkt, hvor mange gående og cyklende færdes på begrænset plads. Derudover er det fem-benede forløb for cyklende gennem krydset kompliceret. I området er der over en femårig periode registreret 14 uheld mellem cyklister og motorkøretøjer samt et uheld mellem fodgænger og motorkøretøj.

Anlægsprojektet indeholder (jf. Bilag 1):

- Udvidelse af både cykelstier og fortove, da pladsen frigøres ved at fjerne tre svingbaner til motorkøretøjer. Cykelstierne bliver udvidet i alle relevante krydsben, særligt på den overbelastede strækning fra Dronning Louises Bro og ved cykelshunten.
- Den komplicerede fem-benede linjeføring for cyklende gøres mere overskuelig med tydelig afmærkning og blå cykelfelter, og ventearealerne for venstresvingende cyklister udvides.
- Bedre forhold for gående skabes gennem bredere fortove, mere plads ved cykelshunten og kortere krydsningsafstande.
- Signalstyringen effektiviseres og muligheden for tilladt højresving for rødt for cyklister fra Øster Søgade til henholdsvis Dronning Louises Bro og Gothersgade undersøges.

Krydset indgår i to eksisterende supercykelstier, Frederikssunds- og Farumruten, samt en planlagt rute, Østerbro-Sundbyruten. Borgerinddragelsen i forbindelse med udarbejdelsen af Cykelstiprioriteringsplan 2017-2025 viste stor opbakning til de foreslåede forbedringer både af krydset og til udvidelse af cykelstien på Dronning Louises Bro.

Klima-, Miljø- og Teknikforvaltningen har foretaget en indledende screening af de trafikale konsekvenser i spidstimen (8:00 – 9:00) ved forslaget. I dette tidsrum er de største trafikbelastninger i krydset på Dronning Louises Bro i retning af Indre by (cykler) og i nordgående retning langs Nørre Søgade (biler). Den indledende screening viser, at fremkommeligheden for cyklende i spidstimen vil forbedres markant med projektet. De ca. 2.500 cykler fra Dronning Louises bro i spidstimen opnår en besparelse på 30 sek. i gennemsnit. Tidsbesparelsen for cyklende mellem kl. 8 og 9 svarer til 20,8 timer pr. dag. Fremkommeligheden for biler fra syd langs Nørre Søgade forringes, og de ca. 1.000 biler i spidstimen vil opleve en forsinkelse på gennemsnit 30 sekunder, svarende til 8,3 timer pr. dag. Den samlede trafikafvikling for alle trafikanter forbedres derfor med en samlet tidsbesparelse på 12,5 timer i spidstimen.

Hvis projektet vedtages, gennemføres en større analyse forud for udarbejdelsen af et projektforslag, som giver et mere detaljeret billede af trafikafviklingen udenfor spidstimen fra kl. 8-9, samt håndteringen af den længere kø-længde på Nørre Søgade.

Hovedbevægelsen for biltrafikken langs Nørre og Østre Søgade udenfor spidstimen (kl. 8 – 9) opretholdes, og der arbejdes på at effektivisere signalstyringen yderligere. De tre svingbevægelser, der fjernes for motorkøretøjer, benyttes i dag kun af et fåtal og kan fremover afvikles gennem andre nærliggende kryds.

Fremkommeligheden for buslinje 5C vil ikke blive forringet. Københavns Kommune er i dialog med Movia om at omlægge linje 350S, så denne i fremtiden kører ligeud ad Frederiksborggade i stedet for at svinge til venstre ad Øster Søgade.

Projektforslaget afklarer den endelige udformning af kryds-designet, og afdækker også muligt politisk handlerum ift. specifikke løsninger, herunder evt. placering af et fodgængerfelt ved cykelshunten på Søtorvet.

Der afsættes midler til krydstællinger af trafikanter og videoobservationer før og efter ombygningen for at evaluere anlægsprojektet.

Der skal som konsekvens af anlægsprojektet afsættes 0,02 mio. kr. årligt i afledt drift, som går til renhold, vintertjeneste og drift af vejarealer.

Anlægsprojektet har ikke konsekvenser for antallet af træer, cykel- eller bilparkeringspladser.

Klima-, Miljø- og Teknikudvalget forelægges forventeligt indstilling om projektforslag og frigivelse af anlægsmidler i 4. kvartal 2028. Projektet forventes ibrugtaget (tilgængeligt) i juni 2030 og ibrugtaget (afleveret) i januar 2031.

Forslag til aftaletekst

"Parterne er enige om at afsætte midler til ombygning af krydset ved Søtorvet for at forbedre tryghed, sikkerhed og fremkommelighed for cyklister i krydset.

Der afsættes:

- 18,1 mio. kr. på anlæg i perioden 2027-2030 til ombygning af Søtorvet.
- 0,1 mio. kr. på service i 2030 og frem til afledt drift og vedligehold.
- 6,6 mio. kr. samlet på anlægsindtægter fra den statslige medfinansiering.

Økonomi

Der er søgt om og modtaget et tilskud på 6,6 mio. kr. fra den nationale Cykelpulje 2026.

Beregningsmetoden af bygherreomkostninger er forskellig i Vejdirektoratet og Klima-, Miljø- og Teknikforvaltningen. Dette betyder, at den samlede anlægsøkonomi for anlægsprojekterne vil være lidt højere i budgetnotat end angivet i cykelpuljeansøgningen, da beregningen af bygherreomkostninger i Klima-, Miljø- og Teknikforvaltningen er højere end i Vejdirektoratet.

Tabel 1. Oversigt over aktiviteter på alle styringsområder

Aktiviteter i forslaget *(1.000 kr., 2027 p/l)*	**Styrings-område**	**2027**	**2028**	**2029**	**2030**	**2031**	**I alt**
- Krydsombygning og udvidelse af cykelstier (bruttoanlæg)	Anlæg	951	1.329	8.912	6.919		18.111
- Afledt drift og vedligehold	Service				10	19	29
- Statslig medfinansiering	Anlæg		-380	-532	-3.565	-2.131	-6.608
Udgifter i alt (netto)		**951**	**949**	**8.380**	**3.364**	**-2.112**	**11.532**

Klimapåvirkning

Tabel 2. Skønnet livscyklusvurdering af anlægsprojektet

Kilde til udledning	**Udledning pr. m² pr. år (kg CO_2e/ m²/år)**	**Udledning pr. år (ton CO_2e/år)**	**Samlet udledning (ton CO_2e)**
Krydsombygning og udvidelse af cykelstier	Udfyldes kun ved byggeri	Udfyldes kun ved byggeri	80,1 – 167,4

Note: Udledningen er et beregnet skøn baseret på den forventede klimapåvirkning over projektets livscyklus. Den forventede udledning er forbundet med usikkerhed.

Risikovurdering og proces

Den overordnede risikovurdering er, at anlægsprojektet er meget kompliceret, da det er et stort kryds med store trafikmængder, og der er derfor afsat 15 % af anlægsomkostningerne til risikotillæg.

Tidligere afsatte midler

Der har ikke tidligere været afsat midler til aktiviteten.

Administrativt bilag

Tabel 3. Anlægsprojekter

1.000 kr., 2027 p/l	Udvalg	Bevilling	*	p/l ja/nej	2027	2028	2029	2030	2031	I alt
Anlægsudgifter										
Projektering	KTU	2000 – Ordinær anlæg	X	Ja	317	920				**1.237**
Projektering	KTU	2000 – Ordinær anlæg		Ja			470	92		**562**
Udførsel	KTU	2000 – Ordinær anlæg		Ja			7.210	5.770		**12.980**
Bygherreudgifter	KTU	2000 – Ordinær anlæg	X	Ja	634	409				**1.043**
Bygherreudgifter	KTU	2000 – Ordinær anlæg		Ja			1.232	761		**1.993**
Evaluering	KTU	2000 – Ordinær anlæg		Ja				296		**296**
Statslig medfinansiering	KTU	2000 – Ordinær anlæg	X	Ja		-380	-532	-3.565	-2.131	**-6.608**
Anlægsudgifter i alt					**951**	**949**	**8.380**	**3.354**	**-.2131**	**11.503**
Afledt drift og vedligehold										
Afledt drift og vedligehold (varigt)	KTU	1000 – Ordinær drift		Ja				10	19	29
Afledte serviceudgifter i alt					**0**	**0**	**0**	**10**	**19**	**29**

Øvrige tekniske oplysninger

Bydele

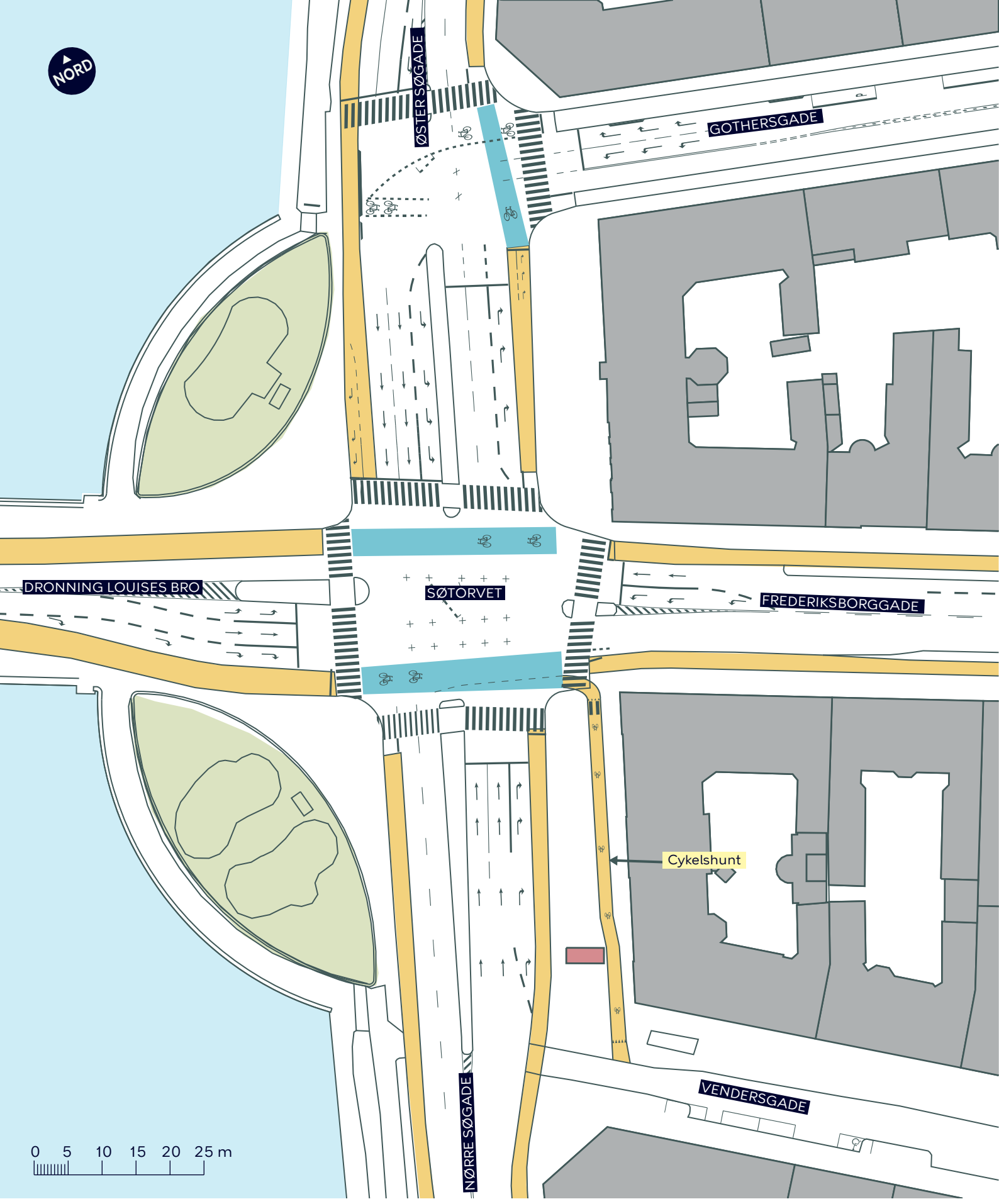
Bydækkende: ☐											
Bispebjerg	☐	Indre by	☒	Vesterbro/Kgs. Enghave	☐	Valby	☐	Amager Øst	☐	Udenbys	☐
Nørrebro	☐	Østerbro	☐	Brønshøj/Husum	☐	Vanløse	☐	Amager Vest	☐		
Adresse	Dronning Louises Bro/Søtorvet										

Høring

Har budgetnotatet været i høring?	**Ja**	**Nej**
Ejendomsfaglig høring i KEK/ByK/KEJD		X

Bilag

Bilag 1. Søtorvet, illustrationer
Bilag 2. Søtorvet, projektbeskrivelse til Vejdirektoratets cykelpulje

Metrorist

Cykelsti

Cykelfelter

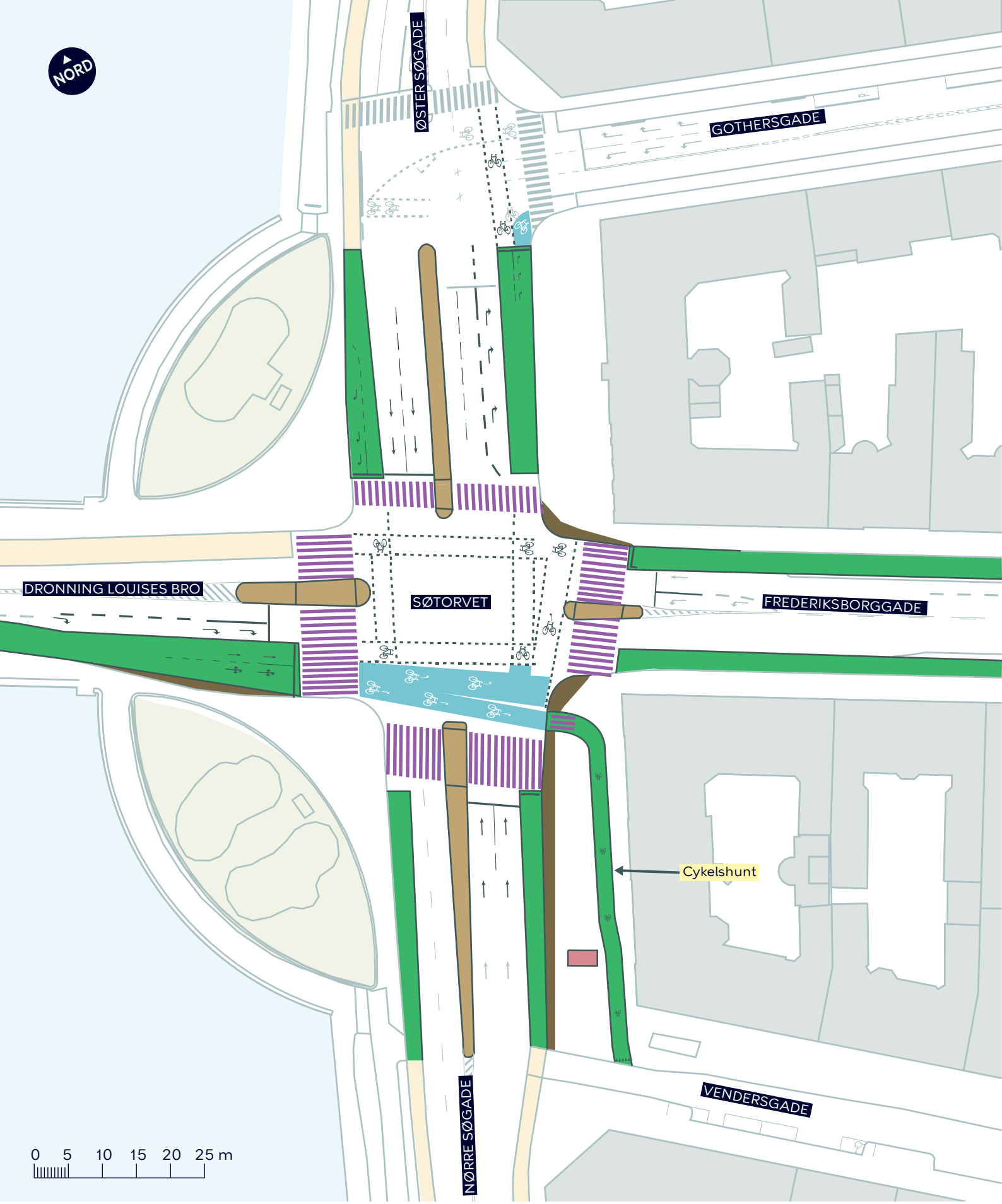
TIL KT005 BEDRE CYKELFORHOLD I DANMARKS STØRSTE CYKELKRYDS SØTORVET

Indre By

Eksisterende forhold

BILAG 1A

KØBENHAVNS KOMMUNE

TIL KT005 BEDRE CYKELFORHOLD I DANMARKS STØRSTE CYKELKRYDS SØTORVET

- Cykelstiudvidelse
- Blåt cykelfelt
- Fortovsudvidelse
- Tilpasset midterhelle
- Ændret kørebaneafmærkning
- Udvidede fodgængerfelter
- Tilpasset metrorist
- Eksisterende cykelsti

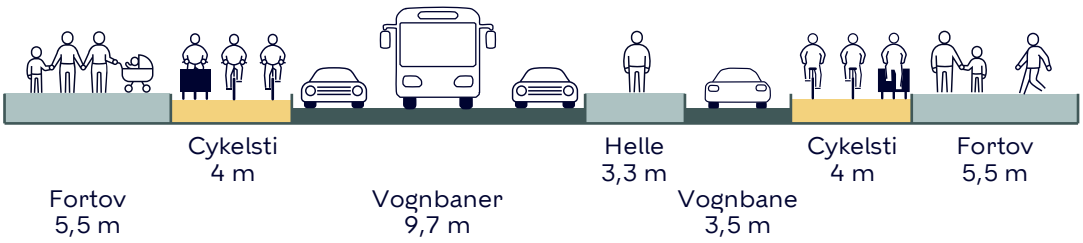
Indre By

Projektforslag

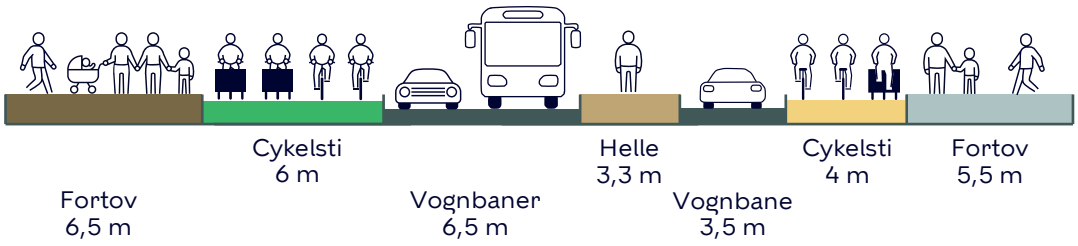
BILAG 1B

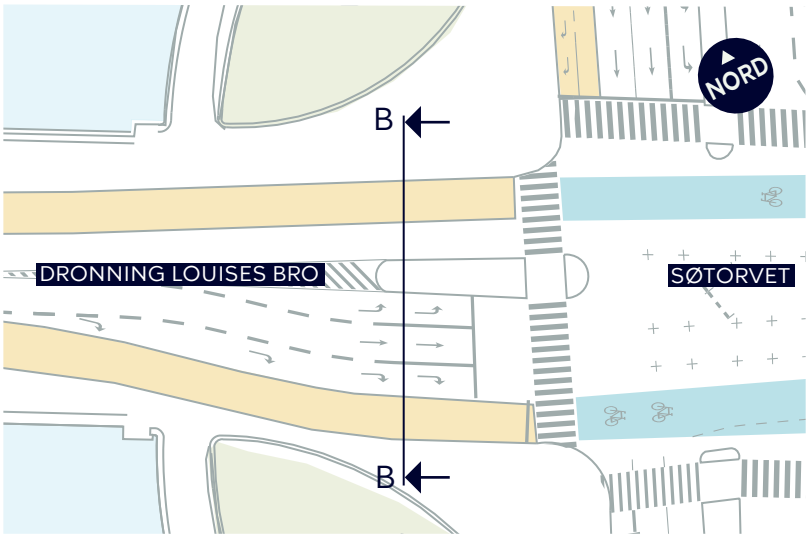
KØBENHAVNS KOMMUNE

Snit B-B, eksisterende forhold Dronning Louises Bro

Snit B-B, fremtidige forhold Dronning Louises Bro

Eksisterende cykelsti

Cykelstiudvidelse

Fortovsudvidelse

Tilpasset midterhelle

TIL KT005 BEDRE CYKELFORHOLD I DANMARKS STØRSTE CYKELKRYDS SØTORVET

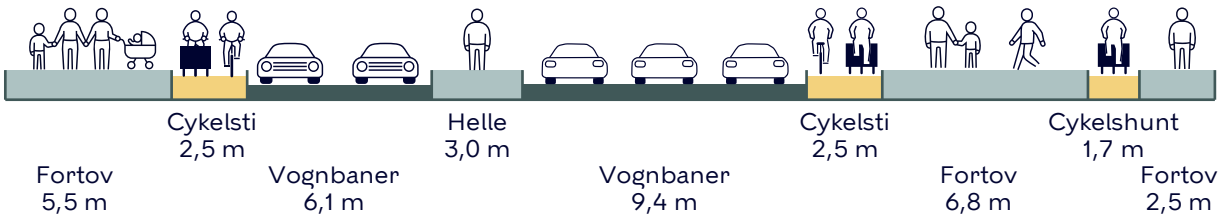
Indre By

Snit Dronning LouisesBro

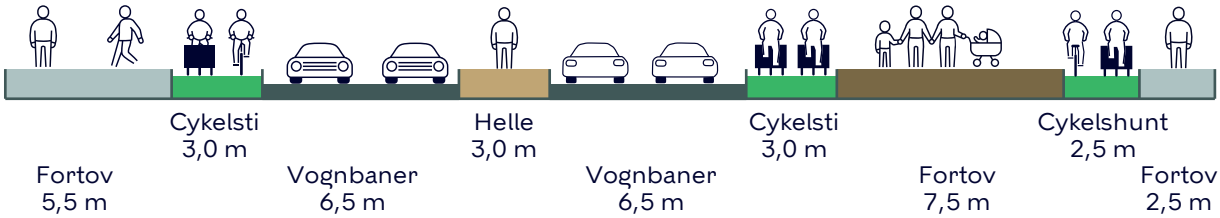
BILAG 1C

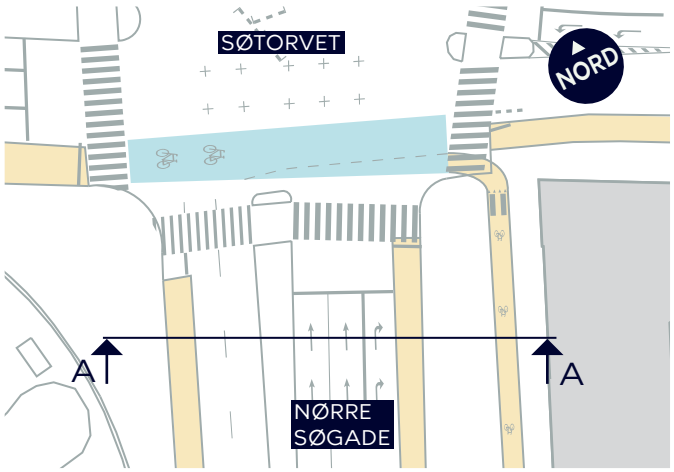
KØBENHAVNS KOMMUNE

Snit A-A, eksisterende forhold Nørre Søgade

Snit A-A, fremtidige forhold Nørre Søgade

Eksisterende cykelsti

Cykelstiudvidelse

Fortovsudvidelse

Tilpasset midterhelle

TIL KT005 BEDRE CYKELFORHOLD I DANMARKS STØRSTE CYKELKRYDS SØTORVET

Indre By

Snit Nørre Søgade

BILAG 1D

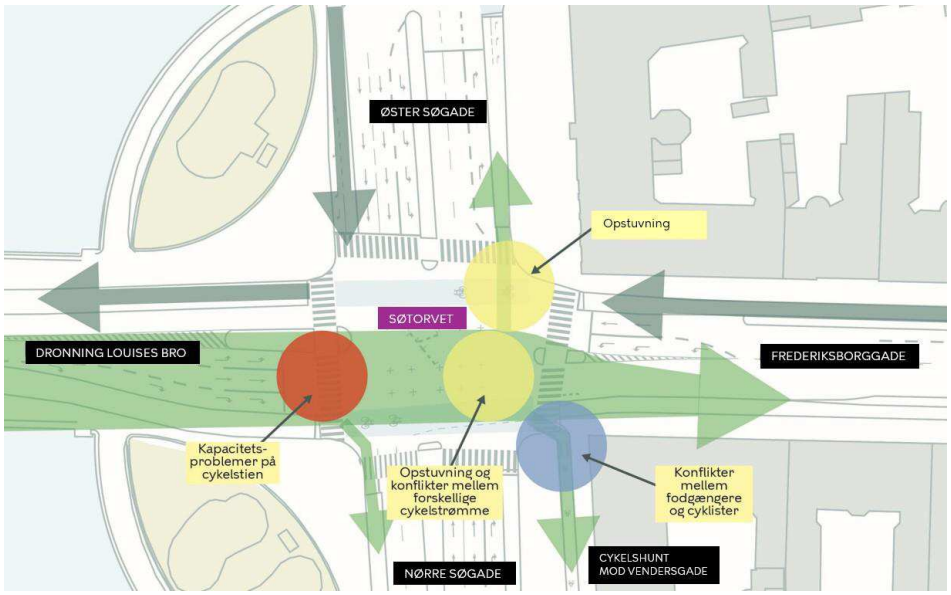
Bilag 1 Bedre cykelforhold i Danmarks største cykelkryds Søtorvet

Baggrund

Dronning Louises Bro er en central trafikåre mellem Nørrebro og Indre By i København, og munder ud i det signalregulerede kryds Søtorvet. Med dagligt 41.600 cyklister, 14.100 fodgængere og 4.300 motorkøretøjer er det den største cykelkorridor i Danmark (HDT, 2023). På én dag cykler der flere over Dronning Louises Bro end der kører over Storebæltsbroen (37.000 motorkøretøjer, 2023). Cykelstien på Dronning Louises Bro er i dag 4 m bred (begge retninger) og kapaciteten er væsentligt overskredet i spidstimerne.

Krydset er både præget af kapacitetsudfordringer for cyklister og det komplicerede fem-benede forløb for cyklister. Kapacitetsudfordringer er særlig udprægede i morgenspidstimen fra kl. 8-9, når knap 4.000 cyklister fra Dronning Louises Bro fordeles i de fire forskellige retninger mod Øster Søgade, Frederiksborggade, cykelshunten til Vendersgade og Nørre Søgade (se figur 1).

Søtorvet er en del af to eksisterende supercykelstier (Frederikssunds- og Farumruten) samt en planlagt supercykelsti (Østerbro-Sundbyruten). Cykelshunten, som er en genvej for cyklister mellem krydset og Vendersgade cykelgaden, er i dag et konfliktpunkt mellem de mange krydsende fodgængere og cyklister. Cykelshunten er med en bredde på 1,3/1,7 m underdimensioneret, da der er flere end 650 cyklister i spidstimen.

Figur 1 Cykeltrafik i spidstimen kl. 8-9 og konflikter. Piltykkelsen visualiserer cykeltrafikmængderne.

Formål

Formålet med projektet er at forbedre fremkommeligheden, trygheden og trafiksikkerheden for cyklister i krydset, særligt for cyklister i retning mod Indre By via Frederiksborggade, Nørre og Østre Søgade og cykelshunten til Vendersgade. Med de udvidede cykelstier øges

kapaciteten samtidig med, at cykelfelterne vil gøre linjeføringen tydeligere. Ombygningen vil desuden medføre forbedrede forhold for fodgængere.

Projektbeskrivelse – aktiviteter

Forbedrede krydsningsforhold og kapacitet for cyklister

Med projektet fjernes tre svingbaner og -bevægelser til motorkøretøjer (venstresving fra Dronning Louises Bro, højresving fra Nørre Søgade og venstresving fra Øster Søgade). Pladsen bruges til at udvide cykelstier, fortove og cykelfelter afmærkes i krydset. Dette øger kapacitet for cyklister og fodgængere, skaber bedre fremkommelighed, ligesom sikkerheden og trygheden for cyklister og fodgængere forøges.

Cykelstierne på Dronning Louises Bro, Nørre- og Øster Søgade, Frederiksborggade og cykelshunten udvides (se tabel 1).

Tabel 1 Cyklister per spidstime, eksisterende og fremtidige cykelstibredder

Cykelsti	**Cyklister per spidstime**	**Eksisterende cykelstibredder**	**Fremtidig cykelstibredde**
Dronning Louises Bro (sydlig side)	3.968 (kl. 8-9)	4 m	6 m (før Søtorvet)
Nørre Søgade (østlig side)	872 (kl. 8-9)	2,5 m	3,0 m
Nørre Søgade (vestlig side)	833 (kl. 16-17)	2,5 m	3,0 m
Cykelshunt	653 (kl. 8-9)	1,7 m 1,3 m (før Vendersgade)	2,5 m 2, 3 m (før Vendersgade)
Øster Søgade (østlig side)	790 (kl. 8-9)	2,2 m 3,2 m (før Gothersgade)	3,5 m 4,0 m (før Gothersgade)
Øster Søgade (vestlig side)	675 (kl. 8-9)	2,8 m 3, 8 m (før Søtorvet)	3,5 m 4,5 m (før Søtorvet)
Frederiksborggade (sydlig side)	1.840 (kl. 8-9)	2,5 m	3,0 m (efter Søtorvet)
Frederiksborggade (nordlig side)	1.251 (kl. 16-17)	2, 8 m	3,0 m (før Søtorvet)

En trafiksimulering viser, at fremkommeligheden for cyklister bliver forbedret markant med projektet og tilgodeser de massive cykelstrømme (tidsbesparelse mellem kl. 8-9 er 20,8 timer). Også den samlede fremkommelighed bliver forbedret (tidsbesparelsen: 12,5 timer) og trafikken bliver dermed samlet bedre afviklet.

Der etableres større ventearealer for venstresvingende cyklister, hvor der i dag er udfordringer med opstuvning i morgen- og eftermiddagsspidstimen (markeret i figur 1). Desuden afmærkes cyklisters forskellige bevægelser i krydset tydeligere med blå cykelfelter, pile og almindelige cykelfelter.

Forbedrede forhold for fodgængere

Det indsnævrede vejprofil forbedrer forholdene for fodgængere pga. kortere krydsningsafstande. Desuden udvides fortovet ved Dronning Louises Bro og langs Nørre Søgade, hvilket reducerer konflikter mellem cyklister og fodgængere ved cykelshunten. Fodgængerfelterne udvides, så de bedre imødekommer de mange krydsende fodgængere. Dermed forbedres også komfort, tryghed og sikkerhed for de mange fodgængere i krydset.

Fremkommelighed for hovedbevægelsen for biltrafikken opretholdes

Ved at fjerne tre svingbevægelser og -baner hvor der er begrænsede biltrafikmængder forenkles hele krydset. Signalstyringen effektiviseres yderlige. Hovedbevægelsen for bilister er ligeud langs Nørre og Øster Søgade, som er en regional vej, hvor kapaciteten opretholdes.

Fremkommelighed for buslinje 5C opretholdes

Der kører to busser i rute i krydset. 5C kører ligeud fra Dronning Louises Bro til Frederiksborggade. Fremkommeligheden for 5C påvirkes ikke med projektet. 350S svinger mod venstre fra Dronning Louises Bro til Øster Søgade. Københavns Kommune er i dialog med Movia om at omlægge 350S i forbindelse med projektet, så denne fremover kører ligeud ad Frederiksborggade og svinger til venstre ad Nørre Farimagsgade.

Trafiksikkerhed

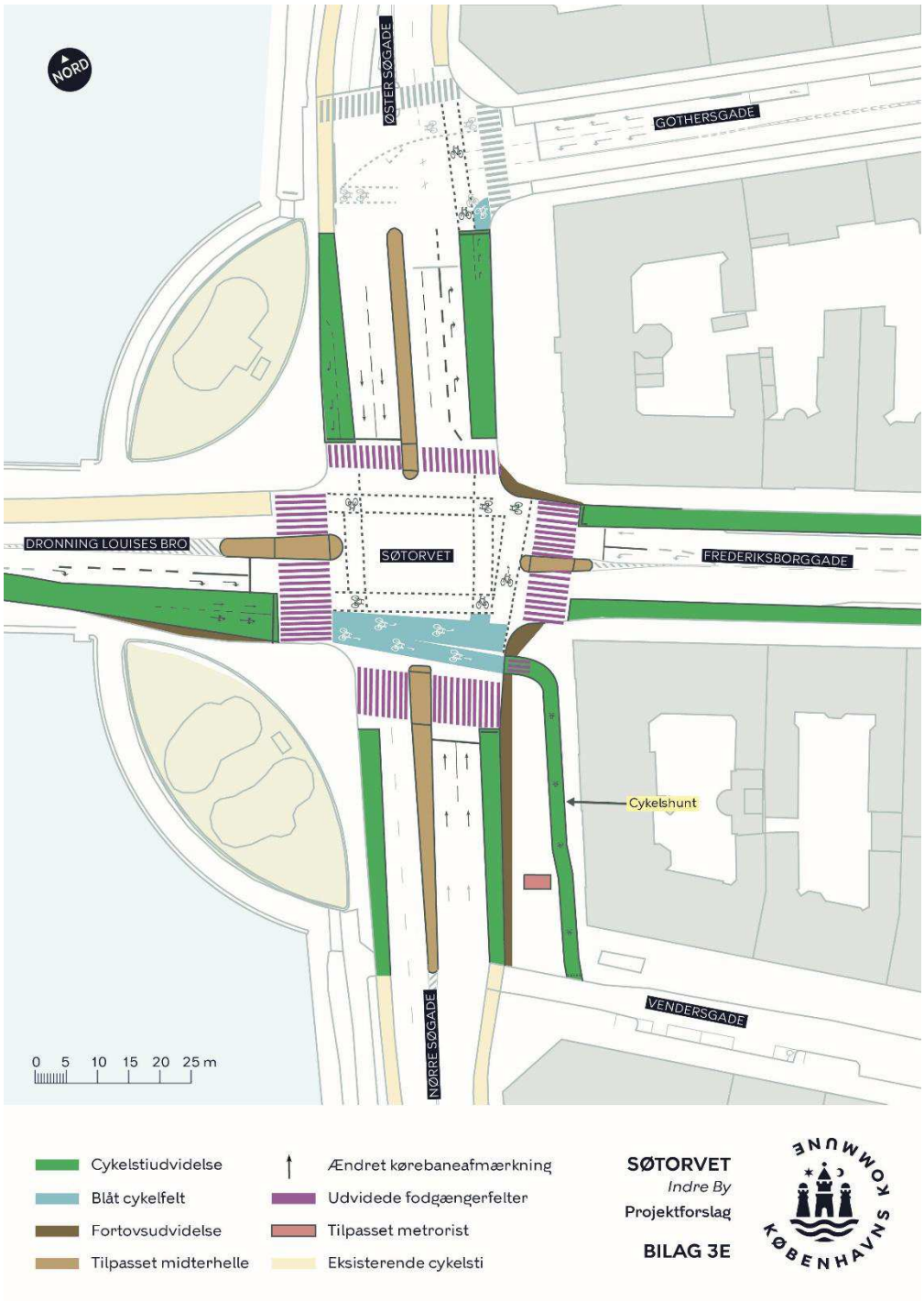
I projektområdet er der på en 5-årig periode registreret 14 uheld med cyklister og motorkøretøjer, og en med fodgængere og motorkøretøjer. Der er ikke registreret uheld med cyklister og fodgængere. Alle cykeluheld skete i krydset, og tre havde personskader.

Evaluering

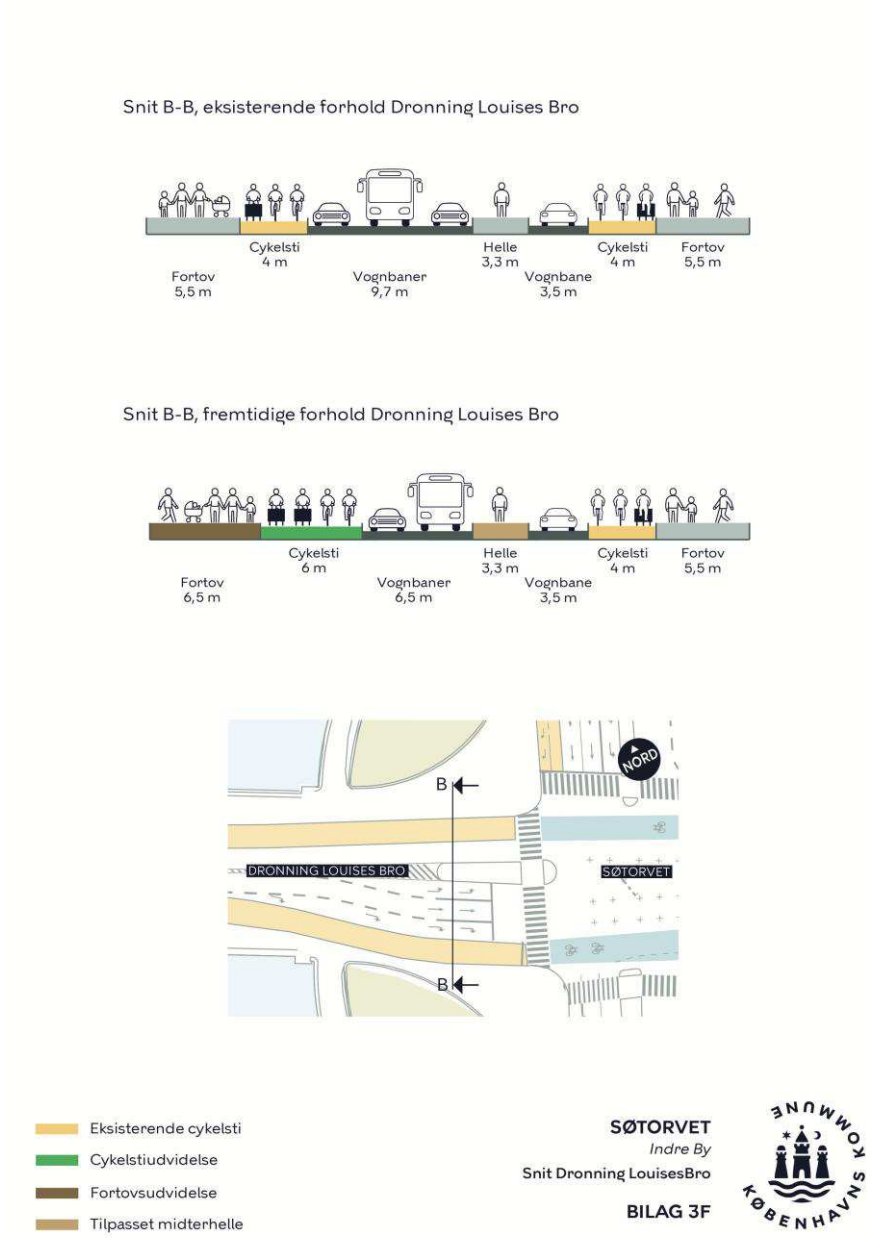
Der afsættes midler til krydstællinger før og efter ombygningen samt videoobservationer.

Teknisk beskrivelse af projektet

Krydsombygning af Søtorvet:

Figur 2 Skitse af krydsombygning af Søtorvet

Figur 3 Dronning Louises Bro snit med eksisterende og fremtidige forhold

I Bilag 3 er der vedlagt både en skitse over eksisterende forhold og skitseforslaget, samt forskellige tværsnit, der bl.a. viser bredderne forskellige steder på strækningen, samt trafikmængderne per dag.

<u>Cykelstier og cykelfelter:</u>

- Projektstrækningen omfatter ca. 250 meter og de forskellige cykelstierne udvides til mellem 2,5 til 6 m afhængig af kapaciteterne af cyklister (se tabel 1).
- Til udvidelse af cykelshunten tilpasses metroristen (Metroselskabet har bekræftet, at det er muligt).

- Nye cykelfelter i krydset gør forløbet for cyklister tydeligere og giver de venstresvingende cyklister et større venteareal. Der bruges både blå og almindelige cykelfelter.
- Fremført cykelsti bibeholdes og ved højresvingende biltrafik trækkes stoplinjen 5 m tilbage.
- Belægning: Asfalt og termoplast.

Fortove og midterheller:

- Fortove udvides på Dronning Louises Bro i den sydlige side op til krydset.
- Fortove udvides omkring cykelshunten, hvilket forbedrer krydsnings- og ventemuligheder for fodgængere.
- Midterhellen ved Øster Søgade udvides til 3,0 m.
- Fortov i det nordlige hjørne ved Frederiksborggade udvides med min. 0,4 m.
- Fodgængerfelterne udvides i bredden til bedre at kunne tilgodese de mange fodgængere.
- Belægning: Asfalt og termoplast.

Organisering

Projektledelsen forankres i Københavns Kommunes anlægsenhed for cykel- og vejprojekter .

Metroselskabet udfører tilpasningen af metroristen, som er finansieret i projektet.

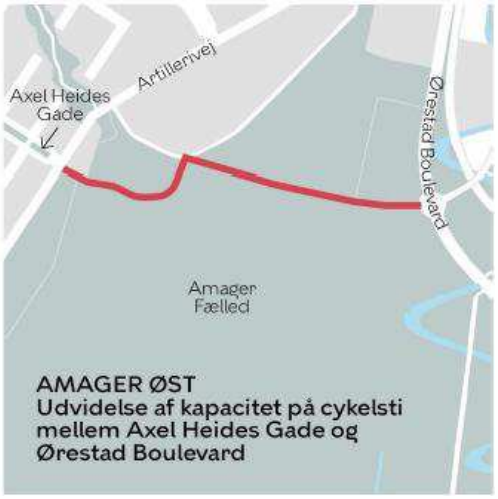
Tidsplan

Projektet forventes igangsat d. 1. januar 2027, hvor den videre projektering vil påbegynde.

Projektet forventes ibrugtaget juni 2031, og forventes færdig til 31. december 2031.

KT008 Udvidelse af cykel- og gangsti og bedre belysning gennem Amager Fælled (rettidig omhu)

Kategorisering	
Need to	
Rettidig omhu	X
Specifik udfordring	
Bestilt af fagudvalg	X
Bestilling af politisk parti	
Bevillingsudløb	
Tilpasset bevillings-udløb	
Henvist sag	
Bestilling fra borg-mesterforum eller tværgående pakke	
Bestilt administrativt	

Resume

Budgetnotatet er udarbejdet pba. henvisning fra Klima, Miljø- og Teknikudvalget og omhandler udvidet cykel og gangsti og bedre belysning for at forbedre fremkommeligheden, trygheden og trafiksikkerheden for cyklende og gående mellem Artillerivej ved Axel Heides Gade og Ørestads Boulevard gennem Amager Fælled.

Rettidig omhu
Projektet er rettidig omhu, da der er givet tilsagn om statslig medfinansiering på 5,4 mio. kr. fra Den nationale cykelpulje.

Beslutning

- Der skal træffes beslutning om at afsætte i alt 9,6 mio. kr. på anlæg i 2027-2031 til udvidelse af cykel- og gangsti samt opgradering af belysningen

Indhold

Der er til forhandlingerne om Budget 2027 blevet bestilt et budgetnotat om udvidelse af den eksisterende cykel- og gangsti og en opgradering af belysningen på cykel- og gangsti i Amager Fælled mellem Artillerivej og Ørestads Boulevard.

Cykel- og gangstien mellem Artillerivej og Ørestads Boulevard er en ca. 725 meter lang cykel- og gangsti gennem Amager Fælled. Trafiktælling i rundkørsel Ørestads Boulevard og Tom Kristensens Vej udført i 2025 viser cykeltrafik ad stien på 1.216 cykler i morgenspidstimen, hvilket er en fordobling på 11 år. Cykel- og gangstien er i dag ikke bred nok, hvorfor der opstår konflikter både cyklisterne imellem og mellem cyklende og gående på strækningen.

Med projektet udvides cykel- og gangstien mellem Artillerivej og Ørestads Boulevards til en samlet bredde på 6 meter for at imødekomme konflikterne mellem cyklende og gående, hvoraf fodgængerarealet udvides til 2 meter og cykelarealet til 4 meter. Cykel- og gangstien består i dag af et fodgængerareal med en bredde på 1,1-1,4 meter og et cykelareal med en

bredde på 1,8-2,1 meter. Det betyder, at der samlet set vil være tale om en udvidelse på op til 3 meter alt efter lokation i forhold til den nuværende sti. Det bemærkes, at cykel- og gangstiens bredde tilnærmelsesvist vil opfylde anbefalingerne i Cykelfokus 2024, men dog tilpasses efter hensynet til fredninger.

Der er i dag etableret solcellebelysning i asfalten på strækningen. Belysningen flyttes, når cykelstien udvides, hvis initiativ 2 ikke vedtages.

Med projektet etableres en lav pullertbelysning på samme strækning på Amager Fælled mellem Artillerivej og Ørestads Boulevard for at forbedre forholdene for cyklister og gående. Formålet med oplysningen af stien er at sikre en tryg og fremkommelig forbindelse for offentligheden, især i vinterhalvåret og efter mørkets frembrud.

På cykel- og gangstien mellem Ørestad Boulevard og Artillerivej er den nuværende solcellebelysning integreret i selve cykelstien. Disse lamper fungerer som ledelys og lyser ikke stien op, men imødekommer biodiversiteten og dyrelivet på Amager Fælled. Dette initiativ indebærer også en undersøgelse af alternative belysningsløsninger, som tilgodeser biodiversiteten. Der etableres derfor ikke en standard belysningsløsning. Det betyder, at den lave pullertbelysning tilpasses, så påvirkningen af det fredede område ved Amager Fælled minimeres. Pullerterne skal have en effektiv lysafskærmning, der sørger for, at lyset kun peger nedad og begrænser sig til cykel- og gangstien, hvilket reducerer lysforurening. Derudover undersøges lysstyrker, tidsstyring for belysning ved reelt behov og farvetemperaturer, som både minimerer skader på omgivelserne og er tilstrækkelige til at oplyse cykel- og gangstien. Pullerterne skal placeres i passende afstande, typisk mellem 15-25 meter, for at sikre et passende belysningsniveau. Den præcise afstand mellem pullerterne afklares i projekteringen for at sikre både optimal belysning for cyklister og minimal påvirkning af biodiversiteten.

Der afsættes midler til før- og eftermålinger for at evaluere effekten af projektet.

Klima-, Miljø- og Teknikudvalget forelægges forventeligt indstilling om projektforslag og frigivelse af resterende anlægsmidler i 1. kvartal 2029.

Der skal som konsekvens af anlægsprojektet afsættes 0,2 mio. kr. årligt til afledt drift. De øgede driftsomkostninger går til løbende vedligehold, renhold og vintertjeneste af stien og stibroerne samt løbende vedligehold af belysningen samt elforbrug.

Fredning
Projektet kræver godkendelse fra relevante fredningsmyndigheder, da Amager Fælled er et fredet område. Dertil er ca. 150 meter af strækningen placeret i et område, som er udpeget Fredskov. Der vil blive taget højde for alle nødvendige regler og forskrifter for at bevare områdets naturlige og kulturelle værdier. Godkendelse fra fredningsmyndighederne er en forudsætning for at kunne gennemføre initiativerne. Belysningsprojektet vil involvere et samarbejde med belysningsrådgivere med fokus inden for biodiversitet for at sikre, at de valgte belysningsløsninger lever op til de miljømæssige krav. Forvaltningen ved på nuværende tidspunkt ikke, om projektet kan få dispensationen fra fredningerne. Det afklares i projekteringen, hvor forvaltningen vil gå i dialog med fredningsmyndighederne. Hvis der ikke

gives dispensation til anlæg af initiativerne, vil projektet ikke kunne realiseres. Det vil betyde, at projektet vil blive indstillet til annullering, og restbudgettet vil blive tilbageført til kassen.

Træer, cykel- og bilparkeringspladser
For at få plads til en bredere cykel- og gangsti, vil det være nødvendigt at fælde træer og øvrig beplantning langs stien. De mere præcise konsekvenser kan først vurderes ved opmåling af eksisterende træer, hvilket vil ske i forbindelse med den videre projektering.
Initiativerne har ikke konsekvenser for antallet af cykel- eller bilparkeringspladser.

Forslag til aftaletekst

"Parterne er enige om at afsætte midler til at udvide cykel- og gangstien og forbedre belysningen på cykel- og gangstien mellem Artillerivej og Ørestads Boulevard gennem Amager Fælled.

Der afsættes:

- 15 mio. kr. samlet på anlæg i perioden 2027-2031 til udvidelse af cykel- gangsti og forbedre belysning på hele stien.
- 0,1 mio. kr. i 2031 og 0,2 mio. kr. årligt i 2031 og frem til afledt drift"
- 5,4 mio. kr. samlet på anlægsindtægter fra den statslige medfinansiering.

Økonomi

Der er søgt om og modtaget et tilskud på 5,4 mio. kr. fra den nationale Cykelpulje 2026 til det samlede projekt (både initiativ 1 og 2).

Beregningsmetoden af bygherreomkostninger er forskellig i Vejdirektoratet og Klima-, Miljø- og Teknikforvaltningen. Dette betyder, at den samlede anlægsøkonomi for anlægsprojekterne vil være lidt højere i budgetnotat end angivet i cykelpuljeansøgningen, da beregningen af bygherreomkostninger i Klima-, Miljø- og Teknikforvaltningen er højere end i Vejdirektoratet.

Tabel 1. Oversigt over aktiviteter på alle styringsområder

Aktiviteter i forslaget *(1.000 kr., 2027 p/l)*	**Styrings-område**	**2027**	**2028**	**2029**	**2030**	**2031**	**2032**	**I alt**
Initiativ 1. Udvidelse af cykel- og gangsti								
- Udvidelse af sti samt forbedring af belysning (bruttoanlæg)	Anlæg	1.424	1.339	5.953	6.048	267		15.031
- Afledt drift og vedligehold	Service				79	157	157	393
- Statslig medfinansiering hvis begge initiativer vælges	Anlæg		-570	-536	-2.381	-1.788	-170	-5.444
Udgifter i alt (netto)		**1.424**	**769**	**5.417**	**3.746**	**-1.364**	**-13**	**9.979**

Klimapåvirkning

Tabel 2. Skønnet livscyklusvurdering af anlægsprojektet

Kilde til udledning	**Udledning pr. m² pr. år (kg CO_2e/ m²/år)**	**Udledning pr. år (ton CO_2e/år)**	**Samlet udledning (ton CO_2e)**
Initiativ 1. Udvidelse af fællessti	Udfyldes kun ved byggeri	Udfyldes kun ved byggeri	58 – 126

Initiativ 2. Opgradering af belysning	Udfyldes kun ved byggeri	Udfyldes kun ved byggeri	20 – 40

Note: Udledningen er et beregnet skøn baseret på den forventede klimapåvirkning over projektets livscyklus. Den forventede udledning er forbundet med usikkerhed.

Risikovurdering

Den overordnede risikovurdering er, at anlægsprojektet er meget kompliceret, og der er derfor afsat 15 % af anlægsomkostningerne til risikotillæg. Risikovurderingen er sat til 15 %, idet der er stor usikkerhed i forbindelse med projektet. Fredningsforhold, herunder naturfredning, udgør både økonomiske og tidsmæssige risici. F.eks. kan en flagermusundersøgelse kun gennemføres i juli måned, hvorefter en fredningsdispensation kan ansøges.

Tidligere afsatte midler

Der har ikke tidligere været afsat midler til aktiviteten.

Administrativt bilag

Bevillingstekniske oplysninger

Tabel 3. Udgifter på alle styringsområder

1.000 kr., 2027 p/l	Udvalg	Bevilling	*	p/l ja/nej	2027	2028	2029	2030	2031	2032	I alt
Anlægsudgifter											
Projektering	KTU	2000 – Ordinær anlæg	X	Ja	436	823	421				**1.680**
Projektering	KTU	2000 – Ordinær anlæg		Ja				226	67		**293**
Udførsel	KTU	2000 – Ordinær anlæg		Ja			4.387	5.445			**9.832**
Bygherreudgifter	KTU	2000 – Ordinær anlæg	X	Ja	888	516	1.145				**2.549**
Bygherreudgifter	KTU	2000 – Ordinær anlæg		Ja				377			**377**
Evaluering	KTU	2000 – Ordinær Anlæg	X	Ja	100						**100**
Evaluering	KTU	2000 – Ordinær Anlæg		Ja					200		**200**
Anlægsudgifter i alt					**1.424**	**1.339**	**5.953**	**6.048**	**267**	**0**	**15.031**
Statslig medfinansiering hvis begge initiativer vælges	KTU	2000 – Ordinær Anlæg	X	Ja		-570	-536	-2.381	-1.788	-170	**-5.445**
Anlægsudgifter inkl. besparelser					**1.424**	**769**	**5.417**	**3.667**	**-1.521**	**-170**	**9.586**
Afledt drift og vedligehold											
Afledt drift og vedligehold (varigt)	KTU	1000 – Ordinær drift		Ja				79	157	157	393
Afledte serviceudgifter i alt					**0**	**0**	**0**	**79**	**157**	**157**	**393**

Øvrige tekniske oplysninger

Bydækkende: ☐											
Bispebjerg	☐	Indre by	☐	Vesterbro/Kgs. Enghave	☐	Valby	☐	Amager Øst	☐	Udenbys	☐
Nørrebro	☐	Østerbro	☐	Brønshøj/Husum	☐	Vanløse	☐	Amager Vest	☒		
Adresse	Amager Fælled, mellem Artillerivej ved Axel Heides Gade og Ørestads Boulevard/Tom Kristensens Vej										

Høring

Har budgetnotatet været i høring?	**Ja**	**Nej**
Ejendomsfaglig høring i KEK/ByK/KEJD		X
IT-projekt (KIT)		X

Budget 2027
Beskæftigelses-, Integrations- og Erhvervsforvaltningen
Børne- og Ungdomsforvaltningen
Klima-, Teknik- og Miljøforvaltningen
Socialforvaltningen

BI49 Koordineret indsats til fremme af kommunale fritidsjob for udsatte unge

Kategorisering	
Need to	
Fastholdelse/rekruttering	
Rettidig omhu	
Specifik udfordring	
Bestilt af fagudvalg	
Bestilling af politisk parti	
Bevillingsudløb	
Tilpasset bevillingsudløb	
Henvist sag	
Bestilling fra borgmesterforum eller tværgående pakke	X
Bestilt administrativt	

Resume

Indsatsen skal styrke den tidlige forebyggende indsats gennem fritidsjob for udsatte og kriminalitetstruede unge med en koordineret indsats på tværs af BIF, SOF, BUF og KTF. Indsatsen kombinerer forberedende forløb og opkvalificering med etablering af kommunale fritidsjob for unge i udsatte byområder. Den koordinerede indsats bygger på eksisterende indsatser i BIF og SOF, en ny indsats i KTF samt en kombination af nye og eksisterende indsatser i BUF. BUF og SOF understøtter unge, som endnu ikke er klar til fritidsjob, mens BIF og SOF understøtter overgangen til og fastholdelsen i fritidsjob for de unge, som har brug for yderligere støtte. KTF bidrager med etablering af kommunale fritidsjob i trygge arbejdsfællesskaber. Formålet er at styrke unges tilknytning til arbejdsmarkedet og derigennem forebygge kriminalitet og marginalisering.

Beslutning

- Der skal træffes beslutning om at afsætte 4,7 mio. kr. årligt på service i perioden 2027-2028 til at styrke unges muligheder for fritidsjob og sikre flere fritidsjob af relevans i kommunen.

Indhold

Med dette budgetnotat foreslås det at styrke den tidlige forebyggende indsats for udsatte unge gennem en sammenhængende indsats, der kombinerer forberedende forløb til fritidsjob med etablering af flere kommunale fritidsjob. Indsatsen skal bidrage til, at flere unge opnår tilknytning til arbejdsmarkedet og bliver en del af positive fællesskaber.

Indsatsen bygger på en koordineret indsats, hvor unge først tilbydes forberedende og opkvalificerende forløb gennem Børne- og Ungdomsforvaltningen (BUF) og Socialforvaltningen (SOF), hvorefter de understøttes i overgangen til konkrete fritidsjob gennem Beskæftigelses, - Integrations- og Erhvervsforvaltningen (BIF) og SOF. Klima-, Teknik- og Miljøforvaltningen (KTF) kan tilbyde nogle fritidsjob med arbejdsopgaver, som adskiller sig fra de typiske fritidsjob i kommunen. Med denne indsats vil KTF afsøge mulighederne for fritidsjob til udsatte unge i forvaltningen. Erfaringer fra Fritidsjobindsatsen i BIF peger på, at målgruppen har forskellige støttebehov og interesser, og at der derfor er behov for en bredere vifte af fritidsjob og arbejdsopgaver. Med fritidsjob i KTF kan indsatsen tilbyde andre typer af arbejdsfællesskaber og arbejdsopgaver end de mere traditionelle kommunale fritidsjob. Dermed kan mulighederne for match mellem unge og arbejdspladser styrkes. Formålet med indsatsen er dermed både at styrke unges jobparathed og sikre flere fritidsjob af relevans for målgruppen i kommunen.

Målgruppen er udsatte unge i alderen 13-24 år primært fra udsatte boligområder, med særligt fokus på de unge mellem 13-17 år. Det er forventningen, at 100-120 unge vil deltage i de forberedende forløb årligt, fordelt på indsatserne fra SOF og BUF. Det er

samtidig forventningen, at en del af de unge efter deltagelse i de forberedende forløb selv vil kunne søge og opnå fritidsjob, mens en anden del af de unge fortsat vil have behov for yderligere støtte gennem enten BIF's fritidsjobindsats eller SOF's fritidsjob med mentor, herunder hjælp til matchning, kontakt til arbejdsgivere og opfølgning i forbindelse med ansættelsen. Det antages at være cirka halvdelen af de unge, som har brug for yderligere hjælp, herunder særligt konkrete jobmatch. Forventningen er derfor, at BIF skal understøtte 60 unge i perioden, mens 10 unge forventes at skulle have et fritidsjob med mentor gennem SOF. Tallene er dog behæftet med usikkerhed.

Herunder beskrives forvaltningernes roller og ansvarsområder i projektet:

- SOF's rolle er at udbyde Jobkadet-indsatsen samt et fritidsjob med mentor for de unge, der har behov for den ekstra støtte efter endt Jobkadet-indsats. Jobkadet-indsatsen er målrettet de udsatte og kriminalitetstruede unge, som har behov for en ekstra indsats inden de kan varetage et fritidsjob.
    - Jobkadet består af et forløb på otte moduler på otte uger, hvori de unge vil blive præsenteret for et læringsindhold, der er nøje udvalgt og afmålt ud fra de behov og udfordringer, som hver enkelt ung besidder og står over for.
    - Alle moduler indeholder forskellige aktiviteter og indgangsvinkler, der skal medvirke til at den unge har de bedste forudsætninger for at gennemføre forløbet mhp. at reducere risikoadfærd og undgå en kriminalitetstruet løbebane. Efter de otte uger er den unge i stand til at varetage et fritidsjob.
    - Jobkadet vil samarbejde med de tre Tryghedspartnerskaber i hhv. Folehaven, Amager og Tingbjerg-Husum. De unge, som deltager i Jobkadet, vil som udgangspunkt være bosat i områderne for tryghedspartnerskaberne.
    - For de unge, der afslutter Jobkadet-indsatsen, og som har behov for støtte til at finde og fastholde et fritidsjob, kan SOF tilbyde et fritidsjob med mentor. I fritidsjob med mentor ansættes den unge i et fritidsjob på ordinære vilkår, men tilknyttes en mentor fra arbejdsstedet i 6 mdr.

- BUF's rolle er at understøtte, forberede og vejlede unge i at komme i fritidsjob. Det vil BUF gøre via vejledning i UUE samt via forløb i Ungdomsskolen, hvor unge bliver hjulpet med at finde fritidsjob og få praktisk erfaring - herunder med fokus på CV-skrivning, ansøgninger og unges rettigheder på arbejdsmarkedet.
    - Hos Ungdomsskolen vil der være tale om oprettelse af særligt forløb for målgruppen, hvor der i højere grad vil være fokus på udvikling af sociale kompetencer hos den enkelte, forberedelse ift. at begå sig i et job mv.
    - Hos UUE vil der være tale om ansættelse af en fritidsjobkoordinator, som kan tage samtale med den unge og med arbejdsstedet, være formidler (brobygger), hvis der er særlige udfordringer samt følge til arbejdspladsen efter behov. Fritidsjobkoordinator kan også have viden om MitID, konto mm. og henvise til Ungdomsskolens tilbud mv.

- BIF's rolle er at understøtte de unge, som efter de forberedende forløb i BUF og SOF, fortsat har brug for støtte til at komme i fritidsjob. BIF vil hjælpe de unge med at udarbejde CV, ansøgningsmateriale samt understøtte de unge i at gå til jobsamtale og lave match med relevante stillinger. BIF vil løbende lave opfølgning med de unge, der ansættes i de kommunale fritidsjobstillinger, med henblik på at følge op på hvordan det går med den unge i ansættelsen. BIF vil derudover administrere den afsatte lønpulje, som dækker lønmidlerne til de unge, der ansættes i de kommunale fritidsjob. Endelig er BIF tovholder for indsatsen.

- KTF's rolle er at byde ind med funktioner i forvaltningen, som rummer muligheden for fritidsjobs af relevans for målgruppen. KTF vil i projektet afsøge hvor mange fritidsjobstillinger forvaltningen har mulighed for at oprette, samt hvordan forvaltningen administrativt og pædagogisk skal håndtere at ansætte udsatte unge. Der kan derfor opstå behov for yderligere finansiering til understøttelse af de unge.

Sammenhæng med eksisterende indsatser og nye elementer

- I BIF gennemføres indsatsen i forlængelse af den eksisterende fritidsjobindsats. BIF vil som tovholder koordinere overgangen fra de forberedende forløb til fritidsjob og understøtte de unge med bl.a. jobsøgning, jobsamtaler og match med relevante fritidsjob samt følge op på de unge efter ansættelse. Det nye i budgetinitiativet for BIF er dermed, at BIF får en tydelig koordinerende rolle i den samlede indsats og sikrer sammenhæng mellem de forberedende forløb i BUF og SOF og den efterfølgende indsats for at få den unge i fritidsjob.
- I BUF supplerer indsatsen det arbejde, som forvaltningen yder bydækkende for alle byens unge ift. vejledning, forberedelse og brobygning. Det nye består i, at der oprettes en særlig indsats, som sikrer målrettet støtte til udsatte unge, som ofte har brug for ekstra støtte og praktisk hjælp for at lykkes. I Ungdomsskolen oprettes et særligt forløb for målgruppen, mens der i UUE vil være fokus på brobygning, følgeskab og praktisk hjælp. Der ansættes en medarbejder i hhv. Ungdomsskolen og UUE, som kan varetage opgaven og sikre koordinering på tværs.
- KTF tilbyder allerede fritidsjob på bl.a. nærgenbrugsstationerne. Det nye i indsatsen er, at KTF vil etablere flere og forskellige typer fritidsjob og samtidig række ud til nogle af de meget sårbare unge, som kan have brug for særlig støtte for at få fodfæste på arbejdsmarkedet. Fritidsjobbet skal for disse unge være mere end nogle få timers arbejde om ugen. Det skal fungere som en tryg træningsbane, hvor den unge kan øve sig i at mestre et arbejdsfællesskab, samarbejde med andre, håndtere usikkerhed og blive i fællesskabet, også når noget bliver svært. KTF vil derfor bruge det afsatte årsværk til at skabe en stabil ramme omkring den unge og arbejdspladsen og til den løbende koordinering med bl.a. BIF, SOF og øvrige relevante aktører omkring den unge. Indsatsen skal samtidig give erfaringer med, hvordan flere arbejdspladser i KTF fremover kan tilbyde fritidsjob til målgruppen.
- I SOF gennemføres indsatsen i forlængelse af den eksisterende Jobkadet-indsats og fritidsjob med mentor. Det nye i budgetinitiativet for SOF er, at Jobkadet, udover Folehaven, udbredes til også at omfatte tryghedspartnerskaberne på Amager og Tingbjerg-Husum. Således kan flere udsatte og kriminalitetstruede unge få mulighed for at deltage i et målrettet forberedende forløb med henblik på at blive klar til et fritidsjob. For de unge, som efter Jobkadet fortsat har behov for støtte til at finde og fastholde et fritidsjob, kan SOF tilbyde fritidsjob med mentor. Dermed styrkes sammenhængen mellem SOFs forberedende indsats og den efterfølgende overgang til og fastholdelse i fritidsjob.

Forventet effekt og opfølgning

Tabel 1 – Oversigt over målsætning

Målgruppe	Indsats	Målsætning	Evaluering af indsats
Udsatte unge primært fra udsatte boligområder i alderen 13-24 år.	SOF: Jobkadet og fritidsjob med mentor	40 unge deltager årligt i jobkadet-indsatsen	Der afholdes løbende

	Jobkadet-forløbene udbredes til flere boligområder gennem samarbejde med trygheds-partnerskaberne Folehaven, Amager og Tingbjerg-Husum. Fritidsjob med mentor tilbydes de unge, der har behov for støtte til at fastholde et fritidsjob	og gennemfører jobkadet-forløbet 10 unge får efterfølgende et fritidsjob med mentor	status-møde og der udarbejdes årligt en status på målsætningerne
	BUF: UU-vejledning (UUE) og ungdomsskole Særlige forløb i Ungdomsskolen samt vejledning/fritidsjobkoordinator	BUF vurderer, at cirka 60-80 unge vil være i målgruppen, men estimatet er dog fortsat usikkert.	Der afholdes løbende statusmøde og der udarbejdes årligt en status på målsætningerne
	BIF: Match og støtte i overgangen til fritidsjob BIFs fritidsjobindsats vil understøtte de unge, som ikke er kommet i fritidsjob igennem BUF og SOFs forberedende indsatser. BIF vil lave konkret formidling af fritidsjob.	BIF understøtter alle unge, som har deltaget i hhv. Ungdomsskolens forløb eller Jobkadet og som fortsat mangler et fritidsjob. Forventningen er at cirka 60 unge vil have brug for yderligere støtte fra BIF.	Der afholdes løbende statusmøde og der udarbejdes årligt en status på målsætningerne
	KTF: Oprettelse af fritidsjob i forvaltningen	Der oprettes 5-10 fritidsjob, og løbende afsøges muligheden for at ansætte flere fritidsjobbere i forvaltningens drift.	Der afholdes løbende statusmøde og der udarbejdes årligt en status på målsætningerne

Økonomi

Vurderingen af behov for midler er foretaget med afsæt i retningslinjerne for budgetnotater udarbejdet pba. Intern Revisions undersøgelse af budgetnotater, herunder om der er behov for midler til hhv. husleje og ledelse til det enkelte initiativ.

Tabel 2. Oversigt over ønskets aktiviteter på alle styringsområder

1.000 kr., 2027 p/l	Styrings-område	2027	2028	2029	2030	I alt
BIF: Koordinering og virksomhedskontakt, samt understøttelse af unge som fortsat mangler støtte til at komme i fritidsjob.	Service	780	780			**1.560**
BIF: Midler til lønpuljen til kommunale fritidsjob. Der afsættes lønmidler til ansættelser af 5 timer om ugen i 5 måneder. Der afsættes til 30 fritidsjob om året (herunder også fritidsjob i KTF)	Service	450	450			**900**
BUF: 2 AC-årsværk á 700 t.kr inkl. Overhead til vejledning, drift af forløb i Ungdomsskolen samt administration/screening.	Service	1.400	1.400			**2.800**
SOF: 1 årsværk af 630 t.kr. 2027-pl (socialrådgiver) samt 400 t.kr. til 40 jobkadet-forløb årligt. Herudover 10 fritidsjob med mentor forløb på 26 uger á 550 kr. pr. uge samt et kvart årsværk á 630 t.kr. (socialrådgiver)	Service	1.331	1.331			**2.662**
KTF: 1 årsværk af 756 t. kr. (Projektleder) til at understøtte af de administrative og personalemæssige opgaver i forbindelse med ansættelse af udsatte unge i fritidsjob, samt kortlægning af mulige nye ansættelser.	Service	756	756			**1.512**
Udgifter i alt (netto)		**4.717**	**4.717**			**9.434**

Risikovurdering og proces

Det vurderes, at der er lav risiko ved projektet. Indsatserne i SOF, BUF og BIF er velafprøvede. KTF vil bruge indsatsen på at afsøge mulighederne for fritidsjob i forvaltningen. På nuværende tidspunkt vurderes det at være muligt at oprette relevante stillinger i et mindre omfang.

Tidligere afsatte midler

Der har ikke tidligere været afsat midler til en samlet koordineret indsats.

Administrativt bilag

Bevillingstekniske oplysninger

Initiativet indfases pr. 1. januar 2027, og forventes fuldt indfaset pr. første kvartal.

Tabel 3. Udgifter til service

1.000 kr., 2027 p/l	Udvalg	Bevilling	Indtægt/ udgift	p/l ja/nej	2027	2028	2029	2030	I alt
Koordinering og virksomhedskontakt, samt understøttelse af unge som fortsat mangler støtte til at komme i fritidsjob.	BIU	35.10	Udgift	Ja	780	780			**1.560**
Midler til lønpuljen til kommunale fritidsjob. Der afsættes lønmidler til ansættelser af 5 timer om ugen i 5 måneder. Der afsættes til 30 fritidsjob om året (herunder også fritidsjob i KTF)	BIU	35.10	Udgift	Ja	450	450			**900**
2 AC-årsværk á 700 t.kr inkl. Overhead til vejledning, drift af forløb i Ungdomsskolen samt administration/screening.	BUU	3330 - Undervisning	U	Ja	1.400	1.400			**2.800**
1 ÅV samt 40 jobkadetforløb årligt. Herudover 10 fritidsjob med mentor forløb på 26 uger samt et kvart ÅV (SOF)	SOC	3000 – Børnefamilier med særlige behov	U	Ja	1.331	1.331			**2.662**
1 årsværk af 756 t. kr. (Projektleder) til at understøtte af de administrative og personalemæssige opgaver i forbindelse med ansættelse af udsatte unge i fritidsjob, samt kortlægning af mulige nye ansættelser.	KTU	1000 – ordinær drift	U	Ja	756	756			**1.512**
Serviceudgifter i alt					**4.717**	**4.717**			**9.434**

Øvrige tekniske oplysninger

Bydele

Bydækkende: ☒											
Bispebjerg	☐	Indre by	☐	Vesterbro/Kgs. Enghave	☐	Valby	☐	Amager Øst	☐	Udenbys	☐
Nørrebro	☐	Østerbro	☐	Brønshøj/Husum	☐	Vanløse	☐	Amager Vest	☐		
Adresse											

SOFs indsats dækker de tre Tryghedspartnerskaber i hhv. Folehaven, Amager og Tingbjerg-Husum.

KT072 Omdannelse af Frederikssundsvej (Forandringsplan for Husum Nord)

Kategorisering	
Need to	
Rettidig omhu	
Specifik udfordring	
Bestilt af fagudvalg	
Bestilling af politisk parti	
Bevillingsudløb	
Tilpasset bevillings-udløb	
Henvist sag	
Bestilling fra borg-mesterforum eller tværgående pakke	X
Bestilt administrativt	

Resume

Budgetnotatet er udarbejdet pba. bestilling på Borgmesterforum for Udsatte Boligområder. Budgetnotatet indeholder et centralt projekt fra Forandringsplan for Husum Nord, der løfter en strækning af Frederikssundsvej til et grønt og attraktivt hverdagsstrøg. I projektet bliver den trafikale fremkommelighed på Frederikssundsvej fortsat prioriteret. Projektet kan forventeligt udføres i synergi med kommende genopretning på Frederikssundsvej, hvilket vil sikre, at området ikke skal afspærres flere gange.

Beslutning

- Der skal træffes beslutning om at afsætte i alt 24,7 mio. kr. på anlæg i perioden 2027-2031 til omdannelse af strækningen mellem Storegårdsvej og Husumvej (initiativ 1).
- Der skal træffes beslutning om at afsætte i alt 11,8 mio. kr. på anlæg i perioden 2027-2031 til omdannelse af strækningen mellem Husumvej og Kobbelvænget (initiativ 2).

Initiativ 2 forudsætter initiativ 1.

Indhold

Budgetnotatet er bestilt ifm. Borgmesterforum for Udsatte Boligområder og bygger på forandringsplanen for Husum Nord, som forelægges Klima-, Miljø- og Teknikudvalget forventeligt den 22. juni 2026. Forandringsplanens mål er at sætte retning for og sikre sammentænkning af såvel planlagte som potentielle indsatser rettet mod forbedringer af bebyggelse, byrum, funktioner, forbindelser mv. for at gøre boligområderne i bydelen mere attraktive for nuværende beboere og boligsøgende.

Indsatsen i dette budgetnotat udspringer af forandringsplanen og har til formål at skabe et grønt og sammenhængende bymiljø langs Frederikssundsvej, som beboerne har lyst til at gå langs og opholde sig ved – samtidig med, at fremkommeligheden for busser og øvrig trafik opretholdes.

Frederikssundsvej (strækningen fra Storegårdsvej til Kobbelvænget) er Husums vigtigste fælles byrum og rummer et stort, men i dag uforløst, potentiale som bydelens naturlige centrum og hverdagsstrøggade. I sin nuværende form udgør vejen en trafikal barriere, der opdeler Husum i en nordlig og sydlig del og svækker sammenhængen mellem boligområder,

funktioner og byliv. Særligt de almene boligområder nord for Frederikssundsvej opleves isoleret fra resten af bydelen, hvilket forstærker både sociale og fysiske skel.

Strækningen på Frederikssundsvej rummer i dag en del overskydende asfaltareal, der kan omdannes til grønt areal uden at nedlægge kørebaner.

I den videre konkretisering af projektet vil Områdefornyelse Husum Nord varetage borgerinddragelsen, så projektet udvikles i samarbejde med lokalområdet og tænkes ind i Områdefornyelsen Husum Nords øvrige projekter.

HOFOR har identificeret, at der i dette projektområde er et behov for at klimatilpasse HOFORs kloaksystem. Dette behov kan indfries ved at anlægge et klimatilpasningsprojekt i form af et grønt overfladeprojekt i synergi med projektet. Overfladeprojektet vil samtidig understøtte øget biodiversitet og reducere varmeø-effekten. Klimatilpasningsprojektet kan finansieres af HOFORs spildevandstakster. Forvaltningen vil derfor i den videre projektering (i samarbejde med HOFOR) vurdere, om det er muligt at indarbejde et overfladeprojekt i projektet og vil i givet fald vende tilbage med en indstilling om igangsættelse af og lånoptag for dette projekt.

Initiativ 1. Omdannelse af strækningen Storegårdsvej til Husumvej
Med dette initiativ etableres grønne og attraktive byrum samt aktive kantzoner med opholdsmuligheder, som understøtter hverdagsliv og sociale møder. Dette vil desuden skabe grundlag for et mere levende handelsliv. De mest markante nye grønne træk omfatter en grøn midterrabat med høje træer, samt plantebede langs bygningsfacaderne.

Med initiativet etableres desuden en ny fodgængerovergang over Frederikssundsvej. Fodgængerovergangen placeres i forbindelse med Glumsøvej. Flere borgere og lokale aktører har, i forbindelse med borgerinddragelse til kvarterplan for den kommende områdefornyelse i Husum Nord, peget på at der netop her mangler en fodgængerovergang. Mange lokale, herunder skolebørn, krydser i dag Frederikssundsvej her, da det er den hurtigste og mest intuitive vej til skole og boldklub. For at kunne etablere fodgængerovergangen er det nødvendigt at nedlægge 2-3 parkeringspladser. Det vil under projekteringen blive undersøgt, hvilke konsekvenser der vil være for busser, og Movia samt Økonomiforvaltningen vil blive inddraget i projekteringen.

Da den eksisterende wireophængte belysning vil fungere dårligt med en grøn midterrabat med høje træer, vil der med dette initiativ blive etableret ny mastebelysning på strækningen.

Med henblik på at støtte en positiv udvikling af Husum Nord anbefales det at prioritere denne strækning af Frederikssundsvej. På baggrund af forandringsplanen for Husum Nord og herunder den bystrategiske analyse udarbejdet af Gehl Architects er strækningen vurderet til at have det største potentiale for et markant bylivsløft.

Der vil blive koordineret med andre aktiviteter i området, både analyser og anlægstiltag. Der vil blive etableret et samlet trafikalt overblik over Frederikssundsvej (mellem Storegårdsvej og Kobbelvænget) og de tilstødende sideveje samt krydset Frederikssundsvej/Husumvej med henblik på at fastlægge de mest hensigtsmæssige trafikale tiltag.

Der skal som følge af initiativet afsættes 0,12 mio. kr. årligt i afledt drift. Midlerne går til pleje af beplantning, pleje af ny belysning, øget renhold på fortove som følge af øget ophold, samt vedligehold af byrumsinventar.

Klima-, Miljø- og Teknikudvalget forelægges indstilling om projektforslag samt frigivelse af de resterende anlægsmidler forventeligt ultimo 2028.

Projektet forventes ibrugtaget som følger: Ibrugtagning (tilgængelig) maj 2031. Ibrugtagning (aflevering) oktober 2031.

Initiativ 2. Omdannelse af strækningen Husumvej til Kobbelvænget
Med dette initiativ forlænges det grønne løft af Frederikssundsvej i initiativ 1 til også at omfatte strækningen fra Husumvej til Kobbelvænget. Initiativ 2 er dermed en udvidelse af initiativ 1 og er afhængig af, at der også afsættes finansiering til initiativ 1.

Med initiativet anlægges en grøn midterrabat med høje træer på strækningen fra Husumvej til Kobbelvænget. På denne strækning er det ikke umiddelbart muligt at etablere plantebede langs bygningsfacaderne, da fortovsbredden ikke tillader det.

Da den eksisterende wireophængte belysning vil fungere dårligt med en grøn midterrabat med høje træer, vil der med dette initiativ blive etableret ny mastebelysning på strækningen.

Der skal som følge af initiativet afsættes 0,02 mio. kr. årligt i afledt drift. Midlerne går til pleje af beplantning, samt ny belysning.

Vedtages begge initiativer, vil den samlede ibrugtagning (tilgængelig) være november 2031 og ibrugtagning (aflevering) april 2032.

Træer, cykel- og bilparkeringspladser
Med Initiativ 1 plantes op til 16 nye træer, som placeres i den grønne midterrabat. Med initiativ 2 plantes op til ti nye træer, som placeres i den grønne midterrabat.

Med Initiativ 1 nedlægges op til tre parkeringspladser. Dette er nødvendigt for at etablere en sikker fodgængerovergang. Med initiativ 2 nedlægges ingen parkeringspladser.

Konsekvenser for træer

Scenarie/Initiativ	Træer i projektområdet før anlægsprojekt	Forventet antal træer, der fældes	Forventet antal nye træer, der plantes	Forventet antal træer i projektområdet efter anlægsprojekt
Initiativ 1	16	0	16	32
Initiativ 2	4 (ikke inkl. træerne i nærliggende park)	0	10	14

Konsekvenser for bilparkeringspladser

Scenarie/Initiativ	Antal pladser i projekt-området før projekt	Zone/uden-for zone	Belægnings-procent før projekt	Forventet antal pladser, der nedlægges/ omdannes/o prettes	Forventet antal erstatnings-parkeringspladser
Initiativ 1	34	Udenfor zone	-	Op til 3	0
Initiativ 2	7	Udenfor zone	-	0	0

Der kan indenfor 500 meter af projektområdet ikke findes mulige erstatningsparkeringspladser.

Forslag til aftaletekst

"Parterne er enige om at afsætte midler til finansiering af en omdannelse af Frederikssundsvej.

Der afsættes:

- 36,6 mio. kr. samlet på anlæg i perioden 2026-2031 til omdannelse af Frederikssundsvej.
- 0,1 mio. kr. årligt på service i 2031 og frem til afledt drift."

Økonomi

Tabel 1. Oversigt over aktiviteter på alle styringsområder

Aktiviteter i forslaget *(1.000 kr., 2027 p/l)*	**Styrings-område**	**2027**	**2028**	**2029**	**2030**	**2031**	**2032**	**I alt**
Initiativ 1. Omdannelse af strækningen Storegårdsvej til Husumvej								
Omdannelse af Frederikssundsvej (Storegårdsvej til Husumvej)	Anlæg	1.780	1.890	2.000	13.050	6.000		24.720
- Afledt drift og vedligehold	Service					21	123	144
Initiativ 1 i alt (netto)		**1.780**	**1.890**	**2.000**	**13.050**	**6.021**	**123**	**24.864**
Initiativ 2. Omdannelse af strækningen Husumvej til Kobbelvænget								
Omdannelse af Frederikssundsvej (Husumvej til Kobbelvænget)	Anlæg	440	920	2.150	8.320			11.830
- Afledt drift og vedligehold	Service					4	21	25
Initiativ 2 i alt (netto)		**440**	**920**	**2.150**	**8.320**	**4**	**21**	**11.855**
Udgifter i alt (netto)		**2.220**	**2.810**	**4.150**	**21.370**	**6.025**	**144**	**36.719**

Klimapåvirkning

Tabel 2. Skønnet livscyklusvurdering af anlægsprojektet

Kilde til udledning	**Udledning pr. m² pr. år (kg CO_2e/ m²/år)**	**Udledning pr. år (ton CO_2e/år)**	**Samlet udledning (minimum - maksimum ton CO_2e)**
Anlæg af KT072 Initiativ 1	Udfyldes kun ved byggeri	Udfyldes kun ved byggeri	81 - 152
Anlæg af KT072 Initiativ 2	Udfyldes kun ved byggeri	Udfyldes kun ved byggeri	30 - 58

Note: Udledningen er et beregnet skøn baseret på den forventede klimapåvirkning over projektets livscyklus. Den forventede udledning er forbundet med usikkerhed.

Risikovurdering

Den overordnede risikovurdering er, at anlægsprojektet er relativt kompliceret, og der er derfor afsat 10 % af anlægsomkostningerne til risikotillæg. Det skyldes at der arbejdes på meget trafikeret vej, med høj frekvens af busser.

Tidligere afsatte midler

Der er ikke tidligere afsat midler til projektet under forandringsplan for Husum Nord.

Administrativt bilag

Bevillingstekniske oplysninger

Tabel 3. Anlægsprojekter

1.000 kr., 2027 p/l	Udvalg	Bevilling	*	p/l ja/nej	2027	2028	2029	2030	2031	2032	I alt
Anlægsudgifter											
Projektering, initiativ 1	KTU	2000 – Ordinær anlæg	X	Ja	520	1.110	340				**1.970**
Projektering, initiativ 1	KTU	2000 – Ordinær anlæg		Ja				120	220		**340**
Udførsel, initiativ 1	KTU	2000 – Ordinær anlæg		Ja			1.020	12.190	5.080		**18.290**
Bygherreudgifter, initiativ 1	KTU	2000 – Ordinær anlæg	X	Ja	1.260	780	640				**2.680**
Bygherreudgifter, initiativ 1	KTU	2000 – Ordinær anlæg		Ja				740	450		**1.190**
Evaluering, initiativ 1	KTU	2000 – Ordinær anlæg		Ja					250		**250**
Projektering, initiativ 2	KTU	2000 – Ordinær anlæg	X	Ja	110	440	170				**720**
Projektering, initiativ 2	KTU	2000 – Ordinær anlæg		Ja				260			**260**
Udførsel, initiativ 2	KTU	2000 – Ordinær anlæg		Ja			1.260	7.560			**8.820**
Bygherreudgifter, initiativ 2	KTU	2000 – Ordinær anlæg	X	Ja	330	480	720				**1.530**
Bygherreudgifter, initiativ 2	KTU	2000 – Ordinær anlæg		Ja				300			**300**
Evaluering, initiativ 2	KTU	2000 – Ordinær anlæg		Ja				200			**200**
Anlægsudgifter i alt					**2.220**	**2.810**	**4.150**	**21.370**	**6.000**	**0**	**36.550**
Afledt drift og vedligehold											
Afledt drift og vedligehold, initiativ 1 (varigt)	KTU	1000 – Ordinær drift		Ja					21	123	144
Afledt drift og vedligehold, initiativ 2 (varigt)	KTU	1000 – Ordinær drift		Ja					4	21	25
Afledte serviceudgifter i alt					**0**	**0**	**0**	**0**	**25**	**144**	**169**

Øvrige tekniske oplysninger

Bydele

Bydækkende: ☐											
Bispebjerg	☐	Indre by	☐	Vesterbro/Kgs. Enghave	☐	Valby	☐	Amager Øst	☐	Udenbys	☐
Nørrebro	☐	Østerbro	☒	Brønshøj/Husum	☐	Vanløse	☐	Amager Vest	☐		
Adresse		Frederikssundsvej									

Høring

Har budgetnotatet været i høring?	**Ja**	**Nej**
Ejendomsfaglig høring i KEK/ByK/KEJD	X	
IT-projekt (KIT)		X

KT070 Byggekoordinering i Husum Nord

Kategorisering	
Need to	
Rettidig omhu	
Specifik udfordring	
Bestilt af fagudvalg	
Bestilling af politisk parti	
Bevillingsudløb	
Tilpasset bevillings-udløb	
Henvist sag	
Bestilling fra borg-mesterforum eller tværgående pakke	X
Bestilt administrativt	

Resumé

Budgetnotatet er udarbejdet pba. beslutning på Borgmesterforum for udsatte boligområder og omhandler koordinering af bygge- og anlægsprojekter i Husum Nord.

Beslutning

- Der skal træffes beslutning om at afsætte 0,8 mio. kr. årligt på service i 2027-2030 til koordinering af bygge- og anlægsprojekter i Husum Nord.

Indhold

Budgetnotatet er udarbejdet pba. beslutning på Borgmesterforum for udsatte boligområder og omhandler koordinering af bygge- og anlægsprojekter i Husum Nord. Indsatsen understøtter realiseringen af Forandringsplan for Husum Nord. Indsatsen trækker på erfaringer fra den eksisterende anlægskoordinering i Tingbjerg, og der lægges op til at etablere en lignende koordinator funktion for arbejdet i Husum Nord.

Husum Nord er udpeget som udsat byområde af Københavns Kommune, og området ville have været udpeget som forebyggelsesområde på statens lister over udpegede boligområder, hvis der havde været over 1.000 beboere i boligafdelingerne. Området er under hastig fysisk forandring og vil i de kommende år blive påvirket af flere større byggeprojekter bl.a. byudviklingsområdet Bystævneparken, renoveringer i de almene boligafdelinger, store infrastrukturelle ændringer samt kommende projekter foranlediget af forandringsplanen. Udviklingen af området er allerede påbegyndt og forventes at foregå frem til 2035, dog mest intensivt i perioden 2026-2031.

Projekter, som forventes at påvirke området er:

- Udvikling af Bystævneparken (forventet anlæg 2025-32)
- Bystævneforbindelsen – vejforbindelse til Tingbjerg (forventet anlæg 2026-27)
- Bystævnet – regnvandsopsamling og projekt i forandringsplan om grøn bygade mv. (udvikling 2027-31)
- Fysiske helhedsplaner for Voldparken (fsb), afd. 38 (AAB) og afd. 80 (AAB) (forventet anlæg 2023-31)
- Fællesstien – Infrastrukturprojekt mellem Husumgård og afd. 80 (2028-29)
- Omdannelse af Tingbjerg (2019-30)
- Storegårdsvej - vejgenopretning (2027)
- Åkandevej - vejgenopretning (2030 -)
- Mulig omdannelse af Frederikssundsvej (ikke vedtaget) (2027-31)
- Etablering af lyskryds mellem Bystævnet, Storegårdsvej og Gadelandet (2027)
- Opgradering af lyskryds mellem Frederikssundsvej, Storegårdsvej og Islevhusvej (2027)

Med en så omfattende transformation af et udsat byområde, som den Husum Nord står overfor, er der behov for fokus på, hvordan udviklingen kan ske mest nænsomt i forhold til området og dets beboere. Dette vil en koordinator kunne bidrage aktivt til ved at skabe overblik, sammenhæng og synergi mellem de mange overlappende byggeprojekter. Den koordinerende funktion skal sikre en god opstart, proces og opmærksomhed på tidsplan og rækkefølgen for de mange fysiske projekter. Koordinatoren vil derfor have en væsentlig

opgave i at kommunikere tydeligt undervejs med inddragelse af alle relevante aktører. Derudover skal koordinatoren være hovedindgang til kommunen og primær kontaktperson for henvendelser om byudvikling i Husum Nord, for at understøtte en hurtig sagsbehandling og fremdrift i byggeriet. Koordineringen skal ske i tæt samarbejde med koordinatoren for Tingbjerg, som er forankret i Økonomiforvaltningen.

Boligorganisationerne (fsb og AAB) har italesat behovet for styrket koordinering af anlægsprojekter i Husum Nord, da flere af de planlagte projekter kommer til at foregå samtidig. Behovet er en tovholderfunktion forankret i Klima-, Miljø- og Teknikforvaltningen, der kan koordinere, kommunikere og facilitere samarbejdet på tværs. En del af tovholderens opgave vil være at facilitere og understøtte en organisering af relevante aktører og bygherrer, som kan træffe fælles beslutninger, have overblik over tidsplaner, blik for områdets samlede udvikling og afhjælpe udfordringer ifm. overlappende indsatser.

Foruden at understøtte eksekveringen af de mange projekter, skal koordineringen også sikre, at boligorganisationerne er informeret om indsatserne i området, så de har mulighed for at forberede beboerne på tiltag, der kan påvirke deres hverdag.

Forslag til aftaletekst

"Parterne er enige om at afsætte midler til koordinering af bygge- og anlægsprojekter i Husum Nord.

Der afsættes:

- 0,8 mio. kr. årligt på service i 2027-2030 til koordinering af indsatser i Husum Nord."

Økonomi

Tabel 1. Oversigt over aktiviteter på alle styringsområder

Aktiviteter i forslaget *(1.000 kr., 2027 p/l)*	**Styrings-område**	**2027**	**2028**	**2029**	**2030**	**I alt**
- Byggekoordinering (1 årsværk)	Service	756	756	756	756	**3.025**
Udgifter i alt (netto)		**756**	**756**	**756**	**756**	**3.025**

Klimapåvirkning

Indsatsen i budgetnotatet har ingen umiddelbar klimapåvirkning.

Risikovurdering og proces

Den overordnede risikovurdering er, at initiativet vurderes at være ukompliceret, og der er ingen risici forbundet hermed.

Tidligere afsatte midler

Der har ikke tidligere været afsat midler til aktiviteten.

Administrativt bilag

Bevillingstekniske oplysninger

Tabel 2. Service

1.000 kr., 2027 p/l	Udvalg	Bevilling	Indtægt/ udgift	p/l ja/nej	2027	2028	2029	2030	I alt
Byggekoordinering	KTU	1000 – Ordinær drift	U	Ja	756	756	756	756	**3.025**
Serviceudgifter i alt					**756**	**756**	**756**	**756**	**3.025**

Øvrige tekniske oplysninger

Bydele

Bydækkende: ☐											
Bispebjerg	☐	Indre by	☐	Vesterbro/Kgs. Enghave	☐	Valby	☐	Amager Øst	☐	Udenbys	☐
Nørrebro	☐	Østerbro	☐	Brønshøj/Husum	☒	Vanløse	☐	Amager Vest	☐		
Adresse		Husum Nord									

Høring

Har budgetnotatet været i høring?	**Ja**	**Nej**
Ejendomsfaglig høring i KEK/ByK/KEJD	X	
IT-projekt (KIT)		X

KT071 Omdannelse af Laden på Sundholm – screenings- og planlægningsbevilling

Kategorisering	
Need to	
Rettidig omhu	
Specifik udfordring	
Bestilt af fagudvalg	
Bestilling af politisk parti	
Bevillingsudløb	
Tilpasset bevillings-udløb	
Henvist sag	
Bestilling fra borg-mesterforum eller tværgående pakke	X
Bestilt administrativt	

Resume

Budgetnotatet er udarbejdet pba. bestilling på Borgmesterforum for Udsatte Boligområder og indeholder en screenings- samt planlægningsbevilling til omdannelse af Laden på Sundholm. Med omdannelsen vil bygningen blive renoveret og åbnet op for lokalområdet med kulturelle tilbud.

Beslutning

- Der skal træffes beslutning om at afsætte 2,4 mio. kr. på anlæg i 2027 til screening og planlægning af en omdannelse af Laden på Sundholm og til afklaring af fremtidig brug og drift af Laden på Sundholm.

Indhold

Der er ifm. Borgmesterforum for Udsatte Boligområder bestilt budgetnotat til forhandlingerne om Budget 2027 på en screenings- samt planlægningsbevilling til omdannelse af bygningen Laden placeret på Sundholm. Bevillingen skal kvalificere den fremtidige brug og driftsmodel samt økonomi mv. for at renovere og omdanne Laden til en udadvendt bygning, der rummer kulturelle tilbud målrettet lokalområdet.

Imellem det udsatte byområde Hørgården og Sundholm, som er et kommunalt socialt tilbud med herberg og botilbud til udsatte borgere, ligger *Laden:* En bevaringsværdig trælade fra 1907, som siden 1990'erne har stået tom, mørk og i lettere forfald i et hjørne af kvarteret, der i forvejen er udfordret af kriminalitet og dermed utryghed. Samtidig har kvarteret – sammenlignet med andre dele af byen – få steder at mødes og ingen indendørs offentlige mødesteder. Laden ligger inden for afgrænsningen af Tryghedspartnerskabet på Amager. Med Forandringsplan for Hørgården og den igangværende Områdefornyelse Sønderbro fra 2024-2026 peges der på Laden, som et uforløst potentiale for et udsat byområde.

Projektet omfatter en renovering, åbning og aktivering af Laden, som kan skabe liv og dermed tryghed et af de steder i kvarteret, der opleves som allermest utrygt. Formålet er at skabe et lokalt mødested målrettet borgere, der ikke kommer til kultur- og fritidstilbud af sig selv.

Områdefornyelsen Sønderbro i Klima-, Miljø- og Teknikforvaltningen (KTF) har, med baggrund i inddragelse af lokalområdet, fået udarbejdet et ideoplæg til en renovering og istandsættelse af Laden. Ideoplægget skal danne udgangspunkt for planlægningsbevillingen, men det kan ikke garanteres, at ideoplægget kan fuldt imødekommes. Laden er bygget i en håndværksmæssig høj kvalitet, med en meget smuk indvendig tømmerkonstruktion. Stueplan er ca. 330 m2 og 1. salen ca. 150 m2. Bygningen mangler vedligeholdelse og det anbefales at foretage omgående tiltag for, at bygningen ikke forfalder yderligere. Laden foreslås efterisoleret, så den kan opvarmes og derved anvendes hele året.

Visionen er, at Laden skal udvikles til et lokalt kulturværksted og mødested for borgere, der i dag kun i begrænset omfang benytter byens kultur- og fritidstilbud. Med sin placering mellem Hørgården og Sundholm skal bygningen danne ramme om mindre, målrettede aktiviteter for særligt udsatte børn og unge samt andre borgere med behov for fællesskaber tæt på hverdagen. Aktiviteterne tager afsæt i kreative, håndværksmæssige og naturrelaterede fællesskaber og skal understøtte tryghed, deltagelse og positive møder på tværs af lokalområdet.

Med en screening inddrages væsentlige aktører, herunder de aktører, som Områdefornyelsen allerede har haft involveret, i forhold til at definere aktiviteter og de heraf følgende nødvendige tilpasninger af bygningen. En screening gennemføres af Kultur-, Fritids- og Borgerserviceforvaltningen (KFF) i samarbejde med Byggeri København. Kultur-, KFF foretager behovsafklaring vedr. bl.a. arealbehov, ønskede funktioner og forventede brugergrupper. Dette sker i dialog med brugere, foreninger og andre aktører. Byggeri København står for at udføre mulighedsanalyser vedr. volumen og omfang af ombygning inden for eksisterende m2 og har ansvaret for de byggetekniske vurderinger, herunder også tidlig myndighedsvurdering. Når screeningsfasen er afsluttet, kan planlægningsfasen opstartes. Screeningen forventes at vare cirka seks måneder. Det er en forudsætning for planlægningsfasen, at projektet vurderes eksekveringsparat efter screeningen.

Laden udvikles trinvist og i tæt samarbejde med eksisterende kommunale og lokale aktører. I det omfang, det er muligt, vil KFF bidrage med afprøvning af udvalgte kultur- og fritidsindsatser i bygningen, herunder aktiviteter målrettet børn og unge, naturfællesskaber og mindre kulturværkstedsforløb. Projektet bygger videre på eksisterende samarbejder i området, herunder med lokale skoler, sociale indsatser og civilsamfundsaktører, og skaber en fleksibel ramme, hvor aktiviteter og organisering udvikles i takt med erfaringer og lokale behov.

Aktuelle indsatser som Kulturpiloterne og Naturværter, der arbejder med henholdsvis børn og unge samt voksne i udsatte positioner, kan være relevante indsatser at flytte til Laden. Dette giver KFF mulighed for en lokal tilstedeværelse på denne del af Amager.

Et kommende anlægsprojekt ved Laden har estimerede anlægsudgifter for i alt 20-49 mio. kr.

Der forventes at kunne søges finansiering af anlæg på Overførselssagen 2027-2028.

Forslag til aftaletekst

"Parterne er enige om at afsætte midler til screening- og planlægningsbevilling til omdannelse af Laden på Sundholm til en udadvendt kulturfacilitet.

Der afsættes:

- 2,4 mio. kr. på anlæg i 2027 til planlægningsbevilling og til screening for fremtidig brug og drift af Laden på Sundholm."

Økonomi

Tabel 1. Oversigt over aktiviteter på alle styringsområder

Aktiviteter i forslaget *(1.000 kr., 2027 p/l)*	**Styrings-område**	**2027**	**2028**	**2029**	**2030**	**I alt**
Screenings- og planlægningsbevilling inkl. KK byggehonorar	Anlæg	2.446				2.446
Udgifter i alt (netto)		**2.446**	**0**	**0**	**0**	**2.446**

Klimapåvirkning

Projektet omfatter på dette stadie alene en projektbevilling for hvilken, der vurderes ikke at være væsentlig klimapåvirkning.

Risikovurdering og proces

Der er ikke gennemført behovsafklaring i form af screening eller byggeteam, hvorfor der er usikkerhed om brugergruppe og projektets udformning. Hertil gælder myndighedskav til brand og klimaskærm, hvilket kan få konsekvenser for økonomi.

Tidligere afsatte midler

Områdefornyelsen Sønderbro i sin kvarterplan afsat 3,5 mio. kr. til mindre renoveringer og udvikling af Ladens faciliteter, samt aktivitet og midlertidige afprøvninger.

Administrativt bilag

Bevillingstekniske oplysninger

Tabel 2. Anlægsprojekter

1.000 kr., 2027 p/l	Udvalg	Bevilling	*	p/l ja/nej	2027	2028	2029	2030	I alt
Anlægsudgifter									
Planlægningsbevilling (ByK)	ØU	3150 – ØKF, anlæg	X	Ja	1.622				**1.622**
KK-byggenonorar (ByK)	ØU	3150 – ØKF, anlæg	X	Ja	324				**324**
Screeningsbevilling (KFF)	KFU	2060 - anlæg	X	Ja	500				**500**
Anlægsudgifter i alt					**2.446**	**0**	**0**	**0**	**2.446**

Øvrige tekniske oplysninger

Bydele

Bydækkende: ☐											
Bispebjerg	☐	Indre by	☐	Vesterbro/Kgs. Enghave	☐	Valby	☐	Amager Øst	☐	Udenbys	☐
Nørrebro	☐	Østerbro	☐	Brønshøj/Husum	☐	Vanløse	☐	Amager Vest	☒		
Adresse	Har ikke egen adresse, men er placeret mellem Sundholmsvej 46 og 50										

Høring

Har budgetnotatet været i høring?	Ja	Nej
Ejendomsfaglig høring i KEK/ByK/KEJD	X	
IT-projekt (KIT)		X

Bilag

Bilag 1 – Idéoplæg Laden Sundholm

Laden som lokalt kulturværksted

6. marts 2026

Udarbejdet af:

Peter Kjær Arkitekter

Bidragsydere:

Ekolab (teknik og energi)
Brandfaglig (brandforhold)

Indhold

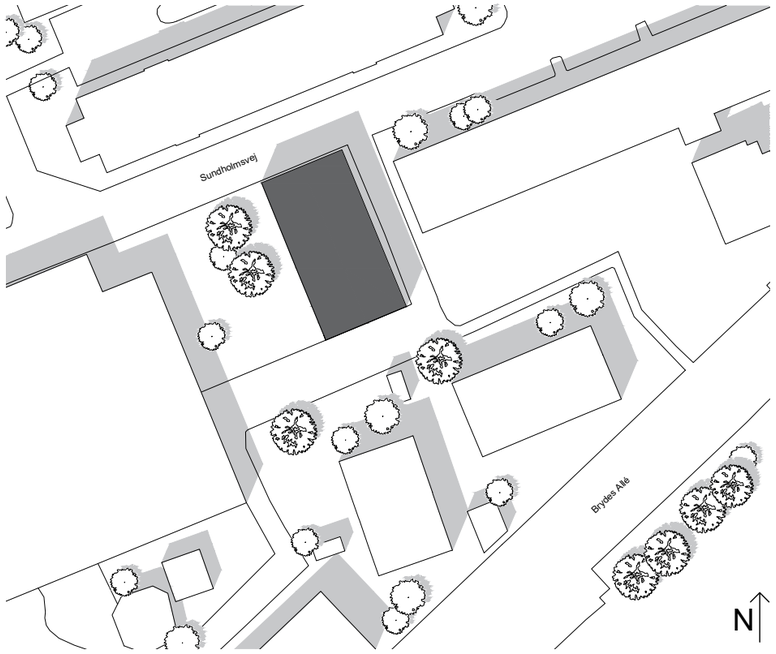
2 Baggrund
3 Laden i dag
5 De to niveauer
6 Klimaskærmen
8 Niveau 1
10 Niveau 2
12 Visualiseringer

Baggrund

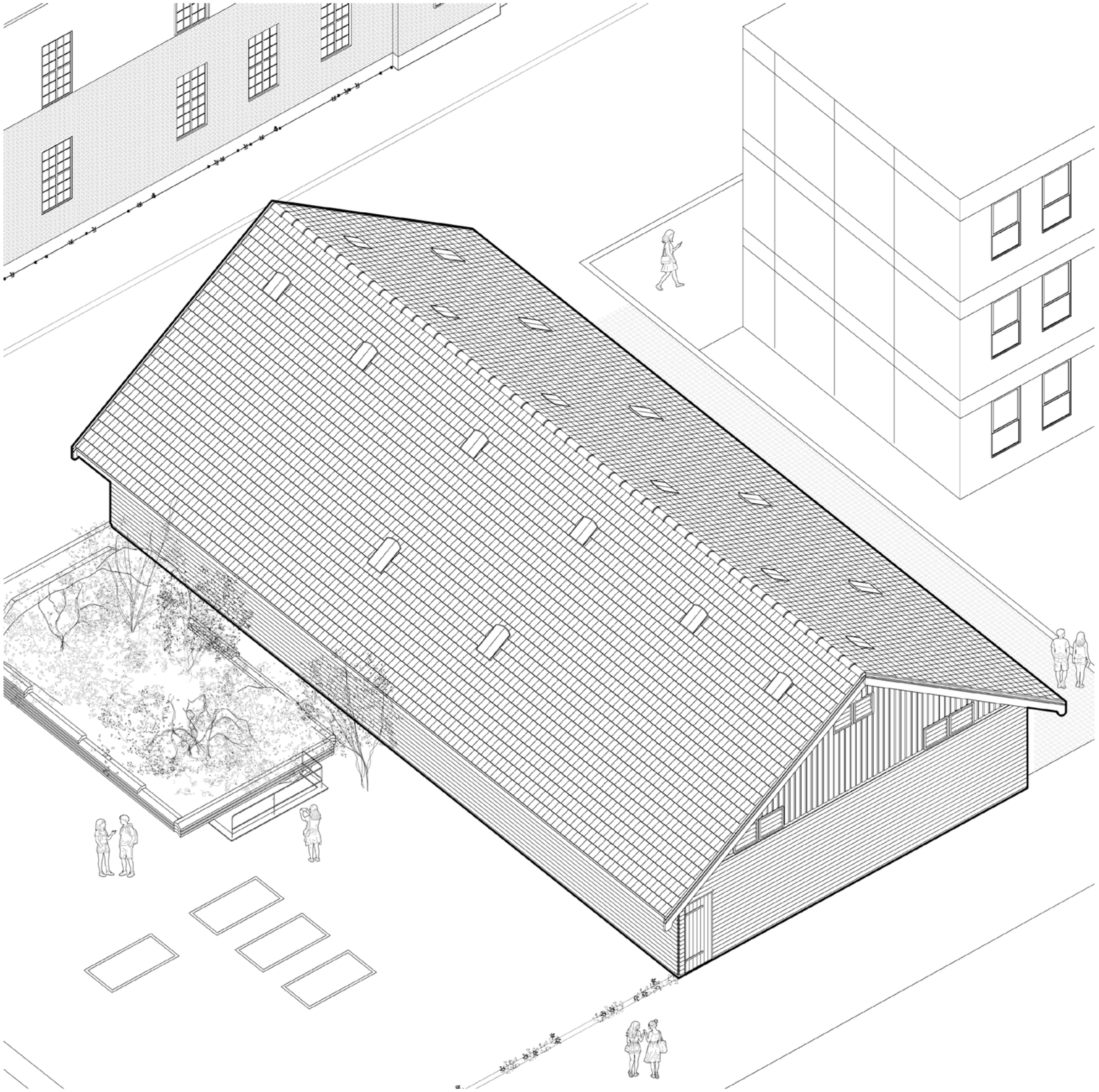
Områdefornyelsen Sønderbro arbejder med at skabe et nyt centralt mødested i en ældre bevaringsværdig trælade på Sundholm.
Sammen med en lokale arbejdsgruppe, lokale foreninger og aktører undersøger områdefornyelsen, hvilke muligheder, funktioner og aktiviteter laden vil kunne omdannes til, med hensyntagen til bygningens særlige placering og byggeskik.

Peter Kjær Arkitekter har fået til opgave at belyse, hvordan laden kan renoveres og transformeres til et samlingssted for hele området.

I det følgende materiale analyseres den eksisterende bygning, og der belyses to niveauer af transformation/renovering. Der vises forskellige brugsmønstre, tekniske løsninger samt overslagsberegninger på håndværkerudgifter.

Situationsplan

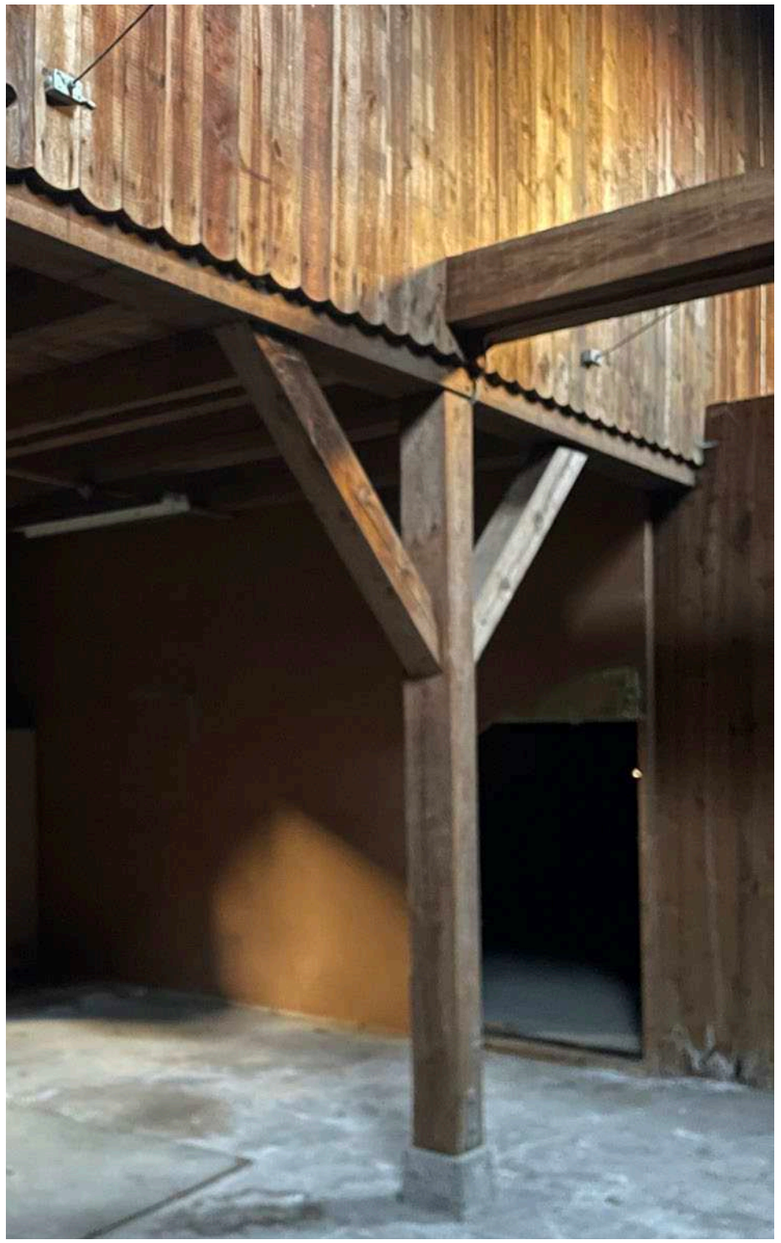

Eksisterende bygning

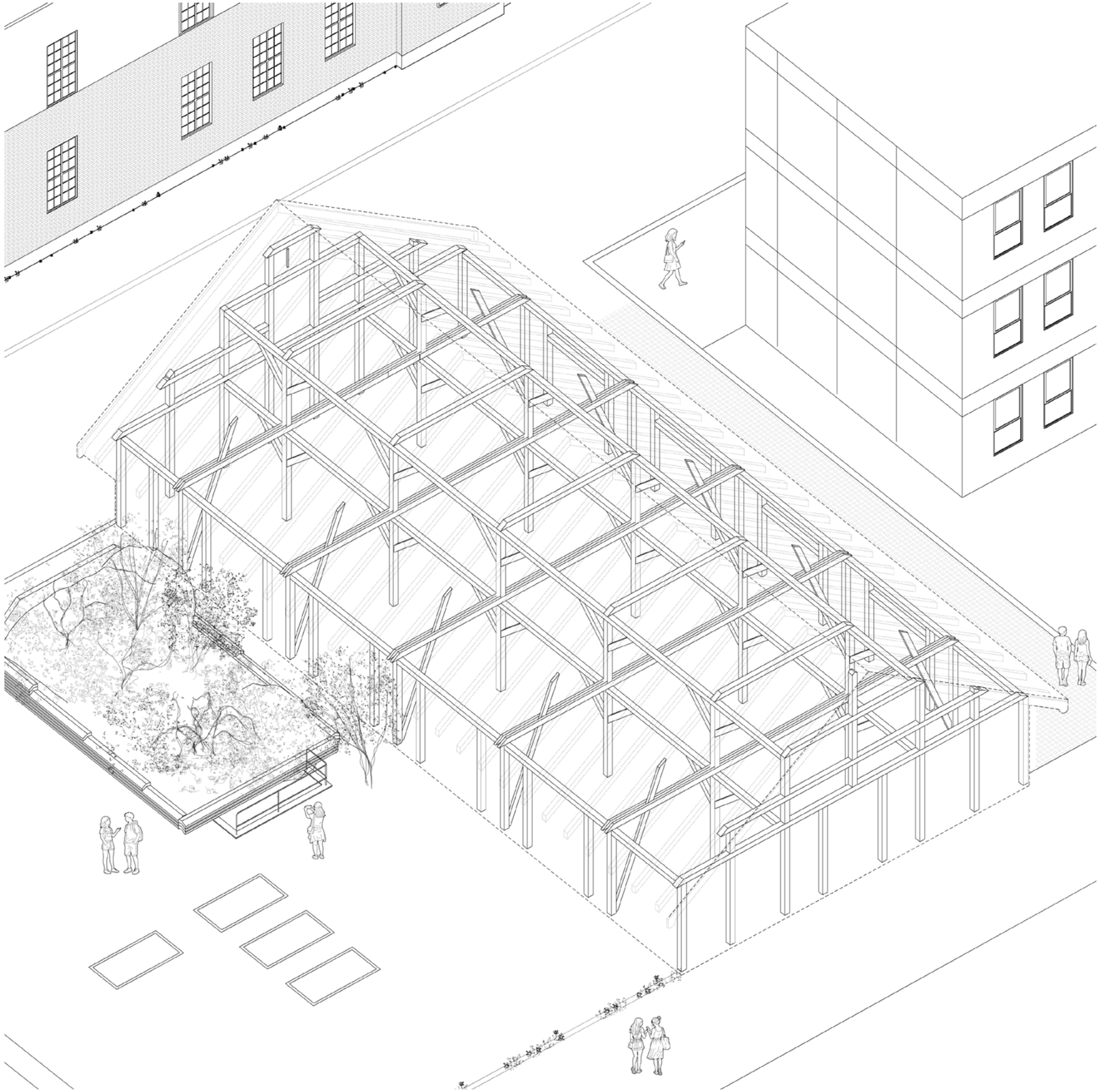
Laden i dag

Den eksisterende bygning er præget af høj håndværksmæssig kvalitet, symmetri og ikke mindst en meget smuk indvendig tømmerkonstruktion. Bygningen mangler dog vedligeholdelse, og der er tilføjet indvendige væg- og terrændæk-konstruktioner, som ikke vurderes at være af en kvalitet, der kan bevares.

Det anbefales at foretage omgående tiltag for at bygningen ikke forfalder yderligere og at fjerne de tilføjede elementer, så bygningen igen kan stå rent frem i de sunde materialer, den er opført i.

Trækonstruktion og indvendige detaljer i bræddebeklædning

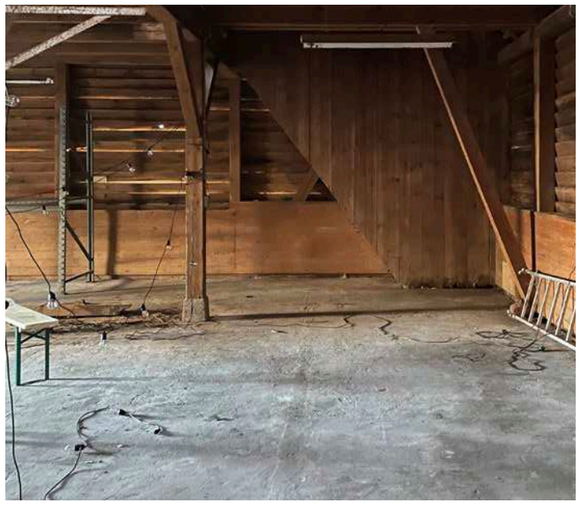
Ladens trækonstruktion

Laden i dag

Tagsten

Der er ikke mange træbyggerier med tegltag tilbage i byen, og det er et vigtigt karaktértræk, som skal bevares. De eksisterende tagsten har været forsøgt understrøget med cement, hvilket kan beskadige dem og gøre det sværere at demontere dem, uden at de knækker. Understrygningen er dog faldet så meget af, at det vurderes muligt at bevare en god del af tagstenene i en ny tagkonstruktion. Der findes leverandører af brugte tagsten, som kan levere supplerende tegl, men dette er ikke undersøgt i detaljer endnu.

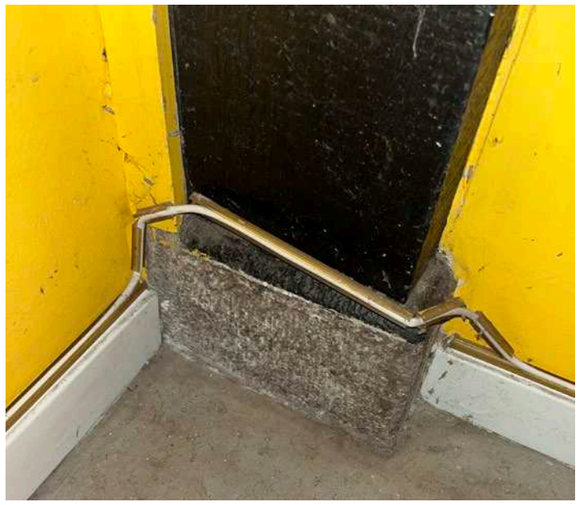
Terrændæk

Ladens trækonstruktion er sandsynligvis opbygget på en konstruktion af sten, og det nuværende terrændæk i beton er støbt senere. Betondækket er i dårlig stand, dårligt isoleret, og saltudtræk i overfladen antyder, at der er opstigende fugt. Vi anser det ikke som en god løsning at forsøge at genanvende terrændækket.
De stejle trapper, som ses på billedet ovenfor, bør fjernes, da de ikke er egnede for gangbesværede og også gør det problematisk at udføre et nyt terrændæk.

Bundrem og sokkel

Ladens bundrem (det vandrette træ, som konstruktionen lander på) er i dårlig stand flere steder, særligt på sydfacaden, hvor ovenstående billede er fra. Ifølge vores oplysninger er der planer om en snarlig udbedring af træværk i laden, og hér bør bundremmen have høj prioritet. Det er dog vigtigt, at der bliver taget hånd om en fremtidig beskyttelse af bundremmen mod opstigende fugt nedefra og opsprøjt fra terræn og belægninger, som ligger meget højt omkring bygningen.

Tilbyggede vægge og lofter

I den ene ende af laden er der på stueplan opført flere vægge og lofter af dårlig byggeteknisk kvalitet. Vi har ikke undersøgt for skimmel i væggene, men risikoen er der, da bygningen har stået uopvarmet og delvist utæt i en årrække. Væggene slører i øvrigt bygningens kostruktion og rumlige sammenhæng, og de bør fjernes.

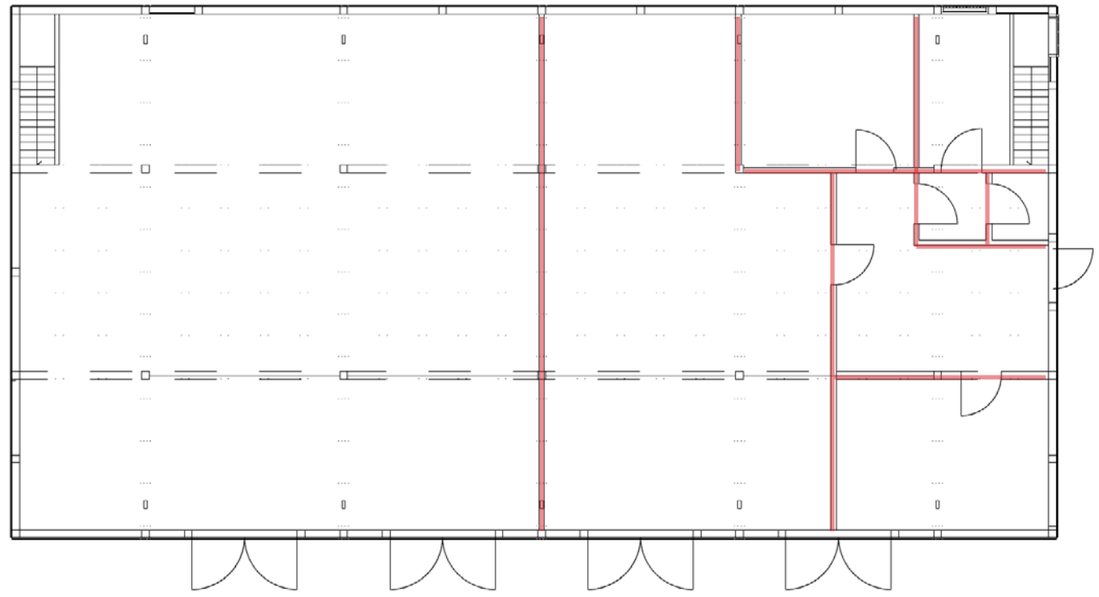
Træbeklædning

Ladens træbeklædning har flere fine detaljer, og træet er fuldkantede brædder af god kvalitet. Særligt mod syd er træet dog nedbrudt og skal udskiftes. Det bør afsøges, hvordan træet er blevet overfladebehandlet og hvordan det skal behandles i fremtiden.

Tagrender og nedløb

Laden er oprindelig opført uden tagrender og nedløb, hvilket er meget smukt, men ikke hensigtsmæssigt på dette sted i byen. De nuværende plastiktagrender bør fjernes og udskiftes med metalrender af højere kvalitet.

Eksisterende plan med vægge, som bør fjernes

De to niveauer

Isolering og opvarmning

Laden ønskes efterisoleret og skal kunne opvarmes, så den kan anvendes hele året. Ekolab Rådgivende Ingeniører har foretaget indledende analyser og beregninger, og vurderer at byggeriet skal overholde Renoveringsklasse 2 iht. Bygningsreglementets paragraf 280-282, "Renoveringsklasser for eksisterende bygninger". Dette kræver naturligvis, at laden isoleres, men der vil ikke være tale om isoleringsmængder svarende til et nybyggeri.

Vi har overvejet scenarier, hvor det kun er en del af laden, som opvarmes. Vi ser dog et stort potentiale i at få hele byggeriets volumen isoleret i forbindelse med dén renovering af klimaskærmen, som er nødvendig at få igangsat for ladens "overlevelse". Renovering og efterisolering af klimaskærmen er et omfattende arbejde, men vi synes det vil være det rigtige at gøre for ladens fremtid.

Dette valg betyder, at de to "niveauer" af renovering og transformation, som vi beskriver her, ikke er alternativer, men at niveau 2 bygger videre på niveau 1.

Niveau 1 - "Den ydre skal"

Formålet med niveau 1 er at sikre en langtidsholdbar "skal", som kan beskytte bygningen de næste 120 år og danne rammen for skiftende brug af laden. Det vigtigste hensyn er at bevare ladens udseende så vidt muligt, at kunne opleve huset smukke indre trækonstruktion, og at der skal anvendes naturlige og sunde materialer i renoveringen.

Niveau 1 består overordnet set af følgende arbejder:

1) Nedrivning af "fremmede" elementer som terrændæk og skillevægge
2) Efterisolering af tag. Der tilføjes ovenlys og taget beklædes med tagsten.
3) Kloakering og indføring af installationer (niveau 2 skal her være indtænkt)
4) Nyt isoleret terrændæk med gulvvarme og sokkel
5) Efterisolering af facade. Der tilføjes vinduer og døre og facaden.
6) Fjernvarmeindføring og varmeinstallation i bygningen
7) Udskiftning af trapper (nødvendigt for at kunne etablere nyt terrændæk)
8) Etablering af toiletter

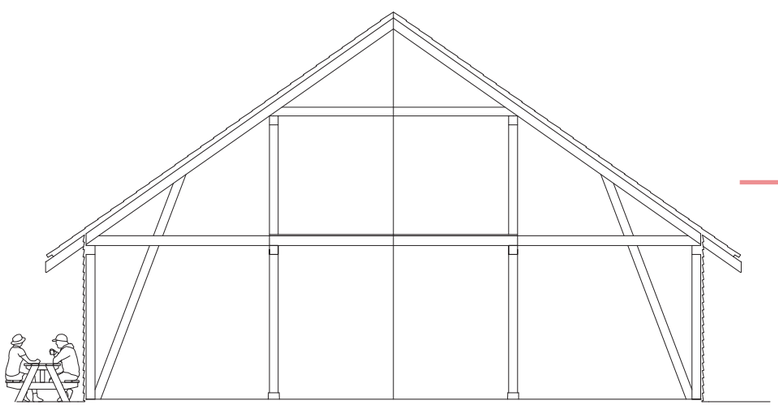
Niveau 2 - "Den indvendige transformation"

Formålet med niveau 2 er at udnytte ladens fulde potentiale ved at opdele den i rum af forskellig størrelse og karaktér, som kan benyttes i sammenhæng eller uafhængigt af hinanden. 1. salen skal i dette scenarie kunne anvendes af alle husets brugere på lige fod med stueplanen. Der skal etableres støttefunktioner til husets opholdslokaler i form af køkken, rengøringsrum og depoter.

Niveau 2 består overordnet set af følgende arbejder:

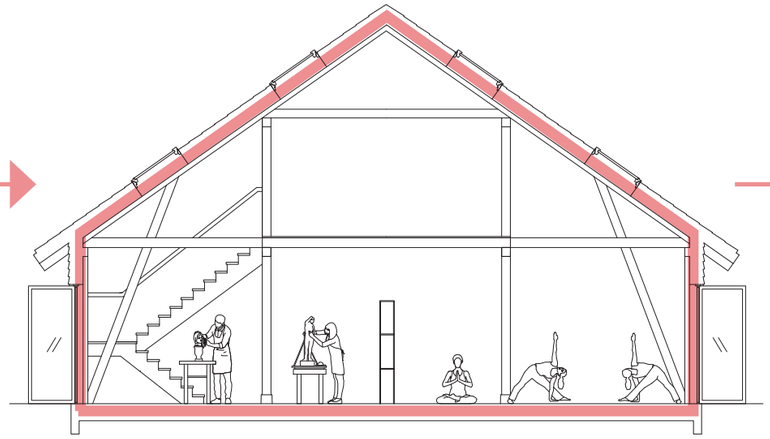
1) Gulvbelægning på hele stueplan
2) Vægge og indvendige glaspartier
3) Nedskæring af sider på indskudt dæk på 1. sal til brystningshøjde
4) Isætning af indvendige glaspartier på 1. sal
5) Fast inventar som køkken og garderobe

Bemærk, at der afsættes et beløb til løst inventar, men at dette ikke er nærmere defineret.

Nuværende forhold

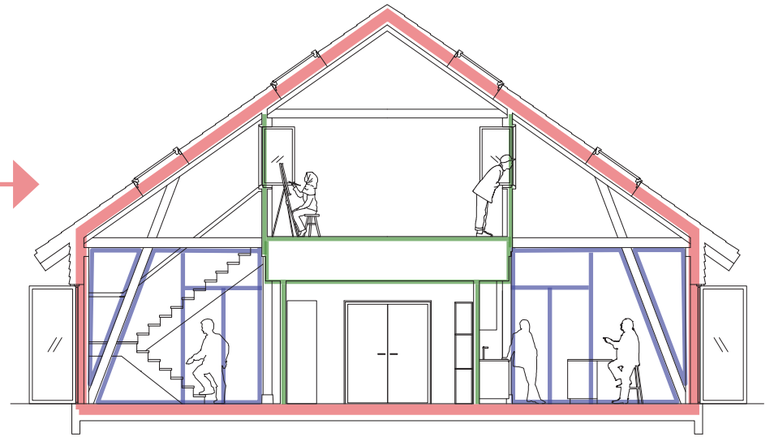
Laden er ikke anvendelig til forsamlinger, den er mørk, og dens konstruktioner er i forfald.

Niveau 1

Laden vil bestå af ét stort opvarmet rum med toiletter i gavlene. Strøm til værktøj, lys m.v. kan trækkes fra en tavle i teknikrum.

1. sal i laden ikke kan anvendes til personophold i niveau 1.

Niveau 2

Laden består af flere rum med varierende størrelser, som kan anvendes sammen eller uafhængigt af hinanden.

Rummet på 1. sal kan nu anvendes på lige fod med huset andre rum.

Klimaskærmen
Byggeproces

Terrændækket

Terrændækkes skæres op og fjernes. Det kunne være en mulighed at skære terrændækket op til fliser, som kunne slibes i overfladen og anvendes på forpladsen frem for at bruge ressourcer på at køre væk og nedknuse den store mængde beton.

Der støbes et nyt isoleret terrændæk i beton med gulvvarme indstøbt. Terrændækket udgør den største klimabelastning i renoveringsprojektet, og vi vil meget gerne deltage i at afsøge alternative terrændækskonstruktioner, hvilket dog kræver, at der er økonomiske ressourcer til det.

Facaden

Den vandretliggende bræddebeklædning demonteres forsigtigt, og der efterisoleres udenpå den eksisterende stolpekonstruktion. Brædderne renoveres og overfladebehandles, hvorefter de monteres igen.

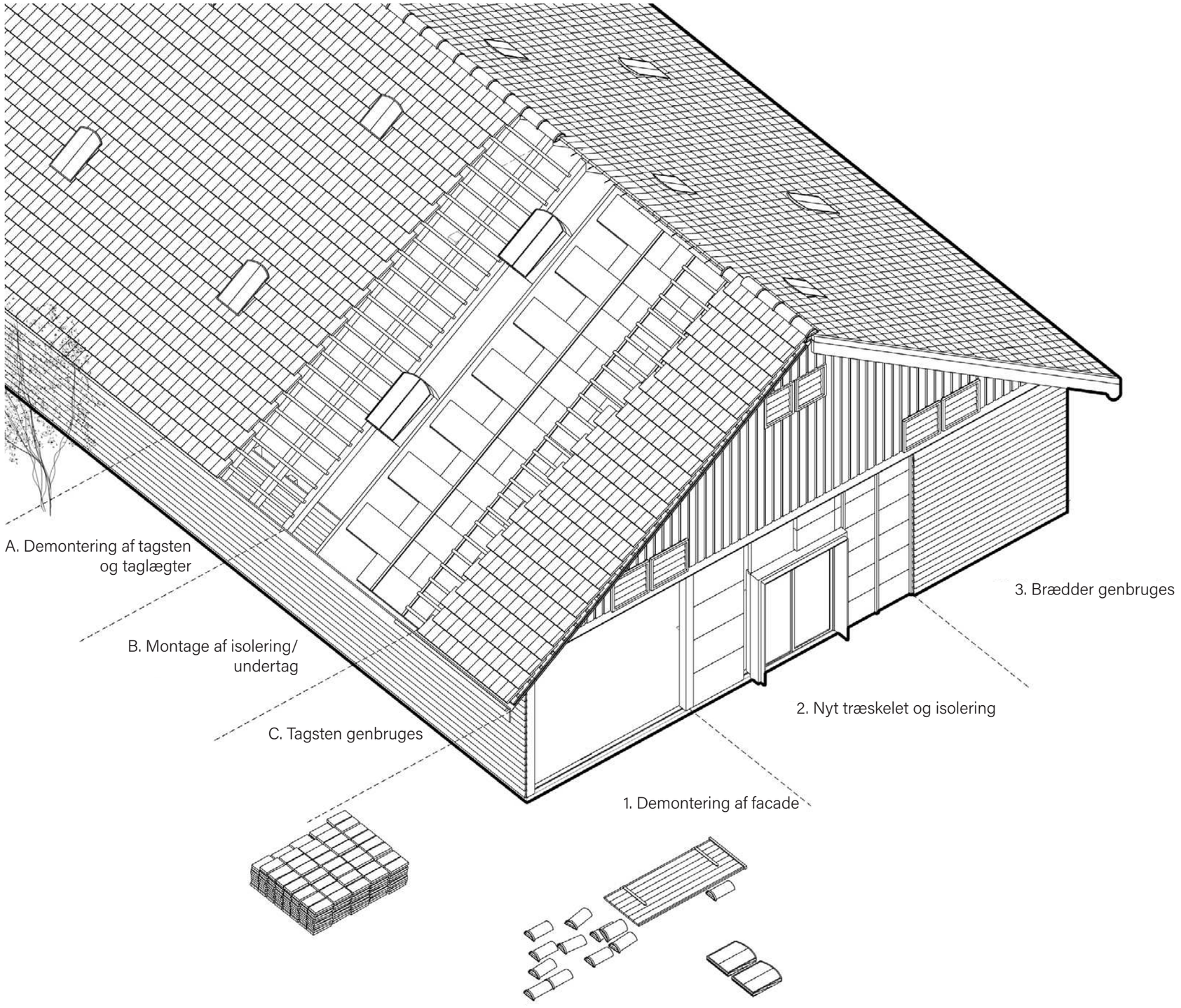
På ladens gavle er der mange fine detaljer, som bevares og renoveres. Gavlfacaderne isoleres indefra.

I forbindelse med facaderenovering isættes der vinduer og dørpartier, som vil bidrage til at binde husets indre sammen med pladsen på ladens sydside.

Taget

Ladens tegltag er i dag utæt og det er nødvendigt at demontere teglene for at etablere et tæt, fast undertag. Vi foreslår, for fortsat at kunne aflæse den smukke trækonstruktion indefra, at isolere udenpå trækonstruktionen og dermed hæve tagfladen med ca. 20 cm. De nuværende tagsten genbruges i videst muligt omfang, og der suppleres med genbrugte tagsten efter behov.

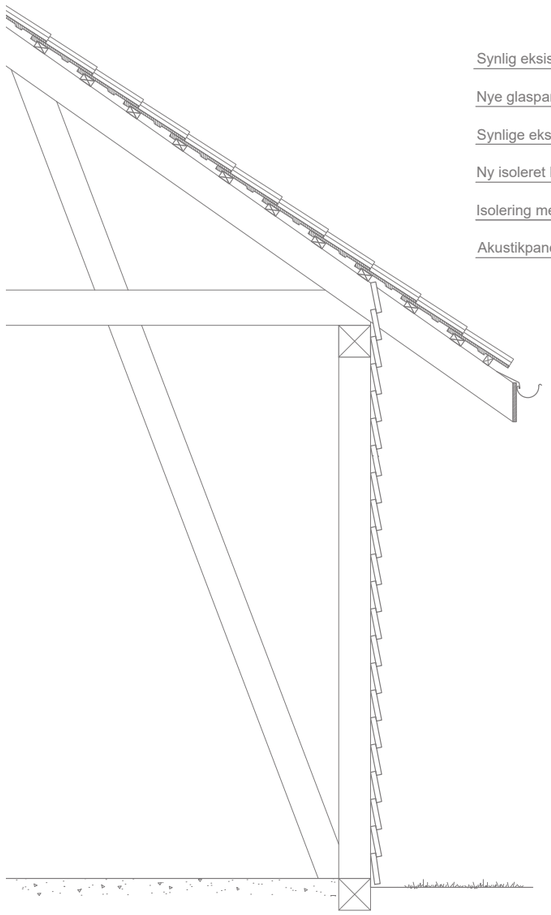
I forbindelse med tagrenoveringen udskiftes de gamle ovenlys med nye og lidt større renoveringsovenlys med samme placering. Disse ovenlys kan forsynes med motorstyring, som giver mulighed for regulere indeklimaet i salen.

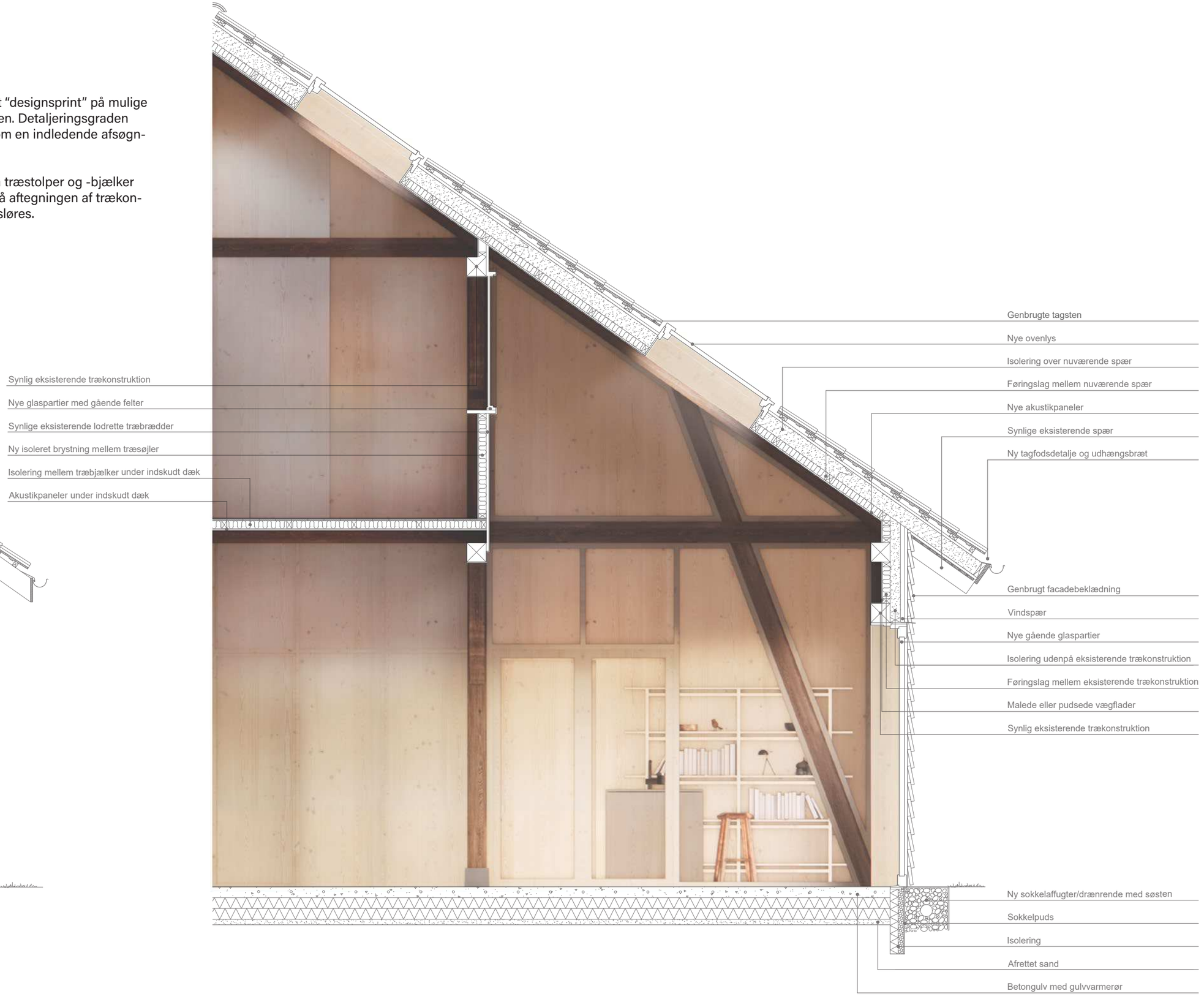
Klimaskærmen
Detaljer

For at kunne nærme os en pris har vi foretaget et "designsprint" på mulige byggetekniske løsninger for efterisolering af Laden. Detaljeringsgraden skal ikke ses som en færdig projektering, men som en indledende afsøgning af muligheder.

Princippet for detaljeringen er at arbejde udenpå træstolper og -bjælker og kun lægge en smule isolering mellem disse, så aftegningen af trækonstruktionen (vist med mørk brun på snittet) ikke sløres.

Detailsnit, nuværende konstruktion

Detailsnit, efterisoleret konstruktion

Niveau 1
Indretning

Stueplan

Al rørføring under terrændæk er nødt til at ske, inden det nye terrændæk kan udføres. Der klargøres til den fulde udnyttelse af huset, men etableres kun toiletter og en eltavle, som kan anvendes til at trække el til arrangementer.

Trapper udskiftes i denne fase, da det er nødvendigt at fjerne eksisterende trapper for at kunne komme til at udføre nyt terrændæk.

1. sal

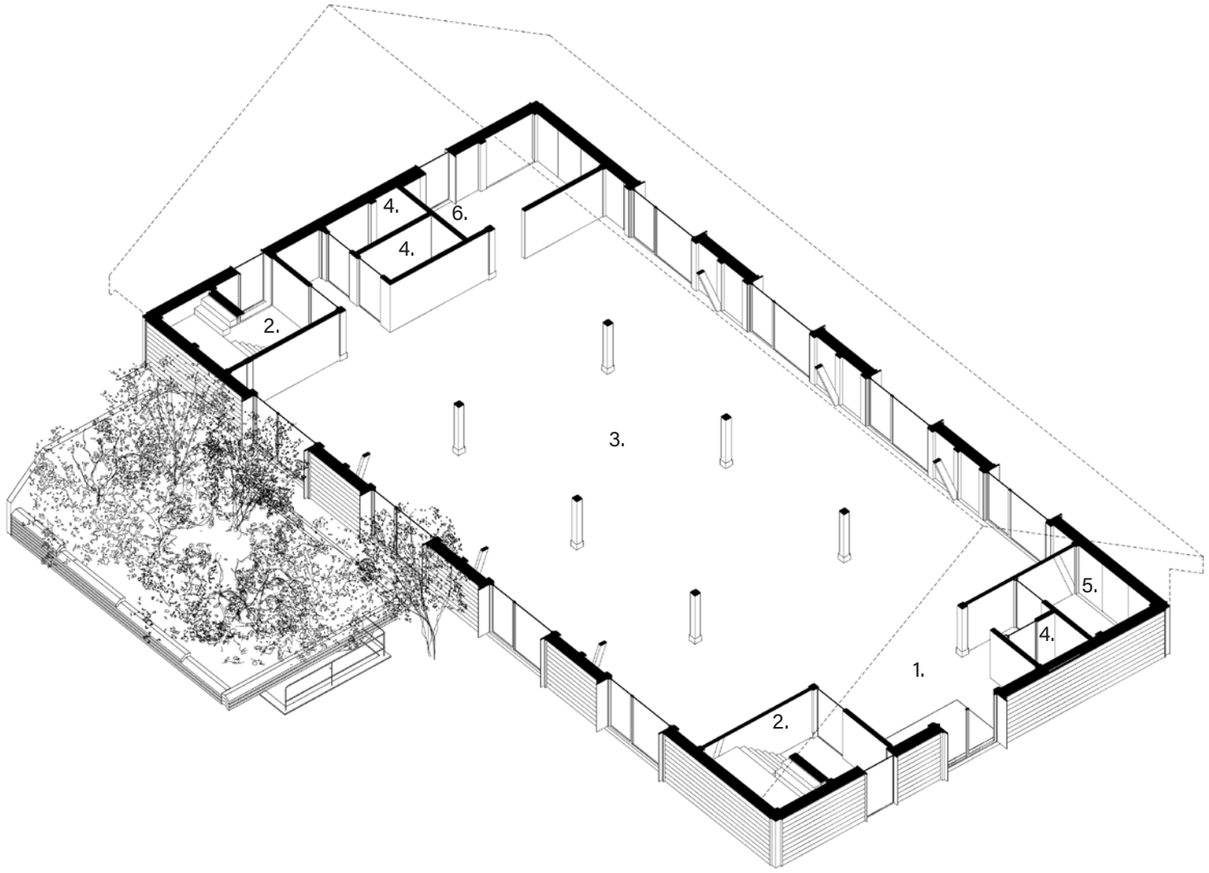
Ladens 1. sal ombygges ikke, og det vil derfor ikke være muligt at have personophold på etagen efter udførelse af niveau 1 af transformationen. Det skal afklares med brandrådgiver/brandmyndighed, hvorvidt det vil være muligt at anvende 1. sal til oplag af materialer og udstyr til salens aktiviteter.

Signaturforklaring, stue

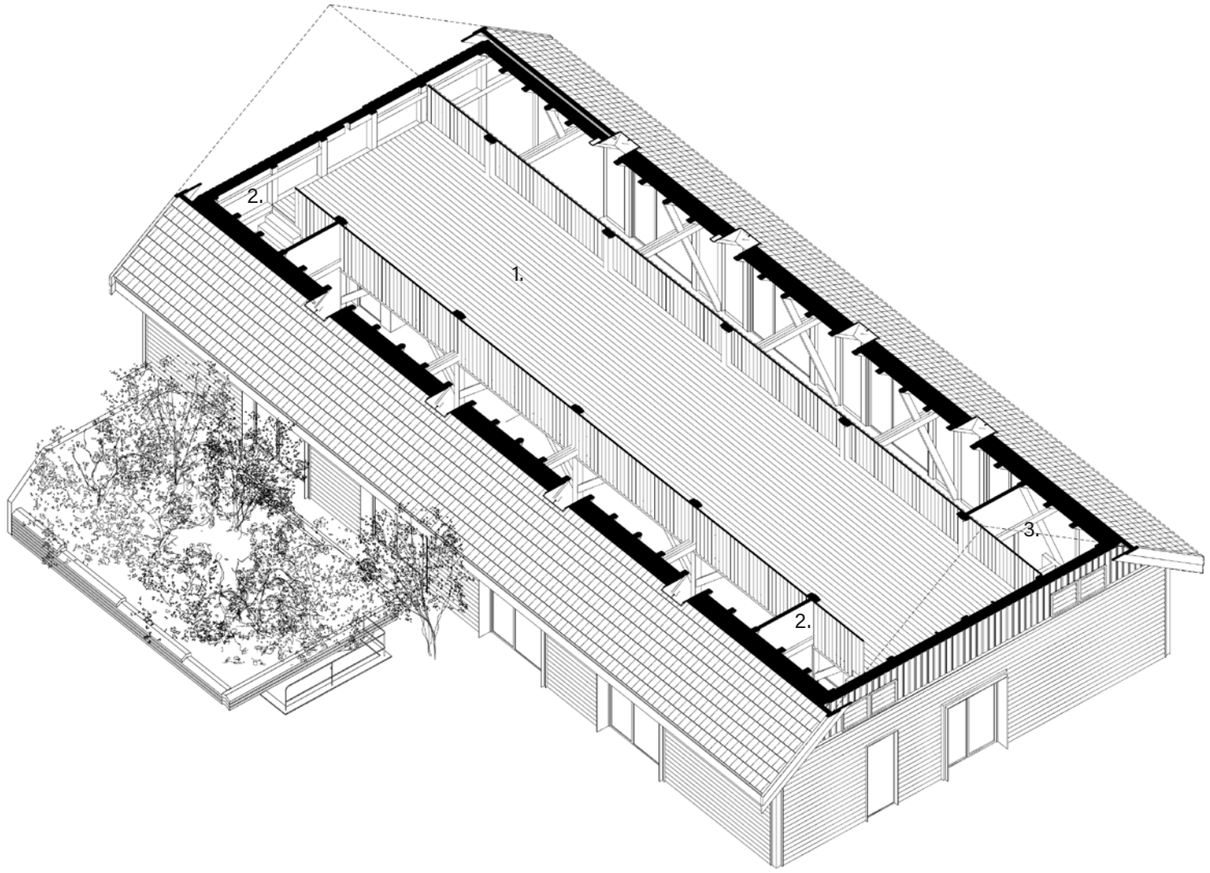
1. Ankomst
2. Trappeopgange
3. Stor sal
4. WC
5. HC WC
6. Teknik

Signaturforklaring, 1. sal

1. Indskudt etage (ikke mulighed for ophold)
2. Trappeopgange
3. Pulterrum over toiletter

Aksonometri, niveau 1, stue

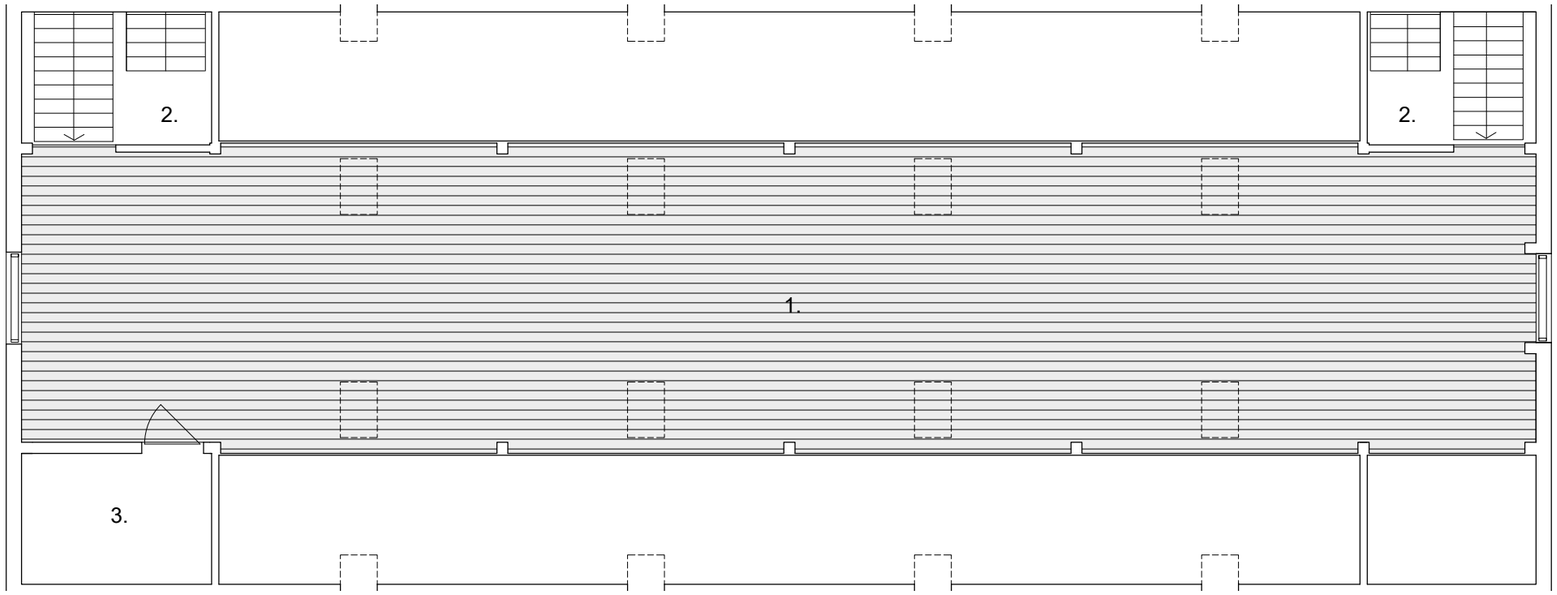

Aksonometri, niveau 1, 1. sal

Niveau 1
Planer

Signaturforklaring, 1. sal

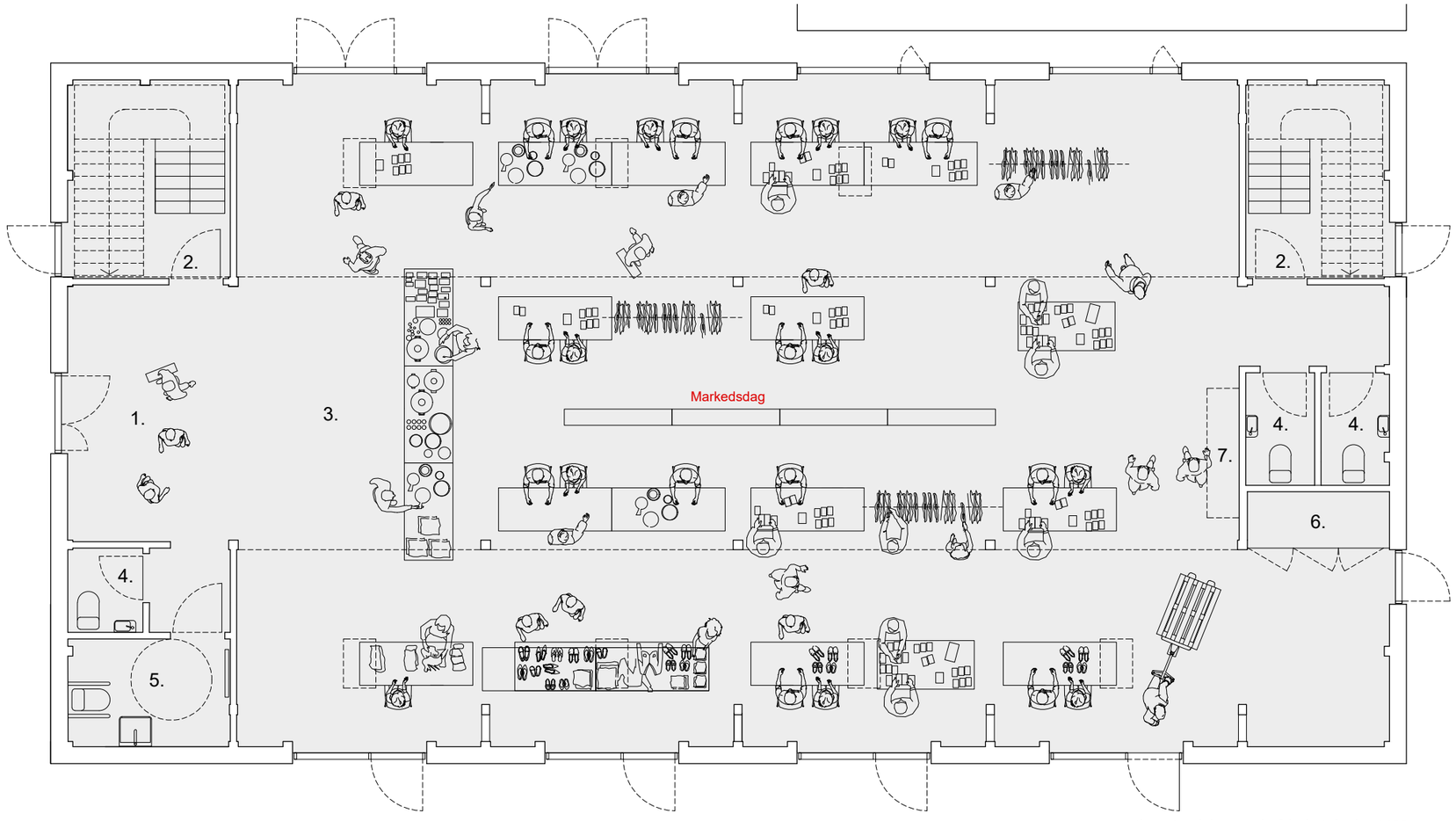
1. Indskudt etage (ikke mulighed for ophold)
2. Trappeopgange
3. Pulterrum over toiletter

Plan, 1. sal - 1:100

Signaturforklaring, stue

1. Ankomst
2. Trappeopgange
3. Stor sal
4. WC
5. HC WC
6. Teknik
7. Mulighed for tekøkken

Plan, stue (eksempel på indretning) - 1:100

Niveau 2
Indretning

Stueplan

Hovedindgangen, som har kontakt til pladsen mod syd, indrettes med garderobe og vindfang. I den modsatte ende af bygningen, langs med den eksisterede bunker, indrettes opholdsrum og køkken, som kan benyttes uafhængigt af salen. Der kan være sekundær indgang til laden fra nord omkring køkken og Rum 2.

Under det indskudte dæk indrettes depotrum, som både kan understøtte køkken og aktiviteter på stueplan og overetage.

I det følgende er tegnet planer med forskellige størrelse på salen, hvilket skal afvejes i forhold til mulige brugere og funktioner samt disse funktioners behov for depotplads m.v.

1. sal

Ladens 1. sal åbnes visuelt mod stueetagen, men afskærmes akustisk med indvendig glaspartier. Dette sikrer overblik i tilfælde af brand, og vil også trække lys ned i salen fra de højtsiddende ovenlys. Der skal på dette niveau af transformationen installeres et brandalarmanlæg, som sikrer at borgere frit kan benytte hele huset.

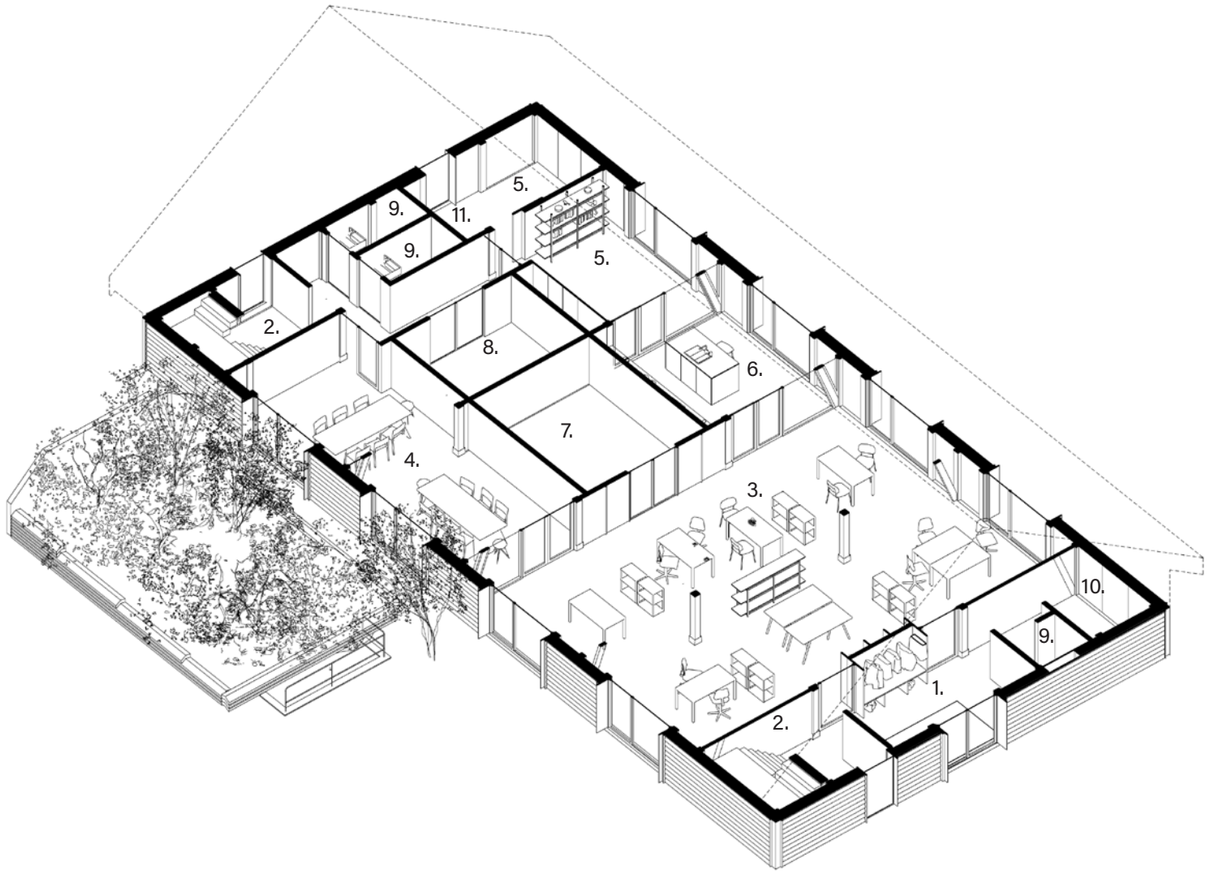
Den indskudte etage kan benyttes som ét stort rum eller opdeles i mindre afsnit. Etagen kan anvendes til værksteder med mere stille/afskærmede aktiviteter eller projektforløb, hvor man gerne vil råde over et område over en længere periode.

Signaturforklaring, stue

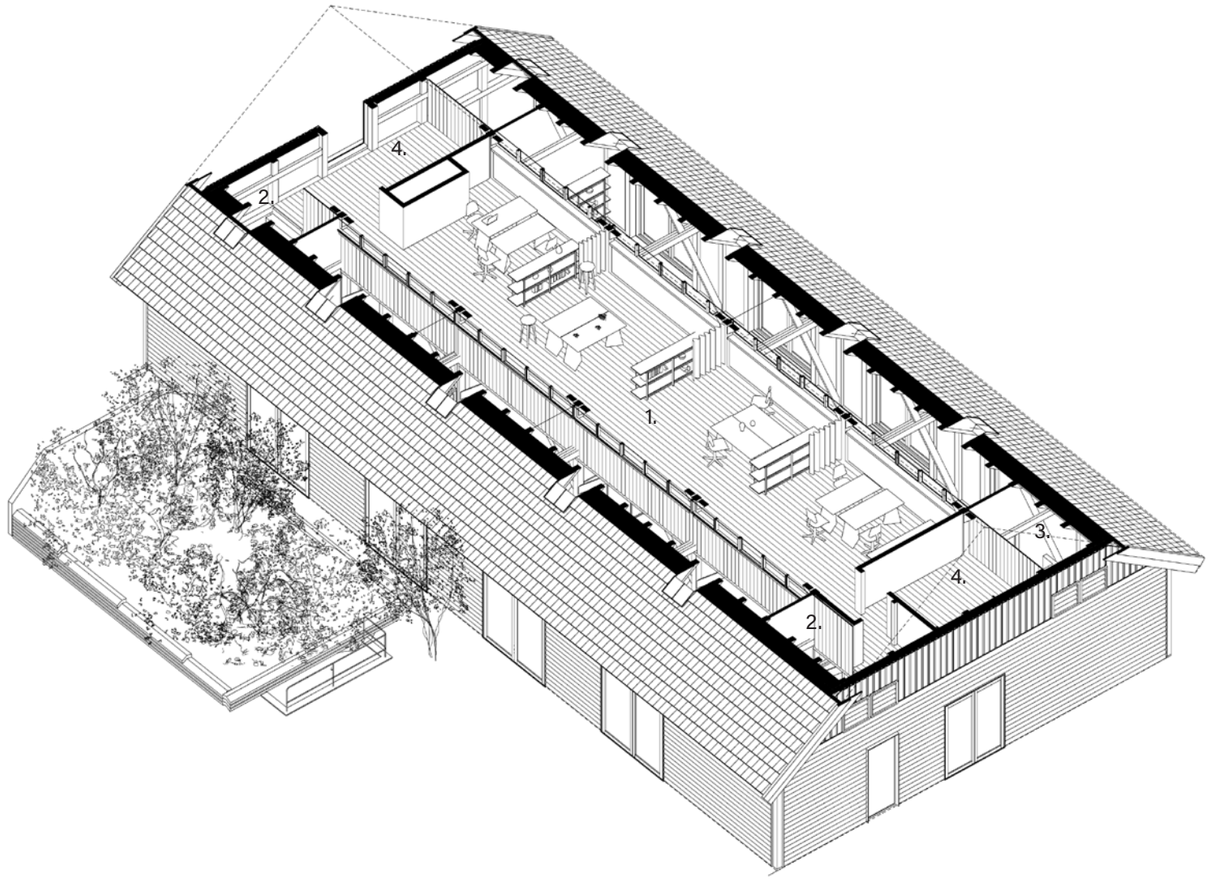
1. Ankomst og garderobe
2. Trappeopgange
3. Stor sal
4. Rum 1 (kan opdeles)
5. Rum 2 (kan opdeles)
6. Køkken
7. Depot (møbler/udstyr til sal)
8. Depot (køkken og 1. sal)
9. WC
10. HC WC
11. Teknik

Signaturforklaring, 1. sal

1. Indskudt etage (kan opdeles)
2. Trappeopgange
3. Pulterrum over toiletter
4. Pause/møderum

Aksonometri, stue (eksempel på indretning)

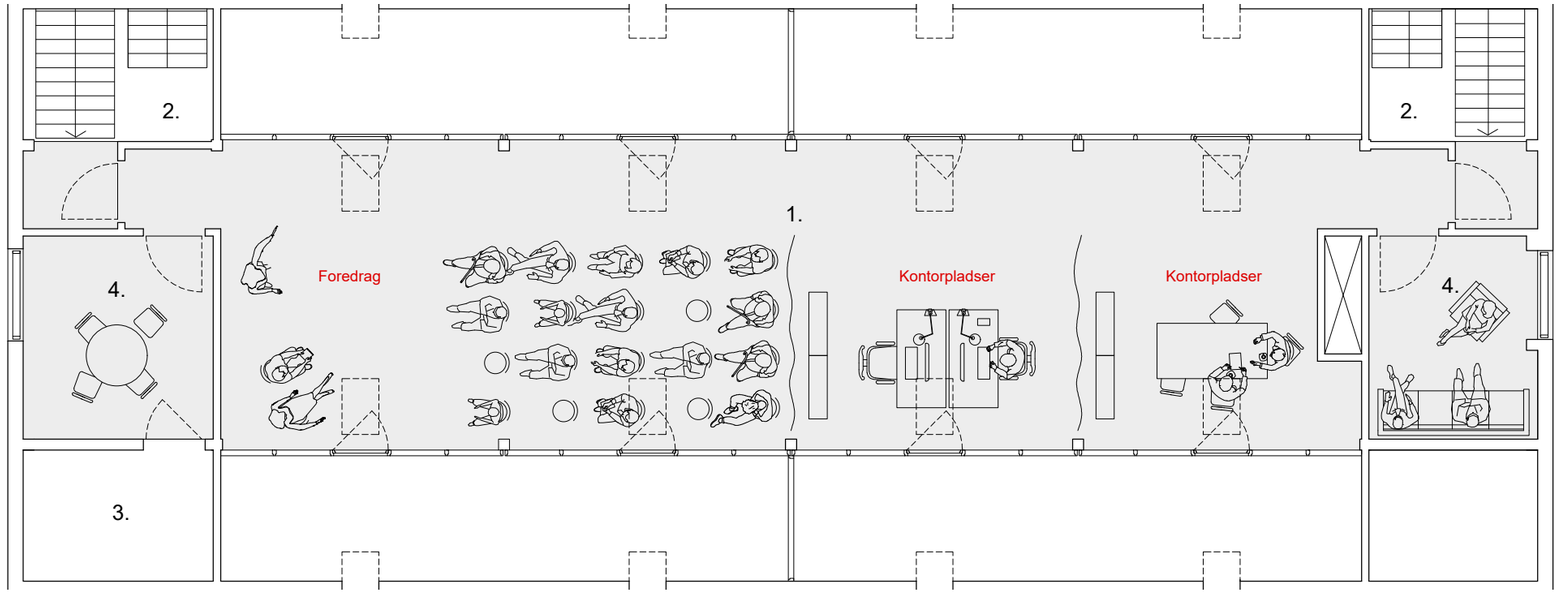

Aksonometri, 1. sal (eksempel på indretning)

Niveau 2
Planer

Signaturforklaring, 1. sal

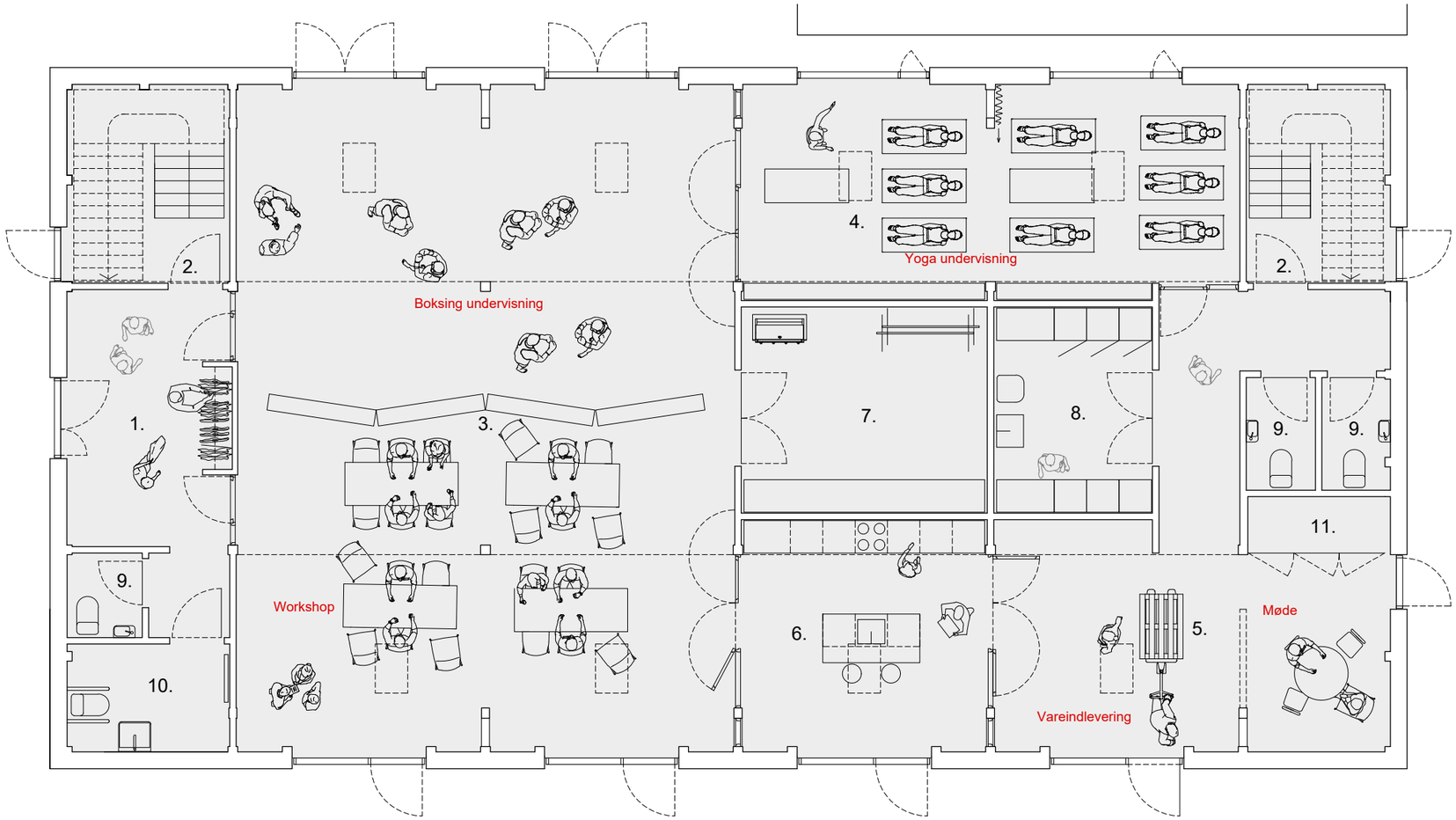
1. Indskudt etage (kan opdeles)
2. Trappeopgange
3. Pulterrum over toiletter
4. Pause/møderum

Plan, 1. sal (eksempel på indretning) - 1:100

Signaturforklaring, stue

1. Ankomst og garderobe
2. Trappeopgange
3. Stor sal
4. Rum 1 (kan opdeles)
5. Rum 2 (kan opdeles)
6. Køkken
7. Depot (møbler/udstyr til sal)
8. Depot (køkken og 1. sal)
9. WC
10. HC WC
11. Teknik

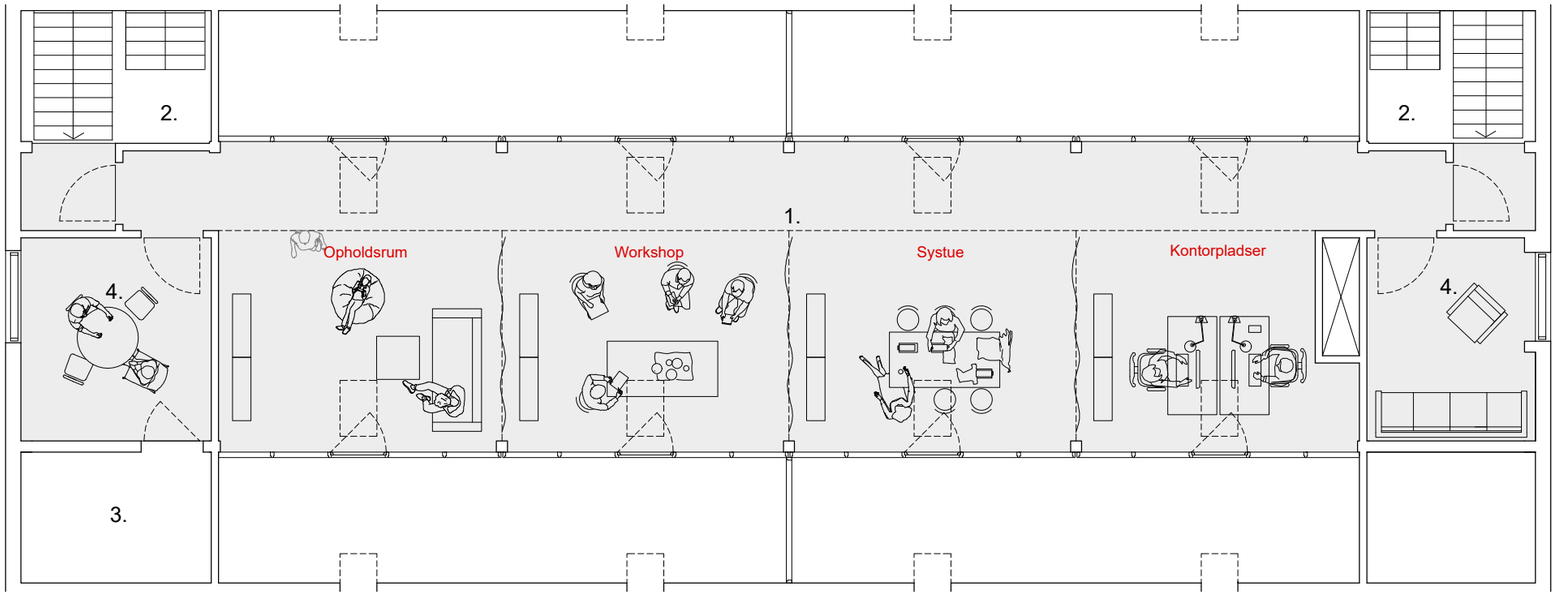
Plan, stue (eksempel på indretning) - 1:100

Niveau 2

Planer
(alternativ med større sal)

Signaturforklaring, 1. sal

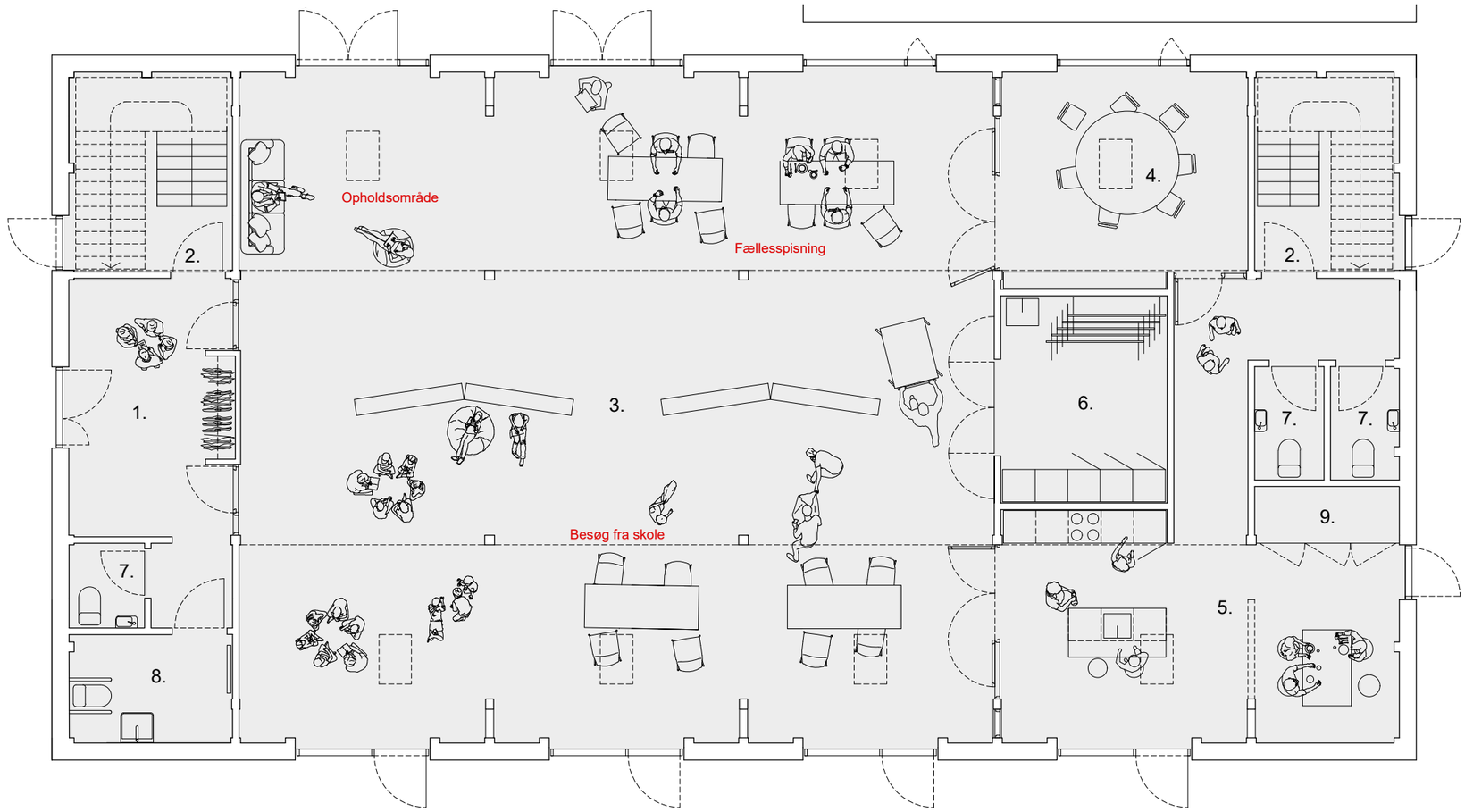
1. Indskudt etage (kan opdeles)
2. Trappeopgange
3. Pulterrum over toiletter
4. Pause/møderum

Plan, 1. sal (eksempel på indretning) - 1:100

Signaturforklaring, stue

1. Ankomst og garderobe
2. Trappeopgange
3. Stor sal
4. Rum 1
5. Køkken/rum 2 (kan opdeles)
6. Depot (møbler/udstyr)
7. WC
8. HC WC
9. Teknik

Plan, stue (eksempel på indretning) - 1:100

Visualisering
Laden set fra syd - før

Visualisering
Laden set fra syd - efter

Visualisering
Stueplan - før

Visualisering
Stueplan - efter

Visualisering
1. sal - før

Visualisering
1. sal - efter

Laden set fra syd - sommerstemning

KT045 Foranalyse af byrum ved Ruten-Skolesiden i Tingbjerg

Kategorisering	
Need to	
Rettidig omhu	
Specifik udfordring	
Bestilt af fagudvalg	
Bestilling af politisk parti	
Bevillingsudløb	
Tilpasset bevillings-udløb	
Henvist sag	
Bestilling fra borg-mesterforum eller tværgående pakke	x
Bestilt administrativt	

Resume

Budgetnotatet er udarbejdet pba. beslutning på Borgmesterforum for Udsatte Boligområder og omhandler en foranalyse af omdannelse af byrum ved Ruten-Skolesiden i Tingbjerg.

Relation til øvrige budgetnotater		
Relateret til:	Gensidigt udelukkende?	
KT022	Nej	

Beslutning

- Der skal træffes beslutning om at afsætte i alt 2,0 mio. kr. på anlæg i perioden 2027-2028 til en foranalyse af omdannelse af byrum ved Ruten-Skolesiden i Tingbjerg.

Indhold

Der er i forbindelse med Borgmesterforum for Udsatte Boligområder bestilt et budgetnotat om en foranalyse af omdannelse af byrum ved Ruten-Skolesiden til forhandlingerne om Budget 2027.

Foranalysen skal belyse mulighederne for, hvordan en omdannelse kan øge kvaliteten af uderummet og skabe lokale mødesteder samt forbinde eksisterende og kommende stiforbindelser i Tingbjerg.

Foranalysens projektområde omfatter et mindre byrum i tilknytning til Tingbjerg Skole og de tilstødende vejarealer. Byrummet indeholder i dag begrønning, mulighed for ophold, belysning og en asfalteret multibane med bl.a. basketkurve. Projektområdet indeholder yderligere mod øst et parkeringsareal, hvor der i 2022 er lavet en parkeringsanalyse, der vil indgå i foranalysens undersøgelser. Det forventes ikke, at et kommende projektforslag vil indeholde ændringer på parkeringsarealet, men det skal sikres, at arealerne opleves som sammenhængende i deres anvendelse og udtryk. Byrummet og parkeringsarealet er tidligere blevet omdannet til det nuværende byrum.

Formålet med undersøgelsen er at belyse mulighederne for at omdanne arealerne til en kvartersplads i Tingbjerg, som kan blive et mødested og knudepunkt for beboeres hverdagsliv. Stedet er udpeget som Kvartersplads i byrumsanalyse udarbejdet af rådgiverfirmaet Gehl i 2017. Kvartersspladsen skal samle trådene fra 10 års byudvikling med sin placering tæt ved det centrum for byliv og offentlig service, som blev identificeret i Bylivsstrategien 2015 og realiseret med den nyrenoverede Tingbjerg Skole, opførelse af Tingbjerg Bibliotek/Kulturhus og nybyggeri med bl.a. forbedret handelsliv på Ruten samt busprioritering. Samtidig er det formålet, at kvartersspladsen skal være et vigtigt knudepunkt for cykel- og gangforbindelser fra Husum i syd, gennem Tingbjerg og til Gladsaxe i nord ved at skabe en bedre forbindelse mellem de nuværende og fremtidige stiforbindelser.

Boligorganisationers bidrager til byudviklingen gennem Infrastrukturprojekt 2017/2024, som bl.a. investerer 15,7 mio. kr. specifikt til stiforbindelser på egne arealer. Boligorganisationerne er positivt indstillede overfor kvarterspladsen, og de ønsker at koordinere projekterne, der også rent fysisk vil blive forbundet.

Foranalysen skal koordineres tæt med boligorganisationernes Infrastrukturprojekt 2017/2024, der pba. af tilsagn fra Landsbyggefonden har afsat 452 mio. kr. til seperatkloakering, parkeringshuse, bidrag til Bystævneforbindelsen mv. i Tingbjerg. Infrastrukturprojektet omfatter bl.a. midler til etablering af stiprojektet Tingbjergforbindelsen. Der har været indledende positiv dialog om samspil mellem stiprojektet og et byrumsprojekt mellem Københavns Kommune og boligorganisationerne.

Som en del af foranalysen inddrages Lokaludvalg, borgere, brugere, boligorganisationer m.fl., så de kan bidrage med deres viden om og ønsker til omdannelsen af lokaliteterne.

Foranalysen vil indeholde:

- Koordinering med boligorganisationernes Infrastrukturprojekt 2017/2024.
- Undersøgelse af planmæssige bindinger og trafikale forhold, herunder bustrafik.
- Registreringer af fysiske forhold, herunder egenartsanalyse, vandforhold (regnvand og skybrud), lednings- og geologiske forhold samt vurdering af eksisterende træer og anden bynatur samt opholdsmuligheder.
- Inddragelse af relevante aktører i området, fx Lokaludvalg, nærliggende institutioner og skoler, boligorganisationer, brugere, naboer m.fl. Interessenterne inviteres til forskellige former for inddragelse, så alle perspektiver inddrages i forslag til den fremtidige udformning af arealerne.
- Udarbejdelse af løsningsscenarie, der viser, hvordan arealerne kan omdannes, evt. flere scenarier, hvis borgerinddragelsen peger i den retning
- Udarbejdelse af estimeret tidsplan samt anlægs- og driftsøkonomi for løsningsscenariet/erne.

Udfaldsrummet for mulige anlægsscenarier er så bredt, at der på nuværende tidspunkt ikke meningsfuldt kan angives et foreløbigt estimat for anlægsudgifterne ved et kommende anlægsprojekt.

Projektet forankres i Klima-, Miljø- og Teknikforvaltningen, der har ekspertisen i udvikling og anlæg af byrum, herunder inddragelse af interessenter. Økonomiforvaltningen varetager koordinering med boligorganisationerne ift. Infrastrukturprojekt 2017/2024.

Tildeles projektet midler ved forhandlingerne om Budget 2027, skal foranalysen koordineres med KT022 Forbedrede forhold for cyklende og gående ifm. genopretning i Tingbjerg, såfremt dette projekt opnår finansiering ved forhandlingerne om Budget 2027.

Foranalysen forelægges Klima-, Miljø- og Teknikudvalget forventeligt i 2. kvartal 2028.

Forslag til aftaletekst

"Parterne er enige om at afsætte midler til en foranalyse af mulighederne for omdannelse af byrum og de nære trafikarealer ved Ruten-Skolesiden i Tingbjerg til en kvartersplads, der også forbinder cykel- og gangruterne i området.

Der afsættes:

- 2,0 mio. kr. samlet på anlæg i perioden 2027-2028 til en foranalyse af omdannelse af byrum ved Ruten-Skolesiden i Tingbjerg."

Økonomi

Tabel 1. Oversigt over aktiviteter på alle styringsområder

Aktiviteter i forslaget *(1.000 kr., 2027 p/l)*	**Styrings-område**	**2027**	**2028**	**2029**	**2030**	**I alt**
- Foranalyse	Anlæg	1.300	700			2.000
Udgifter i alt (netto)		**1.300**	**700**	**0**	**0**	**2.000**

Klimapåvirkning

Indsatsen i budgetnotatet har ingen umiddelbar klimapåvirkning.

Risikovurdering og proces

Der er tale om en foranalyse, og der er derfor ikke afsat midler til risikotillæg.

Tidligere afsatte midler

Der har ikke tidligere været afsat midler til aktiviteten.

Administrativt bilag

Bevillingstekniske oplysninger

Tabel 2. Anlægsprojekter

1.000 kr., 2027 p/l	Udvalg	Bevilling	*	p/l ja/nej	2027	2028	2029	2030	I alt
Anlægsudgifter									
Projektering	KTU	2000 – Ordinær anlæg	*	Ja	700	300			1.000
Bygherreudgifter	KTU	2000 – Ordinær anlæg	*	Ja	600	400			1.000
Anlægsudgifter i alt					**1.300**	**700**	**0**	**0**	**2.000**

Øvrige tekniske oplysninger

Bydele

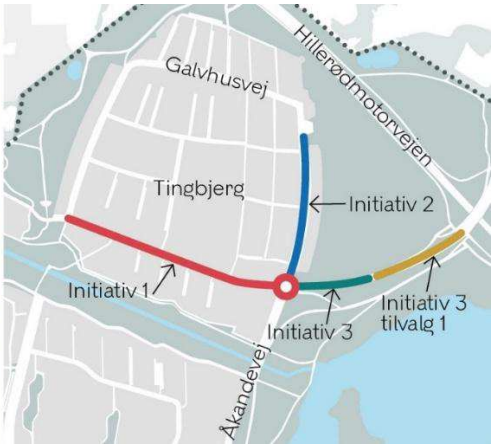
Bydækkende: ☐											
Bispebjerg	☐	Indre by	☐	Vesterbro/Kgs. Enghave	☐	Valby	☐	Amager Øst	☐	Udenbys	☐
Nørrebro	☐	Østerbro	☐	Brønshøj/Husum	☒	Vanløse	☐	Amager Vest	☐		
Adresse		Ruten 12, 2700 Brønshøj									

Høring

Har budgetnotatet været i høring?	Ja	Nej
Ejendomsfaglig høring i KEK/ByK/KEJD	X	
IT-projekt (KIT)		X

KT022 Forbedrede forhold for cykler og gående ifm. genopretning i Tingbjerg

Kategorisering	
Need to	
Rettidig omhu	
Specifik udfordring	
Bestilt af fagudvalg	X
Bestilling af politisk parti	
Bevillingsudløb	
Tilpasset bevillings-udløb	
Henvist sag	
Bestilling fra borg-mesterforum eller tværgående pakke	
Bestilt administrativt	

Resume

Budgetnotatet er udarbejdet pba. henvisning fra Klima-, Miljø- og Teknikudvalgets og indeholder tre initiativer med formålet at skabe bedre forhold for cyklende og gående i Tingbjerg i synergi med planlagte gravearbejder og vejgenopretning.

Relation til øvrige udgetnotater	
Relateret til:	Gensidigt udelukkende?
KT045	Nej

Initiativ 1 og 2 skal finansieres i Budget 2027 for at kunne udføres i synergi med det planlagte HOFOR-projekt om separatkloakering i Tingbjerg og den planlagt vejgenopretning (BR 22. maj 2026). Initiativ 3 og tilvalg skal vedtages senest i Budget 2028, såfremt det skal udføres i synergi med det planlagte HOFOR-projekt om etablering af et forsinkelsesbassin på Ruten mellem Åkandevej og indgangen til Tingbjerg Idrætspark.

Beslutning

- Der skal træffes beslutning om at afsætte i alt 10,0 mio. kr. på anlæg i perioden 2027-2030 til bredere cykelsti og fortov på Ruten mellem Langhusvej og Åkandevej (Initiativ 1).
- Der skal træffes beslutning om at afsætte i alt 3,6 mio. kr. på anlæg i perioden 2028-2029 til cykelsti på Terrasserne mellem busvendepladsen og krydset ved Ruten/Åkandevej (Initiativ 2).
- Der skal træffes beslutning om at afsætte i alt 1,4 mio. kr. på anlæg i 2031 til cykelsti på den sydlige side af Ruten mellem Åkandevej og indgangen til Tingbjerg Idrætspark (Initiativ 3).
- Der skal træffes beslutning om at afsætte i alt 3,9 mio. kr. på anlæg i perioden 2030-2031- til fortsættelse af cykelstien på den sydlige side af Ruten fra Åkandevej og Høje Gladsaxevej (Tilvalg til initiativ 3).

Indhold

HOFOR skal etablere nyt kloaksystem i Tingbjerg og udfører i den forbindelse gravearbejde på Gavlhusvej, Terrasserne, Ruten og Langhusvej. Strækningerne er planlagt til 1:1 vejgenopretning. Klima-, Miljø- og Teknikudvalget henviste den 13. april 2026 finansiering af yderligere forbedrede forhold for cyklende og gående, som ligger ud over mandatet for 1:1 vejgenopretning og byrumsforbedrende tiltag, til forhandlingerne om Budget 2027.

Klima-, Miljø-, og Teknikforvaltningen har identificeret mulige forbedringer ud over mandatet for 1:1 vejgenopretning og byrumsforbedrende tiltag på Ruten og Terrasserne. Ud over projektet om separatkloakering skal HOFOR etablere et forsinkelsesbassin på Ruten øst for Åkandevej. Det er også muligt at etablere cykelsti på den sydlige side af denne strækning i synergi med HOFORs projekt.

Når HOFOR gennemfører ledningsarbejde, skal det eksisterende vejprofil genetableres som det var, og de eksisterende træer, der fældes som følge af gravearbejdet, skal plantes som nye træer.

Med dette budgetnotat er det muligt at tilkøbe ændringer til det vejprofil, der genetableres af HOFOR, når gravearbejdet afsluttes for at skabe bedre forhold for cyklende og gående, samt forbedrede vækstforhold for de nye træer og mulighed for at øge biodiversiteten med bundplantninger under træerne. Initiativerne er tilkøb til HOFORs entreprise og dækker de meromkostninger, der er ved at genetablere vejprofilet med de forbedringer, der er beskrevet i initiativerne.

Projektet i initiativ 1 og 2 skal finansieres senest med Budget 2027 for at kunne udføres i synergi med det planlagte HOFOR-projekt om separatkloakering i Tingbjerg og den planlagte genopretning. Projektet i initiativ 3 skal senest finansieres med Budget 2028, så HOFOR kan nå at udbyde og igangsætte projekteringen tidsnok til at udføre projektet i synergi med HOFOR-projekt om forsinkelsesbassin på Ruten mellem Åkandevej og indgangen til Tingbjerg Idrætspark.Hvis projekterne finansieres ved senere forhandlinger, vil det resultere i dyrere projekter og større gene for områdets brugere.

Alle initiativerne koordineres med den igangværende foranalyse for sikre idrætsveje i Tingbjerg (BR 2. oktober 2025, TM209 Foranalyse af sikre idrætsveje ved Tingbjerg Idrætspark).

Initiativ 1. Omprofilering af Ruten – Bredere cykelsti og fortov på Ruten fra Langhusvej til og med krydset ved Åkandevej

Med dette projekt udvides de eksisterende cykelstier fra ca. 2,2 meter i bredden til Københavns Kommunes anbefalede standard på 2,5 meter i bredden i begge sider af Ruten fra Langhusvej til krydset ved Åkandevej. Gangarealet på den sydlige side af ruten udvides fra 1,8 meter til Københavns Kommunes standardbredde på 2,5 meter og etableres som regulært københavnerfortov. På en ca. 180 meter lang strækning foran Tingbjerg Skole mellem Tårnhusstræde og Skolesiden etableres et nyt 2,5 meter bredt fortov langs cykelstien for at give gående en mere direkte vej forbi skolen og undgå færdsel på cykelstien.

Langs Ruten er der i dag en smal siderabat på ca. 1 meter mellem gangareal og cykelsti på den sydlige side af Ruten og en ca. 2 meter bred siderabat mellem cykelsti og vejbane. På den nordlige side af Ruten er der en siderabat med varierende bredde op til 3 meter. Der er træer i bedet langs hele den nordlige side af strækningen. På den sydlige side af strækningen er der træer i bedene på strækningen mellem Skolesiden og Tårnhusvej.

Med projektet ændres det eksisterende vejprofil på hele strækningen. I stedet for at bevare de smalle bede tilpasses vejprofilet, så der etableres større sammenhængende bede til træer op

til 6 meter bredde. De fremtidige træplantebede vil give vejen et frodigere udtryk og styrke beplantningen på strækningen, som vil syne grønnere sammenlignet med de eksisterende trærækker, der står i grus. Træerne plantes både i grupper og som enkeltstående træer. Der vil primært blive plantet hjemmehørende træarter som fx hæg, elm, naur, fuglekirsebær m.fl. Ved etablering af de nye plantebede vil det være muligt at give træerne bedre vækstvilkår og etablere lav bundbeplantning under træerne, der vil styrke stedets lokale biodiversitet. De nye plantebede placeres langs Ruten under hensyn til ledningsplacering i jord, belysningsstandere i terræn, skilte og oversigtsforhold ved indkørsler og sideveje.
De eksisterende busperroner ved busstoppesteder bibeholdes med en bredde på ca. 3 meter, og der etableres lommer til renovationskøretøjer. Movia og Økonomiforvaltningen inddrages i arbejdet med tilpasning af busperronerne.

Projektet skal koordineres med KT045 Byrum i Tingbjerg, såfremt begge projekter opnår finansiering ved Budget 2027. Projektet i dette initiativ 1 vil give mere plads indenfor projektområdet i K045, da der etableres et gangareal langs vejen, som dermed sikrer passage for fodgængere, som ellers vil skulle forløbe på det berørte område i KT045.

Konsekvenser for træer, cykel- og bilparkeringspladser
Der er i dag registreret 122 træer på strækningen, hovedsageligt fuglekirsebærtræer og bredbladet røn. Træerne fældes som følge af det gravearbejde, som HOFOR skal udføre på strækningen, og der plantes nye træer. Forvaltningen vurderer, at det vil være muligt at plante det samme antal træer som i dag og muligvis flere, som følge af de nye bredere sammenhængende siderabatter. Projektet vil ændre det grønne udtryk på strækningen fra trærækker til grupper af træer og enkeltstående træer i bundplantninger. De bredere siderabatter med træer i bundplantning vil styrke den lokale biodiversitet.

Projektet har ikke konsekvenser for antallet af cykel- og bilparkeringspladser.

Projektet forventes ibrugtaget (tilgængeligt) i december 2030 og ibrugtaget (afleveret) i april 2031 pba. info fra HOFOR.

Der skal som konsekvens af anlægsprojektet afsættes 0,04 mio. kr. årligt på service fra 2029 og frem til afledt drift og vedligehold. Midlerne går til renhold og vintertjeneste på udvidede cykelstier og nyt fortov ved skolen.

Initiativ 2. Cykelstier på Terrasserne
Med dette initiativ etableres enkeltrettede cykelstier med en bredde på 2 meter i begge retninger på en ca. 350 meter lang strækning af Terrasserne mellem krydset ved Åkandevej og busvendepladsen ved Gavlhusvej. Den eksisterende skråparkering i den østlige side af Terrasserne konverteres til længdeparkering, og længdeparkeringen langs den vestlige side nedlægges for at gøre plads til cykelstierne samt to vejbaner med en bredde på 3,25 meter.

Terrasserne er en ca. 12 meter bred vej med busdrift, skråparkering i den østlige side og længdeparkering langs dele af strækningen i den vestlige side. Parallelt med den offentlige vej på Terrasserne er der i dag en parkeringsgade, der ejes af boligselskabet FSB. I forbindelse med byudviklingen i Tingbjerg omdannes den til en 3,5 meter bred lege- opholdsgade med

længdeparkering. Forvaltningen vurderer, at det ikke er hensigtsmæssigt at lede cykeltrafikken ind på lege- opholdsgaden.

I forbindelse med VVM-redegørelsen for Vejdirektoratets projekt om en ny forbindelse til Tingbjerg over Vestvolden er der udarbejdet en trafikmodelberegning i OTM, der viser en hverdagsdøgnstrafik på ca. 4.800 køretøjer. Forvaltningen vurderer, at den eksisterende udformning af vejprofilet med skråparkering og blandet trafik ikke er hensigtsmæssig ift. tryghed og trafiksikkerhed for cykler. Der kører ikke busser på Terrasserne under normale forhold, men Økonomiforvaltningen anbefaler, at muligheden for busdrift opretholdes ved tilpasning af vejprofilet. Det skyldes dels, at det ved vejarbejde på andre veje i Tingbjerg vil være nødvendigt at bruge Terrasserne til busbetjening, og evt. fremtidige tilpasninger af busdriften som følge af den nye multihal i Tingbjerg og åbning af Bystævneforbindelsen kan medføre, at der skal køre bus i rute på Terrasserne.

På grund af den forventede mængde biltrafik på strækningen samt potentialet for busdrift i fremtiden anbefaler Klima-, Miljø og Teknikforvaltningen, at der etableres cykelsti i begge retninger.

Der er tidligere etableret forbedrede forhold for cykler på strækningen, hvor der er etableret to indsnævringer, hvor biler skal holde tilbage for modkørende trafik, mens cyklende i begge retninger kan passere via to cykelbaner i siden. Der er dog stadig udfordringer med utryghed for cyklende på strækningen på grund af bakkende biler fra skråparkeringen samt bustrafik i begge retninger. På grund af vejens smalle profil er det kun muligt at etablere cykelstier med 2 meter i bredden, hvilket er mindre end den anbefalede standardbredde for cykelstier på 2,5 meter. På grund af den forventede mængde bil- og bustrafik anbefaler forvaltningen, at der etableres cykelstier på trods af, at det ikke er muligt at etablere cykelstier med standardbredde.

Konsekvenser for træer, cykel- og bilparkeringspladser
Der skal som følge af projektet nedlægges 72 parkeringspladser uden for betalingszone. Der er ikke foretaget optælling af belægningsgraden.

Konsekvenser for bilparkeringspladser

Scenarie/Initiativ	Antal pladser i projekt-området før projekt	udenfor zone	Belægnings-procent før projekt	Forventet antal pladser, der nedlægges	Forventet antal erstatnings-parkeringspladser
Initiativ 2	125	udenfor zone	Ikke optalt	72	0

Der vurderes ikke at være mulighed for etablering af erstatningsparkeringspladser inden for 500 meter af de nedlagte pladser.

Projektet har ikke konsekvenser for antallet af træer eller cykelparkeringspladser på strækningen.

Projektet forventes ibrugtaget (tilgængeligt) i december2029 og ibrugtaget (afleveret) i april 2030.

Der skal som konsekvens af anlægsprojektet afsættes 0,06 mio. kr. årligt på service fra 2029 og frem til afledt drift og vedligehold. Midlerne går til renhold og vintertjeneste af cykelstier samt vedligehold af belægninger.

Initiativ 3. Cykelsti på Ruten mellem Åkandevej og indgangen til Tingbjerg Idrætspark
Med dette projekt etableres en ny ca. 250 meter lang og 2,5 meter bred enkeltrettet cykelsti langs den sydlige del af Ruten øst for krydset ved Åkandevej. Cykelstien ligger i forlængelse af den eksisterende cykelsti på Ruten vest for Åkandevej og vil give lettere adgang til Tingbjerg Idrætspark for cyklende, der kommer fra vest og syd via hhv. Ruten og Åkandevej. Der etableres et midterhelle, der gør det muligt at krydse ruten og få adgang til Tingbjerg Idrætspark fra den sydlige side af Ruten. Derudover etableres en forbindelse fra krydsningspunktet til det eksisterende stisystem i Utterslev Mose. Da området er fredet, kræver forbindelsen til stisystemet i mosen dispensation for at kunne anlægges. De andre elementer i initiativet gennemføres indenfor vejmatriklen og påvirker derfor ikke fredningen.

Cykelstien etableres i forbindelse med HOFORs projekt om etablering af et forsinkelsesbassin til regnvand på samme område. HOFOR skal grave bassinet ned i den sydlige del af vejprofilet og ind på det tilstødende grønne areal. Det eksisterende vejprofil er tilstrækkeligt bredt til, at der kan etableres en cykelsti ved at indsnævre kørebanerne og inddrage det opstribede midterareal mellem vejbanerne.

Foranalysen vil afdække den præcise placering af krydsningspunktet, samt hvordan indgangen til Tingbjerg Idrætspark fra Ruten bedst indpasses i den videre udvikling af ny Tingbjerg Idrætspark på baggrund af den igangværende arkitektkonkurrence.

Konsekvenser for træer, cykel- og bilparkeringspladser
Initiativet har ikke konsekvenser for antallet af træer, cykel- eller bilparkeringspladser.

Projektet forventes ibrugtaget (tilgængeligt) i december 2031 og ibrugtaget (afleveret) i april 2032.

Der skal som konsekvens af projektet afsættes 0,03 mio. kr. årligt på service fra 2032 og frem til afledt drift og vedligehold. Midlerne går til renhold og vintertjeneste af cykelstier

Tilvalg til initiativ 3. Fortsættelse af cykelsti på Ruten fra Tingbjerg Idrætspark til Høje Gladsaxevej
Såfremt der afsættes midler til at etablere cykelstien mellem Åkandevej og indgangen til Tingbjerg Idrætspark i forbindelse med etableringen af HOFORs forsinkelsesbassin, vil det være muligt at fortsætte cykelstien hele vejen frem til Høje Gladsaxevej. Videreførelsen af cykelstien vil gøre det muligt at fortsætte til tilslutningen til supercykelstien Farumruten samt en videre forbindelse til Gladsaxe via den planlagte supercykelsti Buddingeruten.

Klima- Miljø og Teknikudvalget forelægges indstilling om frigivelse af de resterende anlægsmidler ultimo 2029.

Konsekvenser for træer, cykel- og bilparkeringspladser
Tilvalget har ikke konsekvenser for antallet af træer, cykel- eller bilparkeringspladser.

Der skal som konsekvens af indsatsen/anlægsprojektet afsættes 0,04 mio. kr. årligt på service fra 2032 og frem til afledt drift og vedligehold. Midlerne går til renhold og vintertjeneste af cykelstier

Forslag til aftaletekst

"Parterne er enige om at afsætte midler til forbedrede forhold for cykler og gående ifm. genopretning i Tingbjerg.

Der afsættes:

- 10 mio. kr. på anlæg i perioden 2027-2030 til bredere cykelsti og fortov på Ruten mellem Langhusvej og Åkandevej
- 3,6 mio. kr. på anlæg i perioden 2028-2029 til cykelsti på Terrasserne mellem busvendepladsen og krydset ved Ruten/Åkandevej
- 1,4 mio. kr. på anlæg i 2031 til cykelsti på den sydlige side af Ruten mellem Åkandevej og indgangen til Tingbjerg Idrætspark
- 3,9 mio. kr. på anlæg i perioden 2030-2031- til fortsættelse af cykelstien på den sydlige side af Ruten fra Åkandevej og Høje Gladsaxevej
- 0,3 mio. kr. årligt på service i 2031 og frem til afledt drift."

Økonomi

Tabel 1. Oversigt over aktiviteter på alle styringsområder

Aktiviteter i forslaget *(1.000 kr., 2027 p/l)*	**Styrings-område**	**2027**	**2028**	**2029**	**2030**	**2031**	**2032**	**I alt**
Initiativ 1. Omprofilering af Ruten – Bredere cykelsti og fortov på Ruten fra Langhusvej til og med krydset ved Åkandevej								
- Omprofilering af vej og bredere cykelsti og fortov	Anlæg	6.000			4.000			10.000
- Afledt drift og vedligehold	Service					53	53	106
Initiativ 1 i alt (netto)		**6.000**			**4.000**	**53**	**53**	**10.106**
Initiativ 2. Cykelstier på Terrasserne								
- Etablering af cykelsti	Anlæg		3.616					3.616
- Afledt drift og vedligehold	Service			169	169	169	169	676
Initiativ 2 i alt (netto)			**3.616**	**169**	**169**	**169**	**169**	**4.292**
Initiativ 3. Cykelsti på Ruten mellem Åkandevej og indgangen til Tingbjerg Idrætspark								
- Etablering af cykelsti	Anlæg					1.386		1.386
- Afledt drift og vedligehold	Service						30	30
Initiativ 3 i alt (netto)		**0**	**0**	**0**	**0**	**1.386**	**30**	**1.416**
Tilvalg til initiativ 3. Fortsættelse af cykelsti på Ruten fra Tingbjerg Idrætspark til Høje Gladsaxevej								
- Etablering af cykelsti	Anlæg				730	3.190		3.920
- Afledt drift og vedligehold	Service						40	40
Tilvalg i alt (netto)		**0**	**0**	**0**	**730**	**3.190**	**40**	**3.960**
Udgifter i alt (netto)		**6.000**	**3.616**	**169**	**4.899**	**4798**	**292**	**19.774**

Klimapåvirkning

Tabel 2 – Skønnet livscyklusvurdering (LCA) af anlægsprojekter

Kilde til udledning	Udledning pr. kvm pr. år (kg CO_2e/kvm/år)	Udledning pr. år (ton CO_2e/år)	Samlet udledning (Minimum – maksimum ton CO_2e)
Anlæg af KT022: initiativ 1	Udfyldes kun ved byggeri	Udfyldes kun ved byggeri	199 - 221
Anlæg af KT022: initiativ 2	Udfyldes kun ved byggeri	Udfyldes kun ved byggeri	72 – 80
Anlæg af KT022: initiativ 3	Udfyldes kun ved byggeri	Udfyldes kun ved byggeri	28 – 31
Anlæg af KT022: initiativ 3, tilvalg til initiativ 3	Udfyldes kun ved byggeri	Udfyldes kun ved byggeri	77 - 89

Note: Udledningen er et beregnet skøn baseret på den forventede klimapåvirkning over projektets livscyklus. Den forventede udledning er forbundet med usikkerhed

Risikovurdering og proces

Da Initiativ 1-3 udføres eksternt, er der ikke afsat midler til risikotillæg.

Tilvalget til initiativ vurderes at være relativt ukompliceret, og der er derfor afsat 5 % i risikotillæg.

Tidligere afsatte midler

Der har ikke tidligere været afsat midler til aktiviteten

Administrativt bilag

Bevillingstekniske oplysninger

Tabel 2. Anlægsprojekter

1.000 kr., 2027 p/l	Udvalg	Bevilling	*	p/l ja/nej	2027	2028	2029	2030	2031	2032	I alt
Anlægsudgifter											
Udførsel, initiativ 1	KTU	2000 – Ordinær anlæg	X	Ja	6.000			4.000			**10.000**
Udførsel, initiativ 2	KTU	2000 – Ordinær anlæg	X	Ja		3.616					**3.616**
Udførsel, initiativ 3	KTU	2000 – Ordinær anlæg	X	Ja					1.386		**1.386**
Projektering, initiativ 3, tilvalg 1	KTU	2000 – Ordinær anlæg	X	Ja				340	180		**520**
Udførsel, initiativ 3, tilvalg 1	KTU	2000 – Ordinær anlæg		Ja					2.630		**2.630**
Bygherreudgifter, initiativ 3, tilvalg 1	KTU	2000 – Ordinær anlæg	X	Ja				340	330		**670**
Evaluering, initiativ 3, tilvalg 1	KTU	2000 – Ordinær anlæg		Ja				50	50		**100**
Anlægsudgifter i alt					**6.000**	**3.616**	**0**	**4.730**	**4.576**	**0**	**18.922**
Afledt drift og vedligehold											
Afledt drift og vedligehold, initiativ 1 (varigt)	KTU	1000 – Ordinær drift		Ja					53	53	106
Afledt drift og vedligehold, initiativ 2 (varigt)	KTU	1000 – Ordinær drift		Ja			169	169	169	169	676
Afledt drift og vedligehold, initiativ 3(varigt)	KTU	1000 – Ordinær drift		Ja						30	30
Afledt drift og vedligehold, initiativ 3, tilvalg 1 (varigt)	KTU	1000 – Ordinær drift		Ja						40	40
Afledte serviceudgifter i alt					**0**	**0**	**169**	**169**	**222**	**292**	**852**

Øvrige tekniske oplysninger

Bydækkende: ☐											
Bispebjerg	☐	Indre by	☐	Vesterbro/Kgs. Enghave	☐	Valby	☐	Amager Øst	☐	Udenbys	☐
Nørrebro	☐	Østerbro	☐	Brønshøj/Husum	☒	Vanløse	☐	Amager Vest	☐		
Adresse		Berørte veje: Ruten og Terrasserne									

Høring

Har budgetnotatet været i høring?	**Ja**	**Nej**
Ejendomsfaglig høring i KEK/ByK/KEJD		X
IT-projekt (KIT)		X

KT048 Handlingsplan for kommunal vej- og stiinfrastruktur i Østhavnen

Kategorisering	
Need to	
Rettidig omhu	
Specifik udfordring	
Bestilt af fagudvalg	
Bestilling af politisk parti	
Bevillingsudløb	
Tilpasset bevillings-udløb	
Henvist sag	X
Bestilling fra borg-mesterforum eller tværgående pakke	
Bestilt administrativt	

Resume

Budgetnotatet er udarbejdet pba. hensigtserklæring vedtaget med Overførselssagen 2025-2026 og omhandler en handlingsplan, der skal sikre, at kommunens lokale trafikplanlægning og statens overordnede trafikplanlægning samlet set kan levere den rette kapacitet for vej- og stiinfrastruktur i Østhavnen.

Beslutning

- Der skal træffes beslutning om at afsætte 7,0 mio. kr. i alt på anlæg i perioden 2027-2029 til trafikberegninger i Compass, projektledelse og ekstern rådgivning.

Indhold

Med Overførselssagen 2025-2026 blev der vedtaget følgende hensigtserklæring: "Parterne er enige om, at fortsat udrulning af handlingsplanen for vej- og stiinfrastruktur, som skal tilpasses grundet løbende byudvikling i 2027-2029, kan indgå ved forhandlingerne om budget 2027".

Budgetnotatet indeholder midler til 2,5 årsværk årligt til projektledelse, ressourcer til trafikberegninger og ekstern rådgivning. Handlingsplanen bidrager løbende til at give svar på den overordnede trafikale vej- og stiinfrastruktur og er fortsat en nødvendig forudsætning for den løbende byudvikling og lokalplanlægning. Handlingsplanen vil løbende skulle opdateres og tilpasses den konkrete udvikling i planlægnings- og realiseringsprocessen frem mod 2029.

I første afrapportering for handlingsplanen er der leveret de overordnede trafikale sammenhænge, der skal indgå i det videre arbejde med byudvikling af Kløverparken, herunder kommende arkitektkonkurrence.

Med afsæt i første afrapportering til byudviklingen i Kløverparken, skal der nu kigges på de øvrige trafikale sammenhænge i Østhavnen, som beskrevet i initiativerne i handlingsplanen. Der er derfor behov for at bygge videre på det arbejde, som der blev givet finansiering til i Overførselssagen 2025/2026, i projektgruppen, samt at afsætte ressourcer til trafikberegninger i Compass og til ekstern rådgiver. Projektgruppen sikrer, at leverancerne er afstemt med Økonomiforvaltningens overordnede planlægning, samt at leverancerne er afstemt med den øvrige trafikplanlægning, lokalplanlægningen, anlæg og trafiksikkerhed. Handlingsplanen skal fortsat levere følgende:

- Give trafikalt overblik og kortlægge sammenhængen mellem de mange projekter og byudviklingen af Østhavnen, herunder hvilke tiltag der bør iværksættes, og hvor der er behov for yderligere viden og afklaring.
- Vurdere den nødvendige kommunale infrastruktur i Østhavnen, så de enkelte byudviklingsområder kan vej- og stibetjenes.
- Understøtte sammenhængen i den samlede infrastruktur i Østhavnen og mulighederne for at tilpasse kapaciteten i takt med udbygningen af byudviklingsområderne i Østhavnen.

- Vurdere den overordnede økonomiske ramme for udbygning og tilpasning af trafikalinfrastruktur med tidsplan for, hvornår der bør afsættes finansiering.
- Vurdere de trafikale konsekvenser for den eksisterende by omkring Østhavnen og fastlægge nødvendige tilpasninger af den eksisterende infrastruktur.

Forslag til aftaletekst

"Parterne er enige om at afsætte midler til forsat udrulning af handlingsplanen for vej- og stiinfrastruktur i Østhavnen, som løbende skal genbesøges pga. den kontinuerlige byudvikling i 2027-2029.

Der afsættes:

- 7,0 mio. kr. samlet på anlæg i perioden 2027-2029 til trafikberegninger i Compass, projektledelse og ekstern rådgivning."

Økonomi

Tabel 1. Oversigt over aktiviteter på alle styringsområder

Aktiviteter i forslaget *(1.000 kr., 2027 p/l)*	**Styringsområde**	**2027**	**2028**	**2029**	**2030**	**I alt**
- Compass trafikberegninger	Anlæg	200	200	200		600
- Projektledelse	Anlæg	1.891	1.891	1.891		5.673
- Ekstern rådgivning	Anlæg	250	250	250		750
Udgifter i alt (netto)		**2.341**	**2.341**	**2.341**	**0**	**7.023**

Klimapåvirkning

Indsatsen i budgetnotatet har ingen umiddelbar klimapåvirkning.

Risikovurdering og proces

Den overordnede risikovurdering er, at initiativet vurderes at være ukompliceret, og der er ingen risici forbundet hermed.

Tidligere afsatte midler

I forbindelse med Overførselssagen 2025-2026 blev der afsat 0,9 mio. kr. på anlæg til udarbejdelse af en handlingsplan for vej- og stiinfrastruktur i Østhavnen.

1.000 kr., løbende p/l	**2026**
Overførselssagen 2025-26	922
Afsatte midler i alt	**922**

Administrativt bilag

Bevillingstekniske oplysninger

Tabel 2. Anlægsprojekt

1.000 kr., 2027 p/l	Udvalg	Bevilling	*	p/l ja/nej	2027	2028	2029	2030	I alt
Compass trafikberegninger	KTU	2000 – Ordinær anlæg	X	Ja	200	200	200		**600**
Projektledelse, herunder koordinering og afrapportering (1 årsværk)	KTU	2000 – Ordinær anlæg	X	Ja	756	756	756		**2.268**
Projektledelse, herunder trafikberegninger, mv. (1,5 årsværk)	KTU	2000 – Ordinær anlæg	X	Ja	1.135	1.135	1.135		**3.405**
Ekstern rådgiver	KTU	2000 – Ordinær anlæg	X	Ja	250	250	250		**750**
Anlægsudgifter i alt					**2.341**	**2.341**	**2.341**	**0**	**7.023**

Øvrige tekniske oplysninger

Bydele

Bydækkende: ☒											
Bispebjerg	☐	Indre by	☐	Vesterbro/Kgs. Enghave	☐	Valby	☐	Amager Øst	☐	Udenbys	☐
Nørrebro	☐	Østerbro	☐	Brønshøj/Husum	☐	Vanløse	☐	Amager Vest	☐		
Adresse		Bydækkende									

Høring

Har budgetnotatet været i høring?	Ja	Nej
Ejendomsfaglig høring i KEK/ByK/KEJD		X
IT-projekt (KIT)		X

KT003 Byudvikling af Østhavnen

Kategorisering	
Need to	
Rettidig omhu	
Specifik udfordring	
Bestilt af fagudvalg	
Bestilling af politisk parti	X
Bevillingsudløb	
Tilpasset bevillings-udløb	
Henvist sag	
Bestilling fra borg-mesterforum eller tværgående pakke	
Bestilt administrativt	

Resume

Budgetnotatet er udarbejdet på baggrund af politisk bestilling og omhandler ekstraopgaver i forbindelse med byudvikling af Østhavnen på tværs af Klima-, Miljø- og Teknikforvaltningen. I takt med, at der udvikles nye byområder i Kløverparken, Quintus, Refshaleøen og på Lynetteholmen, vokser København med et byområde på størrelse med Esbjerg. Opgavernes omfang, kompleksitet og behov for tempo i planlægningen af infrastruktur, stormflods- og klimasikring, forsyning og byudvikling afføder et ekstraordinært behov for myndighedsbehandling, drift og tværgående koordinering.

Beslutning

- Der skal træffes beslutning om at afsætte 2,3 mio. kr. på service i 2027 og 3,0 mio.kr. på service årligt i 2028-2030 til myndighedsbehandling af Metrolinje M5 til Lynetteholm.
- Der skal træffes beslutning om at afsætte 0,8 mio. kr. på service årligt i 2027-2030 til myndighedsbehandling ifm. regn- og spildevand.
- Der skal træffes beslutning om at afsætte 1,5 mio. kr. på anlæg i 2027 og 3,5 mio. kr. på anlæg i 2028-2030 til renholdsindsats og vedligehold af afstribninger.
- Der skal træffes beslutning om at afsætte 1,5 mio. kr. på service årligt i 2027-2030 for at sikre den tværgående koordinering.
- Der skal træffes beslutning om at vedtage en hensigtserklæring om, at forvaltningen udarbejder budgetnotat til senere forhandlinger om midler til myndighedsbehandling af Østlig Ringvej og flytning eller ombygning af rensningsanlæg.

Relation til øvrige budgetnotater	
Relateret til:	Gensidigt udelukkende?
KT048	Nej

KT048 Indsatsen vedr. handlingsplanen for vej- og stiinfrastruktur i Østhavnen er henvist til forhandlingerne om Budget 2027 og skal ses i relation til indsatserne i nærværende budgetnotat.

Indhold

Der er til budgetforhandlingerne om Budget 2027 bestilt et budgetnotat om forvaltningens ekstraopgaver i forbindelse med byudviklingen af Østhavnen. Midlerne, som afsættes med dette budgetnotat, skal sikre implementeringen af første fase af aftalen indgået mellem SVM-regeringen og Københavns Kommune i 2025 om byudvikling og infrastruktur til Lynetteholm. Afsættes der ikke midler, vil det betyde, at eksterne aktører i byudviklingen skal håndtere flere indgange og kontaktpunkter i forvaltningen, som vil være mere eller mindre centrale i de forskellige dele af processerne. Der vil derudover være et større arbejde i forvaltningen i forbindelse med koordinering på tværs, opdatering af tidsplaner og samarbejde med de eksterne aktører, der vil trække ressourcer fra myndighedsopgaverne.

Aftalen indeholder bl.a. metrolinje M5, første etape af Østlig Ringvej, samt byudvikling, der skal skabe plads til boliger til 80.000 mennesker og 45.000 arbejdspladser i Østhavnen, heraf 50.000 beboere og 30.000 arbejdspladser på Lynetteholm, når bydelen er færdigudbygget. Med aftalen er de overordnede rammer for Østhavnen i nogen grad fastlagt. Frem mod 2070 vil der ske en markant byudvikling i Østhavnen, når de overordnede aftaler skal realiseres i konkret fysisk planlægning.

I aftalen om Lynetteholmen og Kommuneplanen er den første milepæl, at ca. 10 pct. af de aftalte boligkvadratmeter (svarende til 530.000 etagemeter) står klar til ibrugtagning i 2035, og at der i 2040 er sket en fordobling. Det er en meget høj byudviklingstakt, som forvaltningen

skal kunne levere på. Samtidig er der tale om et betydeligt byudviklingsprojekt med høj kompleksitet, mange aktører og hensyn, der skal afklares løbende, hvilket i stigende grad afspejles i forvaltningens arbejdsopgaver inden for bl.a. planlægning, stormflodssikring, spildevand, myndighed og tilsyn, infrastruktur, byggeri, anlæg og drift af Østhavnen. Samlet set betyder det, at forvaltningens samlede opgaver forbundet med byudviklingen af Østhavnen vil skulle gennemføres over en markant kortere periode sammenlignet med udviklingen af andre større områder af byen.

Hvis der ikke afsættes finansiering til initiativerne i budgetnotatet, kan konsekvensen være en forsinkelse af de store anlægsprojekter. Dette vil også få konsekvens for projekternes anlægsøkonomi.

De konkrete ekstraopgaver i forbindelse med byudvikling af Østhavnen og Lynetteholmen og ressourcebehovet fremgår nedenfor.

Metrolinje M5
Etableringen af metrolinjen M5 vil medføre et stort ressourcetræk i form af udarbejdelse af mange miljøtilladelser, hvor selv mindre overskridelser af de vejledende sagsbehandlingstider er omkostningstunge for bygherre, kritiske for projektets fremdrift, og i sidste ende til gene for borgerne. Forvaltningen estimerer, at etableringen af den nye metrolinje M5 til Lynetteholmen vil kræve op mod 700-1200 tilladelser/afgørelser alene på miljøområdet. Estimatet bygger på forvaltningens erfaringer fra etablering af tidligere metrolinjer. Til sammenligning kræver almindelige større projekter mellem 30 og 60 miljøtilladelser. Med tilladelserne og projektet i øvrigt følger miljøtilsyn, håndhævelse af tilladelser, håndtering af klager og koordinering med Metroselskabet, samt politisk betjening.

M5-projektet er vurderet til at være større end M4, og erfaringerne fra M4 viser, at myndighedsbehandlingen krævede 6-8 fuldtidsansatte miljømedarbejdere med hovedfokus på metroprojektet. Forvaltningen vurderer, at det ikke er muligt at effektivisere den daglige drift, så der kan frigøres et tilsvarende antal årsværk internt. Det er forvaltningens vurdering, at der bør suppleres med 3-4 årsværk for at sikre forsvarlig myndighedsbehandling og sikre opretholdelse af sagsbehandlingstider på miljøområdet.

Der er behov for at afsætte 2,3 mio. kr. på service i 2027 og 3 mio.kr. på service årligt i 2028-2030 til myndighedsbehandling af Metrolinje M5 til Lynetteholm.

Håndtering af regn- og spildevand
Udbygning af Østhavnen vil medføre behov for, at flere projekter indarbejdes i de årlige tillæg til spildevandsplanen. Samtidig vil der være løbende behov for at levere faglige bidrag til regnvandshåndteringsnotater i forbindelse med nye lokalplaner. Forvaltningen skal i den sammenhæng bidrage med planlægning, sparring og vandfaglig ramme for lokalplanens udførelse ift. håndtering af regn- og spildevand inkl. ekstremregn. Både i anlægs- og driftsfasen skal der udarbejdes de nødvendige udledningstilladelser for regn- og spildevand. Herudover skal der føres tilsyn med, og foretages opfølgning på, udstedte udledningstilladelser for at sikre overholdelse af krav.

Der er behov for at afsætte 0,8 mio. kr. på service årligt i 2027-2030 til myndighedsbehandling i forbindelse med regn- og spildevand.

Øget renholdsindsats ved Østhavnen grundet jordkørsel
Transport af jord til og fra modtageanlæg Lynetteholm medfører behov for en øget renholdelsesindsats på flere strækninger på det nordøstlige Amager. Jordkørslen forøger tilsmudsning på veje i form af store samlinger af sand/grus ved refuger, heller og i parkeringsbåse, rabatter langs cykelstierne, samt visse regnvandsbrønde. Denne tilsmudsning bevirker blandt andet at afstribning, trafikskilte m.m. på vejbanerne ikke er synlige og har medført henvendelser fra politiet om, at trafikskilte og vejstriber er så beskidte, at de er vanskelige at læse, hvilket påvirker trafiksikkerheden. Samtidig kan cyklister kun bruge dele af

cykelstien grundet tabt og opsprøjtet sand, samt tilstoppede brønde med vand på kørebane og cykelsti til følge. Den tunge trafik estimeres til at være 350 lastbillæs dagligt og forventes at fortsætte til år 2050. Skal forvaltningen i de kommende år kunne sikre fremkommeligheden på de berørte vejstrækninger og efterleve det politisk vedtagne renholdelsesniveau til serviceniveau 4, vil det være nødvendigt at tilføje ressourcer til en afgrænset renholdelsesopgave i 2027-2030. Opgaven indeholder en nulstilling af området det første år, dvs. rengøring af vejareal og cykelstier, og der skal gennemføres brøndsug af de berørte brønde.

Der er behov for at afsætte 1,5 mio. kr. på anlæg i 2027 og 3,5 mio. kr. på anlæg i 2028-2030. Der kan fortsat være behov for en øget renholdsindsats efter 2030, men det kan først vurderes tættere på bevillingens afslutning.

Ekstraordinær tværgående koordinering
De mange interessenter, opgavernes kompleksitet og ikke mindst den meget stramme tidsplan for Østhavnen stiller krav til, at Klima-, Miljø- og Teknikforvaltningen er agil og kan reagere hurtigt på skiftende behov, samt har det rette niveau af governance og styring, som sikrer smidig koordinering af forvaltningens ressortområder. Forvaltningen skal allerede nu og løbende over de kommende år kunne håndtere og afstemme opgaver og sikre, at opgaverne er koordineret, og den rette faglige viden er repræsenteret. For at sikre, at Klima-, Miljø- og Teknikforvaltningen fortsat kan bidrage til udviklingen i Østhavnen på tværs af ressortområder, er der behov for at sætte fokus på organiseringen på tværs af forvaltningen. Organiseringen skal give mandat til koordinering af projekter og bidrage til at løse de udfordringer, der løbende opstår i arbejdet med byudviklingen. Den primære koordinationsopgave består i at sikre det samlede overblik, samspil og fremdrift i Klima-, Miljø- og Teknikforvaltningens opgaver. En styrket koordinering i Klima-, Miljø- og Teknikforvaltningen skal understøtte og udvikle det stærke samarbejde med Økonomiforvaltningen, øvrige forvaltninger og eksterne samarbejdspartnere, samt anvise én indgang i Klima-, Miljø- og Teknikforvaltningen, der kan sikre direkte kobling til ansvarlige afdelinger og enheder, der arbejder på myndighedsopgaver, planlægning, drift m.v. undervejs i de forskellige faser. Den tværgående koordination i et sekretariat skal derudover sikre, at Klima-, Miljø- og Teknikudvalget holdes orienteret og inddraget løbende.

Der er behov for at afsætte 1,5 mio. kr. på service årligt i perioden 2027-2030 svarende til to årsværk for at sikre den tværgående koordinering.

De ovennævnte opgaver kan i et vist omfang tilrettelægges i henhold til tidsplaner, der fremgår af aftalen. Men da der er tale om en lang tidshorisont, er det vanskeligt præcist at forudsige aktiviteterne frem mod 2070, idet tidsplanerne forventeligt vil skulle justeres løbende i takt med statens lovgivning og fremdriften i planlægningen. Forvaltningen må derfor i høj grad løbende vurdere behovet for at løse og afsætte ressourcer til opgaver i sammenhæng med de planforhold og tidsplaner, der foreligger og i tæt koordinering med de tidsplaner som eksterne aktører (By & Havn, HOFOR, Metroselskabet, forsyningsselskaberne, grundejere, m.v.) gør forvaltningen bekendt med. Der vil derfor løbende være behov for at vurdere ressourcebehovet og løbende afsætte den nødvendige finansiering.

Østlig Ringvej og flytning eller ombygning af renseanlæg
Klima-, Miljø- og Teknikforvaltningen vurderer, at både Østlig Ringvej og flytning eller ombygning af renseanlægget på Refshaleøen vil medføre behov for ekstra ressourcer fra 2027-2028 og frem. Begge projekter indebærer myndighedsopgaver, hvor forvaltningen blandt andet skal bidrage til miljøvurderinger, udarbejde og behandle tilladelser samt varetage øvrige myndighedsopgaver, f.eks. i forbindelse med påvirkning af havet og badevandet samt tilsyn.

I forhold til renseanlægget afventes en principbeslutning ultimo 2026 om ombygning eller flytning, hvorefter forvaltningen i samarbejde med relevante myndigheder og forsyningsselskaber skal gennemføre miljøvurderingsprocesser og behandle

udledningstilladelser, så flytning eller ombygning kan ske på et oplyst grundlag og med hensyntagen til de fysiske konflikter, der kan opstå mellem renseanlæggets ledninger og øvrige større projekter i området.

Med aftalen om Østhavnen fra 2025 foreligger der for Østlig Ringvej allerede en principbeslutning om at anlægge den første delstrækning til Lynetteholm samt en ambition om at anlægge hele strækningen til Lufthavnen. Folketinget skal i 2027 tage endeligt stilling til en lov om anlæg af Østlig Ringvej, hvor der besluttes om vejen bliver anlagt som en delstrækning eller hel strækning. Planlagt anlægsopstart, hvor tilladelser fra kommunen skal være på plads er 2029, og afslutning af anlægsarbejdet forventes i 2037.

Forvaltningen foreslår at vedtage en hensigtserklæring om at afsætte midler til myndighedsbehandling i forbindelse med Østlig Ringvej samt flytning eller ombygning af renseanlægget.

Forslag til aftaletekst

Parterne er enige om at afsætte midler til ekstra opgaver i forbindelse med Østhavnen.

Der afsættes:

- 2,3 mio. kr. på service i 2027 og 3,0 mio. kr. på service årligt i 2028-2030 til myndighedsbehandling af Metrolinje M5 til Lynetteholm.
- 0,8 mio. kr. på service årligt i 2027-2030 til myndighedsbehandling ifm. regn- og spildevand.
- 1,5 mio. kr. på anlæg i 2027 og 3,5 mio. kr. på anlæg i 2028-2030 til renholdsindsats og vedligehold af afstribninger.
- 1,5 mio. kr. på service i 2027-2030 for at sikre den tværgående koordinering.
- Der træffes beslutning om at afsætte 8,3 mio. kr. på service i 2027, 9,5 mio. kr. på service årligt i 2028-2030.

Samtidig vedtages følgende hensigtserklæring:

Parterne er enige om at sikre finansiering af Klima-, Miljø- og Teknikforvaltningens nødvendige myndighedsbehandling som følge af de politiske beslutninger om Østlig Ringvej samt flytning eller ombygning af rensningsanlæg. De nødvendige midler skal indarbejdes i de relevante kommende budgetindstillinger.

Økonomi

Tabel 1. Oversigt over aktiviteter på alle styringsområder

Aktiviteter i forslaget *(1.000 kr., 2027 p/l)*	**Styrings-område**	**2027**	**2028**	**2029**	**2030**	**I alt**
Årsværk ifm. Metrolinje M5 til Lynetteholm	Service	2.269	3.025	3.025	3.025	**11.344**
Årsværk til håndtering af regn- og spildevand	Service	756	756	756	756	**3.024**
Renholdsindsats og vedligehold af afstribninger ved Østhavnen	Anlæg	1.520	1.158	1.158	1.158	**4.994**
Årsværk ifm. tværgående koordinering	Service	1.512	1.512	1.512	1.512	**6.048**
I alt		**6.057**	**6.451**	**6.451**	**6.451**	**25.410**

Klimapåvirkning

Indsatsen i budgetnotatet har ingen umiddelbar klimapåvirkning.

Risikovurdering og proces

Den overordnede risikovurdering ift. myndighedsbehandling relateret til renseanlæg vurderes at være kompliceret. Opgaven kan vise sig at være væsentligt større end estimeret. Det skyldes, at den fremtidige renseanlægsstruktur, eventuel anlægslov forbundet med ændringer af renseanlægsstrukturen og implementeringen af EU's byspildevandsdirektiv i dansk lov endnu er ukendt.

Den overordnede risikovurdering er, at myndighedsbehandling af Metrolinje M5 til Lynetteholm vurderes at være kompliceret. På trods af forvaltningens erfaringer fra tidligere metrolinjer og samarbejde med Metroselskabet, er der væsentlige forskelle, som betyder, at erfaringerne ikke kan overføres direkte. Erfaringerne viser desuden, at den primære risikofaktor er, hvorvidt M5 tiltrækker væsentlig offentlig og politisk opmærksomhed.

For finansiering af myndighedssagsbehandling af både Østlig Ringvej og M5 er der behov for, at der i 2028-2029, hvor anlæggelsen af projekterne er i gang, sker et genbesøg af de afsatte ressourcer for at sikre, at estimaterne fortsat passer, og der er afsat tilstrækkelig finansiering til at sikre fremdriften i projekterne.

Afsættes der ikke finansiering til de nævnte ekstra opgaver og tværgående koordinering, vil forvaltningen få svært ved at udføre nødvendig myndighedsbehandling, sikre tværgående koordinering og fremstå som en samlet forvaltning.

Tidligere afsatte midler

Der blev ved Budget 2023 afsat 4,0 mio. kr. årligt på service i 2023-2025 og 3,0 mio. kr. i 2026 og frem til tilsyn med anlæg af Lynetteholmen.
Der blev ved Overførselssagen afsat 0,9 mio. kr. på service i 2026 til trafikberegninger i Compass, projektledelse og ekstern rådgivning i forbindelse med udarbejdelsen af en handlingsplan, der skal bidrage til at levere svar på den overordnede trafikale vej- og stiinfrastruktur i Østhavnen.

1.000 kr., løbende p/l	**2022**	**2023**	**2024**	**2025**	**2026**
Overførselssagen 2021-22					
Budgetaftale 2023		4,0	4,0	4,0	3,0
Overførselssagen 2022-23					
Budgetaftale 2024					
Overførselssagen 2023-24					
Budgetaftale 2025					
Overførselssagen 2024-25					
Budgetaftale 2026					
Overførselssagen 2025-26					922
Afsatte midler i alt					

Administrativt bilag

Bevillingstekniske oplysninger

Tabel 2. Anlæg

1.000 kr., 2027 p/l	Udvalg	Bevilling	*	p/l ja/nej	2027	2028	2029	2030	I alt
Renholdsindsats ved Østhavnen	KTU	2000 – Ordinær anlæg	x	Ja	1.325	963	963	963	**4.214**
Vedligehold af afstribninger	KTU	2000 – Ordinær anlæg	x	Ja	195	195	195	195	**780**
Anlægsudgifter i alt					**1.520**	**1.158**	**1.158**	**1.158**	**4.994**

Tabel 3. Service

1.000 kr., 2027 p/l	Udvalg	Bevilling	Indtægt/ udgift	p/l ja/nej	2027	2028	2029	2030	I alt
Årsværk ifm. Metrolinje M5 til Lynetteholm	KTU	1000 – Ordinær drift	U	Ja	2.269	3.025	3.025	3.025	**11.344**
Årsværk til håndtering af regn- og spildevand	KTU	1000 – Ordinær drift	U	Ja	756	756	756	756	**3.024**
Årsværk ifm. tværgående koordinering	KTU	1000 – Ordinær drift	U	Ja	1.512	1.512	1.512	1.512	**6.048**
Serviceudgifter i alt					**4.537**	**5.293**	**5.293**	**5.293**	**20.416**

Øvrige tekniske oplysninger

Bydele

Bydækkende: ☒											
Bispebjerg	☐	Indre by	☐	Vesterbro/Kgs. Enghave	☐	Valby	☐	Amager Øst	☐	Udenbys	☐
Nørrebro	☐	Østerbro	☐	Brønshøj/Husum	☐	Vanløse	☐	Amager Vest	☐		
Adresse											

Høring

Har budgetnotatet været i høring?	**Ja**	**Nej**
Ejendomsfaglig høring i KEK/ByK/KEJD		X
IT-projekt (KIT)		X

Bilag

Bilag 1. Østhavnen og Lynetteholm i budgetaftaler

Klima og Byudvikling
Klima-, Miljø- og Teknikforvaltningen

Notat

Østhavnen og Lynetteholm i budgetaftaler 2021-2026

Nedenfor fremgår aftaletekst vedr. Østhavnen og Lynetteholmen fra 2021 og frem.

Budget 2021

Lynetteholmen ØK74 Pulje til tiltag i forbindelse med offentlig høring af VVM redegørelse og anlægslov for Lynetteholm

Efter indgåelse af Principaftalen om Lynetteholm i 2018 igangsatte By & Havn en VVM-undersøgelse af anlæg af Lynetteholm, som sendes i offentlig høring i november 2020. Par terne er enige om at afsætte en pulje, som kommunen kan bruge til at agere på ønsker fremkommet i forbindelse med den offentlige høring.

Der afsættes:

- 20,0 mio. kr. samlet på anlæg i 2021-2022.

ØK76 Kystlandskab til Lynetteholm

Lynetteholm anlægges med et kystlandskab på ca. 60 hektar med rekreative faciliteter og natur. Københavns Kommune stiller garanti for finansiering af landskabet svarende til 400 mio. kr., så kystlandskabet kan indgå i en anlægslov. Parterne er enige om, at garantistillelsen i lighed med finansieringen af Nordhavnstunnellen og metro til Sydhavnen mellemfinansieres over kassen. Finansieringen sker ved at videreføre den årlige kasseopbygning på 225 mio. kr. i årene 2026-2028, når kasseopbygningen fra Nordhavnstunnellen udløber i 2026.

Dette indarbejdes i indkaldelsescirkulæret for Budget 2022 og frem.

Overførselssagen 2020/2021

TM85 Cykelbro mellem Nordre Toldbod og Refshaleøen, foranalyse
Parterne er enige om, at gode cykelforbindelser prioriteres fra start i udviklingen af Østhavnen og Lynetteholm, så de nye bydele bindes sammen med resten af byen. Derfor afsættes midler til en foranalyse af en cykelbro over havnen, som kan forbinde Refshaleøen med om rådet ved Nordre Toldbod/Langelinie. Foranalysen skal belyse placeringsmuligheder og anlægsøkonomi mv.

Der afsættes:

- 2,0 mio. kr. samlet på anlæg i 2021-2022.

Rådhussekretariatet
Rådhuspladsen 1
1550 København V

EAN-nummer
5798009809452

TM99 Forbedrede krydsningsforhold på Refshalevej og Forlandet
Med Budget21 blev afsat en pulje på 20 mio. kr. til mulig kommunal opfølgning på ønsker rejst ifm. den offentlige høring af anlæg af Lynetteholm. Københavns Kommune har fokus på trafiksikkerhed og trafikafvikling ifm. jord- og anlægstransport til Lynetteholm. Parterne er derfor enige om at udmønte 10,1 mio. kr. af puljen til følgende tiltag, der forbedrer sik kerheden for bløde trafikanter på Refshalevej, som vil blive påvirket af anlægstrafik til Ly netteholm:

- Krydset Krudtløbsvej-Refshalevej
- Analyse af løsninger på den smalle strækning af Refshalevej
- Krydset Refshalevej Forlandet
- Krydset Margretheholmsvej-Forlandet

For at imødekomme behovet for en hurtig realisering af de trafikale tiltag på Refshalevej ønsker parterne, at kommunen allerede nu går i dialog med Slots- og Kulturstyrelsen om mulighederne herfor. Parterne ser frem til fremsættelsen af lovforslaget om anlæg af Lynetteholm og vil se på behovet for eventuel yderligere kommunal opfølgning og disponering af den resterende del af 20 mio. kr. puljen, når indholdet i anlægsloven er kendt.

Overførselssagen 2021/2022

TM009 Tilsyn med anlæg af Lynetteholmen

Det fremgår af tilsynsbekendtgørelsen, at Københavns Kommune skal varetage tilsyn af områder, som ligger udover de tilsynsopgaver, Teknik – og Miljøforvaltningen løser i dag. Parterne er derfor enige om at afsætte midler til tilsynsindsats.

Der afsættes:

- 3,9 mio. kr. på service i 2022 til tilsyn med anlæg af Lynetteholmen.

Budget 2023

TM001 Tilsyn med anlæg af Lynetteholmen

Parterne er enige om at afsætte midler til tilsynsindsats med anlæg af Lynetteholmen.

Der afsættes:

- 4,0 mio. kr. årligt på service i 2023-2025 og 3,0 mio. kr. i 2026 og frem til tilsyn.

Forvaltningen har i 2025 nedskrevet budget i 2026 og frem for tilsyn til 2,0 mio. kroner.

Parterne er enige om, at Teknik- og Miljøforvaltningen frem mod budget 2027 vil estimere det fremtidige udgiftsbehov til tilsynsopgaver i forbindelse med anlæggelsen af Lynetteholmen. Finansieringen indarbejdes med indkaldelsescirkulæret for budget 2027.

Principaftale om budget 2024 og 2025

Microsoft Word - Principaftale_24og25.docx

Budget 2024

TM148 Foranalyse af cykelinfrastruktur til og i Østhavnen, flere bydele
Parterne er enige om at afsætte midler til at foretage en foranalyse af mulighederne for cykelinfrastruk tur til og i Østhavnen.

Der afsættes:

- 2,6 mio. kr. samlet på anlæg i 2023-2025.

ØK60 Miljøkonsekvensvurdering for Refshalevej
Parterne er enige om at afsætte midler til at igangsætte en miljøkonsekvensvurdering af en trafikal op gradering af Refshalevej for at muliggøre styrket fremkommelighed og trafiksikkerhed for især fodgæn gere og cyklister. Miljøkonsekvensvurderingen foretages af Sund & Bælt i forbindelse med den igang værende miljøkonsekvensvurdering af Østlig Ringvej. Parterne er enige om at finde den resterende finansiering til at færdiggøre miljøkonsekvensvurderingen i overførselssagen 2023-2024.

Der afsættes:

- 15,5 mio. kr. samlet på anlæg i 2023-2024 til igangsættelse af en miljøkonsekvensvurdering af Refshalevej.

ØK69 Lynetteholm puljen

Parterne er enige om, at puljen til Lynetteholm fyldes op til oprindeligt niveau, og at formålet med den samlede Lynetteholm pulje udvides, så puljen fremover kan anvendes til at agere på ønsker og behov opstået i relation til Lynetteholm-projektet.

Der afsættes:

- 14,2 mio. kr. samlet på anlæg i 2024-2025 til genopfyldning af Lynetteholm puljen.

Budget 2026

Østhavnen
Københavns Kommune og regeringen indgik i marts 2025 en aftale om byudvikling og infrastruktur til Lynetteholm, som indebærer anlæg af metrolinje M5 og Østlig Ringvej samt byudvikling af Lynetteholm og resten af Østhavnen. Som opfølgning på aftalen afsættes midler til en række initiativer, der skal styrke udviklingen af den nye bydel og bidrage til implementering af aftalen.

Der afsættes:

- 66,5 mio. kr. samlet på anlæg i 2029-2032 til underjordisk cykelparkering ved M5 metrostationen på Sundbyøster Plads, initiativ 1(TM184).

- 76,5 mio. kr. samlet på anlæg i 2029-2032 til underjordisk cykelparkering ved M5 metrostationen ved Lergravsparken, initiativ 2 (TM184).
- 4,0 mio. kr. på anlæg i 2029 til offentligt toilet på M5 metrostationen ved Bryggebroen (TM236).
- 0,3 mio. kr. årligt på service i 2036 og frem til afledt drift af offentligt toilet på M5 metrostatio nen ved Bryggebroen (TM236).
- 30,0 mio. kr. samlet på anlæg i 2027-2029 til pulje til at afbøde konsekvenserne i forbindelse med anlæg af Metro M5 (ØK51).
- 64,9 mio. kr. samlet på anlæg i 2028-2033 til styrket fremkommelighed og trafiksikkerhed på Refshalevej (TM215).
- 0,5 mio. kr. på service i 2033 og 0,9 mio. kr. årligt i 2034 og frem til afledt drift (TM215).
- 333,8 mio. kr. samlet på anlæg i 2026-2032 til kommunalt bidrag til anlægsudgifterne til cykel bro mellem Østerbro og Refshaleøen (TM010b).
- 13,5 mio. kr. på service i 2032 og 21,0 mio. kr. i 2033 og frem til brovagter og afledt drift af cykel bro mellem Østerbro og Refshaleøen (TM010b).
- 25 mio. kr. samlet på anlæg i 2026-2028 til pulje til tilkøb af forbedringer til basislandskab ifm. første etape af Lynetteholms kystlandskab (TM041).

Overførselssagen 2025-2026

KT68 Handlingsplan for kommunal vej- og stiinfrastruktur i Østhavnen
Parterne er enige om at udarbejde af en handlingsplan for vej- og stiinfrastruktur i Østhavnen.

Der afsættes:

- 0,9 mio. kr. på anlæg i 2026 til trafikberegninger, projektledelse og ekstern rådgivning. Udgiften finansieres af puljen til analyser vedrørende Lynetteholm.

Parterne er enige om, at fortsat udrulning af handlingsplanen for vej- og stiinfrastruktur, som skal tilpasses grundet løbende byudvikling i 2027-2029, kan indgå ved forhandlingerne om budget 2027.

KT173 Hensigtserklæring om grundkøb til park i Kløverparken/Quintus

Kategorisering	
Need to	
Rettidig omhu	
Specifik udfordring	
Bestilt af fagudvalg	
Bestilling af politisk parti	
Bevillingsudløb	
Tilpasset bevillings-udløb	
Henvist sag	x
Bestilling fra borg-mesterforum eller tværgående pakke	
Bestilt administrativt	

Resume

Budgetnotatet er udarbejdet pba. henvisning fra Klima-, Miljø- og Teknikudvalget og indeholder en hensigtserklæring om grundkøb til ny park i Kløverparken/Quintus.

Beslutning

- Der skal træffes beslutning om at vedtage hensigtserklæring om at erhverve et areal på to hektar i byudviklingsområdet Kløverparken/Quintus til en offentligt tilgængelig kommunalt ejet park.
- Der skal træffes beslutning om, at grundkøbspuljen kan anvendes til at finansiere byggeretten for dette projekt. Parterne noterer sig, at grundkøbet vil kræve, at der afsættes yderligere finansiering til grundkøbspuljen.

Indhold

Klima-, Miljø- og Teknikudvalget har den 22. juni 2026 besluttet, at der til forhandlingerne om Budget 2027 skal indgå en hensigtserklæring om, at der indmeldes til By & Havn, at der indpasses en to hektar stor kommunalt ejet park i byudviklingsområdet Kløverparken/Quintus, samt at finansieringen af grundkøbet sker via grundkøbspuljen, som er en pulje under Økonomiudvalget, der anvendes til finansiering af Københavns Kommunes demografiske og strategiske grundkøb.

Hvis hensigtserklæringen vedtages i budgetaftalen, reserveres finansiering og måltal i grundkøbspuljen til erhvervelse af grunden. Gennemførelse af grundkøb sker ifm. sag fra Økonomiforvaltningen til Økonomiudvalget og Borgerrepræsentationen.

Projektet vil medføre betydelige udgifter til grundkøb. Såfremt projektet besluttes gennemført, vil det kræve yderligere finansiering til grundkøbspuljen.

Når grundkøbet er foretaget, kan der indgå budgetnotat vedr. foranalyse om anlæg af park til senere budgetforhandlinger.

Forslag til hensigtserklæring:
"Parterne er enige om, at der skal etableres en kommunal park i byudviklingsområdet Kløverparken/Quintus. Parterne er derfor enige om, at grundkøbspuljen kan anvendes til at finansiere en grund på to hektar i området. Parterne noterer sig, at grundkøbet vil kræve, at der afsættes yderligere finansiering til grundkøbspuljen. Med henblik på efterfølgende etablering af en park på den erhvervede grund henvises finansiering af en foranalyse herom til forhandlingerne om Budget 2030 eller senere budgetforhandlinger."

KT176a Justering i beboerlicens for el- og benzinbiler

Kategorisering	
Need to	
Rettidig omhu	
Specifik udfordring	
Bestilt af fagudvalg	
Bestilling af politisk parti	x
Bevillingsudløb	
Tilpasset bevillings-udløb	
Henvist sag	
Bestilling fra borg-mesterforum eller tværgående pakke	
Bestilt administrativt	

Resume

Budgetnotatet er udarbejdet pba. politisk bestilling og omhandler justering af beboerlicensen for parkering.

Indsatsen vil medføre en opskrivning af indtægtsbudgettet på betalingsparkering og dermed en servicemåltalseffekt på 35,8 mio. kr. i 2027.

Beslutning

- Der skal træffes beslutning om hæve prisen på beboerlicens for elbiler således at licensen stiger med 50 %. Licenserne for de tre mest miljøvenlige benzin- og dieselbiler samles i samme kategori og hæves med 200 kr. Licensen for beboerlicenser med uregistreret forbrug hæves til niveauet for den mindst miljøvenlige kategori. Beslutningen kræver ikke finansiering, da indtægter fra betalingsparkering modregnes 1:1 med staten, men vil have konsekvens for servicemåltallet.

Det bemærkes, at Klima, - Miljø- og Teknikforvaltningen skal afdække de juridiske rammer for fastsættelse af beboerlicens, herunder beboerlicenser med uregistreret forbrug (BL4). Dette kan påvirke de økonomiske konsekvenser af initiativet. Såfremt det påvirker taksten, vil der blive fremlagt en politisk sag frem mod den endelige budgetvedtagelse.

Indhold

Der er til forhandlingerne om Budget 2027 bestilt et budgetnotat om opjustering i prisen for beboerlicenser.

Budgetnotatet indeholder et scenarie, hvor elbiler hæves til det nuværende niveau for mest miljøvenlige kategori for benzin-og dieselbiler. De tre kategorier BL1, BL2 og BL5, får samme takst som nuværende BL 2-takst, og hæves med 200 kr. set ift. nuværende BL2-takst.
BL3 og BL4 slås sammen, så BL4 hæves til niveauet for BL3.

Tabel 1. Oversigt over forslag til takstændringer

	Kategori	Takst 2026 (kr.)	Takster 2027 (Budget-forslag 2027 (kr.)	Forslag til nye takster 2027(kr.)	Difference (kr.)
EBL	Elbil, brintbil og elmotorcykel	1.235	1.270	1.905	635
BL1	Benzin >34,3-20,0 / Diesel >38,6-22,5	1.855	1.905	2.940	1.035
BL2	Benzin 19,9-18,2 / Diesel 22,4-20,5	2.670	2.740	2.940	200
BL5	Benzin 18,1-15,4 / Diesel 20,4-17,3	2.670	2.740	2.940	200
BL3	Benzin 15,3-0,1 / Diesel 17,2-0,1	6.135	6.305	6.305	0
BL4	Beboerlicens forbrug ikke registreret	2.670	2.740	6.305	3.565

Økonomi

Tabel 2. Oversigt over aktiviteter på alle styringsområder

Aktiviteter i forslaget *(1.000 kr., 2027 p/l)*	**Styrings-område**	**2027**	**2028**	**2029**	**2030**	**I alt**
- Parkeringsindtægter	Service	-35.819	-32.225	-28.631	-25.035	-121.711
- Øget statslig modregning af parkeringsindtægter	Finansposter	35.819	32.225	28.631	25.035	121.711
Udgifter i alt (netto)		**0**	**0**	**0**	**0**	**0**

Klimapåvirkning

Med forslaget vil nogle bilejere opleve prisstigninger, hvilket leder til færre licenser og mindre kørsel, hvilket giver CO_2-reduktioner.

Tabel 3. Samlet overblik over type af klimainitiativ

Ton CO_2e		**Geografisk el. forbrugsbaseret**	**Direkte el. indirekte effekt**	**Er effekten varig frem mod 2035 alene med finansiering i budgetperioden?**	**Pris pr. reduceret ton CO_2e (kr. pr. ton CO_2e tilbagediskonteret)**
Justering i licenser	Geografisk	*Geografisk, københavnerne*	*Direkte*	*Ja*	*Ingen udgift*
	Forbrugsbaseret	*Forbrugsbaseret, københavnerne*	*Direkte*	*Ja*	*Ingen udgift*

Note: Der kan ikke beregnes en pris per reduceret ton CO_2 fordi initiativet ikke har en udgift.

Forslaget enten øger prisen eller holder status quo, hvilket leder til færre parkeringslicenser for de nye kategorier, og dermed mindre kørsel. Der ses et løbende fald i effekten, hvilket skyldes, at nogle af de bilejere, som skifter på grund af ændringerne i licenspriserne, alligevel ville have skiftet senere frem mod 2035.

Forslaget giver en besparelse i 2035 på 60 ton i geografiske udledninger og 600 ton i globale udledninger.

Alle effekterne er varige efter 2030 så længe den nye prisstruktur opretholdes.

Tabel 4. Oversigt over estimerede CO_2e-effekter af klimainitiativet pr. år

Ton CO_2e		**2027**	**2028**	**2029**	**2030**	**Finansieret effekt i 2035***	**Effekt i 2035 (forudsat yderligere finansiering efter budgetperioden)**
Justering i licenser	Geografisk	*120*	*110*	*110*	*100*	*60*	*60*
	Global	*800*	*700*	*700*	*700*	*600*	*600*

Note: Negative værdier beskriver en øget udledning mens positive værdier beskriver reduktioner.

Risikovurdering og proces

Det bemærkes, at Klima, - Miljø- og Teknikforvaltningen skal afdække de juridiske rammer for fastsættelse af beboerlicens, herunder beboerlicenser med uregistreret forbrug (BL4). Dette kan påvirke de økonomiske konsekvenser af initiativet. Såfremt det påvirker taksten, vil der blive fremlagt en politisk sag frem mod den endelige budgetvedtagelse.
Der er usikkerhed forbundet med estimering af merindtægterne. De stigende beboerlicenser vil typisk lede til et skifte mod de billigere beboerlicenser, usikkerheden består derfor mest i hvor hurtig overgangen fra de dyre til billigere og mere miljøvenlige licenser sker i praksis.

Tidligere afsatte midler

Der blev ved Budget 2025 (BR 3.10.24) afsat 12,9 mio. kr. årligt i 2025 og frem på service til en stigning i beboerlicens for elbiler samt benzinbiler med det laveste brændstofforbrug.

1.000 kr., løbende p/l	**2025**
Budgetaftale 2025	12.900
Afsatte midler i alt	**12.900**

Administrativt bilag

Bevillingstekniske oplysninger

Reglerne for statens modregning af kommunens parkeringsindtægter betyder, at merindtægter fra betalingsparkering som udgangspunkt skal afregnes med staten og derfor ikke har finansiel betydning for Københavns Kommune. Merindtægter vil dog påvirke servicemåltallet med 1:1.

Tabel 5. Service, scenarie

1.000 kr., 2027 p/l	Udvalg	Bevilling	Indtægt/ udgift	p/l ja/nej	2027	2028	2029	2030	I alt
Parkeringsindtægter, Scenarie 1	KTU	1010 - Parkering	I	Nej	-35.819	-32.225	-28.631	-25.035	-121.711
Serviceudgifter i alt					**-35.819**	**-32.225**	**-28.631**	**-25.035**	**-121.711**

Tabel 6. Finansposter

1.000 kr., 2027 p/l	Udvalg	Bevilling	Indtægt/ udgift	p/l ja/nej	2027	2028	2029	2030	I alt
Statslig modregning af parkeringsindtægter, Scenarie 1	ØU	2500 – Finansposter	U	Nej	35.819	32.225	28.631	25.035	121.711
Finansposter i alt					**35.819**	**32.225**	**28.631**	**25.035**	**121.711**

KT189 Øremærkning af gadeparkeringspladser til beboere med beboerlicens

Kategorisering	
Need to	
Rettidig omhu	
Specifik udfordring	
Bestilt af fagudvalg	
Bestilling af politisk parti	X
Bevillingsudløb	
Tilpasset bevillings-udløb	
Henvist sag	
Bestilling fra borg-mesterforum eller tværgående pakke	
Bestilt administrativt	

Resume

Budgetnotatet er udarbejdet pba. politisk bestilling og omhandler øremærkning af op til 200 gadeparkeringspladser til beboere med beboerlicens i brokvarterene, hvor belægningsprocenten er 90 % eller derover.

Beslutning

- Der skal træffes beslutning om at afsætte 0,5 mio. kr. på service i 2027 til at reservere gadeparkeringspladser til beboere med beboerlicens i brokvarterer med parkeringsbelægning på over 90 %.

Indhold

Der er til forhandlingerne om Budget 2027 bestilt et budgetnotat om at øremærke gadeparkeringspladser til beboere med beboerlicens i brokvarterene, hvor belægningsprocenten er 90 % eller derover.

I dette budgetnotat afsættes midler til øremærkning af op til 200 gadeparkeringspladser til beboere i tidsrummet kl. 16-07 alle ugens dage. Der afsættes midler til at etablere den nødvendige skiltning samt til sagsbehandling i forbindelse med udvælgelsen af de konkrete lokationer. Reserveringen af parkeringspladser til beboere med beboerlicens forventes gennemført inden udgangen af 2027.

Forvaltningen vil inden sommerferien 2027 forelægge en sag for Klima-, Miljø- og Teknikudvalget med forvaltningens forslag til at reservere gadeparkeringspladser i brokvarterene med over 90 % belægning.

Forvaltningen modtog i august 2023 et svar fra Transportministeriet, hvori det fremgår, at kommunen med hjemmel i færdselsloven kan reservere af en andel af parkeringspladserne på kommuneveje til beboere i et område. Transportministeriet henviser til, at reservering af

parkeringspladser kan ske på baggrund af færdselsmæssige såvel som offentlige hensyn af almen karakter.

Da størstedelen af områderne i brokvarterne både kl. 17 og kl. 22 har en belægningsprocent på over 90, vurderer forvaltningen, at det ikke vil være muligt at reservere hele bykvarterer eller lignende. Forvaltningen vurderer derimod, at det vil være muligt at reservere afgrænsede områder efter samme princip som den eksisterende løsning på Østbanegade, hvor der af hensyn til færdselsforholdene og beboernes mulighed for at parkere i nærheden af deres hjem er reserveret parkeringspladser til beboerne.

På Østbanegade er parkeringspladserne på nuværende tidspunkt reserveret til beboere med beboerlicens til Indre Østerbro i tidsrummet kl. 16-07 alle ugens dage. Midlerne vil blive anvendt til at etablere tilsvarende reserverede parkeringspladser ved skiltning på forskellige lokationer i de enkelte licenszoner i brokvarterne.

Pladserne vil være reserveret til beboere med beboerlicens i den pågældende licenszone i tidsrummet kl. 16-07 alle ugens dage. Uden for dette tidsrum vil parkeringspladserne være tilgængelige for alle bilister, herunder både beboere og øvrige parkerende.

Der har ikke tidligere været gennemført tiltag, hvor parkeringspladser på offentlig vej er reserveret til beboere i Københavns Kommune, bortset fra den førnævnte ordning på Østbanegade. Selvom forvaltningen vurderer, at en sådan ordning kan gennemføres inden for rammerne af den gældende lovgivning, findes der ikke en udtrykkelig lovhjemmel til reservation af beboerparkering i vejafmærkningsbekendtgørelsen. Der er derfor en mindre risiko for, at ordningen på et senere tidspunkt kan blive underkendt af en relevant ankeinstans.

Som konsekvens af etablering af parkeringsskiltning, skal der afsættes 0,04 mio. kr. årligt ved fuld indfasning til afledt drift og vedligehold af parkeringsskilte.

Provenutab
Forvaltningen har estimeret provenutabet i det tidsrum, hvor parkeringspladserne reserveres, fordelt på de enkelte betalingszoner. Beregningen er baseret på indtægterne i aften- og nattetimerne (kl. 18-08). Forvaltningen vurderer, at provenutabet i tidsrummene kl. 16-07 og kl. 18-08 er omtrent det samme, og at beregningen derfor kan anvendes i denne sammenhæng.

Træer, cykel- og bilparkeringspladser
Initiativet har ikke konsekvenser for antallet af træer, eller cykelparkering. Initiativet har ikke konsekvenser for antallet af parkeringspladser, men for vilkårene for anvendelse af parkeringspladserne og vil betyde, at parkeringspladserne reserveres til beboere i et givent tidsrum.

Forslag til aftaletekst
Parterne er enige om at øremærke op til 200 gadeparkeringspladser til beboere med beboerlicens i brokvarterene, hvor belægningsprocenten er på 90 % eller derover.

Der afsættes:

- 0,5 mio. kr. på service i 2027 til sagsbehandling og skilte.
- 0,1 mio. kr. på service i 2027 og 0,4 mio. kr. årligt i 2028 og frem i mindreindtægter fra betalingsparkering.
- 0,1 mio. kr. på service i 2027 og 0,4 mio. kr. årligt i 2028 og frem i mindreudgifter til statslig modregning af parkeringsindtægter.
- 0,1 mio. kr. årligt på service fra 2027 og frem til afledt drift og vedligehold.

Økonomi

Tabel 1. Oversigt over aktiviteter på alle styringsområder

Aktiviteter i forslaget *(1.000 kr., 2027 p/l)*	**Styrings-område**	**2027**	**2028**	**2029**	**2030**	**I alt**
- Skilte til reservering af p-pladser	Service	300	0	0	0	300
- Sagsbehandling	Service	121	0	0	0	121
- Afledt drift og vedligehold	Service	9	36	36	36	117
- Reduktion af parkeringsindtægter	Service	99	395	395	395	1.284
- Statslig modregning af reduktion af parkeringsindtægter	Finansposter	-99	-395	-395	-395	-1.284
Udgifter i alt (netto)		**430**	**36**	**36**	**36**	**538**

Klimapåvirkning

Forvaltningen vurderer, at indsatsen i budgetnotatet ingen umiddelbar klimapåvirkning har.

Risikovurdering og proces

Den overordnede risikovurdering er, at der vurderes at være en lav risiko forbundet med Initiativet. Da der ikke foreligger en udtrykkelig lovhjemmel for ordningen, kan det imidlertid ikke udelukkes, at en relevant ankeinstans på et senere tidspunkt vil nå frem til en anden retlig vurdering. Forvaltningen vurderer dog, at ordningen kan gennemføres inden for rammerne af den gældende lovgivning.

Tidligere afsatte midler

Der har ikke tidligere været afsat midler til aktiviteten.

Administrativt bilag

Bevillingstekniske oplysninger

Reglerne for statens modregning af kommunens parkeringsindtægter betyder, at mindreindtægter fra betalingsparkering som udgangspunkt skal afregnes med staten og derfor ikke har finansiel betydning for Københavns Kommune. Mindreindtægterne vil dog påvirke servicemåltallet med 1:1.

Initiativet forventes fuldt indfaset inden udgang af 2027

Tabel 3. Service

1.000 kr., 2027 p/l	Udvalg	Bevilling	Indtægt/ udgift	p/l ja/nej	2027	2028	2029	2030	I alt
Skilte til reservering af 200 pladser	KTU	1000 – Ordinær drift	U	Ja	300	0	0	0	**300**
Sagsbehandling	KTU	1000 – Ordinær drift	U	Ja	121	0	0	0	**121**
Afledt drift og vedligehold (varigt)	KTU	1000 – Ordinær drift	U	Ja	9	36	36	36	**117**
Reduktion af parkerings-indtægter	KTU	1010 - Parkering	U	Nej	99	395	395	395	**1.284**
Serviceudgifter i alt					**529**	**431**	**431**	**431**	**1.822**

Tabel 4. Finansposter

1.000 kr., 2027 p/l	Udvalg	Bevilling	Indtægt/ udgift	p/l ja/nej	2027	2028	2029	2030	I alt
Statslig modregning af reduktion af parkeringsindtægter	ØU	2500 – Finans-poster	I	Nej	-99	-395	-395	-395	**-1.284**
Finansposter i alt					**-99**	**-395**	**-395**	**-395**	**-1.284**

Øvrige tekniske oplysninger

Bydele

Bydækkende: ☐											
Bispebjerg	☐	Indre by	☐	Vesterbro/Kgs. Enghave	☒	Valby	☐	Amager Øst	☐	Udenbys	☐
Nørrebro	☒	Østerbro	☒	Brønshøj/Husum	☐	Vanløse	☐	Amager Vest	☐		
Adresse		Østerbro, Vesterbo og Nørrebro									

Høring

Har budgetnotatet været i høring?	**Ja**	**Nej**
Ejendomsfaglig høring i KEK/ByK/KEJD		X
IT-projekt (KIT)		X

KT052 Flere kommunale p-pladser

Kategorisering	
Need to	
Rettidig omhu	
Specifik udfordring	
Bestilt af fagudvalg	X
Bestilling af politisk parti	
Bevillingsudløb	
Tilpasset bevillings-udløb	
Henvist sag	
Bestilling fra borg-mesterforum eller tværgående pakke	
Bestilt administrativt	

Resume

Budgetnotatet er udarbejdet pba. henvisning fra Klima-, Miljø- og Teknikudvalget og omhandler adgang til parkeringspladser ved offentlige institutioner og kommunale ejendomme for parkanter med beboerlicens.

Beslutning

- Der skal træffes beslutning om at afsætte 0,4 mio. kr. i 2027 på service til åbning af 50 kommunale p-pladser aften, nat og weekend for køretøjer med beboerlicens (initiativ 1).
- Der skal træffes beslutning om at afsætte 1,1 mio. kr. i 2027 på service til kortlægning af yderligere kommunale p-pladser med mulighed for åbning (initiativ 2).

Indhold

Klima-, Miljø- og Teknikudvalget henviste den 1. juni 2026 indsats vedr. åbning af flere kommunale p-pladser til parkanter med beboerlicens. Dette på baggrund af ønske fra Østerbro Lokaludvalg.

Kommunen har allerede i dag i udvalgte tidsrum åbnet en række parkeringspladser på kommunale ejendomme for beboere. Klima-, Miljø- og Teknikforvaltningen har - i samarbejde med de andre forvaltninger - gjort omkring 400 pladser på kommunale ejendomme tilgængelige for køretøjer med beboerlicens. Eksempler på dette er Svanemøllehallen og Hans Nansens Gård. Derudover er ca. 200 pladser i tilknytning til ladestandere på kommunale ejendomme åbnet for offentligt brug.

Initiativ 1. Åbning af 50 kommunale p-pladser aften, nat og weekend for køretøjer med beboerlicens

Med initiativet afsættes bevilling til, at forvaltningen kan åbne ca. 50 kommunale parkeringspladser som offentligt tilgængelige parkeringspladser til brug for køretøjer med beboerlicens på hverdage efter kl. 17 (sluttidspunkt afhænger af den konkrete lokation) og i weekenden. Forvaltningen vurderer, at der på baggrund af eksisterende registreringer og uden en fornyet screening kan åbnes maksimalt 50 pladser, hvorfor initiativet ikke kan opskaleres, men kun nedskaleres.

Antallet, som bevillingen kan dække, afhænger dog af de nødvendige fysiske ændringer, hvilket afklares nærmere, hvis initiativet besluttes. Klima-, Miljø- og Teknikudvalget forelægges forventeligt i december 2027 en sag omhandlende antal og lokation på pladser, der kan åbnes. Forvaltningen vil ift. placeringen tage hensyn til belægningsgraden og institutionernes behov.

Initiativ 2. Kortlægning af p-pladser ved kommunale ejendomme med mulighed for åbning
Med initiativet afsættes en bevilling til en kortlægning, der skal tilvejebringe den fornødne viden om placering, beskaffenhed, tilgængelighed af p-pladser ved kommunale ejendomme samt nuværende anvendelse med henblik på at gøre op mod yderligere 2.000 af dem offentligt tilgængelige, så de kan benyttes af køretøjer med beboerlicens udenfor normal arbejdstid.

Parkeringspladser på visse kommunale ejendomme kan helt eller delvist stå ubenyttede hen. Ved at etablere offentlig adgang og skilte med reservering til køretøjer med beboerlicens kan pladserne i et vist omfang udnyttes mere effektivt samt skabe yderligere parkeringsmuligheder for beboere i trængte områder. Potentialet er dog pt. ikke kortlagt fuldt ud. For at forvaltningerne kan konkludere på evt. udestående potentiale, vil mulighederne skulle afdækkes fra lokation til lokation. Dette vil kræve en kortlægning af alle kommunale pladser. Aktiviteter på den enkelte skole, institution, og fritidsanlæg samt administrative bygning eller driftsplads mv., der afstedkommer behov for parkering, skal kortlægges, så der kan tages hensyn til dette, når der udarbejdes konkrete forslag til, at de gøres offentligt tilgængelige. Desuden skal det undersøges, hvilke fysiske ændringer – herunder skiltning og afmærkning - der kræves på de enkelte lokationer.

Det bemærkes at Kultur-, Fritids-, og Borgerserviceforvaltningen har fået godkendt et investeringsforslag (BC18 Mere effektiv ejendomsadministration) til forhandlingerne om Overførselssagen 2025-2026, der bl.a. indebærer, at Københavns Ejendomme (KEJD) gennem it-understøttelse vil sikre en systematisk registrering af anvendelsen af parkeringspladser på de kommunale ejendomme, som KEJD administrerer. Det fremgår, at registreringen forventes gennemført i 4. kvartal 2027.

Forvaltningen bemærker, at KEJDs registrering som udgangspunkt ikke har til formål at kortlægge muligheder for åbning af p-pladserne. KEJDs arbejde med registrering af p-pladserne vil i givet fald forløbe parallelt med en evt. beslutning om screening jf. initiativet i dette budgetnotat, og begge indsatser vil kunne bidrage til hinanden. Den kortlægning, som Klima-, Miljø- og Teknikforvaltningen vil foretage jf. dette initiativ, vil dog primært fokusere på, hvilke ændringer der skal til for, at beboernes biler kan få adgang til lokationerne. For at kunne kortlægge mulighederne for at åbne p-pladserne vurderer forvaltningen, at det er nødvendigt at besigtige forholdene på de enkelte ejendomme.

Kortlægningen vil blive forelagt Klima-, Miljø- og Teknikudvalget primo 2028.

Forslag til aftaletekst

"Parterne er enige om at afsætte midler til åbning af 50 kommunale p-pladser aften, nat og weekend for køretøjer med beboerlicens og en kortlægning af kommunale p-pladser med mulighed for åbning.

Der afsættes:

- 1,3 mio. kr. på service i 2027 til åbning af 50 kommunale p-pladser samt kortlægning af resterende kommunale p-pladser mhp. mulighed for åbning."

Økonomi

Tabel 1. Oversigt over aktiviteter på alle styringsområder

Aktiviteter i forslaget *1.000 kr., 2026 p/l*	**Styrings-område**	**2027**	**2028**	**2029**	**2030**	**I alt**
Initiativ 1. Åbning af 50 kommunale p-pladser aften, nat og weekend for køretøjer med beboerlicens						
Projektledelse, etablering af skiltning og afmærkning	Service	352				352
Initiativ 1 i alt (netto)		**352**	**0**	**0**	**0**	**352**
Initiativ 2. Kortlægning af p-pladser ved kommunale ejendomme med mulighed for åbning						
Projektledelse og ekstern rådgivning	Service	1.102				1.102
Initiativ 2 i alt (netto)		**1.102**	**0**	**0**	**0**	**1.102**
Besparelse, hvis initiativ 1 og 2 vælges	Service	-206				-206
Udgifter i alt (netto)		**1.248**	**0**	**0**	**0**	**1.248**

Klimapåvirkning

Der er ikke muligt at beregne den afledte klimaeffekt af initiativet, da forvaltningen ikke har modeller til at lave prognoser for udviklingen i bilejerskaber ved øget adgang til parkering. Der forventes dog generelt en mindre stigning i den hovedsageligt forbrugsbaserede CO_2-udledning.

Risikovurdering og proces

Den overordnede risikovurdering er, at udførelsen af initiativet vurderes at være ukompliceret, men der er en stor usikkerhed om antallet af parkeringspladser, der vil kunne åbnes. Det skyldes generel usikkerhed om lokaliteternes egnethed til åbning for beboernes biler.

Tidligere afsatte midler

Ved Budget 2016 blev der afsat 0,7 mio. kr. i 2016 til åbning af p-pladser på offentlige institutioner. På møde i Borgerrepræsentation den 4. oktober 2018 blev der afsat 15,2 mio. kr. til åbning af kommunale pladser.

Tabel 2. Oversigt over tidligere afsatte midler. Åbning af kommunale p-pladser

1.000 kr., løbende p/l	**2016**	**2017**	**2018**
Budgetaftale 2016	700		
BR, 4. oktober 2018			15.200
Afsatte midler i alt	**700**	**0**	**15.200**

Administrativt bilag

Bevillingstekniske oplysninger

Tabel 3. Service

1.000 kr., 2027 p/l	Udvalg	Bevilling	Indtægt/ udgift	p/l ja/nej	2027	2028	2029	2030	I alt
Projektledelse, etablering af skiltning og afmærkning, Initiativ 1	KTU	1000 – Ordinær drift	U	Ja	352				**352**
Projektledelse og ekstern rådgivning Initiativ 2	KTU	1000 – Ordinær drift	U	Ja	1.102				**1.102**
Besparelse, hvis begge initiativer vælges	KTU	1000 – Ordinær drift	U	Ja	-206				**-206**
Serviceudgifter i alt					**1.248**	**0**	**0**	**0**	**1.248**

Øvrige tekniske oplysninger

Bydele

Bydækkende: ☒											
Bispebjerg	☐	Indre by	☐	Vesterbro/Kgs. Enghave	☐	Valby	☐	Amager Øst	☐	Udenbys	☐
Nørrebro	☐	Østerbro	☐	Brønshøj/Husum	☐	Vanløse	☐	Amager Vest	☐		
Adresse		Bydækkende									

Høring

Har budgetnotatet været i høring?	**Ja**	**Nej**
Ejendomsfaglig høring i KEK/ByK/KEJD		X
IT-projekt (KIT)		X

KT055 Længdeparkering til skråparkering

Kategorisering	
Need to	
Rettidig omhu	
Specifik udfordring	
Bestilt af fagudvalg	
Bestilling af politisk parti	X
Bevillingsudløb	
Tilpasset bevillings-udløb	
Henvist sag	
Bestilling fra borg-mesterforum eller tværgående pakke	
Bestilt administrativt	

Resume

Budgetnotatet er udarbejdet pba. politisk bestilling og omhandler omlægning af længdeparkering til skråparkering, herunder en udvidet kortlægning af mulighederne for at vende længdeparkering til skråparkering samt omlægning af op til 338 længdeparkeringspladser til 514 skråparkeringspladser.

Beslutning

- Der skal træffes beslutning om at afsætte 2,0 mio. kr. på anlæg i perioden 2027-2028 til en udvidet kortlægning af mulighederne for at vende længdeparkering til skråparkering i hele byen (initiativ 1).
- Der skal træffes beslutning om at afsætte i alt 21,4 mio. kr. på anlæg i perioden 2027-2030 til etablering af op til 176 yderligere parkeringspladser ved at omlægge længeparkering til skråparkering (initiativ 2).

Indhold

Der er til forhandlingerne om Budget 2027 bestilt et budgetnotat om etablering af yderligere parkeringspladser i byen ved at omlægge længdeparkering til skråparkering. Bestillingen udspringer af medlemsforslag om bedre parkeringsforhold i København (KTU 26.01.26). Budgetnotatet indeholder to initiativer, som begge har til formål at øge antallet af parkeringspladser ved omlægning af eksisterende længdeparkeringspladser.

I Budget 2023 (BR 6. oktober 2022) (B, C, D, I, O, V, Ø og Å) blev det besluttet at screene byens vejarealer for at kortlægge mulige placeringer af parkeringspladser på terræn. Screeningen fandt bl.a. mulighed for at etablere op til 119 yderligere parkeringspladser ved at vende længdeparkering til skråparkering, hvor det er muligt i byen. Screeningens resultater blev forelagt Teknik- og Miljøudvalget den 16. december 2024. Budgetnotatet indeholder initiativ om udvidet kortlægning samt initiativ om omlægning af de længdeparkeringspladser, som den tidligere screening har fundet mulige at omlægge til skråparkeringspladser. Initiativet omhandler 176 yderligere parkeringspladser frem for de 119, som screeningen viste. Dette er pba. annulleret projekt, som gav mulighed for at omlægge yderligere 57 længdeparkeringspladser.

Initiativ 1. Udvidet kortlægning af mulighederne for at vende længde- til skråparkering
Dette initiativ omhandler en udvidet kortlægning af offentlige veje, hvor det er muligt at vende længdeparkering til skråparkering, som ikke allerede er med i den nuværende kortlægning. Den udvidede kortlægning vil se på, hvilke trafikale tiltag der kan gøres yderligere for at kunne vende længdeparkering til skråparkering. Det vil for eksempel være ensretninger, vejlukninger, nedsættelse af hastighed (pga. trafiksikkerhed ved bakkende biler ud på evt. større veje) m.m. Brokvartererne er tidligere blevet gennemgået og tilpasset ift. skråparkering.

Det er muligt at nedskalere screeningen, hvis den kun skal undersøge konkrete bydele. Fx vil nedskalering til kun at omhandle Østerbro og Indre By give et behov for 700.000 kr. i 2027.

Kortlægningen forventes afsluttet i marts 2028 og forelægges Klima-, Miljø- og Teknikudvalget i 2. kvartal 2028.

Initiativ 2. Omlægning af 338 længdeparkeringspladser til 514 skråparkeringspladser
Dette initiativ omhandler etablering af op til 176 yderligere parkeringspladser ved at omlægge længdeparkeringspladser til skråparkeringspladser.

Oplægning af 338 længdeparkeringspladser til skråparkeringspladser kræver, at der ændres i afmærkningen på vejarealerne, samt at der skal flyttes kantsten og etableres fortovsudbygninger med ny afvanding.

I den bydækkende screening af erstatningsparkeringspladser, er der otte lokaliteter, hvor det er muligt at omlægge længdeparkering til skråparkering og dermed få op til 176 yderligere parkeringspladser. De yderligere parkeringspladser er fordelt som vist i tabellen herunder. Det konkrete antal er et øjebliksbillede, da muligheden for etablering af yderligere parkeringspladser ved at omlægge til skråparkering også indgår som mulige erstatningsparkeringspladser ifm. politiske sager og andre budgetnotater, hvor der nedlægges parkering. Der er derfor en risiko for, at antallet ved vedtagelse af budgetnotatet er mindre end fremlagt i budgetnotatet.

Placering, antal og betalingszone for mulige nye pladser

Bydel	**Placering**	**Antal pladser før**	**Antal pladser efter**	**Muligt antal yderligere pladser (netto)**	**Betalings-zone**
Indre By	Kristianiagade	124	181	57	Grøn
Nørrebro	Haraldsgade 11-51	52	82	30	Gul
Nørrebro	Valkyriegade	70	122	52	Gul
Nørrebro	Sigrynsgade/Rovsingsgade	2	5	3	Gul
Valby	Skelmosevej	30	41	11	Gul
Valby	Vigerslevvej 10-32	55	72	17	Ingen
Valby	Vigerslevvej 4-8	5	7	2	Ingen
Østerbro	Svanemøllevej v/ Tuborgvej	0	4	4	Ingen

Projektet forventes Ibrugtaget (tilgængeligt) september 2030 og ibrugtaget (afleveret) december 2030.

Pladserne i Indre By kan være ibrugtaget (tilgængeligt) april 2029 og ibrugtaget (afleveret) august 2029. Pladserne på Østerbro kan være ibrugtaget (tilgængeligt) november 2027 og ibrugtaget (afleveret) december 2027.

Der skal som følge af initiativ 2 afsættes 0,45 mio. kr. til afledt drift, som går til øget drift vedr. renhold af yderligere vejbrønde og belægninger. Disse driftspriser er beregnet ud fra en standardpris pr. plads.

Træer, cykel- og bilparkeringspladser
Initiativerne har ikke konsekvenser for antallet af træer eller cykelparkeringspladser.

Konsekvenser for bilparkeringspladser

Scenarie/Initiativ	Antal pladser i projekt-området før projekt	Zone/uden-for zone	Belægnings-procent før projekt	Forventet antal pladser i alt efter projekt
Initiativ 2	124	Grøn	99 %	181
Initiativ 2	154	Gul	53-124 %	250
Initiativ 2	60	Uden for	17-145 %	83

Forslag til aftaletekst

"Parterne er enige om at afsætte midler til at omlægge 338 længdeparkeringspladser til 514 skråparkeringsparkeringspladser samt til en udvidet kortlægning af yderligere muligheder for omlægning til skråparkeringspladser.

Der afsættes:

- 2,0 mio. kr. samlet på anlæg i perioden 2027-2028 til udvidet kortlægning.
- 21,4 mio. kr. samlet på anlæg i perioden 2027-2030 til at etablere 176 yderligere parkeringspladser ved at omlægge længdeparkering til skråparkering.
- 0,2 mio. kr. i 2029 og 0,4 mio. kr. årligt på service i 2030 og frem til afledt drift og vedligehold."

Økonomi

Tabel 1. Oversigt over aktiviteter på alle styringsområder

Aktiviteter i forslaget *(1.000 kr., 2027 p/l)*	**Styrings-område**	**2027**	**2028**	**2029**	**2030**	**2031**	**I alt**
Initiativ 1. Udvidet kortlægning af mulighederne for at omlægge længdeparkering til skråparkering							
- Udvidet kortlægning, hele byen	Anlæg	1.500	500				2.000
Initiativ 1 i alt (netto)		**1.500**	**500**	**0**	**0**	**0**	**2.000**
Initiativ 2. Omlægning af længdeparkering til skråparkering							
- Omlægning af 4 parkeringspladser, Østerbro	Anlæg	760					760
- Omlægning af 57 parkeringspladser Indre By	Anlæg	400	4.840	1.600			6.840
- Omlægning af 115 parkeringspladser (Nørrebro og Valby)	Anlæg	700	650	5.450	6.960		13.760
- Afledt drift og vedligehold, 4 parkeringspladser Østerbro	Service		10	10	10	10	40
- Afledt drift og vedligehold, 57 parkeringspladser Indre By	Service			48	143	143	334
- Afledt drift og vedligehold, 115 parkeringspladser (Nørrebro og Valby)	Service				146	292	438
- Parkeringsindtægter, 57 parkeringspladser Indre By	Service			-376	-1.129	-1.129	-2.634
- Parkeringsindtægter, 96 parkeringspladser (Nørrebro og Valby)	Service				-245	-489	-734
- Statslig modregning af parkeringsindtægter, 57 parkeringspladser Indre By	Finansposter			376	1.129	1.129	2.634
- Statslig modregning af parkeringsindtægter, 96 parkeringspladser (Nørrebro og Valby)	Finansposter				245	489	734
Initiativ 2 i alt (netto)		**1.860**	**5.500**	**7.107**	**7.260**	**445**	**22.172**
Udgifter i alt (netto)		**3.360**	**6.000**	**7.107**	**7.260**	**445**	**24.172**

Klimapåvirkning

Tabel 2. Skønnet livscyklusvurdering af anlægsprojektet

Kilde til udledning	**Udledning pr. m² pr. år (kg CO_2e/ m²/år)**	**Udledning pr. år (ton CO_2e/år)**	**Samlet udledning (ton CO_2e)**
Anlæg af initiativ 2:	Udfyldes kun ved byggeri	Udfyldes kun ved byggeri	66 - 120

Note: Udledningen er et beregnet skøn baseret på den forventede klimapåvirkning over projektets livscyklus. Den forventede udledning er forbundet med usikkerhed.

Risikovurdering og proces

Den overordnede risikovurdering er, at initiativerne er ukomplicerede, og der er derfor ikke afsat midler til risikotillæg.

Tidligere afsatte midler

Der har ikke tidligere været afsat midler til aktiviteten i dette budgetnotat.

Administrativt bilag

Bevillingstekniske oplysninger

Tabel 3. Anlægsprojekter

1.000 kr., 2027 p/l	Udvalg	Bevilling	*	p/l ja/nej	2027	2028	2029	2030	2031	I alt
Anlægsudgifter										
Projektering, initiativ 1	KTU	2000 – Ordinær anlæg	*	Ja	1.000	400				1.400
Bygherreudgifter, initiativ 1	KTU	2000 – Ordinær anlæg	*	Ja	500	100				600
Projektering, initiativ 2, 115 parkeringspladser (Nørrebro og Valby)	KTU	2000 – Ordinær anlæg	*	Ja	350	325	225	200		1.100
Udførsel, initiativ 2, 115 parkeringspladser (Nørrebro og Valby)	KTU	2000 – Ordinær anlæg	*	Ja			5.000	6.560		11.560
Bygherreudgifter, initiativ 2, 115 parkeringspladser (Nørrebro og Valby)	KTU	2000 – Ordinær anlæg	*	Ja	350	325	225	200		1.100
Projektering, initiativ 2, 57 parkeringspladser (Indre By)	KTU	2000 – Ordinær anlæg	*	Ja	200	200	170			570
Udførsel, initiativ 2, 57 parkeringspladser (Indre By)	KTU	2000 – Ordinær anlæg	*	Ja		4.450	1.260			5.710
Bygherreudgifter, initiativ 2, 57 parkeringspladser (Indre By)	KTU	2000 – Ordinær anlæg	*	Ja	200	200	170			570
Projektering, initiativ 2, 4 parkeringspladser (Østerbro)	KTU	2000 – Ordinær anlæg	*	Ja	80					80
Udførsel, initiativ 2, 4 parkeringspladser (Østerbro)	KTU	2000 – Ordinær anlæg	*	Ja	600					600
Bygherreudgifter, initiativ 2, 4 parkeringspladser (Østerbro)	KTU	2000 – Ordinær anlæg	*	Ja	80					80
Anlægsudgifter i alt					**3.360**	**6.000**	**7.050**	**6.960**	**0**	**23.370**
Afledt drift og vedligehold										
- Afledt drift og vedligehold, 115 parkeringspladser (Nørrebro og Valby)	KTU	1000 – Ordinær drift		Ja				146	292	438
- Afledt drift og vedligehold, 57 parkeringspladser Indre By	KTU	1000 – Ordinær drift		Ja			48	143	143	334
- Afledt drift og vedligehold, 4 parkeringspladser Østerbro	KTU	1000 – Ordinær drift		Ja		10	10	10	10	40
Afledte serviceudgifter i alt					**0**	**10**	**58**	**299**	**445**	**812995**

Tabel 4. Service

1.000 kr., 2027 p/l	Udvalg	Bevilling	Indtægt/ udgift	p/l ja/nej	2027	2028	2029	2030	2031	I alt
- Parkeringsindtægter, 96 parkeringspladser (Nørrebro og Valby)	KTU	1010 - Parkering	I	Nej				-245	-489	-734
- Parkeringsindtægter, 57 parkeringspladser Indre By	KTU	1010 - Parkering	I	Nej			-376	-1.129	-1.129	-2.634
Serviceudgifter i alt					**0**	**0**	**-376**	**-1.374**	**-1.618**	**-3.368**

Tabel 5. Finansposter

1.000 kr., 2027 p/l	Udvalg	Bevilling	Indtægt/ udgift	p/l ja/nej	2027	2028	2029	2030	2031	I alt
- Statslig modregning af parkeringsindtægter, 96 parkeringspladser (Nørrebro og Valby)	ØU	2500 – Finans-poster	U	Nej				245	489	734
- Statslig modregning af parkeringsindtægter, 57 parkeringspladser Indre By	ØU	2500 – Finans-poster	U	Nej			376	1.129	1.129	2.634
Finansposter i alt					**0**	**0**	**376**	**1.374**	**1.618**	**3.368**

Øvrige tekniske oplysninger

Bydele

Bydækkende: ☐											
Bispebjerg	☐	Indre by	☒	Vesterbro/Kgs. Enghave	☐	Valby	☒	Amager Øst	☐	Udenbys	☐
Nørrebro	☒	Østerbro	☒	Brønshøj/Husum	☐	Vanløse	☐	Amager Vest	☐		
Adresse		Kristianiagade, Haraldsgade 11-51, Valkyriegade, Sigrynsgade/Rovsingsgade, Skelmosevej, Vigerslevvej 4-8 og 10-32, Svanemøllevej v/ Tuborgvej									

Høring

Har budgetnotatet været i høring?	**Ja**	**Nej**
Ejendomsfaglig høring i KEK/ByK/KEJD		X
IT-projekt (KIT)		X

KT246 Poser på 80 ekstra el-delebilspladser

Kategorisering	
Need to	
Rettidig omhu	
Specifik udfordring	
Bestilt af fagudvalg	
Bestilling af politisk parti	X
Bevillingsudløb	
Tilpasset bevillings-udløb	
Henvist sag	
Bestilling fra borg-mesterforum eller tværgående pakke	
Bestilt administrativt	

Resume

Budgetnotatet er udarbejdet pba. politisk bestilling og omhandler indkøb af ekstra poser til at pose 80 yderligere el-delebilspladser over.

Beslutning

- Der skal træffes beslutning om at afsætte 0,1 mio. kr. på service i 2027 til indkøb og overposning af 80 el-delebilspladser via poseordningen.

Indhold

Der er til forhandlingerne om Budget 2027 bestilt et budgetnotat om indkøb og overposning af 80 el-delebilspladser via poseordningen. Med OFS 25/26 er der allerede sat midler af til at pose 320 el-delebilspladser over, hvorfor dette notat udvider denne ordning.

Som ved de første 320 pladser vil disse pladser udvælges i dialog med relevante aktører.

Træer, cykel- og bilparkeringspladser

Initiativet har ikke konsekvenser for antallet af træer, cykelparkering, dog vil flere parkeringspladser frigøres fra særlig reservering

Forslag til aftaletekst

Parterne er enige om at afsætte midler til at overpose 80 yderligere el-delebilspladser

Der afsættes:

- 0,1 mio. kr. på service i 2027 til indkøb og overposning af 80 el-delebilspladser

Økonomi

Tabel 1. Oversigt over aktiviteter på alle styringsområder

Aktiviteter i forslaget *(1.000 kr., 2027 p/l)*	**Styrings-område**	**2027**	**2028**	**2029**	**2030**	**I alt**
Poser på 80 el-delebilspladser						
- Indkøb af poser og påsætning	Service	100				100
- Parkeringsindtægter	Service	-1.311	-1.311	-1.311	-1.311	-5.244
- Statslig modregning af parkeringsindtægter/reduktion af parkeringsindtægter	Finansposter	1.311	1.311	1.311	1.311	5.244
Initiativ 1 i alt (netto)		**100**	**0**	**0**	**0**	**100**

Klimapåvirkning

Tilførslen af 80 parkeringspladser vil øge kørslen i byen og lede til øget udledning af CO_2.

Tabel 2. Oversigt over estimerede CO2e-udledninger af initiativet pr. år, Scenarie 1 & 2

Ton CO_2e	**2027**	**2028**	**2029**	**2030**	**Effekt i 2035**
Udledninger, geografisk	40	40	30	30	20

Udledninger, forbrugsbaseret	-	-	-	-	-

Effekten er baseret på en øget tilgængelighed af offentlige parkeringspladser, hvilket i trafikmodeller har vist at øge kørslen. Udledningerne falder løbende frem mod 2035 efterhånden som flere biler bliver elektriske.

Initiativet vil kun lede til øgede globale (forbrugsbaserede) udledninger i 2035 minimalt og er derfor ikke medtaget

Risikovurdering og proces

Den overordnede risikovurdering er, at initiativet vurderes at være ukompliceret, og der er ingen risici forbundet hermed.

Administrativt bilag

Bevillingstekniske oplysninger

Reglerne for statens modregning af kommunens parkeringsindtægter betyder, at mer-/ fra betalingsparkering som udgangspunkt skal afregnes med staten og derfor ikke har finansiel betydning for Københavns Kommune. Mer vil dog påvirke servicemåltallet med 1:1.

Tabel 3. Service

1.000 kr., 2027 p/l	Udvalg	Bevilling	Indtægt/ udgift	p/l ja/nej	2027	2028	2029	2030	I alt
Poser	KTU	1000 – Ordinær drift	U	Ja	100	0	0	0	**100**
Parkeringsindtægter, initiativ 1	KTU	1010 - Parkering	I	Nej	-1.311	-1.311	-1.311	-1.311	-5.244
Serviceudgifter i alt					**-1.211**	**-1.311**	**-1.311**	**-1.311**	**-5.144**

Tabel 4. Finansposter

1.000 kr., 2027 p/l	Udvalg	Bevilling	Indtægt/ udgift	p/l ja/nej	2027	2028	2029	2030	I alt
Statslig modregning af parkeringsindtægter, initiativ 1	ØU	2500 – Finans-poster	U	Nej	1.311	1.311	1.311	1.311	5.244
Finansposter i alt					**1.311**	**1.311**	**1.311**	**1.311**	**5.244**

Øvrige tekniske oplysninger

Bydele

Bydækkende: ☒											
Bispebjerg	☐	Indre by	☐	Vesterbro/Kgs. Enghave	☐	Valby	☐	Amager Øst	☐	Udenbys	☐
Nørrebro	☐	Østerbro	☐	Brønshøj/Husum	☐	Vanløse	☐	Amager Vest	☐		
Adresse											

Høring

Har budgetnotatet været i høring?	**Ja**	**Nej**
Ejendomsfaglig høring i KEK/ByK/KEJD		X
IT-projekt (KIT)		X

KT055a Hensigtserklæring om skråparkering på Østerbro

Kategorisering	
Need to	
Rettidig omhu	
Specifik udfordring	
Bestilt af fagudvalg	
Bestilling af politisk parti	X
Bevillingsudløb	
Tilpasset bevillings-udløb	
Henvist sag	
Bestilling fra borg-mesterforum eller tværgående pakke	
Bestilt administrativt	

Resume

Budgetnotatet er udarbejdet pba. politisk bestilling og omhandler en hensigtserklæring vedr. en udvidet kortlægning af mulighederne for at vende længdeparkering til skråparkering samt omlægning af længdeparkeringspladser til skråparkeringspladser på Østerbro.

Beslutning

- Der skal træffes beslutning at vedtage hensigtserklæring om skråparkering på Østerbro.

Indhold

Der er til forhandlingerne om Budget 2027 bestilt et budgetnotat om hensigtserklæring vedr. skråparkering på Østerbro.

I Budget 2023 (BR 6. oktober 2022) (B, C, D, I, O, V, Ø og Å) blev det besluttet at screene byens vejarealer for at kortlægge mulige placeringer af parkeringspladser på terræn. Screeningen fandt bl.a. mulighed for at etablere op til 119 yderligere parkeringspladser i kommunen, herunder fire pladser på Østerbro, ved at vende længdeparkering til skråparkering, hvor det er muligt i byen. Screeningens resultater blev forelagt Teknik- og Miljøudvalget den 16. december 2024.

Forslag til aftaletekst

"Parterne er enige om at henvise finansiering til en udvidet kortlægning af yderligere muligheder for omlægning til skråparkeringspladser samt omlægning af mulige parkeringspladser til skråparkering på Østerbro til forhandlingerne om Overførselssagen 2026-2027."

KT145a Flere erhvervsparkeringspladser i København

Kategorisering	
Need to	
Rettidig omhu	
Specifik udfordring	
Bestilt af fagudvalg	
Bestilling af politisk parti	x
Bevillingsudløb	
Tilpasset bevillings-udløb	
Henvist sag	
Bestilling fra borg-mesterforum eller tværgående pakke	
Bestilt administrativt	

Resume

Budgetnotatet er udarbejdet pba. af politisk bestilling og omhandler omdannelse af eksisterende konventionelle parkeringspladser til erhvervsparkeringspladser. Erhvervsparkeringspladserne vil være tidsbegrænsede til erhvervskøretøjer mellem kl. 7-15.

Beslutning

- Der skal træffes beslutning om at afsætte 1,3 mio. kr. på service i 2027 og 1,1 mio. kr. årligt i 2028-2030 til konvertering af 45 eksisterende konventionelle parkeringspladser til 45 erhvervsparkeringspladser med to pladser pr. lokation samt leje af 45 erstatningsparkeringspladser.

Indhold

Der er til forhandlingerne om Budget 2027 bestilt et budgetnotat om flere erhvervsparkeringspladser i byen. Erhvervs-parkeringspladser i Middelalderbyen finansieres af midler fra Overførselssagen 2025-2026, hvorfor dette budgetnotat fokuserer på resterende områder i byen.

Med budgetnotatet omdannes 45 konventionelle parkeringspladser til erhvervsparkerings-pladser, der reserveres til køretøjer på gule nummerplader i perioden kl. 7-15, så de fortsat er til rådighed for beboere om aftenen og natten. Omdannelsen udføres med skiltning og evt. ny afmærkning. Pladserne indfases fra 1. januar 2027 og forventes fuldt indfaset ultimo 2027.

Klima-, Miljø og Teknikudvalget orienteres forventeligt ultimo 2027 om placeringerne af de omdannede parkeringspladser.

De 45 erhvervsparkeringspladser etableres to pr. lokation, hvilket betyder, at de 45 erhvervsparkeringspladser etableres på ca. 22-23 forskellige lokationer. Udvælgelsen af pladserne sker i dialog med relevante aktører fra erhvervslivet.

Der skal som konsekvens af indsatsen afsættes 0,02 mio. kr. årligt til afledt drift og vedligehold, som går til vedligehold af skiltning og parkeringsafmærkning.

Leje af erstatningspladser

Der afsættes derudover midler til leje af 45 erstatningsparkeringspladser i private parkeringsanlæg svarende til det antal parkeringspladser, som omdannes med projektet.

Pladserne vil være tilgængelige for beboere med licens til den licenszone, hvor pladserne omdannes.

Ved indgåelse af lejemål, der strækker sig over tre år, stilles der krav om deponering svarende til den offentlige ejendomsvurdering eller anskaffelses-/opførselsværdien af det indgåede lejemål. Da de konkrete ejendomme samt antal pladser først fastsættes senere, kan deponeringens størrelse ikke angives. Deponeringen kan, når aftalerne indgås, håndteres ved, at Borgerrepræsentationen anviser kassemæssig dækning til deponeringsbevilling. Bevillingen til deponeringen mellemfinansieres over kommunens kassebeholdning, indtil deponeringen ved ophør af lejemålet igen kan frigives til kassen.

Forvaltningens nuværende leverandør ift. app-løsning og administration af lejede private parkeringspladser har kontraktudløb ultimo 2028 med mulighed for forlængelse via en option på to gange 12 måneder. Der er endnu ikke taget stilling til, om optionen skal udnyttes, idet der ikke er afsat midler til en forlængelse af lejeperioden. Hvis erstatningspladserne for de nye erhvervsparkeringspladser skal lejes fra 2029, afhænger det af, om forvaltningen kan forlænge aftalen med leverandøren. Med den foreslåede finansiering i budgetnotatet er det forvaltningens hensigt at udnytte optionen frem til 2030, idet finansieringen løber til dette tidspunkt.

De konkrete lokationer for erstatningsparkeringspladserne afhænger af, hvor det er muligt at indgå aftale med udlejere. Forvaltningen vil forsøge at leje erstatningspladser inden for 500 meter fra og i samme licenszone som de omdannede parkeringspladser. Hvis det ikke er muligt, vil forvaltningen forsøge at leje pladser inden for samme licenszone men med længere afstand. Kan dette ikke lade sig gøre, vil forvaltningen forsøge at leje pladserne i samme bydel eller betalingsområde.

Borgerrepræsentationen vil blive forelagt de konkrete lejeaftaler for erstatningspladserne efter ikrafttrædelsen.

Beregningen af økonomien tager udgangspunkt i gennemsnitspriser for leje og administration i de områder, hvor forvaltningen på nuværende tidspunkt allerede lejer pladser.

Tabel 1. Gennemsnitspris for leje af private parkeringspladser i betalingsområdet.

Pladstype i betalingsområdet	Forventet gennemsnitspris pr. plads pr. md. i kr.
Heltidsparkeringspladser	1.900

Initiativet har ikke konsekvenser for antallet af træer og cykelparkeringspladser, men vil resultere i et øget antal bilparkeringspladser, der kan anvendes af parkanter med beboerlicens, da de både kan anvende erstatningsparkeringspladserne samt erhvervsparkeringspladserne udenfor det reserverede tidsrum, hvor alle bilister kan anvende pladserne som vanligt.

Forslag til aftaletekst

"Parterne er enige om, at der oprettes 45 erhvervsparkeringspladser med to pladser pr. lokation, samt at der lejes 45 erstatningsparkeringspladser.

Der afsættes:

- 0,2 mio. kr. på service i 2027 til konvertering af 45 eksisterende konventionelle parkeringspladser til 45 erhvervsparkeringspladser med to pladser pr. lokation.
- 0,1 mio. kr. årligt på service i 2027 og frem til afledt drift og vedligehold.
- 1,0 mio. kr. årligt på service i 2027-2030 til leje af 45 erstatningsparkeringspladser."

Økonomi

Tabel 2. Oversigt over aktiviteter på alle styringsområder

Aktiviteter i forslaget *(1.000 kr., 2027 p/l)*	**Styrings-område**	**2027**	**2028**	**2029**	**2030**	**I alt**
- Skiltning og afmærkning af 45 erhvervsparkeringspladser med to pladser pr. lokation	Service	203	0	0	0	203
- Afledt drift og vedligehold	Service	30	30	30	30	119
- Leje og administration af 45 erstatningsparkeringspladser	Service	1.040	1.040	1.040	1.040	4.158
Udgifter i alt (netto)		**1.272**	**1.069**	**1.069**	**1.069**	**4.480**

Klimapåvirkning

Forvaltningen vurderer, at der ikke umiddelbart er en klimapåvirkning af initiativet.

Risikovurdering og proces

Den overordnede risikovurdering er, at scenarierne vurderes at være ukompliceret, og der er ingen risici forbundet hermed.

Tidligere afsatte midler

Erhvervsparkeringspladser

Med budget 2019 blev der afsat 1,0 mio. kr. til screening og fysiske og trafikale forhold ifm. etablering af erhvervsparkeringspladser. I Overførselssagen 2018/2019 blev der 1,5 mio. kr. årligt på service i 2019 og 2020 til etablering og opmærkning af erhvervsparkeringspladser. I Overførselssagen 2019/2020 blev der afsat 8,3 mio. kr. på anlæg i 2020 til etablering af yderligere erhvervsparkeringspladser.

1.000 kr., løbende p/l	**2019**	**2021**
Budgetaftale 2019	1.000	
Overførselssagen 2018-19	1.500	1.500
Overførselssagen 2019-20		8.300
Afsatte midler i alt	**2.500**	**9.800**

Leje af private p-pladser

I Budgetaftale 2021 blev der afsat 5,9 mio. kr. årligt i 2022-2031 til leje af private p-pladser i Indre By. I Budgetaftale 2024 blev der afsat 3,5 mio. kr. i 2025, 7,2 mio. kr. årligt i 2025-2026 og 3,5 mio. kr. i 2027 til leje af 525 erstatningspladser primært for sorteringspunkter som senere er blevet reduceret til 424. I Budgetaftale 2025 blev der afsat 40 mio. kr. årligt i 2025-2028 til leje af 2.100 private parkeringspladser.

Tabel 4. Oversigt over tidligere afsatte midler. Leje af private p-pladser

(1.000 kr., løbende p/l)	**2022**	**2023**	**2024**	**2025**	**2026**	**2027**	**2028**	**2029**	**2030**	**2031**
Budgetaftale 2021	5.900	5.900	5.900	5.900	5.900	5.900	5.900	5.900	5.900	5.900
Budgetaftale 2024			3.517	7.192	7.192	3.517				
Budgetaftale 2025				40.000	40.000	40.000	40.000			

Afsatte midler i alt	**5.900**	**5.900**	**9.417**	**53.092**	**53.092**	**49.417**	**45.900**	**5.900**	**5.900**	**5.900**

Administrativt bilag

Bevillingstekniske oplysninger

Tabel 5. Udgifter på alle styringsområder

1.000 kr., 2027 p/l	Udvalg	Bevilling	Indtægt/ udgift	p/l ja/nej	2027	2028	2029	2030	I alt
Serviceudgifter									
Skiltning og afmærkning	KTU	1000 – Ordinær drift	U	Ja	203				203
Leje af 45 erstatningspladser	KTU	1000 – Ordinær drift	U	Ja	1.039	1.039	1.039	1.039	4.158
Serviceudgifter i alt					**1.244**	**1.038**	**1.038**	**1.038**	**4.361**
Afledte serviceudgifter									
Afledt drift og vedligehold	KTU	1000 – Ordinær drift	U	Ja	30	30	30	30	119
Afledte serviceudgifter i alt					**30**	**30**	**30**	**30**	**119**

Øvrige tekniske oplysninger

Bydele

Bydækkende: ☒											
Bispebjerg	☐	Indre by	☐	Vesterbro/Kgs. Enghave	☐	Valby	☐	Amager Øst	☐	Udenbys	☐
Nørrebro	☐	Østerbro	☐	Brønshøj/Husum	☐	Vanløse	☐	Amager Vest	☐		
Adresse		Bydækkende									

Høring

Har budgetnotatet været i høring?	**Ja**	**Nej**
Ejendomsfaglig høring i KEK/ByK/KEJD		X
IT-projekt (KIT)		X

KT146a Etablering af flere besøgshandicapparkeringspladser

Kategorisering	
Need to	
Rettidig omhu	
Specifik udfordring	
Bestilt af fagudvalg	
Bestilling af politisk parti	x
Bevillingsudløb	
Tilpasset bevillings-udløb	
Henvist sag	
Bestilling fra borg-mesterforum eller tværgående pakke	
Bestilt administrativt	

Resume

Budgetnotatet er udarbejdet pba. aftale om byliv, parkering og sikre skoleveje og omhandler oprettelse af flere besøgshandicapparkeringspladser i byen.

Beslutning

- Der skal træffes beslutning om at afsætte 0,5 mio. kr. årligt på service i perioden 2027-2030 til etablering af i alt ca. 60 besøgshandicapparkeringspladser.

Indhold

Partierne bag aftalen om byliv, parkering og sikre skoleveje har bestilt et budgetnotat til forhandlingerne om Budget 2027 om oprettelse af flere besøgshandicapparkeringspladser og pladser til Flextrafik ved fx kulturinstitutioner, handelsgader, lægeklinikker, apoteker mv. Placeringer skal findes i dialog med bl.a. Handicaprådet og Danske Handicaporganisationer. Besøgshandicapparkeringspladser i Middelalderbyen finansieres af midler fra Overførselssagen 2025-2026, hvorfor dette budgetnotat fokuserer på resterende områder i byen.

Parterne bag aftalen om byliv, parkering og sikre skoleveje har i aftalen beskrevet, at der er ønske om en mere proaktiv indsats for oprettelse af handicapparkeringspladser og pladser til Flextrafik. Forvaltningen har på denne baggrund været i dialog med Movia Flextrafik, som har udtrykt ønske om yderligere 3-4 pladser til Flextrafik. Forvaltningen vil håndtere den videre dialog samt etablering af de efterspurgte pladser indenfor forvaltningens eksisterende ramme. Dette budgetnotat omhandler derfor udelukkende etablering af yderligere handicapparkeringspladser i byen. Hvis der i forvaltningens dialog med aktører på handicapområdet, som beskrives nedenfor, opstår ønsker om yderligere pladser til Flextrafik, vil forvaltningen håndtere disse i dialog med Movia.

Med budgetnotatet afsættes der midler til, at forvaltningen kan opstarte en mere proaktiv indsats med henblik på oprettelse af flere besøgshandicapparkeringspladser. Den proaktive indsats estimeres at kræve midler til et halvt årsværk. Den proaktive indsats vil bestå i, at Klima-, Miljø- og Teknikforvaltningen går i dialog med relevante aktører såsom Handicaprådet og Danske Handicaporganisationer med henblik på placeringen af yderligere besøgshandicapparkeringspladser, besvarelse af borgerhenvendelser, sagsbehandling ifm. etablering af pladserne. Pladserne tiltænkes, hvis muligt, at skulle etableres ved

kulturinstitutioner, handelsgader, lægeklinikker, apoteker mv. som angivet i aftalen om byliv, parkering og sikre skoleveje. Med budgetnotatet afsættes derudover midler til etablering af ca. 15 besøgshandicapparkeringspladser årligt i fire år. Forvaltningen vurderer, at den proaktive indsats forventeligt vil resultere i behov for oprettelse af ca. 30 pladser årligt, men dette antal kan op-eller nedskaleres ved at afsætte flere eller færre midler til etableringen af pladser. Indsatsen i budgetnotatet kan også op- eller nedskaleres ved at afsætte finansiering i flere eller færre år.

Træer, cykel- og bilparkeringspladser
Initiativerne har ikke konsekvenser for træer.

Konsekvenser for bilparkeringspladser
Oprettelsen af 15 besøgshandicappladser årligt vil indebære omdannelse af 30 almindelige parkeringspladser årligt i de fire år, da en handicapparkeringsplads kræver mere plads end blot en almindelig bås. Dette betyder en omdannelse af op til 120 parkeringspladser til 60 besøgshandicapparkeringspladser.

Konsekvenser for bilparkeringspladser

Scenarie/Initiativ	Antal pladser i projekt-området før projekt	Zone/uden-for zone	Belægnings-procent før projekt	Forventet antal pladser, der omdannes	Forventet antal erstatnings-parkeringspladser
Etablering af besøgshandicapparkeringspladser 15 årligt	Ukendt	Ukendt	Ukendt	Op til 120	0

Forslag til aftaletekst

"Parterne er enige om at afsætte midler til etablering af flere besøgshandicapparkeringspladser i byen. Parterne er enige om, at Klima-, Miljø- og Teknikforvaltningen undersøger behov og placeringer via en proaktiv indsats, hvor relevante råd og organisationer inddrages.

Der afsættes:

- 0,5 mio. kr. årligt på service i perioden 2027-2030 til etablering af flere besøgshandicapparkeringspladser pba. proaktiv indsats.
- 0,1 mio. kr. årligt fra 2027 og frem til afledt drift og vedligehold.
- 0,5 mio. kr. i 2027, 2,2 mio. kr. i 2028, 3,2 mio. kr. i 2029 og 4,3 mio. kr. i 2030 og frem i mindreindtægter fra betalingsparkering.
- 1,1 mio. kr. i 2027, 1,1 mio. kr. i 2028, 1,6 mio. kr. i 2029 og 2,2 mio. kr. i 2030 og frem i mindreudgifter til statslig modregning af parkeringsindtægter."

Økonomi

Tabel 1. Oversigt over aktiviteter på alle styringsområder

Aktiviteter i forslaget *(1.000 kr., 2027 p/l)*	**Styrings-område**	**2027**	**2028**	**2029**	**2030**	**I alt**
- Proaktiv indsats	Service	380	380	380	380	1.520
- Etablering af 15 besøgshandicap-parkeringspladser årligt	Service	130	130	130	130	520
- Afledt drift og vedligehold	Service	10	10	10	10	40
- Reduktion af parkeringsindtægter	Service	539	1.077	1.616	2.154	5.385
- Statslig modregning af reduktion af parkeringsindtægter	Finansposter	-539	-1.077	-1.616	-2.154	-5.385
Udgifter i alt (netto)		**520**	**520**	**520**	**520**	**2.080**

Klimapåvirkning
Indsatsen i budgetnotatet har ingen umiddelbar klimapåvirkning.

Risikovurdering og proces
Den overordnede risikovurdering er, at initiativerne vurderes at være ukompliceret, og der er ingen risici forbundet hermed.

Tidligere afsatte midler
Der har ikke tidligere været afsat midler til aktiviteten.

Administrativt bilag

Bevillingstekniske oplysninger

Reglerne for statens modregning af kommunens parkeringsindtægter betyder, at mindreindtægter fra betalingsparkering som udgangspunkt skal afregnes med staten og derfor ikke har finansiel betydning for Københavns Kommune. Mindreindtægterne vil dog påvirke servicemåltallet med 1:1.

Da lokationerne på de nedlagte pladser stadig er ukendte, er beregningen af provenutab udregnet ved et gennemsnit de forskellige zoner.

Tabel 2. Service

1.000 kr., 2027 p/l	Udvalg	Bevilling	Indtægt/ udgift	p/l ja/nej	2027	2028	2029	2030	I alt
Omdannelse af parkeringspladser	KTU	1000 – Ordinær drift	U	Ja	130	130	130	130	520
Sagsbehandling	KTU	1000 – Ordinær drift	U	Ja	380	380	380	380	1.520
Reduktion af parkeringsindtægter	KTU	1010 - Parkering	I	Nej	539	1.077	1.616	2.154	5.385
Serviceudgifter i alt					**1.049**	**1.587**	**2.126**	**2.664**	**7.425**
Afledt drift									
Afledt og vedligehold	KTU	1000 – Ordinær drift	U	Ja	10	10	10	10	40
Afledte serviceudgifter i alt					**10**	**10**	**10**	**10**	**40**

Tabel 3. Finansposter

1.000 kr., 2027 p/l	Udvalg	Bevilling	Indtægt/ udgift	p/l ja/nej	2027	2028	2029	2030	I alt
Statslig modregning af reduktion af parkeringsindtægter	ØU	2500 – Finans-poster	U	Nej	-539	-1.077	-1.616	-2.154	-5.385
Finansposter i alt					**-539**	**-1.077**	**-1.616**	**-2.154**	**-5.385**

Øvrige tekniske oplysninger

Bydele

Bydækkende: ☒											
Bispebjerg	☐	Indre by	☐	Vesterbro/Kgs. Enghave	☐	Valby	☐	Amager Øst	☐	Udenbys	☐
Nørrebro	☐	Østerbro	☐	Brønshøj/Husum	☐	Vanløse	☐	Amager Vest	☐		
Adresse		Bydækkende									

Høring

Har budgetnotatet været i høring?	Ja	Nej
Ejendomsfaglig høring i KEK/ByK/KEJD		X
IT-projekt (KIT)		X

KT147 Evaluering af omlægningen af cykel- og bilparkering og nye tiltag i Middelalderbyen

Kategorisering	
Need to	
Rettidig omhu	
Specifik udfordring	
Bestilt af fagudvalg	
Bestilling af politisk parti	X
Bevillingsudløb	
Tilpasset bevillings-udløb	
Henvist sag	
Bestilling fra borg-mesterforum eller tværgående pakke	
Bestilt administrativt	

Resume

Budgetnotatet er udarbejdet pba. Aftale om byliv, parkering og sikre skoleveje. Budgetnotatet omhandler en evaluering af konsekvenserne af nedlagte bilparkeringspladser i Middelalderbyen.

Beslutning

- Der skal træffes beslutning om at afsætte 0,7 mio. kr. på service i 2027 og 0,4 mio. kr. i 2028 til evaluering af konsekvenserne af nedlagte bilparkeringspladser i Middelalderbyen.

Indhold

Kredsen af partier bag Aftale om byliv, parkering og sikre skoleveje har bestilt et budgetnotat til forhandlingerne om Budget 2027 om en ny evaluering af omlægningen af cykel- og bilparkering i Middelalderbyen, hvor der også evalueres på betydning af de supplerende tiltag i aftalen. Evalueringen er et supplement til den allerede gennemførte evaluering af cykel- og bilparkering i Middelalderbyen.

Med dette initiativ gentages relevante dele af evalueringen, og der inkluderes et større fokus på erhvervslivet. Evalueringen vil blandt andet omhandle følgende fokusområder:

Effekter og konsekvenser for trafikken og byrummet
Der gennemføres blandt andet spørgeskemaundersøgelser, trafiktællinger og indsamling af anden trafikdata samt evaluering af anvendelsen af de forskellige typer parkeringspladser og cykelstativer.

Effekter for detailhandel og øvrigt erhvervsliv
Der gennemføres en kortlægning og evaluering af, i hvilken grad ændrede parkeringsforhold har påvirket kundestrømme, omsætning og tilgængelighed for erhvervslivet i Middelalderbyen. Evalueringen vil trække på eksisterende data om handelsliv og kundestrømme suppleret med interviews af repræsentanter for erhvervs- og handelslivet. Evalueringen belyser desuden, i hvilken grad ændrede parkeringsforhold har påvirket muligheden for varelevering og udførelsen af håndværker- og serviceydelser i de berørte områder.

Effekter og konsekvenser for beboere
Der gennemføres en evaluering af, hvordan beboere i og omkring de berørte områder oplever de ændrede parkeringsforhold i hverdagen, herunder i forhold til adgang til bolig og mulighed for af- og pålæsning.

Indre By Lokaludvalg, beboere, erhvervsliv og andre relevante interessenter vil blive inddraget undervejs i evalueringen. Evalueringen forventes udført i andet halvår af 2027, når andre planlagte tiltag fra Aftale om byliv, parkering og sikre skoleveje er udført, herunder etablering af flere handicap- og erhvervsparkeringspladser. Evalueringens resultater formidles i en

rapport med anbefalinger, der forventeligt kan forelægges Klima-, Miljø- og Teknikudvalget medio 2028.

Forslag til aftaletekst

"Parterne er enige om at afsætte midler til en ny evaluering af omlægningen af cykel- og bilparkering og nye tiltag i Middelalderbyen.

Der afsættes:

- 0,7 mio. kr. på service i 2027 og 0,4 mio. kr. i 2028 til evaluering."

Økonomi

Tabel 1. Oversigt over aktiviteter på alle styringsområder

Aktiviteter i forslaget *(1.000 kr., 2027 p/l)*	**Styrings-område**	**2027**	**2028**	**2029**	**2030**	**I alt**
- Ekstern rådgivning og dataindsamling	Service	450	250			**700**
- Intern projektledelse	Service	200	178			**378**
Udgifter i alt (netto)		**650**	**428**	**0**	**0**	**1.078**

Klimapåvirkning

Indsatsen i budgetnotatet har ingen umiddelbar klimapåvirkning.

Risikovurdering og proces

Der er tale om en evaluering og adgang til data, hvorfor der ikke er afsat midler til risikotillæg.

Tidligere afsatte midler

Med Budget 2023 blev der afsat 16,3 mio. kr. på anlæg til at anlægge det første initiativ fra Byrums- og Trafikplanen for Middelalderbyen (omlægning af bil- og cykelparkering). Det indgik i beslutningen at udføre en delevaluering.

1.000 kr., løbende p/l	**2023**	**2024**	**2025**	**2026**	**I alt**
Budget 2023	1.600	7.900	1.950	4.850	16.300
Afsatte midler i alt	**1.600**	**7.900**	**1.950**	**4.850**	**16.300**

Administrativt bilag

Bevillingstekniske oplysninger

Tabel 2. Service

1.000 kr., 2027 p/l	Udvalg	Bevilling	Indtægt/ udgift	p/l ja/nej	2027	2028	2029	2030	I alt
Ekstern rådgivning, dataindsamling og intern projektledelse	KTU	1000 – Ordinær drift	U	Ja	650	428			**1.078**
Serviceudgifter i alt					**650**	**428**	**0**	**0**	**1.078**

Øvrige tekniske oplysninger

Bydele

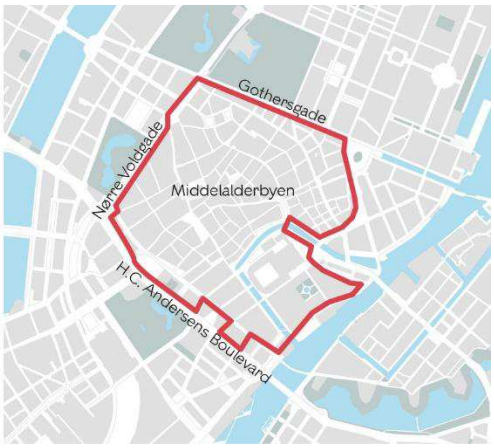
Bydækkende: ☐											
Bispebjerg	☐	Indre by	☒	Vesterbro/Kgs. Enghave	☐	Valby	☐	Amager Øst	☐	Udenbys	☐
Nørrebro	☐	Østerbro	☐	Brønshøj/Husum	☐	Vanløse	☐	Amager Vest	☐		
Adresse	Middelalderbyen										

Høring

Har budgetnotatet været i høring?	**Ja**	**Nej**
Ejendomsfaglig høring i KEK/ByK/KEJD		X
IT-projekt (KIT)		X

KT148 Forsøgsordning med at flytte cykler, der er parkeret udenfor stativer

Kategorisering	
Need to	
Rettidig omhu	
Specifik udfordring	
Bestilt af fagudvalg	
Bestilling af politisk parti	X
Bevillingsudløb	
Tilpasset bevillings-udløb	
Henvist sag	
Bestilling fra borg-mesterforum eller tværgående pakke	
Bestilt administrativt	

Resume

Budgetnotatet er udarbejdet pba. politisk bestilling fra forligskredsen bag aftalen om byliv, parkering og sikre skoleveje. Budgetnotatet omhandler en forsøgsordning med at flytte cykler, der er parkeret udenfor stativ i Middelalderbyen til parkering i cykelstativ.

Beslutning

- Der skal træffes beslutning om at afsætte i alt 1,5 mio. kr. på service i perioden 2027-2028 til en forsøgsordning med at flytte cykler, der er parkeret udenfor stativer i Middelalderbyen.

Indhold

Kredsen af partier bag Aftale om byliv, parkering og sikre skoleveje har bestilt et budgetnotat til forhandlingerne om Budget 2027 om en forsøgsordning med at flytte cykler, der er parkeret udenfor stativ i Middelalderbyen.

Med initiativet oprettes der en forsøgsordning med cykelparkeringsforbud og håndhævelse på udvalgte pladser i Middelalderbyen. Pladserne udvælges med udgangspunkt i Byrums- og Trafikplan for Middelalderbyen. Det kan bl.a. omfatte Vandkunsten og Nikolaj Plads.

Der tages også højde for praktiske hensyn i forhold til realiseringen af forsøget. Bl.a. størrelsen af forsøgsområdet og muligheden for at flytte cykler til ledige stativer i nærheden. Forsøget forudsætter tilladelse fra Vejdirektoratet og samtykke fra politiet.

I Budget 2023 blev der afsat midler til et tiltag i Byrums- og trafikplanen, der friholder pladser for cykelstativer, som i stedet flyttes ud på de omkringliggende gader.
I henhold til færdselslovens § 92e kan der etableres en geografisk og tidsbegrænset forsøgsordning med håndhævelse af cykelparkeringsforbud, hvor ulovligt parkerede cykler flyttes til udpegede stativer i nærheden.

Forsøgsordningen vil køre i en forventet periode på et år, hvorefter den evalueres, og der udarbejdes forslag til evt. videreførelse. Forsøgsordningen understøttes af en forbedret

skiltning og kommunikation i form af skiltning og afmærkning, der henviser til nærmeste stativer i området. Forbuddet håndhæves af forvaltningen i form af flytning af ulovligt parkerede cykler. For at håndhæve cykelparkeringsforbuddet i de afgrænsede områder, skal cykler fysisk flyttes til de nærmeste opstillede cykelstativer. Opgaven vurderes at svare til to fuldtidsårsværk.

Ud over den fysiske flytning omfatter den daglige opgave også et skærpet tilsyn med området i forhold til cykelparkering. Samtidig indledes en kommunikationsindsats i forbindelse med håndhævelsen af cykelparkeringsforbuddet

Initiativet igangsættes i løbet af første halvår 2027, og forvaltningens rolle forventes afsluttet et år efter i 1. halvår af 2028.

Initiativet har ikke konsekvenser for antallet af træer, cykel- eller bilparkeringspladser.

Forslag til aftaletekst

"Parterne er enige om at afsætte midler til en forsøgsordning med at flytte cykler, der er parkeret udenfor stativ i Middelalderbyen til parkering i cykelstativ.

Der afsættes:

- 1,5 mio. kr. på service i perioden 2027-2028 til en forsøgsordning med at flytte cykler, der er parkeret udenfor stativer i Middelalderbyen til parkering i cykelstativ."

Økonomi

Tabel 1. Oversigt over aktiviteter på alle styringsområder

Aktiviteter i forslaget *(1.000 kr., 2027 p/l)*	**Styrings-område**	**2027**	**2028**	**2029**	**2030**	**I alt**
- Projektledelse, skiltning og kommunikationsindsats	Service	150	150			300
- Flytning af cyklerne (2 årsværk, specialmedarbejdere)	Service	582	582			1.164
Udgifter i alt (netto)		**732**	**732**	**0**	**0**	**1.464**

Klimapåvirkning

Indsatsen i budgetnotatet har ingen umiddelbar klimapåvirkning

Risikovurdering og proces

Den overordnede risikovurdering er, at initiativet er ukompliceret, og der er ingen særlige risici forbundet hermed.

Tidligere afsatte midler

Der har ikke tidligere været afsat midler til aktiviteten.

Administrativt bilag

Bevillingstekniske oplysninger

Tabel 2. Service

1.000 kr., 2027 p/l	Udvalg	Bevilling	Indtægt/ udgift	p/l ja/nej	2027	2028	2029	2030	I alt
Projektledelse, skiltning og kommunikationsindsats	KTU	1000 – Ordinær drift	U	Ja	150	150			300
Flytning af cyklerne	KTU	1000 – Ordinær drift	U	Ja	582	582			1.164
Serviceudgifter i alt					**732**	**732**	**0**	**0**	**1.464**

Øvrige tekniske oplysninger

Bydele

Bydækkende: ☐											
Bispebjerg	☐	Indre by	☒	Vesterbro/Kgs. Enghave	☐	Valby	☐	Amager Øst	☐	Udenbys	☐
Nørrebro	☐	Østerbro	☐	Brønshøj/Husum	☐	Vanløse	☐	Amager Vest	☐		
Adresse		Middelalderbyen									

Høring

Har budgetnotatet været i høring?	**Ja**	**Nej**
Ejendomsfaglig høring i KEK/ByK/KEJD		X
IT-projekt (KIT)		X

KT149 Flere strækninger til forsøgsordning med udvidet udeservering

Kategorisering	
Need to	
Rettidig omhu	
Specifik udfordring	
Bestilt af fagudvalg	
Bestilling af politisk parti	X
Bevillingsudløb	
Tilpasset bevillings-udløb	
Henvist sag	
Bestilling fra borg-mesterforum eller tværgående pakke	
Bestilt administrativt	

Resume

Budgetnotatet er udarbejdet pba. aftale om byliv, parkering og sikre skoleveje og omhandler tilføjelse af fem strækninger til forsøgsordning med udvidet udeservering i Middelalderbyen, herunder analyse og evaluering af de tilføjede strækninger samt nødvendige tilpasninger og flytning af cykelstativer i Middelalderbyen.

Beslutning

- Der skal træffes beslutning om at afsætte 0,3 mio. kr. på service i 2027 og 0,1 mio. kr. i 2028 til flytning af cykelstativer og analyse og evaluering ifm. tilføjelse af flere strækninger til forsøgsordning om udvidet udeservering.

Indhold

Partierne bag aftale om byliv, parkering og sikre skoleveje har bestilt et budgetnotat til forhandlingerne om Budget 2027 om tilføjelse af fem strækninger til forsøgsordningen med udvidet udeservering i Middelalderbyen.

Med Budget 2025 blev der afsat midler til en midlertidig forsøgsordning med udvidet udeservering på vejareal i udvalgte gader i Middelalderbyen. Den eksisterende ordning omfatter for nu følgende gader: Badstuestræde, Hovedvagtsgade, Lille Kongensgade, Store Kirkestræde og Valkendorfsgade (dog kun strækningen mellem Købmagergade og Niels Hemmingsens Gade). Forsøgsordning løber over en periode på to gange to år med start i 2025. Forvaltningen vil ultimo 2026 forelægge Klima-, Teknik- og Miljøudvalget resultaterne af evalueringen.

Med dette budgetnotat tilføjes fem nye strækninger til forsøgsordningen med udvidet udeservering i Middelalderbyen i perioden 2027-2028.

Ved tilføjelsen af fem strækninger afsættes midler til baselinemåling i 2027 og evaluering i 2028. Baselinemålingen gennemføres i 2027 forud for etableringen af udeservering på de fem nye strækninger og har til formål at fastlægge en dokumenteret før-situation for relevante parametre, herunder brug af byrummet, ophold, trafikale forhold og eventuelle gener. Denne status om før-situationen vil fungere som sammenligningsgrundlag for evalueringen i 2028.

Det er en forudsætning for budgetteringen, at tilføjelsen af fem strækninger bliver et tillæg til den eksisterende forsøgsordning, dog med separat budget. Det skyldes, at evalueringen af de nye fem strækninger kan medtages i evalueringen af den eksisterende forsøgsordning, og derved kan udgifterne holdes nede.

Høringsproces

Forvaltningen udpeger op til ti strækninger i Middelalderbyen, hvor det sagligt og fagligt vurderes muligt med udvidet udeservering på vejareal. Disse strækninger sendes i høring i efteråret 2026 hos relevante interessenter, herunder restauratører, beboere samt øvrige

relevante aktører i området. Formålet med høringen er at belyse lokale forhold, herunder hensyn til byliv, støj, fremkommelighed, trafiksikkerhed, cykelparkering og samt at afdække eventuelle udfordringer og muligheder ved udvidet udeservering på de enkelte strækninger. Partierne bag aftale om byliv, parkering og sikre skoleveje inddrages i udformningen af høringsmaterialet.

Det er partierne bag aftale om byliv, parkering og sikre skoleveje, der i sidste ende udpeger de endelige fem strækninger på baggrund af høringsprocessen, så ordningen kan starte fra primo 2027.

Vilkår for tilføjede strækninger
Tilføjelsen af strækninger administreres efter samme struktur og principper som den eksisterende forsøgsordning, herunder krav til ansøgning, gebyr, opmærkning, barrierer mod kørende trafik, tilsyn og evaluering - dog med en væsensforskel i tidsrum pba. aftale om byliv, parkering og sikre skoleveje (bilag 1).

For de tilføjede strækninger gælder følgende vilkår for tidsrum:
- Udeserveringen skal lukke kl. 21 på hverdage.
- Udeserveringen skal lukke kl. 22 på fredage, lørdage samt dage før helligdage.

Der lægges op til, at udeservering på vejareal kan være helårlig. Baggrunden er, at inventar som f.eks. plantekasser i praksis ofte bliver stående eller oplagret på vejbanen i vinterhalvåret. En helårlig tilladelse vurderes derfor at give mere klare og ens vilkår og forventes også at blive anbefalet i evalueringen af den eksisterende ordning, så vilkårene er ens på tværs af forsøgsgaderne.

Forsøgsordningen vedrører udeservering på vejareal og ændrer ikke ved restauranternes mulighed for fortsat at have udeservering langs facaden i henhold til gældende administrationsgrundlag.

Justering og tilpasning af strækningernes byrumsinventar
Ved tilføjelse af fem strækninger til forsøgsordningen afsættes midler til justering og tilpasning af strækningernes byrumsinventar, herunder flytning af eksisterende cykelstativer i Middelalderbyen.

Der er i overslaget forudsat, at der i gennemsnit skal flyttes to cykelstativer pr. strækning. Der regnes med cykelstativer med to fag, da størstedelen af de eksisterende stativer i Middelalderbyen er af denne type. Beløbet dækker over projektering og udførsel, herunder evt. indkøb af nyt stativ, hvis det nedtagne ikke kan genbruges, fx pga. forskel i belægning, der kræver en anden stativtype mv.

Prisen omfatter både anlægs- og bygherreudgifter og dækker entreprenørudgifter til optagning og genetablering af cykelstativer samt eventuelt indkøb af nye stolper og vanger, afhængigt af om stativerne placeres på vejareal eller fortov, og om pladserne skal udføres som vinkelrette eller vinklede. Herudover indgår interne timer til projektledelse, herunder lokalisering af egnet placering, koordinering med trafikspecialist, entreprenørstyring, kommunikation og tilsyn.

Der afsættes som konsekvens af, at en del af cykelstativerne forventes at blive flyttet fra fortov til vejareal, hvor ansvaret for driften ikke længere påhviler bygningsejer, men Københavns Kommune, 0,02 mio. kr. årligt i afledt drift til øget vedligeholdelse af cykelstativerne.

Træer, cykel- og bilparkeringspladser
Cykelparkeringen vil i videst muligt omfang blive flyttet til de omkringliggende gader. Grundet de smalle gader og mange hensyn i Middelalderbyen kan de nye placeringer dog ikke garanteres i umiddelbar nærhed. Initiativet har ikke konsekvenser for antallet af træer og bilparkeringspladser.

Forslag til aftaletekst
"Parterne er enige om at afsætte midler til at tilføje frem strækninger til forsøgsordning med udvidet udeservering i Middelalderbyen.

Der afsættes:

- 0,3 mio. kr. på service i 2027 og 0,1 mio. kr. i 2028 til flytning af cykelstativer, analyse og evaluering.
- 0,1 mio. kr. årligt på service i 2027 og frem til afledt drift og vedligehold.
- 0,1 mio. kr. årligt i 2027-2028 i udgiftsstigning på taksten for udeservering.
- 0,1 mio. kr. årligt i 2027-2028 i indtægtsstigning på taksten for udeservering."

Økonomi

Tabel 1. Oversigt over aktiviteter på alle styringsområder

Aktiviteter i forslaget *(1.000 kr., 2027 p/l)*	**Styrings-område**	**2027**	**2028**	**2029**	**2030**	**I alt**
- Flytning eller nyetablering af 10 cykelstativer med 2 fag	Service	235				235
- Baselinemåling af strækninger	Service	88				88
- Evaluering af strækninger	Service		27			27
- Afledt drift og vedligehold	Service	18	18	18	18	72
- Udgiftsstigning som følge af flere tilladelser (takst) ved tilføjelse af fem strækninger til forsøgsordning	Service	110	146			256
- Indtægtsstigning som følge af flere tilladelse (takst) ved tilføjelse af fem strækninger til forsøgsordning	Service	-110	-146			-256
Udgifter i alt (netto)		**341**	**45**	**18**	**18**	**422**

Klimapåvirkning
Indsatsen i budgetnotatet har ingen umiddelbar klimapåvirkning.

Risikovurdering og proces
Den overordnede risikovurdering er, at initiativet vurderes at være ukompliceret, og der er ingen risici forbundet hermed. Der dog en risiko for, at én eller flere af de berørte restaurationer på de udvidede gader ikke ansøger om tilladelse til udeservering i forsøgsperioden. Dette kan medføre, at forsøgsordningen ikke udnyttes fuldt ud, og at initiativets samlede effekt bliver mindre end forudsat. Derudover er der en risiko for, at det bliver svært at finde nye pladser til cykelparkeringen.

Tidligere afsatte midler

Der blev ved budget 2025 (BR 29.01.2025) afsat 0,5 mio. kr. til udvikling af baseline og evaluering af forsøgsordningen med udeservering på vejbanen. Det drejer sig om initiativ 3 i "Midlertidige byrum i Middelalderbyen" (bilag 1). Midlerne fordeler sig således; 0,1 mio. kr. i 2025, 0,2 mio. kr. i 2026 og 0,2 mio. kr. i 2028.

1.000 kr., løbende p/l	**2025**	**2026**	**2027**	**2028**
Budgetaftale 2025	100	200	0	200
Afsatte midler i alt	**100**	**200**	**0**	**200**

Administrativt bilag

Bevillingstekniske oplysninger

Tabel 2. Service

1.000 kr., 2027 p/l	Udvalg	Bevilling	I/U	p/l ja/nej	2027	2028	2029	2030	I alt
Flytning eller nyetablering af 10 cykelstativer med 2 fag	KTU	1000 – Ordinær drift	U	Ja	235				235
Baseline og evaluering af tilføjelse af fem strækninger	KTU	1000 – Ordinær drift	U	Ja	88	27			115
Udgiftsstigning som følge af flere tilladelser (takst) ved tilføjelse af fem strækninger til forsøgsordning	KTU	1000 – Ordinær drift	U	Ja	110	146			256
Indtægtsstigning som følge af flere tilladelse (takst) ved tilføjelse af fem strækninger til forsøgsordning	KTU	1000 – Ordinær drift	I	Ja	-110	-146			-256
Afledt drift og vedligehold (varigt)	KTU	1000 – Ordinær drift	U	Ja	18	18	18	18	72
Serviceudgifter i alt					**341**	**45**	**18**	**18**	**422**

Øvrige tekniske oplysninger

Bydele

Bydækkende: ☐											
Bispebjerg	☐	Indre by	☒	Vesterbro/Kgs. Enghave	☐	Valby	☐	Amager Øst	☐	Udenbys	☒
Nørrebro	☐	Østerbro	☐	Brønshøj/Husum	☐	Vanløse	☐	Amager Vest	☐		
Adresse		Middelalderbyen									

Høring

Har budgetnotatet været i høring?	**Ja**	**Nej**
Ejendomsfaglig høring i KEK/ByK/KEJD		X
IT-projekt (KIT)		X

Henvisninger

TMU den 31.3.2025 udvalgte fem gader (Forsøgsordning med udvidet udeservering på fem udvalgte strækninger i Middelalderbyen, Indre By | Københavns Kommune).

Aftale om byliv, parkering og sikre skoleveje.

BR 29. januar 2025, Udmøntning af bevilling til grønne initiativer og byrum

KT150 Bevilling til flere sikre skoleveje

Kategorisering	
Need to	
Rettidig omhu	
Specifik udfordring	
Bestilt af fagudvalg	
Bestilling af politisk parti	X
Bevillingsudløb	
Tilpasset bevillings-udløb	
Henvist sag	
Bestilling fra borg-mesterforum eller tværgående pakke	
Bestilt administrativt	

Resume

Budgetnotatet er udarbejdet pba. aftale om byliv, parkering og sikre skolevej. Budgetnotatet omhandler bevilling til fremtidige skolevejsprojekter dels generelt til håndtering af øget sikkerhed og tryghed på skoleveje, dels til skolevejstiltag i forbindelse med distriktsændringer.

Beslutning

- Der skal træffes beslutning om at afsætte i alt 45 mio. kr. på anlæg i perioden 2028-2030 til etablering af mindre tiltag på skoleveje (Initiativ 1).
- Der skal træffes beslutning om at afsætte 1 mio. kr. årligt på service i 2027 og frem til hurtig eksekvering af tilpasning af skoleveje i forbindelse med skoledistriktsændringer (Initiativ 2).

Initiativerne kan vælges uafhængigt af hinanden.

Indhold

Partierne bag aftale om byliv, parkering og sikre skoleveje har bestilt et budgetnotat til forhandlingerne om Budget 2027 om forlængelse af puljen til mindre skolevejsindsatser samt håndtering af trygge og sikre skoleveje i forbindelse med skoledistriktsændringer.

Klima-, Miljø- og Teknikforvaltningen er løbende i dialog med skoleledere, skolebestyrelser eller forældre fra en lang række af kommunens omkring 130 skoler, hvoraf ca. halvdelen er private skoler. I den dialog opstår der ofte ønsker om øget trafiksikkerhed og tryghed for skolens elever til og fra skoler, enten omkring skolen eller specifikt på steder i skoledistrikterne. Klima-, Miljø- og Teknikforvaltningen er ligeledes løbende i dialog med Børne- og Ungdomsforvaltningen om løbende tilpasninger af vejnettet i forbindelse med de årlige skoledistriktsændringer.

Budgetnotatet indeholder to initiativer, der bidrager til, at forvaltningen hurtigere kan igangsætte mindre skolevejsprojekter, så forvaltningen bedre og hurtigere kan imødekomme de ønsker til øget sikkerhed og tryghed, der fremsættes ifm. dialogen, jf. ovenfor.

Initiativ 1. Forlængelse af bevilling til sikre skoleveje

I Budget 2026 blev der afsat 15 mio. kr. i 2027 og 15 mio. kr. i 2028 til en bevilling til mindre skolevejsprojekter. Dette initiativ er en forlængelse af denne bevilling. Der afsættes midler allerede fra 2028 af, da anlæg fra eksisterende bevilling er fremrykket således, at der ikke længere anlægges i 2028.

Med dette initiativ afsættes der en yderligere bevilling på i alt 15 mio. kr. årligt i perioden 2028-2030 til mindre trafikale tiltag, der kan forbedre trafiksikkerhed og tryghed på skoleveje. Dette kunne fx være forbedrede krydsningspunkter, mindre cykelstiprojekter, signalanlæg, hastighedsdæmpede områder m.m. Erfaringer med den nuværende bevilling har vist, at en årlig bevilling på 15 mio. kr. passer godt til mængden af ønsker fra skolerne til trafiktiltag. Med en årlig bevilling i den størrelse vurderes det, at en stor del af skolernes løbende ønsker til trygheds- og sikkerhedsskabende initiativer på skolevejen vil kunne håndteres. Større skolevejsprojekter som cykelstier og evt. større ombygninger af kryds vil fortsat have behov for særskilte bevillinger.

Der skal som konsekvens af projektet afsættes 0,8 mio. kr. i 2028, 1,5 mio. kr. i 2029 og 2,3 mio. kr. til afledt drift i 2030 og frem for at kunne dække det øgede driftsbehov, der vil komme gennem skolevejsprojekterne, der implementeres med initiativ 1.

Træer, cykel- og bilparkeringspladser
Det er i aftale om byliv, parkering og sikre skoleveje besluttet, at der kan nedlægges bilparkeringspladser ifm. etablering af sikre skoleveje uden etablering af erstatningsparkeringspladser, hvis der nedlægges under ti pladser pr. projekt, og hvis belægningen er under 75 %.

Hvis et projekt nedlægger ti eller flere pladser, eller hvis belægningen er over 75 %, etableres der erstatningsparkeringspladser indenfor projektets økonomi svarende til det antal pladser, der nedlægges. Pladserne anlægges i vejplan og etableres tættest muligt på projektområdet.

Da konsekvenser for parkeringspladser ikke kendes, før bevillingen udmøntes, vil konsekvenser for parkeringsøkonomi også først forelægges ifm. udmøntning af bevillingen.

Initiativ 2. Permanent bevilling til sikre skoleveje i forbindelse med distriktsændringer
Med initiativ 2 afsættes der en permanent bevilling på 1,0 mio. kr. årligt til mindre skolevejstiltag, som der opstår behov for i forbindelse med Børne- og Ungdomsforvaltningens årlige skoledistriktsændringer. Det kunne f.eks. være etablering af sideheller, midterheller, justering af signalprogrammer eller forbedret belysning.

I det omfang, der ikke opstår nødvendige skolevejstilpasninger på baggrund af skoledistriktsændringer, benyttes midlerne i bevillingen til øvrige mindre skolevejstiltag.

Der skal som konsekvens af projektet årligt afsættes midler til afledt drift for at kunne dække det øgede driftsbehov, der vil komme gennem skolevejsprojekterne, der implementeres med initiativ 2. Da der forventeligt etableres yderligere skolevejsprojekter hvert år, som skal driftes, vil den afledte drift stige lineært med 30.000 kr. årligt.

Træer, cykel- og bilparkeringspladser
Projektet har ikke konsekvenser for antallet af træer, cykelparkeringspladser eller bilparkeringspladser.

Klima-, Miljø, og Teknikudvalget samt Borgerrepræsentationen forelægges løbende indstillinger om udmøntning af bevillingerne til skolevejsprojekter, herunder frigivelse af anlægsmidler. Partierne bag aftale om byliv, parkering og sikre skoleveje orienteres om skolevejsprojekterne forud for, at sagen forelægges udvalget.

Klima-, Miljø- og Teknikudvalget vil ligeledes i forbindelse med udmøntningen blive orienteret om konsekvenser for træer og cykelparkering samt tidsplan og ibrugtagning for de enkelte projekter.

Projektet forventes ibrugtaget løbende.

Forslag til aftaletekst

"Parterne er enige om at afsætte midler til en bevilling til sikre skoleveje.

Der afsættes:

- 45 mio. kr. på anlæg i perioden 2028-2030 til en bevilling til etablering af sikre skoleveje.
- 1 mio. kr. årligt på service fra 2027 og frem til skolevejsprojekter ifm. skoledistriktsændringer.
- 0,1 mio. kr. på service i 2027, 0,8 mio. kr. i 2028, 1,6 mio. kr. i 2029 og 2,4 mio. kr. i 2030 til afledt drift og vedligehold. Bevillingen skal øges med 0,03 mio. kr. årligt fra 2031 og frem ifm. den varige bevilling til skolevejsprojekter."

Økonomi

Tabel 1. Oversigt over aktiviteter på alle styringsområder

Aktiviteter i forslaget *(1.000 kr., 2027 p/l)*	**Styrings-område**	**2027**	**2028**	**2029**	**2030**	**I alt**
Initiativ 1. Forlængelse af bevilling til sikre skoleveje						
- Etablering af sikre skoleveje	Anlæg		15.000	15.000	15.000	45.000
- Afledt drift og vedligehold (varigt)	Service		750	1.500	2.250	4.500
Initiativ 1 i alt (netto)		**0**	**15.750**	**16.500**	**17.250**	**49.500**
Initiativ 2. Permanent bevilling til sikre skoleveje i forbindelse med distriktsændringer						
- Skolevejsprojekter ifm. skoledistriktsændringer (varigt)	Service	1.000	1.000	1.000	1.000	4.000
- Afled drift og vedligehold (varigt)	Service	30	60	90	120	300
Initiativ 2 i alt (netto)		**1.030**	**1.060**	**1.090**	**1.120**	**4.300**
Udgifter i alt (netto)		**1.030**	**16.810**	**17.590**	**18.370**	**53.800**

Klimapåvirkning

Tabel 2. Skønnet livscyklusvurdering af anlægsprojektet

Kilde til udledning	**Udledning pr. m² pr. år (kg CO_2e/ m²/år)**	**Udledning pr. år (ton CO_2e/år)**	**Samlet udledning (minimum maksimum ton CO_2e)**
Anlæg af KT150: E Initiativ 1. Forlængelse af bevilling til sikre skoleveje	Udfyldes kun ved byggeri	Udfyldes kun ved byggeri	744 - 873

Note: Udledningen er et beregnet skøn baseret på den forventede klimapåvirkning over projektets livscyklus. Den forventede udledning er forbundet med usikkerhed.

Risikovurdering og proces

Den overordnede risikovurdering er, at initiativet er ukompliceret, og der er derfor ikke afsat midler til risikotillæg.

Tidligere afsatte midler

Der blev ved Budget 2026 afsat 30,0 mio. kr. samlet på anlæg i 2027-2028 til bevilling til mindre og større skolevejs-tiltag

1.000 kr., løbende p/l	**2027**	**2028**
Budgetaftale 2026	15.000	15.000
Afsatte midler i alt	**15.000**	**15.000**

Administrativt bilag

Bevillingstekniske oplysninger

Tabel 3. Anlægsprojekter

1.000 kr., 2027 p/l	Udvalg	Bevilling	*	p/l ja/nej	2027	2028	2029	2030	I alt
Anlægsudgifter									
Projektering, initiativ 1	KTU	2000 – Ordinær anlæg	X	Ja		2.000	2.000	2.000	6.000
Udførsel, initiativ 1	KTU	2000 – Ordinær anlæg		Ja		11.000	11.000	11.000	33.000
Bygherreudgifter, initiativ 1	KTU	2000 – Ordinær anlæg	X	Ja		2.000	2.000	2.000	6.000
Anlægsudgifter i alt					**0**	**15.000**	**15.000**	**15.000**	**45.000**
Afledt drift og vedligehold									
Afledt drift og vedligehold, initiativ 1 (varigt)	KTU	1000 – Ordinær drift		Ja		750	1.500	2.250	4.500
Afledte serviceudgifter i alt					**0**	**750**	**1.500**	**2.250**	**4.500**

Tabel 4. Service

1.000 kr., 2027 p/l	Udvalg	Bevilling	Indtægt/ udgift	p/l ja/nej	2027	2028	2029	2030	I alt
Udførsel, initiativ 2 (varigt)	KTU	1000 – Ordinær drift	U	Ja	1.000	1.000	1.000	1.000	4.000
Serviceudgifter i alt					**1.000**	**1.000**	**1.000**	**1.000**	**4.000**
Afledt drift og vedligehold									
Afledt drift og vedligeholde, initiativ 2 (varigt)*	KTU	1000 – Ordinær drift	U	Ja	30	60	90	120	300
Afledte serviceudgifter i alt					**30**	**60**	**90**	**120**	**300**

*Afsættes bevillingen i initiativ 2 permanent vil det betyde, at den afledte drift øges med 30.000 kr. årligt.

Øvrige tekniske oplysninger

Bydele

Bydækkende: ☒											
Bispebjerg	☐	Indre by	☐	Vesterbro/Kgs. Enghave	☐	Valby	☐	Amager Øst	☐	Udenbys	☐
Nørrebro	☐	Østerbro	☐	Brønshøj/Husum	☐	Vanløse	☐	Amager Vest	☐		
Adresse		Bydækkende									

Høring

Har budgetnotatet været i høring?	**Ja**	**Nej**
Ejendomsfaglig høring i KEK/ByK/KEJD		X
IT-projekt (KIT)		X

KT151 Etablering af yderlige midlertidige grønne byrum i Middelalderbyen

Foto Københavns Kommune

Kategorisering	
Need to	
Rettidig omhu	
Specifik udfordring	
Bestilt af fagudvalg	
Bestilling af politisk parti	X
Bevillingsudløb	
Tilpasset bevillings-udløb	
Henvist sag	
Bestilling fra borg-mesterforum eller tværgående pakke	
Bestilt administrativt	

Resume

Budgetnotatet er udarbejdet pba. aftale om byliv, parkering og sikre skoleveje og indeholder to scenarier om etablering af midlertidige byrum i Middelalderbyen.

Beslutning

- Der skal træffes beslutning om at afsætte 3,0 mio. kr. på anlæg i perioden 2027-2028 til yderligere midlertidige grønne byrum i Middelalderbyen (scenarie 1).
- Der skal træffes beslutning om at afsætte 6,0 mio. kr. på anlæg i perioden 2026-2028 til yderligere midlertidige grønne byrum i og i nærområderne omkring Middelalderbyen (scenarie 2).

Scenarierne er gensidigt udelukkende.

Indhold

Partierne bag aftalen om byliv, parkering og sikre skoleveje har bestilt et budgetnotat til forhandlingerne om Budget 2027 om en udvidelse af projektet om midlertidige grønne byrum i Middelalderbyen, der blev vedtaget med Overførselssagen 2025-2026.

Budgetnotatet indeholder to scenarier for etablering af midlertidige byrumselementer på ledige arealer, herunder allerede omdannede parkeringspladser. Uanset scenarie, vil projektet erstatte de resterende bænke i Middelalderbyen, der er midlertidigt opsat for at forebygge ulovlige parkeringer (straksbænke). Scenarie 2 er en opskalering af indsatsen i scenarie 1, så der kan etableres flere midlertidige byrum, der også kan placeres i nærområderne til Middelalderbyen.

Afhængigt af materialer og lokation, vil nogle af de midlertidige byrumsløsninger forventeligt kunne blive i byrummet i mange år, i det omfang de kan driftes forsvarligt og indenfor den afsatte driftsramme. Inventaret står, til det erstattes af nye tiltag, herunder flagskibsprojekter, og skal i videst muligt omfang kunne genbruges i andre projekter.

Scenarierne koordineres med andre initiativer i Middelalderbyen, herunder udeservering, cykelparkering, flagskibsprojekter mv.

De midlertidige byrumselementer tilpasses det konkrete sted og behov og tager hensyn til Byrums- og Trafikplanen for Middelalderbyen, borgersamlingens anbefalinger samt erfaringer fra tidligere midlertidige byrumsprojekter i Middelalderbyen.

Lokaludvalg og Miljøpunkt orienteres løbende om projektet.

For begge scenarier gælder, at projektets elementer vil blive etableret løbende gennem projektets levetid frem til ultimo 2028. Projektet forventes således ibrugtaget (tilgængeligt og afleveret) i december 2028. Det forventes, at det første inventar kan ibrugtages i efteråret 2027.

Rammer for midlertidige byrumstiltag
De midlertidige byrum kan bl.a. bestå af plantebede eller -kummer, opholdsmuligheder, maling af asfalt, lege- og træningsfaciliteter m.m. Til dette budgetnotat er der udarbejdet et inspirationskatalog med eksempler på midlertidige byrumsprojekter og inventar fra ind- og udland (bilag 1). Kataloget er ikke en udtømmende oversigt, men blot referenceprojekter til inspiration. Forvaltningen vil med inspiration fra kataloget udvælge relevante lokationer i og i nærområderne til Middelalderbyen (alt efter scenarie) og etablere kontekstilpasset inventar.

Udformningen af midlertidige tiltag afhænger af myndighedsgodkendelse fra politiet, hvis projekterne etableres på vejareal.

Bevillingen placeres under Klima-, Teknik og Miljøforvaltningens program for midlertidige og mindre anlægsprojekter, som er oprettet pr. 1. januar 2026 og besluttet i Borgerrepræsentationen den 25. juni 2026. Programmet skal sikre de organisatoriske rammer for hurtig eksekvering på udvalgte mindre projekter. Det betyder, at nye tiltag kan implementeres hurtigt og evt. tilpasses efter ibrugtagning ved behov. Klima-, Miljø- og Teknikudvalget vil blive orienteret om de konkrete indsatser i Middelalderbyen ifm. de årlige afrapporteringer om projekter i programmet.

Scenarie 1. Midlertidige grønne byrum i Middelalderbyen
Scenarie 1 omhandler etablering af midlertidige grønne på ledige arealer i Middelalderbyen, herunder erstatning af de resterende straksbænke. Initiativet indebærer kortlægning og udpegning af ledige arealer, hvorefter der løbende vil blive etableret midlertidige grønne byrum tilpasset den konkrete placering. Antallet af byrum afhænger af størrelsen på lokationer, der udpeges.

Der skal som konsekvens af anlægsprojektet afsættes 0,33 mio. kr. årligt ved fuld indfasning til renhold, drift og vedligehold af byrumstiltagene.

Scenarie 2. Midlertidige grønne byrum i og i nærområderne omkring Middelalderbyen
Scenarie 2 er en opskalering af scenarie 1 og vil omhandle ledige arealer i Middelalderbyen, herunder erstatning af de resterende straksbænke. Processen er den samme som for scenarie 1. Imidlertid vil det også blive undersøgt, om det er muligt at etablere grønne byrumsløsninger i de nære områder uden for Middelalderbyen. Forventeligt vil det være muligt at finde større ledige arealer udenfor Middelalderbyen, hvilket kan gøre det muligt at etablere anderledes og større byrum. Ved en større bevilling kan der således etableres flere og/eller større grønne byrum med flere og/eller større byrumselementer. Igen afhænger antallet af byrum af størrelsen på lokationerne.

Der skal som konsekvens af anlægsprojektet afsættes 0,66 mio. kr. årligt ved fuld indfasning til renhold, drift og vedligehold af byrumstiltagene.

Træer, cykel- og bilparkeringspladser
Scenarierne har ikke konsekvenser for antallet af træer, cykel- eller bilparkeringspladser. Scenarierne vil kunne tilføre byen flere planter, træer og cykelparkeringspladser i en midlertidig periode.

Forslag til aftaletekst

Da budgetnotatet indeholder flere mulige scenarier, indgår der ikke forslag til aftaletekst.

Økonomi

Tabel 1. Oversigt over aktiviteter på alle styringsområder scenarie 1

Aktiviteter i forslaget *(1.000 kr., 2026 p/l)*	**Styrings-område**	**2027**	**2028**	**2029**	**2030**	**I alt**
- Etablering af grønne byrum i Middelalderbyen	Anlæg	1.500	1.500			3.000
- Afledt drift og vedligehold	Service	110	220	330	330	990
Scenarie 1 i alt (netto)		**1.610**	**1.770**	**330**	**330**	**3.990**

Tabel 2. Oversigt over aktiviteter på alle styringsområder scenarie 2

Aktiviteter i forslaget *(1.000 kr., 2026 p/l)*	**Styrings-område**	**2027**	**2028**	**2029**	**2030**	**I alt**
- Etablering af grønne byrum i og i nærområdet omkring Middelalderbyen	Anlæg	3.000	3.000			6.000
- Afledt drift og vedligehold	Service	220	440	660	660	1.980
Scenarie 2 i alt (netto)		**3.220**	**3.440**	**660**	**660**	**7.980**

Klimapåvirkning

Tabel 3. Skønnet livscyklusvurdering af anlægsprojektet

Kilde til udledning	**Udledning pr. m² pr. år (kg CO_2e/ m²/år)**	**Udledning pr. år (ton CO_2e/år)**	**Samlet udledning (ton CO_2e)**
Anlæg af KT151: Scenarie 1	Udfyldes kun ved byggeri	Udfyldes kun ved byggeri	3,4 – 12,1
Anlæg af KT151: Scenarie 2	Udfyldes kun ved byggeri	Udfyldes kun ved byggeri	6,8 - 24

Note: Udledningen er et beregnet skøn baseret på den forventede klimapåvirkning over projektets livscyklus. Den forventede udledning er forbundet med usikkerhed.

Risikovurdering og proces

Projektet er ukompliceret, og der afsættes derfor ikke midler til risikotillæg.

Tidligere afsatte midler

I Budget 2023 blev der afsat 16,3 mio. kr. til bl.a. nedlæggelse af 600 bilparkeringspladser og flytning og etablering af cykelparkering, mv. I Budget 2024 blev der afsat 5,2 mio. kr. til en foranalyse og dispositionsforslag for flagskibsprojekterne A og B (4,1 mio.kr.), anvendelse af private parkeringsanlæg til cykelparkering (0,3 mio. kr.) samt foranalyse for bylivsgade på Hovedvagtsgade (0,8 mio. kr.). I Budget 2025 blev der afsat 9,2 mio. kr. til etablering af midlertidige byrumstiltag i Middelalderbyen. I Budget 2026 blev der afsat 37,0 mio. kr. til Flagskibsprojekt A og Flagskibsprojekt B. Ved Overførselssagen 2025-26 blev der afsat 0,4 mio. kr. til midlertidige grønne byrum.

1.000 kr., løbende p/l	**2022**	**2023**	**2024**	**2025**	**2026**
Budgetaftale 2023		16.300			
Budgetaftale 2024			5.200		
Budgetaftale 2025				9.232	
Budgetaftale 2026					37.000
Overførselssagen 2025-26					375
Afsatte midler i alt	**0**	**16.300**	**5.200**	**9.232**	**37.375**

Administrativt bilag

Bevillingstekniske oplysninger

Tabel 4. Anlægsprojekter – Scenarie 1

1.000 kr., 2026 p/l	Udvalg	Bevilling	*	p/l ja/nej	2027	2028	2029	2030	I alt
Anlægsudgifter									
Projektering	KTU	2000 – Ordinær anlæg	X	Ja	150	150			**300**
Udførsel	KTU	2000 – Ordinær anlæg	X	Ja	1.050	1.050			**2.100**
Bygherreudgifter	KTU	2000 – Ordinær anlæg	X	Ja	300	300			**600**
Anlægsudgifter i alt					**1.500**	**1.500**	**0**	**0**	**3.000**
Afledt drift og vedligehold									
Afledt drift og vedligehold, scenarie 1 (varigt)	KTU	1000 – Ordinær drift		Ja	110	220	330	330	**990**
Afledte serviceudgifter i alt					**110**	**220**	**330**	**330**	**990**

Tabel 5. Anlægsprojekter – Scenarie 2

1.000 kr., 2026 p/l	Udvalg	Bevilling	*	p/l ja/nej	2027	2028	2029	2030	I alt
Anlægsudgifter									
Projektering	KTU	2000 – Ordinær anlæg	x	Ja	200	200			**400**
Udførsel	KTU	2000 – Ordinær anlæg	x	Ja	2.400	2.400			**4.800**
Bygherreudgifter	KTU	2000 – Ordinær anlæg	x	Ja	400	400			**800**
Anlægsudgifter i alt					**3.000**	**3.000**	**0**	**0**	**6.000**
Afledt drift og vedligehold									
Afledt drift og vedligehold, scenarie 2 (varigt)	KTU	1000 – Ordinær drift		Ja	220	440	660	660	**1.980**
Afledte serviceudgifter i alt					**220**	**440**	**660**	**660**	**1.980**

Øvrige tekniske oplysninger

Bydele

Bydækkende: ☐											
Bispebjerg	☐	Indre by	☒	Vesterbro/Kgs. Enghave	☐	Valby	☐	Amager Øst	☐	Udenbys	☐
Nørrebro	☐	Østerbro	☐	Brønshøj/Husum	☐	Vanløse	☐	Amager Vest	☐		
Adresse		Middelalderbyen									

Høring

Har budgetnotatet været i høring?	**Ja**	**Nej**
Ejendomsfaglig høring i KEK/ByK/KEJD		X
IT-projekt (KIT)		X

Bilag

Bilag 1. Inspirationskatalog for midlertidigt byrumsinventar

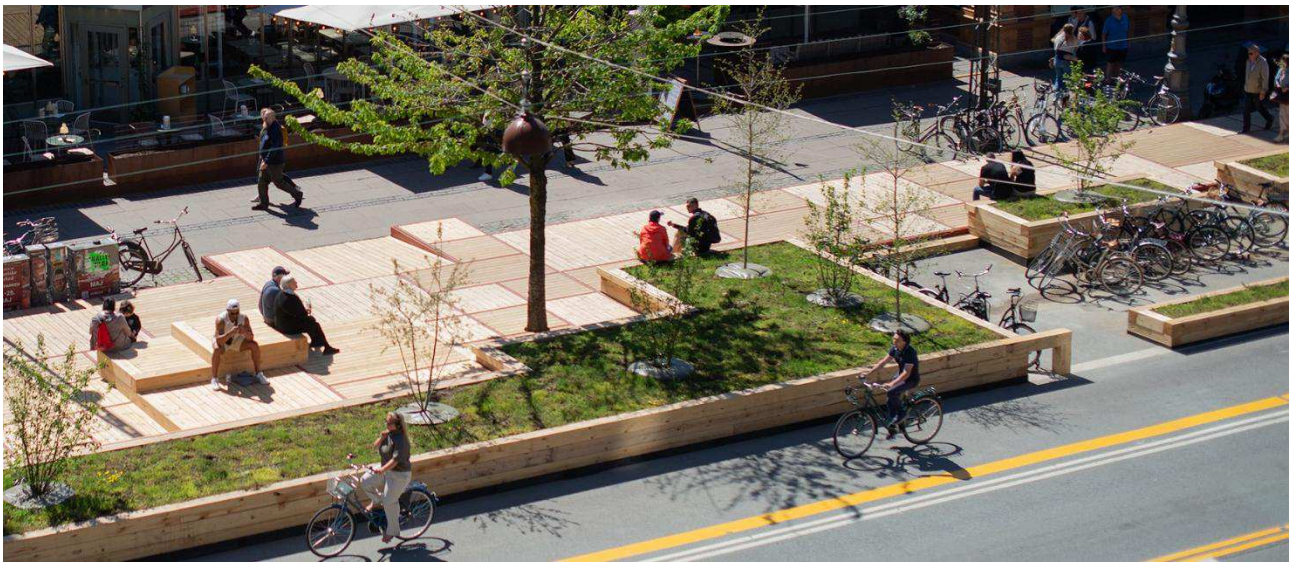
Inspirationskatalog for midlertidigt byrumsinventar

Referencer og eksempler på midlertidige byrumsprojekter og -inventar

Danmark

København

Thisted

Odense

13

Sverige

Stockholm

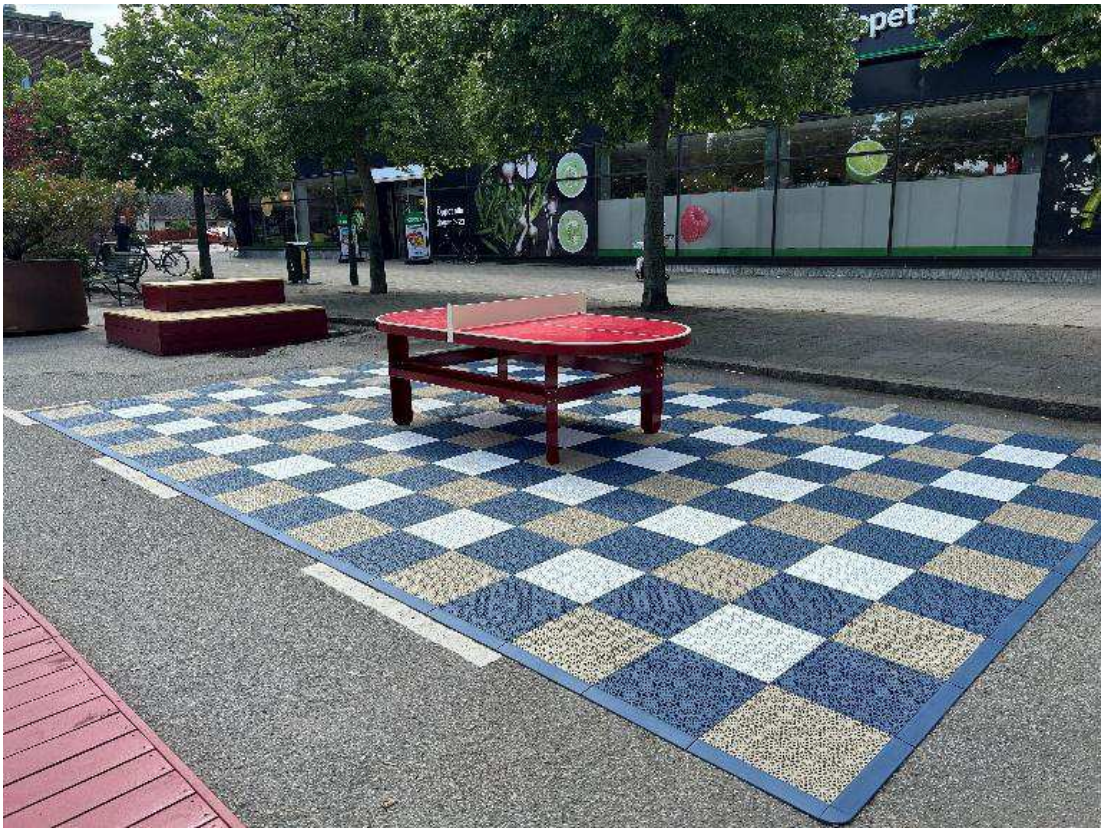

Malmø

SKEPPSBRON

UNDU 118197
22GB

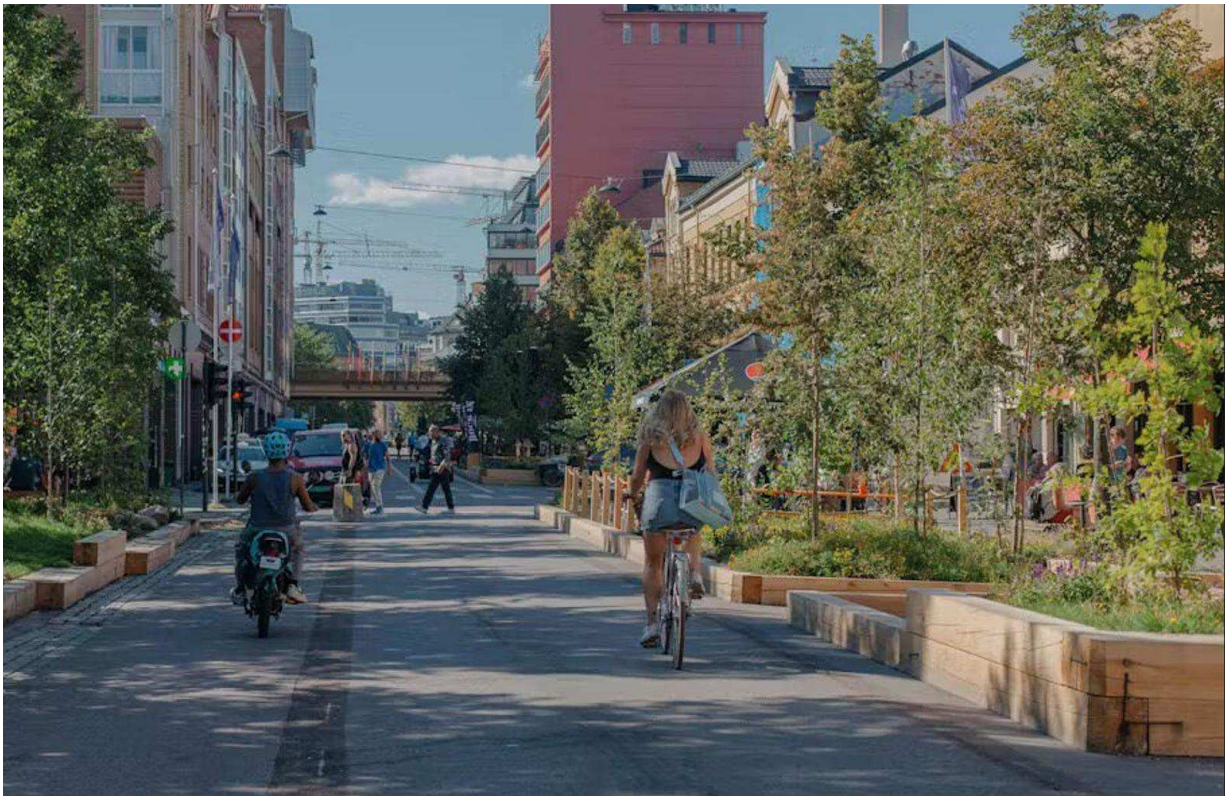

DSV

Öppet alla

Norge

Oslo

Schweiz

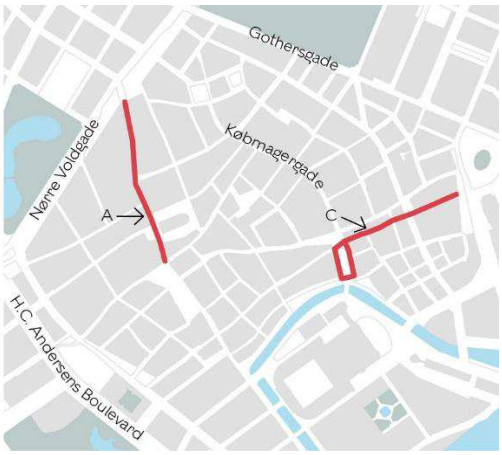
Basel

Foto: Københavns Kommune

KT152 Flagskibsprojekt A + C i Middelalderbyen

Kategorisering	
Need to	
Rettidig omhu	
Specifik udfordring	
Bestilt af fagudvalg	
Bestilling af politisk parti	X
Bevillingsudløb	
Tilpasset bevillings-udløb	
Henvist sag	
Bestilling fra borg-mesterforum eller tværgående pakke	
Bestilt administrativt	

Resume

Budgetnotatet er udarbejdet pba. aftale om byliv, parkering og sikre skoleveje og omhandler tre initiativer i Middelalderbyen. Initiativ 1 indeholder sidste del af Flagskibsprojekt A "Nørregade", initiativ 2 indeholder Flagskibsprojekt C fra Bremerholm til Kongens Nytorv og initiativ 3 indeholder Flagskibsprojekt C fra Bremerholm til og med Højbro Plads.
Initiativerne vil bidrage til bedre forhold og oplevelser for fodgængere, bedre cykelforhold og lokale grønne oplevelser.

Projektet i initiativ 1 kan med finansiering i Budget 2027 udføres i synergi med Flagskibsprojekt A "Dyrkøb og Bispetorvet" vedtaget ved Budget 2026, hvilket vil sikre, at området ikke skal afspærres flere gange. Hvis projektet finansieres ved senere forhandlinger, kan det resultere i et dyrere projekt og større gene for områdets brugere.

Beslutning

- Der skal træffes beslutning om at afsætte i alt 18,7 mio. kr. på anlæg i perioden 2027-2031 til Flagskibsprojekt A "Nørregade" (initiativ 1).
- Der skal træffes beslutning om at afsætte i alt 23,1 mio. kr. på anlæg i perioden 2027-2030 til Flagskibsprojekt C fra Bremerholm til Kongens Nytorv (initiativ 2).
- Der skal træffes beslutning om at afsætte i alt 32,4 mio. kr. på anlæg i perioden 2027-2031 til Flagskibsprojekt C fra Bremerholm til og med Højbro Plads (initiativ 3).

Indhold

Partierne bag aftalen om byliv, parkering og sikre skoleveje har bestilt et budgetnotat til forhandlingerne om Budget 2027 om flagskibsprojekt A og C i Middelalderbyen. Københavns Borgerrepræsentation vedtog den 2. februar 2023 Byrums- og Trafikplanen for Middelalderbyen. I byrums- og trafikplanen indgår der ni flagskibsprojekter (A-I), der omfatter nye anlæg på centrale gader og pladser. Det er ikke muligt at nedskalere projekterne, men flagskibsprojekt C kan etapeinddeles og fremgår derfor som hhv. initiativ 2 og 3. Der vil samlet set være en besparelse på 5,2 mio. kr., hvis initiativ 2 og 3 vælges samtidig.

Ved Budget 2026 blev der afsat midler til Flagskibsprojekt A "Dyrkøb og Bispetorvet" samt Flagskibsprojekt B "Skindergade, Vestergade og Gammeltorv".

Initiativ 1. Anlæg af flagskibsprojekt A "Nørregade"
Med initiativ 1 anlægges Nørregade som ny cykelgade i forlængelse af cykelgaden i Vendersgade mod nord under forudsætning af, at der findes alternativer for den gennemkørende trafik og varelevering. Alternativt etableres en anden løsning på strækningen med forbedringer for cyklende eksempelvis i form af forsætninger for at sikre lav hastighed. Fælles for de to løsninger vil være, at kørebanearealet indsnævres, og fortovene i gaden udvides mest muligt og holdes fri for inventar af hensyn til tilgængelighed. Ydermere etableres bedre overgange for fodgængere på strækningen i form af gennemførte fortove og granitbelægninger.

Projektet har til formål at forbedre forholdene for cyklister og fodgængere.

Nørregade har skybrudsrender, som er etableret af HOFOR. Behovet for skybrudssikring skal indarbejdes og koordineres med HOFOR i den kommende projektering.

I Byrums- og Trafikplan for Middelalderbyen planlægges Nørregade som cykelgade. Den seneste trafiktælling fra 2025 i Nørregade viste, at der kører 3.300 motorkøretøjer (hverdagsdøgntrafik) på strækningen. Forvaltningen anbefaler, at der ikke etableres cykelgader på strækninger med mere end 2.500 motorkøretøjer (hverdagsdøgnstrafik) jf. forvaltningens retningslinjer for cykel- og vejprojekter "Cykelfokus". Forvaltningen vurderer desuden, at der vil være udfordringer med vareleveringen i Nørregade. Forvaltningen vil derfor under projekteringen undersøge alternativer for den gennemkørende biltrafik og for varelevering herunder muligheden for at kunne skilte med af- og pålæsning således, at Nørregade kan leve på til anbefalingerne som cykelgade i Cykelfokus. Desuden undersøges det, om en anden løsning end cykelgade er bedre. En alternativ løsning vil stadig indeholde fortovsudvidelser samt gennemførte fortove langs sidegaderne.

Der skal som en konsekvens af anlægsprojektet afsættes 0,13 mio. kr. årligt til afledt drift. Midlerne går til drift og vedligehold samt øget renhold af belægninger og brønde.

Klima-, Miljø- og Teknikudvalget forelægges forventeligt indstilling om projektforslag og frigivelse af resterende anlægsmidler i 2. kvartal 2028.

Anlægsprojektet forventes ibrugtaget (tilgængeligt) i oktober 2030 og ibrugtaget (afleveret) i marts 2031.

Initiativ 2. Anlæg af flagskibsprojekt C fra Bremerholm til Kongens Nytorv
Med initiativ 2 anlægges Lille Kongensgade (fra Bremerholm til Kongens Nytorv) som gågade med cykler, beboer- og varekørsel tilladt. Hele forløbet fra Bremerholm til Kongens Nytorv har et blandet udbud af butikker og restauranter. Lille Kongensgade anlægges med ensartet belægning fra facade til facade med vægt på at definere belægningsmæssige overgange mod facaderne. Fremkommeligheden for fodgængere og cyklister prioriteres højt, og der etableres smalle inventarzoner langs facaderne, som kan anvendes til udeservering, vareudstilling m.v. Der opstilles enkelte bænke i gaderne.

Lille Kongensgade indgår i et forsøg med udeservering på vejbanen fra 2025-2028, som blev besluttet med Budget 2025. Et kommende anlægsprojekt tager højde for denne udeservering.

Der skal som en konsekvens af anlægsprojektet afsættes 0,27 mio. kr. årligt til afledt drift. Midlerne går til drift og vedligehold af byinventar samt øget renhold.

Klima-, Miljø-, og Teknikudvalget forelægges forventeligt indstilling om projektforslag og frigivelse af anlægsmidler i 2. kvartal 2028.

Anlægsprojektet forventes ibrugtaget (tilgængeligt) i maj 2030 og ibrugtaget (afleveret) i oktober 2030.

Klimatilpasning
Forvaltningen vil sammen med HOFOR analysere, om der i dette projektområde er et behov for at klimatilpasse HOFOR's kloaksystem. Dette behov kan indfries ved at anlægge et klimatilpasningsprojekt i form af et grønt overfladeprojekt i synergi med flagskibsprojektet (initiativ 2). Overfladeprojektet vil samtidig understøtte øget biodiversitet og reducere varmeø-effekten. Klimatilpasningsprojektet kan finansieres af HOFOR's spildevandstakster. Forvaltningen vil derfor i den videre projektering og i samarbejde med HOFOR beregne og analysere, om det er muligt at indarbejde et overfladeprojekt i projektet og vil i givet fald vende tilbage med en indstilling om igangsættelse af og lånoptag for dette projekt.

Initiativ 3. Anlæg af flagskibsprojekt C fra Bremerholm til og med Højbro Plads
Med initiativ 3 anlægges vejstrækningen Lille Kongensgade til Bremerholm og Store Kirkestræde til Lille Kongensgade (fra Nikolaj Plads til Bremerholm) og Store Kirkestræde som gågader med cykel-, beboer- og varekørsel tilladt i forlængelse af Strædet længere mod vest. Hele forløbet fra Højbro Plads til Bremerholm har et blandet udbud af butikker og restauranter. Lille Kongensgade og Store Kirkestræde anlægges med ensartet belægning fra facade til facade med vægt på at definere belægningsmæssige overgange mod facaderne. Fremkommeligheden for fodgængere og cyklister prioriteres højt, og der etableres smalle inventarzoner langs facaderne, som kan anvendes til udeservering, vareudstilling m.v. Der opstilles enkelte bænke i gaderne.

Lille Kongensgade indgår i et forsøg med udeservering på vejbanen fra 2025-2028, som blev besluttet med Budget 2025. Et kommende anlægsprojekt tager højde for denne udeservering.

Nikolaj Plads (nord)
Den nordlige del af Nikolaj Plads er i Byrums- og trafikplanen i Middelalderbyen udpeget til en plads for ikke-kommercielt ophold. Der kan afholdes lejlighedsvise arrangementer. Nikolaj Plads' brolægning udvides helt til facaden mod nord, og den tidligere kørebane får status af gågade med cykler, beboer- og varekørsel tilladt i forlængelse af forløbet i Lille Kongensgade og Store Kirkestræde. Bænke og andet inventar placeres på ny med skiftende orientering, så inventaret ikke vender ryggen mod omgivelserne. Pladsen genindrettes på tilsvarende vis i det nordøstlige hjørne.

Ifm. projektet skal en handicapplads (besøgsplads) på pladsen omplaceres.

Højbro Plads
Højbro Plads skal rumme både kommercielle aktiviteter og ikke-kommercielt ophold. Pladsen giver samtidig adgang til Strøget og Købmagergade for gående fra bl.a. metrostationen på Gammel Strand. Med den foreslåede gågade i St. Kirkestræde og Lille Kongensgade vil pladsen i endnu højere grad blive en del af områdets fodgængerruter. I projekteringen fastlægges den overordnede indretning og design af vejene og pladsen samt forslag til arealdisposition, som følger beskrivelsen af forslaget i Byrums- og Trafikplanen for Middelalderbyen, under hensyn til tryg og sikker afvikling af cykler og gående og eksisterende retningslinjer om udformning af infrastruktur i Københavns Kommune. Hvis belægningen ændres på pladsen i øvrigt, indarbejdes et spor i granit, der viser forløbet af den middelalderlige vandlinje. Dette vil blive kortlagt under projekteringen.

Der er én handicapparkeringsplads, der vil blive nedlagt og reetableret i området. Der nedlægges ingen ordinære parkeringspladser.

Der skal som en konsekvens af anlægsprojektet afsættes 0,26 mio. kr. årligt til afledt drift. Midlerne går til drift og vedligehold af byinventar samt øget renhold.

Klima-, Miljø-, og Teknikudvalget forelægges forventeligt indstilling om projektforslag og frigivelse af anlægsmidler i 3. kvartal 2028.

Anlægsprojektet forventes ibrugtaget (tilgængeligt) i oktober 2030 og ibrugtaget (afleveret) i marts 2031.

Der kan opnås synergi i form af besparelser ved at vælge både initiativ 2 og 3.

Træer, cykel- og bilparkeringspladser
Initiativerne har ikke konsekvenser for antallet af træer, cykel- eller bilparkeringspladser.

Forslag til aftaletekst

"Parterne er enige om at afsætte midler til finansiering af flagskibsprojekt A "Nørregade" samt flagskibsprojekt C "Lille Kongensgade, Nikolaj Plads (nord), Store Kirkestræde og Højbro Plads".

Der afsættes:
- 69,0 mio. kr. samlet på anlæg i perioden 2027-2031 til anlæg af flagskibsprojekterne A og C.
- 0,2 mio. kr. i 2030 og 0,7 mio. kr. årligt i 3031 og frem til afledt drift og vedligehold."

Økonomi

Tabel 1. Oversigt over aktiviteter på alle styringsområder

Aktiviteter i forslaget *(1.000 kr., 2027 p/l)*	**Styrings-område**	**2027**	**2028**	**2029**	**2030**	**2031**	**I alt**
Initiativ 1. Anlæg af fagskibsprojekt A "Nørregade							
- Anlæg	Anlæg	770	1.540	3.500	12.700	150	18.660
- Afledt drift og vedligehold	Service				21	127	148
Initiativ 1 i alt (netto)		**770**	**1.540**	**3.500**	**12.721**	**277**	**18.808**
Initiativ 2. Anlæg af flagskibsprojekt C fra Bremerholm til Kongens Nytorv							
- Anlæg	Anlæg	804	1.786	14.706	5.807		23.103
- Afledt drift og vedligehold	Service				136	271	407
Initiativ 2 i alt (netto)		**804**	**1.786**	**14.706**	**5.943**	**271**	**23.510**
Initiativ 3. Anlæg af flagskibsprojekt C fra Bremerholm til og med Højbro Plads							
- Anlæg	Anlæg	1.003	1.619	9.442	20.242	104	32.410
- Afledt drift og vedligehold	Service				43	259	302
Initiativ 3 i alt (netto)		**1.003**	**1.619**	**9.442**	**20.285**	**363**	**32.712**
Besparelse hvis initiativ 2 og 3 vælges		-209	-522	-1.253	-3.238		-5.222
Udgifter i alt (netto)		**2.368**	**4.423**	**26.395**	**35.711**	**911**	**69.808**

Klimapåvirkning

Tabel 2. Skønnet livscyklusvurdering af anlægsprojektet

Kilde til udledning	**Udledning pr. m² pr. år (kg CO_2e/ m²/år)**	**Udledning pr. år (ton CO_2e/år)**	**Samlet udledning (ton CO_2e)**
Initiativ 1	Udfyldes kun ved byggeri	Udfyldes kun ved byggeri	345 - 385
Initiativ 2	Udfyldes kun ved byggeri	Udfyldes kun ved byggeri	442 - 492
Initiativ 3	Udfyldes kun ved byggeri	Udfyldes kun ved byggeri	614 - 685

Note: Udledningen er et beregnet skøn baseret på den forventede klimapåvirkning over projektets livscyklus. Den forventede udledning er forbundet med usikkerhed.

Risikovurdering og proces

Den overordnede risikovurdering er, at anlægsprojektet i alle tre initiativer er kompliceret, og der er derfor afsat 10 % af anlægsomkostningerne til risikotillæg. Initiativerne ligger i Middelalderbyen, og der er stor risiko for arkæologiske fund og uforudsete fredningsforhold. Disse forhold afdækkes tidligt i projektfasen.

Tidligere afsatte midler

Der blev ved Budget 2026 afsat midler til TM112 Flagskibsprojekt A og B i Middelalderbyen, initiativ 1, scenarie 3.

1.000 kr., løbende p/l	**2026**	**2027**	**2028**	**2029**	**2030**
Budgetaftale 2026	1.500	1.400	1.400	16.350	8.650
Afsatte midler i alt	**1.500**	**1.400**	**1.400**	**16.350**	**8.650**

Administrativt bilag

Tabel 3. Anlægsprojekter

1.000 kr., 2027 p/l	Udvalg	Bevilling	*	p/l ja/nej	2027	2028	2029	2030	2031	I alt
Anlægsudgifter										
Projektering, initiativ 1	KTU	2000 – Ordinær anlæg	X	Ja	170	750	240			**1.160**
Projektering, initiativ 1	KTU	2000 – Ordinær anlæg		Ja				350	100	**450**
Udførsel, initiativ 1	KTU	2000 – Ordinær anlæg		Ja			2.370	11.850		**14.220**
Bygherreudgifter, initiativ 1	KTU	2000 – Ordinær anlæg	X	Ja	500	790	890			**2.180**
Bygherreudgifter, initiativ 1	KTU	2000 – Ordinær anlæg		Ja				350	50	**400**
Evaluering, initiativ 1	KTU	2000 – Ordinær anlæg	X	Ja	100					**100**
Evaluering, initiativ 1	KTU	2000 – Ordinær anlæg		Ja				150		**150**
Projektering, initiativ 2	KTU	2000 – Ordinær anlæg	X	Ja	282	1.044	188			**1.514**
Projektering, initiativ 2	KTU	2000 – Ordinær anlæg		Ja				188		**188**
Udførsel, initiativ 2	KTU	2000 – Ordinær anlæg		Ja			13.693	5.222		**18.915**
Bygherreudgifter, initiativ 2	KTU	2000 – Ordinær anlæg	X	Ja	418	742	825			**1.985**
Bygherreudgifter, initiativ 2	KTU	2000 – Ordinær anlæg		Ja				209		**209**
Evaluering, initiativ 2	KTU	2000 – Ordinær anlæg	X	Ja	104					**104**
Evaluering, initiativ 2	KTU	2000 – Ordinær anlæg		Ja				188		**188**
Projektering, initiativ 3	KTU	2000 – Ordinær anlæg	X	Ja	324	1.013	877			**2.214**
Projektering, initiativ 3	KTU	2000 – Ordinær anlæg		Ja				188		**188**
Udførsel, initiativ 3	KTU	2000 – Ordinær anlæg		Ja			7.646	19.114		**26.760**
Bygherreudgifter, initiativ 3	KTU	2000 – Ordinær anlæg	X	Ja	522	606	919			**2.047**
Bygherreudgifter, initiativ 3	KTU	2000 – Ordinær anlæg		Ja				731	104	**835**

Evaluering, initiativ 3	KTU	2000 – Ordinær anlæg	X	Ja	157					**157**
Evaluering, initiativ 3	KTU	2000 – Ordinær anlæg		Ja				209		**209**
Projektering, besparelse ved valg af alle initiativer 2-3	KTU	2000 – Ordinær anlæg	X	Ja	-105	-261	-127			**-493**
Udførsel, besparelse ved valg af alle initiativer 2-3	KTU	2000 – Ordinær anlæg		Ja			-1.000	-3.238		**-4.238**
Bygherreudgifter, besparelse ved valg af alle initiativer 2-3	KTU	2000 – Ordinær anlæg	X	Ja	-104	-261	-126			**-491**
Anlægsudgifter i alt					**2.368**	**4.423**	**26.395**	**35.511**	**254**	**68.951**
Afledt drift og vedligehold										
Afledt drift og vedligehold (varigt), initiativ 1	KTU	1000 – Ordinær drift		Ja				21	127	148
Afledt drift og vedligehold (varigt), initiativ 2	KTU	1000 – Ordinær drift		Ja				136	271	407
Afledt drift og vedligehold (varigt), initiativ 3	KTU	1000 – Ordinær drift		Ja				43	259	302
Afledte serviceudgifter i alt					**0**	**0**	**0**	**200**	**657**	**857**

Øvrige tekniske oplysninger

Bydele

Bydækkende: ☐											
Bispebjerg	☐	Indre by	☒	Vesterbro/Kgs. Enghave	☐	Valby	☐	Amager Øst	☐	Udenbys	☐
Nørrebro	☐	Østerbro	☐	Brønshøj/Husum	☐	Vanløse	☐	Amager Vest	☐		
Adresse	Højbro Plads, Store Kirkestræde, Nikolaj Plads (nord), Lille Kongensgade, Nørregade										

Høring

Har budgetnotatet været i høring?	**Ja**	**Nej**
Ejendomsfaglig høring i KEK/ByK/KEJD		X
IT-projekt (KIT)		X

KT154 15-20 grønne bylivsgader

Kategorisering	
Need to	
Rettidig omhu	
Specifik udfordring	
Bestilt af fagudvalg	
Bestilling af politisk parti	X
Bevillingsudløb	
Tilpasset bevillings-udløb	
Henvist sag	
Bestilling fra borg-mesterforum eller tværgående pakke	
Bestilt administrativt	

Resume

Budgetnotatet er udarbejdet pba. aftale om byliv, parkering og sikre skoleveje og indeholder etablering af 15-20 grønne bylivsgader gennem en udvidelse af Bylivsgadepuljen, som omdanner egnede gader med udgangspunkt i borgernes projektidéer. Budgetnotatet indeholder derudover midler til anlæg og leje af erstatningsparkeringspladser.

Beslutning

- Der skal træffes beslutning om at afsætte 51,3 mio. kr. på anlæg i perioden 2027-2032 til 15-20 grønne bylivsgader med nedlæggelse og erstatning af op til 25 parkeringspladser i gadeplan.
- Der skal træffes beslutning om at afsætte 0,8 mio. kr. på service i 2029, 0,9 mio. kr. i 2030, 1,6 mio. kr. i 2031, 1,8 mio. kr. i 2032, 1,4 mio. kr. i 2033, 0,9 mio. kr. i 2034 og 9,2 mio. kr. i 2035 til leje af op til 75 p-pladser.

Indhold

Partierne bag aftalen om byliv, parkering og sikre skoleveje har bestilt et budgetnotat til forhandlingerne om Budget 2027 om etablering af 15-20 grønne bylivsgader med nedlæggelse og erstatning af op til 100 parkeringspladser med udgangspunkt i borgernes projektidéer.

I København anvendes 58 % af pladsen mellem husene til enten kørebaner eller bilparkering, jf. Mobilitetsredegørelsen 2025. I Budget 2022 blev der afsat 11,5 mio. kr. til en pulje, der gennem borgerdrevne initiativer omprioriterer en del af denne plads til fordel for mere grønt, flere opholdsmuligheder og dæmpet trafik. Efter beslutning fra Teknik- og Miljøudvalget (TMU 10.10.22) udvikles projekter på baggrund af udvalgte idéer fra borgergrupper med kommunen som bygherre. I Budget 2024 blev der afsat 13,5 mio. i samlet anlæg til etablering af seks til otte bylivsgader. I Budget 2025 blev der afsat 20,7 mio.kr. i samlet anlæg til etablering af omtrent 10 bylivsgader.

Ved hvert vedtaget budget med afsatte midler til Bylivsgadepuljen har Klima-, Miljø og Teknikforvaltningen åbnet en ansøgningsrunde, hvor borgere i lokalgader har indsendt idéer. Idéerne er blevet screenet og kvalificeret af forvaltningens relevante fagpersoner, hvorefter et antal, svarende til omkring en tredjedel over forventet antal anlagte gader, udvælges til projektering. Forvaltningen vurderer idéernes potentiale ud fra både de eksisterende forhold på gaden, samt borgernes ambitioner for byrumsskabende tiltag i deres gade. Under projekteringsfasen tilknyttes en rådgiver, der fortolker ansøgernes idéer og kvalificerer dem med ansøgerne på en workshop. Der er primært byrumsløsninger på vejoverflader, der ikke bryder eksisterende belægninger.

Dette budgetnotat indeholder en pulje til grønne bylivsgader med byrumsløsninger på overfladen efter samme model som ved Budget 2025. Det gennemsnitlige budget pr. gade afhænger af, hvor mange gader der etableres. Ved 20 gader er det gennemsnitlige anlægsbudget 2,3 mio. kr. pr. bylivsgade. Det vil for midlerne være muligt at forbedre opholdsmuligheder og øge begrønning på eksisterende fortov og kørebane primært uden opgravning af den eksisterende belægning. Afhængigt af borgergruppernes ønsker, den eksisterende trafik, parkering samt vejens indretning vil det være muligt at reducere eller fjerne gennemkørende og parkerende biltrafik med skiltning, byrumsmøbler eller en kombination af begge. Hvor lokale eksisterende forhold tillader at etablere plantebede og gadetræer omkostningseffektivt, udføres de ved at grave underjordiske plantehuller i eksisterende belægninger for at sikre kvalitet og mindske driftsomkostninger.

Løsningerne kan afvige fra kommunens tekniske standarder og vil i nogle tilfælde have en kortere levetid end traditionelle anlæg, hvilket kan øge de efterfølgende driftsomkostninger. Der vil ligeledes være behov for øget vanding og genplantning, hvis der anlægges plantekasser pga. kassernes begrænsede jordvolumen.

Forvaltningen undersøger konsekvenser for fremkommelighed for de forskellige trafikantgrupper ifm. vurdering af projektforslag.

På private fællesveje er det grundejerne, der har ansvaret for at vedligeholde og drifte de nye bylivsgader. På offentlige veje ligger ansvaret hos Klima-, Miljø- og Teknikforvaltningen.

Administrationsgrundlaget for denne idérunde tager udgangspunkt i det seneste administrationsgrundlag fra idérunde 3 (Budget 2025), dog med følgende tilføjelser:

- Krav om erstatning af alle nedlagte p-pladser.
- Mulighed for udeservering på vejbane med fastsatte lukketidspunkter i projekter udenfor Middelalderbyen. Forvaltningen evaluerer muligheden for udeservering forventeligt to år efter ibrugtagning af den sidste bylivsgade.
- Der tilsigtes en geografisk spredning ifm. udvælgelse af projektidéer til projektforslagsfase.
- Udarbejdede projektforslag sendes i lokal høring via BlivHørt for at afklare, om der er lokal opbakning. Høringssvar vil fremgå i indstillingen af endelige projektforslag til udvælgelse af Klima-, og Miljø- og Teknikudvalget og frigivelse af midler til anlæg af Borgerrepræsentationen.

Der afsættes midler til, at forvaltningen kan varetage kommunikation om puljen, dialog med borgergrupper om deres idéer, afholde workshops med udvalgte borgergrupper, kommunikere om og afholde lokal høring af projektforslag og til løbende afrapportering til Klima-, Miljø, og Teknikudvalget. Der sættes midler af til at kunne støtte borgergruppernes egne indvielser af de færdige bylivsgader.

Der afsættes ikke midler til evaluering af den samlede indsats.

Der afsættes midler til to etapeopdelte ansøgningsrunder i hhv. primo 2027 og primo 2029. Der afsættes midler til udarbejdelse af 20-28 projektforslag, hvoraf 15-20 formodes gennemført. Der omdannes gennemsnitligt op til 5-7 parkeringspladser pr. bylivsgade, så der i alt kan omdannes op til 100 parkeringspladser. Op til 75 af de nedlagte p-pladser erstattes af lejede pladser i en fireårig periode, og op til 25 af pladserne erstattes permanent i gadeplan.

Scenariet løber fra primo 2027 til primo 2032 med forelæggelse af projekter til politisk vedtagelse ultimo 2028 (etape A) og ultimo 2030 (etape B). De første bylivsgader forventes at være anlagte medio 2029.

Indsatsen forventes fuldt ibrugtaget (tilgængeligt) i marts 2032 og ibrugtaget (afleveret) i marts 2033.

Klima-, Miljø- og Teknikudvalget forelægges indstilling om projektforslag samt frigivelse af resterende anlægsmidler for erstatningsparkering forventeligt i 2. kvartal 2028.

Der skal som konsekvens af indsatsen afsættes 4,2 mio. kr. årligt på service ved fuld indfasning til afledt drift og vedligehold. Midlerne går til pleje af plantekasser, drift af rekreative byrumsmøbler og andet nyt byinventar på de af vejene, der er offentlige.

Konsekvenser for bilparkeringspladser
Der skal som konsekvens af anlægsprojektet nedlægges et antal bilparkeringspladser. Det maksimale antal parkeringspladser, der må nedlægges i projektet er 100. Forslag til bylivsgader, der ikke lever op til denne ramme, skal forhandles konkret af aftaleparterne bag aftale om byliv, parkering og sikre skoleveje. Fordelingen af nedlagte p-pladser i de enkelte projekter afhænger af borgernes projektidéer og fordeles af rådgiver på baggrund af potentialet for at skabe byliv i de respektive gader, som vil fremgå af projektforslagene. Lokationerne for parkeringsnedlæggelse kendes dermed ikke på nuværende tidspunkt.

Der etableres erstatningsparkeringspladser svarende til det antal, der nedlægges. Fordelingen af erstatningspladser via leje og i gadeplan er 75/25. Erstatningspladserne placeres tættest muligt på projektområderne. Da de konkrete projektområder, og deres konsekvens for parkering, ikke kendes på forhånd, er der risiko for længere afstand til erstatningsparkeringspladser. Leje af erstatningsparkering vil give en reduktion i parkeringsindtægter. Reduktionen er beregnet efter ligelig fordeling mellem parkeringszoner (samt udenfor zone), da lokationerne for de enkelte projekter ikke kendes på nuværende tidspunkt.

Konsekvenser for parkeringsøkonomi håndteres ifm. indstilling om frigivelse af anlægsmidler.

Konsekvenser for bilparkeringspladser

Scenarie	Antal pladser i projekt-området før projekt	Zone/uden-for zone	Belægnings-procent før projekt	Forventet antal pladser, der nedlægges	Forventet antal erstatnings-parkeringspladser
Scenarie 1	Ukendt	Ukendt	Ukendt	Op til 100	Op til 100

Konsekvenser for træer og cykelparkeringspladser
Antallet af nye træer kendes ikke endnu, men vil fremgå i projektforslagene, når de forelægges politisk. Der fældes ingen træer.

Cykelparkeringen kan i nogen grad forbedres på offentlig vej, idet det kan indbygges i projekterne. Forbedring af cykelparkering vil spille en mindre rolle i udarbejdelse af projektforslagene.

Forslag til aftaletekst
"Parterne er enige om at afsætte midler til 15-20 grønne bylivsgader gennem en udvidelse af Bylivsgadepuljen, som omdanner egnede gader med udgangspunkt i borgernes projektidéer.

Der afsættes:

- 51,3 mio. kr. samlet på anlæg i perioden 2027-2032 til 15-20 bylivsgader og permanent erstatning af op til 25 parkeringspladser i gadeplan.
- 0,8 mio. kr. på service i 2029, 0,9 mio. kr. i 2030, 1,6 mio. kr. i 2031, 1,8 mio. kr. i 2032, 1,4 mio. kr. i 2033, 0,9 mio. kr. i 2034 og 9,2 mio. kr. i 2035 til løbende fireårig leje af op til 75 p-pladser.
- 0,5 mio. kr. på service i 2029, 1,6 mio. kr. på service i 2030, 3,2 mio. kr. i 2031, 3,8 mio. kr. i 2032 og 4,2 mio. kr. årligt fra 2033 og frem til afledt drift og vedligehold."

Økonomi

Tabel 1. Oversigt over aktiviteter på alle styringsområder

Aktiviteter i forslaget *(1.000 kr., 2027 p/l)*	**Styrings -område**	**2027**	**2028**	**2029**	**2030**	**2031**	**2032**	**2033**	**2034**	**2035**	**I alt**
Scenarie 1. 15-20 grønne bylivsgader											
- Rådgivning, anlæg af bylivsgader	Anlæg	1.000	1.300	1.600	1.300	600	200				6.000
- Anlæg af bylivsgader	Anlæg			6.100	6.100	9.700	5.800				27.700
- Bygherreomkostninger	Anlæg	800	800	1.000	1.000	600	400				4.600
- Puljeadministration (2 årsværk)	Anlæg	1.510	1.510	1.510	1.510						6.040
- Borgerdialog fra A-Å samt midler til kommunikation, opsøgende indsats og indvielser (½ årsværk)	Anlæg	378	378	378	378	378	378				2.268
- Rådgivning, anlæg af 25 p-pladser i gadeplan	Anlæg	50	75	113	75	56	19				388
- Anlæg af 25 p-pladser i gadeplan	Anlæg			563	1.313	1.125	750				3.751
- Bygherreomkostninger, anlæg af 25 p-pladser i gadeplan	Anlæg	150	150	150	75	56	19				600
- Reduktion af parkeringsindtægter	Service				346	691	1.382	1.382	1.382	1.382	6.565
- Statslig modregning af parkeringsindtægter	Finansp oster				-346	-691	-1.382	-1.382	-1.382	-1.382	-6.565
- Leje af 75 p-pladser i fire år	Service			828	900	1.620	1.800	1.350	900	180	7.578
- Afledt drift og vedligehold	Service			500	1.600	3.200	3.800	4.200	4.200	4.200	21.700
Udgifter i alt (netto)		**3.888**	**4.213**	**12.742**	**14.251**	**17.335**	**13.166**	**5.550**	**5.100**	**4.380**	**80.625**

Klimapåvirkning

Tabel 2. Skønnet livscyklusvurdering af anlægsprojektet

Kilde til udledning	**Udledning pr. m² pr. år (kg CO_2e/ m²/år)**	**Udledning pr. år (ton CO_2e/år)**	**Samlet udledning (minimum maksimum ton CO_2e)**
Anlæg af KT154	Udfyldes kun ved byggeri	Udfyldes kun ved byggeri	89 - 111

Note: Udledningen er et beregnet skøn baseret på den forventede klimapåvirkning over projektets livscyklus. Den forventede udledning er forbundet med usikkerhed.

Risikovurdering og proces

Den overordnede risikovurdering er, at det samlede projekt er relativt ukompliceret, og der er derfor afsat 2 % af anlægsomkostningerne til risikotillæg.

Tidsplanen og økonomien for indsatsen forudsætter:

- At forvaltningen inden marts 2027 har indgået en ny tilpasset rammeaftale om indkøb af rådgiverydelser og hoved- eller totalentreprise for at undgå tidskrævende udbudsrunder.
- At den vindende rådgiver og entreprenør har kapacitet til at projektere og udføre flere projekter samtidigt.

Alle projekter skal godkendes af Københavns Politi inden udførelse, hvilket kan skabe forsinkelser i projekterne eller kræve omprojektering i forhold til det oprindelige projekt.

Tidligere afsatte midler

Der blev i Budget 2022 afsat i alt 11,3 mio. kr. i anlægsmidler til støtte til borgerdrevne ønsker om ca. 10 bylivsgader. Der blev i Budget 2024 afsat i alt 13,5 mio. kr. i anlægsmidler til etablering af seks til otte bylivsgader. Der blev i Budget 2025 afsat i alt 20,7 mio. kr. i anlægsmidler til etablering af omtrent 10 bylivsgader.

1.000 kr., løbende p/l	**2022**	**2023**	**2024**	**2025**	**2026**	**2027**	**2028**
Budgetaftale 2022	2.262	4.524	4.524				
Budgetaftale 2024			3.753	9.793			
Budgetaftale 2025				5.553	8.853	5.950	333
Afsatte midler i alt	**2.262**	**4.524**	**8.277**	**15.346**	**8.853**	**5.950**	**333**

Administrativt bilag

Bevillingstekniske oplysninger

Tabel 3. Anlægsprojekter

1.000 kr., 2027 p/l	Ud-valg	Bevilling	*	p/l ja/nej	2027	2028	2029	2030	2031	2032	2033	2034	2035	I alt
Anlægsudgifter														
Projektering	KTU	2000 – Ordinær anlæg	X	Ja	1.000	1.300	800	650						3.750
Projektering	KTU	2000 – Ordinær anlæg		Ja			800	650	600	200				2.250
Udførsel	KTU	2000 – Ordinær anlæg		Ja			6.100	6.100	9.700	5.800				27.700
Bygherreudgifter	KTU	2000 – Ordinær anlæg	X	Ja	800	800	500	500						2.600
Bygherreudgifter	KTU	2000 – Ordinær anlæg		Ja			500	500	600	400				2.000
Puljeadministration (2 årsværk)	KTU	2000 – Ordinær anlæg	X	Ja	1.510	1.510	1.510	1.510						6.040
Borgerdialog samt midler til kommunikation, opsøgende indsats og indvielser (½ årsværk)	KTU	2000 – Ordinær anlæg	X	Ja	378	378	378	378	378	378				2.268
Rådgivning, anlæg af 25 p-pladser i gadeplan	KTU	2000 – Ordinær anlæg	X	Ja	50	75	113							238
Rådgivning, anlæg af 25 p-pladser i gadeplan	KTU	2000 – Ordinær anlæg		Ja				75	56	19				150
Anlæg af 25 p-pladser i gadeplan, udførsel	KTU	2000 – Ordinær anlæg		Ja			563	1.313	1.125	750				3.751
Bygherreomkostninger, anlæg af 25 p-pladser i gadeplan	KTU	2000 – Ordinær anlæg	X	Ja	150	150	150							450
Bygherreomkostninger, anlæg af 25 p-pladser i gadeplan	KTU	2000 – Ordinær anlæg		Ja				75	56	19				150
Anlægsudgifter i alt					**3.888**	**4.213**	**11.414**	**11.751**	**12.515**	**7.566**	**0**	**0**	**0**	**51.347**
Afledt drift og vedligehold														
Afledt drift og vedligehold (varigt)	KTU	1000 – Ordinær drift		Ja			500	1.600	3.200	3.800	4.200	4.200	4.200	21.700
Afledte serviceudgifter i alt					**0**	**0**	**500**	**1.600**	**3.200**	**3.800**	**4.200**	**4.200**	**4.200**	**21.700**

Tabel 4. Service

1.000 kr., 2027 p/l	Udvalg	Bevilling	I/U	p/l	2027	2028	2029	2030	2031	2032	2033	2034	2035	I alt
Leje af 75 p-pladser i fire år	KTU	1000 – Ordinær drift	U	Ja			828	900	1.620	1.800	1.350	900	180	7.578
Reduktion af parkerings-indtægter	KTU	1010 - Parkering	I	Nej				346	691	1.382	1.382	1.382	1.382	6.565
Serviceudgifter i alt					**0**	**0**	**828**	**1.246**	**2.311**	**3.182**	**2.732**	**2.282**	**1.560**	**14.143**

Tabel 4. Finansposter

1.000 kr., 2027 p/l	Udvalg	Bevilling	I/U	p/l	2027	2028	2029	2030	2031	2032	2033	2034	2035	I alt
Statslig mod-regning af parkerings-indtægter	ØU	2500 – Finans-poster	U	Nej				-346	-691	-1.382	-1.382	-1.382	-1.382	-6.565
Serviceudgifter i alt					**0**	**0**	**0**	**-346**	**-691**	**-1.382**	**-1.382**	**-1.382**	**-1.382**	**-6.565**

Øvrige tekniske oplysninger

Bydele

Bydækkende: ☒											
Bispebjerg	☐	Indre by	☐	Vesterbro/Kgs. Enghave	☐	Valby	☐	Amager Øst	☐	Udenbys	☐
Nørrebro	☐	Østerbro	☐	Brønshøj/Husum	☐	Vanløse	☐	Amager Vest	☐		
Adresse		Bydækkende									

Høring

Har budgetnotatet været i høring?	**Ja**	**Nej**
Ejendomsfaglig høring i KEK/ByK/KEJD		X
IT-projekt (KIT)		X

KT153 Bylivsgade i Hovedvagtsgade

Kategorisering	
Need to	
Rettidig omhu	
Specifik udfordring	
Bestilt af fagudvalg	
Bestilling af politisk parti	X
Bevillingsudløb	
Tilpasset bevillings-udløb	
Henvist sag	
Bestilling fra borg-mesterforum eller tværgående pakke	
Bestilt administrativt	

Resume

Budgetnotatet er udarbejdet pba. aftale om byliv, parkering og sikre skoleveje. Budgetnotatet omhandler anlæg af en bylivsgade i Hovedvagtsgade, der tilgodeser gående og cyklister og har flere opholdsmuligheder og grønne elementer samt et tilvalg om udskiftning af belægning på kørebanen.

Beslutning

- Der skal træffes beslutning om at afsætte i alt 4,5 mio. kr. på anlæg i perioden 2027-2028 til en bylivsgade i Hovedvagtsgade (initiativ 1).
- Der skal træffes beslutning om at afsætte i alt 1,8 mio. kr. på anlæg i perioden 2027-2028 til at udskifte belægningen på kørebanen i Hovedvagtsgade (tilvalg).

Indhold

Partierne bag aftalen om byliv, parkering og sikre skoleveje har bestilt et budgetnotat til forhandlingerne om Budget 2027 om etablering af en bylivsgade i Hovedvagtsgade. Ved Budget 2024 blev der bevilget midler til en foranalyse om mulighederne for en bylivsgade i Hovedvagtsgade. Foranalysen er udført i 2024-2025, og resultaterne blev forelagt Teknik- og Miljøudvalget den 16. juni 2025.

Initiativ 1. Bylivsgade i Hovedvagtsgade

Med projektet transformeres Hovedvagtsgade til en mere åben og inviterende gade med øget fokus på fodgængere, opholdszoner og grønne elementer. Den eksisterende cykelparkering omorganiseres, og fortovene udvides. Der etableres begrønning i form af træer og flere opholdsmuligheder.

Der tages i løsningen udgangspunkt i, at en bylivsgade i Hovedvagtsgade kan bringes til live gennem midlertidige arrangementer et par gange om året. Ved store arrangementer, hvor hele gaderummet indtages, kan der lukkes for den gennemkørende biltrafik i Hovedvagtsgade ved at lukke for biltrafikken ved Grønnegade. Løsningsforslaget vil øge tilgængeligheden langs facaderne, men vil gøre det sværere at krydse gaden, da der etableres byrumsinventar i inventarzonen.

Hovedvagtsgade er placeret i kanten af Middelalderbyen. Den løber parallelt med Østergade og forbinder Kongens Nytorv med Ny Østergade og Grønnegadekvarteret. Gaden er kendetegnet ved historicistiske bygninger med relieffer og facadefremspring. Den er præget af smalle fortove uden offentlige opholdsmuligheder eller beplantning og har indtil for nyligt været domineret af biltrafik og parkerede biler. Størstedelen af bilparkeringspladserne i

Hovedvagtsgade er flyttet i forbindelse med omlægning af bilparkeringspladser i Middelalderbyen, og der findes i dag kun tre besøgspladser i Hovedvagtsgade.

På baggrund af inddragelsesprocesserne ifm. udarbejdelse af foranalysen er det kommet frem, at en bylivsgade i Hovedvagtsgade handler om at skabe et gaderum, der i højere grad understøtter og fremhæver arkitekturen. Det kommer bl.a. til udtryk ved, at facadefremspringene definerer zonerne, hvor byinventar og beplantning placeres. Projektet vil således ikke blive underlagt administrationsgrundlaget for bylivsgadepuljen.

Hovedvagtsgade er udpeget som en af fem gader, hvor der i en forsøgsordning kan gives tilladelse til udeservering på vejbanen i perioden fra den 1. april til den 30. september (TMU 22. januar 2025). Forsøgsordningen løber i to gange to sæsoner og vil blive evalueret i efteråret 2026. Anlæg af en bylivsgade i Hovedvagtsgade skal koordineres med forsøgsordningen og erfaringerne opnået under forsøget, herunder kommerciel og ikke kommerciel anvendelse af fortovsarealerne.

Der skal som konsekvens af anlægsprojektet afsættes 0,04 mio. kr. i 2028 og 0,11 mio. kr. i 2029 og frem til afledt drift, som går til pleje af træer samt drift og vedligehold af byrumsinventar og belægninger.

Projektet ibrugtages (tilgængeligt) forventeligt i oktober 2028 og ibrugtages (afleveret) i juni 2029.

Tilvalg. Etablering af ny belægning på kørebanen
Med tilvalget anlægges en ny brostensbelægning i Hovedvagtsgade. Belægningen bidrager til at frembringe den historicistiske arkitektur, og samtidig kan belægningsskiftet fungere som fartdæmpende tiltag i forhold til den gennemkørende trafik. Det bemærkes, at en udskiftning af belægningen vil give mere støj fra den gennemkørende trafik, og det vil blive sværere for dårligt gående at krydse gaden.

Der skal som konsekvens af anlægsprojektet afsættes 0,04 mio. kr. årligt til afledt drift, som går til drift og vedligehold af belægningen. Det samlede projekt ibrugtages (tilgængeligt) forventeligt i december 2028 og ibrugtages (afleveret) i juni 2029

Træer, cykel- og bilparkeringspladser
Med initiativet får gaden tilført træer i plantehuller og plankummer.

Konsekvenser for træer

	Træer i projektområdet før anlægsprojekt	Forventet antal træer, der fældes	Forventet antal nye træer, der plantes	Forventet antal træer i projektområdet efter anlægsprojekt
Bylivsgade i Hovedvagtsgade	0	0	2 i plantehuller 7-8 i plantekummer	9-10

Anlægsprojektet har ikke konsekvenser for antallet af cykel- eller bilparkeringspladser.

Forslag til aftaletekst

"Parterne er enige om at afsætte midler til at etablere en bylivsgade samt etablere ny brostensbelægning på kørebanen i Hovedvagtsgade.

Der afsættes:

- 6,3 mio. kr. samlet på anlæg i perioden 2027-2028 til en bylivsgade og etablering af brostensbelægning i Hovedvagtsgade.
- 0,1 mio. kr. på service i 2028 og 0,2 mio. kr. årligt i 2029 og frem til afledt drift."

Økonomi

Tabel 1. Oversigt over aktiviteter på alle styringsområder

Aktiviteter i forslaget *(1.000 kr., 2026 p/l)*	**Styrings-område**	**2027**	**2028**	**2029**	**2030**	**I alt**
Initiativ 1. Bylivsgade i Hovedvagtsgade						
- Etablering af bylivsgade	Anlæg	525	3.925			4.450
- Afledt drift og vedligehold	Service		40	110	110	260
Initiativ 1 i alt (netto)		**525**	**3.965**	**110**	**110**	**4.710**
Tilvalg. Etablering af brostensbelægning i Hovedvagtsgade						
- Etablering af brostensbelægning	Anlæg	130	1.620			1.750
- Afledt drift og vedligehold	Service			40	40	80
Tilvalg i alt (netto)		**130**	**1.620**	**40**	**40**	**1.830**
Udgifter i alt (netto)		**655**	**5.585**	**150**	**150**	**6.540**

Klimapåvirkning

Tabel 2. Skønnet livscyklusvurdering af anlægsprojektet

Kilde til udledning	**Udledning pr. m² pr. år (kg CO_2e/ m²/år)**	**Udledning pr. år (ton CO_2e/år)**	**Samlet udledning (ton CO_2e)**
Anlæg af bylivsgade i Hovedvagtsgade	Udfyldes kun ved byggeri	Udfyldes kun ved byggeri	2,9 – 7,5
Anlæg af ny belægning på kørebanen	Udfyldes kun ved byggeri	Udfyldes kun ved byggeri	19 – 22

Note: Udledningen er et beregnet skøn baseret på den forventede klimapåvirkning over projektets livscyklus. Den forventede udledning er forbundet med usikkerhed.

Risikovurdering og proces

Den overordnede risikovurdering er, at anlægsprojektet er relativt ukompliceret, og der er derfor afsat 8 % af anlægsomkostningerne til risikotillæg.

Tidligere afsatte midler

Der blev ved Budget 2024 afsat 0,8 mio. kr. til en foranalyse, der skulle undersøge mulighederne for en bylivsgade i Hovedvagtsgade.

1.000 kr., løbende p/l	**2024**
Budgetaftale 2024	800
Afsatte midler i alt	**800**

Administrativt bilag

Bevillingstekniske oplysninger

Tabel 3. Anlægsprojekter

1.000 kr., 2027 p/l	Udvalg	Bevilling	*	p/l ja/nej	2027	2028	2029	2030	I alt
Anlægsudgifter									
Projektering, initiativ 1	KTU	2000 – Ordinær anlæg	X	Ja	225	225			450
Udførsel, initiativ 1	KTU	2000 – Ordinær anlæg	X	Ja		3.400			3.400
Bygherreudgifter, initiativ 1	KTU	2000 – Ordinær anlæg	X	Ja	300	300			600
Projektering, tilvalg	KTU	2000 – Ordinær anlæg	X	Ja	65	65			130
Udførsel, tilvalg	KTU	2000 – Ordinær anlæg	X	Ja		1.490			1.490
Bygherreudgifter, tilvalg	KTU	2000 – Ordinær anlæg	X	Ja	65	65			130
Anlægsudgifter i alt					**655**	**5.545**			**6.200**
Afledt drift og vedligehold									
Afledt drift og vedligehold, initiativ 1 (varigt)	KTU	1000 – Ordinær drift		Ja		40	110	110	260
Afledt drift og vedligehold, tilvalg (varigt)	KTU	1000 – Ordinær drift		Ja			40	40	80
Afledte serviceudgifter i alt					**0**	**40**	**150**	**150**	**340**

Øvrige tekniske oplysninger

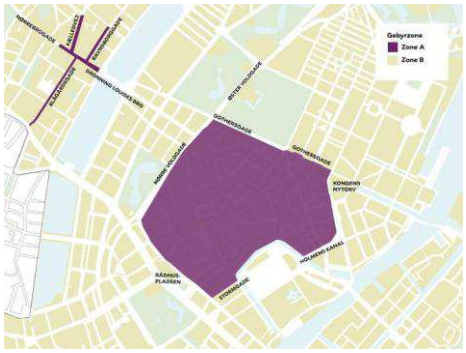
Bydele

Bydækkende: ☐											
Bispebjerg	☐	Indre by	☒	Vesterbro/Kgs. Enghave	☐	Valby	☐	Amager Øst	☐	Udenbys	☐
Nørrebro	☐	Østerbro	☐	Brønshøj/Husum	☐	Vanløse	☐	Amager Vest	☐		
Adresse		Hovedvagtsgade									

Høring

Har budgetnotatet været i høring?	**Ja**	**Nej**
Ejendomsfaglig høring i KEK/ByK/KEJD		X
IT-projekt (KIT)		X

KT073a Ændring af udeserveringsgebyr

Kategorisering	
Need to	
Rettidig omhu	
Specifik udfordring	
Bestilt af fagudvalg	
Bestilling af politisk parti	x
Bevillingsudløb	
Tilpasset bevillings-udløb	
Henvist sag	
Bestilling fra borg-mesterforum eller tværgående pakke	
Bestilt administrativt	

Resume

Budgetnotatet er udarbejdet pba. politisk bestilling og indeholder ændring af tilsynesniveauet i udeservering fra 16 til 4 årsværk og udvikling af ny takstmodel.

Beslutning

- Der skal træffes beslutning om at reducere udgifter på udeserveringstaksten med 6,7 mio. kr. på service i 2027 og 7,3 mio. kr. årligt på service fra 2028 og frem til at reducere tilsynet med udeserveringer fra 16 til 4 medarbejdere (initiativ 1).
- Der skal træffes beslutning om at afsætte 0,4 mio. kr. i 2027 til medarbejderressourcer for at udvikle en ny takstmodel for udeserveringstilladelser (initiativ 2).

Beregningen af de bevillingsmæssige konsekvenser og taksteffekten er sket med kort frist, og forvaltningen tager forbehold for, at der kan være fejl i beregningsgrundlaget.

Indhold

Der er til forhandlingerne om Budget 2027 bestilt et budgetnotat om ændring af udeserveringsgebyret. I budgetnotatet beskrives reduktion af takst ved at reducere tilsynsniveauet fra 16 til 4 årsværk samt udvikling af ny takstmodel.

Den 1. januar 2025 trådte en politisk vedtaget finansieringspraksis for udeservering på offentligt vejareal i kraft (bilag 1, bilag 2), hvilket betyder, at erhvervsdrivende nu betaler et gebyr for at få tilladelse til udeservering på offentligt vejareal. Gebyret dækker kommunens faktiske udgifter til administration, it-udvikling, sagsbehandling, opmærkning af arealer, tilsyn samt øvrig administration forbundet med udeserveringer. Gebyret reguleres årligt.

Kommunen er delt i to takstzoner; zone A som dækker Middelalderbyen og Indre Nørrebro, og zone B som dækker den resterende by. Zonerne afspejler, hvor der er sat stop for nye natbevillinger. Baggrunden for et differentieret gebyr er, at behovet for tilsyn vurderes at være højere i zone A end i zone B, da restaurationstætheden i zone A giver anledning til flest afledte gener.

Gebyret er sammensat af en basistakst, der beregnes pr. m2 pr. dag, og en zonetakst som beregnes pr. tilladelse pr. dag.

Nuværende takster for gebyr for udeserveringstilladelser på offentligt vejareal i 2027

Basistakst	0,69 kr. pr m2 pr. dag
Zone A	30,00 kr. pr. tilladelse pr. dag
Zone B	17,30 kr. pr. tilladelse pr. dag

Initiativ 1. Reduktion af tilsynsmedarbejdere fra 16 til 4 (75 pct. reduktion)
Med indsatsen reduceres tilsynet med udeservering med 12 årsværk fra 16 til fire årsværk.

Forvaltningen har lagt til grund for beregningen, at fordelingen af årsværk fortsætter som hidtil, svarende til en procentvis fordeling på 40/60 i henholdsvis zone A og zone B. I beregningen er indarbejdet en forventning om at antal tilsynsmedarbejdere er reduceret pr. 1. marts 2027.

	2027 takst (jf. budgetforslag 2027)	**2027 takst- 4 årsværk (reduktion af 12 tilsynsmedarbejdere)**
Basistakst	0,69 kr. pr. m2 pr. dag	0,70 kr. pr. m2 pr. dag
Zone A	30,00 kr. pr. tilladelse pr. dag	10,81 kr. pr. tilladelse pr. dag
Zone B	17,30 kr. pr. tilladelse pr. dag	6,24 kr. pr. tilladelse pr. dag

Nedjusteringen i zonetaksterne skyldes lavere udgifter efter reduktion af 12 årsværk og tilhørende overhead og ledelse. Basistaksten stiger marginalt, da denne skal bære en større del af ledelsesudgifterne.

En vedtagelse af indsatsen indebærer, at tilsynet reduceres i 2027. Forvaltningen gør opmærksom på at så betydelig en reduktion vil få mærkbare konsekvenser for ordningen og forvaltningen af "Administrationsgrundlag for udeservering 2025". Det vil betyde, at tilsynet vil gå fra et proaktivt til udelukkende reaktivt tilsyn på baggrund af klager og praj. Det vil sige, at tilsynet sjældent vil være synlige på gaden og vil være mindre fleksible på tidspunkt for tilsyn fx konstatering af manglende sammenpakning ved lukketid. Tilsynet vejleder og hjælper mange virksomheder med mål og tegninger til ansøgninger. Dertil vurderes det urealistisk at den fysiske opmærkning af arealet til udeservering kan etableres og vedligeholdes på samtlige tilladelser. Fx når nye virksomheder åbner/lukker, gravearbejde og generel slitage mv.

Juridisk vurdering
Retsgrundlag:
Muligheden for opkrævning af gebyr for udeservering følger af vejlovens § 80, stk. 2, hvorefter der kan opkræves betaling for ikke-trafikal brug af vejarealet, når udnyttelse sker i et forretningsmæssigt øjemed. En eventuel betaling skal fremgå af et regulativ.

Det er et skøn, hvor meget der i det konkrete tilfælde skal opkræves, men kommunen skal tilstræbe, at betalingen modsvarer de direkte og indirekte faktiske udgifter. Dette er løst med den eksisterende takstmodel.

Når kommunen tager gebyr for udnyttelse af vejareal, skal gebyret svare til de faktiske udgifter. Et lavere gebyr betyder derfor, at man reducerer de faktiske udgifter og dermed kommunens administrative opgaver forbundet med ordningen.

Desuden er kommunen bundet af øvrige regler i vejloven, herunder lovens formål samt de almindelige forvaltningsretlige grundsætninger om bl.a. saglighed og lighed. Af sidstnævnte følger, at forvaltningen i sit skøn er forpligtet til at behandle lige forhold lige.

Forvaltningen gør opmærksom på, at der i øjeblikket er en klagesag i Transportministeriet indbragt af Vejdirektoratet om lovligheden i opkrævning pr. m2 i Aarhus Kommune vedr. midlertidig råden over offentligt vejareal. Forvaltningen afventer svaret fra Transportministeriet og vil på den baggrund vurdere, hvorvidt dette giver anledning til at revurdere, hvilke nye takststrukturer der er mulige, og hvorvidt det giver anledning til at ændre i udeserveringstaksterne.

Initiativ 2. Udvikling af ny takstmodel

Med initiativ 2 afsættes der medarbejderressourcer til de økonomiske beregninger forbundet med udvikling af en ny takstmodel for udeservering på offentligt vejareal frem mod Budget 2028. Der skal frem mod Budget 2028 tages stilling til de afledte effekter af en ny model.

På nuværende tidspunkt er der planlagt en evaluering af udeservering efter tre år, dvs. ved årsskiftet 2027/28, som ønsket af Teknik- og Miljøudvalget den 4. december 2023. Ved dette initiativ fremrykkes evalueringen et år.

Forvaltningen gør også opmærksom på, at udvikling af en helt ny takstmodel kræver væsentlige udgifter til udvikling af IT-systemet, der understøtter disse ændringer. Omkostningerne vurderes at beløbe sig op til 1 mio. kr. uafhængigt af, hvor store ændringerne er, da det er antallet af aktører og kompleksiteten vedrørende økonomiske transaktioner, der er de kostbærende elementer. Investeringen i IT-udvikling vil skulle finansieres via et internt lån. I overensstemmelse med gældende regnskabspraksis vil udgiften herefter blive indregnet i taksten gennem afskrivninger på IT-investeringen.

Forvaltningen gør ligeledes opmærksom på, at dette initiativ vil betyde en omstrukturering, der kan kræve større justeringer for at kunne understøttes og fungere i praksis. Dette set i lyset af, at implementering af en helt ny takststruktur er en omfattende ændring, da forvaltningen både skal sikre retmæssig fastsættelse af takst, foretage en større genberegning, varsle virksomheder om ændrede vilkår og bede dem genansøge. Derefter skal allerede givne udeserveringstilladelser genbehandles, der skal ændres i opkrævningsprocessen samt den digitale understøttelse heraf.

Økonomi

Tabel 1. Oversigt over aktiviteter på alle styringsområder

Aktiviteter i forslaget *(1.000 kr., 2027 p/l)*	**Styrings-område**	**2027**	**2028**	**2029**	**2030**	**2031**	**I alt**
- Nedjustering af udgifter på udeserveringstaksten, sfa. 12 færre	Service	-6.691	-7.331	-7.331	-7.331	-7.331	-36.015

tilsynsmedarbejdere (varigt), initiativ 1							
- Nedjustering af indtægter på udeserveringstaksten, sfa. 12 færre tilsynsmedarbejdere (varigt), initiativ 1	Service	6.691	7.331	7.331	7.331	7.331	36.015
- Medarbejderressourcer til udarbejdelse af en ny takststruktur, initiativ 2	Service	380					380
Udgifter i alt (netto)		**380**	**0**	**0**	**0**	**0**	**380**

Klimapåvirkning
Indsatsen i budgetnotatet har ingen umiddelbar klimapåvirkning.

Risikovurdering og proces
Beregningerne af de økonomiske konsekvenser er sket med kort frist og der er derfor risiko for fejl i budgetteringen af de afledte taksteffekter.

Tidligere afsatte midler
Der blev ved budget 2022 (BR 01.09.2021) afsat midler til at finansiere initiativer i Restaurations- og Nattelivsplanen. Her blev der afsat 1,5 mio. kr. årligt på service i 2022-2025 til styrket kontrol med byen udeserveringer (KF058, TM286) (Bilag 3)

1.000 kr., løbende p/l	**2022**	**2023**	**2024**	**2025**	**2026**
Budgetaftale 2022	1,5 mio.	1,5 mio.	1,5 mio.	1,5 mio./0*	0
Afsatte midler i alt	**1,5 mio.**	**1,5 mio.**	**1,5 mio.**	**1,5 mio./0***	

*1,5 mio. kr. er tilbagebetalt for 2025 grundt BR 1. februar 2024, hvor man vedtog takstfinansiering.

Administrativt bilag

Bevillingstekniske oplysninger

Tabel 3. Service.

1.000 kr., 2027 p/l	Udvalg	Bevilling	Indtægt/ udgift	p/l ja/nej	2027	2028	2029	2030	2031	I alt
- Nedjustering af udgifter på udeserveringstaksten, sfa. 12 færre tilsynsmedarbejdere (varigt), initiativ 1	KTU	1000 – Ordinær drift	U	Ja	-6.691	-7.331	-7.331	-7.331	-7.331	**-36.015**
- Nedjustering af indtægter på udeserveringstaksten, sfa. 12 færre tilsynsmedarbejdere (varigt), initiativ 1	KTU	1000 – Ordinær drift	I	Ja	6.691	7.331	7.331	7.331	7.331	**36.015**
- Medarbejderressourcer til udarbejdelse af en ny takststruktur, initiativ 2	KTU	1000 – Ordinær drift	U	Ja	380					**380**
Serviceudgifter i alt					**380**	**0**	**0**	**0**	**0**	**980**

Øvrige tekniske oplysninger

Bydele

Bydækkende: ☒											
Bispebjerg	☐	Indre by	☐	Vesterbro/Kgs. Enghave	☐	Valby	☐	Amager Øst	☐	Udenbys	☐
Nørrebro	☐	Østerbro	☐	Brønshøj/Husum	☐	Vanløse	☐	Amager Vest	☐		
Adresse		Bydækkende									

Høring

Har budgetnotatet været i høring?	**Ja**	**Nej**
Ejendomsfaglig høring i KEK/ByK/KEJD		X
IT-projekt (KIT)		X

Bilag

Bilag 1. Vilkår for udeserveringstilladelse og betalingsregulativ
Bilag 2. Administrationsgrundlag for udeserveringstilladelser
Bilag 3. Uddrag fra aftaletekst om Budget 2022 vedrørende Nattelivspakke

Bygge-, Parkerings- og Miljømyndighed
Teknik- og Miljøforvaltningen

Vilkår for udeservering gældende fra 1. januar 2025

Formålet med vilkårene er at sikre, at udeservering foregår på en måde, der tager hensyn til trafiksikkerhed, tilgængelighed og fremkommelighed mv.

Tilladelsen udstedes efter kommunens skøn inden for rammerne af Vejlovens § 80.

August 2024

Gyldighed:

Tilladelsen gælder i tre år, fra den dag den bliver udstedt, medmindre andet er skrevet i tilladelsen.

Tilladelsen gælder kun din virksomhed. Det betyder, at den ikke kan overdrages til andre.

Hvis du ønsker at ændre dit areal til udeservering, skal du sende en ny ansøgning.

Din udeservering skal følge en evt. lokalplan. En lokalplan fastlægger, hvordan udviklingen skal være i et bestemt område. Du kan læse mere om lokalplaner på kommunens hjemmeside kk.dk/lokalplaner.

Du må kun bruge tilladelsen til udeservering og ikke til andre aktiviteter som fx gadesalg, arrangementer eller lignende.

Gebyr:

Københavns Kommune opkræver gebyr for udeservering.

Gebyret justeres årligt og vil fremgå af et takstkatalog på Københavns Kommunes hjemmeside.

Opmærkning af areal:

Arealet til udeservering skal markeres med prikker eller anden markering, hvor det er muligt i belægningen.

Hvis markeringen slides ned eller bliver utydelig, skal du informere Københavns Kommune.

Københavns Kommune udfører opmærkningen, og udgifterne er inkluderet i gebyret for udeservering.

Bygge-, Parkerings- og Miljømyndighed
Udeservering og Støj

Njalsgade 13
2300 København S

kk.dk/udeservering

Tilladelse fra andre myndigheder:

Din tilladelse er kun gyldig, hvis du har en aktiv virksomhed og har indhentet alle relevante tilladelser fra andre myndigheder. Dette omfatter fx ibrugtagningstilladelse, alkoholbevilling, nattilladelse, byggetilladelse m.fl.

Du skal følge alle anvisninger fra myndighederne.

Renhold:

Der stilles vilkår om for at sikre, at byen fremstår attraktiv, tilgængelighed og fremkommelig.

Det er dit ansvar at holde udeserveringen ren. Det betyder, at du altid skal fjerne erhvervsaffald, glasskår, opkast og lignende fra din udeservering efter kommunens renholdelsesniveau 4. Niveau 4 svarer til, at der maks. må ligge 6-10 stk. mindre affald (mindre end en gammeldags tændstikæske) og maks. 1 stk. større affald (større end 20 cm2).

Opkast, kanyler, kondomer, døde dyr (musestørrelse og større), olie og kemikalier etc. betragtes som kritisk affald og skal altid fjernes, da det kan være til fare for mennesker.

Hvis du stabler dit inventar sammen ved lukketid, så kommunens rengøringsmaskiner kan komme til, hjælper Københavns Kommune med at gøre arealet rent. Dette gælder, hvis arealet er omfattet af den kommunale fortovsordning.

Hvis inventaret ikke er stablet sammen, så rengøringsmaskinerne, herunder bl.a. også snerydning, kan komme til, skal du selv sørge for at holde arealet rent.

Tidsrum for udeservering:

Der stilles vilkår om tidsrum jf. Restaurationsforskriften § 12 og Miljøaktivitetsbekendtgørelsen BEK nr. 844 af 23/06/2017 §20. Vilkårene skal også sikre unødig hindring af fremkommelighed, adgang for kommunens maskiner, og at folk ikke opholder sig spontant i udeserveringen efter lukketid.

Du må opstille inventar til udeservering fra kl. 08.00 til kl. 24.00.

Uden for åbningstid og senest 30 minutter efter udeserveringens lukketid skal parasoller være slået ned, og alt inventar fjernet, sammenstillet eller stablet, så det fylder mindst muligt og ikke kan benyttes.

Hvis du har tilladelse til udvidet åbningstid, gælder dette ikke for din udeservering – kun restaurationslokalet.

Sådan må du opstille:

Der stilles vilkår for at sikre at tilgængelighed ikke hindres og at opstillingen på offentlige arealer tager hensyn til personer med nedsat syn og mobilitet.

Din opstilling skal holde mindst 0,5 meter afstand til ledelinjer.

Ledelinjer er vejledende linjer i belægningen, som hjælper mennesker med nedsat syn eller orienteringsevne med at navigere sikkert og selvstændigt.

Din opstilling må ikke blokere indgangspartier, opgange, porte, cykelstativer og lignende.

Din opstilling må ikke forhindre adgang til vejskilte, P-automater, bænke, skraldespande, parkerede biler og lignende offentligt inventar.

Inventar:

Der stilles vilkår for at sikre fremkommelighed for brand- og redningskøretøjer. Vilkårene skal også sikre, at inventar på offentligt areal står til rådighed og giver værdi til byens brugere.

Inventar skal være let at flytte og kan omfatte borde, stole, parasoller og lignende, der typisk bruges til udeservering – medmindre andet er vist på tegningen.

Du skal fjerne inventar, som du ikke benytter dagligt, og du må ikke opmagasinere det på offentligt areal.

Du skal fjerne alt inventar, når tilladelsen udløber.

Levende lys/åben ild:

Der stilles vilkår om levende lys/åben ild da det kan udgøre en fare og i værste tilfælde antænde en brand.

Du må ikke have levende lys eller anden åben ild. Det er heller ikke tilladt at tilberede mad, herunder brug af grill og lignende, som en del af din udeservering.

Skraldesug og lignende:

Der stilles vilkår for at sikre adgang til skraldesug og lignende.

Du må ikke opstille inventar, så det forhindrer adgang til at tømme og hente affald. Det vil sige, at du skal sikre fri adgang til skraldesug og affaldsdæksler.

Gulvbelægning og lignende:

Der stilles vilkår om gulvbelægning og lign. da det kan være til gene for gangbesværede, blinde eller kørestolsbrugere og kan øge risikoen for

faldulykker.
Terrasser og lignende konstruktioner øger risikoen for skadedyr som fx rotter, samt hindrer rengøring af fortovene.

Du må ikke lægge nogen former for gulvbelægning, træterrasse, tæpper, løbere og lignende ved din udeservering.

Reklameskilte:

Der stilles vilkår om skilte for at sikre fremkommelighed og trafiksikkerhed. Der stilles også vilkår for at undgå unødig visuel støj.

Størrelsen på reklameskilte afhænger af din tilladelse. Skiltet må maksimalt være 60 eller 80 cm bredt og 150 cm højt.

Det vil fremgå af din tilladelse, hvor bredt dit skilt må være.

Du skal stille skiltet op til din facade/inden for arealet til udeservering.

Skiltet skal opstilles, så det ikke kan vælte eller falde ud på ganglinje, cykelsti, kørebane eller lignende.

Skiltet skal reklamere for din restaurant og/eller restaurantens produkter.

Parasoller:

Der stilles vilkår om parasoller for at sikre, at de ikke står til gene for fremkommelighed, udsyn og trafiksikkerhed. Vilkårene skal også sikre, at parasoller ikke giver anledning til uønsket ophold uden for åbningstider eller hindrer fx brandredning.

Parasoller skal friholde en højde på mindst 2,3 meter. Det vil sige, at parasolkanten skal være mindst 2,3 meter over gadeterræn.

Parasoller skal let kunne flyttes af én person, og skal slås ned efter 24.00 og uden for åbningstid.

Du må ikke opmagasinere ubrugte parasoller på arealet til udeservering. Det vil sige, at du skal fjerne parasoller, hvis du ikke dagligt benytter dem.

Det vil fremgå af din tilladelse, hvordan du må opstille parasoller.

Parasolholder/bøsning:

Der stilles vilkår for at sikre, at der ikke sker skade på nedgravede ledninger, kabler m.m. Samt at etableringen udføres korrekt og koordineres med andre aktiviteter.

Det kræver en gravetilladelse fra Københavns Kommune at etablere parasolholder/bøsning i belægningen. Du kan søge om tilladelse på Københavns Kommunes hjemmeside.

Ved ulovlig nedgravning af parasolholder/bøsning kan Københavns Kommune forlange reetablering for din regning.

Parasolholder/bøsning skal lukkes forsvarligt af med et jerndæksel, når de ikke benyttes.

Plantekasse/afskærmning:

Der stilles vilkår om plantekasser for at sikre, at udeserveringen fremstår åben og offentlig tilgængelig.

Plantekasser må maksimalt være 1 meter lange, 0,4 meter brede og 1,2 meter høje inkl. planter – medmindre andet er vist på tegningen.

Plantekasser skal være lette at flytte.

Plantekasser må ikke opstilles som en mur om udeserveringen eller lukke udeserveringen inde.

Bardisk:

Der stilles vilkår om bardisk for at sikre, at gående ikke risikerer at falde, og for at undgå gener fra overhængende ledninger.

Bardisk skal fjernes ved tilladelsens ophør.

Bardisk skal placeres oven på forsyningsudtag.

Alle forsyningsledninger skal graves ned. Du skal have en gravetilladelse fra Københavns Kommune, før du graver i belægningen. Det skyldes, at etableringen skal udføres korrekt og ikke samtidig med andre aktiviteter eller lign. Du kan søge om tilladelse på Københavns Kommunes hjemmeside.

Ved ulovlig nedgravning kan Københavns Kommune kræve, at du reetablerer arealet for egen regning.

Brand- og redningsveje:

Der stilles vilkår for at sikre fremkommelighed for brand- og redningskøretøjer.

Du skal sikre, at din udeservering ikke blokerer brand- og redningsveje.

Dit inventar skal kunne flyttes af én person i tilfælde af brand eller redningsaktion.

Hvis dit inventar ikke kan flyttes af én person, eller du har lavet faste installationer som fx bøsninger til parasoller, kan det kræve en byggetilladelse af Københavns Kommune.

Det er dit ansvar at have en korrekt og gyldig tilladelse i forhold til brand- og redningsveje.

Kø-hegn:

Der stilles vilkår om kø-hegn for at sikre, at de ikke er til gene for fremkommelighed, trafiksikkerhed og tilgængelighed, og at de kun opstilles, når det er nødvendigt. Vilkårene skal også sikre, at kø-hegn er lette at fjerne i nødsituationer og ikke bruges til andre formål end håndtering af kø.

Kø-hegn må opstilles 22:00 til 04:00 torsdage til lørdage og inden helligdage. Udover dette tidsrum skal de fjernes. Kø-hegnet skal være flytbart og må ikke fastgøres i belægningen.

Kø-hegn må maksimalt være 1,2 meter høje medmindre andet er angivet i tilladelsen og må ikke have reklamer.

Kø-hegn skal opstilles, så de ikke kan vælte eller falde ud på ganglinje, cykelsti, kørebane eller lignende. Kø-hegn må ikke bruges til at afspærre til rygeområde.

Du må ikke opstille borde, stole eller andet inventar som en del af kø-hegnet.

Det vil fremgå af din tilladelse, hvordan og hvornår du må opstille kø-hegn.

Tilladelse på privat fællesvej

Lovgrundlag:

Tilladelse til udeservering gives efter lov om private fællesveje, jf. lovbekendtgørelse nr. 422 af 25. april 2023, § 66, stk. 1.

Københavns Kommune opkræver gebyr på privat fællesvej efter lov om private fællesveje § 89 jf. § bekendtgørelse nr. 1313 af 21. november 2023.

Ved overtrædelse af vilkårene i tilladelsen kan forvaltningen håndhæve overtrædelser med hjemmel i samme lovs § 66.

Tilladelse på offentlig vej

Lovgrundlag:

Tilladelse til udeservering gives efter lov om offentlige veje m.v. jf. lovbekendtgørelse nr. 435 af 24. april 2024, § 80, stk. 1.

Forvaltningen kan opkræve gebyr for udeservering med hjemmel i samme lovs § 80, stk. 2.

Ved overtrædelse af vilkårene i tilladelsen kan forvaltningen håndhæve overtrædelser med hjemmel i samme lovs § 81. Ulovlig opstilling kan også medføre bøde jf. samme lovs § 135, stk. 1, nr. 2.

Tilsyn:

Du skal altid følge anvisninger fra Københavns Kommunes tilsyn. Det betyder, at du skal flytte møbler, skilte, parasoller eller lignende inventar, hvis tilsynet vurderer, at det er placeret uhensigtsmæssigt.

Hvis du ikke følger anvisningerne, risikerer du, at Københavns Kommune fjerner dit inventar på din regning, politianmelder din virksomhed, eller at du får en bøde.

Erstatningsansvarlig:

Du er erstatningsansvarlig for enhver skade på belægningen eller andet offentligt udstyr, der opstår på grund af din udeservering.

Tilbagekaldelse:

Københavns Kommune kan tilbagekalde tilladelsen, hvis du ikke overholder vilkårene i din tilladelse, herunder også betaling.

Københavns Kommune kan disponere over vejarealet, selvom du har tilladelse til udeservering. Det betyder, at din tilladelse kan begrænses ved vejarbejde, arrangementer og lignende.

Københavns Kommune kan også tilbagekalde tilladelsen, hvis forholdene på vejarealet ændrer sig. Din tilladelse skal altid være i overensstemmelse med de faktiske forhold.

Afmelding:

Hvis du ikke længere vil bruge din tilladelse, skal du informere Københavns Kommune om dette.

Hvis din virksomhed ophører, eller du fremlejer/udlejer den, skal du informere det til Københavns Kommune.

Kontakt:

Du kan finde aktuelle gebyrer og kontaktinformationer på vores hjemmeside kk.dk/udeservering.

Regulativ om gebyr for udeservering

Indledning	2
Hvem skal betale gebyr?	2
Hvor gælder det?	2
Gebyrzoner	2
Hvor længe gælder en tilladelse?	3
Sådan beregner vi gebyret for din udeservering	3
Takstniveauet	3
Opkrævning	3
Pause i tilladelse	3
Ændringer i din opstilling	4
Opmærkning	4
Opsigelse	4
Kommunen kan inddrage dit areal i en periode	4
Sådan håndhæver vi reglerne	4
Klagemuligheder	4
Politisk beslutning	5
Lovgrundlag	5
Tilladelser på privat fællesvej	5
Kontaktoplysninger	5

Indledning
I dette regulativ kan du læse om rammerne for kommunens opkrævning af gebyr for udeservering. Du kan blive klogere på, hvor meget du skal betale, og hvordan en betaling kommer til at foregå, hvis du har fået tilladelse til udeservering eller køhegn.

Hvem skal betale gebyr?
Hvis du har en virksomhed, hvor du serverer mad og drikkevarer og ønsker at opstille fx borde og stole på det offentlige areal foran eller ved siden af din virksomhed, skal du søge tilladelse til udeservering og være opmærksom på, at der er et gebyr for dette.

Det gælder for alle virksomheder, der kan kategoriseres som restaurant, café, bar, diskotek eller lignende, hvor der serveres mad- og drikkevarer udendørs.

Hvis der er tvivl, om din virksomhed skal have tilladelse til udeservering og dermed betale gebyr, er det kommunens konkrete vurdering, som er gældende.

Hvor gælder det?
Gebyret er gældende for offentlige arealer.
Der opkræves et andet gebyr for arealer, der er registeret som privat fællesvej.

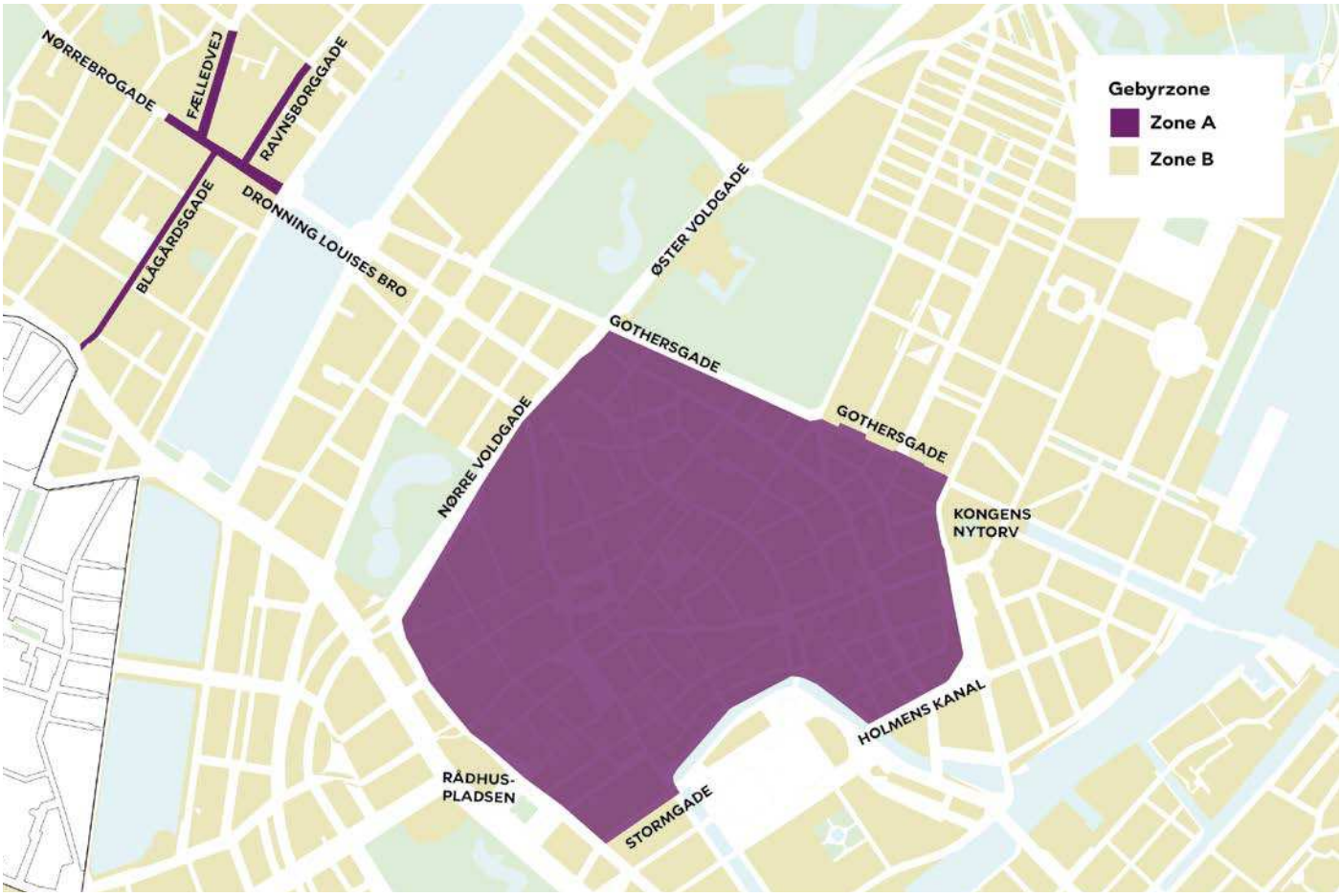
Der opkræves ikke gebyr for områder, der er registeret som private arealer.

Se, hvilke veje og pladser der er registreret som offentlige eller private arealer i København

Bemærk, at arealer markeret med gult er offentlige veje, hvor der skal betales ét gebyr, og de blå er privat fælles veje, hvor der skal betales et andet gebyr.

Gebyrzoner
Der er forskelligt gebyr afhængig af, om din virksomhed ligger i gebyrzone A eller B. På kortet nedenfor kan du se, hvor zonerne er placeret.

Zone A omfatter Middelalderbyen i Indre By afgrænset af gaderne Nørre Voldgade, Vester Voldgade, Stormgade, Nybrogade, Gammel Strand, Ved Stranden, Holmens Kanal, Kongens Nytorv og Gothersgade ind til Nørre Voldgade. For de nævnte gader gælder kun de husnumre, som vender ind

Kort over gebyrzoner

mod Middelalderbyen med undtagelse af Gothersgade. Her gælder zonen også Gothersgade nr. 2-58 (herunder Boltens Gård).

Derudover gælder Zone A for enkelte gadestrækninger på Indre Nørrebro: Blågårdsgade, Fælledvej, Ravnsborggade samt Nørrebrogade nr. 1-27 og 2-26.

Hvor længe gælder en tilladelse?
Alle tilladelser til udeservering er midlertidige. De gives som udgangspunkt for en periode på tre år.

På visse torve og pladser i byen gives der udelukkende tilladelser med helt faste intervaller. Det er, fordi der kan være flere ansøgere om samme areal, og kommunen skal behandle ansøgningerne samlet.

Det gælder i øjeblikket følgende pladser – men der kan komme flere på listen:
- Højbro Plads
- Kultorvet
- Nytorv
- Gråbrødre Torv
- Vesterbros Torv
- Nikolaj Plads
- Halmtorvet
- Enghave Plads
- Victor Borges Plads
- Axeltorv
- Landgreven

Sådan beregner vi gebyret for din udeservering
Du bliver pålagt gebyr for det areal, du bruger til udeservering og opstiller borde, stole, parasoller og lignende på.

Foreløbige takster for udeservering 2025:

Basistakst	0,68 kr. pr. m^2
Zone A	30,09 kr. pr. dag
Zone B	8,59 kr. pr. dag

Se eksempel, hvor arealet til udeservering er 10 m^2 i gebyrzone A (30,09 kr. pr dag):
1. Basistakst for 10 m^2: 10 x 0,68 = 6,8 kr. pr. dag
2. Zone A-takst: 30,09 kr. pr. dag
3. I alt pr. dag: 6,8 kr. + 30,09 kr. = 36,89 kr.
4. I alt pr. år: 36,89 kr. x 365 dage = 13.464,85 kr.

Takstniveauet
Taksten gælder for alle former for tilladelser til udeservering, uanset hvor ofte udeserveringsarealet bliver brugt.

Taksten dækker kommunens faktiske udgifter til fx administration, sagsbehandling, opmærkning og tilsyn med udeserveringer i byen.

Kommunen opmærker ikke arealet omkring kø-hegn, da kø-hegnene kun må opstilles mellem kl. 22:00 til 4:00. Taksten for kø-hegn er derfor mindre.

Taksterne bliver reguleret årligt pr. 1. januar af kommunen.

Opkrævning
Betalingen opkræves bagudrettet en gang i kvartalet for hver måned tilladelsen er gældende.

Du vil blive opkrævet gebyr fra den første i måneden, efter du har fået meddelt tilladelse til at opstille din udeservering.

Opsiger du din tilladelse til udeservering, inden tilladelsesperioden udløber, er du forpligtet til at betale gebyret for den indeværende måned samt den efterfølgende måned.

Det er til en hver tid kommunen, som træffer endelig afgørelse, om der skal betales gebyr.

Pause i tilladelse
Du får som udgangspunkt en tilladelse for tre år ad gangen. Det er ikke muligt at sætte en tilladelse i bero eller på pause inden for tilladelsesperioden.

Hvis du opsiger din tilladelse og efterfølgende ansøger på ny, vil vi betragte perioden mellem den tidligere periode og den nye/kommende periode som 'kontinuerlig brug'. Det vil sige, at du vil blive opkrævet gebyr for den mellemliggende periode.

Det er ikke muligt at få en tilladelse, som gælder for større eller mindre arealer i bestemte perioder.

Du skal betale et fast gebyr for de tre år for det samlede antal m^2, som tilladelsen gælder. Betalingen er fordelt på kvartaler, så du ikke skal betalte for alle tre år på én gang. På den måde kan kommunen også sikre, at betalingen sker løbende. Vi skal som kommunal myndighed sørge for, at gebyrerne bliver opkrævet og betalt.

Manglende betaling af gebyr
Manglende betaling vil automatisk blive sendt til Gældsstyrelsen via kommunens opkrævningssystem. Den sikrer betaling/opkrævning, hvor det er muligt.

Hvis du ikke betaler gebyret, og ikke har opsagt din tilladelse, vil kommunen holde øje med, at du ikke fortsætter med at opstille din udeservering.

Kommunen kan i det tilfælde tilbagekalde din tilladelse eller fjerne din opstilling på din regning.

Ændringer i din opstilling
Du kan kun ændre på din opstilling ved at lave en helt ny ansøgning, hvor du skal søge om alt det, du ønsker at opstille. Sagsbehandlingen vil herefter begynde forfra.

Hvis du får en ny tilladelse, vil denne erstatte den tidligere tilladelse, som vil blive annulleret. Vær opmærksom på, at du skal betale det gebyr, der er knyttet til den gamle tilladelse, i den løbende måned plus en måned, fra den nye tilladelse er godkendt.

Opmærkning
Alle udeserveringsarealer vil – hvor det er muligt – blive opmærket med prikker af lys thermoplast på vejens belægning. Opmærkningen vil markere præcist, hvor der er givet tilladelse til at opstille.

Du er som ansøger ansvarlig for at angive arealet korrekt i ansøgningen.

Hele opstillingen af borde, stole, parasoller m.m. skal holdes inden for opmærkningsarealet. Der må ikke opstilles på selve opmærkningsprikkerne, da de skal være synlige.

Gebyret dækker bl.a. omkostningerne ved opmærkningen.

Opsigelse
Det er altid dit eget ansvar at opsige tilladelsen, hvis du inden tilladelsesperioden er udløbet ikke længere ønsker at bruge arealet til udeservering.

Opsigelsesperioden er løbende måned plus en måned. Det vil sige, at du altid vil skulle betale for resten af den indeværende måned og måneden efter.

Hvis du i forbindelse med din virksomheds ophør ikke lukker din virksomhed på virk.dk, vil du blive opkrævet gebyr frem til tilladelsens udløb. Hvis du lukker din virksomhed på virk.dk, får vi automatisk besked om dette og afmelde din tilladelse samt din betaling af dit gebyr for indeværende måned samt den efterfølgende måned.

Det er ikke muligt at få tilbagebetalt gebyret i tilfælde af, du har søgt om forkert areal, eller du ikke bruger din tilladelse eller lignende situationer.

Vi opkræver et gebyr, når du søger om et andet areal, end hvad vi tidligere har godkendt. Du skal dog ikke betale ekstra, hvis du kun ændrer opstilling af inventar inden for det areal, vi allerede har godkendt.

Kommunen kan inddrage dit areal i en periode
Selvom du har fået tilladelse til udendørsservering, vareudstilling, skilte m.m., har Københavns Kommune ret til at disponere over vejarealet, hvis det er nødvendigt at lave renoveringsarbejde på eller ved din ejendom, eller i forbindelse med ledningsarbejde, vejarbejde, byfornyelse, større arrangementer m.m.

I så fald vil dit månedlige gebyr ikke blive refunderet.

Hvis arbejdet eller arrangementet står på i mere end 6 måneder, kan kommunen vurdere, om der kan dispenseres for dette.

Sådan håndhæver vi reglerne
Kommunen fører løbende tilsyn, om du overholder din tilladelse og betaler dit gebyr. Hvis du ikke gør det, vil vi gøre dig opmærksom på disse overtrædelser og evt. indlede nødvendige sanktioner. Det kan fx være, at vi tilbagekalder din tilladelse eller fjerner din opstilling for din regning.

Hvis du ikke betaler gebyret for din tilladelse i overensstemmelse med de vilkår, der fremgår af tilladelsen og dette regulativ, vil vi overdrage sagen til Gældsstyrelsen. De vil føre sagen videre og evt. indkalde dig til fogedretten, så du betaler det, du skylder os.

Klagemuligheder
Når vi træffer afgørelse i din ansøgning om udendørsservering, vil det i en periode på 4 uger efter afgørelsestidspunktet være muligt at klage til Vejdirektoratet.
Vejdirektoratet kan kun tage stilling til spørgsmål om afgørelsens lovlighed – herunder gebyret i forbindelse med din tilladelse.

Det er ikke muligt at klage til Vejdirektoratet over kommunens skøn inden for lovens rammer.

Det er en forudsætning for din tilladelse, at du betaler gebyret, og vi kommer til at retsforfølge dig for betaling af kravet, hvis gebyret ikke betales.

Politisk beslutning
Borgerrepræsentationen vedtog den 1. februar 2024 at indføre et gebyr for anvendelsen af arealer til udendørsservering.

Læs mere om beslutningsgrundlaget på kk.dk/udeservering

Gebyret pålægges fra 1. januar 2025.

Lovgrundlag
Tilladelser på offentligt vejareal:
Lov nr. 1520 af 27. december 2014 om offentlige veje m.v. § 80, stk. 1. Det til tilladelsen knyttede vilkår om betaling af gebyr har hjemmel i samme lovs § 80, stk.2

Det fremgår af Vejlovens §80, stk. 1, at man skal have vejmyndighedens tilladelse til opstilling på offentligt areal bestående af f.eks. skilte, materialer – herunder udendørsservering og lignende. Vi kan som vejmyndighed jf. Vejlovens §80, stk. 2 opkræve betaling for brug af arealet, når udnyttelsen sker i et forretningsmæssigt øjemed.

Tilladelser på privat fællesvej
Ansøgninger om tilladelse til opstilling af udendørsservering på privat fællesvej sagsbehandles efter lov om private fælles veje §66. Efter denne lovs §89 har ministeren hjemmel til at fastsætte regler om betaling for kommunernes omkostninger til behandling af ansøgninger efter loven. I bekendtgørelse nr. 1313/2023 fremgår det bl.a., at kommunen kan opkræve et gebyr på 1.000 kr. til behandling af ansøgninger efter lovens §66.

Forvaltningen opkræver derfor p.t. 1.000 kr. pr. ansøgning om udendørsservering på privat fællesvej. Beløbet kan opdateres, så rammerne for opkrævningen ændres.

Kontaktoplysninger
Har du har spørgsmål, kan du ringe til Kontaktcenter Teknik- og Miljø alle hverdage mellem 9.00 og 16.00 på 33 66 33 05.

Udeservering

Administrationsgrundlag

Vedtaget i Teknik- og Miljøudvalget den 4. december 2023

KØBENHAVNS KOMMUNE

Indhold

Indledning 3

Juridiske rammer 4

Principper og vurderingskriterier 5

Hvor gælder ordningen 6

Afskærmning 7

Flerårige tilladelser 7

Åbningstider 7

Opmærkning af areal 7

Inventar og brug af arealet 8

Særlige vilkår for Metropolzonen, Nyhavn og Kødbyen 8

Særlige vilkår for Middelalderbyen (Byrums- og trafikplan) 9

Friholdelse af naturlige ganglinjer og praksis på smalle fortove 10

Gebyr 10

12

Inddragelse af arealet

Sagsoplysninger 13

Indledning

I dette administrationsgrundlag fastsættes en række principper og vurderings-kriterier, som blev vedtaget i Teknik- og Miljøudvalget den 4. december 2023. Administrationsgrundlaget er gældende fra 1. januar 2025.

Teknik- og Miljøforvaltningen administrerer og lægger praksis efter de fastsatte principper og vurderingskriterier inden for de lovgivningsmæssige rammer for tilladelser til udeservering.

Administrationsgrundlag for udeservering har erstattet tidligere politiske beslutninger på området.

Når der meddeles en tilladelse vil der altid blive stillet en række konkrete vilkår for tilladelsen.

Juridiske rammer

Forvaltningen giver tilladelser til udeservering på offentlige vejarealer efter §80 i Lov om offentlige veje mv. (vejloven), der omhandler den såkaldte 'råden over offentlig vej'.

Offentligt vejareal omfatter pladser, torve, fortove, kørebane og cykelsti på de vejarealer der har status af offentlig vej.

Ud over de trafikale og fremkommelighedsmæssige hensyn, som vejloven pålægger forvaltningen at vurdere i forbindelse med sagsbehandlingen, hviler forvaltningens praksis også på en række politiske beslutninger om udeservering samt praksis på området.

I den enkelte sag skal der altid foretages et konkret, sagligt skøn af det ansøgte. Forvaltningen er forpligtiget til at sikre, at lighedsgrundsætningen efterleves, så sammenlignelige sager behandles ensartet, og at forskellige udfald på sammenlignelige sager kan begrundes sagligt.

Uanset hvad grundejernes (og eventuelle vejberettigedes) holdning til ansøgningen er, skal en ansøgning altid behandles af kommunen. Ved tilladelsen til udeservering tilknyttes en række vilkår. Blandt andet at tilladelsen med gældende vilkår fra Københavns Kommune altid skal kunne forevises på forlangende og at det er restauratørens ansvar at læse vilkår for tilladelsen samt sikre at ansatte er bekendt med disse.

Arealer til udeservering skal altid overholde gældende lokalplaner.

Indehaveren af tilladelsen skal til enhver tid følge anvisninger fra Teknik- og Miljøforvaltningens tilsyn.

Principper og vurderingskriterier

Sagsbehandlingen tager udgangspunkt i følgende præciserede administrative principper for tilladelse til udeservering:

- **Hvor gælder ordningen**
- **Afskærmning**
- **Flerårige tilladelser**
- **Opmærkning af areal**
- **Åbningstider**
- **Inventar og brug af arealet**
- **Særlige vilkår for Metropolzonen, Nyhavn og Kødbyen**
- **Særlige vilkår for Middelalderbyen (Byrums- og trafikplan)**
- **Friholdelse af naturlig ganglinje og praksis på smalle fortove**
- **Gebyr**
- **Inddragelse af arealet**
- **Sagsoplysninger**

Principperne er udbybet og beskrevet i den efterfølgende tekst.

Hvor gælder ordningen

Som udgangspunkt kan alle restaurationer søge om at få tilladelse til at opstille udeservering langs egen facade, hvor det ikke er en hindring for fremkommeligheden.

Tilladelser til udeservering gælder kun på offentlige vejarealer typisk fortove, pladser og torve.

Nærhedsprincippet

Der gives som hovedregel tilladelse til udeservering ud for restaurationens egen facade og det gælder uanset om opstillingen af udeservering skal ske på fortove, torve, pladser eller andre typer fodgængerarealer. Det forudsættes at der er restaurationsdrift i lokalerne, som søges ud for.

På torve og plads skal restaurationen som udgangspunkt ligge ud til torvet eller pladsen for at få tilladelse, og udeserveringen vil som hovedregel være placeret ud for restaurationen på torvet. Der tillades som udgangspunkt ikke udeservering, hvis en trafikeret vej eller cykelsti skal krydses.

Sommer/vinter

Tilladelsen gælder som udgangspunkt opstilling hele året.

Afskærmning

Det kan gives tilladelse til afskærmning af arealer til udeservering med fx plantekasser ol. Afskærmning kan fx tillades ud mod kørende trafik af trafiksikkerhedsmæssige hensyn. Afskærmning må ikke opstilles så det fremstår som en mur eller aflukker området, men skal opstilles så området fremstår åbent og offentligt tilgængeligt.

* Særlige vilkår for Middelalderbyen omfattet af Byrums- og trafikplan.

* Særlige vilkår for Kødbyen. Jf. Manual for udeservering i Den Hvide Kødby.

Flerårige tilladelser

Forvaltningen giver som udgangspunkt treårige tilladelser til udeservering.

Tilladelser langs egen facade vil blive løbende behandlet og gælde tre år fra tilladelsen er meddelt.

For så vidt angår byens pladser vil forvaltningen give tilladelser i faste intervaller på tre år. Det betyder at nogle restaurationer vil opleve at få tilladelser af kortere varighed end tre år, hvis de søger indenfor den igangværende treårige periode. Det skyldes, at kommunen ønsker at bevare muligheden for at koordinere tilladelser på pladser, hvor der oftest er flere ansøgere om udeservering.

Opmærkning af areal

Der stilles krav om fysisk opmærkning af arealet til udeservering. Københavns Kommune udfører opmærkningen og udgifter til dette indregnes i gebyr for udeservering.

Åbningstider

Åbningstiderne for udeservering er fastsat i "Forskrift for Indretning og drift af restaurationer."

Inventar og brug af arealet

Som udgangspunkt tillades inventar til udeservering fx borde, stole, parasoller og lignende, som er en naturlig tilhørende del af udeservering.

Parasoller og lign. må som udgangspunkt ikke gå ud over det tilladte areal til udeservering.

Inventar, som ikke benyttes dagligt skal fjernes, og må ikke opmagasineres på offentligt areal.

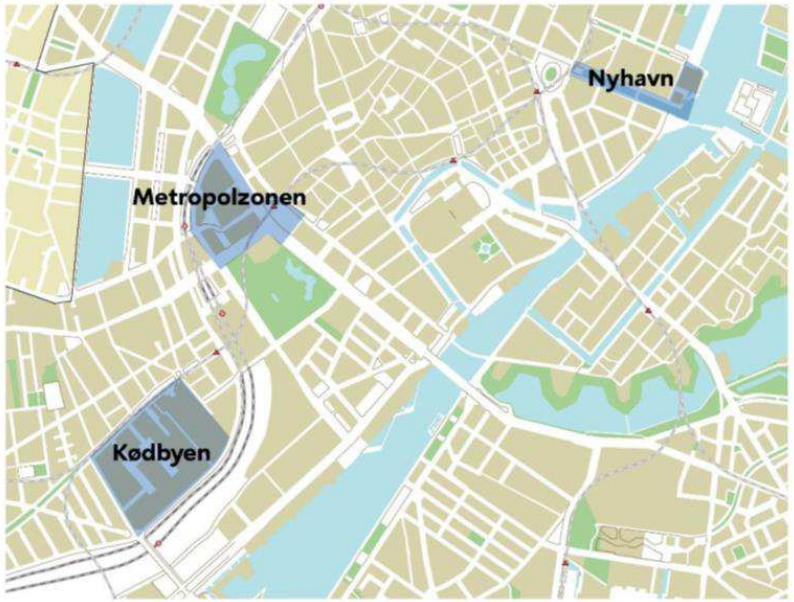
Det er restauratørens ansvar at sikre, at rednings- og brandveje ikke kompromitteres. Det betyder, at hvis opsat inventar i udeserveringen ikke er flytbart af en person eller der eksempelvis etableres bøsninger i vejen til parasoller, kan dette kræve en byggetilladelse.

Tilladelsen til udeservering må ikke bruges til andre formål som fx gadesalg, arrangementer eller lignede, selvom dette holdes inden for det areal, der er givet tilladelse til.

Der må som udgangspunkt ikke opstilles reklamegenstande som reklamerer for varemærker eller leverandører.

Særlige vilkår for Metropolzonen, Nyhavn og Kødbyen

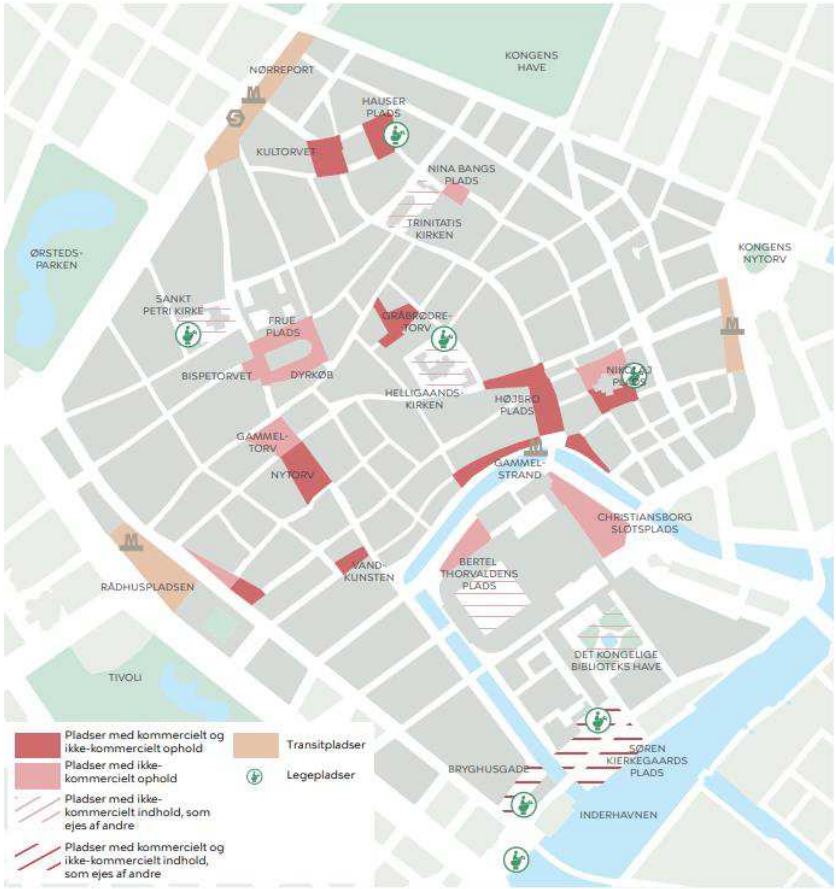
I "Forskrift for indretning og drift af restaurationer" er det fastsat at metropolzonen, Nyhavn og Kødbyen må have udeservering frem til kl. 02.00.

Særlige vilkår for Middelalderbyen (Byrums- og trafikplan)

Byrums- og Trafikplanen sigter bl.a. efter en bedre balance i bylivet og vægter forholdene for fodgængere højt.
For administrationen af tilladelser til udeservering i Middelalderbyen betyder det:

- at i gader hvor fortove og vejarealer bliver udvidet med henblik på at skabe bedre forhold for fodgængere, vil der som udgangspunkt ikke blive tilladt større arealer til udeservering end hidtil.
- at på pladser, der er udpeget til ikke-kommercielt ophold og stille rekreation, vil udeservering og vareudstilling som udgangspunkt ikke kunne tillades.
- at indhegning generelt – også med plantekasser ol. i højere grad skal undgås.
- at udeservering til kantsten skal undgås, hvor det er uhensigtsmæssigt for fremkommeligheden.
- at inventar ikke må danne en barriere mod omgivelserne for fodgængere.
- at udeservering skal placeres med afstand til bænke, så de kan anvendes til ophold.

Friholdelse af naturlig ganglinje og praksis på smalle fortove

Opstillingen af udeservering skal sikre tilstrækkelig plads til at forbipasserende kan komme forbi og tage hensyn til tilgængeligheden for personer med funktionsnedsættelser, hvor byrummet muliggøre dette hensyn.

Opstillingen af udeservering skal understøtte den fysiske indretning af fortovet, pladsen mv, herunder skal der være friholdt et naturligt og gennemgående gangareal.

På de smalleste fortove skal der som udgangspunkt være fri passage på minimum 0,8 m. svarende til bredden på en kørestol, bortset fra gågader og promenader, hvor det generelle vejareal er egnet for fodgængere. De 0,8 m skal, hvis muligt, være på en sammenhængende overflade og inkluderer ikke kantsten ol.

Gebyr

Der opkræves et gebyr for udeservering. Taksten bliver årligt behandlet i Københavns Kommunes Takstkatalog.

Inddragelse af arealet og Sagsoplysninger

Inddragelse af arealet

Københavns Kommune kan til enhver tid tilbagekalde tilladelsen til udeservering, hvis der opstår et nødvendigt behov herfor. Fx i forbindelse med ledningsarbejde, vejarbejde, byfornyelse, arrangementer m.v. Dette gælder også ved ændringer i de faktiske forhold såsom by-inventar, træer, ledelinjer mv., sikkerhedsmæssige behov eller når færdselsforholdene gør det nødvendigt.

Københavns Kommune har ret til at disponere over vejarealet, uanset at der er givet tilladelse til udendørsservering, vareudstilling, skilte m.m.

Indehaveren af tilladelsen skal til enhver tid følge anvisninger fra Teknik- og Miljøforvaltningens tilsyn.

Københavns Kommune kan desuden tilbagekalde tilladelsen, hvis vilkårene i tilladelsen tilsidesættes.

Sagsoplysninger

Forvaltningen er forpligtet til, efter forvaltningsretten, at indsamle tilstrækkelig oplysninger hos ansøger til at der kan træffes en lovlig afgørelse.

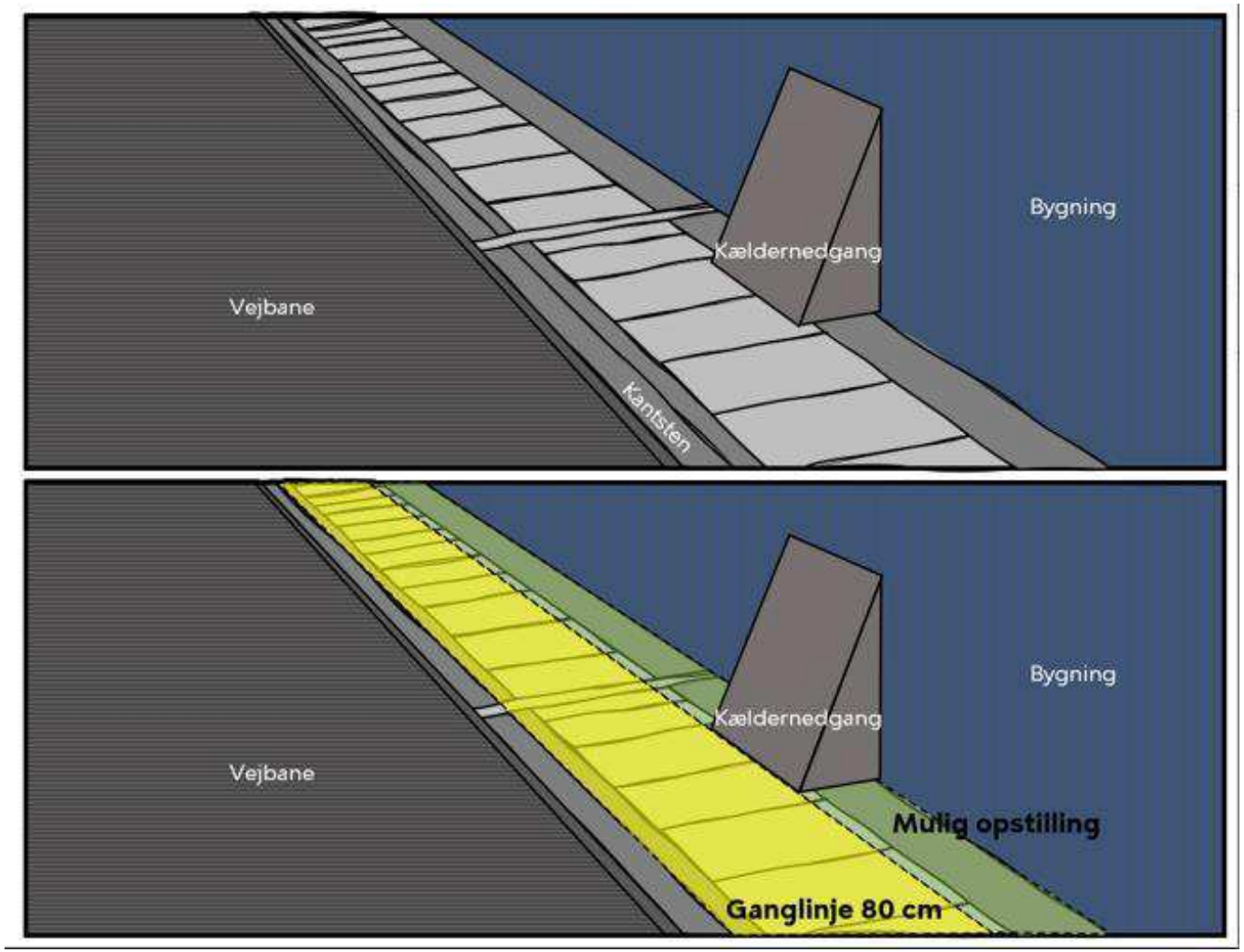
Det betyder at forvaltningen beder ansøger om relevante oplysninger i ansøgningsprocessen, for at kunne vurdere sagen, herunder i de fleste tilfælde en tegning, som viser det ønskede areal til opstilling af udeservering. Dette er for at kunne vurdere hvordan det ansøgte evt. vil kunne påvirke fremkommeligheden/området.

Tegningen skal have en karakter, så den er let at forstå, også for evt. andre myndigheder.

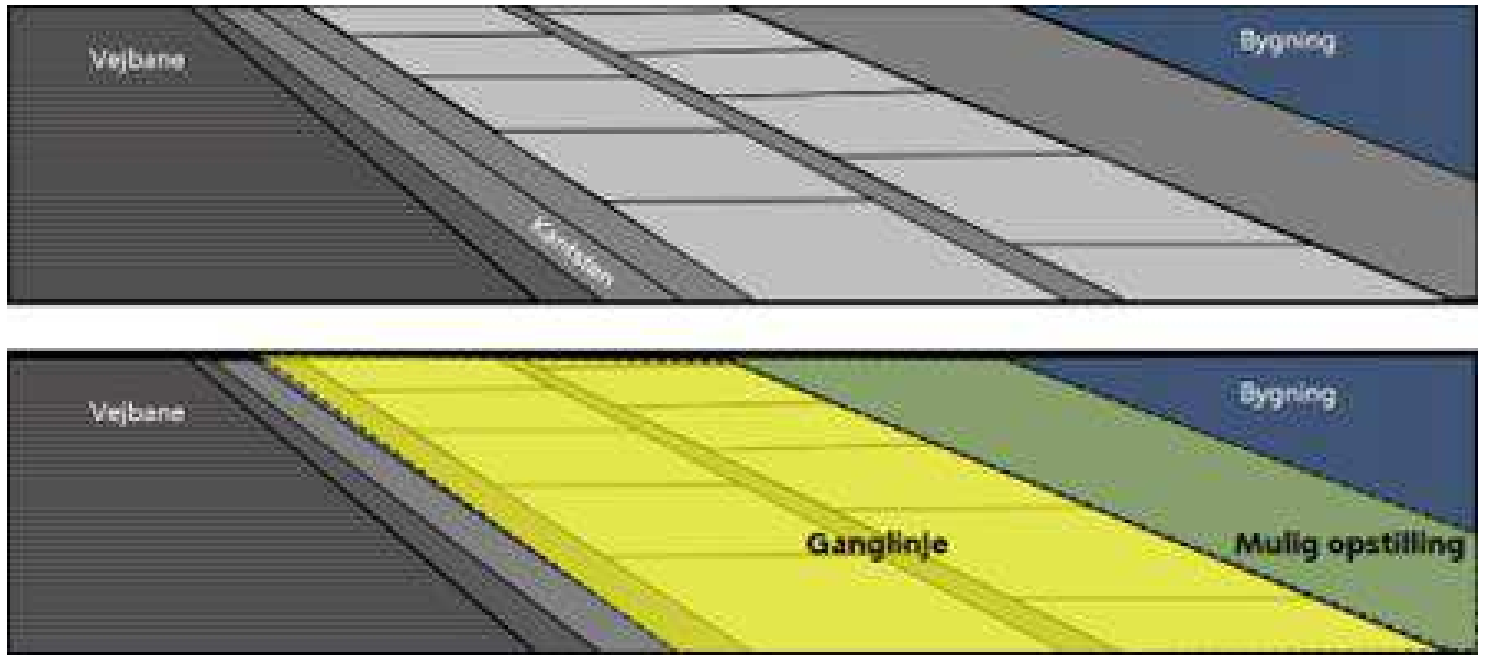
Der er vejledning til dette på hjemmesiden.

Bilag 1
Eksempler på fortove

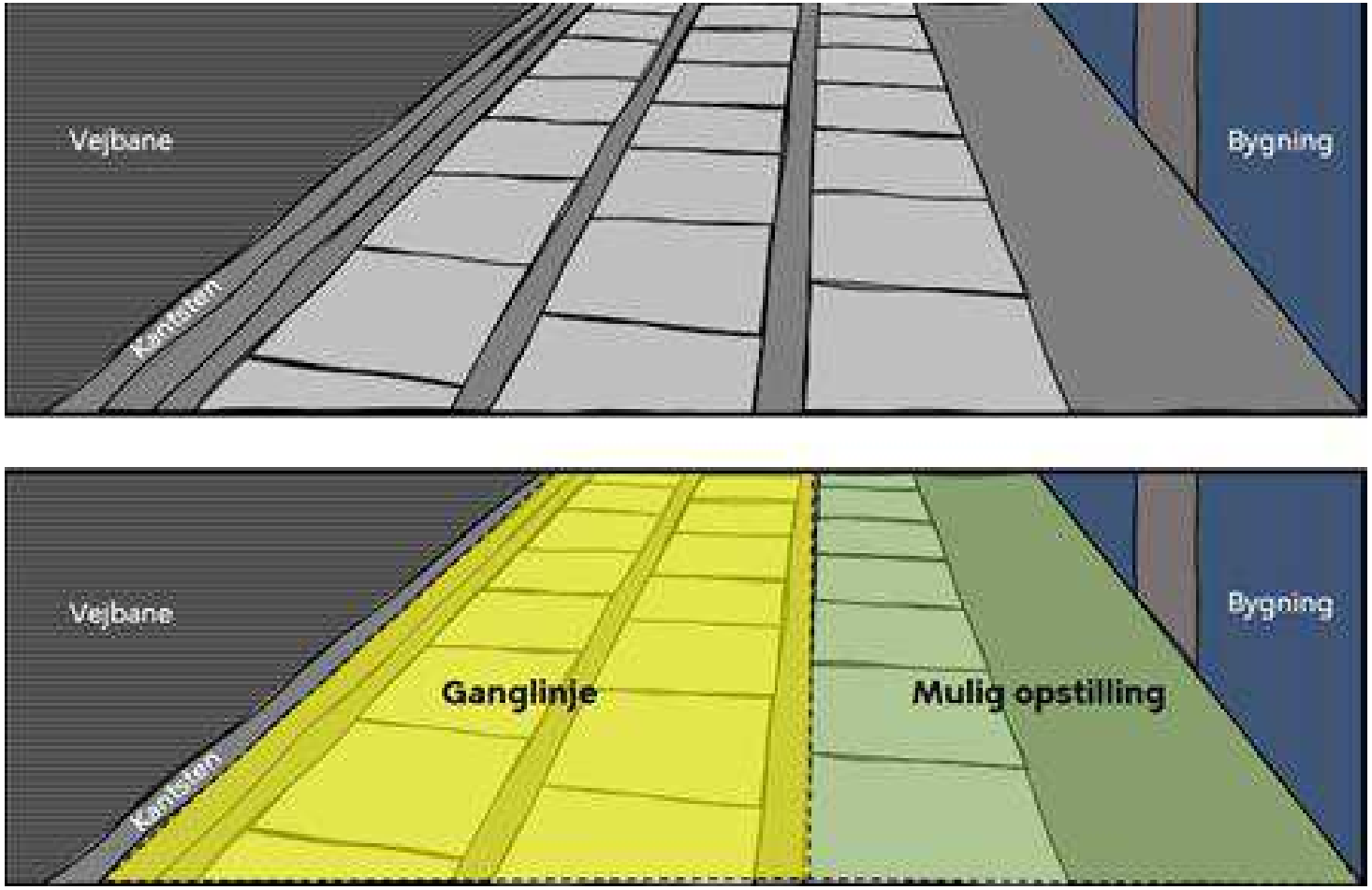
Eksempel på smalt fortov, hvor der friholdes min. 80 cm til ganglinje.

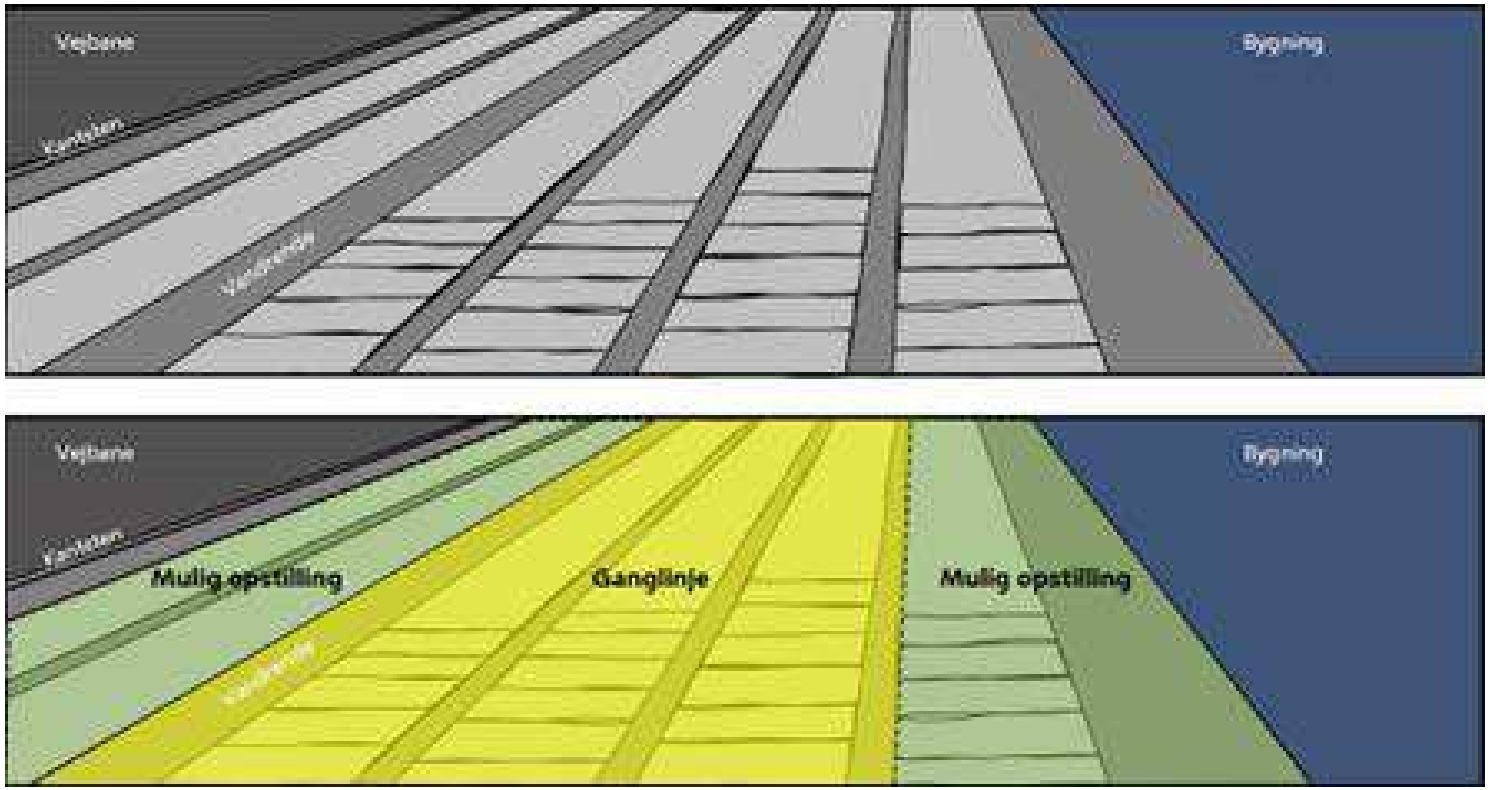
Eksempel på ganglinje på almindeligt fortov (to betonfliser fri).

Eksempel på ganglinje på almindeligt fortov (to betonfliser fri)

Eksempel på ganglinje på meget befærdet og bredt fortov med fortovsudvidelse og todelt opstilling (tre betonfliser fri).

spisested
Hermit

Sekretariat og Byudvikling
Kultur- og Fritidsforvaltningen

Notat

14. marts 2022

Uddrag fra aftaletekst om Budget 2022 vedrørende Nattelivspakke

Initiativer inden for restauration og natteliv.

Parterne er enige om at afsætte midler til at finansiere initiativer i Restaurations- og Nattelivsplan 2021.

Der afsættes:

- 3,9 mio. kr. på service i 2022, 3,8 mio. kr. årligt i 2023-2025 til natteværter (KF058).
- 2,2 mio. kr. årligt på service i 2022-2025 til Partnerskaber (KF058, TM286).
- 1,7 mio. kr. årligt på service i 2022-2025 til at videreføre støjvagten (KF058, TM286).
- 1,7 mio. kr. årligt på service i 2022-2025 til udvidelse af støjvagten (KF058, TM286).
- 1,5 mio. kr. årligt på service i 2022-2025 til styrket kontrol med byens udeserveringer (KF058, TM286).
- 1,1 mio. kr. årligt på service i 2022-2025 til videreførelse af ny støjvagtspraksis for tilsyn og udtalelser (TM098).
- 0,2 mio. kr. på anlæg i 2022 til reduktion af gener fra fest i byrummet og 3,7 mio. kr. årligt på service i 2022-2025 (KF058, TM286).
- 0,2 mio. kr. på anlæg i 2022 til løsninger til hotspots og 3,5 mio. kr. årligt på service i 2022-2025.
- 0,8 mio. kr. på anlæg i 2022 til alternative toiletløsninger (KF058, TM286).
- 1,4 mio. kr. årligt på service i 2022-2025 til spuling af gader, fortove og pladser og midlertidige toiletter (KF058, TM286).
- 0,3 mio. kr. årligt på service fra 2022-2025 til havneværter (KF034).

Parterne noterer sig, at udgifterne til sekretariatsbetjening under partnerskabsindsatsen afholdes på Kultur- og Fritidsudvalgets og Teknik- og Miljøudvalgets ramme (KF058, TM286).

ØK40 Kommunalt Ordenskorps

Parterne er enige om, at Økonomiforvaltningen, når lovgrundlaget for en forsøgsordning for kommunale tryghedsvagter er på plads, udarbejder et budgetnotat vedrørende kommunale tryghedsvagter til

Sekretariat og Byudvikling
Udvalg og Analyse
Københavns Rådhus,
Rådhuspladsen 1
1550 København V

EAN-nummer
5798009780515

overførselssagen 2021-2022 angående finansieringen i 2022 og et budgetnotat til forhandlingerne om budget 2023 om finansieringen fra 2023 og frem.

TM256 Anlæg og drift af affaldskurve

Parterne er enige om at afsætte midler til at opsætte og drifte flere affaldskurve fordelt på belastede lokaliteter i hele byen.

Der afsættes:

- 0,4 mio. kr. i 2022 på anlæg til opsætning af affaldskurve.
- 0,1 mio. kr. i 2022 på service og 0,3 mio. kr. i 2023 og frem til afledt drift

KT197 Foranalyse af bilfrie gader

Kategorisering	
Need to	
Rettidig omhu	
Specifik udfordring	
Bestilt af fagudvalg	
Bestilling af politisk parti	X
Bevillingsudløb	
Tilpasset bevillings-udløb	
Henvist sag	
Bestilling fra borg-mesterforum eller tværgående pakke	
Bestilt administrativt	

Resume

Budgetnotatet er udarbejdet på baggrund af politisk bestilling og omhandler en foranalyse af, hvilke gader med levende butiksliv og restauranter, der kan være potentiale i at lukke af for biltrafik i udvalgte tidsrum eller hele døgnet med henblik på at øge bylivet.

Beslutning

- Der skal træffes beslutning om at afsætte i alt 0,9 mio. kr. på anlæg i 2027 til en foranalyse af bilfrie gader.

Indhold

Der er til forhandlingerne om Budget 2027 bestilt et budgetnotat om en foranalyse af bilfrie gader. Foranalysen vil undersøge, hvilke gader med levende butiksliv og restauranter der har potentiale til at blive levende byrum med plads til udfoldelse for gående og cyklister og øget byliv ved at lukke af for biltrafik enten hele døgnet (permanent) eller på udvalgte tidsrum af dagen.

Med analysen vil der først blive gennemført en screening af, hvilke gader der har et højt antal butikker og restauranter. For disse gader vil der dernæst blive gennemført en kortlægning af trafikmængder og parkeringspladser samt en analyse af konsekvenser og løsningmuligheder i forhold til trafikafvikling, vejadgang til boliger, brand- og redningsveje, håndtering af dagrenovation mv. ved en eventuel lukning.

Foranalysen vil også indeholde en afdækning af, hvilken type regulering der er mulig og mest hensigtsmæssig og angive økonomiske overslag for forskellige løsningsmuligheder. På baggrund af analysen vil forvaltningen udarbejde en liste over de 10-20 mest egnede gader i København.

Foranalysen forventes forelagt Klima-, Miljø- og Teknikudvalget medio 2027. Her kan udvalget beslutte, om forvaltningen skal gå videre med projektering af en eller flere af gaderne.

Forslag til aftaletekst

"Parterne er enige om at afsætte midler til en foranalyse af bilfrie gader.

Der afsættes:

- 0,9 mio. kr. samlet på anlæg i 2027 til en foranalyse af bilfrie gader."

Økonomi

Tabel 1. Oversigt over aktiviteter på alle styringsområder

Aktiviteter i forslaget *(1.000 kr., 2027 p/l)*	**Styrings-område**	**2027**	**2028**	**2029**	**2030**	**I alt**
- Foranalyse	Anlæg	878				878
Udgifter i alt (netto)		**878**	**0**	**0**	**0**	**878**

Klimapåvirkning
Indsatsen i budgetnotatet har ingen umiddelbar klimapåvirkning.

Risikovurdering og proces
Der er tale om en foranalyse, og der er derfor ikke afsat midler til risikotillæg.

Tidligere afsatte midler
Der har ikke tidligere været afsat midler til aktiviteten.

Administrativt bilag

Bevillingstekniske oplysninger

Tabel 2. Anlægsprojekter

1.000 kr., 2027 p/l	Udvalg	Bevilling	*	p/l ja/nej	2027	2028	2029	2030	I alt
Anlægsudgifter									
Projektering	KTU	2000 – Ordinær anlæg	X	Ja	500				**500**
Bygherreudgifter	KTU	2000 – Ordinær anlæg	X	Ja	378				**378**
Anlægsudgifter i alt					**878**	**0**	**0**	**0**	**878**

Øvrige tekniske oplysninger

Bydele

Bydækkende: ☒											
Bispebjerg	☐	Indre by	☐	Vesterbro/Kgs. Enghave	☐	Valby	☐	Amager Øst	☐	Udenbys	☐
Nørrebro	☐	Østerbro	☐	Brønshøj/Husum	☐	Vanløse	☐	Amager Vest	☐		
Adresse		Bydækkende									

Høring

Har budgetnotatet været i høring?	**Ja**	**Nej**
Ejendomsfaglig høring i KEK/ByK/KEJD		X
IT-projekt (KIT)		X

KT100 Strategisk byrumsplan for Vanløse Bymidte

Kategorisering	
Need to	
Rettidig omhu	
Specifik udfordring	
Bestilt af fagudvalg	x
Bestilling af politisk parti	
Bevillingsudløb	
Tilpasset bevillings-udløb	
Henvist sag	
Bestilling fra borg-mesterforum eller tværgående pakke	
Bestilt administrativt	

Resume

Budgetnotatet er udarbejdet pba. henvisning fra Klima-, Miljø- og Teknikudvalget og omhandler en strategisk byrumsplan for Vanløse Bymidte med formålet at gøre bymidten mere sammenhængende og indbydende.

Relation til øvrige budgetnotater	
Relateret til:	Gensidigt udelukkende?
KT056	Nej

Beslutning

- Der skal træffes beslutning om at afsætte i alt 2,0 mio. kr. på anlæg i perioden 2027-2028 til en strategisk byrumsplan for Vanløse Bymidte.

Indhold

Klima-, Miljø- og Teknikudvalget henviste den 1. juni 2026 finansiering af en strategisk byrumsplan for Vanløse Bymidte til forhandlingerne om Budget 2027. Dette på baggrund af budgetønske fra Vanløse Lokaludvalg.

I Budget 2023 blev der afsat midler. til en foranalyse af Vanløse Bymidte, som skulle undersøge mulighederne for en sammenhængende, funktionel og indbydende bymidte med udgangspunkt i fysiske anlægsinitiativer på de kommunalt ejede arealer i og omkring Vanløse Torv. Indsatser pba. foranalysens resultater indgår i budgetnotatet KT056 Sammenhængende, funktionel og indbydende Vanløse Bymidte.

Den strategiske byrumsplan skal indeholde et konceptuelt hovedgreb på tværs af matrikelskel, der skal skabe sammenhæng mellem bymidtens delområder og omsætte de analyser, der blev udarbejdet i foranalysen gennem et identitetsskabende koncept, hvor byrumselementer som fx belysning, belægning og inventar kan bruges som kunstnerisk virkemiddel. Det foreslåede koncept skal tage afsæt i Vanløses lokale karakteristika og styrke bymidtens genkendelighed og sammenhæng. Lokaludvalget inddrages løbende og særligt ifm. at prioritere de foreslåede indsatser i planen, undersøge en mulig etapeopdeling af de foreslåede indsatser, udarbejde en mulig tidsplan samt undersøge mulige finansieringskilder.

Byrumsplanen skal derudover indeholde en strategi for samarbejde med relevante aktører såsom Metroselskabet, DSB/Banedanmark og private investorer og grundejere. Strategiens

formål er at muliggøre en gradvis realisering af initiativer over flere år gennem et samarbejde mellem bymidtens aktører.

Den strategiske byrumsplan for Vanløse Bymidte skal tage afsæt i, hvilke initiativer der kan igangsættes med de tilhørende grundejere og interessenter for at skabe en sammenhængende bymidte. Da to-tredjedel af bymidten er privatejet, vil de juridiske aspekter vedrørende planens forslag til anlæg blive undersøgt.

Planen afrapporteres til Klima-, Miljø- og Teknikudvalget forventeligt medio 2028.

Hvis samarbejdet med de tilhørende grundejere og interessenter ikke kan etableres, orienteres Klima-, Miljø-, og Teknikudvalget, og det vil blive indstillet, at planarbejdet afsluttes.

Forslag til aftaletekst

"Parterne er enige om at afsætte midler til udarbejdelse af en byrumsplan for Vanløse Bymidte.

Der afsættes:

- 2,0 mio. kr. samlet på anlæg i perioden 2027-2028 til udarbejdelse af byrumsplan for Vanløse bymidte."

Økonomi

Tabel 1. Oversigt over aktiviteter på alle styringsområder

Aktiviteter i forslaget *(1.000 kr., 2027 p/l)*	**Styringsområde**	**2027**	**2028**	**2029**	**2030**	**I alt**
Byrumsplan for Vanløse Bymidte	Anlæg	1.300	700			2.000
Udgifter i alt (netto)		**1.300**	**700**	**0**	**0**	**2.000**

Klimapåvirkning

Indsatsen i budgetnotatet har ingen umiddelbar klimapåvirkning.

Risikovurdering og proces

Der er tale om en byrumsplan, og der er derfor ikke afsat midler til risikotillæg.

Tidligere afsatte midler

Der blev ved Budget 2022 (BR 07.10.2021) afsat midler til "Pulje til fremme af cykelparkering i kombination med kollektiv trafik". Der blev i alt afsat 3,4 mio. til puljen med en medfinansiering på 50 % fra Trafikstyrelsen. Af disse var 520.000 afsat til en cykelparkeringsanalyse på Vanløse Station.

Der blev i Budget 2023 (BR 06.10.2022) afsat 1,4 mio. kr. til en foranalyse, der skulle undersøge mulighederne for at skabe en sammenhængende, funktionel og indbydende bymidte i Vanløse.

1.000 kr., løbende p/l	**2023**	**2024**
Budgetaftale 2022	520	
Budgetaftale 2023	675	675
Afsatte midler i alt	**1.195**	**675**

Administrativt bilag

Tabel 2. Anlægsprojekter

1.000 kr., 2027 p/l	Udvalg	Bevilling	*	p/l ja/nej	2027	2028	2029	2030	I alt
Anlægsudgifter									
Projektering	KTU	2000 – Ordinær anlæg	X	Ja	700	300			**1.000**
Bygherreudgifter	KTU	2000 – Ordinær anlæg	X	Ja	600	400			**1.000**
Anlægsudgifter i alt					**1.300**	**700**	**0**	**0**	**2.000**

Øvrige tekniske oplysninger

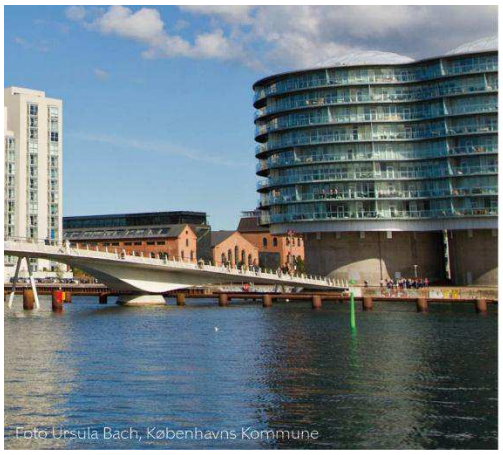
Bydele

Bydækkende: ☐											
Bispebjerg	☐	Indre by	☐	Vesterbro/Kgs. Enghave	☐	Valby	☐	Amager Øst	☐	Udenbys	☐
Nørrebro	☐	Østerbro	☐	Brønshøj/Husum	☐	Vanløse	☒	Amager Vest	☐		
Adresse	Vanløse Torv, Jernbane Allé, Vanløse Allé										

Høring

Har budgetnotatet været i høring?	**Ja**	**Nej**
Ejendomsfaglig høring i KEK/ByK/KEJD		X
IT-projekt (KIT)		X

KT039 Trafiksikkerhedstiltag ved Bryggebroens landing på Islands Brygge

Kategorisering	
Need to	
Rettidig omhu	
Specifik udfordring	
Bestilt af fagudvalg	
Bestilling af politisk parti	X
Bevillingsudløb	
Tilpasset bevillings-udløb	
Henvist sag	
Bestilling fra borg-mesterforum eller tværgående pakke	
Bestilt administrativt	

Resume

Budgetnotatet er udarbejdet pba. en politisk bestilling og indeholder to scenarier, der kan forbedre trygheden for gående og cyklende på havnepromenaden fra Bryggebroens landing på Islands Brygge til Alex Heides Gade. På grund det kommende metrobyggeri er der en risiko for, at projektet ikke kan gennemføres.

Beslutning

- Der skal træffes beslutning om at afsætte i alt 4,2 mio. kr. på anlæg i 2027-2029 til tydeligere adskillelse af fodgængere og cyklister mellem Bryggebroen og Axel Heides Gade (scenarie 1).
- Der skal træffes beslutning om en hensigtserklæring om henvisning af finansiering af tilkøb af ændret område omkring brolandingen til metrobyggeriet til senere politiske forhandlinger (scenarie 2).

Indhold

Ved Overførselssagen 2023-2024 blev der bevilget midler til en foranalyse af, hvordan forholdene kan forbedres for gående og cyklende på havnepromenaden mellem Bryggebroen og Axel Heides gade. Foranalysen er udført i 2024, og resultaterne blev forelagt Teknik- og Miljøudvalget den 19. maj 2025. Siden da er det blevet klart, at arbejdet med den kommende M5-metrostation vil påvirke området i de kommende år frem mod Metro-åbningen, der forventes i 2035.

Budgetnotatet indeholder på den baggrund to scenarier. Scenarie 1 bygger på foranalysen, mens scenarie 2 er en hensigtserklæring om at udarbejde et budgetnotat på tilkøb til Metroselskabets projekt, der samtidig skaber en bedre kobling til Bryggebroen.

Scenarie 1. Forbedring af forholdene for gående og cyklister ved Bryggebroen

Med scenariet etableres en forbedret forbindelse for gående og cyklende mellem Bryggebroens landing på Islands Brygge og de enkeltrettede stier til Axel Heides Gade med det formål at øge trygheden. Løsningen opdeler trafikanttyperne mere, men bibeholder elementer fra den eksisterende shared space-løsning, hvor cyklister og fodgængere deler arealet. Arealet er på privat matrikel, og projektet skal derfor godkendes af matrikelejeren.

Scenariet tager udgangspunkt i resultaterne af en foranalyse, som har identificeret den manglende opdeling af trafikanter, som den største udfordring for trygheden. Glat og ujævn belægning samt krydsning af modsatrettet trafik nævnes henholdsvis som den anden- og tredjestørste udfordring. Det vurderes overordnet, at fodgænger- og cykeltrafikken forløber acceptabelt uden for myldretiden, men at cyklerne dominerer arealet i morgen- og eftermiddagstimerne, hvor der opstår uhensigtsmæssige situationer.

Forvaltningen bemærker, at scenariet ikke løser den største forhindring for en tilfredsstillende trafikafvikling ved broen, nemlig manglende kapacitet.

Cyklister får en markeret rute med cykelsymboler og skift i typen af granitbelægningen mellem Bryggebroen og Axel Heides Gade. Stien for gående, der består af større fliser (bourdurbånd), bliver omlagt, så der er ruter på begge sider af cykelforbindelsen. Tilgængeligheden forbliver på samme niveau. Krydsningen af cykelarealet forbliver "uformel", idet der ikke vil være faste krydsningspunkter over vejen. Overgangen skal derfor times med huller i cykelstrømmen. Cykelstien befæstes med en belægning, så udtrykket stemmer overens med lokalplanen "Islands Brygge Syd" ift. kajkanter og materialer. Derudover bliver eksisterende grusareal langs med Islands Brygge erstattet af et fortovsareal med fortovsfliser og gennemgående fortov for bedre fremkommelighed.

Forvaltningen vurderer, at der kan være udfordringer med synligheden, når der anvendes forskellige belægningsudtryk inden for granit, men vurderer stadig, at løsningen vil forbedre trygheden ved broens landing.

Der vil være et minimalt øget driftsbehov, som håndteres indenfor eksisterende driftsbudget. Klima-, Miljø- og Teknikudvalget forelægges forventeligt indstilling om projektforslag og frigivelse af anlægsmidler i foråret 2028.

Projektet forventes ibrugtaget (tilgængeligt) i juni 2029 og ibrugtaget (afleveret) i oktober 2029.

Forvaltningen forventer ikke, at projektet kan gennemføres som beskrevet i foranalysen. Det skyldes, at forholdene i området ændres som følge af metrobyggeriet, der vil påvirke tidsplan og løsning ved Bryggebroen. Forvaltningen vil samarbejde med Metroselskabet om at sikre trafikafviklingen i området ved brolandingen, mens byggearbejdet står på.

Scenarie 2. Hensigtserklæring om at finansiere tilkøb til metrobyggeriet
Med scenarie 2 kan der vedtages en hensigtserklæring om at henvise finansiering af et tilkøb til Metroselskabets projekt i samme område til senere politiske forhandlinger, når Metroselskabets projekt og tidsplan er fastlagt.

Metroselskabets endelige tidsplan, og Klima-, Miljø- og Teknikforvaltningen drøftelser på området, vil afhænge af den endelige vedtagelse af anlægsloven for den kommende Metro M5, ligesom en endnu ikke fastlagt lokalplan for området med en ny Metroforplads, vil have indflydelse på en evt. aftale.

Forslag til hensigtserklæring:
"Partnerne er enige om, at finansiering af tilkøb af ændret området omkring brolandingen ved Bryggebroen og kobling til den kommende M5-metrostation henvises til senere politiske forhandlingerne."

Træer, cykel- og bilparkeringspladser
Scenarierne har ikke konsekvenser for antallet af træer, cykel- eller bilparkeringspladser.

Forslag til aftaletekst
"Da budgetnotatet indeholder flere mulige scenarier, indgår der ikke forslag til aftaletekst."

Økonomi

Tabel 1. Oversigt over aktiviteter på alle styringsområder, scenarie 1

Aktiviteter i forslaget *(1.000 kr., 2027 p/l)*	**Styrings-område**	**2027**	**2028**	**2029**	**2030**	**I alt**
- Trafiksikkerhedstiltag ved Bryggebroens landing på Islands Brygge	Anlæg	685	585	2.900		4.170
Udgifter i alt (netto)		**685**	**585**	**2.900**	**0**	**4.170**

Klimapåvirkning

Tabel 2. Skønnet livscyklusvurdering af anlægsprojektet

Kilde til udledning	**Udledning pr. m² pr. år (kg CO_2e/ m²/år)**	**Udledning pr. år (ton CO_2e/år)**	**Samlet udledning (ton CO_2e)**
Scenarie 1	Udfyldes kun ved byggeri	Udfyldes kun ved byggeri	22,6-52,8

Note: Udledningen er et beregnet skøn baseret på den forventede klimapåvirkning over projektets livscyklus. Den forventede udledning er forbundet med usikkerhed.

Risikovurdering og proces
Der er en stor risiko for, at scenarie 1 ikke kan gennemføres grundet det kommende metrobyggeri. Hvis scenarie 1 alligevel kan gennemføres, er den overordnede risikovurdering, at anlægsprojektet er kompliceret, da der skal arbejdes på privatareal, og der er derfor afsat 9 % af anlægsomkostningerne til risikotillæg.

Tidligere afsatte midler
Der har ikke tidligere været afsat midler til aktiviteten.

Administrativt bilag

Bevillingstekniske oplysninger

Tabel 3. Anlægsprojekter

1.000 kr., 2027 p/l	Udvalg	Bevilling	*	p/l ja/nej	2027	2028	2029	2030	I alt
Anlægsudgifter									
Projektering, scenarie 1	KTU	2000 – Ordinær anlæg	X	Ja	185	115	40		340
Udførsel, scenarie 1	KTU	2000 – Ordinær anlæg		Ja			2.455		2.455
Bygherreudgifter, scenarie 1	KTU	2000 – Ordinær anlæg	X	Ja	500	470	315		1.285
Evaluering, scenarie 1	KTU	2000 – Ordinær anlæg		Ja			90		90
Anlægsudgifter i alt					**685**	**585**	**2.900**	**0**	**4.170**

Øvrige tekniske oplysninger

Bydele

Bydækkende: ☐											
Bispebjerg	☐	Indre by	☐	Vesterbro/Kgs. Enghave	☐	Valby	☐	Amager Øst	☐	Udenbys	☐
Nørrebro	☐	Østerbro	☐	Brønshøj/Husum	☐	Vanløse	☐	Amager Vest	☒		
Adresse		Bryggebroen og Axel Heides Gade									

Høring

Har budgetnotatet været i høring?	**Ja**	**Nej**
Ejendomsfaglig høring i KEK/ByK/KEJD		X
IT-projekt (KIT)		X

KT053 Udvidet praksis for uddeling af flyers ved ny skiltning

Kategorisering	
Need to	
Rettidig omhu	
Specifik udfordring	
Bestilt af fagudvalg	
Bestilling af politisk parti	x
Bevillingsudløb	
Tilpasset bevillings-udløb	
Henvist sag	
Bestilling fra borg-mesterforum eller tværgående pakke	
Bestilt administrativt	

Resume

Budgetnotatet er udarbejdet pba. politisk bestilling og omhandler, at parkeringsvagterne i en kort periode efter opsætning af nye skilte ved særligt reserverede parkeringspladser skal gøre bilister opmærksomme på de nye regler ved at sætte flyers i forruden på de parkerede biler uden, at der pålægges afgifter ved første overtrædelse. Praksissen anvendes allerede i dag ved større ændringer af parkeringsregler.

Beslutning

- Der skal træffes beslutning om at afsætte 0,8 mio. kr. årligt på service i 2027-2030 til integration af ny ordning i it-system, så der uddeles flyers frem for parkeringsafgifter på konkrete lokationer i afgrænset tidsperiode, samt drift, administration og estimeret tab af indtægter fra parkeringsafgifter ifm. ny ordning.

Indhold

Der er til forhandlingerne om Budget 2027 bestilt et budgetnotat om udvidet praksis for uddeling af flyers ved ny skiltning, der særligt reserverer p-pladser – dog undtaget nye handicappladser med nummerplader. Formålet med den udvidede praksis er at gøre bilister opmærksomme på de nye regler uden, at der nødvendigvis pålægges afgifter ved første overtrædelse.

Med budgetnotatet afsættes bl.a. finansiering til systemudvikling af PUMA (Platform til Understøttelse af Mobile Arbejdsgange), som er et digitalt opgavestyringsværktøj. Udviklingen vil integrere et sammenspil mellem bestilling af nye parkeringsskilte, færdigmeldinger af skiltningen og parkeringsvagternes kontrol. Forvaltningen vil markere, at skiltet kræver midlertidig informationsindsats (fx flyers), når der bestilles af opsætning af nye parkeringsskilte til reserverede pladser. Ved færdigmelding i systemet – f.eks. fra smedeafdelingen – sendes automatisk besked til parkeringsvagternes vagthavende. Derefter vil vagthavende printe informationsflyers, som lægges klar til p-vagterne, der vil uddele flyers til køretøjer, som er berørt af den nye skiltning. Uddelingen vil ske flere gange om dagen i en kort periode.

Udover finansiering af systemudviklingen i PUMA er det også nødvendigt at afsætte midler til drift af den digitale løsning og den manuelle håndtering af flyers til klargøring til p-vagterne (administration).

Kommunen varetager parkeringskontrol på vegne af Rigspolitiet. Når parkeringsvagterne med den nye praksis skal informere parkanter på nyoprettede pladser dagligt i en kortere periode, vil det forventeligt medføre et begrænset fald i antal pålagte parkeringsafgifter. Forvaltningen skønner (med betydelig usikkerhed), at der med den nye praksis forventeligt vil være mindreindtægter fra parkeringsafgifter på ca. 0,4 mio. kr. årligt i perioden 2027-2030. Skønnet består af gennemsnittet af det tidsforbrug, en parkeringsvagt skal bruge på at uddele flyers i stedet for at pålægge parkeringsafgifter pr. lokation pr. besøg. Forvaltningen forventer, at der med denne ordning pålægges ca. 1.700 færre afgifter årligt. Estimatet er netto efter afregning til Rigspolitiet, som får ca. 40 % af de faktiske indbetalinger fra parkeringsafgifter.

Forslag til aftaletekst

"Parterne er enige om at afsætte midler til udvidet praksis for uddeling af flyers ved etablering af ny parkeringsskiltning ved særligt reserverede parkeringspladser.

Der afsættes:

- 0,4 mio. kr. på service i 2027 og 0,3 mio. kr. årligt i 2028-2030 til systemudvikling samt drift og administration af udvidet praksis.
- 0,4 mio. kr. årligt på service i 2027 og frem til mindreindtægter fra parkeringsafgifter."

Økonomi

Tabel 1. Oversigt over aktiviteter på alle styringsområder

Aktiviteter i forslaget *(1.000 kr., 2027 p/l)*	**Styrings-område**	**2027**	**2028**	**2029**	**2030**	**I alt**
- Integration i Puma	Service	200	0	0	0	200
- Drift af den digitale løsning (0,2 årsværk)	Service	0	151	151	151	453
- Administration ifm. manuel håndtering af flyers (0,25 årsværk)	Service	189	189	189	189	756
- Mindreindtægter fra p-afgifter	Service	850	850	850	850	3.400
- Afregning Rigspolitiet	Service	-440	-440	-440	-440	-1.760
Udgifter i alt (netto)		**799**	**750**	**750**	**750**	**3.049**

Klimapåvirkning

Indsatsen i budgetnotatet har ingen umiddelbar klimapåvirkning.

Risikovurdering og proces

Den overordnede risikovurdering er, at initiativet vurderes at være ukompliceret, og der er ingen risici forbundet hermed.

Tidligere afsatte midler

Der har ikke tidligere været afsat midler til aktiviteten.

Administrativt bilag

Bevillingstekniske oplysninger

Kommunen varetager parkeringskontrol på vegne af Rigspolitiet. Derfor afregner kommunen en stor del af indtægterne fra p-afgifter til politiet, som får 50 % efter bundfradrag (hvilket svarer til ca. 40 %).

Tabel 2. Service

1.000 kr., 2027 p/l	Udvalg	Bevilling	Indtægt/ udgift	p/l ja/nej	2027	2028	2029	2030	I alt
Systemudvikling	KTU	1000 – Ordinær drift	U	Ja	200	0	0	0	200
Drift og administration	KTU	1000 - Parkering	U	Ja	189	340	340	340	1.209
Mindreindtægter fra p-afgifter	KTU	1010-Parkering	I	Nej	850	850	850	850	3.400
Afregning til Rigspolitiet	KTU	1010-Parkering	U	Nej	-440	-440	-440	-440	-1.760
Serviceudgifter i alt					**799**	**750**	**750**	**750**	**3.049**

Øvrige tekniske oplysninger

Bydele

Bydækkende: ☒											
Bispebjerg	☐	Indre by	☐	Vesterbro/Kgs. Enghave	☐	Valby	☐	Amager Øst	☐	Udenbys	☐
Nørrebro	☐	Østerbro	☐	Brønshøj/Husum	☐	Vanløse	☐	Amager Vest	☐		
Adresse		Bydækkende									

Høring

Har budgetnotatet været i høring?	Ja	Nej
Ejendomsfaglig høring i KEK/ByK/KEJD		X
IT-projekt (KIT)		X

KT199 Københavns klimaråd

Kategorisering	
Need to	
Rettidig omhu	
Specifik udfordring	
Bestilt af fagudvalg	
Bestilling af politisk parti	x
Bevillingsudløb	
Tilpasset bevillings-udløb	
Henvist sag	
Bestilling fra borg-mesterforum eller tværgående pakke	
Bestilt administrativt	

Resume

Budgetnotatet er udarbejdet pba. politisk bestilling og omhandler tre scenarier for et uafhængigt klimaråd, som har til formål at vurdere fremdrift i forhold til de politisk vedtagne klimamål og identificere behov for yderligere indsatser.

Beslutning

- Der skal træffes beslutning om at afsætte 1,0 mio. kr. årligt på service i perioden 2027-2030 til et klimaråd (Scenarie 1).
- Der skal træffes beslutning om at afsætte 0,3 mio. kr. årligt på service i perioden 2027-2028 til et rådgivende organ (Scenarie 2).
- Der skal træffes beslutning om at afsætte 0,2 mio. kr. årligt på service i perioden 2027-2030 til en årlig evaluering (Scenarie 3).

Indhold

Der er til forhandlingerne om Budget 2027 bestilt et budgetnotat om modeller for et klimaråd, hvor en uafhængig ekstern aktør løbende kan foretage en faglig evaluering af kommunens klimaindsats, herunder fremdrift i forhold til de politisk vedtagne klimamål samt identificere behov for yderligere indsatser. Nedenfor skitseres tre scenarier for en uafhængig faglig evaluering.

Et klimaråds opgaver foreslås fokuseret på at vurdere den kommunale klimaindsats for det globale klimaaftryk forbundet med Københavns forbrug (også kaldet de forbrugsbaserede udledninger). København er en af de første byer med et klimamål for det globale klimaaftryk, og der er ikke på samme måde, som ved de geografiske udledninger, en veletableret monitoreringspraksis eller veletableret viden om klimainitiativers effekt og virkning i forhold til det globale klimaaftryk. Derfor vil det være hensigtsmæssigt at begrænse evalueringens fokus til det globale klimaaftryk.

Alt efter valg af scenarie nedenfor, vil løsningen blive tænkt sammen med et ekspertråd, som Klima-, Miljø- og Teknikforvaltningen forventer at etablere i løbet af vinteren 2026, hvilket er finansieret som en del af grundbevillingen (Budget 2025). Ekspertrådet forventes at komme med eksterne bidrag til videreudvikling af klimastrategiens monitoreringssystem, metoder og data, samt effektvurdering af klimaindsatser. Klimarådet vil også kunne trække på den viden og erfaring, som er tilgængelig i kommunens internationale bysamarbejder på klimaområdet, som fx CNCA, C40 og NZC.

Scenarie 1. Klimaråd

Klimarådet i scenarie 1 vil være et uafhængigt, fagligt råd tilknyttet Klima-, Miljø- og Teknikudvalget. Det vil bestå af 5-7 medlemmer, hvoraf de fleste vil have en klimafaglig baggrund fra universiteter, tænketanke eller anden uafhængig aktør. Andre faglige baggrunde kan også være relevante blandt andet i arbejdet med at identificere nye kommunale klimaindsatser.

Klima-, Miljø- og Teknikudvalget vil udpege rådets medlemmer på baggrund af en indstilling fra Klima-, Miljø- og Teknikforvaltningen. Efterfølgende indstiller Klimarådet selv nye

medlemmer til udvalgets godkendelse. Klimarådets forperson udpeges blandt rådets medlemmer af Klima-, Miljø- og Teknikudvalget. Klimarådets sekretariat betjenes af Klima-, Miljø- og Teknikforvaltningen, og der afsættes midler hertil. Rådets uafhængighed sikres ved, at forpersonen godkender klimarådets leverancer, dagsorden, mødematerialer og referater udenom Københavns Kommunes ordinære forvaltningsmæssige godkendelsesprocesser.

Klimarådets årshjul og opgaver vil konkret være:

- En årlig skriftlig vurdering af kommunens klimaindsats på baggrund af kommunens statusrapportering for Klimastrategi 2035, der forelægges i januar hvert år. Vurderingen offentliggøres med forelæggelse for KTU og skal have fokus på fremdriften i forhold til de politisk vedtagne klimamål, samt at identificere nye kommunale indsatser, som f.eks. kan munde ud i politiske bestillinger på budgetnotater forud for de årlige budgetforhandlinger.
- To årlige møder, som forberedes af sekretariatsfunktionen i tæt dialog med forpersonen. Et udkast til kommissorium for klimarådets arbejde vil blive udarbejdet forud for rådets første konstituerende møde.
- Klimarådet vil råde over en fast årlig økonomisk ramme til udarbejdelse af analyser, evalueringer eller andre relevante bidrag, som understøtter klimarådets vurderinger.
- Klimarådet vil også kunne høres i konkrete politiske sager, hvor rådet vil have en rådgivende funktion i forhold til at belyse klimaeffekter og -konsekvenser for det globale klimaaftryk i alle kommunens politiske sager.

Scenarie 2. Rådgivende organ

Det rådgivende organ vil bestå af 3-5 uafhængige eksperter med klimafaglig baggrund fra universiteter, tænketanke eller anden uafhængig aktør. Organisatorisk lægger denne model sig op ad organiseringen i scenarie 1, og forvaltningen vil understøtte det rådgivende organs arbejde, som vil være mindre end i scenarie 1:

- Deltagelse i ét politisk møde årligt i Klima-, Miljø- og Teknikudvalget, hvor de mundtligt kommenterer forvaltningens statusrapport med fokus på fremdrift i forhold til de politisk vedtagne klimamål og behovet for yderligere indsatser.
- Ét årligt møde, hvor arbejdet i det rådgivende organ koordineres. Mødet forberedes af Klima-, Miljø- og Teknikforvaltningen.
- Det rådgivende organ vil også kunne høres i konkrete politiske sager, som i scenarie 1.

Scenarie 3. Årlig evaluering

Scenarie 3 adskiller sig fra de to andre scenarier, da der i stedet for nedsættelse af et klimaråd eller rådgivende organ, afsættes midler til, at en ekstern uafhængig aktør årligt udarbejder en evaluering af kommunens klimaindsats. Evalueringen vil tage udgangspunkt i forvaltningens statusrapport, der årligt vil blive forlagt Klima-, Miljø- og Teknikudvalget i januar og skal have fokus på fremdrift ift. de politisk vedtagne mål og behov for yderligere indsatser. Rammerne for evalueringen besluttes årligt af Klima-, Miljø- og Teknikudvalget. Den eksterne aktør, der gennemfører evalueringen, kan være forskellig fra år til år.

Uafhængigt af valg af scenarier forventes den eksterne evaluering igangsat januar 2027 og afsluttes, når finansieringen udløber i december 2030. Herefter vil der skulle tages stilling til, om finansieringen af klimarådet skal fortsætte frem til 2035, som er klimastrategiens målår.

Klimarådet vil adskille sig fra andre af Københavns Kommunes eksisterende råd, som repræsenterer forskellige interesser blandt københavnerne, som fx Ældre Rådet og Ungerådet. Det adskiller sig også fra andre danske kommuners klimaråd (fx Hillerød), som har fokus på forankring og udvikling af initiativer i samarbejde med lokale aktører. Andre større byer som Leeds og London har klimaråd, der både rådgiver ift. klimafaglig indsigt samt inddragelse af lokale aktører for at sikre forankring af klimaindsatsen. Hvorimod byer som New York og Edinburgh har klimaråd, som primært yder faglig rådgivning til politikerne i forbindelse med byens klimaindsats.

Juridisk vurdering
Det er muligt at nedsætte et særligt råd eller nævn, som har til formål at rådgive og understøtte et stående udvalg, som Klima-, Miljø- og Teknikudvalget. Der er i denne forbindelse tale om etablering af et særligt udvalg til varetagelse af bestemte hverv eller til udførelse af sagsforberedende eller rådgivende funktioner for et stående udvalg i kommunen, herunder fastlæggelse af rammer for udpegning af medlemmer fra Klima-, Miljø- og Teknikudvalget, samt sekretariatsbetjening af Klima-, Miljø- og Teknikforvaltningen, hvilket forudsætter, at rådet eller nævnet nedsættes i henhold til lov om kommunernes styrelse § 17, stk. 4 som et såkaldt "17-4 udvalg" med kompetence, som besluttes af Borgerrepræsentationen. Såfremt der afsættes midler til enten scenarie 1 eller 2, vil Borgerrepræsentationen således blive forelagt en sag til beslutning om nedsættelse af organet, herunder med forslag til retningslinjer for organets opgavevaretagelse.

Såfremt der afsættes midler til scenarie 3, skal opgaven om udarbejdelse af den eksterne evaluering udbydes for markedets aktører efter gældende regler herom.

Forslag til aftaletekst
Da budgetnotatet indeholder flere mulige scenarier, indgår der ikke forslag til aftaletekst.

Økonomi

Tabel 1. Oversigt over aktiviteter på alle styringsområder. Scenarie 1. Klimaråd

Aktiviteter i forslaget *(1.000 kr., 2027 p/l)*	**Styrings-område**	**2027**	**2028**	**2029**	**2030**	**I alt**
Sekretariatsfunktion (1/2 ÅV)	Service	378	378	378	378	1.512
Vederlag til Klimarådets medlemmer (Årligt: 1 á 60.000 kr. og 6 á 30.000 kr.)	Service	240	240	240	240	960
Økonomisk ramme til Klimarådet for analyser, evalueringer og eksterne bidrag	Service	400	400	400	400	1.600
Scenarie 1 i alt (netto)		**1.018**	**1.018**	**1.018**	**1.018**	**4.072**

Tabel 2. Oversigt over aktiviteter på alle styringsområder. Scenarie 2. Rådgivende organ

Aktiviteter i forslaget *(1.000 kr., 2027 p/l)*	**Styrings-område**	**2027**	**2028**	**2029**	**2030**	**I alt**
Sekretariatsfunktion (1/4 ÅV)	Service	189	189	189	189	756
Vederlag til Klimarådets medlemmer (Årligt: 1 á 40.000 kr. og 4 á 20.000 kr.)	Service	120	120	120	120	480
Scenarie 2 i alt (netto)		**309**	**309**	**309**	**309**	**1.236**

Tabel 3. Oversigt over aktiviteter på alle styringsområder. Scenarie 3. Årlig evaluering

Aktiviteter i forslaget *(1.000 kr., 2027 p/l)*	**Styrings-område**	**2027**	**2028**	**2029**	**2030**	**I alt**
Årlig evaluering af ekstern aktør	Service	200	200	200	200	800
Scenarie 3 i alt (netto)		**200**	**200**	**200**	**200**	**800**

Klimapåvirkning
Indsatsen i budgetnotatet har ingen umiddelbar klimapåvirkning.

Risikovurdering og proces
Den overordnede risikovurdering er, at initiativet vurderes at være ukompliceret, og der er ingen risici forbundet hermed.

Tidligere afsatte midler
Der har ikke tidligere været afsat midler til aktiviteten.

Administrativt bilag

Bevillingstekniske oplysninger

Tabel 4. Scenarie 1. Klimaråd. Service

1.000 kr., 2027 p/l	Udvalg	Bevilling	Indtægt/ udgift	p/l ja/nej	2027	2028	2029	2030	I alt
Klimaråd	KTU	1000 – Ordinær drift	U	Ja	1.018	1.018	1.018	1.018	4.072
Serviceudgifter i alt					**1.018**	**1.018**	**1.018**	**1.018**	**4.072**

Tabel 5. Scenarie 2. Rådgivende organ. Service

1.000 kr., 2027 p/l	Udvalg	Bevilling	Indtægt/ udgift	p/l ja/nej	2027	2028	2029	2030	I alt
Rådgivende organ	KTU	1000 – Ordinær drift	U	Ja	309	309	309	309	1.236
Serviceudgifter i alt					**309**	**309**	**309**	**309**	**1.236**

Tabel 6. Scenarie 3. Årlig evaluering. Service

1.000 kr., 2027 p/l	Udvalg	Bevilling	Indtægt/ udgift	p/l ja/nej	2027	2028	2029	2030	I alt
Årlig evaluering	KTU	1000 – Ordinær drift	U	Ja	200	200	200	200	800
Serviceudgifter i alt					**200**	**200**	**200**	**200**	**800**

Øvrige tekniske oplysninger

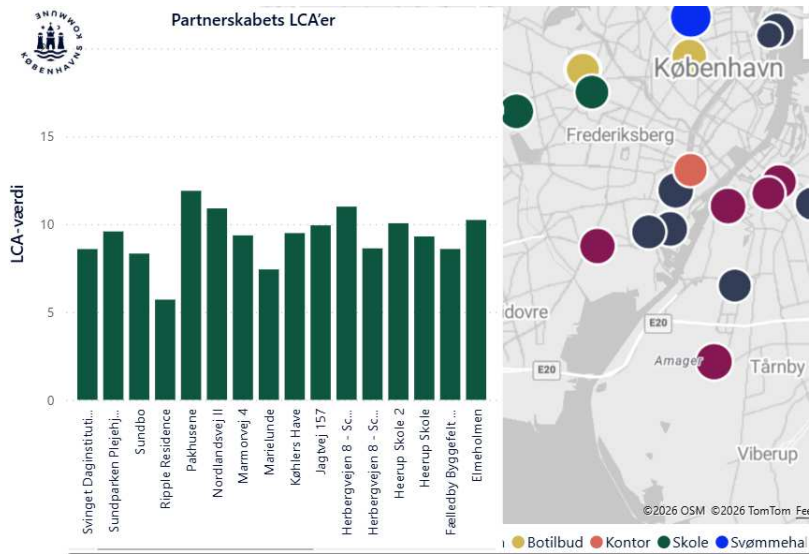
Bydele

Bydækkende: ☒											
Bispebjerg	☐	Indre by	☐	Vesterbro/Kgs. Enghave	☐	Valby	☐	Amager Øst	☐	Udenbys	☐
Nørrebro	☐	Østerbro	☐	Brønshøj/Husum	☐	Vanløse	☐	Amager Vest	☐		
Adresse		Bydækkende									

Henvisninger

- Edinburgh, online: Edinburgh Climate Change Institute (ECCI)
- Leeds, online: About us – Leeds Climate Commission
- London, online: London Climate and Sustainability Commission (LCSC) | London City Hall
- New York, online: New York City Panel on Climate Change (NPCC) - Mayor's Office of Climate & Environmental Justice
- Hillerød, online: Klimarådet

KT188 Videreudvikling af LCA-platform for Københavns Klima-partnerskab for Byggeri

Kategorisering	
Need to	
Rettidig omhu	
Specifik udfordring	
Bestilt af fagudvalg	
Bestilling af politisk parti	X
Bevillingsudløb	
Tilpasset bevillings-udløb	
Henvist sag	
Bestilling fra borg-mesterforum eller tværgående pakke	
Bestilt administrativt	

Resume

Budgetnotatet er udarbejdet pba. politisk bestilling og omhandler videreudvikling af kommunens eksisterende LCA-platform, som understøtter Københavns Klimapartnerskab for Byggeri. Initiativet skal sikre et fælles datagrundlag for partnerskabet og understøtte videndeling, benchmarking og udvikling af byggerier med et lavere klimaaftryk.

Beslutning

- Der skal træffes beslutning om at afsætte 0,8 mio. kr. årligt på service i perioden 2027-2030 til et årsværk, der skal stå for administration, kvalitetssikring og videreudvikling af LCA-platformen for Københavns Klimapartnerskab for Byggeri.

Indhold

Der er til forhandlingerne om Budget 2027 bestilt et budgetnotat om videreudvikling af livscyklusvurdering (LCA)-platformen for Københavns Klimapartnerskab for Byggeri. Siden partnerskabet blev etableret i sommeren 2025, er antallet af partnere gået fra knap 20 til mere end 60. LCA-platformen blev udviklet af Klima-, Miljø- og Teknikforvaltningen som led i klimapartnerskabet i 2025-2026 til udstilling af LCA-data fra byggeprojekter. Platformen kan, som den er nu, benyttes af partnerne i Københavns Klimapartnerskab for Byggeri inklusive Byggeri København og af Københavns Kommune i det hele taget. Platformen giver partnerne i Københavns Klimapartnerskab for Byggeri et fælles datagrundlag til at sammenligne klimaaftryk fra byggerier og dele erfaringer om løsninger, der kan reducere klimaaftrykket fra fremtidige byggerier. For at kunne understøtte reduktion af byggeriers klimapåvirkning yderligere kan platformen udvikles med yderligere funktioner.

Med budgetnotatet sikres den videre udvikling af LCA-platformen, hvilket betyder, at platformen går fra primært at kunne anvendes til benchmarking af byggeprojekters klimaaftryk til

også at kunne identificere konkrete CO2-reduktionspotentialer på tværs af projekter og aktører. Det vil ske ved at øge omfanget af funktioner, så byggeriernes specifikke materialer fremgår, og økonomiske perspektiver inkluderes.

Som led i den videre udvikling af LCA-platformen afsøges desuden mulighederne for et samarbejde med Aarhus Kommune om en tværkommunal LCA-platform, herunder eventuelle muligheder for at dele data med andre kommuner. Formålet er at undersøge, om Københavns Kommune sammen med Aarhus Kommune kan samarbejde om en LCA-platform, der bidrager med at styrke datagrundlaget og skabe fælles standarder for datadeling og videreudvikling. Samarbejdet med Aarhus Kommune forudsætter en nærmere afklaring af de tekniske, juridiske og organisatoriske rammer og gennemføres alene, hvis der kan opnås en fælles model, der understøtter begge parters behov, inden for de juridiske rammer.

Indsatsen understøtter Klimahandleplan 2026-2028 ved at bidrage til løbende læring og udvikling gennem indhentning af nye data, forbedret datagrundlag samt samarbejde og partnerskaber.

Uden finansiering til dette budgetnotat vil LCA-platformen fortsat være tilgængelig for partnerskabet, men vil ikke kunne videreudvikles. Platformen vil i så fald fortsat understøtte benchmarking af byggeprojekters klimapåvirkning uden at kunne benyttes til at indfri CO2-reduktionspotentialer.

Initiativet kan nedskaleres. Det vil dog betyde, at potentialet for datadeling og udvikling af en tværkommunal LCA-platform ikke vil kunne opfyldes som beskrevet, men vil skulle tilpasses de afsatte ressourcer.

Forventet effekt og opfølgning

Videreudvikling af LCA-platformen for Københavns Klimapartnerskab for Byggeri bidrager til at reducere klimaaftrykket fra byggeriet – særligt de globale udledninger – ved at styrke datagrundlaget og videndelingen om byggerier med et lavere klimaaftryk. Der følges årligt op på platformens anvendelse, antallet af uploadede LCA-beregninger og udviklingen i datagrundlaget på møder i partnerskabet.

Forslag til aftaletekst

"Parterne er enige om at afsætte midler til videreudvikling af LCA-platformen for Københavns Klimapartnerskab for Byggeri med henblik på at understøtte et fælles datagrundlag, benchmarking og videndeling om byggeriets klimaaftryk samt identificere konkrete CO2-reduktionspotentialer på tværs af projekter og aktører.

Der afsættes:

- 0,8 mio. kr. årligt på service i perioden 2027-2030 til årsværk, administration, kvalitetssikring og videreudvikling af LCA-platformen for Københavns Klimapartnerskab for Byggeri."

Økonomi

Tabel 1. Oversigt over aktiviteter på alle styringsområder

Aktiviteter i forslaget *(1.000 kr., 2027 p/l)*	**Styrings-område**	**2027**	**2028**	**2029**	**2030**	**I alt**
– Årsværk til videreudvikling af LCA-platformen	Service	756	756	756	756	3.024
Initiativ 1 i alt (netto)	**Service**	**756**	**756**	**756**	**756**	**3.024**

Klimapåvirkning

Videreudvikling af LCA-platformen forventes at bidrage til at reducere klimaaftrykket fra byggeriet ved at styrke videndeling, benchmarking og udbredelsen af byggerier med et lavere klimaaftryk. Der er tidligere udarbejdet en beregning af Københavns Klimapartnerskab for Byggeris samlede klimaeffekt, som LCA-platformen understøtter. Videreudvikling af LCA-platformen bidrager til at fastholde og realisere klimapartnerskabets beregnede reduktionspotentiale og vurderes derudover at øge klimapartnerskabets klimaeffekt. Med ambitionen om at dele data på tværs af kommuner, har initiativet potentiale til at påvirke byggeriet uden for Københavns Kommune og vil påvirke byggebranchen generelt samt bygherrer, der ikke er en del af partnerskabet.

Tabel 2. Samlet overblik over type af klimainitiativ

	Geografisk el. forbrugsbaseret	**Direkte el. indirekte effekt**	**Er effekten varig frem mod 2035 alene med finansiering i budgetperioden?**	**Pris pr. reduceret ton CO_2e (kr. pr. ton CO_2e tilbagediskonteret)**
Videreudvikling af LCA-platformen	*Forbrugsbaseret, københavnerne*	*Indirekte*	*Ja*	*490 kr. pr. ton CO_2e*

Note: Pris pr. reduceret ton CO_2e er tilbagediskonteret med den samfundsøkonomiske diskonteringsrente. Pris pr. reduceret ton CO_2e medregner alene de budgetøkonomiske omkostninger ved tiltaget. Tiltaget kan have afledte omkostninger for fx borgere eller erhverv, som ikke er medregnet i prisen pr. reduceret ton CO2e.

Tabel 3. Oversigt over estimerede CO_2e-effekter af klimainitiativet pr. år

	2027	**2028**	**2029**	**2030**	**Finansieret effekt i 2035***	**Effekt i 2035 (forudsat yderligere finansiering efter budgetperioden)**
Videreudvikling af LCA-platformen	260	500	750	950	850	1.900

*Det vurderes, at når strukturen for dataindsamling, -behandling og -deling til LCA-platformen er etableret, så kan drift af LCA-platformen integreres i forvaltningens kerneopgave.

Risikovurdering og proces

Den overordnede risikovurdering er, at initiativet vurderes at være ukompliceret, og der er ingen risici forbundet hermed.

Tidligere afsatte midler

Der blev ved Budget 2025 afsat midler til etablering og facilitering af Københavns Klimapartnerskab for Byggeri. Midlerne finansierer herunder afsøgning, etablering og lancering af en

fælles LCA-platform. Nærværende budgetnotat vedrører den efterfølgende administration og videreudvikling af platformen.

1.000 kr., løbende p/l	**2025**	**2026**	**2027**	**2028**	**I alt**
Budgetaftale 2025	1.752	1.752	1.752	1.752	7.008
Afsatte midler i alt	**1.752**	**1.752**	**1.752**	**1.752**	**7.008**

Administrativt bilag

Tabel 4. Udgifter til service

1.000 kr., 2027 p/l	Udvalg	Bevilling	Indtægt/ udgift	p/l ja/nej	2027	2028	2029	2030	I alt
Videreudvikling af LCA-platformen	KTU	1000 – Ordinær Drift	U	Ja	756	756	756	756	3024
Serviceudgifter i alt					**756**	**756**	**756**	**756**	**3.024**

Øvrige tekniske oplysninger

Bydele

Bydækkende: ☒											
Bispebjerg	☐	Indre by	☐	Vesterbro/Kgs. Enghave	☐	Valby	☐	Amager Øst	☐	Udenbys	☐
Nørrebro	☐	Østerbro	☐	Brønshøj/Husum	☐	Vanløse	☐	Amager Vest	☐		
Adresse	Bydækkende										

Høring

Har budgetnotatet været i høring?	**Ja**	**Nej**
Ejendomsfaglig høring i KEK/ByK/KEJD	X	
IT-projekt (KIT)		X

KT012 Myndighedsbehandling af varmeprojekter som følge af Klimastrategien

Kategorisering	
Need to	
Rettidig omhu	
Specifik udfordring	
Bestilt af fagudvalg	X
Bestilling af politisk parti	
Bevillingsudløb	
Tilpasset bevillings-udløb	
Henvist sag	
Bestilling fra borg-mesterforum eller tværgående pakke	
Bestilt administrativt	

Resume
Budgetnotatet er udarbejdet på baggrund af henvisning fra Klima-, Miljø- og Teknikudvalget og omhandler finansiering af lovpligtig myndighedsbehandling af varmeprojekter som følge af Klimastrategien for København.

Beslutning

- Der skal træffes beslutning om at afsætte 2,3 mio. kr. årligt på service i 2027-2029 samt 1,9 mio. kr. i 2030 til myndighedsbehandling af varmeprojekter som følge af Klimastrategien for København.

Indhold
Klima-, Miljø- og Teknikudvalget henviste den 23. februar 2026 finansiering af midler til myndighedsbehandling af varmeprojekter til forhandlingerne om Budget 2027.

Med vedtagelsen af Klimahandleplan 2035 og Energistrategi for København har Borgerrepræsentationen besluttet en omfattende omlægning af den Københavnske varmeforsyning. Omlægningen skal blandt andet reducere anvendelsen af biomasse gennem etablering af varmepumper, elkedler, carbon-capture og øvrige elbaserede produktionsanlæg.

De politiske målsætninger har medført et markant stigende antal varmeprojekter, som efter varmeforsyningsloven kræver kommunal projektgodkendelse, før de kan påbegyndes. Ved vedtagelsen af Klimastrategien blev der imidlertid ikke afsat midler til den øgede myndighedsopgave. Da projektforslag efter varmeforsyningsloven ikke må påbegyndes, før kommunens godkendelse foreligger, vil utilstrækkelig myndighedskapacitet kunne blive en flaskehals for gennemførelsen af de projekter, der skal realisere de politisk vedtagne mål i Klimastrategi 2035 og Energistrategi for København samt hæmme den stigende udvikling af private initiativer til grøn omstilling af varmeforsyningen. Forsinkelser i myndighedsbehandlingen forventes ligeledes at kunne medføre øgede projektomkostninger og risiko for budgetoverskridelser hos bl.a. HOFOR.

HOFOR forventer at indsende 11 projektforslag som følge af Klimastrategien for København. Derudover har HOFOR varslet tre nye geografiske forsyningsområder (Levantkaj, Valby

Idrætspark og Bådehavnsgade S), som også skal projektgodkendes. Samtidig oplever forvaltningen et stigende antal tilsvarende projekter fra private aktører, som ønsker at etablere lokale varmeanlæg baseret på vedvarende energi og udnyttelse af overskudsvarme. Der er tale om et ikke-ubetydeligt antal projekter, fx er forvaltningen blevet varslet 11 projekter fra én anden enkelt privat aktør. Udviklingen hos de private aktører afspejler den grønne omstilling af energiforsyningen og understøtter også kommunes klimaambitioner.

Samtidig er der indført nye lovkrav om cost-benefit-analyser for projekter med potentielle for at udnytte overskudsvarme, hvilket har øget kravene til den kommunale sagsbehandling. Samlet med et stigende antal projekter medfører dette et markant øget pres på den kommunale myndighedsbehandling både i antal sager, sagernes kompleksitet og sagsbehandlingstider op mod et år.

Med budgetnotatet afsættes midler svarende til ét årsværk til sagsbehandling af ansøgninger om godkendelse af varmeprojekter efter varmeforsyningsloven og et halvt årsværk til myndighedsbehandling af medfølgende miljøtilladelser (bl.a. tilladelse til boringer og varmeveksling via grundvand). Da en del af de varslede sager er store og/eller teknisk komplekse, afsættes der derudover midler til øget ekstern juridisk og teknisk rådgivning på områder, hvor den kommunale kompetence kan være udfordret. HOFOR har varslet, at ekspropriation kan komme på tale i pt. to store projekter i Nordhavn. Forvaltningen har brug for en rådgivende landinspektør til at varetage de tekniske forhold i forbindelse med ekspropriationsforretningerne, og derudover afsættes midler svarende til et halvt årsværk til myndighedsbehandling af ekspropriationer.

Initiativet kan nedskaleres, så der ikke gives midler til teknisk og juridisk rådgivning, hvilket vil medføre længere sagsbehandlings- og ventetid for ansøger. Den ekspropriationsunderstøttende rådgivning, kan ikke nedskalleres, da projekterne ikke ser ud til at kunne gennemføres uden brug af ekspropriation. Midlerne til sagsbehandling er på et minimum og kan ikke nedskaleres.

Manglende finansiering kan medføre væsentligt forlængede sagsbehandlingstider og fordyre og forsinke gennemførelsen af varmeprojekterne, og dermed også Klimastrategiens målsætninger.

Forslag til aftaletekst

"Parterne er enige om at afsætte midler til myndighedsbehandling af varmeprojekter som følge af Klimastrategien.

Der afsættes:

- 2,3 mio. kr. årligt på service i 2027-2029 samt 1,9 mio. kr. i 2030 til myndighedsbehandling, ekstern rådgivning og ekspropriationsunderstøttelse."

Økonomi

Tabel 1. Oversigt over aktiviteter på alle styringsområder

Aktiviteter i forslaget *(1.000 kr., 2027 p/l)*	**Styrings-område**	**2027**	**2028**	**2029**	**2030**	**I alt**
Myndighedsbehandling af varmeprojekter	Service	756	756	756	756	3.024
Myndighedsbehandling af miljø-tilladelser og ekspropriationer	Service	756	756	756	756	3.024
Juridisk og teknisk rådgivning	Service	500	500	500	100	1.600
Ekspropriationsunderstøttelse	Service	250	250	250	250	1.000
Udgifter i alt (netto)		**2.262**	**2.262**	**2.262**	**1.862**	**8.648**

Klimapåvirkning

Indsatsen understøtter implementeringen af Klimastrategien og bidrager til reduktion af biomasseforbrug gennem etablering af decentral, el-baseret varmeproduktion. Hvis etableringen af projekterne forsinkes, vil det medføre en klimapåvirkning.

Risikovurdering og proces

Det vurderes at manglende finansiering kan medføre væsentlig forlængede sagsbehandlingstider og fordyre og forsinke gennemførelsen af varmeprojekterne, og dermed også Klimastrategiens målsætning.

Derudover er den overordnede risikovurdering, at initiativet er relativt ukompliceret.

Tidligere afsatte midler

Ved Budget 2023 (BR 12.10.2022) blev der afsat en varig bevilling på 1,4 mio. kr. årligt i 2023 og frem på service til styrket sagsbehandling af varmeforsyningssager (TM41).

1.000 kr., løbende p/l	**2023**	**2024**	**2025**	**2026**	**2027**
Budgetaftale 2022	1.362	1.362	1.362	1.362	1.362
Afsatte midler i alt	**1.362**	**1.362**	**1.362**	**1.362**	**1.362**

Administrativt bilag

Bevillingstekniske oplysninger

Tabel 2. Service

1.000 kr., 2027 p/l	Udvalg	Bevilling	Indtægt/ udgift	p/l ja/nej	2027	2028	2029	2030	I alt
1 årsværk til sagsbehandling af varmeprojekter	KTU	1000 – Ordinær drift	U	Ja	756	756	756	756	**3.024**
1 årsværk til ekspropriation og miljøsagsbehandling	KTU	1000 – Ordinær drift	U	Ja	756	756	756	756	**3.024**
Ekstern juridisk og teknisk rådgivning	KTU	1000 – Ordinær drift	U	Ja	500	500	500	100	**1.600**
Ekstern ekspropriations-understøttelse	KTU	1000 – Ordinær drift	U	Ja	250	250	250	250	**1.000**
Serviceudgifter i alt					**2.262**	**2.262**	**2.262**	**1.862**	**8.648**

Øvrige tekniske oplysninger

Bydele

Bydækkende: ☒											
Bispebjerg	☐	Indre by	☐	Vesterbro/Kgs. Enghave	☐	Valby	☐	Amager Øst	☐	Udenbys	☐
Nørrebro	☐	Østerbro	☐	Brønshøj/Husum	☐	Vanløse	☐	Amager Vest	☐		
Adresse		Bydækkende									

Høring

Har budgetnotatet været i høring?	**Ja**	**Nej**
Ejendomsfaglig høring i KEK/ByK/KEJD		X
IT-projekt (KIT)		X

-

KT101 Træer i København

Kategorisering	
Need to	
Rettidig omhu	
Specifik udfordring	
Bestilt af fagudvalg	
Bestilling af politisk parti	x
Bevillingsudløb	
Tilpasset bevillings-udløb	
Henvist sag	
Bestilling fra borg-mesterforum eller tværgående pakke	
Bestilt administrativt	

Resume

Budgetnotatet er udarbejdet på baggrund af en politisk bestilling og indeholder to initiativer om at plante flere træer i København. Initiativerne har fokus på at fremme skovlignende beplantninger, understøtte Københavns klimastrategi og øge byens trækronedække, herunder medvirke til at forbygge varmeøer og øge køling af byens rum. Fokus er på, at et varieret træartsvalg samt bede med træer, busker og urter understøtter både køling og Københavns Biodiversitetsstrategi 2022-2050.

Beslutning

- Der skal træffes beslutning om at afsætte 1,2 mio. kr. på anlæg i 2027-2028 til et halvt årsværk og plantning af 150-250 træer i eksisterende bede og grønne rabatter (initiativ 1).
- Der skal træffes beslutning om at afsætte 4,4 mio. kr. på anlæg i perioden 2027-2030 til et årsværk og screening af byrum for plantning af flere træer samt nyanlæg af 5-10 skovbede i byens gaderum (initiativ 2).

Relation til øvrige budgetnotater	
Relateret til:	Gensidigt udelukkende?
KT037	Nej

Budgetnotatet er relateret til KT037 Ansættelse af stadsgartner, idet stadsgartneren også skal bidrage til at fremme dagsordenen om flere træer. De to budgetnotater er uafhængige af hinanden.

Indhold

Der er til forhandlingerne om Budget 2027 bestilt et budgetnotat om træer i København. Budgetnotatet beskriver to initiativer om plantning af træer i Københavns offentlige byrum. Formålet er at understøtte Klimastrategi 2035, øge byens trækronedække og skabe levende og foranderlige årstidsvarierede bede og understøtte det lokale mikroklima, herunder medvirke til at forbygge varmeøer og øge køling af byens rum. Fokus er på, at et varieret træartsvalg samt bede med træer, busker og urter understøtter både køling og Københavns Biodiversitetsstrategi 2022-2050. Budgetnotatet understøtter Klimahandleplanens initiativ 1.12 (Flere træer). Københavns Kommune – i sine roller som virksomhed og myndighed – skal arbejde for plantning af træer på relevante tilgængelige områder. Borgerrepræsentationen vedtog Klimastrategi 2035 og Klimahandleplan 2026-2028 den 18. september 2025.

Prisen pr. træ er afhængig af den lokale kontekst og kvalificeres i de enkelte projekter med udgangspunkt i Klima-, Miljø- og Teknikforvaltningens nøgletal for træer. Det er fx dyrere at plante et træ på befæstet areal end på et græsareal. Der arbejdes med en gennemsnitspris på 250.000 kr.-500.000 kr. pr. ny anlagt skovbed og med gennemsnitspris på 2.000 kr. pr. mindre træer og buske som skovplantning (i eksisterende bede, grusarealer og grønne rabatter). I nye anlægsprojekter er gennemsnitsprisen 75.000 kr. pr. gadetræ.

I Overførselssagen 2025-2026 blev der afsat midler til screening (og efterfølgende beplantning) af eksisterende bede oven på HOFOR-ledninger. Med dette budgetnotat undersøges placeringer til mulige nye bede i hele byen.

I initiativerne tages derfor højde for plantning i nærhed af HOFOR's ledninger. HOFOR har opdateret deres praksis om beplantning i nærheden af deres ledninger i juli 2025, som betyder, at mindre træer og buske nu kan plantes flere steder, hvorimod store træer pålægges specifikke restriktioner for at beskytte ledningerne mod skader fra træernes rodnet.

Der vil fortsat være begrænsninger i forhold til beplantning i byens rum i forhold til trafikafvikling, parkeringsforhold, oversigtslinjer, tryghed, egenart, universelt design, belysningsledninger, wirer og apparaturer samt regnvandshåndtering og lignende. Der er derfor behov for en screening af både ledningstyper og byrum for at kunne udpege, hvor der er mulighed for hurtigt eksekverbare begrønningsprojekter, herunder vurdering af typer af beplantning, hvor det giver mening at skabe synergi med andre typer af anlægsprojekter samt i overensstemmelse med politiets sikkerhedsmæssige vurdering, fx for trafiksikkerhed.

Initiativerne kan gennemføres uafhængigt af hinanden.

Initiativ 1. Plantning af 150-250 nye træer/skovplantning i eksisterende bede m.m.
Initiativet består i at plante flere træer i eksisterende bede, grusarealer og rabatter på offentlig vej, hvor der er potentiale for at etablere skovbede og flere træer i grupper. Et skovbed består af træer tæt sammenplantet og evt. buske og urter. I eksisterende bede kan der indgå forbedringstiltag som fx jordforbedring/-udskiftning, genplanting og/eller udskiftning af eksisterende træer samt etablering af bunddækkebeplantning. Lokaludvalget orienteres forud for plantning.

Der afsættes midler til kvalitetssikring af jord og ny plantning – primært 200 mindre træer og buske som skovplantning. Der skal som en konsekvens af initiativet afsættes afledte driftsudgifter på 0,12 mio. kr. årligt til vanding og renhold samt løbende tynding, fritrumsbeskæring og lignende. Ligeledes skal der afsættes et halvt årsværk til udpegning af lokationer, udvikling, anlæg og skovbede samt lokalt samarbejde.

Initiativ 2. Plantning af 5-10 nye skovbede på baggrund af screening
Initiativet består af to etaper. Første etape er en screening af byens offentlige tilgængelige byrum for anlæg af både nye skovbede i byens gaderum samt plantning i eksisterende bede, grusbelagte arealer og grønne rabatter. I screeningen medtages også arealer ovenpå ledninger, der kan plantes oven på.

Der udpeges potentielle konkrete lokationer, hvor det vurderes, at der kan nyanlægges skovbede, samt hvor der kan plantes flere træer i eksisterende bede. Screening og udpegning af konkrete lokationer udføres fra medio 2027 til ultimo 2028. Forvaltningen vil løbende vurdere resultaterne af screeningen med bl.a. politiet og HOFOR, hvor det er relevant. På baggrund af screeningens resultater vil forvaltningen forelægge forslag til konkrete lokationer samt frigivelse af resterende anlægsmidler for Klima-, Miljø- og Teknikudvalget i 1. kvartal 2028. Initiativets anden etape omhandler anlæg af nye skovbede på bestemte lokationer, jf. screeningen, og denne etape igangsættes umiddelbart efter frigivelse af resterende anlægsmidler.

Der afsættes midler til screening og anlæg af nye skovbede i hele byen. Beløb til anlæg af nye skovbede er skalerbart. Med disse midler er det forventningen, at der kan etableres 5-10

nyanlagte skovbede (ca. 500 nye mindre træer). Der afsættes et årsværk til screening, politisk behandling og overlevering til udførsel. Ibrugtagning af projekter vil ske løbende.

Der skal som konsekvens af initiativet afsættets afledte driftsudgifter på 0,1 mio. kr. i 2029, 0,15 mio. kr. i 2030 og 0,23 mio. kr. i 2031 og frem til vanding, renhold samt løbende tynding, fritrumsbeskæring og lignende.

Træer, cykel- og bilparkeringspladser
Initiativerne har ikke konsekvenser for antallet af bil- og cykelparkeringspladser. Foreslås der nedlagt cykel- og p-pladser, skal der findes tilsvarende p-pladser i nærheden fx ved optimering af parkeringsarealer

Konsekvenser for træer

Scenarie/Initiativ	Træer i projektområdet før anlægsprojekt	Forventet antal træer, der fældes	Forventet antal nye træer, der plantes	Forventet antal træer i projektområdet efter anlægsprojekt
Initiativ 1	ukendt	0	200	200
Initiativ 2	ukendt	0	500	500

Forslag til aftaletekst

"Parterne er enige om at afsætte midler til plantning af flere skovbede i Københavns offentlige tilgængelige byrum, herunder screening for anlæg af potentielle nye skovbede.

Der afsættes:

- 1,2 mio. kr. på anlæg i perioden 2027-2028 til initiativ 1 til et halvt årsværk og plantning af ca. 200 unge træer i eksisterende bede.
- 0,12 mio. kr. årligt på service fra 2028 og frem til afledt drift.
- 4,4 mio. kr. samlet på anlæg i perioden 2027-2030 til initiativ 2 til et årsværk og screening og anlæg af nye skovbede.
- 0,1 mio. kr. på service i 2029, 0,15 mio. kr. i 2030 og 0,23 mio. kr. i 2031 og frem til afledt drift til vanding, renhold samt løbende tynding, fritrumsbeskæring og lignende."

Økonomi

Tabel 1. Oversigt over aktiviteter på alle styringsområder

Aktiviteter i forslaget *(1.000 kr., 2027 p/l)*	**Styrings-område**	**2027**	**2028**	**2029**	**2030**	**2031**	**I alt**
Initiativ 1. Plantning af 150-250 nye træer/skovplantning i eksisterende bede m.m.							
- Etablering af skovplantninger	Anlæg	600	200				800
- Bemanding, udvikling og kommunikation og lokalt samarbejde mv. (1/2 ÅV)	Anlæg	378					378
- Afledt drift og vedligehold	Service		120	120	120		360
Initiativ 1 i alt (netto)		**978**	**320**	**120**	**120**		**1.538**

Initiativ 2. Plantning af omkring 10 nye skovbede på baggrund af screening							
- Screening af skovbede	Anlæg	200					200
- Etablering af nye skovbede	Anlæg		650	1.250	1.250		3.150
- Screening, udvikling (1 ÅV)	Anlæg	756					756
- Afledt drift og vedligehold	Service			46	138	230	414
Initiativ 2 i alt (netto)		**956**	**650**	**1.296**	**1.388**	**230**	**4.520**
Udgifter i alt (netto)		**1.934**	**970**	**1.416**	**1.508**	**230**	**6.058**

Klimapåvirkning

Tabel 2- Skønnet livscyklusvurdering (LCA) af anlægsprojekter

Kilde til udledning	Udledning pr. kvm pr. år (kg CO_2e/kvm/år)	Udledning pr. år (ton CO_2e/år)	Samlet udledning (Minimum – maksimum ton CO_2e)
Anlæg af initiativ 1:	Udfyldes kun ved byggeri	Udfyldes kun ved byggeri	4,7- 23,1
Anlæg af initiativ 2:	Udfyldes kun ved byggeri	Udfyldes kun ved byggeri	9,2 – 35,6

Note: Udledningen er et beregnet skøn baseret på den forventede klimapåvirkning over projektets anlægsfase. Den forventede udledning er forbundet med usikkerhed.

Tabel 3. Samlet overblik over type af klimainitiativ

Ton CO_2e	**Geografisk el. forbrugsbaseret [for københavnerne eller KK-indkøb]**	**Direkte el. indirekte effekt**	**Er effekten varig frem mod 2035 alene med finansiering i budgetperioden?**	**Pris pr. reduceret ton CO_2e (kr. pr. ton CO_2e tilbagediskonteret)**
Initiativ 1	*Geografisk*	*Direkte*	*Ja*	*35.000-60.000 kr. pr. ton CO_2e*
Initiativ 2	*Geografisk*	*Direkte*	*Ja*	*55.000 kr. pr. ton CO_2e*

Note: Pris pr. reduceret ton CO_2e er tilbagediskonteret med den samfundsøkonomiske diskonteringsrente. Pris pr. reduceret ton CO_2e medregner alene de budgetøkonomiske omkostninger ved tiltaget. Tiltaget kan have afledte omkostninger for fx borgere eller erhverv, som ikke er medregnet i prisen pr. reduceret ton CO2e.

Tabel 4. Oversigt over estimerede CO_2e-effekter af klimainitiativet pr. år

Ton CO_2e	**2027**	**2028**	**2029**	**2030**	**Finansieret effekt i 2035***	**Effekt i 2035 (forudsat yderligere finansiering efter budgetperioden)**
Initiativ 1	*1,5-2,5*	*1,5-2,5*	*1,5-2,5*	*1,5-2,5*	*1,5-2,5*	*1,5-2,5*
Initiativ 2			*5*	*5*	*5*	*5*

*[Finansieret effekt i 2035: Hvis effekten er varig frem mod 2035 skal det kort beskrives, hvorfor effekten er varig]
Effekten er varig så længe træerne står og vokser og derved optager CO_2.

Risikovurdering og proces

Den overordnede risikovurdering er, at anlægsprojektet er relativt ukompliceret, og derfor er der vurderet op til 8 % til risikotillæg.

Tidligere afsatte midler

Der blev i overførsel sagen 2025-2026 afsat 0,5 mio. kr. til skovbeplantning i eksisterende bede.

1.000 kr., løbende p/l	**2026**
Overførselssagen 2025-26	500
Afsatte midler i alt	**500**

Administrativt bilag

Bevillingstekniske oplysninger

Tabel 4. Anlægsprojekter

1.000 kr., 2027 p/l	Udvalg	Bevilling	*	p/l ja/nej	2027	2028	2029	2030	2031	I alt
Anlægsudgifter										
Projektering, initiativ 1	KTU	2000 – Ordinær anlæg	*	Ja	200					200
Udførsel, initiativ 1	KTU	2000 – Ordinær anlæg	*	Ja	400	200				600
Bygherreudgifter, initiativ 1	KTU	2000 – Ordinær anlæg	*	Ja	378					378
Screening, initiativ 2	KTU	2000 – Ordinær anlæg	*	Ja	200					200
Projektering, initiativ 2	KTU	2000 – Ordinær anlæg	*	Ja		75				75
Projektering, initiativ 2	KTU	2000 – Ordinær anlæg		Ja			100	100		200
Udførsel, initiativ 2	KTU	2000 – Ordinær anlæg		Ja		500	1.000	1.000		2.500
Bygherreudgifter, initiativ 2	KTU	2000 – Ordinær anlæg	*	Ja	756					756
Bygherreudgifter, initiativ 2	KTU	2000 – Ordinær anlæg	*	Ja		75				75
Bygherreudgifter, initiativ 2	KTU	2000 – Ordinær anlæg		Ja			150	150		300
Anlægsudgifter i alt					**1.934**	**850**	**1.250**	**1.250**		**5.284**
Afledt drift og vedligehold										
Afledt drift og vedligehold, initiativ 1 (varigt)	KTU	1000 – Ordinær drift		Ja		120	120	120		360
Afledt drift og vedligehold, initiativ 2 (varigt)	KTU	1000 – Ordinær drift		Ja			46	138	230	414
Afledte serviceudgifter i alt					**0**	**120**	**166**	**258**	**230**	**774**

Øvrige tekniske oplysninger

Bydele

Bydækkende: ☒											
Bispebjerg	☐	Indre by	☐	Vesterbro/Kgs. Enghave	☐	Valby	☐	Amager Øst	☐	Udenbys	☐
Nørrebro	☐	Østerbro	☐	Brønshøj/Husum	☐	Vanløse	☐	Amager Vest	☐		
Adresse		Bydækkende									

Høring

Har budgetnotatet været i høring?	Ja	Nej
Ejendomsfaglig høring i KEK/ByK/KEJD		X
IT-projekt (KIT)		X

Henvisninger
Klimastrategi 2035
Klimahandleplan 2026-2028

KT067 Krav på fossilfrie køretøjer ifm. kommunens anlægsarbejde

Kategorisering	
Need to	
Rettidig omhu	
Specifik udfordring	
Bestilt af fagudvalg	X
Bestilling af politisk parti	
Bevillingsudløb	
Tilpasset bevillings-udløb	
Henvist sag	
Bestilling fra borg-mesterforum eller tværgående pakke	
Bestilt administrativt	

Resume

Budgetnotatet er udarbejdet pba. henvisning fra Klima-, Miljø- og Teknikudvalget og omhandler en samlet indsats for at omstille transporten til og fra Klima-, Miljø- og Teknikforvaltningens anlægsprojekter fra fossile brændstoffer til fossil- og emissionsfri drivmidler. Indsatsen skal være med til at sikre, at Københavns Kommune lever op til de fastsatte måltal for CO_2-reduktion for kommunens indkøb.

Beslutning

- Der skal træffes beslutning om at afsætte i alt 19,0 mio. kr. på anlæg i perioden 2027-2030 til understøttelse af omstillingen af transporten i anlægsprojekter fra fossile brændsler til biodiesel og emissionsfrie drivmidler.
- Der skal træffes beslutning om af afsætte 3, mio. kr. årligt på service i perioden 2027-2030 til projektledelse og understøttelse af projektorganisationen til at drive indsatsen.

Indhold

Klima-, Miljø- og Teknikudvalget henviste den 27. april 2026 finansiering af en indsats for at omstille logistik- og transporttjenester i forvaltningens anlægsprojekter fra fossile brændstoffer mod fossil- og emissionsfrie drivmidler til forhandlingerne om Budget 2027 i forhold til at bidrage til at realisere Klima-, Miljø- og Teknikudvalgets CO_2-reduktionsmåltal for kommunens indkøb.

Indsatsen skal omlægge materialetransporten til og fra byggepladserne med lastvogne, kassevogne og lignende fra fossile brændstoffer til 2. generations biodiesel og emissionsfrie løsninger. Initiativet ligger i naturlig forlængelse af den tilsvarende indsats for arbejdsmaskinerne på byggepladserne, hvor København er gået forrest i at drive udviklingen med fordel for såvel klimaet som det nære bymiljø via mindre os og støj.

I praksis omfatter indsatsen økonomisk støtte til forvaltningens anlægsprojekter udført af eksterne entreprenører og vil konkret betyde, at fossilt brændstof udskiftes til 2. generation biodiesel (HVO100) og emissionsfrie løsninger (el/brint) over en årrække i takt med markedsmodenheden.

Med budgetnotatet implementeres en model med en kombination af minimumskrav for brug af biodiesel og økonomiske incitamenter til at drive omstillingen på logistikken til og fra byggepladsen. Modellen indbefatter midler til en økonomisk pulje, som kan understøtte projekterne i forhold til de ekstra omkostninger, som er forbundet med kravsætning til biodiesel (HVO100) og arbejdet med emissionsfri transport på el eller brint. Biodiesel er pt. ca. 50 % dyrere end konventionel diesel, og anskaffelsesprisen af en emissionsfri lastbil er typisk 2-3 gange højere end for en normal diesellastbil med samme kapacitet.

Forvaltningen har i forbindelse med indsatsen for 100 % fossil- og emissionsfrie arbejdsmaskiner haft gode erfaringer med at implementere et minimumskrav om brug af

biodiesel kombineret med en bonusordning for emissionsfrie løsninger. Dette har givet en værdifuld platform for markedsdialogen med branchen, som har gjort forvaltningen i stand til at udarbejde et ambitiøst roadmap mod emissionsfrihed, som er afstemt med den faktiske udvikling af maskinerne, lademuligheder mv.

Klima-, Miljø- og Teknikforvaltningen estimerer, at der årligt køres i størrelsesordenen 1,5 mio. km af tunge køretøjer i forbindelse med anlægsprojekterne, som bidrager negativt til den lokale luft- og støjforurening i byen såvel som til CO_2-udledningen.

Transporten af lastvogne til og fra byggepladsen er en mere diffus størrelse end arbejdsmaskiner, fx kan den samme lastbil være tilknyttet flere forskellige transporter for forskellige bygherrer og projekter på samme dag. Indsatsen kræver derfor en anden type planlægning og skal forberedes i 2027 med bl.a. indledende pilotprojekter, markedsdialoger og forberedelse af udbuds-setup mv. Der forventes en trinvis indfasning af krav på tværs af projektporteføljen fra primo 2028 og frem. Derefter vil der være en overgangsfase, hvor der vil være et mix af nye projekter på ordningen og ældre projekter, hvor kravene ikke er en del af kontrakten.

Erfaringerne med de fossil- og emissionsfrie arbejdsmaskiner er, at det er en langsigtet indsats med væsentlige investeringer for markedet, hvorfor en fuldstændig emissionsfri vognpark forventes at ligge ud over 2030. Derfor forventer forvaltningen, at der på samme vis som de emissionsfrie arbejdsmaskiner bliver udarbejdet et roadmap over indfasningen, som kan være med til at skubbe udviklingen på området, men samtidigt er afstemt til realiteterne i markedsudviklingen.

Forventet effekt og opfølgning

Indsatsen vil ud over den specificerede CO_2-reduktion bidrage til mindre lokal støj- og luftforurening. Projektet bidrager med en reduktion på 2.300 CO_{2e} i 2030.

Indsatsen vil udover at indgå i klimaplanen blive afrapporteret årligt i forbindelse med forvaltningens årsrapport for CO_2- og råstofreduktion i anlægsprojekter.

Forslag til aftaletekst

"Parterne er enige om at afsætte midler til indsats for indfasning af biodiesel og emissionsfrie drivmidler på logistik og transporttjenester til og fra byggepladserne i Klima- Miljø- og Teknikforvaltningens anlægsprojekter med henblik på at indfri CO2-reduktionsmålene. Projektet bidrager med 2.300 CO_{2e} i 2030"

Der afsættes:

- 19,0 mio. kr. samlet på anlæg i perioden 2027-2030 til understøttelse af omstillingen i projekterne.
- 0,8 mio. kr. årligt på service i perioden 2027-2030 til et årsværk, som skal drive og koordinere indsatsen."

Økonomi

Tabel 1. Oversigt over aktiviteter på alle styringsområder

Aktiviteter i forslaget *(1.000 kr., 2027 p/l)*	**Styrings-område**	**2027**	**2028**	**2029**	**2030**	**I alt**
- Puljemidler til anlægsprojekter og støtte til anlægsorganisation	Anlæg	1.000	6.000	6.000	6.000	19.000
- Projektledelse (1 årsværk)	Service	756	756	756	756	3.024
Udgifter alt (netto)		**1.756**	**6.756**	**6.756**	**6.756**	**22.024**

Klimapåvirkning

Biodiesel har en reduceret global CO_2-udledning pr. kørt km sammenlignet med fossil diesel. El-køretøj har også generelt et mindre globalt klimaaftryk pr. kørt km. Ved at flytte transport relateret til kommunens anlægsportefølje fra almindelig diesel til biodiesel og til el-køretøjer vil initiativet både reducere klimaaftrykket fra kommunens indkøb og københavnernes samlede forbrugsbaserede klimaaftryk. Desuden vil initiativet reducere fossile CO_2-udledninger inden for kommunens grænser og derved bidrage til klimapositivitet for de geografiske udledninger.

Baseret på forvaltningens data på anlægsprojekter i 2025 er det estimeret, at der blev brugt ca. 600.000 liter diesel. Ved en fuldstændig udskiftning af diesel med 2. generations biodiesel svarer dette til en reduktion på ca. 2.350 ton CO_2 i forbrugsbaseret afgrænsning og 1.590 ton CO_2 i geografisk afgrænsning. En fuldstændig omstilling til el vil svare til en reduktion på 2.450 ton CO_2 i forbrugsbaseret afgrænsning, og 1.610 ton CO_2 i geografisk afgrænsning.

Det er forventningen, at indfasning af minimumskrav og biodiesel samt bonusordning for el vil kunne udrulles medio 2028, og der efterfølgende løbende vil skubbes flere transporter på el. Samlet set er der tale om en langsigtet indsats, og det er ikke forventeligt, at al transporten vil være på el før efter planperioden. Initiativet forventes at reducere KK-Indkøbs og byens samlede forbrugsbaserede CO_2-udledninger med ca. 2.300 ton om året i 2030 og reducere de geografiske emissioner med 1.530 ton om året i 2030.

Hvis finansiering fortsætter, forventes der en udskiftning til 100 % emissionsfri transport associeret med forvaltningens anlægsprojekter i 2035.

Tabel 2. Samlet overblik over type af klimainitiativ

Ton CO_2	**Geografisk el. forbrugsbaseret [for københavnerne eller KK-indkøb]**	**Direkte el. indirekte effekt**	**Er effekten varig frem mod 2035 alene med finansiering i budgetperioden?**	**Pris pr. reduceret ton CO_2 (kr. pr. ton CO_2 tilbagediskonteret)**
Samlede aktiviteter	KK-indkøb	Direkte	Delvist	1.300 kr. pr. ton CO_2e
Samlede aktiviteter	*Geografisk*	*Direkte*	*Delvist*	2.000 kr. pr. ton CO_2e

Note: Pris pr. reduceret ton CO_2 er tilbagediskonteret med den samfundsøkonomiske diskonteringsrente. Pris pr. reduceret ton CO_2 medregner alene de budgetøkonomiske omkostninger ved tiltaget. Tiltaget kan have afledte omkostninger for fx borgere eller erhverv, som ikke er medregnet i prisen pr. reduceret ton CO_2.

Tabel 3. Oversigt over estimerede CO_2-effekter af klimainitiativet pr. år

Ton CO_2	2027	2028	2029	2030	Finansieret effekt i 2035*	Effekt i 2035 (forudsat yderligere finansiering efter budgetperioden)
Indfasning af biodiesel og emissionsfrie transporttjenester, forbrugsbaseret	*250*	*1.800*	*2.200*	*2.300*	*2.300*	*2.450*
Indfasning af biodiesel og emissionsfrie transporttjenester, geografisk	*160*	*1.210*	*1.450*	*1.530*	*1.530*	*1.610*

*Kravet på fossil- og emissionsfri transport bliver ikke tilbagerullet når finansiering stoppet. Det antages at efter 2030 vil økonomien i selve anlægsprojekterne opsuge de ekstra udgifter

Risikovurdering og proces

Den overordnede risikovurdering er, at anlægsprojektet er relativt ukompliceret, og der er derfor ikke afsat midler til uforudsete udgifter. Puljeadministrationen planlægges af forvaltningen selv og kan derfor tilpasses de praktiske forhold.

Erfaringer fra arbejdet med arbejdsmaskiner er, at indsatsen kræver indgående markedsdialog, og der er mange interessenter, som skal inddrages for at lykkes med indsatsen. Det er vurderingen, at dette interessentbillede vil være stort pga. mange små vognmænd, som sporadisk er tilknyttet anlægsprojekterne. Dette kan vanskeliggøre implementeringen.

Tidligere afsatte midler

Der har ikke tidligere været afsat midler til aktiviteten.

Administrativt bilag

Bevillingstekniske oplysninger

Tabel 4. Anlægsprojekter

1.000 kr., 2027 p/l	Udvalg	Bevilling	*	p/l ja/nej	2027	2028	2029	2030	I alt
Pulje til understøttelse af omstilling til fossil- i emissionsfrie transporttjenester i anlægsprojekter	KTU	2000 – Ordinær anlæg	*	Ja	1.000	6.000	6.000	6.000	**19.000**
Anlægsudgifter i alt					**1.000**	**6.000**	**6.000**	**6.000**	**19.000**

Tabel 5. Service

1.000 kr., 2027 p/l	Udvalg	Bevilling	Indtægt/ udgift	p/l ja/nej	2027	2028	2029	2030	I alt
Årsværk til projektledelse	KTU	1000 – Ordinær drift	U	Ja	756	756	756	756	**3.024**
Serviceudgifter i alt					**756**	**756**	**756**	**756**	**3.024**

Øvrige tekniske oplysninger

Bydele

Bydækkende: ☒											
Bispebjerg	☐	Indre by	☐	Vesterbro/Kgs. Enghave	☐	Valby	☐	Amager Øst	☐	Udenbys	☐
Nørrebro	☐	Østerbro	☐	Brønshøj/Husum	☐	Vanløse	☐	Amager Vest	☐		
Adresse		Bydækkende									

Høring

Har budgetnotatet været i høring?	Ja	Nej
Ejendomsfaglig høring i KEK/ByK/KEJD		X
IT-projekt (KIT)		X

KT102 Merudgifter til HVO (tilpasset bevillingsudløb)

Kategorisering	
Need to	
Rettidig omhu	
Specifik udfordring	
Bestilt af fagudvalg	x
Bestilling af politisk parti	
Bevillingsudløb	
Tilpasset bevillings-udløb	x
Henvist sag	
Bestilling fra borg-mesterforum eller tværgående pakke	
Bestilt administrativt	

Resume

Budgetnotatet er udarbejdet pba. henvisning fra Klima-, Miljø- og Teknikudvalget og omhandler bevillingsudløb om dækning af merudgifterne til brug af HVO (et syntetisk brændstof fremstillet af blandt andet bioaffald). Initiativet bidrager til den grønne omstilling af Københavns Kommunes vognpark og medfører, at CO_2-udledningen mindskes fra kommunens køretøjer og arbejdsmaskiner, der fortsat kører på diesel.

Beslutning

- Der skal træffes beslutning om at afsætte 2,5 mio. kr. på service i 2027, 2,2 mio. kr. på service i 2028 og 1,9 mio. kr. i 2029 til at dække merudgifter til HVO.

Indhold

Klima-, Miljø- og Teknikudvalget henviste den 17. august 2026 finansiering af bevillingsudløbet fra Budget 2023 om dækning af merudgifter til HVO til forhandlingerne om Budget 2027.

I Budget 2023 blev der afsat bevillinger til grøn omstilling af Københavns Kommunes vognpark til at sikre, at kommunens arbejdsmaskiner og køretøjer kører på alternative drivmidler. Der blev afsat en anlægsbevilling til udvidet ladekapacitet til grønne arbejdsmaskiner samt en servicebevilling til at dække merudgiften for HVO. For en række af kommunens køretøjer og arbejdsmaskiner har det af markedsmæssige og/eller driftsmæssige årsager endnu ikke været muligt at udskifte til el- eller brintløsninger. For dieseldrevne maskiner kan der i vidt omfang anvendes HVO, som har mindre CO2-udledning end konventionel diesel. HVO er imidlertid dyrere end konventionel diesel, og skal potentialet for anvendelse af HVO udnyttes fuldt ud, er det nødvendigt at afsætte supplerende midler til indkøb af HVO.

Bevillingen til at dække merudgiften for HVO udløber i 2026 og er således et bevillingsudløb i budget 2027. Dette budgetnotat indeholder en forlængelse af bevillingen til at dække meromkostningerne ved indkøb af HVO. Der er tale om et tilpasset bevillingsudløb, da prisen på HVO er steget siden budget 2023.

Forvaltningen forventer fortsat behov for brug af HVO efter 2029. Det er dog uvist, hvor stort behovet vil være i takt med den løbende udskiftning og prisudviklingen ift. den nuværende geopolitiske situation, hvorfor forvaltningen på nuværende tidspunkt ikke kan vurdere behovet. Behovet vil dog gradvist falde, i takt med at flere køretøjer overgår til el- eller brintløsninger. Der er således ikke indarbejdet finansiering efter 2029.

Hvis merudgiften til HVO ikke finansieres, vil kommunen anvende konventionel diesel i stedet. Konsekvensen vil være, at CO_2-reduktion ikke realiseres, og at kommunens samlede klimaindsats på køretøjs- og materielområdet reduceres tilsvarende.

Forslag til aftaletekst

"Parterne er enige om at afsætte midler til at dække merudgifter til HVO.

Der afsættes:

- 2,5 mio. kr. på service i 2027, 2,2 mio. kr. på service i 2028 og 1,9 mio. kr. på service i 2029 til at dække merudgifter til HVO."

Økonomi

Tabel 1. Oversigt over aktiviteter på alle styringsområder

Aktiviteter i forslaget *(1.000 kr., 2027 p/l)*	**Styrings-område**	**2027**	**2028**	**2029**	**2030**	**I alt**
- Merudgift til brug af HVO	Service	2.500	2.200	1.900		6.600
Udgifter i alt (netto)		**2.500**	**2.200**	**1.900**	**0**	**6.600**

Klimapåvirkning

Der sker en CO2-reduktion ved brug af HVO i stedet for diesel.

Tabel 2. Samlet overblik over type af klimainitiativ

Ton CO_2e	**Geografisk el. forbrugsbaseret [for københavnerne eller KK-indkøb]**	**Direkte el. indirekte effekt**	**Er effekten varig frem mod 2035 alene med finansiering i budgetperioden?**	**Pris pr. reduceret ton CO_2e (kr. pr. ton CO_2e tilbagediskonteret)**
Aktivitet 1	*Geografisk*	*Direkte*	*Nej*	*3.400 kr. pr. ton CO_2e*
Aktivitet 1	*Forbrugsbaseret, KK indkøb*	*Direkte*	*Nej*	*3.300 kr. pr. ton CO_2e*

Note: Pris pr. reduceret ton CO_2e er tilbagediskonteret med den samfundsøkonomiske diskonteringsrente. Pris pr. reduceret ton CO_2e medregner alene de budgetøkonomiske omkostninger ved tiltaget. Tiltaget kan have afledte omkostninger for fx borgere eller erhverv, som ikke er medregnet i prisen pr. reduceret ton CO2e.

Tabel 3. Oversigt over estimerede CO_2e-effekter af klimainitiativet pr. år

Ton CO_2e	**2027**	**2028**	**2029**	**2030**	**Finansieret effekt i 2035***	**Effekt i 2035 (forudsat yderligere finansiering efter budgetperioden)**
Geografisk	750	640	560		0	0
Forbrugsbaseret, KK indkøb	770	660	570		0	0

*[Finansieret effekt i 2035: Hvis effekten er varig frem mod 2035 skal det kort beskrives, hvorfor effekten er varig]

Risikovurdering og proces

Den overordnede risikovurdering er, at initiativet vurderes at være ukompliceret, og der er ingen risici forbundet hermed, da det drejer sig om at dække merudgifter til indkøb af mere HVO.

Tidligere afsatte midler

Der blev ved Budget 2020 (BR 31.10.2019) afsat 1,0 mio. kr. årligt i 2020-2023 til dækning af merudgifter til biodiesel.

Der blev ved Budget 2023 (BR 6.10.2022) afsat 0,5 mio. kr. på service i 2023, 1,8 mio. kr. på service i 2024, 2,0 mio. kr. årligt på service i 2025-2026 til at dække merudgiften for biodiesel (HVO) (Initiativ 2).

1.000 kr., løbende p/l	**2020**	**2021**	**2022**	**2023**	**2024**	**2025**	**2026**
Budgetaftale 2021	1.000	1.000	1.000	1.000			
Budgetaftale 2023				500	1.750	2.000	2.000
Afsatte midler i alt	**1.000**	**1.000**	**1.000**	**1.500**	**1.750**	**2.000**	**2.000**

Administrativt bilag

Bevillingstekniske oplysninger

Tabel 4. Service

1.000 kr., 2027 p/l	Udvalg	Bevilling	Indtægt/ udgift	p/l ja/nej	2027	2028	2029	2030	I alt
Merudgifter til HVO	KTU	1000 – Ordinær drift	U	Ja	2.500	2.200	1.900		6.600
Serviceudgifter i alt					**2.500**	**2.200**	**1.900**	**0**	**6.600**

Øvrige tekniske oplysninger

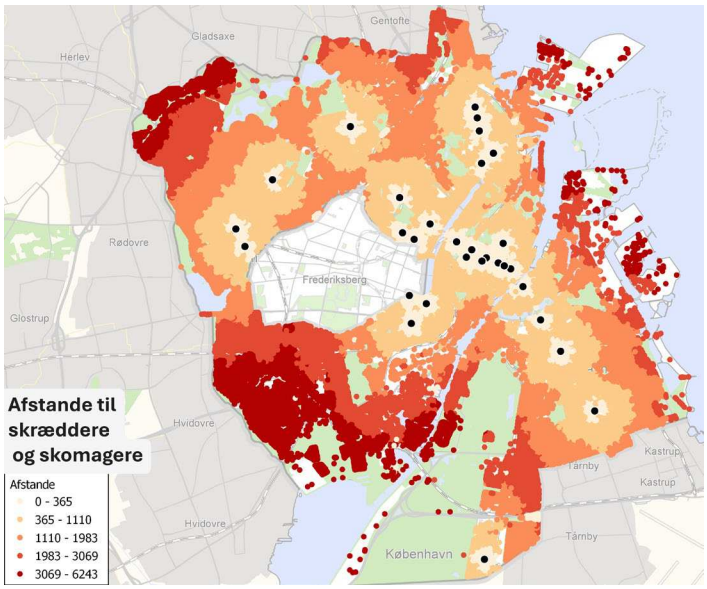
Bydele

Bydækkende: ☒											
Bispebjerg	☐	Indre by	☐	Vesterbro/Kgs. Enghave	☐	Valby	☐	Amager Øst	☐	Udenbys	☐
Nørrebro	☐	Østerbro	☐	Brønshøj/Husum	☐	Vanløse	☐	Amager Vest	☐		
Adresse		Bydækkende									

Høring

Har budgetnotatet været i høring?	**Ja**	**Nej**
Ejendomsfaglig høring i KEK/ByK/KEJD		X
IT-projekt (KIT)		X

KT069a Partnerskab for fremme af reparation og holdbare produkter (toårigt)

Kort over københavnernes adgang til skræddere og skomagere (Bydata 2025)

Kategorisering	
Need to	
Rettidig omhu	
Specifik udfordring	
Bestilt af fagudvalg	
Bestilling af politisk parti	X
Bevillingsudløb	
Tilpasset bevillings-udløb	
Henvist sag	
Bestilling fra borg-mesterforum eller tværgående pakke	
Bestilt administrativt	

Relation til øvrige budgetnotater	
Relateret til:	Gensidigt ude-lukkende?
KT069	Ja

Resume

Budgetnotatet er udarbejdet pba. henvisning fra Klima-, Miljø- og Teknikudvalget og omhandler et partnerskab, der skal gøre det lettere og mere attraktivt for københavnere at reparere og forlænge levetiden på tøj, sko, møbler og elektronik. Partnerskabet skal bygge på samarbejder og erfaringsudveksling med interesserede aktører fra fx detailhandlen og relevante organisationer. Indsatsen skal være med til at sikre, at Københavns Kommune lever op til de fastsatte måltal for CO2-reduktion for kommunens indkøb.

Beslutning

Der skal træffes beslutning om at afsætte:

- 1,5 mio. kr. årligt på service i perioden 2027-2028 til 1,5 årsværk, som skal udvikle og facilitere et partnerskab for at fremme reparation og holdbare produkter.

Budgetnotatet er gensidigt udelukkende med KT069 Partnerskab for fremme af reparation og holdbare produkter, da dette budgetnotat indeholder samme indsats, men bare i to år.

Indhold

Klima-, Miljø- og Teknikudvalget henviste den 27. april 2026 finansiering af en indsats om at fremme genbrug og reparation af forbrugsprodukter til private husholdninger til Budget 2027. Initiativet bidrager til at realisere Klima-, Miljø- og Teknikudvalgets CO_2-reduktionsmåltal for kommunens indkøb ved at mindske affaldsafhentning.

Forvaltningen vil ansætte 1,5 årsværk, som skal etablere et partnerskab om at fremme holdbare produkter og reparation. Grebet med et partnerskab tager udgangspunkt i erfaringerne fra det eksisterende partnerskab Energispring. De konkrete indsatser i partnerskabet er at:

- Kortlægge aktører, eksisterende indsatser og internationale erfaringer for at undersøge potentialet for at etablere et partnerskab med erfarings- og vidensdeling om at fremme holdbare produkter og reparation for københavnere.
- Udvikle og facilitere et partnerskab med interesserede aktører fra erhvervsliv, organisationer og vidensmiljøer. Partnerskabet skal fungere som et forum, hvor kommunen og andre partnere har mulighed for at indhente ny viden og dele erfaringer fra egen praksis, herunder fx kommunens egne erfaringer med at afvikle upcycling workshops i kulturhuse eller indkøb af holdbare og reparerbare produkter, møbelreparation samt socialøkonomiske samarbejder. Der vil være løbende videndeling og kvartalsvise temamøder i partnerskabet.
- Afvikle 4-8 årlige arrangementer som kan informere københavnerne om mulighederne for at forlænge levetid og reparere egne forbrugsvarer.

Initiativet reducerer forvaltningens klimaaftryk ved at mindske ressourcer brugt på affaldshåndtering fra borgernes husholdningsprodukter. Det sker bl.a. ved færre affaldstømninger, da mindre forventeligt smides ud. Derudover bidrager indsatsen til målet om at halvere de globale udledninger i Klimastrategi 2035, særligt delmål 16 om at tøj, elektronik og møbler genbruges, deles og repareres i markant større omfang fremfor, at der købes nyt. Jf. afrapporteringen af Klimastrategi 2035 er dette et delmål, hvor der er væsentligt behov for nye handlinger. Dette initiativ har fokus på at fremme videns- og informationsdeling om holdbare produkter og reparation af forbrugsprodukter, inden de sendes til genbrug, så københavnerne kan bruge deres egne ting og sager i længere tid.

En survey fra 2023 viser, at 73 % af københavnerne i høj grad og meget høj grad er villige til at vælge reparation fremfor at købe nyt (Københavns Kommune 2023). Mange københavnere fravælger ofte reparation på grund af en høj pris, mangel på reparationskompetencer og manglende viden om reparationsmuligheder i byen. Dette skal ses i sammenhæng med den nemme adgang til billige nye produkter og nethandel. Med dette partnerskab gøres holdbare produkter og reparation til et mere attraktivt og lettilgængeligt valg i hverdagen for københavnerne. Lang holdbarhed og reparation er ligeledes en forudsætning for mere genbrug og understøtter også en længere levetid af produkter og dermed affaldsminimering, valg af kvalitetsprodukter og mere lokal beskæftigelse.

Der er et uforløst potentiale i København for at understøtte og skalere indsatser samt sikre synergier til eksisterende indsatser i kommunen og hos andre aktører i byen. Der er derfor behov for en dedikeret indsats, der kan bygge bro, skabe nye samarbejder og sikre erfaringsdeling mellem interesserede erhvervsaktører, fx reparationsservices og detailhandel samt organisationer, foreningsliv, uddannelsesinstitutioner m.fl. i byen.

Indsatsen forankres i KTF med inddragelse af KFF og BIF for at koordinere med eksisterende aktiviteter og understøtte skaleringsmuligheder. Erfaringer fra andre kommuner og internationale aktører som fx Wien, London og Frankrig inddrages.

Indsatsen er toårig med mulighed for forlængelse, såfremt der er efterspørgsel blandt parterne.

Juridisk vurdering

Partnerskabets forskellige initiativer og aktiviteter skal hver for sig gennemføres med hjemmel i kommunalfuldmagtsreglerne, og det skal løbende sikres, at der er økonomisk og organisatorisk adskillelse mellem de enkelte initiativer og affaldsområdet, herunder gebyr- og skattefinansierede opgaver.

Forventet effekt og opfølgning

Mere reparation i byen bidrager til øget lokal beskæftigelse. En overslagsberegning viser et potentiale for en merbeskæftigelse på 2.600 fuldtidsbeskæftigede i København ved øget reparation, genbrug, leasing og køb af mere holdbare produkter (Bilag 1). Derudover er der også flere socialøkonomiske virksomheder på reparationsmarkedet, som løfter indsatser med borgere på kanten af arbejdsmarkedet.

Forslag til aftaletekst

Parterne er enige om at afsætte midler til et partnerskab med en fælles indsats om at fremme reparation og holdbare produkter i København.

Der afsættes:

- 1,5 mio. kr. årligt på service i 2027-2028 til 1,5 årsværk, som skal etablere og drive reparationspartnerskabet, og til workshops, aktiviteter, kommunikationsmaterialer og 4-8 events.

Økonomi

Tabel 1. Oversigt over aktiviteter på alle styringsområder

Aktiviteter i forslaget *(1.000 kr., 2027 p/l)*	**Styrings-område**	**2027**	**2028**	**2029**	**2030**	**I alt**
- 1,5 årsværk om året til udvikling, projektledelse og drift af partnerskabet	Service	1.135	1.135			2.270
- Udgifter til workshops, aktiviteter, kommunikationsmaterialer samt 4-8 events årligt	Service	350	350			700
Udgifter i alt (netto)		**1.485**	**1.485**			**2.970**

Klimapåvirkning

Partnerskabet vil både lede til en reduktion i Københavns udledninger fra indkøb i kraft af en reduceret affaldsmængde, estimeret til 250 ton CO_2, samt en reduktion i Københavns globale klimaaftryk på grund af mindre forbrug, estimeret til 1.761 ton CO_2, hvis finansieringen fortsætter til 2035.

Det estimeres, at partnerskabet har potentiale ved yderligere finansiering til at nå ud til forhandlere af forbrugsprodukter som tøj, møbler og elektronik svarende til omkring 10 % af markedet og derigennem foranledige 15 % mere reparation. Reparationen forventes i gennemsnit at forøge det enkelte produkts levetid med 50 %. Det forventes at lede til en reduktion i københavnernes forbrug på knap 500 ton hvert år fra 2030 samt en tilsvarende lavere affaldsmængde.

Partnerskabet forventes at kunne fortsætte efter Københavns Kommune har etableret det. Effekten forventes derfor at fortsætte frem til 2035 og uden yderligere finansiering efter 2030.

Tabel 2. Samlet overblik over type af klimainitiativ

Ton CO_2e	Geografisk el. forbrugsbaseret [for københavnerne eller KK-indkøb]	Direkte el. indirekte effekt	Er effekten varig frem mod 2035 alene med finansiering i budgetperioden?	Pris pr. reduceret ton CO_2e (kr. pr. ton CO_2e tilbagediskonteret)
Reparationspartnerskabet	Forbrugsbaseret	Indirekte	Ja	450
Reparationspartnerskabet	Indkøb	Indirekte	Ja	3.245

Note: Pris pr. reduceret ton CO_2e er tilbagediskonteret med den samfundsøkonomiske diskonteringsrente. Pris pr. reduceret ton CO_2e medregner alene de budgetøkonomiske omkostninger ved tiltaget. Tiltaget kan have afledte omkostninger for fx borgere eller erhverv, som ikke er medregnet i prisen pr. reduceret ton CO_2e.

Tabel 3. Oversigt over estimerede CO_2e-effekter af klimainitiativet pr. år

Ton CO_2e	2027	2028	2029	2030	Finansieret effekt i 2035*	Effekt i 2035 (forudsat yderligere finansiering efter budgetperioden)
Forbrugsbaseret	440	880	880	880	880	1.761
Indkøb	31	62	62	62	62	250

Risikovurdering og proces

Den overordnede risikovurdering er, at initiativet vurderes at være ukompliceret, og der er ingen risici forbundet hermed. Dog vil initiativets udbredelse, varighed og effekt afhænge af samarbejde med eksterne aktører.

Tidligere afsatte midler

Der har ikke tidligere været afsat midler til aktiviteten.

Administrativt bilag

Bevillingstekniske oplysninger

Tabel 4. Service

1.000 kr., 2027 p/l	Udvalg	Bevilling	Indtægt/ udgift	p/l ja/nej	2027	2028	2029	2030	I alt
Årsværk til projektledelse, facilitering m.m.	KTU	1000 – Ordinær drift	U	Ja	1.135	1.135			**2.270**
Midler til workshops, aktiviteter, materialer samt 4-8 events herunder 1 signaturarrangement	KTU	1000 – Ordinær drift	U	Ja	350	350			**700**
Serviceudgifter i alt					**1.485**	**1.485**			**2.970**

Øvrige tekniske oplysninger

Bydele

Bydækkende: ☒											
Bispebjerg	☐	Indre by	☐	Vesterbro/Kgs. Enghave	☐	Valby	☐	Amager Øst	☐	Udenbys	☐
Nørrebro	☐	Østerbro	☐	Brønshøj/Husum	☐	Vanløse	☐	Amager Vest	☐		
Adresse		Bydækkende									

Høring

Har budgetnotatet været i høring?	Ja	Nej
Ejendomsfaglig høring i KEK/ByK/KEJD		X
IT-projekt (KIT)		X

Henvisninger
Afrapportering af Klimastrategi 2035 (2026), side 34-56

Bilag
Bilag 1. HBS Economics (2024): Beskæftigelsesændringer i Københavns Kommune som følge af klimatiltag.
Bilag 2. Københavns Kommune (2023) Københavnernes klimabevidsthed og adfærd.

KT094 Kantineløftet - Partnerskab om grønne kantiner

Kategorisering	
Need to	
Rettidig omhu	
Specifik udfordring	
Bestilt af fagudvalg	
Bestilling af politisk parti	x
Bevillingsudløb	
Tilpasset bevillings-udløb	
Henvist sag	
Bestilling fra borg-mesterforum eller tværgående pakke	
Bestilt administrativt	

Resume

Budgetnotatet er udarbejdet pba. politisk bestilling og omhandler drift og et tilvalg om opskalering af et partnerskab om grønne og sunde kantinemåltider. Partnerskabets formål er at kantinemåltider, der tilbydes på arbejdspladser og uddannelsesinstitutioner i København, er attraktive, velsmagende og i overensstemmelse med de officielle kostråd.

Beslutning

- Der skal træffes beslutning om at afsætte 1,7 mio. kr. årligt på service i perioden 2027-2030 til to årsværk, som skal drifte partnerskabet "Kantineløftet" (initiativ).
- Der skal træffes beslutning om at afsætte 1,6 mio. kr. årligt på service i perioden 2027-2030 til yderligere to årsværk, som skal skalere partnerskabet "Kantineløftet" (tilvalg).

Indhold

Der er til forhandlingerne om Budget 2027 bestilt et budgetnotat om drift af partnerskab med arbejdspladser og uddannelsesinstitutioner om grønne kantiner samt tilvalg om opskalering af partnerskabet. Der er allerede i dag finansiering til den indledende fase af arbejdet med partnerskaber, herunder afsøgninger af mulige partnerskaber, analyse og etablering af partnerskaber. Der er dog ikke finansiering til driften af de etablerede partnerskaber samt mulighed for opskalering til flere partnerskaber. Budgetnotatet indeholder derfor et initiativ vedr. drift af de etablerede partnerskaber, samt et tilvalg om en opskalering, så der kan etableres og driftes flere partnerskaber. Drift og skalering af det eksisterende partnerskab skal sikre acceleration af partnernes eksisterende indsatser via benchmark samt viden- og erfaringsdeling om kompetenceopbygning i køkkenerne, ledelsesopbakning og kommunikation til de spisende. Partnerskabet bygger på erfaringerne fra det eksisterende partnerskab Energispring.

Drift af partnerskabet "Kantineløftet"

Partnerskabets fokus vil være at:

- Dele erfaringer og viden om muligheder for at gennemføre kantineomstilling på forskellige typer af arbejdspladser via temamøder og arrangementer i partnerskabet.
- Tilbyde viden og inspiration samt facilitere deling af koncepter og redskaber, så driftsledelser og kantineledelser kan finde egnede redskaber til at sikre en succesfuld

omstilling, så medarbejdere og studerende oplever attraktive og velsmagende måltider.
- Udbrede viden og erfaringer fra partnerskabet til aktører uden for partnerskabet.

Under etablering af partnerskabet har det vist sig, at der er stor efterspørgsel på initiativet blandt byens arbejdspladser og uddannelsesinstitutioner. Op til lanceringen den 10. juni 2026 har 20 uddannelsesinstitutioner og arbejdspladser valgt at blive partnere i Kantineløftet. Tilsammen tilbyder de frokost til cirka 140.000 spisende hver dag i København

En analyse udarbejdet for kommunen anslår, at der årligt serveres mellem 10 og 36 millioner kantinemåltider fra arbejdspladser og uddannelsesinstitutioner i København. Som deltager i partnerskabet vil Københavns Kommune bidrage til partnerskabet med erfaringer fra opkvalificering af køkkenpersonale i kommunens egne institutioner i regi af Mad- og Måltidsstrategien. Kommunen vil også bidrage med erfaringer med at stille krav til sundhed og lavt klimaaftryk i udbud af medarbejderkantiner.

Indsatsen rummer desuden et beskæftigelsespotentiale i kraft af efterspørgsel og opkvalificering af køkkenpersonale med kompetencer inden for grøn madlavning. Indsatsen forankres hos Klima-, Miljø- og Klimaforvaltningen og koordineres løbende med Beskæftigelses-, Integrations- og Erhvervsforvaltning og Økonomiforvaltningen.

Initiativet er igangsat med midler afsat med Budget 2024 ("TM075 Involvering af erhvervsliv og vidensaktører i samarbejder om værdikæder"). Disse midler udløber i 2027 og dækker ikke drift og opskalering af kantinepartnerskabet.

Grundet den aktuelle efterspørgsel og interesse for "Kantineløftet" i forbindelse med lanceringen vurderes det nødvendigt med to årsværk til i driften at sikre momentum og værdiskabelse for den eksisterende partnerkreds. Det er 0,5 årsværk mere end budgetskønnet angivet til statusrapporteringen på Klimastrategi 2035. En nedskalering af projektet kan medføre, at det bliver vanskeligt at skabe tilstrækkelig værdi samt fastholde eksisterende partnere.

Til både initiativet samt tilvalget, er det udover midler til årsværk også nødvendigt at afsætte midler til at dække udgifter til møder, arrangementer samt til formidling af koncepter til partnerskabskredsen.

Tilvalg. Opskalering af partnerskabet "Kantineløftet"
Forvaltningen vurderer, at der er potentiale for at vækste partnerskabet med yderligere 15-30 partnere. Dette baserer sig på interessen fra mulige partnere op til lanceringen i juni. Ligeledes bakker flere kantineleverandører op om at gøre det grønne valg til det lette valg på buffeten (Klimamonitor).

Tilvalget muliggør en opskalering af partnerskabet, så det får en størrelse svarende til det eksisterende partnerskab Energispring. Det vil give mulighed for at mobilisere og engagere flere partnere til partnerskabet, forventeligt yderligere 15-30 partnere hen over de næste fire år, samtidigt med et fortsat fokus på at skabe værdi og handlekraft for den eksisterende

partnerkreds. Det vil derudover give mulighed for løbende at udvide værditilbuddet til partnerne afhængigt af deres behov samt dele erfaringer til branchen generelt.

Juridisk vurdering
I medfør af kommunalfuldmagtsreglerne kan kommunen dels sikre, at kantinerne i kommunens egne forvaltninger og institutioner gennemgår et kvalitetsløft med henblik på at sikre grøn omstilling, herunder et mindre klimaaftryk, dels understøtte eksterne virksomheder og organisationers kantiner med den erfaring og viden, som kommunen selv gennem driften af sine egne kantiner og erfaringer fra kommunens professionelle køkkener har opnået på området for grøn omstilling og klimaaftryk mv.

Det kan kommunen gøre i form af facilitering af et bredt erfarings- og vidensdelingsforum inden for området, hvor de relevante parter (inkl. kommunen selv) kan mødes og tale om udfordringer og dele erfaringer. Forudsætningen for kommunens facilitering af og deltagelse i partnerskabet er således, at kommunen både bidrager med sin egen opnåede viden og sine erfaringer med at omlægge egne kantiner, og kommunen samtidigt selv får ny eller kvalificeret viden. Kommunen skal altså også have noget ud af samarbejdet til gavn for kommunens videre arbejde med at omstille sine egne kantiner.

Kommunen vil i forbindelse med et sådant forum konkret kunne understøtte i form af at bidrage med den viden om og erfaring med anvendelse af forskellige fødevarekategorier mv., som kommunen har fået via indsamling af data herom fra sine egne kantiner. Kommunen kan imidlertid *ikke* yde konkret opgave- eller rådgivningsbistand til samarbejdspartnerne, herunder rådgive om at omlægge konkrete virksomheders kantinedrift. I det omfang, at der i partnerskabet indgår deling af diverse koncepter, metoder og værktøjer, skal det sikres, at evt. tredjemandsrettigheder respekteres (licenser eller ophavsrettigheder). Om der i tillæg hertil er tale om ydelser, som udbydes på et privat marked, vil bero på hvilke konkrete koncepter, metoder og værktøjer, der er tale om.

Forslag til aftaletekst
"Parterne er enige om at afsætte midler til at drifte og opskalere partnerskabet "Kantineløftet" med henblik på at gøre det lettere for københavnerne at få adgang til grøn og sund mad i deres hverdag.

Der afsættes:

- 1,7 mio. kr. årligt på service i 2027-2030 til to årsværk, som skal drifte partnerskabet "Kantineløftet".
- 1,6 mio. kr. årligt på service i 2027-2030 til to årsværk, som skal understøtte en opskalering af partnerskabet "Kantineløftet"."

Økonomi

Tabel 1. Oversigt over aktiviteter på alle styringsområder

Aktiviteter i forslaget *(1.000 kr., 2027 p/l)*	**Styrings-område**	**2027**	**2028**	**2029**	**2030**	**I alt**
Drifte partnerskabet "Kantineløftet"						
To årsværk til at drifte partnerskabet	Service	1.513	1.513	1.513	1.513	6.052
Udgifter til møder, arrangementer samt rådgivning til at udvikle koncepter til partnerskabet	Service	200	200	200	200	800
Initiativ i alt (netto)		**1.713**	**1.713**	**1.713**	**1.713**	**6.852**
Tilvalg. Skalere partnerskabet "Kantineløftet"						
To årsværk til at opskalere partnerskabet	Service	1.513	1.513	1.513	1.513	6.052
Yderligere udgifter til møder, arrangementer samt rådgivning til at udvikle koncepter til partnerskabet	Service	100	100	100	100	400
Tilvalg i alt (netto)		**1.613**	**1.613**	**1.613**	**1.613**	**6.452**
Udgifter i alt (netto)		**3.326**	**3.326**	**3.326**	**3.326**	**13.304**

Klimapåvirkning

Kantineløftet vil lede til en reduktion i Københavns globale udledninger i kraft af, at flere måltider serveres i overensstemmelse med de nationale kostråd. Effekten af initiativet estimeres til 1.100 ton CO_2 i 2030, hvor finansieringen udløber. Under forudsætning af finansiering frem til 2035 er den forventede effekt 2.200 ton CO_2. Tilvalget estimeres til at give yderligere 550 ton CO_2-reduktion i 2030 og 1.100 i 2035 med refinansiering.

Målet med initiativet er i 2035 at nå ud til kantiner svarende til halvdelen af alle kantinemåltider, der serveres i København. De måltider står for en årlig global udledning på ca. 68.500 ton CO_2. 15 % af de berørte kantinemåltider forventes at blive omlagt til at følge de nationale kostråd, hvilket ifølge Klimarådet vil give en gennemsnitlig CO_2-besparelse på 38 %. Effekten af tilvalget vurderes at følge en logik, hvor de lavthængende effekt-frugter forventes at kræve en mindre indsats, og den sidste del af effekten kræver en større indsats.

Hvis finansieringen stoppes efter 2030, forventes de allerede påvirkede kantiner at fortsætte med at servere måltider i overensstemmelse med kostrådene uden Københavns Kommunes involvering, og effekten vil derfor være varig frem til 2035. Dog vil klimaeffekten falde en smule, fordi fødevarer generelt vil få lavere CO_2-fodaftryk i 2035.

Tabel 2. Samlet overblik over type af klimainitiativ

Ton CO_2e	**Geografisk el. forbrugsbaseret [for københavnerne eller KK-indkøb]**	**Direkte el. indirekte effekt**	**Er effekten varig frem mod 2035 alene med finansiering i budgetperioden?**	**Pris pr. reduceret ton CO_2e (kr. pr. ton CO_2e tilbagediskonteret)**
Drift af "Kantineløftet"	Forbrugsbaseret, københavnerne	Indirekte	Ja	950 kr.
Tilvalg. Opskalering af "Kantineløftet"	Forbrugsbaseret, københavnerne	Indirekte	Ja	1.800 kr.

Note: Pris pr. reduceret ton CO_2e er tilbagediskonteret med den samfundsøkonomiske diskonteringsrente. Pris pr. reduceret ton CO_2e medregner alene de budgetøkonomiske omkostninger ved tiltaget. Tiltaget kan have afledte omkostninger for fx borgere eller erhverv, som ikke er medregnet i prisen pr. reduceret ton CO2e.

Tabel 3. Oversigt over estimerede CO_2e-effekter af klimainitiativet pr. år

Ton CO_2e	2027	2028	2029	2030		Finansieret effekt i 2035*	Effekt i 2035 (forudsat yderligere finansiering efter budgetperioden)
Drift af "Kantineløftet"	280	550	800	1.100		1.000	2.200
Tilvalg. Opskalering af "Kantineløftet"	140	280	410	550		500	1.100

*Finansieret effekt i 2035: Hvis effekten er varig frem mod 2035 skal det kort beskrives, hvorfor effekten er varig.

Risikovurdering og proces

Den overordnede risikovurdering er, at initiativet vurderes at være ukompliceret, og der er ingen risici forbundet hermed. Dog afhænger partnerskabets videre succes af partnernes engagement og handlekraft i forhold til partnerskabets formål.

Tidligere afsatte midler

Der har ikke tidligere været afsat midler til initiativet, men som en del af TM075 Involvering af erhvervsliv og vidensaktører i samarbejder om værdikæder vedtaget med Budget 2024 er initiativet igangsat med et indledende arbejde med afsøgning, analyse, mobilisering og lancering. Disse midler dækker dog ikke udgifter til drift og opskalering af et kantinepartnerskab, herunder ressourcer til vedvarende aktørdialog, facilitering af viden og erfaringsdeling for at sikre momentum og værdiskabelse. Midlerne udløber i 2027.

Administrativt bilag

Bevillingstekniske oplysninger

Tabel 4. Service

1.000 kr., 2027 p/l	Udvalg	Bevilling	Indtægt/ udgift	p/l ja/nej	2027	2028	2029	2030	I alt
Drift af partnerskab	KTU	1000 – Ordinær drift	U	Ja	1.713	1.713	1.713	1.713	**6.852**
Opskalering af partnerskab, tilvalg	KTU	1000 – Ordinær drift	U	Ja	1.613	1.613	1.613	1.613	**6.452**
Serviceudgifter i alt					**3.326**	**3.326**	**3.326**	**3.326**	**13.304**

Øvrige tekniske oplysninger

Bydele

Bydækkende: ☒											
Bispebjerg	☐	Indre by	☐	Vesterbro/Kgs. Enghave	☐	Valby	☐	Amager Øst	☐	Udenbys	☐
Nørrebro	☐	Østerbro	☐	Brønshøj/Husum	☐	Vanløse	☐	Amager Vest	☐		
Adresse		Bydækkende									

Høring

Har budgetnotatet været i høring?	**Ja**	**Nej**
Ejendomsfaglig høring i KEK/ByK/KEJD		X
IT-projekt (KIT)		X

Henvisninger
Kantineløftet - sammen om grønne og sunde kantinemåltider | Københavns Kommune
Klimamonitor (3.6.2026): *Kantine- og restaurantchefer: Fremtidens madvaner former vi (også) i frokostpausen*.

KT041 Kommunal støtte til stiftelse af nye andelsboligforeninger

Billede af gården i A/B Hesseløgård på Østerbro. Kilde: A/B Hesseløgård

Kategorisering	
Need to	
Rettidig omhu	
Specifik udfordring	
Bestilt af fagudvalg	
Bestilling af politisk parti	
Bevillingsudløb	
Tilpasset bevillings-udløb	
Henvist sag	X
Bestilling fra borg-mesterforum eller tværgående pakke	
Bestilt administrativt	

Resume

Budgetnotatet er udarbejdet pba. hensigtserklæring vedtaget i forbindelse med Overførselssagen 2025-2026 og indeholder finansiering til at kommunen fortsat kan støtte stiftelse af nye andelsboligforeninger ved at indtræde som midlertidig andelshaver i foreninger.

Beslutning:

- Der skal træffes beslutning om at afsætte 60 mio. kr. årligt på finansposter i 2027-2030 til opkøb af andelsboliger (scenarie 1).
- Der skal træffes beslutning om at afsætte 80 mio. kr. årligt på finansposter i 2027-2030 til opkøb af andelsboliger (scenarie 2).
- Der skal træffes beslutning om at afsætte 1,3 mio. kr. årligt på service i 2027-2030 til intern sagsbehandling (begge scenarier).

Indhold

Der blev ved Overførselssagen 2025-2026 afsat finansiering til, at kommunen i 2026 kan købe andelsboliger og indgå som midlertidig andelshaver i nye andelsforeninger under etablering. I den forbindelse blev der også vedtaget følgende hensigtserklæring: *"Parterne er enige om, at finansiering til, at kommunen kan indgå som midlertidig andelshaver i nye andelsforeninger under etablering kan indgå ved forhandlingerne om budget 2027".*

Budgetnotatet indeholder to scenarier for opkøb af andelsboliger. Scenarie 1 omhandler opkøb af ca. 240-300 andelsboliger, og scenarie 2 omhandler opkøb af ca. 320-400 andelsboliger. Scenarierne er skalerbare. Forvaltningen anbefaler som udgangspunkt scenarie 2, da dette scenarie, baseret på den hidtidige aktivitet, forventes at dække efterspørgslen.

Kommunen har hjemmel til at støtte stiftelse af andelsboligforeninger ved at indtræde som midlertidig andelshaver i foreningen og på den måde agere "fødselshjælper" for andelsboligforeningen (jf. andelsboliglovens §2 stk. 7). Dette vil typisk være relevant i forbindelse med tilbudspligten, hvilket indebærer, at en udlejer ved salg af private udlejningsejendomme af en vis størrelse er forpligtet til at tilbyde lejerne at købe ejendommen med henblik på at stifte en andelsboligforening. Kommunen har i disse tilfælde mulighed for at indtræde som midlertidig andelshaver for boliger, hvor lejerne ikke ønsker eller har råd til at købe deres lejlighed. Borgerrepræsentationen besluttede den 26. juni 2025 at delegere kompetencen til at træffe beslutning om støtte til stiftelse af andelsboligforeninger ved indtræden som midlertidig andelshaver til Teknik- og Miljøforvaltningen. Borgerrepræsentationen besluttede den 4. december 2025 at afsætte en ramme på 30 mio. kr. af tilskudsdeklarationsmidlerne til køb af andelsboliger i andelsboligforeninger under stiftelse. Disse er fuldt disponeret. Med Overførselssagen 2025-2026 blev der afsat 60 mio. kr. til køb af kommuneandele i indeværende år. Køb af kommuneandele i 2027 og frem skal finansieres med indeværende budgetnotat.

Kommunens deltagelse i finansieringen af andelsboliger kræver hurtig respons, idet der er en frist på ti uger til at afgive endeligt købstilbud for de beboere, der ønsker at overtage en udlejningsejendom som andelsboliger. Derfor er det nødvendigt at afsætte midler til købet forud for de konkrete støtteanmodninger. Såfremt kommunen indtræder som andelshaver i en andelsbolig, udlejer kommunen lejligheden til den oprindelige lejer, indtil lejeren fraflytter, og andelen sælges herefter. Ved salg tilbageføres midlerne til kommunekassen. Der er ifm. kommunens deltagelse behov for midler til intern sagsbehandling (1 årsværk) og administrativ understøttelse (0,75 årsværk). Erfaringerne viser, at der er behov for øget administrativ understøttelse til løbende juridiske afklaringer og understøttelse af den daglige økonomistyring af området.

Som midlertidig andelshaver betaler kommunen løbende en såkaldt forskelsafgift (forskellen mellem lejeindtægt og andelsboligafgift) til andelsboligforeningen. Forskelsafgiften kan i enkelte tilfælde også medføre løbende indtægter for kommunen i sager, hvor lejeindtægten er højere end boligafgiften. Derudover vil der være udgifter forbundet med at få administrationen af udlejningen og den løbende drift af boligerne varetaget ved en ekstern administrator. Forskelsafgift og ekstern administration er en afledt drift, som kommunen er forpligtet til at betale ifm. opkøb af andelsboliger. Det vurderes, at det samlede behov til forskelsafgift og ekstern administration vil udgøre ca. 3 % af den samlede købsramme i de to scenarier.

Scenarie 1. Køb af 240-300 andelsboliger
Med dette scenarie afsættes midler til forventeligt at kunne købe ca. 240-300 andelsboliger. Derudover skal der afsættes midler til 1,75 årsværk i perioden 2027-2030 til intern sagsbehandling og administrativ understøttelse, samt varige driftsmidler til ekstern administration og forskelsafgift.

Bevillingen kan nedskaleres, hvis der er ønske om at give mulighed for at støtte et mindre antal nye andelsboligforeninger via køb af et mindre antal andelsboliger.

Scenarie 2. Køb af 320-400 andelsboliger
Med dette scenarie afsættes midler til forventeligt at kunne købe ca. 320-400 andelsboliger. Derudover skal der afsættes midler til 1,75 årsværk i perioden 2027-2030 til intern sagsbehandling og administrativ understøttelse samt varige driftsmidler til ekstern administration og forskelsafgift.

Bevillingen kan opskaleres, hvis der er ønske om at give mulighed for at støtte et større antal nye andelsboligforeninger via køb af et større antal andelsboliger.

Forslag til aftaletekst
Da budgetnotatet indeholder flere mulige scenarier, indgår der ikke forslag til aftaletekst.

Økonomi

Tabel 1. Oversigt over aktiviteter på alle styringsområder (scenarie 1)

Aktiviteter i forslaget *(1.000 kr., 2027 p/l)*	**Styrings-område**	**2027**	**2028**	**2029**	**2030**	**I alt**
Køb af andelsboliger	Finansposter	60.000	60.000	60.000	60.000	240.000
1,75 årsværk til sagsbehandling ifm. støtteansøgninger og administration af kommuneandele	Service	1.323	1.323	1.323	1.323	5.292
Forskelsafgift (varigt)	Service	1.000	1.200	1.200	1.200	4.600
Ekstern administration af boliger (varigt)	Service	600	800	800	800	3.000
Udgifter i alt (netto)		**62.923**	**63.323**	**63.323**	**63.323**	**252.892**

Tabel 2. Oversigt over aktiviteter på alle styringsområder (scenarie 2)

Aktiviteter i forslaget *(1.000 kr., 2027 p/l)*	**Styrings-område**	**2027**	**2028**	**2029**	**2030**	**I alt**
Køb af andelsboliger	Finansposter	80.000	80.000	80.000	80.000	320.000
1,75 årsværk til sagsbehandling ifm. støtteansøgninger og administration af kommuneandele	Service	1.323	1.323	1.323	1.323	5.292
Forskelsafgift (varigt)	Service	1.300	1.500	1.500	1.500	5.800
Ekstern administration af boliger (varigt)	Service	700	1.000	1.000	1.000	3.700
Udgifter i alt (netto)		**83.323**	**83.823**	**83.823**	**83.823**	**334.792**

Klimapåvirkning
Indsatsen i budgetnotatet har ingen umiddelbar klimapåvirkning.

Risikovurdering og proces
Den overordnede risikovurdering er, at initiativet vurderes at være ukompliceret, og der er ingen risici forbundet hermed

Tidligere afsatte midler
Der har tidligere i forbindelse med byfornyelse været afsat midler, dels som finansposter til køb af andelsboliger og dels som servicemidler til løbende betaling af forskelsafgift.

I 2025 og 2026 har der været anvendt tilskudsdeklarationsmidler til køb af andelsboliger, ligesom der har været optaget et internt lån til afholdelse af udgifter til forskelsafgift.

Til anvendelse i 2026 er der i forbindelse med Overførselssagen 2025-2026 afsat 60 mio. kr. på finansposter til køb af andelsboliger, 0,4 mio. kr. på service til intern sagsbehandling samt 1,0 mio. kr. årligt fra 2026 og frem på service til afholdelse af forskelsafgift og ekstern administration ifm. de opkøbte andele.

1.000 kr., løbende p/l	**2026**
Overførselssagen 2025-26	61.363
Afsatte midler i alt	**61.363**

Administrativt bilag

Bevillingstekniske oplysninger

Tabel 3. Service, scenarie 1

1.000 kr., 2027 p/l	Udvalg	Bevilling	Indtægt/ udgift	p/l ja/nej	2027	2028	2029	2030	I alt
Sagsbehandling (1 årsværk)	KTU	1000 – Ordinær drift	U	Ja	756	756	756	756	3.024
Understøttelse af den daglige økonomistyring af området (0,5 årsværk)	KTU	1000 – Ordinær drift	U	Ja	378	378	378	378	1.512
Administrativ understøttelse til løbende juridiske afklaringer (0,25 årsværk)	KTU	1000 – Ordinær drift	U	Ja	189	189	189	189	756
Serviceudgifter i alt					**1.323**	**1.323**	**1.323**	**1.323**	**5.292**
Afledte driftsudgifter									
Forskelsafgift (varigt)	KTU	1020 – Byfornyelse, ydelsesstøtte	U	Ja	1.000	1.200	1.200	1.200	4.600
Ekstern administration af boliger (varigt)	KTU	1000 – Ordinær drift	U	Ja	600	800	800	800	3.000
Afledt drift					**1.600**	**2.000**	**2.000**	**2.000**	**7.600**

Tabel 4. Finansposter, scenarie 1

1.000 kr., 2027 p/l	Udvalg	Bevilling	Indtægt/ udgift	p/l ja/nej	2027	2028	2029	2030	I alt
Køb af andelsboliger	ØU	2500 – Finansposter	U	Ja	60.000	60.000	60.000	60.000	240.000
Finansposter i alt					**60.000**	**60.000**	**60.000**	**60.000**	**240.000**

Tabel 5. Service, scenarie 2

1.000 kr., 2027 p/l	Udvalg	Bevilling	Indtægt/ udgift	p/l ja/nej	2027	2028	2029	2030	I alt
Sagsbehandling (1 årsværk)	KTU	1000 – Ordinær drift	U	Ja	756	756	756	756	3.024
Understøttelse af den daglige økonomistyring af området (0,5 årsværk)	KTU	1000 – Ordinær drift	U	Ja	378	378	378	378	1.512
Administrativ understøttelse til løbende juridiske afklaringer (0,25 årsværk)	KTU	1000 – Ordinær drift	U	Ja	189	189	189	189	756
Serviceudgifter i alt					**1.323**	**1.323**	**1.323**	**1.323**	**5.292**
Afledte driftsudgifter									
Forskelsafgift (varigt)	KTU	1020 – Byfornyelse, ydelsesstøtte	U	Ja	1.300	1.500	1.500	1.500	5.800
Ekstern administration af boliger (varigt)	KTU	1000 – Ordinær drift	U	Ja	700	1.000	1.000	1.000	3.700
Afledt drift					**2.000**	**2.500**	**2.500**	**2.500**	**9.500**

Tabel 6. Finansposter, scenarie 2

1.000 kr., 2027 p/l	Udvalg	Bevilling	Indtægt/ udgift	p/l ja/nej	2027	2028	2029	2030	I alt
Køb af andelsboliger	ØU	2500 – Finansposter	U	Ja	80.000	80.000	80.000	80.000	320.000
Finansposter i alt					**80.000**	**80.000**	**80.000**	**80.000**	**320.000**

Øvrige tekniske oplysninger

Bydele

Bydækkende: ☒											
Bispebjerg	☐	Indre by	☐	Vesterbro/Kgs. Enghave	☐	Valby	☐	Amager Øst	☐	Udenbys	☐
Nørrebro	☐	Østerbro	☐	Brønshøj/Husum	☐	Vanløse	☐	Amager Vest	☐		
Adresse		Bydækkende									

Høring

Har budgetnotatet været i høring?	**Ja**	**Nej**
Ejendomsfaglig høring i KEK/ByK/KEJD		X
IT-projekt (KIT)		X

Henvisninger

Delegation vedrørende kommunens indtrædelse som andelshaver | Københavns Kommune (BR 26.06.25)

Overførselssagen 2025-2026 | Københavns Kommune

KT042 Bemanding af opsøgende boligpatrulje i København (henvist sag) (tilpasset bevillingsudløb)

Kategorisering	
Need to	
Rettidig omhu	
Specifik udfordring	
Bestilt af fagudvalg	
Bestilling af politisk parti	
Bevillingsudløb	
Tilpasset bevillings-udløb	X
Henvist sag	X
Bestilling fra borg-mesterforum eller tværgående pakke	
Bestilt administrativt	

Resume

Budgetnotatet er udarbejdet pba. hensigtserklæring vedtaget med Overførselssagen 2025-2026 og omhandler bemanding til en opsøgende boligpatrulje. Boligpatruljen skal, efter gældende lovgivning samt forventet ny national lovgivning, fra 2027 føre opsøgende tilsyn med ulovlig anvendelse og udlejning af boliger, udsende varsler og påbud samt opkræve administrative bøder.

Beslutning

- Der skal træffes beslutning om at afsætte 6,8 mio. kr. årligt på service i 2027-2030 til en opsøgende boligpatrulje, der kan føre opsøgende tilsyn, sagsoplysning og, pba forventet ny lovgivning, opkræve administrative bøder (initiativ 1).
- Der skal træffes beslutning om at afsætte 3,3 mio. kr. årligt på service i 2027-2030 til håndtering af stigningen af antallet af bopælssager i Folkeregisteret i Kultur-, Fritids- og Borgerserviceforvaltningen (initiativ 1).
- Der skal træffes beslutning om at afsætte 1,5 mio. kr. årligt på service i 2027-2030 til tilsyn med klubværelser og ulovligt høje huslejer i Klima-, Miljø og Teknikforvaltningen (tilvalg 1)
- Der skal træffes beslutning om at afsætte 1,4 mio. kr. årligt på service i 2027-2030 til håndtering af ekstra sager i Huslejenævnet i Kultur-, Fritids- og Borgerserviceforvaltningen, som følge af tilsynet med klubværelser og ulovligt høje huslejer (tilvalg 1).

Indhold

Der blev ved Overførselssagen 2025-2026 afsat midler i 2026 til opstart af en opsøgende boligpatrulje i Klima-, Miljø- og Teknikforvaltningen (KTF) samt til at afdække afledte opgaver i Kultur-, Fritids- og Borgerserviceforvaltningen (KFF). Der blev derudover vedtaget følgende hensigtserklæring:

"Parterne er enige om, at finansiering af varig drift af en boligpatrulje i Klima-, Miljø- og Teknikforvaltningen og de afledte opgaver i Kultur-, Fritids- og Borgerserviceforvaltningen kan indgå ved forhandlingerne om budget 2027. Boligpatruljen skal føre tilsyn med korttidsudlejning af boliger og give administrative bøder til dem, der bryder reglerne. Indsatsen udformes på baggrund af en lovændring herom."

Lovændringen giver mulighed for, at kommunerne på frivillig basis kan hjemtage tilsynet med, at udlejningsloftet i sommerhusloven overholdes. Hvis lovændringen vedtages, forventer Københavns Kommune at hjemtage tilsynet. Hvis lovændringen udskydes eller ikke bliver vedtaget, vil forvaltningen føre tilsyn efter eksisterende lovgivning, herunder bygge- og planloven, men ikke korttidsudlejning efter sommerhusloven. Det vil heller ikke være muligt for kommunen at udskrive bøder. Evt. overskydende midler vil blive tilbageført kommunekassen.

Bevillingen fra Overførselssagen anses som værende et bevillingsudløb, men da midlerne i 2026 gik til opstart af indsatsen, herunder opbygning af IT-system, indledende projektledelse, kommunikation og afdækning af afledte opgaver i KFF, og dermed ikke den konkrete boligpatrulje, giver det ikke mening at videreføre bevillingsudløbet. Dette budgetnotat indeholder derfor midler til den konkrete boligpatrulje, som skal føre tilsyn efter gældende lov, og afledte opgaver i den forbindelse.
Boligpatruljen skal være en samlet indgang for anmeldelser om boliger, der bliver benyttet ulovligt. En del af denne opgave kan inkludere koordinering med og visitering til andre myndigheder.

Boligpatruljen skal etablere en opsøgende og systematisk kontrolindsats rettet mod ulovlig boligudnyttelse, herunder korttidsudlejning og ulovlig hoteldrift. Indsatsen omfatter bl.a.:

- opsøgende kontrol og screening af adresser
- håndtering af anmeldelser fra borgere
- sagsoplysning og varsler til borgere/udlejere
- myndighedsudøvelse, herunder påbud og administrative bøder
- samarbejde med udlejningsplatforme og andre myndigheder.

Indsatsen forudsætter vedtagelse af ny national lovgivning, forventeligt med ikrafttræden 1. januar 2027, og at Københavns Kommune vælger at hjemtage tilsynet med ulovlig korttidsudlejning. Såfremt vedtagelse af ny lov bliver udskudt eller ikke træder i kraft, vil boligpatruljen udføre myndighedsrollen ud fra gældende bygge- og planlov. Der vil i dette tilfælde ikke være samme værktøjer til at få data fra udlejningsplatforme, hvorfor det forventes, at tidsforbrug per sag vil være væsentlig større. Med gældende lovgivning er der mulighed for at udstede påbud, hvis der konkret kan bevises en anvendelse i strid med loven. Det bemærkes, at denne bevisbyrde er tidskrævende og svær at løfte med nuværende lovgivning. I de sjældne tilfælde, hvor bevisbyrden kan løftes, er der mulighed for at politianmelde ejere, hvis påbud ikke efterkommes, men der kan ikke udstedes administrative bøder.

Initiativ 1. Bemanding af opsøgende boligpatrulje
Initiativet omfatter etablering af en fast bemandet enhed i Klima-, Miljø- og Teknikforvaltningen med ni årsværk. Bemandingen forventes at bestå af:

- tilsynsmedarbejdere (opsøgende kontrol og sagsoplysning)
- sagsbehandlere (myndighedsafgørelser og bødehåndtering)
- juridisk understøttelse
- faglig ledelse

Enheden skal kunne håndtere både proaktivt tilsyn og reaktive sager på baggrund af anmeldelser. Arbejdet tilrettelægges med fokus på datadrevet kontrol og prioritering af sager med størst effekt.

Indsatsen kan ikke nedskaleres, da der er behov for en minimumsbemanding på ni årsværk for at kunne opretholde myndighedsopgaven, herunder korrekt sagsbehandling og retssikkerhed. Initiativet kan opskaleres, hvilket vil betyde, at man kunne behandle flere og mere komplicerede sager.

Bemanding til håndtering af en stigning i antallet af bopælssager
Etableringen af en boligpatrulje vil medføre en væsentlig stigning i antallet af bopælssager (især frameldingssager) i Kultur-, Fritids- og Borgerserviceforvaltningen (Folkeregisteret), idet kommunen er forpligtet til at undersøge sager, hvor kommunen har en formodning om forkert bopælsregistrering i Det Centrale Personregister. Der er en forventning om, at boligpatruljen i forbindelse med det opsøgende tilsyn og anmeldelser vil blive bekendt med et større antal sager, hvor der er mistanke om forkert bopælsregistrering, som boligpatruljen er forpligtet til at orientere Folkeregisteret om, og som Folkeregisteret er forpligtet til at undersøge. Det kan f.eks. være sager, hvor en person (en såkaldt stråmand) er bopælsregistreret på en adresse med bopælspligt, der anvendes til ulovlig korttidsudlejning, uden reelt at bo på adressen.

Etableringen af boligpatruljen kan desuden medføre øget behov for kontrol af flytteanmeldelser og indrejser ved flytning til bestemte adresser, hvor der er en igangværende sag om forkert bopælsregistrering afledt af en sag i boligpatruljen.

Etableringen af boligpatruljen kan også give flere opgaver til Kontrolenheden, der behandler sager, hvor der er mistanke om forkert bopælsregistrering i Det Centrale Personregister, som har medført uberettiget udbetaling af en ydelse, eks. boligstøtte eller børnetilskud. Sager, hvor der er mistanke om forkert bopælsregistrering (frameldingssager og kontrolsager), er tidskrævende at oplyse og ofte komplekse og kræver derfor mange ressourcer at sagsbehandle.

På baggrund af oplysninger fra Klima-, Miljø- og Teknikforvaltningen om det forventede antal sager i boligpatruljen estimerer Kultur-, Fritids- og Borgerserviceforvaltningen, at etableringen af boligpatruljen vil medføre ca. 1.500 ekstra bopælssager om året. Det bemærkes, at estimatet er behæftet med en vis usikkerhed. Der er således tale om en væsentlig stigning i antallet af bopælssager i Kultur-, Fritids- og Borgerserviceforvaltningen, som ikke vil kunne håndteres inden for de nuværende rammer og derfor kræver tilførsel af ressourcer.

Der skal som konsekvens af de afledte opgaver som følge af den opsøgende boligpatrulje afsættes midler svarende til fem årsværk til bemanding. Omfanget af de afledte opgaver i Folkeregisteret og behovet for ekstra bemanding afhænger af antallet af bopælssager fra boligpatruljen, men forvaltningen vurderer et behov for ekstra bemanding på minimum fem årsværk for at kunne varetage myndighedsopgaven, herunder korrekt sagsbehandling og retssikkerhed. Hvis det besluttes at opskalere indsatsen i boligpatruljen, vil der være behov for, at den ekstra bemanding i Folkeregisteret tilsvarende opskaleres forholdsmæssigt, og at der afsættes midler til ekstra ledelseskraft.

Det bemærkes afslutningsvis, at behovet for ekstra bemanding til håndtering af stigningen af antallet af bopælssager i Folkeregisteret som følge af etableringen af boligpatruljen er nødvendig, uanset om boligpatruljen fører tilsyn efter gældende lovgivning eller forventet ny national lovgivning. Baggrunden for denne vurdering er, at Klima-, Miljø- og Teknikforvaltningen forventer det samme antal sager i boligpatruljen, der som anført ovenfor forventeligt vil medføre ca. 1.500 ekstra bopælssager om året i Folkeregisteret.

Tilvalg 1. Tilsyn med klubværelser og ulovligt høje huslejer
Som tilvalg til initiativ 1 kan boligpatruljens indsats udvides til også at føre tilsyn med klubværelser og ulovligt høje huslejer. Indsatsen omfatter opsøgende kontrol og behandling af sager på baggrund af henvendelser med henblik på at håndhæve reglerne og modvirke ulovlige boligforhold. Indsatserne i dette tilvalg er mere tidskrævende og kræver samspil med relevante myndigheder, herunder Huslejenævnet. Denne opsøgende kontrol med andre typer ulovlige boligforhold anslås at kræve to årsværk i Klima-Teknik og Miljøforvaltningen.

Tilsynet med ulovligt høje huslejer begrænser sig til en mulighed for oplysning og vejledning af lejerne om, at de kan indbringe sag for huslejenævnet i Kultur-, Fritids- og Borgerserviceforvaltningen, som har eksklusiv kompetence til at tage stilling til, om en husleje er ulovligt høj, jf. lejelovens § 202, og alene på anmodning fra en part, jf. lov om boligforhold § 78.

Det estimeres, at indsatsen i tilvalget vil aflede ca. 200 ekstra sager årligt, hvorfor Kultur-, Fritids- og Borgerserviceforvaltningen ligeledes vurderer et behov for ekstra bemanding på to årsværk for at kunne behandle de ekstra sager. I vurderingen er indregnet, at der allerede behandles sager i huslejenævnet, som vedrører de adresser, der sættes fokus på.

Initiativ 1 giver forventeligt flest håndterede sager/ulovlige forhold set i forhold til tidsforbrug og dermed også økonomi. Sagerne i tilvalg 1 er forventeligt mere krævende for forvaltningen at håndtere og dermed også dyrere set i relation til, hvor mange sager/ulovlige forhold, der håndteres pr krone.

Forslag til aftaletekst
"Parterne er enige om at afsætte midler til bemanding af en opsøgende boligpatrulje og den ekstra bemanding i Kultur-, Fritids- og Borgerserviceforvaltningen til håndtering af de afledte sager.

Der afsættes:

- 6,8 mio. kr. årligt på service i 2027-2030 til bemanding af en opsøgende boligpatrulje i Klima-, Miljø- og Teknikforvaltningen, der kan føre tilsyn med boligudlejning og opkræve administrative bøder.
- 3,3 mio. kr. årligt på service i 2027-2030 til ekstra bemanding til håndtering af stigningen af antallet af bopælssager i Folkeregisteret i Kultur-, Fritids- og Borgerserviceforvaltningen.
- 1,5 mio. kr. årligt på service i 2027-2030 til tilsyn med klubværelser og ulovligt høje huslejer i Klima-, Miljø og Teknikforvaltningen (tilvalg).
- 1,4 mio. kr. årligt på service i 2027-2030 til håndtering af ekstra sager i huslejenævnet i Kultur-, Fritids- og Borgerserviceforvaltningen, som følge af tilsynet med klubværelser og ulovligt høje huslejer (tilvalg).

Indsatsen er afhængig af, at lovændring om styrket kommunalt tilsyn med korttidsudlejning vedtages."

Økonomi

Tabel 1. Oversigt over aktiviteter på alle styringsområder

Aktiviteter i forslaget *(1.000 kr., 2027 p/l)*	**Styrings -område**	**2027**	**2028**	**2029**	**2030**	**I alt**
Initiativ 1. Bemanding af opsøgende boligpatrulje						
Bemanding i form af 9 årsværk (KTF)	Service	6.807	6.807	6.807	6.807	27.228
Ekstra bemanding i form af 5 årsværk i Folkeregisteret (KFF)	Service	3.327	3.327	3.327	3.327	13.308
Initiativ 1 i alt (netto)		**10.134**	**10.134**	**10.134**	**10.134**	**40.536**
Tilvalg 1. Tilsyn med klubværelser og ulovligt høje huslejer						
Ekstra bemanding i form af 2 årsværk til tilsyn (KTF)	Service	1.513	1.513	1.513	1.513	6.052
Ekstra bemanding i form af 2 årsværk i Huslejenævnet (KFF)	Service	1.368	1.368	1.368	1.368	5.472
Tilvalg 1 i alt (netto)		**2.881**	**2.881**	**2.881**	**2.881**	**11.524**
Udgifter i alt (netto)		**13.015**	**13.015**	**13.015**	**13.015**	**52.060**

Risikovurdering og proces

Den overordnede risikovurdering er, at initiativet vurderes at være moderat komplekst. Den væsentligste risiko knytter sig til, at den forudsatte lovgivning potentielt ikke vedtages eller ændres væsentligt, og om kommunen hjemtager tilsyn med korttidsudlejning. Såfremt den forudsatte lovgivning ikke vedtages, vil indsatsen blive udført jf. eksisterende lovgivning, og evt. overskydende midler vil blive tilbageført til kommunekassen.

Desuden er estimatet af behovet for ekstra bemanding i Folkeregisteret til behandling af bopælssager som afledt effekt af boligpatruljen behæftet med en vis usikkerhed. Der kan derfor opstå en sagsophobning af bopælssager, hvis antallet af sager fra boligpatruljen stiger mere end det estimerede antal. I det tilfælde vil Kultur-, Fritids- og Borgerserviceudvalget blive forelagt en sag med henblik på behov for yderligere bemanding til sagsbehandling i Kultur-, Fritids- og Borgerserviceforvaltningen. Der er derudover risiko for øget sagspres – særligt ved tilvalg om tilsyn med klubværelser og huslejeniveauer – som kan påvirke sagsbehandlingstider og kræve yderligere kapacitet.

Tidligere afsatte midler

Der blev med Overførselssagen 2025-2026 afsat i alt 3,9 mio. kr. i 2026 til opstart af en boligpatrulje. Bevillingen omfattede en mindre, midlertidig bemanding til opstart, som ophører ved udgangen af 2026. Med dette budgetnotat finansieres af den egentlige, varige bemanding af boligpatruljen.

1.000 kr., løbende p/l	**2026**
Overførselssagen 2025-26	3.888
Afsatte midler i alt	**3.888**

Administrativt bilag

Bevillingstekniske oplysninger

Tabel 2. Service

1.000 kr., 2027 p/l	Udvalg	Bevilling	Indtægt/ udgift	p/l ja/nej	2027	2028	2029	2030	I alt
Bemanding i KTF (9 årsværk), initiativ 1	KTU	1000 – Ordinær drift	U	Ja	6.807	6.807	6.807	6.807	**27.228**
Ekstra bemanding i KFF i Folkeregisteret (5 årsværk), initiativ 1	KFU	1060 – Service	U	Ja	3.327	3.327	3.327	3.327	**13.308**
Ekstra bemanding i KTF til tilsyn (2 årsværk), tilvalg 1	KTU	1000 – Ordinær drift	U	Ja	1.513	1.513	1.513	1.513	**6.052**
Ekstra bemanding i KFF i Huslejenævnet (2 årsværk), tilvalg 1	KFU	1060 – Service	U	Ja	1.368	1.368	1.368	1.368	**5.472**
Serviceudgifter i alt					**13.015**	**13.015**	**13.015**	**13.015**	**52.060**

Øvrige tekniske oplysninger

Bydele

Bydækkende: ☒											
Bispebjerg	☐	Indre by	☐	Vesterbro/Kgs. Enghave	☐	Valby	☐	Amager Øst	☐	Udenbys	☐
Nørrebro	☐	Østerbro	☐	Brønshøj/Husum	☐	Vanløse	☐	Amager Vest	☐		
Adresse		Bydækkende									

Høring

Har budgetnotatet været i høring?	**Ja**	**Nej**
Ejendomsfaglig høring i KEK/ByK/KEJD		X
IT-projekt (KIT)		X

KT043 Stabil drift af lokalplanområdet (henvist sag) (tilpasset bevillingsudløb)

Kategorisering	
Need to	
Rettidig omhu	
Specifik udfordring	
Bestilt af fagudvalg	
Bestilling af politisk parti	
Bevillingsudløb	
Tilpasset bevillings-udløb	x
Henvist sag	x
Bestilling fra borg-mesterforum eller tværgående pakke	
Bestilt administrativt	

Resume

Budgetnotatet er udarbejdet pba. hensigtserklæring vedtaget med Overførselssagen 2025-2026 og omhandler finansiering til stabil drift af lokalplanområdet, herunder øvrig myndighedsbehandling og ekstra robusthed ifm. nedbringelse af ventelisten.

Beslutning

- Der skal træffes beslutning om at afsætte 13,6 mio. kr. på service i 2027, 15,2 mio. kr. i 2028 og 10,9 mio. kr. årligt i 2029-2030 til håndtering af den strukturelle udfordring og nedbringelse af ventelisten for lokalplaner i 2027-2030 samt øvrig myndighedsbehandling (tilpasset bevillingsudløb).
- Der skal træffes beslutning om at afsætte 5,2 mio. kr. årligt på service i 2027, 4,8 mio. kr. i 2028 og 3,2 mio. kr. årligt i 2029-2030 til ekstra robusthed i lokalplansarbejdet (tilvalg).

Indhold

Ved Overførselssagen 2025-2026 blev der afsat midler i 2026 svarende til 17,5 årsværk i syv måneder til stabil drift af lokalplanområdet. Derudover blev der vedtaget følgende hensigtserklæring: "Parterne er herudover enige om, at Klima-, Miljø- og Teknikforvaltningen inden forhandlingerne om budgettet for 2027 rapporterer på fremdrift til Klima-, Miljø- og Teknikudvalget samt Økonomiudvalget. I den forbindelse fremlægger Klima-, Miljø- og Teknikforvaltningen et katalog med forslag til at styrke fremdriften i arbejdet med lokalplanerne, herunder modeller for mål for sagsbehandlingstider for forskellige kategorier af lokalplaner. Kataloget skal inddrage input fra større udviklere og grundejere i regi af indsats i eksekveringsprogram for flere boliger. Parterne er enige om, at finansiering til indsatsen i 2027 og frem henvises til forhandlingerne om budgettet for 2027".

Budgetnotatet indeholder et initiativ, der understøtter håndtering af en strukturel udfordring på lokalplanområdet og til at understøtte nedbringelse af ventelisten for lokalplaner til gennemsnitlig ventetid på seks måneder i december 2027. Derudover er der mulighed for at afsætte midler til øvrig myndighedsbehandling (tilvalg 1) og midler til ekstra robusthed (tilvalg 2).

De primære årsager til, at budgetbehovet til nedbringelse af ventelisten er højere end beregnet til Budget 2026, er, at en netop gennemført budgetanalyse af lokalplanområdet viser, at grundbevillingen har været for lav til, at området har kunne afvikle nye sager i takt med, at de kommer ind, hvorfor der er sket en ophobning af yderligere sager på ventelisten. Resultaterne af budgetanalysen blev forelagt Klima-, Miljø- og Teknikudvalget den 27. april 2026.

Der blev afsat midler til nedbringelse af ventelisten ved Budget 2026, men på baggrund af resultaterne af den budgetanalyse, som er blevet gennemført på området, har det vist sig, at

der er et yderligere budgetbehov. Midler til at dække yderligere behov i 2026 blev afsat med Overførselssagen 2025-2026.

Stabil drift ifm. lokalplaner (tilpasset bevillingsudløb)
Med Overførselssagen 2025-2026 blev der afsat midler i 2026 svarende til 17,5 årsværk i syv måneder til stabil drift af lokalplanområdet. Med dette initiativ fortsættes denne indsats. Som det også fremgik i budgetnotatet til Overførselssagen 2025-2026 er behovet ud i årene ikke ens. Derudover er forvaltningen blevet opmærksom på, at en øget eksekvering af lokalplaner forudsætter, at myndighedsbehandlingen kan følge med, hvorfor der også er behov for finansiering af øvrig myndighedsbehandling. Der er derfor tale om et tilpasset bevillingsudløb, da den afsatte bevilling i 2026 ikke svarer til behovet i øvrige år, jf. budgetanalysen, og den øvrige myndighedsbehandling, der er nødvendig som konsekvens af indsatsen.

Med indsatsen i dette budgetnotat afsættes finansiering til at understøtte håndtering af en strukturel udfordring på lokalplanområdet og til at understøtte nedbringelse af ventelisten for lokalplaner til en gennemsnitlig ventetid på seks måneder i december 2027. For at håndtere den strukturelle udfordring og få nedbragt ventetiden fra december 2027 og frem kræver det dog, at der afsættes yderligere midler i Budget 2027.

Midlerne i dette budgetnotat går til at sikre, at grundbevillingen balancerer med de forventede omkostninger til kommende sager, jf. behovet identificeret i budgetanalysen, midler til at understøtte nedbringelse af ventelisten, behov for strategisk ledelseskapacitet og ekstra behov til øget administrativ understøttelse forbundet med den større onboarding af medarbejdere og afvikling af sager i 2026. Da budgetbehovet og nedbringelse af ventelisten kræver opnormering af området permanent, er der behov for mere ledelseskapacitet med fokus på strategisk styring på tværs af området og fokus på eksekvering.

Hvis der ikke afsættes midler i Budget 2027 vil forvaltningen være nødt til at aktivitetstilpasse til bevillingen og hermed reducere bemandingen fra 2027, med den konsekvens, at det vil være vanskeligt at nedbringe ventelisten. Hvis der ikke afsættes varig finansiering, vil ventelisten for lokalplaner forventeligt stige, da den nuværende grundbevilling ikke dækker den gennemsnitlige tilgang af lokalplaner. Herudover vil forvaltningen forventeligt skulle afskedige medarbejdere.

Når der udarbejdes lokalplaner, skal lokalplanerne screenes af den kommunale myndighed for bl.a. fredninger, forurening, regnvand og bilag IV-arter. Derudover skal der også foretages vurderinger af grundvandssænkning, spildevand, støj, VVM og byggeforhold mv. Hvis der kun tilføres flere midler til lokalplansagsbehandlingen, men ikke til myndighedsbehandlingen, vil flaskehalsen blot flytte sig til myndighedsdelen. Derfor er det nødvendigt at finansiere hele kæden, så indsatsen fordeles effektivt, og målet om at afvikle puklen på lokalplanområdet kan nås. Der afsættes derfor også finansiering til øvrig myndighedsbehandling med initiativet.

Tilvalg. Øget robusthed
Det kan tilvælges at afsætte midler til ekstra robusthed ifm. nedbringelse af ventelisten på lokalplaner, hvilket svarer til seks årsværk i 2027-2028 og fire årsværk i 2029-2030. Tiltaget mindsker risikoen for at ventetiden øges, hvis der sker en højere tilgang af sager end forventet.

Hvis der ikke er en øget tilgang, så vil tiltaget medføre, at den gennemsnitlige ventetid mindskes. I tilvalget er der også afsat midler til øvrig myndighedsbehandling.

Forslag til aftaletekst

"Parterne er enige om at afsætte midler til finansiering af stabil drift af lokalplanområdet og den deraf følgende myndighedsbehandling.

Der afsættes:

- 13,6 mio. kr. på service i 2027, 15,2 mio. kr. i 2028 og 10,9 mio. kr. årligt i 2029-2030 til håndtering af den strukturelle udfordring på lokalplanområdet og nedbringelse af ventelisten for lokalplaner, herunder afledt øvrig myndighedsbehandling.
- 5,3 mio. kr. årligt på service i 2027, 4,9 mio. kr. i 2028 og 3,2 mio. kr. årligt i 2029-2030 til ekstra robusthed i lokalplanarbejdet."

Økonomi

Tabel 1. Oversigt over aktiviteter på alle styringsområder

Aktiviteter i forslaget *(1.000 kr., 2027 p/l)*	**Styrings-område**	**2027**	**2028**	**2029**	**2030**	**I alt**
Stabil drift af lokalplanområdet (tilpasset bevillingsudløb)						
- Stabil drift af lokalplanområdet	Service	11.703	13.866	10.164	10.164	45.897
- Øvrig myndighedsbehandling	Service	1.891	1.286	756	756	4.689
Initiativ i alt (netto)		**13.594**	**15.152**	**10.920**	**10.920**	**50.586**
Tilvalg. Øget robusthed						
- Øget robusthed	Service	4.539	4.539	3.026	3.026	15.130
- Øget myndighedsbehandling ifm. øget robusthed	Service	756	378	189	189	1.512
Tilvalg i alt (netto		**5.295**	**4.917**	**3.215**	**3.215**	**16.642**
Udgifter i alt (netto)		**18.889**	**20.069**	**14.135**	**14.135**	**67.228**

Klimapåvirkning

Indsatsen i budgetnotatet har ingen umiddelbar klimapåvirkning

Risikovurdering og proces

Den overordnede risikovurdering er, at indsatsen vurderes at være ukompliceret, og der er ingen risici forbundet hermed. Den forventede reduktion i ventetiden er med forbehold for, at tilgangen af nye sager på ventelisten er gennemsnitlig, og at sagerne har en gennemsnitlig kompleksitet.

Hvis indsatsen i dette budgetnotat ikke finansieres, vil forvaltningen skulle afskedige samme antal medarbejdere, som er blevet ansat for bevillingen i Overførselssagen 2025-2026.

Tidligere afsatte midler

Der blev ved Overførselssagen 2025-2026 (BR 30. april 2026) afsat 7,4 mio. kr. på service i 2026 til at nedbringe ventelisten og sikre stabil drift på lokalplanområdet.

Der blev ved Budget 2026 (BR 2. oktober 2025) afsat 5,4 mio. kr. i 2026 og 4,9 mio. kr. i 2027 på service til indsats for nedbringelse af ventelisten for lokalplaner.

I udmøntning af budget 2017 fik området tildelt midler via en omstillingsstrategi (TMU 28. november 2016). Her fremgår det, at "opnormeringen vil omfatte i alt 14 medarbejdere i 2017 samtidig med, at fire midlertidige stillinger, der udløber i 2017, ændres til permanente stillinger."

Teknik- og Miljøudvalget besluttede den 17. april 2023 i udvalgets budgetbidrag at afsætte 2,1 mio. årligt i 2024-2027 inden for udvalgets egen ramme til nedbringelse af ventelisten for lokalplaner.

1.000 kr., løbende p/l	**2026**	**2027**	**2028**	**2029**	**2030**
Budgetaftale 2026	5.354	4.854	0	0	0
Overførselssagen 2025-26	7.415	0	0	0	0
Afsatte midler i alt	**12.769**	**4.854**	**0**	**0**	**0**

Administrativt bilag

Bevillingstekniske oplysninger

Indsatsen forventes fuldt indfaset pr. 1. januar 2027.

Tabel 2. Service

1.000 kr., 2027 p/l	Udvalg	Bevilling	Indtægt/ udgift	p/l ja/nej	2027	2028	2029	2030	I alt
Stabil drift af lokalplanområdet, initiativ	KTU	1000 – Ordinær drift	U	Ja	11.703	13.866	10.164	10.164	45.897
Øvrig myndighedsbehandling, initiativ	KTU	1000 – Ordinær drift	U	Ja	1.891	1.286	756	756	4.689
Øget robusthed, tilvalg	KTU	1000 – Ordinær drift	U	Ja	4.539	4.539	3.026	3.026	15.130
Øvrig myndighedsbehandling ifm. øget robusthed, tilvalg	KTU	1000 – Ordinær drift	U	Ja	756	378	189	189	1.512
Serviceudgifter i alt					**18.889**	**20.069**	**14.135**	**14.135**	**67.228**

Øvrige tekniske oplysninger

Bydele

Bydækkende: ☒											
Bispebjerg	☐	Indre by	☐	Vesterbro/Kgs. Enghave	☐	Valby	☐	Amager Øst	☐	Udenbys	☐
Nørrebro	☐	Østerbro	☐	Brønshøj/Husum	☐	Vanløse	☐	Amager Vest	☐		
Adresse		Bydækkende									

Høring

Har budgetnotatet været i høring?	**Ja**	**Nej**
Ejendomsfaglig høring i KEK/ByK/KEJD		X
IT-projekt (KIT)		X

Henvisninger

Opfølgning på tiltag i indsats for nedbringelse af ventelisten for lokalplaner | Københavns Kommune.

KT044 Eksekvering af almene boliger (Henvist sag) (Bevillingsudløb)

Kategorisering	
Need to	
Rettidig omhu	
Specifik udfordring	
Bestilt af fagudvalg	
Bestilling af politisk parti	
Bevillingsudløb	
Tilpasset bevillings-udløb	x
Henvist sag	x
Bestilling fra borg-mesterforum eller tværgående pakke	
Bestilt administrativt	

Resume

Budgetnotatet er udarbejdet pba. hensigtserklæring fra Overførselssagen 2025-2026 og omhandler finansiering til eksekvering af den øgede sagsmængde på nybyggeri af almene boliger.

Beslutning

- Der skal træffes beslutning om at afsætte 2,3 mio. kr. årligt på service fra 2027 og frem til årsværk til permanent kapacitetsopbygning ifm. eksekvering af almene boliger (bevillingsudløb).
- Der skal træffes beslutning om at afsætte 1,5 mio. kr. årligt på service i 2027-2030 og 0,8 mio. kr. i 2031 til midlertidig oprustning ifm. eksekvering af almene boliger (tilvalg).

Indhold

Der blev ved Overførselssagen 2025-2026 afsat midler til ansættelse af tre årsværk i syv måneder i 2026 til eksekvering af almene boliger. Derudover blev der vedtaget følgende hensigtserklæring: "Parterne er enige om, at finansieringen til eksekvering af almene boliger fra 2027 og frem henvises til kommende forhandlinger om Budget 2027".

Budgetnotatet indeholder midler i 2027 og frem til styrket eksekvering af almene boliger. Budgetnotatet går både på en permanent videreførelse af bevillingen til de tre årsværk afsat med Overførselssagen 2025-2026 (bevillingsudløb), samt yderligere midler til årsværk til midlertidig oprustning på området.

Regeringen kom den 17. december 2025 med et boligudspil, der indebærer en forhøjelse af det lovbestemte maksimumbeløb for alment nybyggeri. Maksimumbeløbet fastsætter den øvre grænse for anskaffelsessummen pr. bolig og pr. kvadratmeter. Maksimumbeløbet har i de senere år været en væsentlig barriere for opførelsen af almene boliger i København, hvor byggepriserne er høje.

Forhøjelsen af maksimumbeløbet vurderes at øge aktiviteten i de almene boligprojekter og dermed muliggøre opførelsen af omkring 4.300 almene boliger i projekter, der allerede er i pipeline, men endnu ikke har fået kommunens godkendelse på den endelige anskaffelsessum (Skema B). Samtidig forventes det, at forhøjelsen af maksimumsbeløbet vil medføre nye projekter, som endnu ikke indgår i de eksisterende projektoversigter.

Boligudspillet vil derfor samlet set medføre en markant stigning i antallet af almene boligprojekter, der skal behandles administrativt i Klima-, Miljø- og Teknikforvaltningen. Den nuværende bemanding på området er dimensioneret til et lavere aktivitetsniveau, hvor byggetakten for almene boliger har været begrænset.

Med den forventede stigning i antallet af projekter vil forvaltningen få en væsentlig større sagsportefølje, hvilket vil øge behovet for administrative ressourcer til sagsbehandling, projektstyring og koordinering på området. Det gælder bl.a. sagsbehandling af almene

boligprojekter gennem de forskellige faser, herunder lokalplan, prækvalifikation, Skema A- og Skema B-behandling, koordinering med boligorganisationer og rådgivere, samt løbende projektopfølgning frem mod ibrugtagning.

Initiativ. Styrkelse af kapaciteten til eksekvering af almene boliger (bevillingsudløb)
Der er behov for en permanent styrkelse af forvaltningens kapacitet til at håndtere en varigt højere byggetakt for almene boliger i Københavns Kommune. Med indsatsen i dette initiativ tilføres medarbejderressourcer til sagsbehandling og projektopfølgning svarende til tre årsværk årligt fra 2027 og frem. De tre årsværk skal arbejde med sagsbehandling og projektopfølgning som følge af den øgede sagsmængde, som boligudspillet forventes at medføre. Derudover skal opgaven med renovering og afdelingens øvrige tilsyn med de almene boligorganisationer fortsat varetages som en del af opgaveløsningen. Formålet med en permanent kapacitetsopbygning i forvaltningen er, at kommunen kan understøtte en vedvarende højere byggetakt for almene boliger.

Tilvalg. Midlertidig oprustning på området
Udover den permanente styrkelse af kapaciteten, kan der afsættes en midlertidig bevilling til to årsværk i 2027-2029 og et enkelt årsværk i 2030. Den midlertidige bevilling til oprustning på området skal anvendes til afvikle puklen af sager, som allerede nu venter på yderligere 10 % tillægslån i forbindelse med Boligudspillet. Udover den permanente styrkelse af kapaciteten kan der afsættes en midlertidig bevilling til to årsværk i 2027-2030 og ét årsværk i 2031. Den midlertidige oprustning skal håndtere en ekstraordinær ophobning af almene boligprojekter, som forventes aktiveret samtidigt som følge af regeringens boligudspil og forhøjelsen af maksimumbeløbet. Flere projekter har været sat i bero og afventer alene forbedrede økonomiske rammer for at kunne realiseres.

De tre permanente årsværk skal sikre en varig kapacitet til en generelt højere byggetakt for almene boliger, men vil ikke alene kunne håndtere den midlertidige stigning i sagsmængden i årene umiddelbart efter boligudspillet. Den midlertidige bevilling skal derfor anvendes til at nedbringe den eksisterende sagspukkel og sikre rettidig behandling af lokalplaner, prækvalifikationer, samt Skema A- og Skema B-sager.

Hvis tilvalget ikke vedtages, forventes længere sagsbehandlingstider og forsinkelser i realiseringen af almene boligprojekter. Det vil øge risikoen for yderligere ophobning af sager og kan forsinke opførelsen af flere almene boliger i København. Behovet for den ekstra kapacitet vurderes at være midlertidig, da sagspuklen forventes afviklet over en årrække, hvorefter den permanente kapacitetsopbygning i initiativet vurderes tilstrækkelig til at håndtere det fremtidige aktivitetsniveau.

Indsatsen i begge initiativer kan nedskaleres til at omhandle en midlertidig eksekvering frem for en permanent løsning eller færre årsværk til indsatsen. En reduktion i bevillingen vil reducere antallet af årsværk og dermed kapaciteten til sagsbehandling, hvilket kan medføre længere sagsbehandlingstider og forsinkelser i realiseringen af almene boligprojekter.

Forslag til aftaletekst
"Parterne er enige om at afsætte midler til at styrke kapaciteten i kommunen til eksekvering af øget antal almene boliger, som følge af nyt boligudspil.

Der afsættes:

- 2,3 mio. kr. årligt på service i 2027 og frem til permanent kapacitetsopbygning til eksekvering af almene boliger.
- 1,5 mio. kr. årligt på service i 2027-2030 og 0,8 mio. kr. i 2031 til midlertidig oprustning på området."

Økonomi

Tabel 1. Oversigt over aktiviteter på alle styringsområder

Aktiviteter i forslaget *(1.000 kr., 2027 p/l)*	**Styrings-område**	**2027**	**2028**	**2029**	**2030**	**2031**	**I alt**
Initiativ: Eksekvering af almene boliger (tre årsværk) (bevillingsudløb) (varig)	Service	2.269	2.269	2.269	2.269	2.269	11.345
Tilvalg: Eksekvering af almene boliger (to faldende til ét årsværk)	Service	1.513	1.513	1.513	1.513	756	6.808
Udgifter i alt (netto)		**3.782**	**3.782**	**3.782**	**3.782**	**3.025**	**18.153**

Klimapåvirkning

Indsatsen i budgetnotatet har ingen umiddelbar klimapåvirkning.

Risikovurdering og proces

Den overordnede risikovurdering er, at initiativet vurderes at være ukompliceret, og der er ingen risici forbundet hermed.

Hvis der ikke afsættes midler i 2027 og frem, vil forvaltningen skulle afskedige de medarbejdere, som forvaltningen har ansat i 2026 pba. bevilling vedtaget med Overførselssagen 2025-2026, og kommunen vil forventeligt ikke kunne eksekvere de mange almene byggeprojekter, hvilket vil skabe en øget pukkel på området.

Tidligere afsatte midler

Der er tidligere afsat midler til håndtering af en ekstraordinær stigning i renoveringssager. Den aktuelle udfordring vedrører derimod nybyggeri, hvor regeringens boligudspil forventes at øge sagsmængden markant.

Der blev afsat i alt 7,4 mio. kr. i Budget 2022 til sagsbehandling af fysiske helhedsplaner som følge af den grønne boligaftale. Bevillingen svarede til fire årsværk til håndtering af øget sagsmængde for renoveringssager. For at færdigbehandle renoveringssager blev bevillingen midlertidigt videreført i Budget 2025. Bevillingen udløber med udgangen af 2026, hvor tre årsværk til behandling af almene renoveringssager ophører. Der blev med overførselssagen 2025-2026 afsat 1,3 mio. kr. til tre årsværk i 7 måneder i 2026.

Tabel 2. Tidligere afsatte midler

1.000 kr., løbende p/l	**2022**	**2023**	**2024**	**2025**	**2026**
Budgetaftale 2022	2.552	2.552	1.634	0.664	
Budgetaftale 2025				1.127	1.878
Overførselssagen 2025-26					1.270
Afsatte midler i alt	**2.552**	**2.552**	**1.634**	**1.791**	**3.148**

Administrativt bilag

Bevillingstekniske oplysninger

Tabel 3. Service

1.000 kr., 2027 p/l	Udvalg	Bevilling	Indtægt/ udgift	p/l ja/nej	2027	2028	2029	2030	2031	I alt
Årsværk til sagsbehandling (varig)	KTU	1000 – Ordinær drift	U	Ja	2.269	2.269	2.269	2.269	2.269	11.345
Midlertidig oprustning, tilvalg	KTU	1000 – Ordinær drift	U	Ja	1.513	1.513	1.513	1.513	756	6.808
Serviceudgifter i alt					**3.782**	**3.782**	**3.782**	**3.782**	**3.025**	**18.153**

Øvrige tekniske oplysninger

Bydele

Bydækkende: ☒											
Bispebjerg	☐	Indre by	☐	Vesterbro/Kgs. Enghave	☐	Valby	☐	Amager Øst	☐	Udenbys	☐
Nørrebro	☐	Østerbro	☐	Brønshøj/Husum	☐	Vanløse	☐	Amager Vest	☐		
Adresse		Bydækkende									

Høring

Har budgetnotatet været i høring?	Ja	Nej
Ejendomsfaglig høring i KEK/ByK/KEJD		X
IT-projekt (KIT)		X

Budget 2027
Økonomiforvaltningen
Senest opdateret d. 06.08.2026

ØK39 Analyser og borgerdialog ifm. Planstrategi 2027 og Kommuneplan 2028

Kategorisering	
Need to	
Fastholdelse/rekruttering	
Rettidig omhu	
Specifik udfordring	
Bestilt af fagudvalg	X
Bestilling af politisk parti	
Bevillingsudløb	
Tilpasset bevillingsudløb	
Henvist sag	
Bestilling fra borgmesterforum eller tværgående pakke	
Bestilt administrativt	

Resume

Økonomiudvalget har igangsat arbejdet med Planstrategi 2027 og Kommuneplan 2028. Der kan afsættes finansiering til at gennemføre en række analyser, som skal ligge til grund for arbejdet. Derudover kan der afsættes finansiering til borgerdialog i forbindelse med de offentlige høringer af planstrategien og kommuneplanen.

Beslutning

Der foreslås afsat i alt 5,6 mio. kr. til gennemførelse af analyseprogrammet. Beløbet er opdelt i en række delposter, som kan prioriteres enkeltvis. De foreslåede midler til øget ressourceforbrug udgør imidlertid en grundlæggende forudsætning for gennemførelsen af de analyser, der ikke kræver ekstern bistand, ligesom de skal dække det generelt øgede ressourceforbrug i forbindelse med udarbejdelsen af Planstrategi 2027 og Kommuneplan 2028.

Der skal træffes beslutning om at afsætte:

- 5,6 mio. kr. i alt på service i perioden 2027-2028 til analyser og borgerdialog ifm. Planstrategi 2027 og Kommuneplan 2028.

Indhold

Økonomiudvalget behandlede den 16. juni 2026 Økonomiforvaltningens forslag til en tids- og procesplan for udarbejdelsen af den lovpligtige strategi for kommuneplanlægningen, Planstrategi 2027 (PS27), som efterfølges af Kommuneplan 2028 (KP28). Af indstillingen fremgår en række emner, som Økonomiforvaltningen foreslår at undersøge gennem analyser, der efterfølgende forelægges politisk. Analyserne har til formål at kvalificere potentielle ændringer i kommuneplanen og understøtte beslutninger om Københavns byudvikling med ny og opdateret viden.

Analysearbejdet og borgerdialogen som beskrevet nedenfor forventes at medføre et øget ressourcetræk i Økonomiforvaltningen samt et behov for ekstern rådgiverbistand i enkelte tilfælde. Udover de oplistede analyser gennemfører Økonomiforvaltningen desuden en række baggrundsanalyser.

Økonomiudvalget drøftede på mødet den 16. juni 2026 en række yderligere ønsker til analyser forud for planstrategien og kommuneplanen. Økonomiforvaltningens forslag til håndtering af disse ønsker fremgår af en orientering på Økonomiudvalgets aflæggerbord til mødet den 19. august 2026. Økonomiforvaltningen vurderer, at nogle af ønskerne til analyser bedst kan imødekommes ved tilpasninger og præciseringer af allerede foreslåede analyser eller ved at løfte udvalgte baggrundsanalyser til analyser, der forelægges politisk. Der er desuden enkelte ønsker til analyser, som Økonomiforvaltningen kun kan gennemføre, hvis der afsættes yderligere midler hertil.

Nedenfor er analyserne oplistet og opdelt efter finansieringsbehov, herunder analyser der kan dækkes ved en generel budgetpost til øget ressourceforbrug i forbindelse med

planstrategien og kommuneplanen, og analyser der kræver særskilt finansiering til ekstern rådgiverbistand.

Analyser, der med fordel gennemføres internt og derfor forudsætter et generelt øget internt ressourcetræk:

Analyse	Kort beskrivelse
Vidensopsamling fra boliganalyser mhp. at fremme boligproduktion	Vidensopsamlingen skal sammenfatte viden og anbefalinger fra en række analyser gennemført af Økonomiforvaltningen og Klima-, Miljø- og Teknikforvaltningen på boligområdet. Økonomiforvaltningens opsamling konkluderer, om analyserne giver anledning til justeringer i kommuneplanen med særligt fokus på justeringer, der kan fremme boligproduktionen.
Analyse af fortætning som del af den overordnede byudvikling	Analysen skal anskueliggøre, hvordan en intensiveret anvendelse af den eksisterende bys areal til (primært) boliger både kan styrke boligudbuddet og forbedre udnyttelsen af byens infrastruktur. Der gennemføres en eller flere målrettede analyser af forskellige fortætningstyper, barrierer, nødvendige forudsætninger mv., der kan påvirkes med kommuneplanen, samt af effekter/konsekvenser. Der tages højde for, at der foretages forskellige analyser/vurderinger i andet regi (herunder bevilling til KTF vedr. fortætning i villakvarterer i OFS26, mv.) og i ekstern forskning, der kan bidrage med data.
Evaluering af boligstørrelsesbestemmelserne	Evalueringen skal følge op på justeringerne af boligstørrelsesbestemmelserne gennemført ifm. KP19 og KP24, med henblik på at vurdere, hvilken effekt justeringerne har haft. På den baggrund kan evalueringen desuden pege på fordele og ulemper ved forskellige former for justering, herunder en eventuel nedjustering af mindstestørrelsen for boliger.
Analyse af regulering af begrønning	Analysen skal skabe grundlag for en eventuel regulering af begrønning i kommuneplanen. Til det formål skal analysen kortlægge ubebyggede arealer for en række cases, på tværs af nyere lokalplaner, mhp. at estimere, hvor stor en procentdel af arealerne, der er begrønnet, og hvilken såkaldt *biofaktor-score* arealerne har. På den baggrund opstilles og vurderes potentielle modeller for regulering af begrønning i kommuneplanen.
Vidensopsamling om grønne områder og forbindelser	Vidensopsamlingen skal kvalificere beslutninger vedr. grønne områder og sammenhænge i byens udvikling ved at følge op på tidligere gennemførte analyser og kortlægninger af de potentialer for grønne områder og sammenhænge inden for kommunen. Arbejdet kan bl.a. skabe et fælles vidensgrundlag, der kan styrke det strategiske samarbejde på tværs af forvaltningerne og med byens øvrige grundejere. På baggrund af analysen kan kommuneplanen udpege grønne områder og forbindelser, der prioriteres i den efterfølgende byudvikling.

Analyser, hvis gennemførelse forudsætter bevilling til rådgiverydelser mv.:

Analyse	Kort beskrivelse
Analyse af potentialer for transformation af eksisterende byggeri til bolig	Analysen skal afdække potentialet for at øge udbuddet af boliger gennem transformation af eksisterende erhvervsbebyggelse til boliganvendelse. Potentialet for transformation kortlægges på tværs af anvendelser (primært erhverv), bygningstypologier og bydele gennem f.eks. screening af udvalgte KP-rammer ift. andre (erhverv)interesser, analyse af erhvervstomgang på bygnings- og bydelsniveau, kortlægning af lokaliseringspræferencer, mv.
Analyse af friarealer	Analysen skal opsamle erfaringer og evaluere disponeringen af friarealer i nyere byudviklingsområder. Analysen tager udgangspunkt i en kvalitativ beskrivelse og sammenligning af friarealer i en række byudviklingsområder. Analysen skal bl.a. belyse, hvordan forskelle i disponeringen af arealet til opholdsarealer, cykelparkering, renovation og brandredning påvirker arealernes kvalitet.
Analyse af Københavns Havn	Analysen skal skabe et helhedsorienteret perspektiv på anvendelsen og udviklingen af havnen i balance mellem ønsker til fremtidige rekreative anvendelser og den eksisterende brug af havnen. Analysen udarbejdes i dialog med KTF, KFF, By & Havn samt andre aktører i havnen med henblik på at danne et fælles vidensgrundlag med udgangspunkt i eksisterende og opdateret viden og data. Hertil afsættes der ressourcer til dialog med en bred vifte af aktører og brugere. Analysens resultater kan ligge til grund for en samlet, overordnet planlægning for havnen, som kan danne et grundlag for strategisk stillingtagen i sager om f.eks. havnebade, husbåde, bådpladser mv., som i dag håndteres fra sag til sag, samt danne grundlag for efterfølgende lokalplanlægning.
Analyse af kommuneplanens klimapåvirkning	Analysen skal belyse klimapåvirkningen af en byudvikling med fokus på høj tæthed. Analysen vil både omfatte de direkte udledninger fra det byggeri, som kommuneplanen muliggør, samt de klimamæssige fordele ved den tætte by, eks. lavere areal- og energiforbrug og andre transportvaner – herunder sammenlignet med alternative scenarier.
Analyse af cykelnetværket	Analysen skal identificere nuværende og fremtidige kapacitetsudfordringer på strækninger og i kryds på det samlede cykelnetværk. Herudaf vil analysen identificere potentielle udvidelser og tilpasninger af Københavns Kommunes eksisterende cykelnetværk. Analysen skal vurdere muligheden for yderligere cykelgader under hensyn til den kollektive trafikbetjening og den

	overordnede afvikling af vejtrafikken. Endelig skal analysen pege på fordele og ulemper ved at adskille cykeltrafik fra anden trafik.
Analyse af den overordnede trafikplanlægning (tilføjet efter ØU 16/6)	Analysen skal se på den generelle trafikafvikling af det overordnede vejnet i Københavns Kommune samt identificere trængselsknudepunkter. Dette kan benyttes til en revision af kommuneplanens retningslinje for vejinfrastruktur og til en vurdering af, om der bør igangsættes indsatser for at fremme trafikafviklingen på/i udvalgte strækninger/områder. Analysen skal desuden overordnet vurdere vejnettets robusthed overfor uforudsete hændelser.
Analyse af varmeø-effekten i København (tilføjet efter ØU 16/6)	Analysen skal undersøge, hvordan varmeø-effekten lokalt påvirker København på tværs af bydele og fremlægge bud på, hvordan varmeøer så vidt muligt kan forebygges gennem tiltag i den fysiske planlægning. Analysen kan tage udgangspunkt i fortolkning af eksisterende data og erfaringer fra sammenlignelige byer i ind- og udland.
Analyse af hvordan kommuneplanen forstås og benyttes (tilføjet efter ØU 16/6)	Analysen skal undersøge, hvordan kommuneplanens bestemmelser forstås og anvendes i kommunens sagsbehandling samt hos eksterne interessenter. Analysen skal herunder belyse, hvordan nye og eksisterende muligheder i kommuneplanen kan tydeliggøres og implementeres i lokalplanlægningen. Analysen får dertil et særligt fokus på anvendelsen af muligheden for at afvige fra boligstørrelsesbestemmelserne, samt retningslinjen for tilgængelighed.

Oplæg til borgerdialog ifm. offentlige høringer
Økonomiforvaltningen lægger op til at gennemføre borgerdialog i sammenhæng med de offentlige høringer for PS27 og KP28. Dialogen tilrettelægges med forskelligt fokus på tværs af de to høringer. Høringen af PS27 tilrettelægges med et overvejende borgerrettet fokus. Her lægges hovedparten af ressourcerne til inddragelse og dialog. Høringen af KP28 målrettes i højere grad professionelle aktører inden for byudvikling med henblik på at kvalificere konkrete ændringer af rammer og bestemmelser. Borgerdialogen struktureres omkring udvalgte temaer, hvor der etableres et klart og afgrænset drøftelsesrum, f.eks. med fokus på den rekreative anvendelse af havnen eller udviklingen af større byudviklingsområder.

Økonomiforvaltningen lægger op til, at borgerdialogen understøttes af ekstern rådgivning for at opnå interaktion med en bredt sammensat målgruppe. Der vil desuden blive gennemført borgerdialog i forbindelse med enkelte af de ovennævnte analyser, i det omfang det kan bidrage til at kvalificere disse.

Forvaltningen foreslår desuden at medfinansiere og deltage i initiativet Ungeting ifm. Planstrategi 2027, som også støttes af Realdania, LB Fonden, Tuborgfondet og Statens Kunstfond. Ungetinget gennemføres frem mod vedtagelsen af PS27 og skal give en række unge indsigt i Københavns byudvikling og planprocessen samt mulighed for at bidrage med input til planstrategien. Projektet drives af Copenhagen Architecture Forum, CAFx samt WeDoDemocracy.

Økonomi
De enkelte analyser og aktiviteter inden for borgerdialog er prissat separat mhp. at der kan træffes beslutning om det enkelte initiativ.

Tabel 1. Oversigt over ønskets aktiviteter på alle styringsområder

1.000 kr., 2027 p/l	Styrings-område	2026	2027	2028	2029	2030	I alt
Øget ressourceforbrug og årsværk til gennemførelse af analyser	Service		780	780			**1.560**
Analyse af potentialer for transformation af eksisterende byggeri til bolig	Service		100				**100**
Analyse af friarealer	Service		300				**300**
Analyse af Københavns Havn	Service		1000				**1.000**
Analyse af kommuneplanens klimapåvirkning	Service			400			**400**
Analyse af cykelnetværket			300				**300**
Analyse af den overordnede trafikplanlægning	Service		250	250			**500**

Analyse af varmeø-effekten i København	Service		300				**300**
Analyse af, hvordan kommuneplanen forstås og benyttes	Service		125	125			**250**
Borgerdialog ifm. Planstrategi 2027 og Kommuneplan 2028	Service		500	250			**750**
Ungeting ifm. Planstrategi 2027	Service		150				**150**
Udgifter i alt (netto)			**3.805**	**1.805**			**5.610**

Risikovurdering og proces

Initiativerne udgør alene analysearbejde og rådgiverydelser, hvorfor de er forbundet med relativt lav risiko. Det forventes, at resultaterne af analyserne forelægges Økonomiudvalget i løbet af første halvår af 2027. Enkelte analyser, der primært vedrører selve kommuneplanen, forelægges dog senere i processen.

Administrativt bilag

Bevillingstekniske oplysninger

Tabel 2. Udgifter til service

1.000 kr., 2027 p/l	Udvalg	Bevilling	Indtægt/ udgift	p/l ja/nej	2026	2027	2028	2029	2030	I alt
Øget ressourceforbrug og årsværk til gennemførelse af analyser	ØU	1150 - ØKF, service	Udgift	Ja		780	780			**1.560**
Analyse af potentialer for transformation af eksisterende byggeri til bolig	ØU	1150 - ØKF, service	Udgift	Ja		100				**100**
Analyse af friarealer	ØU	1150 - ØKF, service	Udgift	Ja		300				**300**
Analyse af Københavns Havn	ØU	1150 - ØKF, service	Udgift	Ja		1000				**1.000**
Analyse af kommuneplanens klimapåvirkning	ØU	1150 - ØKF, service	Udgift	Ja			400			**400**
Analyse af den overordnede trafikplanlægning	ØU	1150 - ØKF, service	Udgift	Ja		250	250			**500**
Analyse af cykelnetværket	ØU	1150 - ØKF, service	Udgift	Ja		300				**300**
Analyse af varmeø-effekten i København	ØU	1150 - ØKF, service	Udgift	Ja		300				**300**
Analyse af, hvordan kommuneplanen forstås og benyttes	ØU	1150 - ØKF, service	Udgift	Ja		125	125			**250**
Borgerdialog ifm. Planstrategi 2027 og Kommuneplan 2028	ØU	1150 - ØKF, service	Udgift	Ja		500	250			**750**
Ungeting ifm. Planstrategi 2027	ØU	1150 - ØKF, service	Udgift	Ja		150				**150**
Serviceudgifter i alt						**3.805**	**1.805**			**5.610**

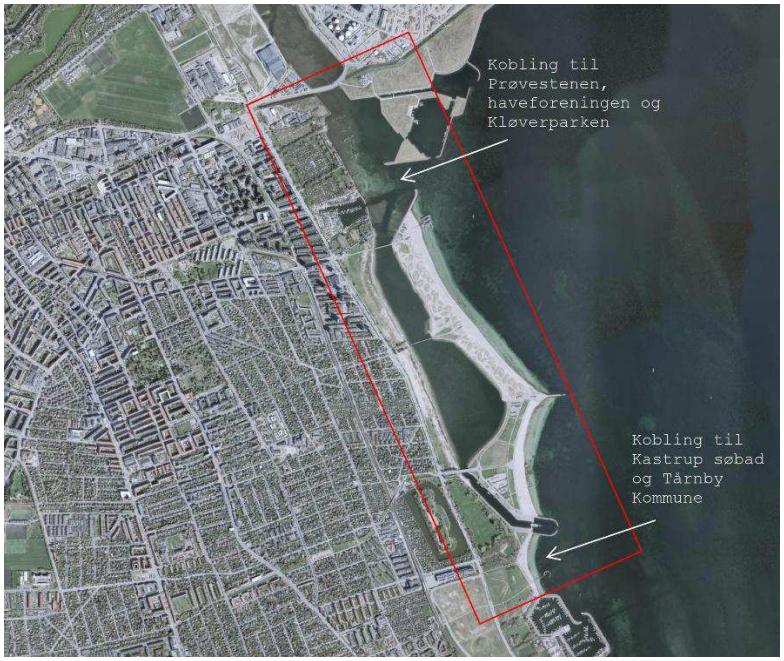
Øvrige tekniske oplysninger

Bydele

Bydækkende: ☒											
Bispebjerg	☐	Indre by	☐	Vesterbro/Kgs. Enghave	☐	Valby	☐	Amager Øst	☐	Udenbys	☐
Nørrebro	☐	Østerbro	☐	Brønshøj/Husum	☐	Vanløse	☐	Amager Vest	☐		
Adresse											

Har budgetnotatet været i høring?	**Ja**	**Nej**
Ejendomsfaglig høring i KEK/ByK/KEJD		X
IT-projekt (KIT)		X

KT050 Foranalyse af en naturbaseret stormflodssikring af Amager Strandpark (henvist sag)

Kategorisering	
Need to	
Rettidig omhu	
Specifik udfordring	
Bestilt af fagudvalg	
Bestilling af politisk parti	
Bevillingsudløb	
Tilpasset bevillings-udløb	
Henvist sag	X
Bestilling fra borg-mesterforum eller tværgående pakke	
Bestilt administrativt	

Relation til øvrige budgetnotater	
Relateret til:	Gensidigt udelukkende?
KT086	Delvist
KT025	Nej

Resume

Budgetnotatet er udarbejdet på baggrund af hensigtserklæring fra Overførelsessag 2025-2026 og omhandler en foranalyse af en naturbaseret løsning til stormflodssikring af Amager Strandpark. Analysen skal tage afsæt i statens forundersøgelse af stormflodssikring af hovedstaden og dermed bidrage til at konkretisere, hvilke løsninger der ønskes miljøkonsekvensvurderet i næste fase af arbejdet.

Beslutning

- Der skal træffes beslutning om at afsætte 1,2 mio. kr. på anlæg i 2027 til foranalyse af en naturbaseret løsning til stormflodssikring af Amager Strandpark (initiativ 1).
- Der skal træffes beslutning om at afsætte 1,0 mio. kr. på anlæg i 2027 til foranalyse af en stormflodsport mellem Amager Strandpark og Prøvestenen (tilvalg 1).
- Der skal træffe beslutning om at afsætte 0,3 mio. kr. på service i 2027 til etablering af midlertidige byrumselementer ifm. dialog om stormflodssikring (tilvalg 2).

I initiativ 2 i KT086 Borgerinddragelse ifm. stormflodssikring af hovedstadsområdet indgår også byrumsinventar i Amager Strandpark. Såfremt initiativ 2 i KT086 vedtages, vil det ikke være nødvendigt at afsætte finansiering til tilvalg 2 i indeværende budgetnotat.

Indhold

Ved Overførelsessag 2025-2026 blev der vedtaget følgende hensigtserklæring: " Parterne er enige om, at Klima-, Miljø- og Teknikforvaltningen i samarbejde med Økonomiforvaltningen skal udarbejde et budgetnotat vedr. finansiering af nærmere foranalyser af løsninger til stormflodssikring af Amager Strandpark, som kan indgå i forhandlingerne om budget 2027. Foranalysen skal tage afsæt i statens forundersøgelse af stormflodssikring af hovedstaden og dermed bidrage til at konkretisere hvilke løsninger, der ønskes miljøkonsekvensvurderet i

næste fase af arbejdet. For at sikre en sammenhængende stormflodssikring af København, skal de løsninger, der undersøges, så vidt muligt koordineres med By og Havns arbejde med stormflodssikring af de tilgrænsende arealer på Kløverparken og Prøvestenen. Som led i foranalysen skal også gennemføres dialog med borgere og interessenter.".

Budgetnotatet indeholder et initiativ på en foranalyse af en naturbaseret stormflodssikring af Amager Strandpark, jf. hensigtserklæringen, samt to tilvalg på hhv. foranalyse af en stormflodsport og byrumsinventar.

Initiativ 1. Foranalyse af en naturbaseret stormflodssikring af Amager Strandpark
Foranalysen skal tage afsæt i statens forundersøgelse af stormflodssikring af hovedstadsområdet, og skal udføres af en ekstern rådgiver med kysttekniske og landskabstekniske kompetencer. Rådgiver skal forholde sig til de to sikringsløsninger, der er beskrevet for Amager Strandpark i Transportministeriets forundersøgelsen af en stormflodsplan for hovedstadsområdet (2022-2025), som Københavns Kommune deltog i og delvist finansierede (ØU 19. maj 2025). Det er forvaltningens vurdering, at der er potentiale for at sikre Amager Strandpark via en mere naturbaseret tilgang end de løsninger, der er beskrevet i forundersøgelsen.

Rådgiver skal på den baggrund udvikle en løsning, som tager udgangspunkt i en landskabelig bearbejdning af Amager Strandparks arealer, så stormflodssikringen så vidt muligt integreres med områdets landskab, natur og rekreative funktioner fx ved at kombinere naturbaserede typologier som klitlandskaber og vådområder med hårde typologier som landdiger, høfder og højvandsmurer.

Rådgiver skal som del af foranalysen som minimum beskrive følgende:

- En samlet løsning for stormflodssikring af Amager Strandpark via landskabsbearbejdning af Amager Strandparks samlede areal. Løsningen må gerne tage afsæt i de scenarier, der indgår i forundersøgelsen, men det er ikke et krav.
- En løsning på et niveau, der kan indgå i statens fremtidige miljøundersøgelser i forbindelse med stormflodssikring af hovedstadsområdet.
- En løsning, hvor rådgiver igennem tidlig dialog med borgere og interessenter, herunder foreninger og erhvervsdrivende i Amager Strandpark, ligger fundamentet for en fremtidig dialog om, hvilke funktioner der i øvrigt vil være relevante at tænke sammen med stormflodssikringen.
- Hvilke kysttekniske og landskabstekniske muligheder en løsning vil kunne indeholde, herunder mulige konstruktioner på land og i vandet.
- Potentialet for en hel eller delvis naturbaseret løsning, herunder muligheden for at anlægge en adaptiv løsning, som kan forhøjes løbende.
- Afvejning af risici forbundet med valg af løsning, fx størrelse på anlæg, økonomiske forhold og adaptive løsninger (fx et jorddige) overfor permanente løsninger (fx en højvandmur).
- Hvordan den skitserede løsning stormflodsteknisk fungerer i sammenhæng med mulige fremtidige sikringsløsninger ved Kastrup Søbad i syd og Kløverparken og Prøvestenen i nord.
- Rådgivers løsning skal desuden inddrage eksisterende og fremtidige behov, som foreningslivet og de erhvervsdrivende har, og indtænke muligheden for at indrette

arealerne bedre for brugerne generelt, herunder brugere med forskellige typer handicap.
- Den samlede økonomi for løsningen forbundet til anlæg, drift og vedligehold.

Det centrale strategiske greb i stormflodssikringen af hovedstadsområdet er, at sikringen udføres som en samlet sikring af Dragør, Hvidovre, København og Tårnby kommuner. Sikringen af Amager Strandpark skal derfor ske i dialog med Sund & Bælt, som på nuværende tidspunkt driver arbejdet med stormflodssikring af hovedstadsområdet. Sikring af sammenhængen til Tårnby i syd og til Kløverparken og Prøvestenen i nord er derfor grundlæggende for både valg af stormflodssikringstypologi af Amager Strandpark og den samlede fælles stormflodssikring, hvilket rådgiver skal forholde sig til i foranalysen. Københavns Kommune er i dialog med Tårnby Kommune og By & Havn om deres planlægning, og vil løbende orientere rådgiver om status i deres arbejde.

Dialog med borgere og interessenter
På baggrund af forundersøgelsen, samt Amager Strandparks lokale og regionale betydning er det nødvendigt at starte planlægningen og dialogen om stormflodssikringen af Amager Strandpark rettidigt.

Et centralt input til denne del af arbejdet er dialog med borgere og interessenter. Rådgiver skal gennemføre dialogen med relevante aktører, herunder Amager Øst Lokaludvalg, Miljøpunkt Amager og parkbrugerrådet for Amager Strandpark, som repræsenterer lokale erhverv, foreninger og brugere af området. Rådgivers dialog med borgere og interessenter gennemføres i 2027 og skal bidrage med input til de kysttekniske og landskabstekniske analyser.

På baggrund af foranalysens resultater vil forvaltningen, forud for et opfølgende budgetnotat, bede Borgerrepræsentationen tage stilling til, hvilken sikringsløsning for Amager Strand forvaltningen skal arbejde videre med i samarbejdet med staten. Borgerrepræsentationen vil som udgangspunkt blive bedt om at tage stilling til om forvaltningen skal arbejde videre med den af staten udarbejdede forundersøgelses løsninger eller den løsning, rådgiver udvikler på baggrund af dette budgetnotat. Foranalysens resultater vil forventeligt blive forelagt BR ultimo 2027.

Tilvalg 1. Foranalyse af en stormflodsport mellem Amager Strandpark og Prøvestenen
Af hensigtserklæringen indgår et ønske om at koordinere arbejdet med stormflodssikring af Amager Strandpark med By & Havns stormflodssikring af de tilgrænsende arealer på Kløverparken og Prøvestenen. Dette vil ske som en del af initiativet beskrevet ovenfor. Som tillæg til dette vil det være relevant at undersøge blandt andet omkostninger og potentialer forbundet til anlæg af en stormflodsport mellem Amager Strandpark og Prøvestenen.

Med tilvalget skal rådgiver beskrive mulighederne for anlæg af en stormflodsport mellem Amager Strandpark og Prøvestenen, inkl. forslag til linjeføring, forslag til type af port, estimeret økonomi for anlæg, drift og vedligehold, risici og potentialer sammenlignet med en landløsning, samt hvordan en stormflodsport vil kunne etableres i sammenhæng med initiativets naturbaseret løsning.

Stormflodsporten er ikke et alternativ til sikring langs kysten, herunder også sikring af Kløverparken. Stormflodsporten kan dog nedbringe behovet for kystnær sikring på kort sigt og vil derudover nedbringe omfanget af sikringsanlæg på strækningen mellem Sundby Sejlforening, Haveforeningen Amager Strand og Prøvestensbroen.

Tilvalg 2. Etablering af dialogområde i Amager Strandpark
Med tilvalget etableres et dialogområde i Amager Strandpark med et eller flere byrumselementer, fx høje bænke, vandstandsmålere og informationstavler. Formålet med dialogområdet er at have et sted, hvor forvaltningen og rådgiver kan mødes med borgere og aktører, og hvor borgere og besøgende kan finde information om arbejdet med stormflodssikring af Amager Strandpark.

Konkret købes design og produktion af byrumselementerne af fx en tegnestue eller en kunstner, som også etablerer byrumselementerne, der herefter udgør omdrejningspunktet for dialogområderne. Forvaltningen leverer informationsmateriale og afklarer placeringsmuligheder.

Den konkrete placering i Amager Strandpark vedrører ikke offentlig vej og kan justeres ifm. planlægning af andre indsatser i samme område.

Tilvalget kan skaleres op ved at afsætte flere midler til design og indkøb af byrumselementer og ligeledes skaleres ned ved fx at fokusere på informationstavler.

Der vil være et minimalt øget driftsbehov, som vil blive dækket inden for rammen.

Initiativet har ikke konsekvenser for antallet af træer, cykel- eller bilparkeringspladser.

Forslag til aftaletekst

"Parterne er enige om at afsætte midler til en foranalyse af en naturbaseret løsning til stormflodssikring af Amager Strandpark med henblik på at konkretisere, hvilken løsning der ønskes miljøkonsekvensvurderet i næste fase af arbejdet med stormflodssikring af hovedstaden. Derudover afsættes midler til en foranalyse af en stormflodsport mellem Amager Strandpark og Prøvestenen og etablering af midlertidigt dialogområde i Amager Strandpark.

Der afsættes:

- 1,2 mio. kr. på anlæg i 2027 til foranalyse af sikring af Amager Strandpark.
- 1,0 mio. kr. på anlæg i 2027 til foranalyse af en stormflodsport mellem Amager Strandpark og Prøvestenen.
- 0,3 mio. kr. på service i 2027 til etablering af midlertidige byrumselementer."

Økonomi

Tabel 1. Oversigt over aktiviteter på alle styringsområder

Aktiviteter i forslaget *(1.000 kr., 2027 p/l)*	**Styrings-område**	**2027**	**2028**	**2029**	**2030**	**I alt**
Initiativ 1. Foranalyse af løsninger til stormflodssikring af Amager Strandpark						
- Foranalyse	Anlæg	1.200				1.200
Initiativ 1 i alt (netto)		**1.200**	**0**	**0**	**0**	**1.200**
Tilvalg 1. Foranalyse af en stormflodsport mellem Amager Strandpark og Prøvestenen						
- Foranalyse	Anlæg	1.000				1.000
Tilvalg 1 i alt (netto)		**1.000**	**0**	**0**	**0**	**1.000**
Tilvalg 2. Dialogområde i Amager Strandpark						
- Indkøb og etablering af byrumsinventar	Service	300				300
Tilvalg 2 i alt (netto)		**300**	**0**	**0**	**0**	**300**
Udgifter i alt (netto)		**2.500**	**0**	**0**		**2.500**

Klimapåvirkning
Indsatsen i budgetnotatet har ingen umiddelbar klimapåvirkning.

Risikovurdering og proces
Da initiativet og tilvalg 1 omhandler foranalyser, er der ikke afsat midler til risikotillæg. Den overordnede risikovurdering for tilvalg 2 er, at tilvalget vurderes at være ukompliceret, og der er ingen risici forbundet hermed.

Tidligere afsatte midler
Der har ikke tidligere været afsat midler til aktiviteten.

Der blev ved Overførelsessagen 2021-2022 afsat 3,6 mio. kr. på service i 2022 til udarbejdelse af et roadmap for stormflodssikring. Det blev efterfølgende besluttet (BR 22. september 2022) at overføre midlerne til Transportministeriet som Københavns Kommunes bidrag til statens forundersøgelse af stormflodssikring af hovedstadsområdet (2022-2025).

Der blev ved Budget 2026 (BR 2. oktober 2025) afsat 113 mio. kr. på anlæg i 2029 til Københavns Kommune bidrag til opstart af arbejdet med stormflodssikring af hovedstadsområde.

1.000 kr., løbende p/l	**2022**	**2023**	**2024**	**2025**	**2026**	**2027**	**2028**	**2029**
Budgetaftal 2022	3.600							
Budgetaftale 2026								113.000
Afsatte midler i alt	**3.600**	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**	**113.000**

Administrativt bilag

Bevillingstekniske oplysninger

Tabel 2. Anlæg

1.000 kr., 2027 p/l	Udvalg	Bevilling	*	p/l ja/nej	2027	2028	2029	2030	I alt
Anlægsudgifter									
Foranalyse af mulige løsninger til stormflodssikring, initiativ 1	KTU	2000 – Ordinær anlæg		Ja	1.200				**1.200**
Foranalyse af en stormflodsport, tilvalg 1	KTU	2000 – Ordinær anlæg		Ja	1.000				**1.000**
Anlægsudgifter i alt					**2.200**	**0**	**0**	**0**	**2.200**

Tabel 3. Service

1.000 kr., 2027 p/l	Udvalg	Bevilling	Indtægt/ udgift	p/l ja/nej	2027	2028	2029	2030	I alt
Midlertidig byrums-elementer, tilvalg 2	KTU	1000 – Ordinær drift	U	Ja	300				300
Serviceudgifter i alt					**300**	**0**	**0**	**0**	**300**

Øvrige tekniske oplysninger

Bydele

Bydækkende: ☐											
Bispebjerg	☐	Indre by	☐	Vesterbro/Kgs. Enghave	☐	Valby	☐	Amager Øst	☒	Udenbys	☐
Nørrebro	☐	Østerbro	☐	Brønshøj/Husum	☐	Vanløse	☐	Amager Vest	☐		
Adresse		Amager Strandpark									

Høring

Har budgetnotatet været i høring?	Ja	Nej
Ejendomsfaglig høring i KEK/ByK/KEJD		X
IT-projekt (KIT)		X

KT086 Borgerinddragelse ifm. stormflodssikring af hovedstadsområdet

Kategorisering	
Need to	
Rettidig omhu	
Specifik udfordring	
Bestilt af fagudvalg	
Bestilling af politisk parti	X
Bevillingsudløb	
Tilpasset bevillings-udløb	
Henvist sag	
Bestilling fra borg-mesterforum eller tværgående pakke	
Bestilt administrativt	

Relation til øvrige budgetnotater	
Relateret til:	Gensidigt udelukkende?
KT025	Nej
KT050	Delvist

Resume

Budgetnotatet er udarbejdet pba. politisk bestilling og omhandler tre initiativer til dialog med borgere og virksomheder i forbindelse med stormflodssikring af København. Initiativerne vedrører tidlig, systematisk og målrettet dialog med mulighed for at koordinere initiativerne med Sund & Bælts aktiviteter rettet mod borgere og virksomheder.

Beslutning

- Der skal træffes beslutning om at afsætte 0,4 mio. kr. på service i 2027 og 0,1 mio. kr. årligt i 2028-2030 til strategi for borgerinddragelse, der skal sikre rettidig og systematisk inddragelse (initiativ 1).
- Der skal træffes beslutning om at afsætte 0,1 mio. kr. årligt på service i 2027-2030 til afholdelse af dialogmøder, herunder etablering af byrumsinventar (initiativ 2).
- Der skal træffes beslutning om at afsætte 0,1 mio. kr. årligt på service i2027-2030 til afholdelse af beredskabsworkshops for ejendomsejere (initiativ 3).

Indsatsen i initiativ 2 er delvist gensidigt udelukkende med indsatsen i tilvalg 2 i KT050 Analyser af løsninger til stormflodssikring af Amager Strandpark, da der i begge indsatser indgår finansiering til etablering af byrumsinventar i Amager Strandpark. Såfremt begge indsatser vedtages, vil indsatsen i initiativ to i dette budgetnotat blive nedskaleret, så der ikke indgår finansiering til byrumsinventar i Amager Strandpark.

Indhold

Budgetnotatet er udarbejdet pba. politisk bestilling og omhandler tre initiativer til dialog med borgere og virksomheder i forbindelse med arbejdet med stormflodssikringen af København, som forvaltningen, jf. Transportministeriets forundersøgelse af en stormflodsplan for hovedstadsområdet (2022-2025), forventer vil foregå over de kommende ca. 30 år. Initiativerne understøtter således også arbejdet med første fase af arbejdet med stormflodssikring af hovedstadsområdet, som Københavns Kommune medfinansierer med 113 mio. kr., jf. Budget 2026.

Initiativ 1. Strategi for rettidig, systematisk og dokumenteret inddragelse og dialog
Med initiativ 1 udarbejder ekstern rådgiver en strategi for forvaltningens dialog og inddragelse de kommende fem år. Initiativet skal sikre, at borgere, foreninger, interesseorganisationer, nabokommuner, erhvervsliv og relevante fagmiljøer orienteres og inddrages rettidigt ifm. arbejdet med stormflodssikring, så de kan reflekteres i de politiske drøftelser og forvaltningens arbejde.

Konkret skal strategien omhandle følgende:

- Målgruppeanalyse – fx hvem skal vi i dialog med, hvad er deres interesser, og hvad har de behov for.
- Timing af, hvornår de enkelte aktører inddrages.
- Ønskede effekter af forvaltningens inddragelse og dialog.
- Oplæg til brug af inddragelsesformer, fx workshops, inddragelsesprocesser, spørgeskemaer mv.
- Metode til systematisk dokumentation af forvaltningens inddragelse og dialog med omverdenen med fokus på at anlægsperioden, jf. forundersøgelsen af en stormflodsplan for hovedstadsområdet (2022-2025), forventes at være ca. 30 år.
- Oversigt over aktiviteter, der kan igangsættes for at realisere strategien.

Strategien udarbejdes i første og andet kvartal 2027 og præsenteres for Klima-, Miljø- og Teknikudvalget i andet kvartal 2027.

Initiativet kan opskaleres ved at tilføje flere elementer i strategien, og kan nedskaleres ved at fokusere på færre elementer i strategien.

Initiativet skal koordineres med indsatserne i KT025 Screening af løsninger til sikring mod oversvømmelser i inderhavnen og KT050 Analyse af en naturbaseret stormflodssikring af Amager Strandpark, såfremt flere budgetnotater besluttes.

Initiativ 2. Dialogmøder og -områder for stormflodssikring
Med initiativ 2 etableres tre permanente dialogområder i byen i Amager Strandpark, ved Svanemøllen Strand og nær Skrædderholm. Dialogområderne vil blive etableret med inspiration fra blandt andet TV2's høje bænk, der i dag står på Rådhuspladsen, og skal indeholde information om stormflodssikringen København. Formålet er at skabe en synlig kommunikation af emnet til borgere og interessenter og at sikre opmærksomhed på, at der er behov for at beskytte Københavns kystnære områder.

Initiativet indeholder også tre dialogmøder, som afholdes i efteråret 2027. Mødernes indhold målrettes de tre områders udfordringer, perspektiver for sikring og eventuelle lokale ønsker, fx på baggrund af input fra lokaludvalgene.

Konkret købes design og produktion af byrumsinventar af fx en tegnestue eller en kunstner, som også etablerer byrumsinventaret, der herefter udgør omdrejningspunktet for dialogområderne. Forvaltningen afklarer placeringsmuligheder i Amager Strandpark, ved Svanemøllen Strand og nær Skrædderholm.

Initiativ 2 kan ses i forlængelse af forvaltningens fem orienteringsmøder om stormflodssikring, som blev afholdt i november 2024 med udgangspunkt i Transportministeriets forundersøgelse af en stormflodsplan for hovedstadsområdet (2022-2025).

Initiativet kan skaleres op ved at afsætte flere midler til design og indkøb af byrumsinventar, etablering af flere dialogområder og afholdelse af flere møder. Initiativet kan skaleres ned ved kun at afholde orienteringsmøder i 2027, etablere færre dialogområder og mindre byrumsinventar.

Der vil være et minimalt øget driftsbehov, som vil blive dækket inden for rammen.

Initiativet har ikke konsekvenser for antallet af træer, cykel- eller bilparkeringspladser.

Initiativ 3. Beredskabsworkshop
Med initiativ 3 afholder forvaltningen to beredskabsworkshops om stormflodssikring for ejendomsejere.

Formålet med initiativet er at oplyse ejendomsejere om risici i forbindelse med oversvømmelser fra havet, ansvarsfordelingen mellem det offentlige beredskab og ejendomsejer i forbindelse med stormflod samt at give ejendomsejerne redskaber til at sikre deres ejendom. Workshopdelen vil bestå i at lære deltagerne at lave sandsække, anvende dem korrekt og gennemgå deres ejendom, så de meget konkret kan sikre sig mod oversvømmelser.

Forvaltningen forventer, at aktiviteten kan nå ud til 100-200 ejendomsejere i 2027.

Initiativet gennemføres i 2027. Da *stormsæsonen* starter i oktober, afholdes beredskabsmøderne i sensommeren og efteråret 2027.

Initiativet kan skaleres op ved at afholde flere workshops og kan skaleres ned ved kun at afholde en workshop i 2027.

Økonomi

Tabel 1. Oversigt over aktiviteter på alle styringsområder

Aktiviteter i forslaget *(1.000 kr. – 2026 p/l)*	**Styrings -område**	**2027**	**2028**	**2029**	**2030**	**I alt**
Initiativ 1. Strategi for rettidig og systematisk inddragelse af borgere og aktører ifm. arbejdet med stormflodssikring						
- Strategi	Service	400	100	100	100	700
Initiativ 1 i alt (netto)		**400**	**100**	**100**	**100**	**700**
Initiativ 2. Byrumsinventar til dialogområder for stormflodssikring						
- Anlæg af byrumsinventar	Service	125	25	25	25	200
Initiativ 2 i alt (netto)		**125**	**25**	**25**	**25**	**200**
Initiativ 3. Beredskabsworkshops						
- Beredskabsworkshop	Service	80	40	40	40	200
Initiativ 3 i alt (netto)		**80**	**40**	**40**	**40**	**200**
Udgifter i alt (netto)		**605**	**165**	**165**	**165**	**1.100**

Klimapåvirkning
Indsatsen i budgetnotatet har ingen umiddelbar klimapåvirkning.

Risikovurdering og proces
Den overordnede risikovurdering er, at initiativerne vurderes at være ukompliceret, og der er ingen risici forbundet hermed.

Administrativt bilag

Bevillingstekniske oplysninger

Tabel 2. Service

1.000 kr., 2027 p/l	Udvalg	Bevilling	Indtægt/ udgift	p/l ja/nej	2027	2028	2029	2030	I alt
Strategi, initiativ 1	KTU	1000 – Ordinær drift	U	Ja	400	100	100	100	700
Byrumselementer, initiativ 2	KTU	1000 – Ordinær drift	U	Ja	125	25	25	25	200
Beredskabsworkshop, initiativ 3	KTU	1000 – Ordinær drift	U	Ja	40	20	20	20	200
Serviceudgifter i alt					**465**	**145**	**145**	**145**	**1.100**

Øvrige tekniske oplysninger

Bydele

Bydækkende: ☒											
Bispebjerg	☐	Indre by	☐	Vesterbro/Kgs. Enghave	☐	Valby	☐	Amager Øst	☐	Udenbys	☐
Nørrebro	☐	Østerbro	☐	Brønshøj/Husum	☐	Vanløse	☐	Amager Vest	☐		
Adresse		Bydækkende									

Høring

Har budgetnotatet været i høring?	**Ja**	**Nej**
Ejendomsfaglig høring i KEK/ByK/KEJD		X
IT-projekt (KIT)		X

KT183 Samarbejde om myndighedspraksis for byggeaffaldshåndtering og genbrug

Kategorisering	
Need to	
Rettidig omhu	
Specifik udfordring	
Bestilt af fagudvalg	
Bestilling af politisk parti	x
Bevillingsudløb	
Tilpasset bevillings-udløb	
Henvist sag	
Bestilling fra borg-mesterforum eller tværgående pakke	
Bestilt administrativt	

Relation til øvrige budgetnotater	
Relateret til:	Gensidigt udelukkende?
KT198	Nej

Resume

Budgetnotatet er udarbejdet pba. politisk bestilling og omhandler, at Københavns Kommune styrker sin egen myndighedspraksis for håndtering af byggeaffald og genbrug gennem øget koordinering og erfaringsudveksling med andre kommuner. Forslaget vil styrke både sagsbehandlingen og den bæredygtige håndtering af byggeaffald i Københavns Kommune. Samtidig kan koordinering med andre kommuner bidrage til mere ensartede løsninger på tværs af kommunegrænser til gavn for KK's borgere og virksomheder.

Beslutning

- Der skal træffes beslutning om at afsætte 1,0 mio. kr. årligt på service i perioden 2027-2030 til et årsværk, som skal varetage en koordinerende rolle i et eksisterende netværk med henblik på at styrke Københavns Kommunes egen myndighedspraksis for byggeaffald.

Indhold

Der er til forhandlingerne om Budget 2027 bestilt et budgetnotat om et samarbejde om myndighedspraksis for håndtering af byggeaffald og genbrug. Med budgetnotatet vil et årsværk varetage en koordinerende rolle i et eksisterende netværk af kommuner for at styrke Københavns Kommunes egen myndighedspraksis for byggeaffald.

De københavnske modtageranlæg behandler ca. 700.000 tons byggeaffald om året fra sjællandske kommuner, ca. 300.000 tons stammer fra københavnske byggepladser. For Københavns Kommune er det afgørende, at der er en fælles kommunal tilgang der sikrer, at mere affald genanvendes og forberedes til genbrug, fremfor at det forbrændes på Sjælland, hvis ambitionerne på bygge og anlægsområdet i Ressource- og Affaldsstrategien 2030 og Klimahandleplanen 2035 skal nås.

Københavns Kommunes fortsatte deltagelse i netværket skal sikre, at kommunen har den nødvendige viden og mulighed for at koordinere fortolkning og praksis på et område, hvor

affald ofte krydser kommunegrænser, og hvor fælles forståelse er afgørende for at kunne varetage kommunens myndighedsopgaver korrekt.

Lovgivningen på bygge- og anlægsområdet er meget kompleks, og fra Miljøstyrelsens side er der kun udstukket få retningslinjer for, hvordan forvaltningen skal foregå.

Det eksisterende tværkommunale netværk har været centralt for koordinering og videndeling mellem sjællandske kommuner, bl.a. i komplekse sager som dem, der blev afdækket i 'Den Sorte Svane '-dokumentaren, hvor kommunerne hjalp hinanden med konkret sagsbehandling.

For Københavns Kommune har deltagelsen i netværket hidtil konkret styrket sagsbehandlingen, da den fælles videndeling og de ensartede retningslinjer har gjort det lettere at håndtere de komplekse sager om byggeaffald. Netværket har bidraget til en mere effektiv myndighedsudøvelse, højere faglighed og et fælles vidensgrundlag, som understøtter en mere ensartet praksis i kommunen. Netværket har været med til at udvikle og lave en praksis for håndtering af byggeaffald, som f.eks. at fastsætte grænseværdier for forurenet/farligt byggeaffald, som bliver brugt i hele Danmark.

En central leverance fra netværket har været udarbejdelsen af et fælles forvaltningsgrundlag for bygge- og anlægsaffald. Dette grundlag fungerer som en praksisnær vejledning, der samler lovfortolkning, konkrete sagsgange, som Københavns Kommune anvender i myndighedsbehandlingen. Ved at indhente viden om praksis i andre kommuner, kan KK understøtte en mere ensartet og opdateret praksis i egne sager. Ny lovgivning på bygge- og anlægsområdet, fx sorteringsregler og selektiv nedrivning, nødvendiggør en øget indsats i form af juridisk afklaring og udvikling og koordinering af fælles myndighedspraksis og opdatering af forvaltningsgrundlaget.

Budgetnotatet indebærer finansiering af et årsværk i perioden 2027-2030, der skal bidrage til den fælles myndighedspraksis, sikre løbende opdatering af det fælles forvaltningsgrundlag, understøtte videndeling og sikre ensartet myndighedspraksis på tværs af de sjællandske kommuner. Opgaven omfatter bl.a.:

- Undersøgelse og identificering af hvilke myndighedsområder områder, der skal udvikles, og hvor det har faglig relevans, at Københavns Kommune bidrager.
- Bidrag til, at Københavns Kommune kan fortolke og implementere lovgivning korrekt i egne sager, bl.a. ved at indhente viden om praksis og erfaringer fra andre kommuner.
- Juridisk kvalitetssikring af Københavns Kommunes bidrag.
- Udbredelse af viden og erfaringer fra øvrige relevante initiativer, herunder f.eks. faktaark udviklet på baggrund af tidligere budgetnotater
- Sparring om konkrete sager – herunder komplekse sager på tværs af kommuner som dem, der eksempelvis blev afdækket i 'Den Sorte Svane '-dokumentaren

Forslag til aftaletekst

"Parterne er enige om at afsætte midler til, at Københavns Kommune styrker sin myndighedspraksis og bidrager til fælles standarder for byggeaffaldshåndtering og genbrug med henblik på at sikre løbende opdatering af forvaltningsgrundlaget, styrket videndeling og en ensartet myndighedspraksis på tværs af sjællandske kommuner.

Der afsættes:

- 1,0 mio. kr. årligt på service i perioden 2027-2030 til et årsværk, som skal varetage en koordinerende rolle i et netværk, der understøtter Københavns Kommunes arbejde med at styrke og udvikle egen myndighedspraksis for byggeaffaldshåndtering og genbrug, blandt andet gennem erfaringsudveksling og indhentning af viden fra andre kommuner."

Økonomi

Tabel 1. Oversigt over aktiviteter

Aktiviteter i forslaget *(1.000 kr., 2027 p/l)*	**Styrings-område**	**2027**	**2028**	**2029**	**2030**	**I alt**
Et årsværk til projektledelse af myndighedspraksis	Service	756	756	756	756	3.024
Aktivitetsmidler til samarbejde og udvikling myndighedspraksis	Service	250	250	250	250	1.000
Udgifter i alt (netto)		**1.006**	**1.006**	**1.006**	**1.006**	**4.024**

Klimapåvirkning

En ensartet sagsbehandling, hvor entreprenører og rådgivere mødes af de samme krav til bl.a. sortering af byggeaffald, selektiv nedrivning og genbrug, kan medføre betydelige klimagevinster. Det sker f.eks. ved at reducere mængden af genanvendeligt affald (som bliver blandet sammen med andet affald og dermed risikerer ikke at blive genanvendt) når det indleveres på modtageanlæg. Derudover kan Københavns Kommunes mulighed for at sætte en tydelig retning og udvikle byggeaffaldsområdet med et særligt klimafokus føre til yderligere klimagevinster.

I København alene er det estimeret, at ca. 150.000 ton genanvendeligt byggeaffald årligt ender i "blandet affald-fraktioner" (Norion, 2023). Effektvurderingen antager, at initiativet vil medføre at godt 3.000 ton sorteres til genanvendelse og 300 ton vil blive genbrugt. Dette medfører en årlig reduktion i 2030 på 220 tCO2 som forventeligt vil stige til 430 tCO2 i 2035, hvis projektet fortsætter efter finansieringen.

Den tværkommunale indsats i dette budgetnotat vil derudover have en *støttende rolle* i en mere cirkulær håndtering af byggeaffald i øvrige kommuner i Sjælland og vil harmonere godt med KT198 Værdikædesamarbejde og genbrug af byggematerialer. Cirkulær håndtering af affald i de øvrige kommuner vil ikke bidrage til Københavns mål om en halvering af forbrugsbaserede emissioner, men vil være et bidrag til Københavns Kommunes håndaftryk.

Tabel 2. Samlet overblik over type af klimainitiativ

	Geografisk el. forbrugsbaseret [for københavnerne eller KK-indkøb]	**Direkte el. indirekte effekt**	**Er effekten varig frem mod 2035 alene med finansiering i budgetperioden?**	**Pris pr. reduceret ton CO_2e (kr. pr. ton CO_2e tilbagediskonteret)**
KT183	*Forbrugsbaseret*	*Indirekte*	*Ja*	*2.800 kr. pr. ton CO_2e*

Note: Pris pr. reduceret ton CO_2e er tilbagediskonteret med den samfundsøkonomiske diskonteringsrente. Pris pr. reduceret ton CO_2e medregner alene de budgetøkonomiske omkostninger ved tiltaget. Tiltaget kan have afledte omkostninger for fx borgere eller erhverv, som ikke er medregnet i prisen pr. reduceret ton CO2e.

Tabel 3. Oversigt over estimerede CO_2e-effekter af klimainitiativet pr. år

Ton CO_2e	2027	2028	2029	2030	Finansieret effekt i 2035*	Effekt i 2035 (forudsat yderligere finansiering efter budgetperioden)
KT183	60	120	170	220	190	430

* Der antages at når finansiering stopper vil det ændret praksis fortsætte på samme niveau som sidste år med finansiering frem til 2035

Risikovurdering og proces

Den overordnede risikovurdering er, at initiativet er ukompliceret.

Tidligere afsatte midler

Der har ikke tidligere været afsat midler til aktiviteten.

Administrativt bilag

Bevillingstekniske oplysninger

Tabel 2. Service

1.000 kr., 2027 p/l	Udvalg	Bevilling	Indtægt/ udgift	p/l ja/nej	2027	2028	2029	2030	I alt
1 årsværk til administration af det tværkommunale samarbejde om fælles standarder for byggeaffaldshåndtering og genbrug samt aktivitetsmidler til administrativ gennemgang af forvaltningsgrundlaget.	KTU	1000 – Ordinær drift	U	Ja	1.006	1.006	1.006	1.006	4.024
Serviceudgifter i alt					**1.006**	**1.006**	**1.006**	**1.006**	**4.024**

Øvrige tekniske oplysninger

Bydele

Bydækkende: ☒											
Bispebjerg	☐	Indre by	☐	Vesterbro/Kgs. Enghave	☐	Valby	☐	Amager Øst	☐	Udenbys	☐
Nørrebro	☐	Østerbro	☐	Brønshøj/Husum	☐	Vanløse	☐	Amager Vest	☐		
Adresse		Bydækkende									

Høring

Har budgetnotatet været i høring?	**Ja**	**Nej**
Ejendomsfaglig høring i KEK/ByK/KEJD		X
IT-projekt (KIT)		X

Henvisninger
https://dakofa.dk/oevrige/baaps

KT164 Realisering af Visionsplan for Sundholm

Kategorisering	
Need to	
Rettidig omhu	
Specifik udfordring	
Bestilt af fagudvalg	
Bestilling af politisk parti	x
Bevillingsudløb	
Tilpasset bevillings-udløb	
Henvist sag	
Bestilling fra borg-mesterforum eller tværgående pakke	
Bestilt administrativt	

Resume

Budgetnotatet er udarbejdet på baggrund af en politisk bestilling og omhandler realiseringen af Visionsplan Sundholm. Sundholm er et af byens mest udsatte og utrygge områder, hvor der er stort behov for en koordineret indsats af både fysisk og social karakter. Budgetnotatet indeholder de første etape til at realisere visionsplanen med en række fysiske og sociale initiativer, der skal skabe mere trygge og værdige udearealer for Sundholms beboere og brugere, samtidig med at området bliver tryggere at færdes i for de mange borgere, som dagligt passerer gennem Sundholm. Budgetnotatet er udarbejdet i samarbejde mellem Klima-, Miljø- og Teknikforvaltningen og Socialforvaltningen.

Relation til øvrige budgetnotater	
Relateret til:	Gensidigt udelukkende?
SO12	Nej
SO16	Nej
SO23	Nej
SO43	Nej

Beslutning

- Der skal træffes beslutning om at afsætte i alt 19,3 mio. kr. på anlæg i perioden 2027-2029 til et fysisk løft af centralt byrum samt etablering af koordinationsforum på tværs af forvaltninger (initiativ 1).
- Der skal træffes beslutning om at afsætte 2,5 mio. kr. årligt på service i 2027-2028 og 2,1 mio. kr. i 2029 til etablering af koordinationsforum på tværs af forvaltninger (initiativ 1).
- Der skal træffes beslutning om at afsætte 1,1 mio. kr. på anlæg i 2027 til etablering af et toilet (initiativ 2).
- Der skal træffes beslutning om at afsætte 6,6 mio. kr. årligt på service i 2027-2030 til en socialpædagogisk indsats på Sundholms udearealer (initiativ 2).
- Der skal træffes beslutning om at afsætte i alt 4,0 mio. kr. på anlæg i perioden 2027-2028 til etablering af tryghedsskabende belysning på Sundholm (initiativ 3).
- Der skal træffes beslutning om at afsætte 0,6 mio. kr. på anlæg i 2027 til oprydning i parkeringsforholdene på Sundholm (initiativ 4).

Initiativerne kan besluttes uafhængigt af hinanden.

Indhold

Der er til forhandlingerne om Budget 2027 bestilt et budgetnotat om en række initiativer til at udvikle Sundholm med udgangspunkt i den nyligt offentliggjorte Visionsplan for Sundholm. Indsatsen i budgetnotatet er også et ønske fra Amager Vest Lokaludvalg.

Sundholm er et af byens allermest udsatte områder, og miljøet er de senere år blevet hårdere, på samme tid som flere og flere borgere bevæger sig igennem Sundholm. Sundholm har behov for både en fysisk og social indsats for at skabe et værdigt og trygt område af København.

Det bemærkes, at Socialforvaltningen til budgetforhandlingerne om Budget 2027 har udarbejdet følgende fire budgetnotatet, som vedrører Sundholm, men ikke udspringer af Visionsplanen og ikke er gensidigt udelukkende med initiativer i dette budgetnotat: SO12 *Anlægs- og servicebevilling til genhusning ifm. modernisering af Sundholmsvej 10AB (rettidig omhu)*, SO16 *Anlægsbevilling til modernisering af Sundholmsvej 24A til omplacering af ni kvindeherbergspladser (rettidig omhu),* SO23 *Planlægningsbevilling til afsøgning af mulighederne for rygekabiner i stofindtagelses-rummet i Sundholm (hensigtserklæring)* og SO24 *Planlægningsbevilling til afsøgning af mulighederne for rygekabiner i stofindtagelses-rummet i Sundholm.*

Om Sundholm
Sundholm er én samlet matrikel på Amager på ca. 89.000 m^2 ejet af Københavns Ejendomme. Sundholm rummer 12 sociale tilbud med ca. 250 pladser og omkring 250 medarbejdere. Fra 2025 er hovedparten af Sundholms tilbud samlet under ét område under Socialforvaltningen. Tilbuddene tæller både boliger, herberger, aktivitets- og beskæftigelsestilbud samt et stofindtagelsesrum. Her bor og kommer de borgere, der står udenfor samfundets gængse tilbud og har brug for mest hjælp og støtte.

Udfordringen
De senere år er miljøet på Sundholm blevet hårdere. Der er flere beboere med tunge psykiske diagnoser og en stigning i brugen af hårde stoffer. Der opleves ligeledes en stigning i vold, trusler og støj. Politiet har årligt over 1.000 udrykninger til Sundholm - alene for Socialforvaltningens tilbud. En stor del af dette udspiller sig på terrænet mellem bygningerne.

Udearealerne på Sundholm er afgørende for Sundholms beboere. Det er her mange opholder sig fx i drikke- og stoffællesskaber – særligt i dagtimerne, når f.eks. Natcaféen er lukket. Men udearealerne er nedslidte, uværdige og under Københavner-niveau. Der opleves en mangel på bedre opdelte byrum, hvor der både er plads til fællesskaber, aktiviteter og til de rolige ophold. Dertil mangler der tilstrækkelig og robust belysning, der kan skabe tryghed og sikre, at nyligt opsatte overvågningskameraer kan fungere efter hensigten.

På samme tid som miljøet på Sundholm er blevet hårdere, er andre faciliteter rykket ind over Sundholms oprindelige 'grænser'. Skolebørn, der er bosat i Hørgården, bevæger sig fx igennem Sundholm for at komme til Amager Fælled Skole, og børn til et nyligt oprettet midlertidigt specialskoletilbud (Dyvekeskolen og Ørestad Specialskole) bevæger sig ligeledes hver dag igennem Sundholm til og fra skole. Dertil ligger daginstitutionen Det Røde Hjørne i det østlige hjørne af Sundholm.

Derudover færdes et stigende antal på Sundholm for at komme til kulturfaciliteter som foreningshuset Sundholm 8, kulturrummet Maskinhallen og atelierfællesskabet Fabrikken for Kunst & Design. I den vestlige del af Sundholm ligger derudover den offentlige Byhaven Sundholm. Denne udvikling af tilkomne faciliteter på Sundholm er indtil videre sket parallelt og ikke koordineret i forvaltningerne.

Kombination af meget forskellige brugere skaber et markant behov for at understøtte Sundholm som et særligt sted i byen, hvor der både findes værdige uderum til Sundholms beboere og plads til, at man kan bevæge sig til institutioner og kulturtilbud trygt og sikkert.

Visionsplan Sundholm
Som svar på ovenstående udfordringer indgik Områdefornyelsen (KTF) et samarbejde med Realdania om udvikling af en visionsplan for Sundholms udearealer. Visionsplanen er støttet med 1,5 mio. kr. fra Realdania og blev færdiggjort i juni 2026 efter et længere analyse-og inddragelsesforløb med aktører og beboere på Sundholm samt naboer, der alle har vist stor opbakning til visionsplanen.

Ud over Socialforvaltningen har både Kultur-, Fritids-og Borgerserviceforvaltningen, Børne-& Ungdomsforvaltningen og Klima-, Miljø-og Teknikforvaltningen faciliteter på - eller omkring - Sundholm, hvorfor repræsentanter fra disse forvaltninger har været inddraget undervejs i processen. Dertil har Økonomiforvaltningen (Sikker By) samt Politi været inddraget.

Visionsplan Sundholm viser, hvordan områdets udearealer kan udvikles, så der skabes trygge, værdige og overskuelige byrum for Sundholms beboere og brugere, samtidig med at gæster og de mange borgere, der dagligt passerer gennem området, kan færdes sikkert og trygt. Visionsplanen tager afsæt i Sundholms særlige arkitektoniske kulturarv og bevaringsværdige bygningsmiljø, som den fysiske udvikling af udearealerne skal understøtte og styrke.

Realiseringen af visionsplanen er et omfattende udviklingsprojekt, som med fordel kan gennemføres etapevist. På nuværende tidspunkt estimeres den samlede realisering af visionsplanen at koste i omegnen af 200 mio. kr. på anlæg. Dette estimat skal dog kvalificeres af en teknisk analyse, som beskrevet under initiativ 1.

Initiativ 1. Omdannelse af udearealerne ved hovedindgangen til Sundholm
Dette initiativ omfatter første etape af realiseringen af Visionsplan Sundholm med omdannelse af udearealerne ved hovedindgangen til Sundholm, placeret i det nordøstlige hjørne af Sundholm. Området omfatter blandt andet Sundholms primære udendørs mødested for drikke- og stoffællesskaber, indgang til foreningshuset Sundholm 8, Brigadeporten og stofindtagelsesrummet og udgør samtidig overgangen mellem Amager Fælled Skole og Sundholm.

Byrummet er udpeget som første etape, fordi det udgør Sundholms vigtigste møde mellem områdets beboere, medarbejdere, besøgende, kultur- og foreningsliv samt de mange skolebørn, der dagligt passerer gennem området og befinder sig i kanten af Sundholm. Samtidig er området i dag det sted på Sundholm, hvor konfliktniveauet og utryghedsskabende adfærd er mest udtalt, og hvor en fysisk omdannelse derfor forventes at

kunne skabe den største sociale effekt. Visionsplanen peger på, at netop dette område skal omdannes til et mere overskueligt og værdigt byrum med tydelig zonering, grønne opholdsarealer og bedre rammer for ophold og passage. Et løft af byrummet forventes derfor både at forbedre hverdagen for Sundholms mest udsatte borgere og skabe et tryggere møde mellem Sundholm og den omkringliggende by. Omdannelsen forventes blandt andet at omfatte nye belægninger og gangarealer, beplantning og grønne opholdsrum samt nyt byrumsinventar og opholdsmuligheder. Den konkrete indretning og disponering af byrummet fastlægges i den efterfølgende projektering. Et skitseoplæg til byrumsomdannelsen kan ses på side 39 i Bilag 1.

Ud over den første anlægsetape omfatter initiativet de nødvendige forberedende indsatser til den videre realisering af Visionsplan Sundholm. Initiativet omfatter derfor også en teknisk analyse, etablering af et tværforvaltningsforum samt projektlederressourcer til at drive den videre realisering af visionsplanen og tiltrække ekstern fondsfinansiering.

Den tekniske analyse skal afdække ledningsforhold, kloak, jordbund og øvrige bindinger, så kommende etaper kan projekteres og prissættes på et retvisende grundlag. Undersøgelserne skal reducere risikoen for uforudsete udgifter og danne grundlag for den videre realisering af visionsplanen.

Sundholm rummer en usædvanlig koncentration af kommunale aktiviteter, og realiseringen af visionsplanen forudsætter et tæt samarbejde på tværs af de involverede forvaltninger. Derfor etableres et tværforvaltningsforum, som kendt fra fx Christianshavns Torv og Christiania, som skal sikre fælles overblik, koordinering af igangværende indsatser og en helhedsorienteret udvikling af Sundholm.

Projektledelsen skal sikre fremdrift i realiseringen af visionsplanen, koordinere samarbejdet med områdets mange aktører og arbejde målrettet for at tiltrække ekstern fondsfinansiering, så kommunens anlægsmidler kan suppleres med eksterne bidrag.

Der skal som en konsekvens af anlægsprojektet i initiativ 1 tilføres afledte driftsudgifter på 0,36 mio. kr. årligt til pleje og vedligehold af byrumsinventar og beplantning.

Klima-, Miljø- og Teknikudvalget forelægges forventeligt indstilling om projektforslag og frigivelse af anlægsmidler primo 2028.

Anlægsprojektet forventes ibrugtaget (tilgængeligt) i januar 2030 og ibrugtaget (afleveret) i januar 2031.

Initiativ 2. Socialpædagogisk indsats på Sundholms udearealer og etablering af toilet
Med dette initiativ afsættes midler til tryghedsskabende pædagogiske terrænmedarbejdere på Sundholms udearealer. I tillæg til dette etableres et offentligt toilet, hvilket der ikke er adgang til i dag.

Sundholms udeområder fungerer som et centralt socialt knudepunkt med drikkefællesskaber, udefrakommende gæster samt forekomst af stofdeling og -salg. Samtidig opleves udfordringer med støj, trusler og vold. I dag er der kun få socialfaglige ansatte på gadeplan i et begrænset tidsrum af døgnet. Det betyder, at udearealerne en stor del af døgnet er uden opsyn og at konflikter, og uro derfor ofte når at spidse unødigt til og eskalere, inden fx Politi bliver tilkaldt.

I forhold til den store mængde af borgere, der opholder sig udendørs en stor del af døgnet, er det derudover en udfordring, at området mangler et offentligt tilgængeligt toilet.
Et tidligere offentligt tilgængelige toilet - beliggende på Sundholmsvej 30 - blev lukket i 2022 på grund af gentagne tilfælde af seksuelle overgreb og stofsalg, potentielt som følge af, at toilettet var placeret i et afsidesliggende område uden opsyn.

Manglen på et offentligt tilgængeligt toilet medfører uværdige forhold for områdets brugere, potentielle sundheds- og smitterisici som følge af afføring på offentlige arealer samt et betydeligt ressourcepres på de omkringliggende tilbud, herunder Natcaféen og Stofindtagelsesrummet. Tilbuddene er ikke dimensioneret til at håndtere det nuværende antal toiletbesøgende, hvilket skaber utryghed for både brugere og medarbejdere. Problematikken er særligt udtalt uden for tilbuddenes åbningstider.

Erfaringen viser, at et toilet bør være under opsyn for at sikre tryghed og sikkerhed for brugerne. Det foreslås derfor, at en ny toiletløsning etableres et centralt sted på Sundholm i relation til det centrale mødested og sikres af socialfaglig tilstedeværelse.
Den foreslåede socialfaglige funktion skal understøtte værdige og trygge forhold på området gennem opsyn ved toilettet, pædagogisk og konfliktnedtrappende tilstedeværelse i udearealerne, kontakt til udefrakommende gæster samt koordinering og brobygning mellem områdets eksisterende tilbud. Initiativet indeholder otte socialpædagogiske årsværk, hvilket omfatter to medarbejdere, der på grund af arbejdsmiljø og sikkerhedshensyn er til stede samtidig, i tidsrummet kl. 11.00-23.00 på hverdage og kl. 07.00-23.00 i weekenden, hvor Natcaféen har lukket.

I takt med den videre udvikling af Sundholm og eventuelle kommende anlægsprojekter som beskrevet i visionsplanen vurderes den socialfaglige indsats desuden at kunne få en bredere funktion. Byggeaktiviteter, midlertidige arealændringer og øget aktivitet på området forventes at medføre yderligere socialfaglige og tryghedsmæssige udfordringer, som en terrænfunktion vil kunne bidrage til at håndtere.

Der skal som en konsekvens af anlægsprojektet i initiativ 2 tilføres afledte driftsudgifter på 0,31 mio. kr. årligt til renhold og vedligehold af toilettet. Toilettet er natlukket for at forebygge utryghed efter kl. 23, når de socialfaglige medarbejdere ikke længere er til stede.

Toilettet forventes ibrugtaget (tilgængeligt og afleveret) i januar 2028. Realisering af toilettet samt dato for ibrugtagning afhænger af, at der kan opnås byggetilladelse til projektet. Det har tidligere været muligt at opnå byggetilladelse af lignende karakter på Sundholm. Forvaltningen forventer derfor, at projektet kan opnå byggetilladelse.

Initiativ 3. Tryghedsskabende belysning på Sundholm
En anden stor tryghedsudfordring på Sundholm er manglende belysning.
I området mangler der tilstrækkelig og robust belysning, der både kan skabe tryghed og overblik over passager, gadeforløb og pladser - samt sikre at nyligt opsat overvågningsudstyr kan fungere efter hensigten.

I dag er belysningen mange steder utilstrækkelig og ikke robust nok. Der opleves fx ofte hærværk på master og armaturer, så fx stofsalg kan foregå uforstyrret.

Derfor peger visionsplanen på, at der bør etableres ny robust og mere tryghedsskabende belysning over hele området – både mellem bygninger og på gadeforløb.

Der skal som en konsekvens af anlægsprojektet i initiativ 3 tilføres afledte driftsudgifter på 0,08 mio. kr. årligt til vedligehold af belysning.

Initiativet forventes ibrugtaget (tilgængeligt og afleveret) i december 2027.

Initiativ 4. Ordning af parkeringsforhold på Sundholm
Sundholms gaderum er i dag præget af uregulerede parkeringsforhold. Den uregulerede parkering begrænser oversigtsforholdene og bidrager til utryghed for Sundholms brugere, medarbejdere og de mange besøgende og skolebørn, der dagligt passerer gennem området. Samtidig vanskeliggør parkeringen fremkommeligheden for renovation, servicefunktioner og udrykningskøretøjer.

En optælling viser, at omkring to tredjedele af de ca. 120 dagligt parkerede biler ikke har et ærinde på Sundholm, men benytter området som gratis parkering frem for de omkringliggende betalingszoner.

Visionsplanen peger derfor på, at parkeringen fremover skal sikre nødvendige pladser til institutioner, tjenestebiler og korttidsparkering til daginstitution og skole, så kun biler med et reelt ærinde parkerer på Sundholm. Herved frigøres arealer til grønne byrum, tydeligere gangforbindelser og bedre oversigtsforhold, hvilket understøtter visionsplanens mål om øget tryghed, bedre orientering og et mere værdigt og sammenhængende bymiljø.

Initiativet omfatter en analyse, der fastlægger det fremtidige parkeringsbehov for ansatte, institutioner og øvrige brugere med et reelt ærinde på Sundholm. På baggrund af analysen gennemføres de nødvendige tiltag, herunder skiltning, afmærkning af parkeringsbåse og øvrige reguleringstiltag, så parkeringen kan håndhæves. Klima-, Miljø- og Teknikudvalget, , Kultur-, Fritids- og Borgerserviceudvalget og Socialudvalget forelægges orienteringsnotat om de nye parkeringsforhold inden etablering.

De nye parkeringsforhold forventes etableret løbende frem mod december 2027.

Træer, cykel- og bilparkeringspladser
I udgangspunktet har ingen af initiativerne konsekvenser for træer. Skulle det mod forventning i forbindelse med anlæg af byrummet i initiativ 1, eller etablering af tryghedsskabende belysning i initiativ 3, vise sig nødvendigt at fælde enkelte træer, vil disse blive erstattet i området 1:1.

Cykelparkering påvirkes i udgangspunktet ikke af initiativerne.

Parkeringen på Sundholm er i dag ureguleret, og derfor er der ikke et officielt tal for antallet af parkeringspladser på Sundholm. Med Initiativ 4 bliver parkeringen på Sundholm reguleret, og der optegnes båse til parkering. Med initiativ 4 gennemføres en analyse af parkeringen, der tager udgangspunkt i behovet for parkering for ansatte, institutioner og øvrige brugere med et reelt ærinde på Sundholm. Da analysen endnu ikke er gennemført, er det ikke muligt på nuværende tidspunkt at sige præcis, hvor mange parkeringsbåse der vil blive oprettet med initiativ 4.

Forslag til aftaletekst

"Parterne er enige om at afsætte midler til realisering af Visionsplan Sundholm

Der afsættes:

- 24,6 mio. kr. samlet på anlæg i perioden 2027-2029 til realisering af første etape af Visionsplan Sundholm
- 9,1 mio. kr. årligt på service i 2027-2028, 8,7 mio. kr. i 2029 og 6,6 mio. kr. i 2030 til realisering af første etape af Visionsplan Sundholm.
- 0,4 mio. kr. på service i 2028-2029 og 0,7 mio. kr. varigt på service fra 2030 til afledt drift og vedligehold."

Økonomi

Tabel 1. Oversigt over aktiviteter på alle styringsområder

Aktiviteter i forslaget *(1.000 kr., 2027 p/l)*	**Styrings-område**	**2027**	**2028**	**2029**	**2030**	**I alt**
Initiativ 1. Omdannelse af udearealerne ved hovedindgangen til Sundholm						
- Anlæg af byrum (KTF)	Anlæg	1.350	1.350	15.600		18.300
- Teknisk analyse (KTF)	Anlæg	1.000				1.000
- Årsværk (KTF)	Service	756	756	378		1.890
- Årsværk (SOF)	Service	810	810	810		2.430
- Årsværk (KEJD)	Service	935	935	935		2.805
- Afledt drift og vedligehold (KEJD)	Service				360	360
Initiativ 1 i alt (netto)		**4.851**	**3.851**	**17.723**	**360**	**26.785**
Initiativ 2 Socialpædagogisk indsats på Sundholms udearealer og etablering af toilet						
- Anlæg af toilet (KEJD)	Anlæg	874				874
- Anlæg af toilet, Myndighedsbehandling (KEJD)	Anlæg	200				200
- Rengøring, drift og vedligehold af toilet (KTF)	Service		308	308	308	924
- Socialpædagogisk indsats, (8 årsværk til gadeplansindsats i 4 år) (SOF)	Service	6.584	6.584	6.584	6.584	26.336
Initiativ 2 i alt (netto)		**7.658**	**6.892**	**6.892**	**6.892**	**28.334**
Initiativ 3 Tryghedsskabende belysning						
- Anlæg af belysning (KTF)	Anlæg	2.350	1.630			3.980
- Afledt drift og vedligehold af belysning (KEJD)	Service		76	76	76	228
Initiativ 3 i alt (netto)		**2.350**	**1.706**	**76**	**76**	**4.208**

Initiativ 4 Ordning af parkeringsforhold på Sundholm						
- Anlæg (skilte, opstribning mv.) (KEJD)	Anlæg	226				226
- Ekstern rådgivning (parkeringsanalyse) (KEJD)	Anlæg	200				200
- Projektledertimer (KEJD)	Anlæg	200				200
Initiativ 4 i alt (netto)		**626**	**0**	**0**	**0**	**626**
Besparelse hvis både initiativ 1 og 2 vælges (KEJD)	Anlæg	-200				-200
Besparelse hvis både initiativ 1 og 4 vælges (KEJD)	Anlæg	-200				-200
Udgifter i alt (netto)		**15.031**	**12.395**	**24.637**	**7.328**	**59.391**

Klimapåvirkning

Tabel 2. Skønnet livscyklusvurdering af anlægsprojektet

Kilde til udledning	Udledning pr. m^2 pr. år (kg CO_2e/ m^2/år)	Udledning pr. år (ton CO_2e/år)	Samlet udledning (minimum maksimum ton CO_2e)
Anlæg af KT164: Initiativ 1.	Udfyldes kun ved byggeri	Udfyldes kun ved byggeri	153 – 187
Anlæg af KT164: Initiativ 2.	Udfyldes kun ved byggeri	Udfyldes kun ved byggeri	5 – 9
Anlæg af KT164: Initiativ 3.	Udfyldes kun ved byggeri	Udfyldes kun ved byggeri	21 – 47
Anlæg af KT164: Initiativ 4.	Udfyldes kun ved byggeri	Udfyldes kun ved byggeri	0,5 – 2

Note: Udledningen er et beregnet skøn baseret på den forventede klimapåvirkning over projektets livscyklus. Den forventede udledning er forbundet med usikkerhed.

Risikovurdering og proces

Den overordnede risikovurdering er for alle initiativer, at anlægsprojektet er relativt ukompliceret, og der er derfor afsat 8 % af anlægsomkostningerne til risikotillæg.

Tidligere afsatte midler

Der er ikke tidligere afsat midler i forbindelse med Visionsplan Sundholm.

Administrativt bilag

Bevillingstekniske oplysninger

Tabel 3. Anlægsprojekter

1.000 kr., 2027 p/l	Udvalg	Bevilling	*	p/l ja/nej	2027	2028	2029	2030	I alt
Anlægsudgifter									
Projektering, anlæg af byrum, initiativ 1	KTU	2000 – Ordinær anlæg	X	Ja	750	750	300		**1.800**
Udførsel, anlæg af byrum, initiativ 1	KTU	2000 – Ordinær anlæg		Ja			14.700		**14.700**
Bygherreudgifter, anlæg af byrum, initiativ 1	KTU	2000 – Ordinær anlæg	X	Ja	600	600	600		**1.800**
Projektering, teknisk analyse, initiativ 1	KTU	2000 – Ordinær anlæg	X	Ja	500				**500**
Bygherreudgifter, teknisk analyse, initiativ 1	KTU	2000 – Ordinær anlæg	X	Ja	500				**500**
Bygherreudgifter, KEJD myndighedsbehandling til anlæg af toilet, initiativ 2	KFU	3061 KEJD anlæg	X	Ja	200				**200**
Udførsel, anlæg af toilet, initiativ 2	KFU	3061 KEJD anlæg	X	Ja	874				**874**
Projektering, initiativ 3	KTU	2000 – Ordinær anlæg	X	Ja	303	152			**455**
Udførsel, initiativ 3	KTU	2000 – Ordinær anlæg	X	Ja	2.047	1.023			**3.070**
Bygherreudgifter, initiativ 3	KTU	2000 – Ordinær anlæg	X	Ja	303	152			**455**
Projektering, parkeringsanalyse, initiativ 4	KFU	3061 KEJD anlæg	X	Ja	200				**200**
Udførsel, initiativ 4	KFU	3061 KEJD anlæg	X	Ja	226				**226**
Bygherreudgifter, KEJD, initiativ 4	KFU	3061 KEJD anlæg	X	Ja	200				**200**
Besparelse hvis både initiativ 1 og Initiativ 2 vælges	KFU	3061 KEJD anlæg	X	Ja	-200				**-200**
Besparelse hvis både initiativ 1 og Initiativ 4 vælges	KFU	3061 KEJD anlæg	X	Ja	-200				**-200**
Anlægsudgifter i alt					**6.303**	**2.677**	**15.600**	**0**	**24.580**
Afledt drift og vedligehold									
Afledt drift og vedligehold, byrum, initiativ 1 (varig)	KFU	1061 KEJD service		Ja				360	**360**
Rengøring, drift og vedligehold af toilet, initiativ 2 (varig)	KTU	1000 – Ordinær drift		Ja		308	308	308	**924**

Afledt drift og vedligehold, belysning, initiativ 3 (varig)	KFU	1061 - KEJD service		Ja		76	76	76	**228**
Afledte serviceudgifter i alt					**0**	**384**	**384**	**744**	**1.512**

Tabel 4. Service

1.000 kr., 2027 p/l	Udvalg	Bevilling	Indtægt/ udgift	p/l ja/nej	2027	2028	2029	2030	I alt
Årsværk, KTF, initiativ 1	KTU	1000 – Ordinær drift	U	Ja	756	756	378		**1.890**
Årsværk, SOF, initiativ 1	SOC	3200 – Udsatte voksne	U	Ja	810	810	810		**2.430**
Årsværk, KEJD, initiativ 1	KFU	1061 - KEJD service	U	Ja	935	935	935		**2.805**
Socialpædagogisk indsats (8 årsværk til gadeplans indsats), Initiativ 2	SOC	3200 – Udsatte voksne	U	Ja	6.584	6.584	6.584	6.584	**26.336**
Serviceudgifter i alt					**9.085**	**9.085**	**8.707**	**6.584**	**33.461**

Øvrige tekniske oplysninger

Bydele

Bydækkende: ☐											
Bispebjerg	☐	Indre by	☐	Vesterbro/Kgs. Enghave	☐	Valby	☐	Amager Øst	☐	Udenbys	☐
Nørrebro	☐	Østerbro	☐	Brønshøj/Husum	☐	Vanløse	☐	Amager Vest	☒		
Adresse	Sundholm										

Høring

Har budgetnotatet været i høring?	**Ja**	**Nej**
Ejendomsfaglig høring i KEK/ByK/KEJD	X	
IT-projekt (KIT)		X

Bilag

Bilag 1. Visionsplan Sundholm

Visionsplan Sundholm

Et omsorgsfuldt og skabende kvarter

Indholdsfortegnelse

Inddragelse	side 3
Velkommen til Sundholm	side 4
Tidslinie	side 5-6
Læsevejledning	side 7
10 års perspektiv	side 8
Vision	side 9
Strategier	side 13
Historisk forankring og udvikling	side 14
Socialt helle med tydeligt byrumshieraki	side18
Grønt kvarter	side 20
Plads til forskellighed	side 22
3 års perspektiv	side 24
Illustrationsplan	side 25
Designprincipper	side 26
Landskab	side 32
Programmering	side 36
Designmanual	side 44
Øjne på	side 46
Mindre åbningstræk	side 47

Visionsplan for Sundholm er udarbejdet i maj 2026 af Os arkitekter, Carlberg og SWECO for Områdefornyelsen Sønderbro, Københavns Kommune og Realdania.

Inddragelse

”Der bliver jo faktisk passet på roserne. Måske skal vi væk fra strategien om at alt skal være så clean som muligt, så det er nemt at rydde op.” (Medarbejder aktivitetscenter Sundholm)

”Overdækning er vigtigt. Når det regner og man står i porten er det utrygt at gå igennem porten.” (Beboer herberget)

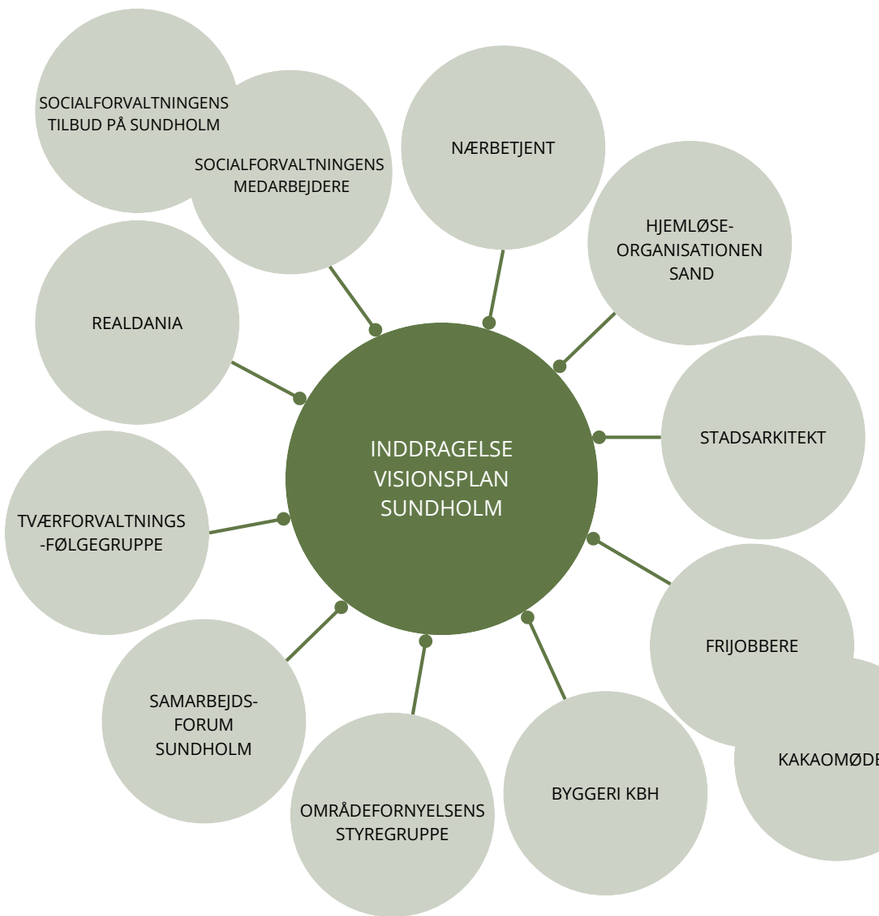

”Beboerne skal opleve at Sundholm er deres sted og alle andre er gæster. Derfor skal rammerne udvikles på deres præmisser og ikke på vores.” (Repræsentant fra Samarbejdsforum Sundholm)

Sammen om Sundholm
Visionsplanen tager afsæt i Sammen om Sundholm - Program for visionsplan, udarbejdet af Områdefornyelsen Sønderbro, Københavns Kommune i samarbejde med Samarbejdsforum Sundholm, deltagere på kakaomøderne og Styregruppen for Områdefornyelsen Sønderbro.

Som en del af udviklingen af visionsplanen har områdefornyelsen og rådgiverteamet i fællesskab gennemført en supplerende inddragelsesproces med workshops, møder og samtaler med aktører i og omkring Sundholm. Målet har været at skabe en visionsplan, der ikke blot tegner en retning, men også afspejler de erfaringer, behov og håb, der findes i området.

Vi ser det som en grundlæggende forudsætning at give stemme til dem, der bor, arbejder og opholder sig i Sundholm i dag. De mange forskellige perspektiver på og omkring området har været et aktiv i processen og er søgt balanceret i visionsplanen. Derfor præsenteres planen i to spor: et langsigtet, strategisk og visionært blik på Sundholm i et 10-årigt perspektiv og et mere nært og handlingsorienteret blik på udviklingen i et 3-årigt perspektiv.

Velkommen til Sundholm

Opførelsesår: 1905-1908

Arkitekt: Emil Jørgensen, historicistisk stil

Opført som: Arbejds- og tvangsarbejdsanstalt

Oprindelig kapacitet: ca. 1000 indskrevne arbejdere

Navn: Sundholm. Holm fordi terrænet blev hævet med jorden fra en 6 meter dyb voldgrav

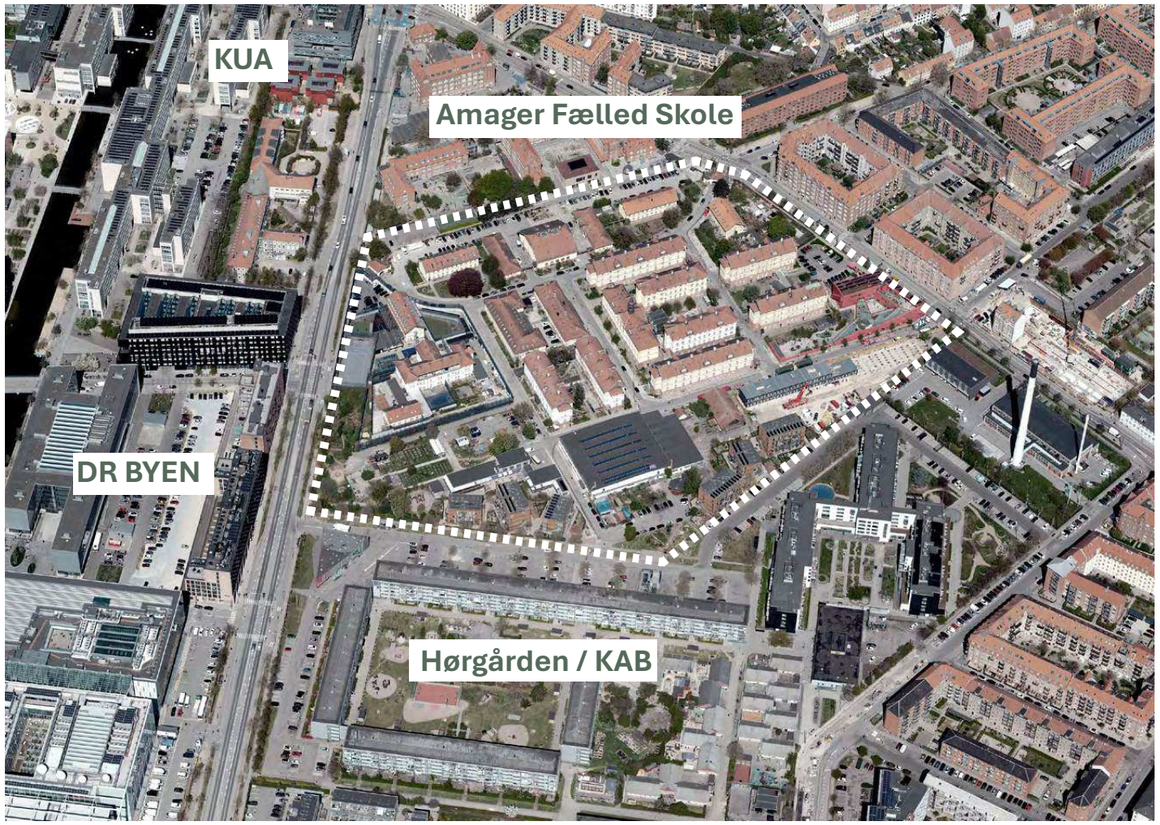
Bygninger: Ca. 20 stk.

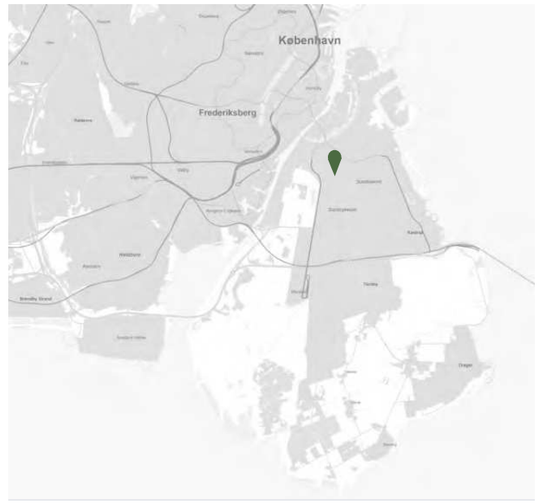
Samlet areal: ca. 89.000 kvm

Udeareal: ca. 30.000 kvm ~ 9 stk. 11-mands fodboldbaner

Funktion i dag: 12 sociale tilbud. Derudover flere funktioner under Kultur, fritids- og borgerservice forvaltningen samt Børne og ungeforvaltningen.

Ansatte og brugere: 250 ansatte og 250 pladser.Brugere: ca. 300 daglige brugere

Et kvarter i byen

Sundholm blev opført af Københavns Kommune 1908 som en moderne tvangs- og arbejdsanstalt med plads til 1.000 borgere. I dag udgør Sundholm sit eget lille bykvarter – en by i byen – med en bred vifte af kommunale tilbud målrettet nogle af de allermest udsatte borgere i vores samfund. I de senere år er flere kultur- og fritidstilbud flyttet ind i kanten af kvarteret.

Geografisk ligger Sundholm tæt på Københavns Universitet og DR-byen mellem Amagerfælledvej og Sundholmsvej og forbinder flere bydele – fra Indre By til Ørestad og Amager Øst. Der er kort afstand til metrostationerne Amagerbro og DR Byen.

Sundholmskvarteret fremstår på samme tid isoleret men stadig let tilgængeligt og indgår som en del af et større bymæssigt netværk med både boligområder, uddannelsesinstitutioner og større arbejdspladser i umiddelbar nærhed. Mod nord grænser Sundholm op til Amager Fælled Skole med cirka 900 elever, mod øst et område med blandede boligformer, mod vest ligger Ørestad Nord med Danmarks Radio og Københavns Universitet. Mod syd ligger det almene boligområde Hørgården.

Visionsplan Sundholm udpeger en retning for den langsigtede udvikling af Sundholm frem mod 2040, med afsæt i et grundlæggende kvalitetsløft af områdets udearealer.

Når man vil tegne fremtiden for Sundholm frem mod 2040, er man nødt til at forstå, hvor Sundholm kommer fra.

Tidslinje Sundholm

Fra endestation til trinbræt

"Kortspil tæringespil og lignende straffes med Indeholdelse i 14 dage og spillenes konfiskation. Ligeledes straffes al handel mellem de Indlagte med 14 dages Indeholdelse.

Uddrag af "Over Ladegården til Sundholm", af Aksel Beldring m.fl. (1993)

Gunnar fortæller: "Tæskeholdet regerede på Sundholm langt op i 90'erne. Tæskeholdet blev altid tilkaldt, når der var problemer, eller folk var 'oppe at køre'. Jeg har set folk få rigtig mange tæsk."

(Fortalt til Robert Olsen. Uddrag fra bogen Himlen over Amager har striber, under udg.)

Kristina fortæller: "Jeg hader Sundholm. Hver gang jeg kommer ind ad porten, bliver jeg ramt af 'sundholmssyndromet'. Jeg bliver suget ind i en sump af stoffer, alkohol, dårlige venner og det ender altid med vold. Og jeg kan ikke lade være - også selv om jeg bare skal besøge nogen."

(Fortalt af Kristina til Robert Olsen. Uddrag fra bogen Himlen over Amager har striber, under udg.)

Minik fortæller: "Da jeg kom herned, ville jeg bare væk fra Grønland. Jeg sagde, at jeg havde fået arbejde i Danmark. Men jeg havnede her på Sundholm. Jeg hadede det fra første dag, jeg gik ind gennem porten. Det lugter. Det er grimt. Det er nedslidt. Alle er aggressive. Det eneste, man kan gøre her, er at drikke med de andre. Mit liv er lige så gråt som en novemberdag i en corona-tid. Jeg kommer til at dø på Sundholm."

(Fortalt til Robert Olsen. Uddrag fra bogen Himlen over Amager har striber, under udg.)

Kilder

Over Ladegården til Sundholm, af Aksel Beldring m.fl. (1993)

Fra tvangsarbejdsanstalt til hjemløsetilbud, Dagbladet Information (2008)

Himlen over Amager har striber, af Robert Olsen, under udg.

Fra anstalt til sociale tilbud (1908-2000)

Sundholm blev opført i 1908 som en Arbejds- og tvangsarbejdsanstalt med voldgrav, hegn og vildroser omkring. Her parkerede myndighederne byens fattige, husvilde, prostituerede, psykisk syge og misbrugere. "Lemmer" blev de kaldt. Der var plads til over 1.000 indskrevne. De fleste sov 25 sammen på sovesale.

Fra 1960 ændrede anstalten navn til forsorgshjem, men de indskrevne havde frem til 1976 arbejdspligt i Sundsholms værksteder, virksomheder og landbrug. Fokus var på resocialisering gennem tvangsarbejde. Vagter med knipler sørgede for ro og orden.

Det radikale brud 2000

I 1990'erne blæste nye vinde. Socialreformen i 1998 gjorde op med bistandsloven og erstattede principper om passiv forsørgelse med principper om aktivering og udvikling.

På Sundholm gjorde daværende forstander, Aksel Beldring, op med tvangsanstalten og dens lukkede porte og introducerede nye socialpædagogiske tilgange med inddragelse og værdighed i fokus.

På Sundholm endte det ideologiske nybrud med et radikalt brud med den oprindelige helhedsinstitution. Sundholm som samlet organisation blev nedlagt og erstattet af en række selvstændige institutioner.

Fragmentering 2000-2025

De seneste 25 år har Sundholm været præget af fragmentering og en løbende knopskydning. Nye tilbud, nye målgrupper og nye indsatser er kommet til. I dag er der både herbergcenter, døgninstitution til kriminalitetstruede unge, u-visiteret natcafé, aktivitetscenter, ungdomsfængsel, plejeboliger, misbrugscenter, stofindtagelsesrum m.fl.

Dertil er kommet en række tilbud inden for uddannelse, kultur og fritid. Opgøret med helhedsinstitutionen var nødvendigt, men den organisatoriske fragmentering kom med en pris. Helhedsperspektivet forsvandt, og som en tydelig fysisk manifestation herpå blev rummet mellem Sundholms institutioner efterladt som et herreløst ingenmandsland. Alle veje i kvarteret hedder det samme, og borgerne beskriver i dag et slidt, råt og utrygt miljø.

En ny balance 2025

Trods et bevaringsværdigt kulturmiljø og en beundringsværdig socialfaglig indsats fra mere end 250 kommunalt ansatte, så er de slidte rammer og koncentrationen af udsathed i Sundholm med til at fastholde en stemning af utryghed og mismod. Af endestation. Københavns Kommune har derfor igangsat Sammen om Sundholm. Fra januar 2025 er socialforvaltningens institutioner i Sundholmskvarteret igen forenet under én fælles ledelse, ligesom der er formaliseret et samarbejde på tværs af relevante forvaltninger.

Genetableringen af et helhedsperspektiv og et tværgående ansvar skal både sikre bedre koordinering af individuelle borgerforløb, bedre mulighed for at indgå i dialog med Sundholms omverden og en bedre udnyttelse af ressourcerne i området.
Det er denne nye balance mellem de enkelte aktører og en styrket helhedsorienteret tilgang, som visionsplanen skal understøtte.

På vej mod 2040

I det kommende årti vil vi se de seneste års socialpolitiske reformer blive rullet ud. Hjemløsereformen og den kommende Værdighedsreform. Housing First vil fortsat være den primære tilgang. I København vil der være et særligt behov for skræddersyede indsatser rettet mod de allermest udsatte grupper. Fagfolk peger på, at både antallet af udsatte borgere og kompleksiteten i deres problemstillinger vil vokse. Sundholm skal med andre ord løfte en stor og meget vanskelig social opgave.

Kun med de rette organisatoriske, økonomiske og fysiske rammer kan Sundholm forløse sit potentiale og sikre vores mest udsatte medborgere værdighed og livskvalitet. – og blive et socialfagligt kraftcenter af national betydning.

Realisering af Visionsplanen er et afgørende skridt i retning mod at give Sundholm de rammer, der skal til.

Sammen om Sundholm

Fysiske rammer som understøtter social forandring

Læsevejledning: Visionsplanen præsenteres i tre hovedkapitler. Efter denne indledning følger først et kapitel med visionen i et 10 årigt perspektiv. Dernæst præsenteres planens fire hovedstrategier, og sidst følger en detaljeret gennemgang af den fysiske transformation af Sundholms uderum i et 3 års perspektiv.

Sundholm som endestation

Slidte udearealer, stor andel belagt areal, svært at orientere sig, få opholdssteder og høj grad af utryghed.

"Det er et fucking fængsel."
(Borger om hans syn på Sundholm)

Sundholm som socialt helle

Løft af udearealer med værdige og trygge rammer for Sundholms 250 beboere, 400 ansatte og kulturfunktioner.

"Sundholm er et sted uden helle. Alle rum er festrum. Mit største ønske er rum - både inde og ude – hvor alkohol, stoffer og pushere ikke er tilladt. Rum hvor man kan lave noget konstruktivt ligesom i Byhaven."
(Borger, der bor på herberget nr. 16)

Sundholm som trinbræt

Sundholm som regional ramme for nye måder at bekæmpe udsathed med meningfuld aktivering til Københavns udsatte.

"Vejen ud af udsathed går gennem mening, ansvar og deltagelse – og det er det, frijobs kan skabe."
(Medvind, socialøkonomisk virksomhed)

Sundholm i dag

3 års perspektiv / Etablering af nye værdige udearealer

10 års perspektiv / Fysiske rammer som understøtter social forandring

10 års perspektiv

Fysiske rammer som undersøtter social forandring

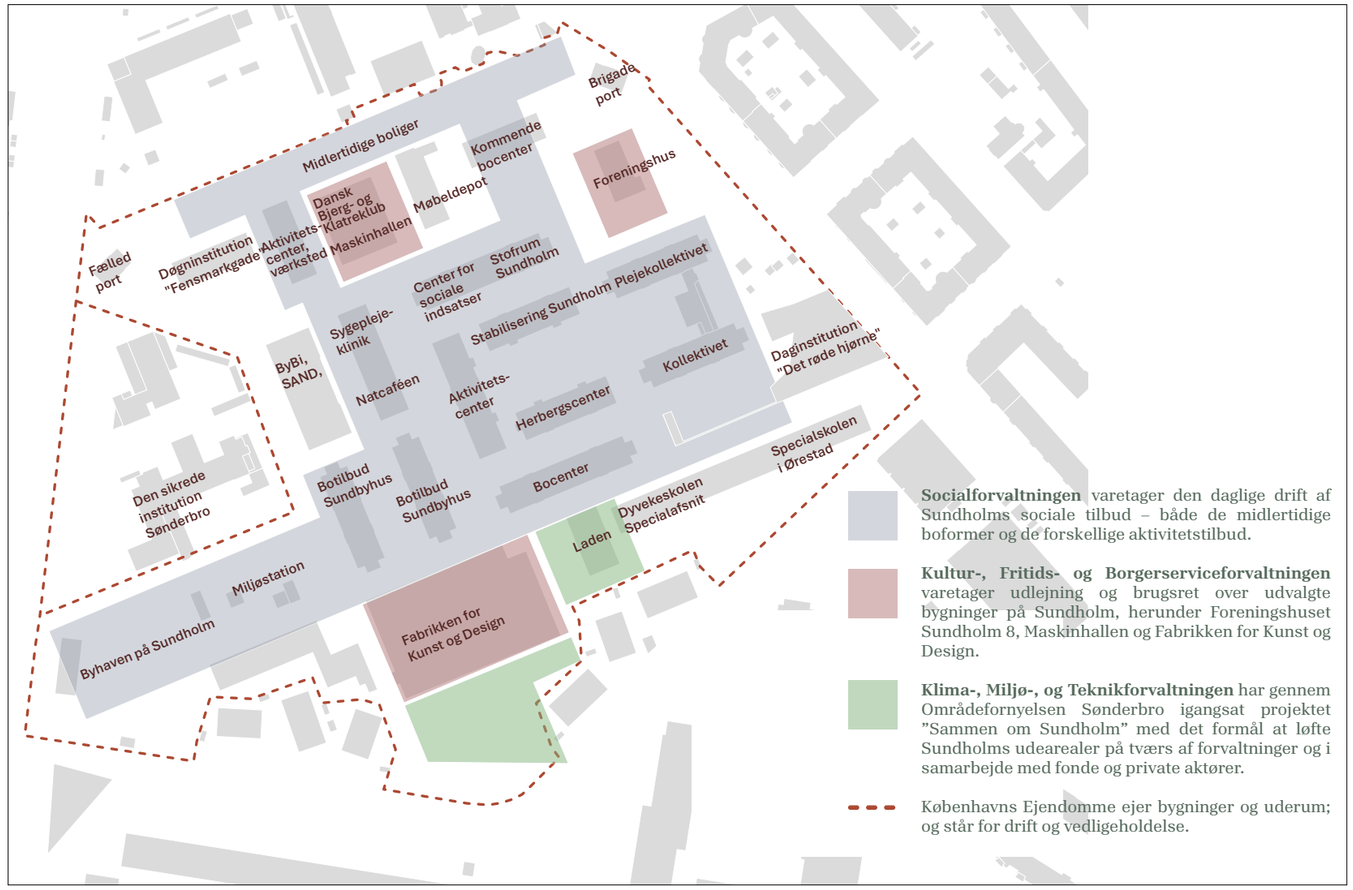
Vision

Visionsplanen peger på et fremtidigt Sundholm, der både ude og inde fremstår trygt, værdigt og omsorgsfuldt. Et sted, der giver plads til meningsfulde fællesskaber og individuel ro. Et historisk kvarter med stærk egenidentitet, men alligevel en integreret del af byen. Et skabende og landskabeligt kvarter, som inviterer til at gøre noget og gøre det sammen. Et kvarter med klarhed og kvalitet samt en mangfoldighed i byrummene, som favner forskelligheden blandt brugere og besøgende.

Vision

Fysiske rammer som understøtter social forandring

Forudsætninger

- **Kommunalt ejerskab af hele arealet**
- **Svær udsathed i mange former**
- **Et helt særligt ansvar**

Sundholm er landets mest udsatte byområde. Her bor borgere med meget komplekse problemer og et stort behov for hjælp og støtte. Københavns Kommune har i kraft af sit ejerskab til hele området en unik mulighed for at placere en bred vifte af institutioner målrettet de borgere, der har det allersværest.
Gennem Sundholms omskiftelige historie har brugere og personale til alle tider beskrevet miljøet som utrygt og hårdt. Aktuelt er udviklingen præget af et stigende antal beboere med svære psykiske diagnoser, og et misbrugsmiljø, hvor hårde stoffer fylder stadigt mere. Samtidigt rykker nye uddannelses-, kultur- og fritidsinstitutioner ind i kanten og sætter fokus på Sundholms møde med den omkringliggende by.
Sundholm er på mange måder noget helt særligt, og der påhviler derfor også kommunen og lokalsamfundet en helt særlig opgave og ansvar for at sikre, at Sundholm også i fremtiden tager bedst muligt vare på Sundholms brugere. De har om nogen brug for mest mulig livskvalitet og et værdigt samspil med den omkringliggende by.

Potentialer

- **Stærke tværforvaltningssamarbejder**
- **250 ansatte med daglig gang på Sundholm**
- **Natur og arkitektur i en klasse for sig**
- **Et lokalområde som vil Sundholm det bedste**

Selvom udfordringerne på Sundholm er store, så er potentialerne det også:
De fire forvaltninger, med direkte aktiviteter i Sundholm, har mulighed for at etablere en styregruppe på ledelsesniveau, som skal være med til at koordinere indsatserne i området og sikre ressourcer og politisk opbakning. Til gavn for alle forvaltninger.

Det historiske anlæg rummer åbenlyse kvaliteter. Både arkitektoniske og funktionelle. Og man fornemmer at Sundholm rummer potentialet til at udvikle sig til en grøn oase.

Ud over områdets 250 daglige brugere har op mod 500 mennesker deres virke i området, som ansatte i Sundholms institutioner eller som lejere i de kommunale lejemål. Endelig har dialogen med områdets lejere og naboer vist, at der er bred lokal opbakning til Sundholm og et udtalt ønske om, at Sundholm fortsat skla være et helle for udsatte.

Vision

Fysiske rammer som understøtter social forandring

Grusflader

Grønne uderum

Grønne aktivitetssteder. Foto Østergro Sundholms juletræssalg

Grennesminde cafe og produktion

Mad med mere / Fish Tank Vesterbro.
Foto: Lasse Mejlvang

Butik Kofoed Skole (foto: Koefod Skole)

Flere træer

Rolige ophold. Foto GH form

Historiske bygninger

Zoneinddeling med beplantning

Cykelværksted Kofoed skole
(foto: Koefod Skole)

Mad med mere / Fish Tank Vesterbro
Foto: Freja Vesterlykke

Bedre balancer

- **Mellem fleksibilitet og tydelighed**
- **Mellem beskyttelse og åbenhed**
- **Mellem fysisk og social sammenhængskraft**

Der er på den ene side brug for en høj grad af fleksibilitet, så Sundholm løbende kan udvikle sig og tilpasse sine tilbud til skiftende behov. Omvendt er der behov for at differentiere, skabe klarhed og mulighed for at vælge mellem forskellige kvaliteter. Der er et ønske om at gøre op med det institutionelle og gøre Sundholm til et ligeværdigt kvarter i byen. Omvendt er der et udtalt ønske om at bevare Sundholm som et helle for byens udsatte, og fastholde, at udviklingen skal ske på brugernes præmisser. Byen må ikke vælte Sundholm omkuld, men gerne inviteres lidt tættere på.

Mens synet på samfundets udsatte og de sociale indsatser har ændret sig dramatisk gennem historien, så har områdets fysiske rammer i vidt omfang fastholdt deres institutionelle karaktertræk. Betydningen af de fysiske rammer for kvaliteten af livet mellem husene er veldokumenteret. Facadernes karakter, samspillet mellem inde og ude, forhavernes udstrækning og mange andre små og store greb, er afgørende for menneskers mentale velbefindende og sociale liv. Deres livskvalitet.

Der er i dag hårdt brug for, at områdets fysiske rammer løftes, så de bedre understøtter det sociale liv.

Et trinbræt for de allermest udsatte

- **Byudvikling som skaber værdighed og social forandring**

Sundholms udfordringer er store, og kompleksiteten er høj. Men visionen er klar. Hvor Sundholm i dag af nogle beskrives som ”et fængsel” og ”en endestation”, så skal Sundholm i fremtiden opleves som en tryg og værdig ramme – også om et liv i social udsathed. Det skal være et værdigt sted, som giver plads, men også tilbyder muligheder for forandring - for at få ro, falde ned, få styr på kaos, engagere sig, føle mening, opleve øget autonomi og for at blive værdsat og anerkendt.

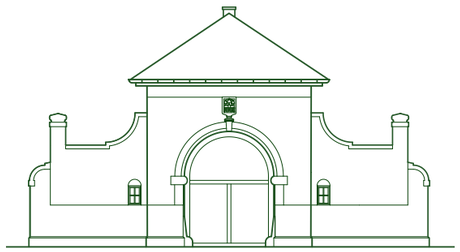
De fysiske rammer kan ikke gøre det alene, men sammen med stærke partnere, frivillige fællesskaber, kulturaktører, lokale foreninger, et styrket tværkommunalt samarbejde og en vilje til at arbejde koordineret og strategisk, kan et grundlæggende kvalitetsløft af Sundholms udearealer være første skridt i den nye fortælling.

Os. / Carlberg / Sweco

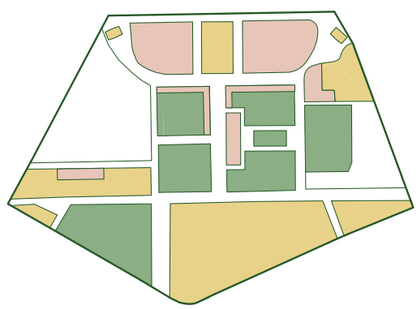
4 strategier

01
Historisk forankring og udvikling

Fremhæve historiske og arkitektoniske kvaliteter og omdanne fra anstalt til omsorgsgivende ramme.

02
Socialt helle med tydeligt byrumshieraki

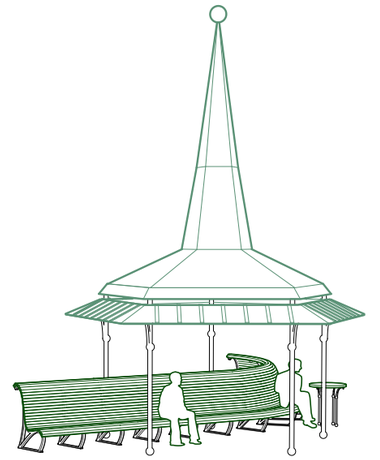
Socialt helle og bykvarter for Sundholms borgere med tydelige hovedforbindelser og byrumshieraki.

03
Grønt kvarter

Grønt erstatter belagt.
Varierede landskabsrum for ro, aktivitet, variation og sanselighed.

04
Plads til forskellighed

Flere steder til ophold og aktivitet med plads til forskellige stemninger og meningsfulde fællesskaber.

01_Historisk forankring og udvikling

- Strategi nr. 1 - historisk forankring og udvikling - handler om, at der på samme tid er brug for at bygge videre på og gøre op med områdets historiske arv
- Visionsplanen nyfortolker det historiske byrumshierarki og etablerer en tydelig zonering og grønne udearealer i hele Sundholm.
- Visionsplanen fremhæver de stærke arkitektoniske kvaliteter og stedets egenart.
- Fremtidens Sundholm er koblet bedre på byen gennem trygge forbindelser, klare overgange og et nyt indre rumligt og trafikalt hierarki.

Baggrund

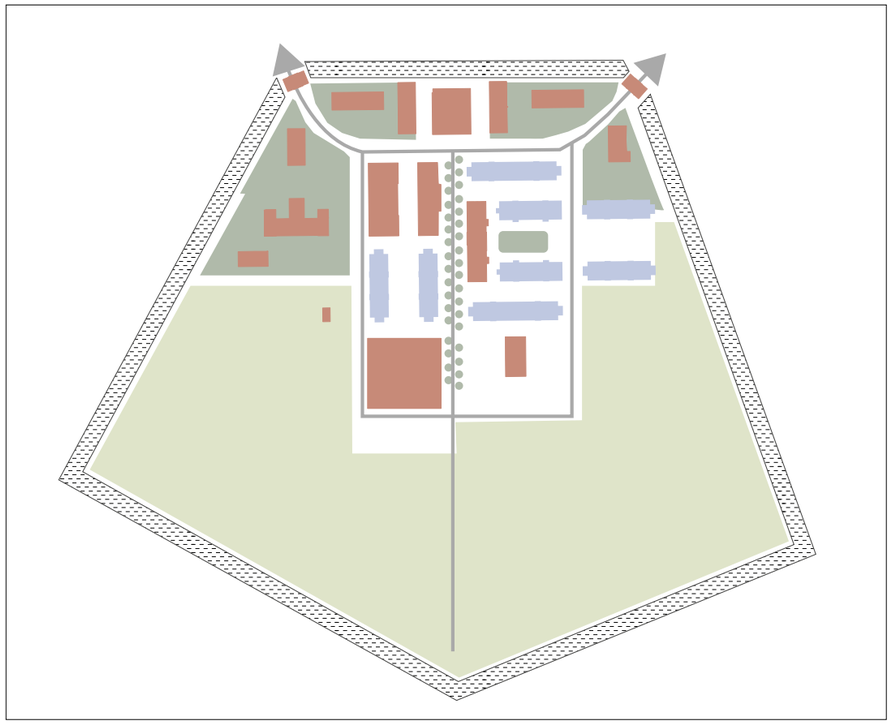
Sundholms bygninger fremstår som en arkitektonisk helhed med store kvaliteter, men bærer samtidig tvangsanstaltens lukkede anatomi med sig, som gør livet i bygningerne svært at aflæse. Områdets oprindelige grundstruktur er stadig gældende, og selvom voldgraven er fjernet, er det også i dag de to porte, der tydeligst indikerer indgangene til området. Dette, sammen med tvangsanstaltens lukkede facader, gør at Sundholm den dag i dag fremstår lukket og afvisende.

Indenfor voldgraven var Sundholm underlagt et tydeligt hierarki og symmetri. Landskabet i nord havde små haver til de ansatte, mens tvangsboligerne i kontrast havde pigtrådsindhegnede og primært belagte gårdrum. Ahorn Allé markerede en central produktionsakse, og sydpå dominerede landbrug og dyrehold.

Sundholms Stemmer

"Indtil 1980'erne blev der delt kontakthjælpschecks ud i porten og der blev uddelt prygl, hvis ikke man opførte sig ordentligt. Der er meget historie i Sundholm, men ikke al historie er sjovt, at blive set som en del af, som beboer."
(Medarbejder Sundholm)

En by i byen
Anstaltens oprindelige arkitektur

Produktionsbygnigner og tjenesteboliger. Særlige rumligheder og detaljering. 1-2 etager (kirken undtaget)

Tvangshuse og arbejdsanstalter. 4 etager

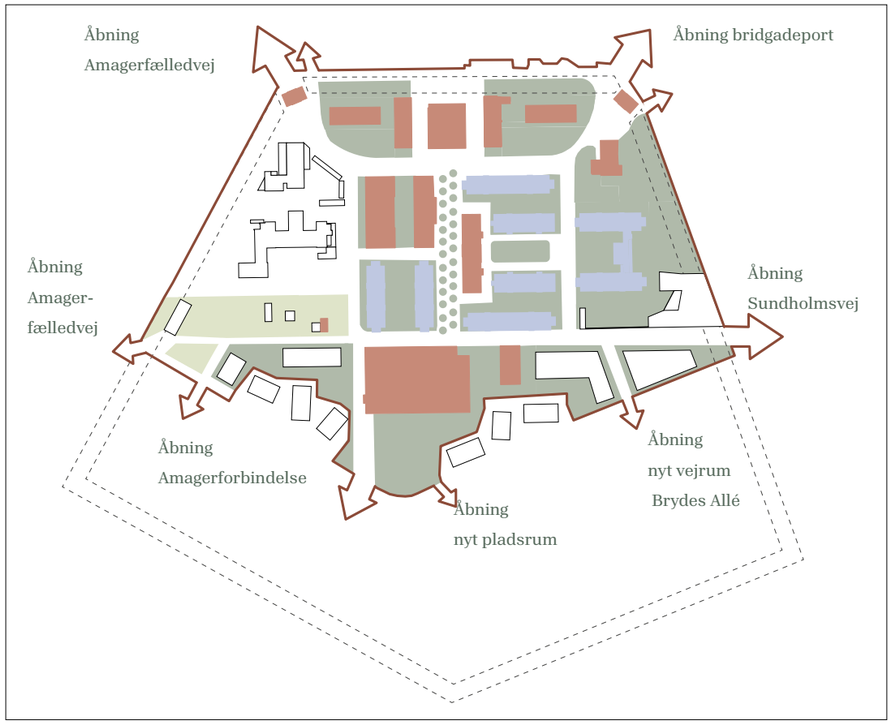
Landbrug

Haveanlæg ved tjenesteboliger

Allé

End del af byen
Historiske potentialer sættes i spil

Værksteder, kultur og fællesskabende funktioner placeres i historiske produktionsbygninger og tjenestefunktioner med særlige rumligheder og arkitektur.

Boliger i historiske boligbygninger

Byhave med reference til landbruget

Haveanlæg i hele Sundholm

Allé reetableres

Adgangsforholdene opleves som uoverskuelige og til tider intimiderende. Man kan ikke se, hvad portenes mørke nicher gemmer, og det kan føles uforudsigeligt og utrygt – både for beboeren på herberget og for naboen, der skal passere eller besøgende til Sundholm 8.

Porten til Sundholm

Brigadeporten ligger på kanten og har med sin historiske funktion og smukke arkitektur potentialet til at gå fra at være en utryg sluse til at blive en ny symbolsk port til Sundholm. En stærk og identitetsgivende markør, som med udstillinger eller kunst kan fortælle omverden og gæster om Sundholms historie og om livet på Sundholm.

Midlertidigt kan den måske bruges til udstilling af genstande fra Sundholms arkiv i Svendborg og som infopunkt om den kommende omdannelse. På sigt kan der udvikles funktioner som byttecentral , mødested for Sundholmsværter eller et korps af cykelshinende frijobbere.

Historisk beretning:

“Sundholm var en by i byen. Et lukket område med dybe kanaler rundt om og kranset af pigtrådshegn, 2 porte strengt bevogtet af vagter, som undersøgte alt, når de “indlagte” kom hjem fra den ugentlige fridag,”
(Fra Beldring, A. og Kaare Olsen: Over Ladegaarden til Sundholm)

En ny fortælling

Nyt liv i Sundholms produktionsanlæg

- Kan fyrtårnene i det oprindelige produktionsanlæg genoplives og udvikles med nye tilbud om meningsfuld beskæftigelse for brugerne – i samarbejde med sociale aktører, kulturinstitutioner, kreative erhverv og frivillige fællesskaber?

- Kan områdets mange ansatte og brugere danne marked og grundlag for at afprøve nye former for socialøkonomiske forretningsmodeller, hvor civilsamfund, frivillige og kulturelle aktører bidrager til både social værdi, lokal identitet og bæredygtig udvikling?

Baggrund

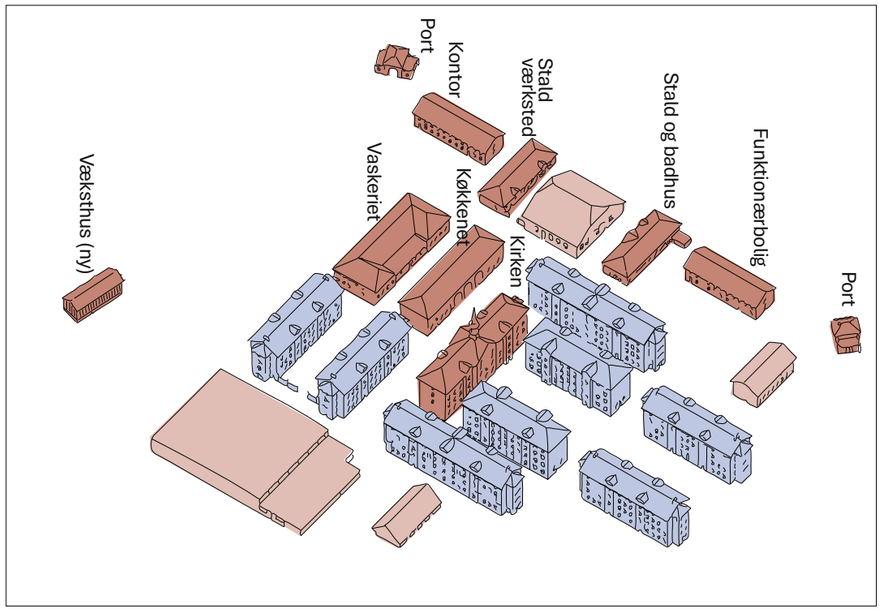
Fremtidens Sundholm skal fortsat være for byens mest udsatte borgere, men ikke som endestation. De mange aktiviteter, som allerede er i gang bag lukkede facader, skal frem i lyset. Nye initiativer skal hjælpes frem. Sundholms fortid er samtidig historien om et skabende minisamfund i byen med produktion som kan genoplives som tilbud i Sundholms historiske produktionsbygninger.

Sundholm blev opført som en by i byen. Med boliger til de ansatte i nord med tilhørende private haver, værksteder, eget sygehus, kirke og landbrug med dyrehold. Dette viser sig i de centralt beliggende produktionsbygninger og bygninger såsom tjenesteboliger og porte, som dannede overgang til byen med deres særlige rumligheder og ekstra detaljering.

Stemmer fra Sundholm:

”I dag opleves bygningerne ens og det er svært at forstå, hvad der foregår i de forskellige bygninger. Kan man arbejde med at give bygningerne en egenart. Jeg tror det vil styrke samarbejdet mellem personale, men også give ejerskab.” (Medlem af Samarbejdsforum)

Mulige Sundholms fyrtårne / historiske funktioner

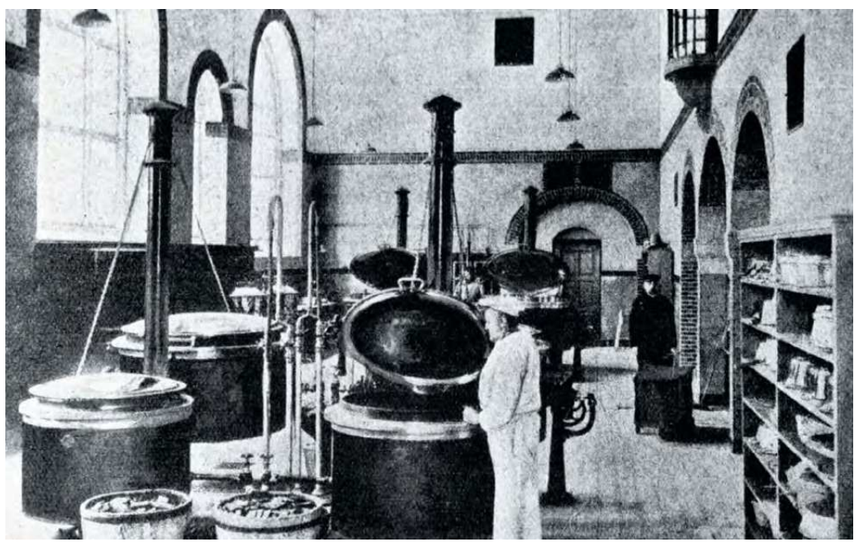

Bygninger med stor arkitektonisk kvalitet og rumligt potentiale

Signifikante bygninger med kulturprogrammer, som henvender sig til byen

Bygninger med boligfunktioner

Det historiske storkøkken hvor der i dag er natcafe.

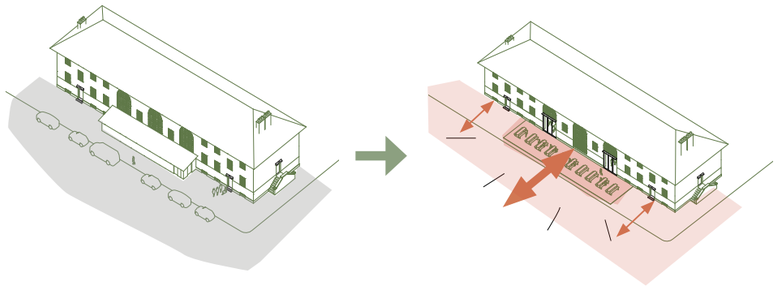

Eksempler

SundholmsKøkkenet

Natcafé

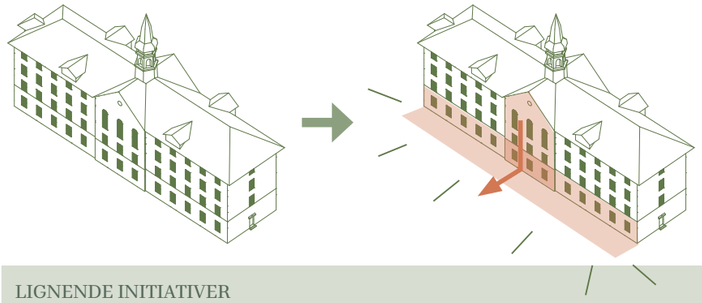
Folkekøkken

LIGNENDE INITIATIVER

FRAK, Junkfood, Send Flere Krydderier, Det Runde Bord, Det Sociale Køkken

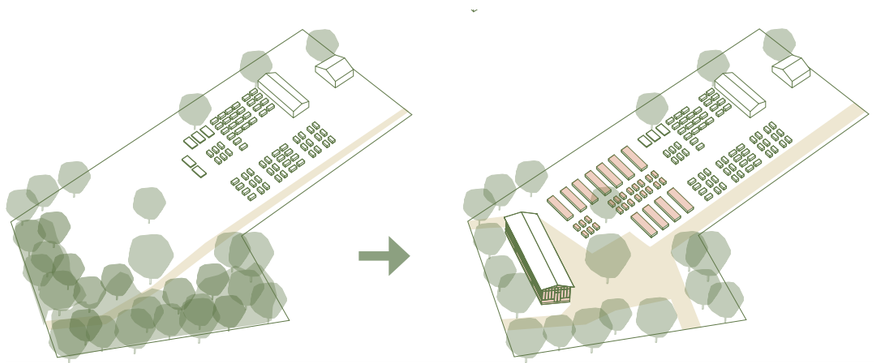
Sundholms Værksteder

LIGNENDE INITIATIVER

Repair Cafe Amager, Medvind, Ældre Sagen, Mænds Mødesteder, Elefanthuset, Kofoed Skole, Loppeshoppen (diakonissestiftelsen) , Woods by HUMAN Results, REWORK, Den Sociale Systue

Havebruget Sundholm

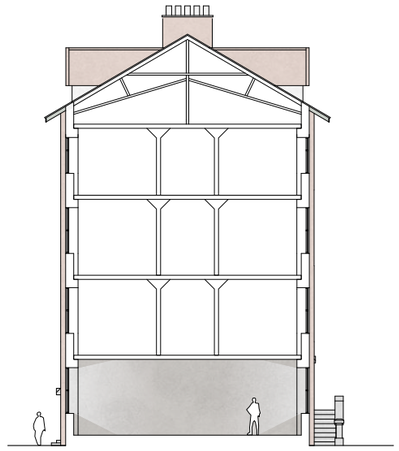
LIGNENDE INITIATIVER

Grennesminde, Ældre Sagen, Kofoed Skole, UrbanGardening, Københavns Skolehaver, Den Sociale Have på Bispebjerg, Grantoftegaard

Herberg og arbejdsanstalter rummer fortsat boligfunktioner.

Sove- og opholdsbygningerne blandede tvangsarbejde med sovesale. De høje bygninger med få detaljer og indrammede smalle primært belagte gårdrum indhegnet af hegn og pigtråd. Den hævede stueetage og høje brystning medvirker den dag i dag til dårlig interaktion mellem ude og inde.

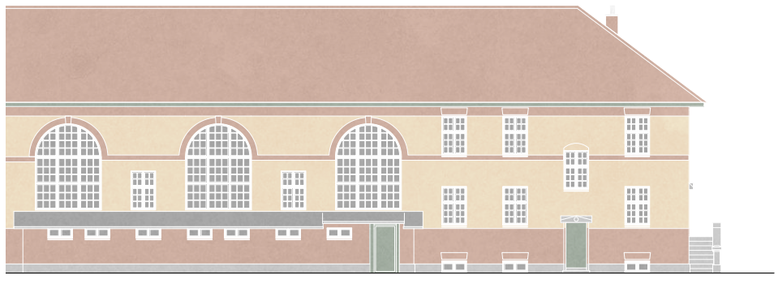

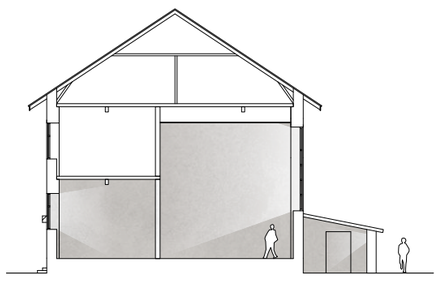

Herbergsanstalter.

Produktionsbygninger rummer potentiale for nye Sundholmsfunktioner

Bygninger der har understøttet produktion og kernefunktioner i samfundet såsom storkøkken, kirke, værksteder, badhus, stalde og energiproduktion har mere legende detaljering og udsmykning samt rumligheder, der understøtter særlige funktioner, med f.eks. dobbelhøje rum.

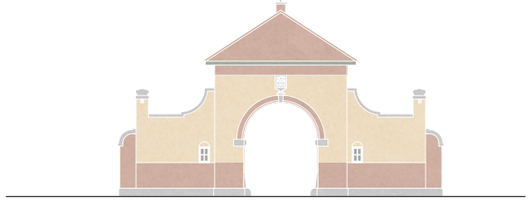

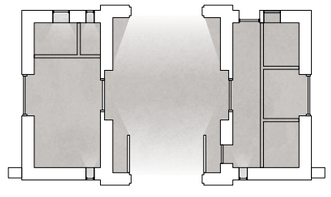

Produktionsbygninger

Randbebyggelse danner overgang til kvarteret

Porthuse, tjenesteboliger og hospital har historisk set dannet bindeled til byen med højere grad af detaljering, mindre skala end de store hovedbygninger og landskabsrum med høj grad af omhu.

Porte

Tæt, høj og rationel bygningsstruktur, underspillet detaljering, markeret hævet stuetage.

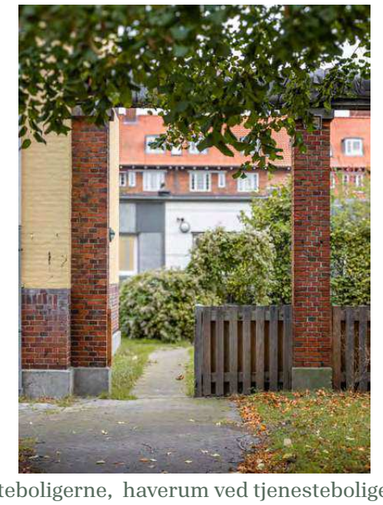

Særlige rumligheder, kirkerum og tårn som visuel markør, detaljer ved indgange køkken og koksrum.

Mindre skala og flere detaljer i tjenesteboligerne, haverum ved tjenesteboliger, port som historisk ladet markør.

02_Socialt helle med tydeligt byrumshieraki

Strategi nr. 2 - Socialt helle med tydeligt byrumshieraki - handler om at genintroducere et tydeligt hieraki i Sundholms byrum inspireret af det historiske anlæg og med respekt for nutidens funktioner.

- Området inddeles i tre zoner med hver deres kvaliteter og særlige karakter.
- Zonerne skal gøre området mere forudsigeligt og trygt at færdes i, og guide placeringen af funktioner, så livet inde i bygningerne passer til livet i byrummene.

Baggrund

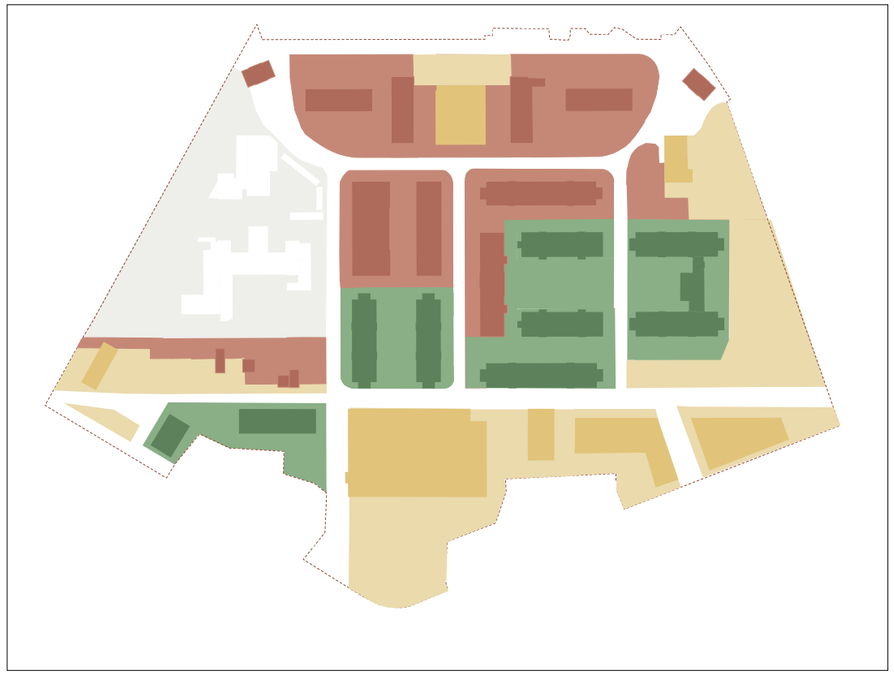
Udflydende og ekskluderende uderum

Uderummene mangler hierarki og opleves uforudsigelige og utrygge.
De mange usammenhængende og nedslidte belægninger i dårlig kvalitet bidrager til en stemning af forfald. Der mangler identitet, karakter og noget at være stolt af.

Uden klar zonering og hierarki opstår der ikke muligheder for til- og fravalg – kun fravær af alternativer. Det efterlader området som en form for socialt ingenmandsland, hvor ingen rigtigt føler et ejerskab, og hvor udsatheden, misbruget og alt det, som følger med, florerer alle vegne og er umuligt at undslippe.

Det som for brugerne skulle være en midlertidig stabiliserende base, beskriver en bruger som "et fucking fængsel", der fastholder udsatheden. Det betyder, at Sundholm i praksis er blevet et sted uden helle.

Tydeligt byrumshieraki og zonering

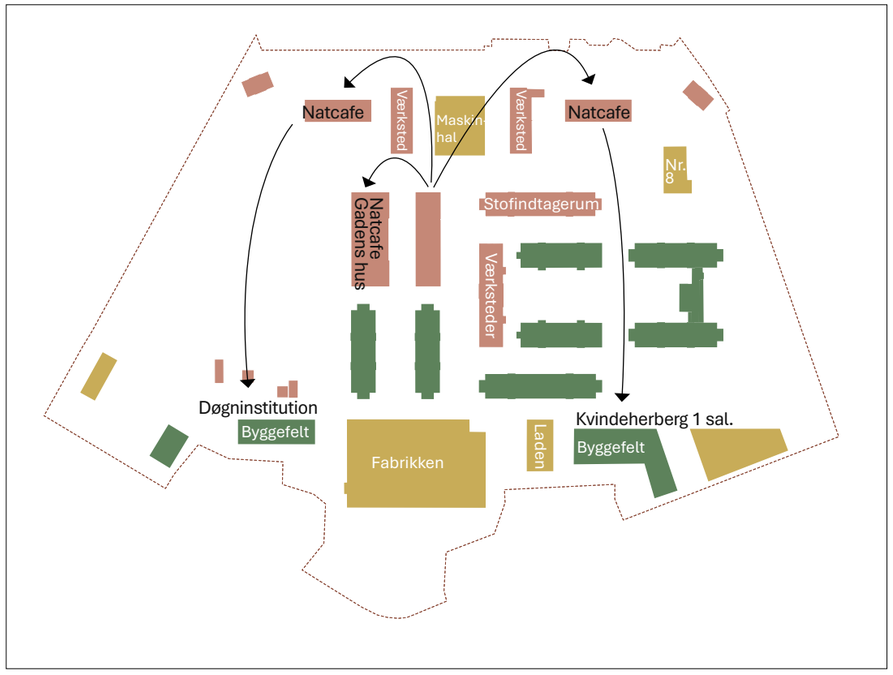

Det nære
Her placeres funktioner, der kræver en høj grad af skærmning. Den nære zone er karakteriseret ved beboelse og derfor prioriteres funktioner, der indbyder til ro, og som er henvendt til de, som "bor" her. Ophold sker i mindre lommer og med overblik over området.

Det Sundholmske
Her placeres funktioner, der primært henvender sig til Sundholmsborgere. Den fælles zone er karakteriseret ved aktivitet, arbejde og produktion. Ophold sker i større fristeder med plads til flere.

Det bymæssige
Her placeres funktioner, der henvender sig til kvarteret og Sundholm. Byzonen er karakteriseret af større grad af åbenhed og sambrug af byrummene.

Klog placering

Boligfunktioner
Funktioner med aktiviteter for Sundholm
Kultur og sport

Sundholm præges i dag af uderum med udflydende belægninger, lukkede funktioner, sløret arkitektur, parkeringstunge byrum, ingen opholdszoner og manglende zoneinddeling.

Sundholms Allé ligger centralt i kvarteret og rummer potentialet til at udvikle sig til en lokal gade med liv og aktiviteter målrettet Sundholms borgere.

Alléen skal være et sted, man aktivt kan opsøge – med lys fra værkstederne, aktivitet og mennesker til stede gennem store dele af dagen – og dermed bidrage til øget tryghed i området.

Med aktive stueetager og rolige kantzoner skal alléen invitere til både deltagelse og mindre ophold, hvad enten man ønsker at engagere sig i værkstedernes aktiviteter eller blot se se hvad der foregår.

03_Grønt kvarter

Strategi nr. 3 - Grønt kvarter - handler om at erstatte de mange belagte arealer med natur og give hele Sundholm et grønt løft.

- Landskabet skal bruges til at dæmpe støj og skabe et godt mikroklima.
- Naturens sanselige elementer - dufte, lyde og farver - skal bidrage med terapeutiske kvaliteter.
- Landskabet skal bruges rumligt til at skærme, give identitet, opdele og være bufferzone.
- Landskabet skal bidrage til byens biodiversitet og lokal håndtering af overfladevand.
- Landskabet skal være driftsvenligt.

Stemmer fra Sundholm

"Der bliver jo faktisk passet på roserne. Måske skal vi væk fra strategien om at alt skal være så clean som muligt, så det er nemt at rydde op."
(Medarbejder aktivitetscenter Sundholm)

Fra belagte og udflydende udearealer

Sundholm har i dag høj belægningsgrad med forskellige usammenhængende belægninger i dårlig kvalitet, som gør forbindelser og hierarki svært aflæseligt.

Til tydelig grøn grundstruktur

Kvarteret skal gå fra belagt til landskabeligt. En grøn struktur zoneinddeler kvarteret i forskellige og sanselige gade-, bolig- og byrum.

Udflydende brede gaderum med stor grad af parkering og køreareal. Hækkene svækker overblikket og øger utrygheden.

Havegaden er udpræget grøn og rolig med et ensrettet gadeforløb. Begrønnede stueetager og grønne kantzoner indrammer rolige udearealer ved boligerne.

Lave plantebede og opstammede træer indrammer små opholdszoner samtidig med, at det er nemt at overskue, hvem man vil møde på sin vej.

Belægning og beplantning gør det tydeligt, hvad der er gaderum, aktivitetsfyldt byrum eller roligt have- og boligrum.

04_Plads til forskellighed

Strategi nr. 4 - Plads til forskellighed - handler om at udstyre Sundholm med en stor variation af trygge og veldefinerede aktivitets- og opholdssteder.

- Planen introducerer fire torskellige typer opholds- og aktivitetszoner.
- Zonerne er placeret mest attraktivt i forhold til sol og vind.
- Opholdszoner placeres, hvor der så vidt muligt er øjne på gaden.
- Opholds- og aktivitetszonerne placeres i respekt for den overordnede zonering, så der er roligt i de bolignære zoner og mere liv i de bynære zoner.
- Alle opholds- og aktivitetszoner designes med fokus på sikkerhed og tryghed (flere adgangsveje og gode oversigtsforhold).
- I forbindelse med Fristeder - de lidt større sociale opholdszoner - etableres pissoir og overdækning.

Stemmer fra Sundholm

”Os fra kvindeherberget sidder altid her [peger ud af vinduet] fordi det er væk fra mændene og personalet kan altid se os”

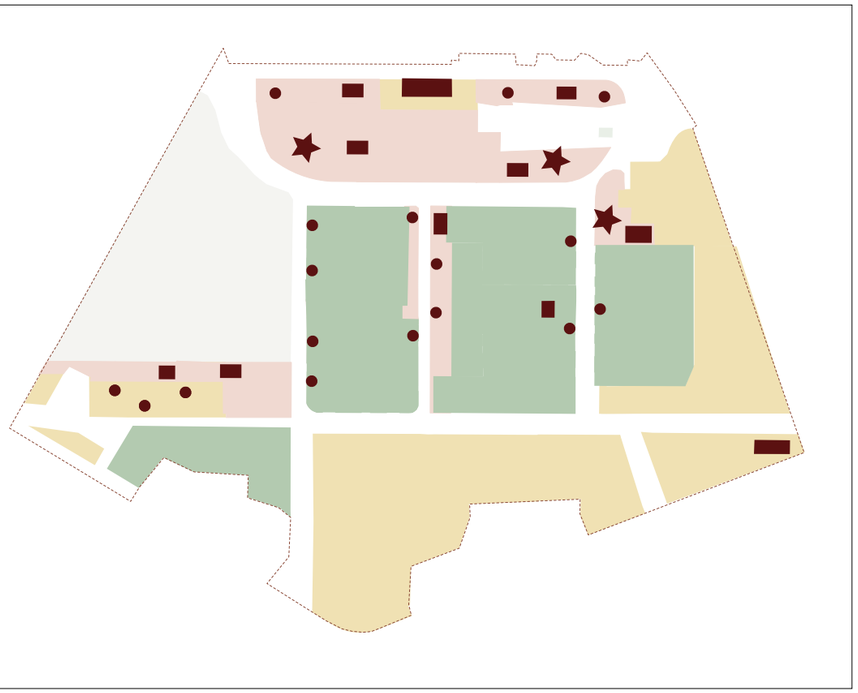
”Overdækning er vigtigt. Når det regner og man står i porten er det utrygt at gå igennem porten.” (Beboer herberget)

“Jeg synes, der mangler mere tydelige steder til aktivitet. Jeg synes, vi gemmer os lidt inde i bygningen.” (Medarbejder i aktivitetscentret)

Eksisterende ophold

Differentierede ophold

Eksisterende ophold

Fristeder med overdækning

Små ophold 1-2 personer

Sport og bevægelse

Sundholm tilbyder i dag ikke trygge og værdige steder til ophold. Meget ophold koncentreres ved Brigadeporten. Det skaber en utryg overgang med mange konflikter og udrykninger fra politiet.

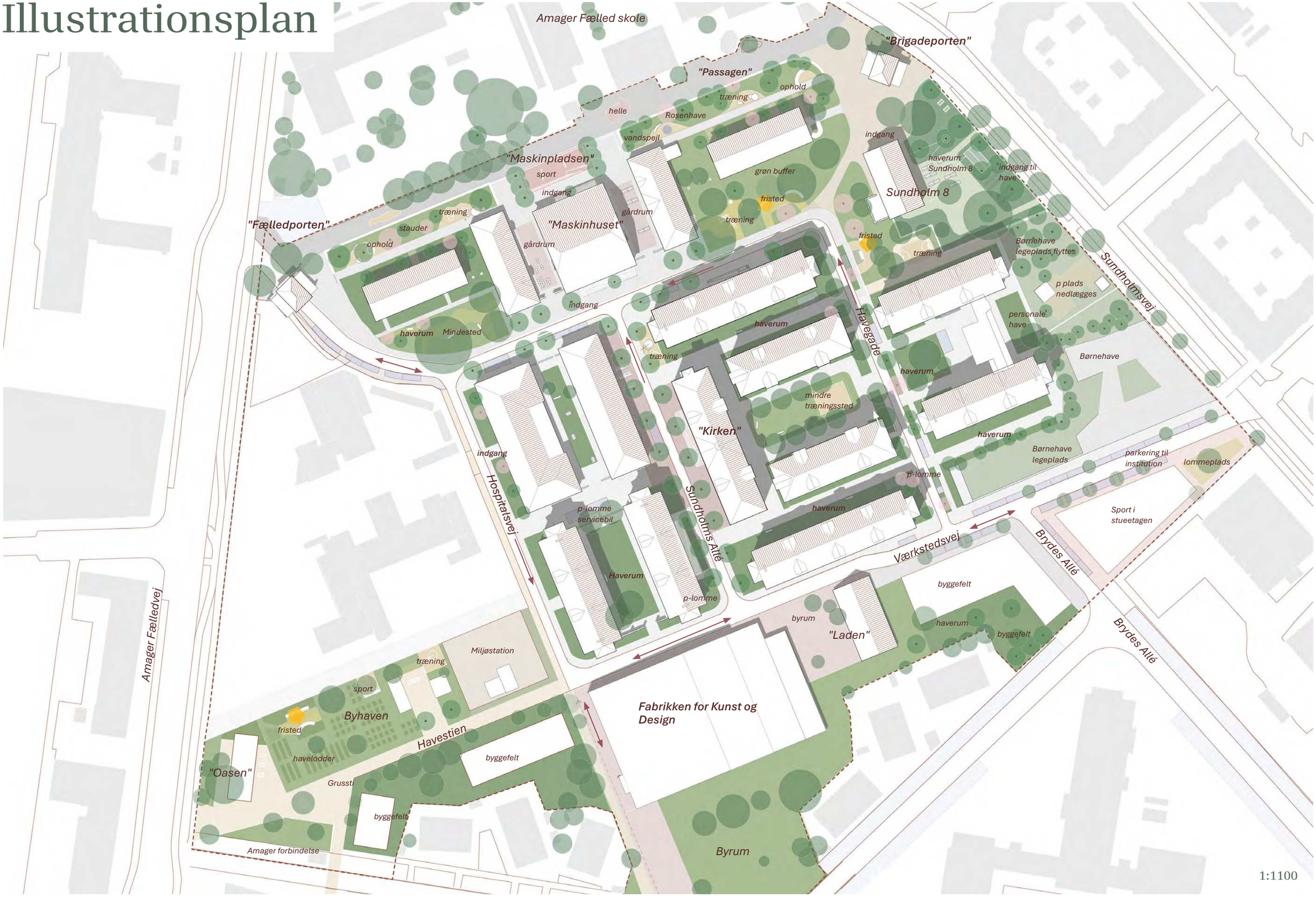
Fristeder med overdækkede opholdsmuligheder placeres væk fra hovedforbindelserne, så de enten kan opsøges aktivt eller passeres trygt. Med kunst og referencer til Sundholms historie – eksempelvis kirketårnet – kan fristederne markeres tydeligere og løftes til særlige, værdige steder i landskabet.

“Cigaren på Kofoed Skole er god, fordi der er lidt overdækning, men den er åben hele vejen rundt, og man kan se ud fra alle vinkler. Den er flot, så den bliver ikke ødelagt. Kan man forestille sig noget lignende.” (Sundholmsborger)

3 års perspektiv

Etablering af nye værdige udearealer

Illustrationsplan

Designprincipper

Tydeligt byrumshieraki

Sundholms hovedforbindelser skal have visuelt overblik, fremstå tydelige og i høj kvalitet i tråd med Københavns DNA, så området opleves som en del af København.

Visuelt overblik over og under

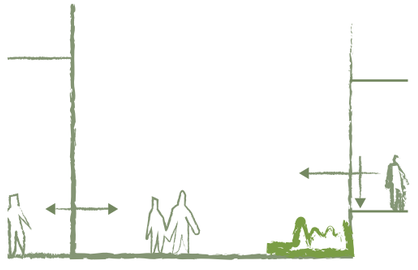
Beplantning og øvrigt byrumsinventar må ikke skjule for frit udsyn, og skal derfor enten være lavt eller højt.

Grønt som zoneinddeling, buffer og akustisk regulerende

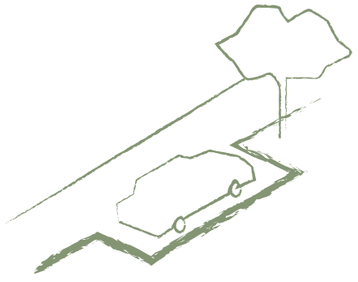
Beplantning indtænkes i hele Sundholm som zoneindeling, bufferzone og akustisk regulerende element og skal understøtte bio- og faunadiversitet og sanselighed.

Øjne på gaden

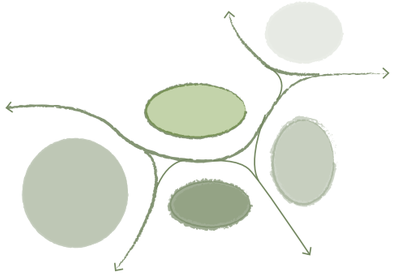
Øjne på gaden er en blød måde at skabe tryghed i bydelen. Hvor det er muligt flyttes aktivitet til stueetagen og der skabes mest mulig visuel sammenhæng mellem inde og ude.

Øremærket parkering

Parkeringen indskrænkes til parkeringslommer med parkering øremærket til ansatte, institutioner og tjenestebiler.

Differentiering

Mange forskellige og mindre opholdssteder spreder livet og skaber mulighed for både at deltage eller trække sig.

Mindre ophold for få

Mindre ophold med bænke i rolige grønne lommer skaber plads til ophold for få.

Fristeder med læ og ly

Fristeder med delvis overdækning og læ skaber mødesteder for gadens folk på tværs af sæsonen. Fristederne lægges fri af hovedforbindelserne.

INFRASTRUKTUR

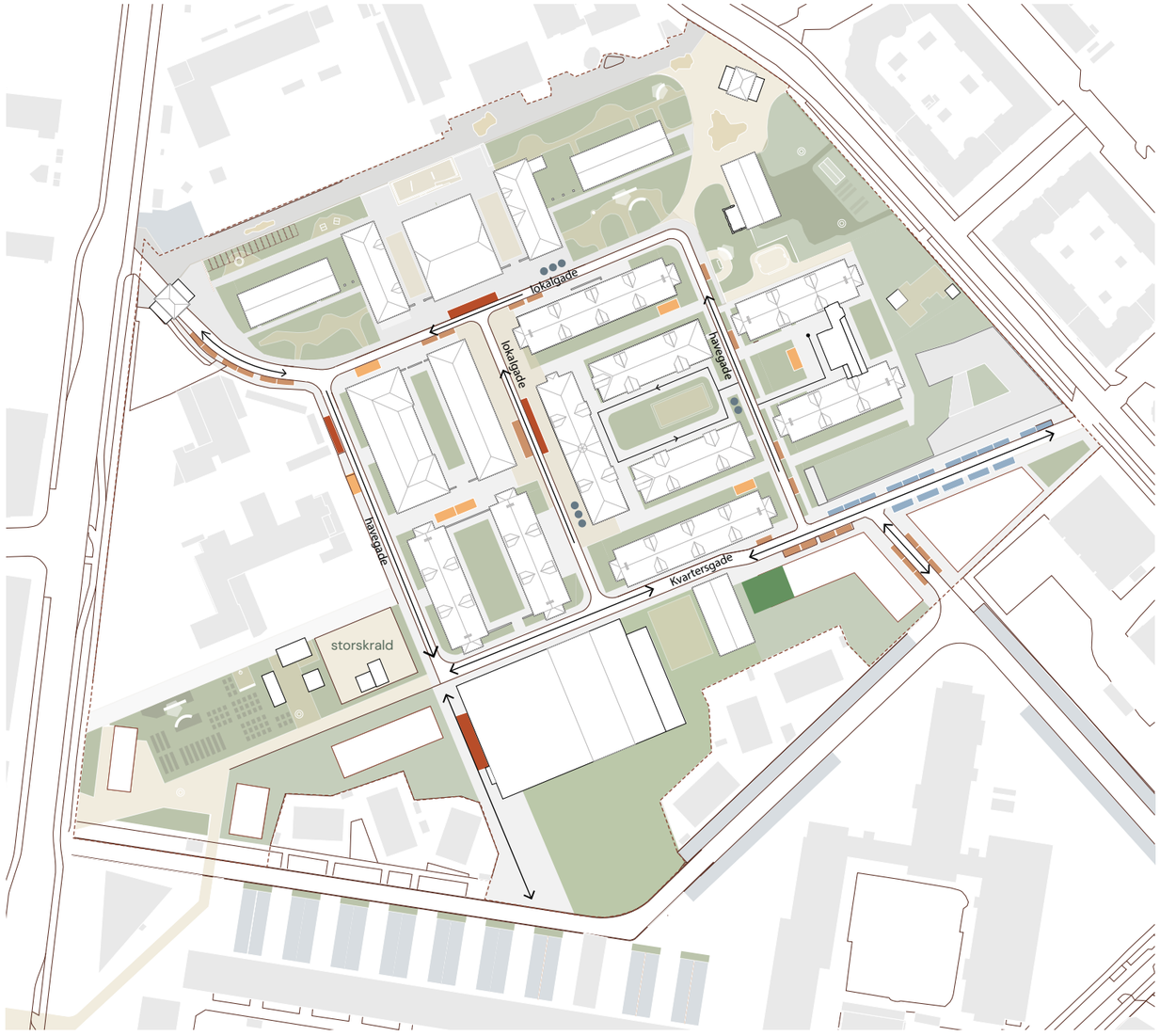
Fremtidens Sundholm er koblet bedre på byen gennem trygge forbindelser, klare overgange og et nyt indre rumligt og trafikalt hierarki med overskuelighed, tryghed og fællesskab som kerne.

At skabe tydelige hovedforbindelser og åbninger til byen handler ikke kun om fysisk adgang, men også om at føle sig som en del af samfundet.

- Med afsæt i Sundholms historiske struktur introduceres en struktur, hvor hovedforbindelser og byrum er tydeligt aflæselige.
- Vejrummene ensrettes og smalles ind.
- Tydelige ganglinier på begge sider af vejen skaber overblik og zonedeler gaderummet.
- Brosten anviser lav hastighed for bilister.
- Parkering øremærkes til ansatte, arbejdsbiler og korttidsparkering til daginstitution, så det kun er biler med ærinde i Sundholm, der parkerer i Sundholm.
- Skolebørn, der er bosat i Hørgården, bevæger sig igennem Sundholm for at komme til Amager Fælled Skole, og der er brug for at styrke trygheden både for besøgende og Sundholms borgere.
- En gennemgående cykel- og gangforbindelse med lav hastighed langs kanten af området forbinder Amager og tænkes sammen med Infrastrukturprojektet i Hørgården samt Trafik- og byrumsplan Amager.

Sundholms stemmer

"Skralde og cykelskure skaber blinde vinkler. Cykelskurene er utrygge og bliver ikke benyttet fra kl. 16.00. Da tager man cyklen med indenfor"
(Medarbejder Sundholm)

Skure fjernes som udgangspunkt og erstattes med mollokker til renovation.
Cykelparkering har mulighed for at låse cykel fast ved stativer ved indgange mens cykelparkering i skur placeres i kanten for tryghed.

Trafikstruktur

Parkeringspladser i plan 49 stk.

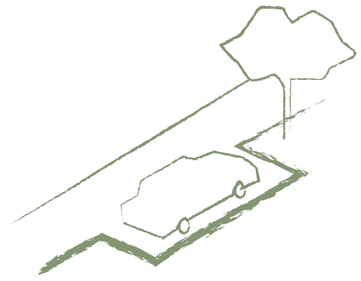
- Parkering til Sundholms tjenestebiler 27 stk
- Parkering til handikapbusser 5 stk
- Korttidsparkering til sport og institution 17 stk
- Varelevering
- Cykelparkeringsanlæg samlet
- Molokker / renovation

Tydeligt byrumshieraki

Sundholms hovedforbindelser skal have visuelt overblik, fremstå tydelige og i høj kvalitet i tråd med Københavns DNA, så området opleves som en del af København.

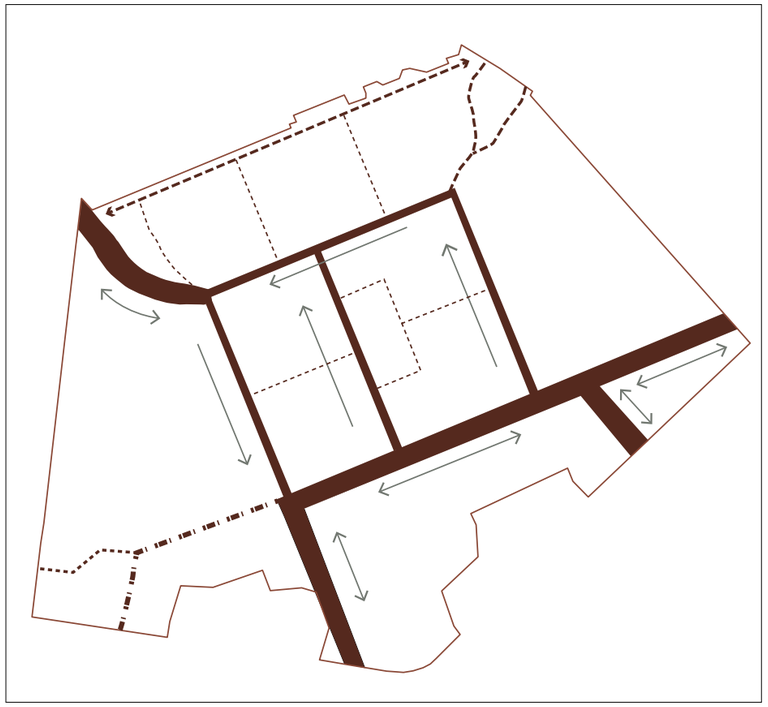
Øremærket parkering

Parkeringen indskrænkes til parkeringslommer med parkering øremærket til ansatte, institutioner og tjenestebiler.

Vejrumshieraki

Vejrumshierarki

Hovedforbindelser gående
Lokale forbindelser
Cykel og gang forbindelse
Ensrettet gadeforløb
dobbeltrettet gadeforløb

Sundholm skal gå fra isoleret til forbundet med tydelige forbindelser og kvalitetsfyldte gaderum, der gør det trygt at færdes i og igennem Sundholm.
I Sundholms kerne ensrettes vejrummene for at skabe ro og gaderum der prioriterer gående.

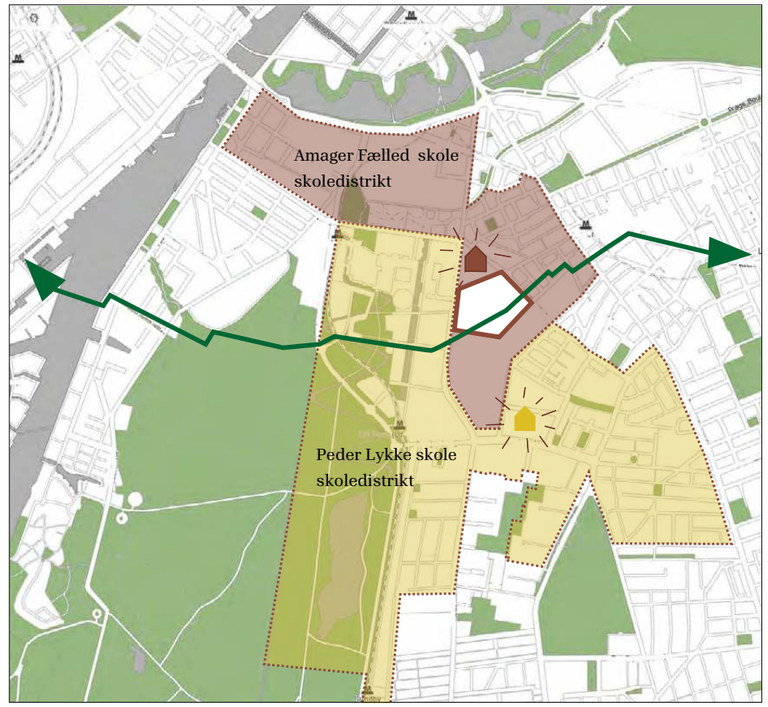
Vejrumstyper

Lokalgade
Havegade
kvartersgader

Sundholms vejrum differentieres, så det er tydeligt, hvilken zone man går igennem.

Amagerforbindelse / skoledistrikter

Peder Lykke skolen
Amager Fælled skole

Sundholm ligger som gennemgangsområde for de to skoledistrikter til Peder Lykke Skole og Amagerfælled Skole.
Forbindelser igennem området er i dag utrygge og svære at afkode. Med de nye forstærkede koblinger til byen er der mulighed for lav hastigheds cykel/ gang forbindelse igennem Amager i kanten af området tænkt sammen med Infrastrukturprojektet i Hørgården samt Trafik- og byrumsplan Amager.

Eksisterende forhold

01-2 Slidte betonfliser, SF sten og asfalt belægninger.

Københavner DNA

01 .Klassisk belægningsmotiv med chausséeller mosaik bord 02. Københavner bænke (GH form) 03. Jetbrændte, savede sten for tilgængelighed. 04. Grusbelægning.

Renovation

Molokker erstatter skraldeskure.

Havegade

Den nære zone

Den nære zone skaber rolige og grønne udearealer omkring boliger og følsomme funktioner. Vejrummet smalles ind og ensrettes og giver plads til at mest muligt grønt omkring bygningerne og op af stueetagefacaderne for at skabe rolige haverum. Beplantingen varierer gennem året og regulerer rummene akustisk med mange, mindre zoner til ophold og pause for beboerne.

1:250 Snit have gade

1:300 Planudsnit

Udflydende brede gaderum med stor grad af parkering og køreareal. Hækkene svækker overblikket og øger utrygheden.

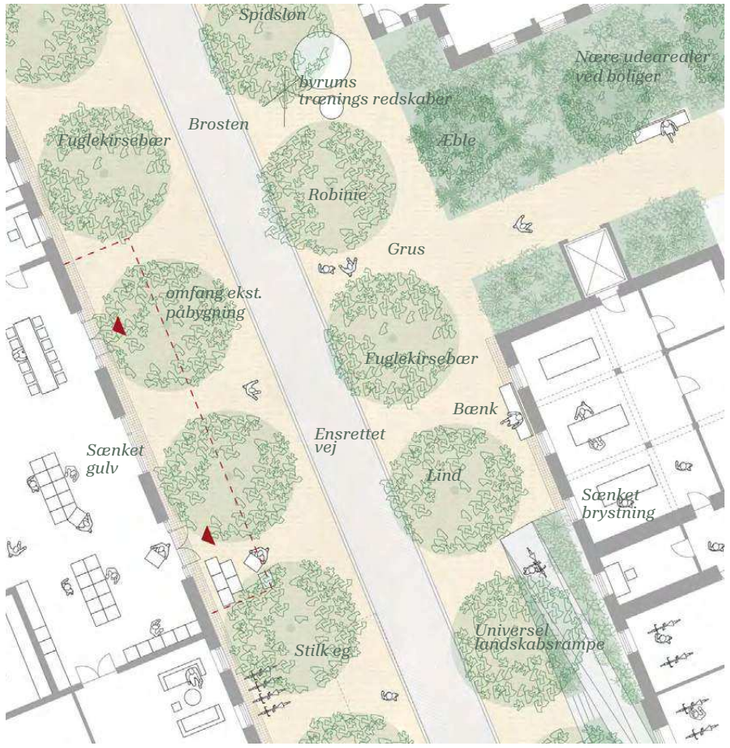
Lokalgade

Den Sundholmske zone

Den lokale zone omkranser de centrale bygninger og gaden nord syd. Den lokale Sundholms Allé trækker tråde til den historiske allé og livet i produktionsbygningerne, der alle har ekstra rumhøjde og ekstra detaljering ift. boligbygningerne. Med få greb kan bygningerne åbnes op og understøtte et mere synligt og skabende Sundholm målrettet Sundholms borgere.

1:300 Snit Sundholms Allé. Alléen indrammer det lokale gaderum

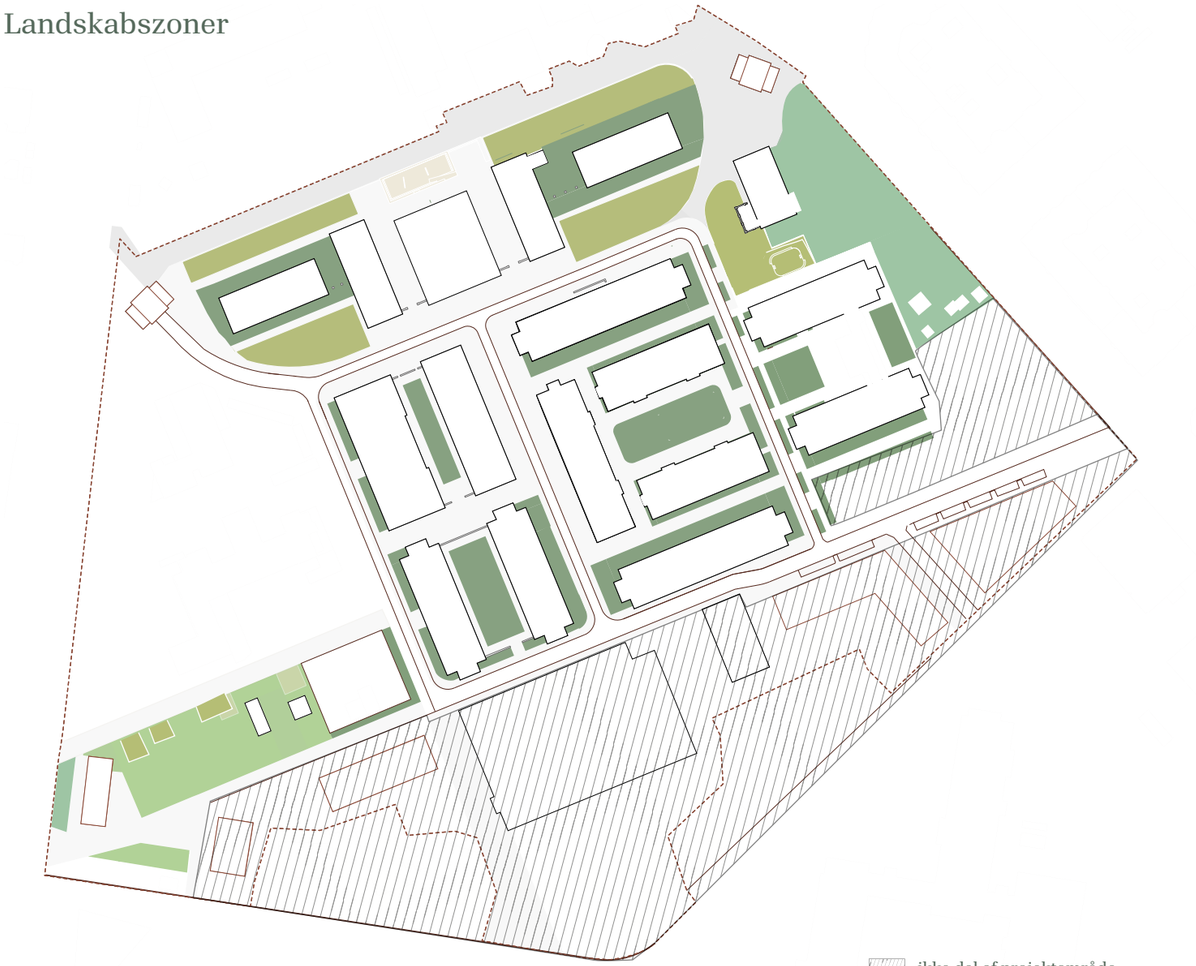

Lukkede facader, slidte udearealer og parkering overalt.

Landskab

Landskabszoner

ikke del af projektområde

Landskab som terapeutisk element og bufferzone ved boliger og sårbare funktioner

Foto GH form

Fælles
Landskab som rumskaber i zoner med ophold og aktiviteter

Dyrkning i byhave

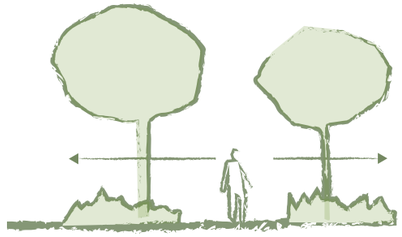

Foto: Østergro

Kulturhaver

Visuelt overblik over og under

Beplantning og øvrigt byrumsinventar må ikke skjule for frit udsyn, og skal derfor enten være lavt eller højt.

Grønt som zoneinddeling, buffer og akustisk regulerende

Beplantning indtænkes i hele Sundholm som zoneindeling, bufferzone og akustisk regulerende element og skal understøtte bio- og faunadiversitet og sanselighed.

Beplantning

Drift

Udearealerne struktureres med robuste bunddækkende staudebede og varierede landskabsrum, som kan trives uden høj drift.

- Let drift /træer og robuste staudebede/ allé
- Rosenhave
- Byhaven

Mit uderum

Driften, der også i dag varetages af Sundholms beboere, kan tænkes ind i fleksible omskiftelige zoner, som kan drives af en eller flere, med eksempelvis høns eller dyrkning.

- Dyrkning, bistader og dyrehold

Hønsehold

Bistader

Felter med etårige blomster

Væksthuse

Krukker

Dyrkning i eget højbed

Driftsgrader

Årligt — 2-3 gange årligt — Ugenligt — Dagligt

Grønne facader

Stedsegrøn bunddække

Robuste staudebede

Rosenbede

Dyrkning/afgrøder

Dyrehold

Bevaring og brandredning

Brandveje

Brandveje indtænkes som stier i haverummene

Bredredning stige (under 3 etager)

Brandredning over 10.8 m.

Træer

Nye træer

Eksisterende træer

Eksempler på nye træsorter

01. Paradisæbletræ 02.Tretorn 03. Fuglekirsebær 04. Stilkeg 05. Robinie
06. Æbletræer 07.Ask. 08. Bærmispel.

Skure og højt inventar skaber udtryghed og blinde vinkler

Planen for udearealer bevarer alle bevaringsværdige træer ved at lægge et indsnævret vejtracé inden for det eksisterende vejforløb.

Alléen etableres på ny med blandede træsorter.

Der lægges vægt på stor variation i træsorter for fremtidssikrede og biodiverse uderum med blomstrende, frugtbærende træer og træer med let løvet krone.

Stemmer fra Sundholm

”Det må gerne være lidt pænt at komme hjem til” (beboer herberget)

“Det er mig der ordner og gør pænt i byhaven. Det skal se pænt ud”
(Frijobber i aktivitetscenteret)

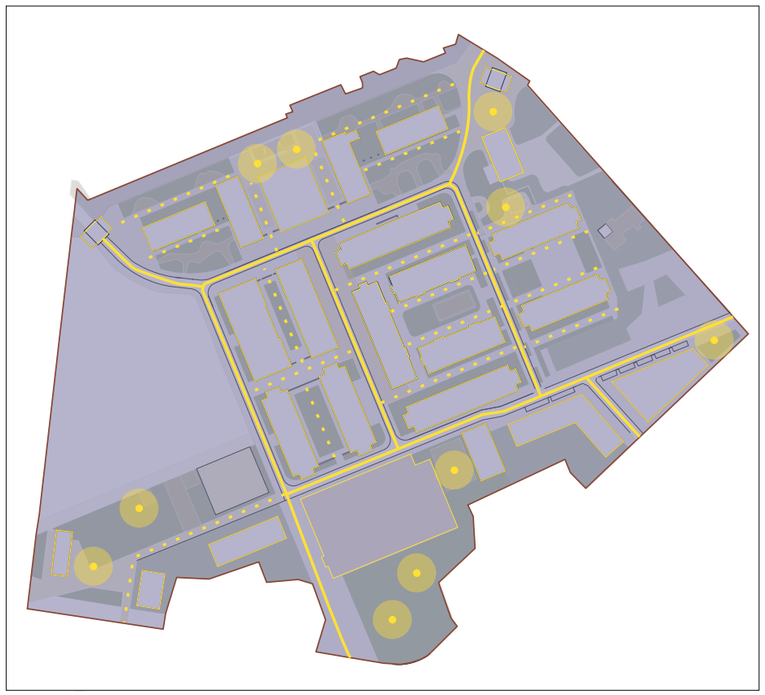

De bolignære udearealer som før ikke tilhørte nogen omdannes til steder med mulighed for mindre ophold og tilhørsforhold.

Med påbygninger er der mulighed for bedre relation mellem ude og inde også for sårbare beboere.

Belysning

Belysningstyper

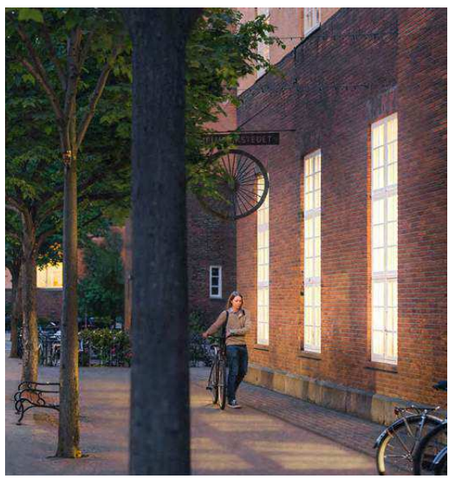

Ved hovedforbindelser etableres hængt grundbelysning mens, der på pladsrum kan skabes forskelligtartede oplevelser. På bygningerne etableres facadebelysning.

- Grundbelysning
- Mindre hængte lamper
- Master
- Facadebelysning

01. Gennemgående grundbelysning med KBH lamper i vejrum og mindre hængte lamper i gårdrum

02. lys i vinduer.

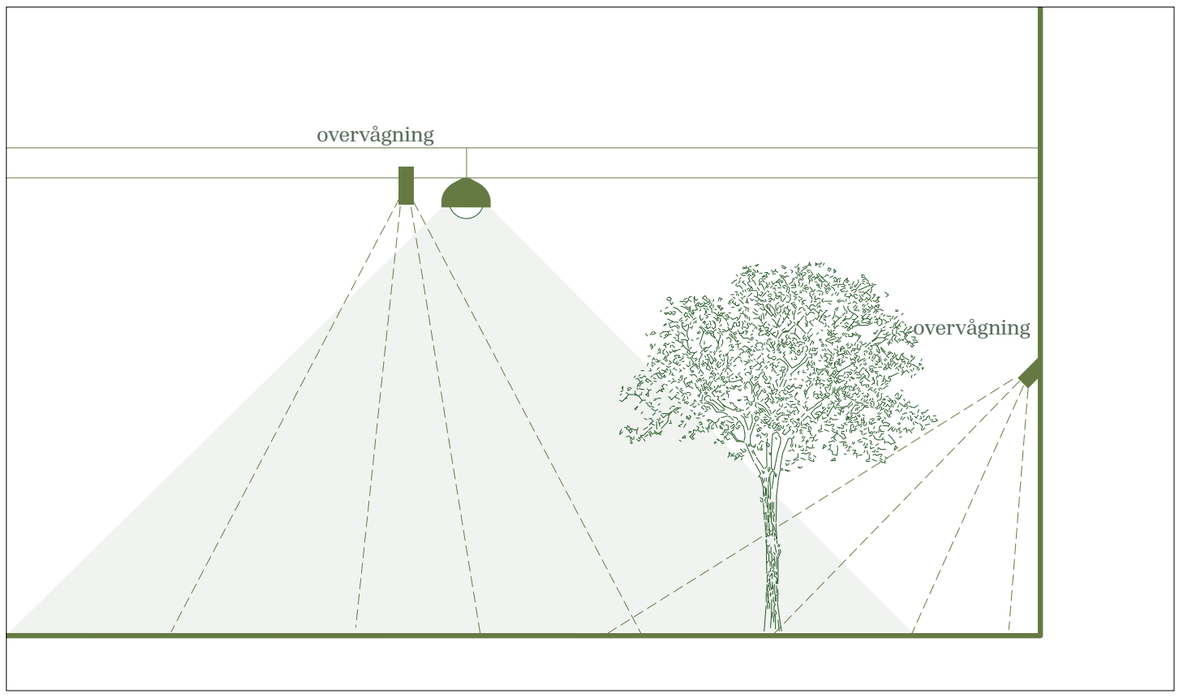
03. Lamper markerer indgange

05. Master ved byrum med særlige funktioner. Foto Bogl.

Overvågning

Principsnit træer og lys og overvågning

Overvågning etableres på gadehængt belysning, samt på facader i en højde, så der er udsyn under trækroner.

PROGRAMMERING

Sundholms få ophold til mange mennesker kan skabe spændinger, når forskellige brugergrupper mødes. Både brugere, personale og øvrige aktører savner veldefinerede, trygge uderum, flere afskærmede zoner, tydeligt definerede steder til ro, til aktivitet og steder, hvor man kan samles om noget meningsfuldt.

- **Der indtænkes mange og forskelligtartede opholds- og aktivitetszoner i Sundholm som modsvar på de få opholdssteder der er i dag, som samler mange mennesker med konflikt og utryghed som konsekvens.**
- **Der skal indtænkes ophold med "øjne på" fra personalet. Særligt til ophold for kvinder på Sundholm, som er ekstra udsatte.**

Sundholms stemmer

"Overdækning er vigtigt. Når det regner og man står i porten er det utrygt at gå igennem porten."
(Beboer herberget)

"Toiletforholdene i dag er en katastrofe. Der er behov for toiletter ift. målet om værdighed."
(SAND hjemløseorganisation)

Mange og varierede ophold og aktiviteter

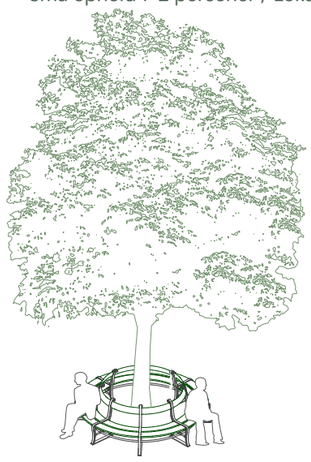

Sport og bevægelse

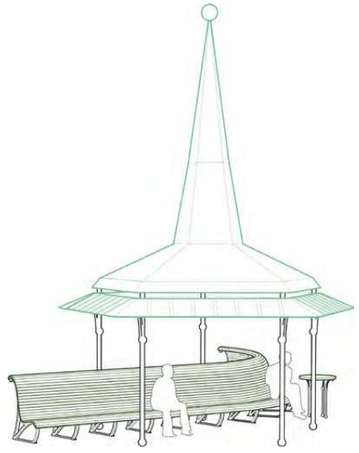
Små ophold 1-2 personer / Boligzonen

Små ophold 1-2 personer / Lokalzonen

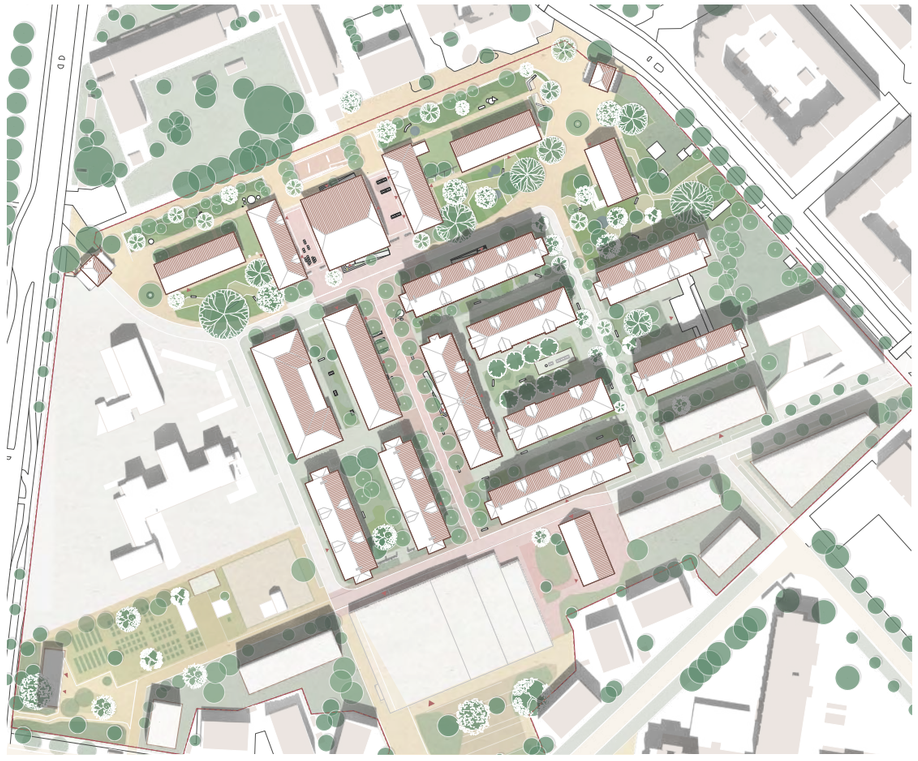
Fristeder med overdækning / Lokalzonen

Solforhold

Juni 7.00

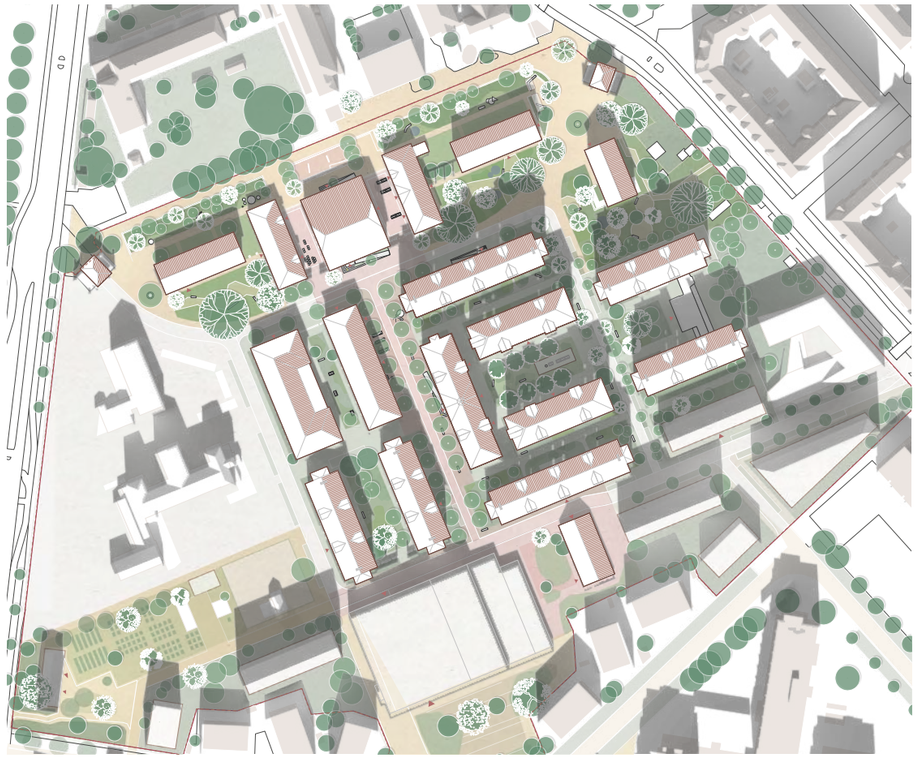
Juni 12.00

Stemmer fra Sundholm

"Hver dag skal vi rejse skraldespandene, som er blevet væltet og flyttet. Det er irriterende, men det er jo bare et tegn på at der mangler steder at sidde (de bliver brugt som bænke) og man gerne vil sidde i solen. Måske vi bare skal have nogle flere steder at sidde."
(Medarbejder aktivitetscenteret)

Juni 18.00

Marts 12.00

Ophold og aktivitetssteder

1:500 Planudsnit

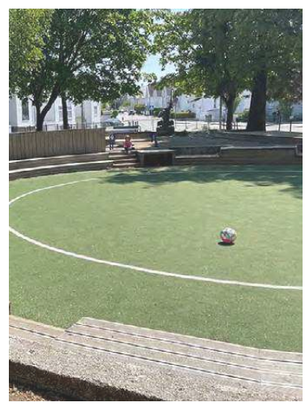

01. Ophold med læ og rumlig opdeling med højt ryglæn. *Foto GH form*
02. Små ophold i landskabslommer

03. Pissoir nær fristeder
04. Kofoed Skole. Cigaren fungerer som ophold i ly og læ

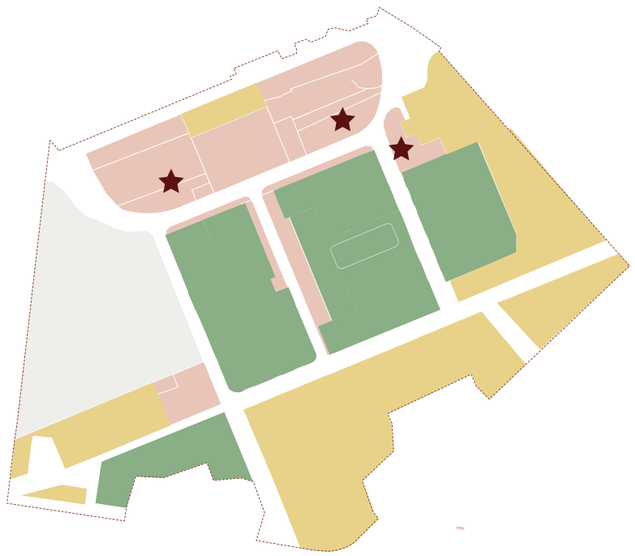
05. Større men overskuelige steder til fælles sport
06. Mindre zoner med individuel bevægelse

Fristeder

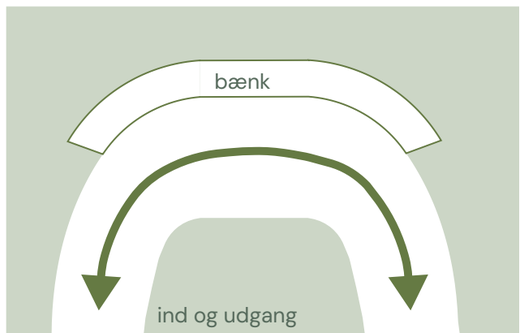
Fristeder er sociale opholdszoner, hvor Sundholmsborgerne kan samles i lidt større grupper. Visionsplanen foreslår tre forskellige placeringer. Den præcise udformning er afgørende for oplevelsen af tryghed og værdighed.

Fristederne er designet ud fra følgende designprincipper:

- Flere adgangsveje og ingen blindgyder.
- Kun ophold på den ene side af gangzoner
- Mindre overdækning til ly for regn
- Nærhed til pissoir eller toilet
- Undgå bænke med front mod gangzoner
- Affaldsløsning inkl. askebæger
- Fastmonteret byrumsinventar
- Belysning
- Bufferzone til offentligt fortov
- Æstetisk kvalitet (kunst, identitet, materialer)
- Driftsvenligt design
- vandpost

Fristeder

Principdiagram for Fristeder

Ankomst i dag

Byrum ved Amager Fælled Skole

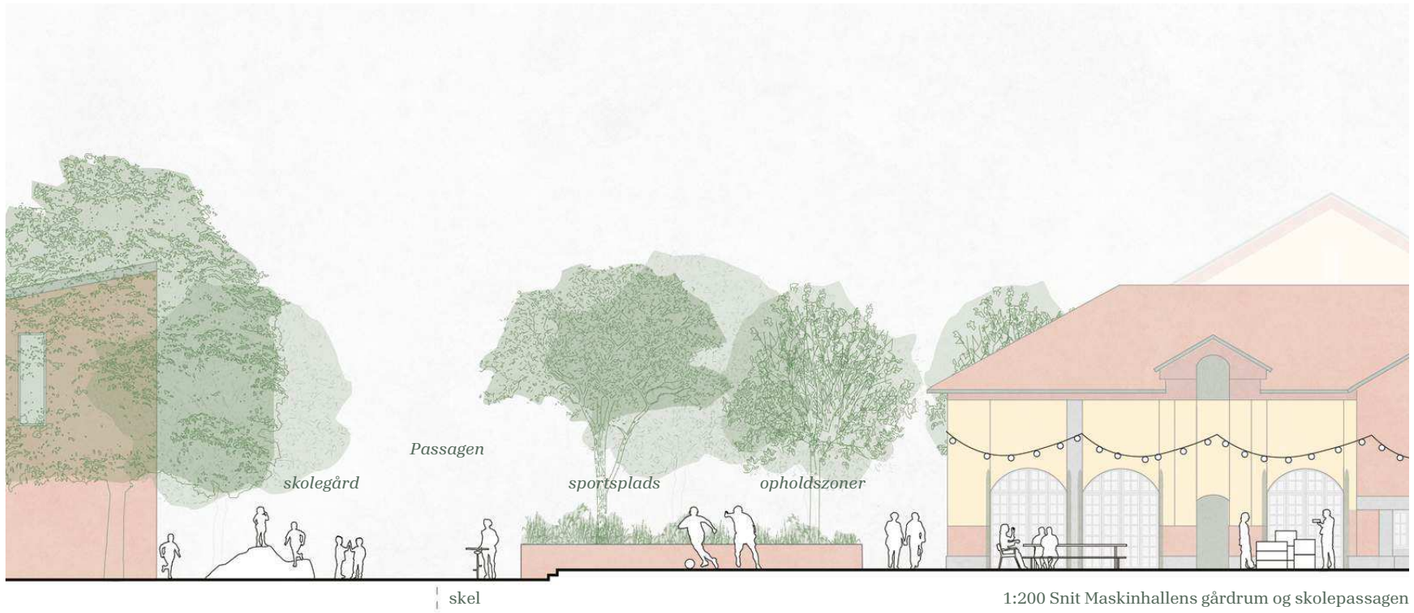
Udearealerne omkring Maskinhallen er særligt begunstigede af de lavere smukke bygninger og gode solforhold. Maskinhallens betydning som dynamo for kultur og liv gives her ekstra kraft ved at vise muligheden for at åbne bygningen op både mod Sundholm og ud mod Maskinhalspladsen.

Den tværgående passage syd for skolen bliver en vigtig gangsti, som kobler Amagerfælledvej og Sundholmsvej. Passagen indrettes som aktivt byrum med indgang til Maskinhuset og visuel forbindelse til Sundholmsvej.

En landskabskantning mod Sundholm med hævede plantebede skaber beskyttede opholdszoner med mulighed for vandhuller, frugtbærende træer og at reetablere den historiske rosenhave.

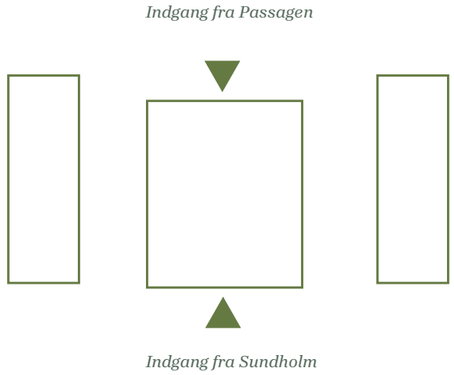

1:200 Snit Maskinhallens gårdrum og skolepassagen

Åbning af Maskinhuset

Den bymæssige zone

Indgang fra begge sider af Maskinhallen muliggør at der kan afholdes store arrangementer uden at være til gene for Sundholms beboere.

Eksisterende forhold

1:250 Planudsnit

Indgang til Maskinhuset fra nord, skolesiden, hvor et fleksibelt pladsrum giver plads til aktivitet såsom boldspil, loppemarked eller teater.

En landskabelig trappe med rampe skaber universel adgang til bygningen.

DESIGNMANUAL

Sundholm er både et kvarter i København og noget helt for sig. Den dobbelthed vil vi gerne dyrke. Vi tror den rummer nøglen til, at brugerne på Sundholm både vil føle sig indlemmet i det store fællesskab og samtidigt blive anerkendt – og måske endda føle stolthed over at være en del af noget særligt.

Som en del af København skal Sundholm naturligt kobles til det københavnske byrum gennem genkendelige elementer som københavnerbænken, københavnerlampen og klassiske belægningsmotiver. Disse elementer hjælper besøgende med at aflæse, hvad der er offentligt, og hvad der er privat. Samtidig skal man ikke være i tvivl om, at man befinder sig i kvarteret Sundholm. Derfor suppleres de københavnske greb med særegne lokale elementer, der trækker tråde tilbage til stedets historie – eksempelvis dyrkning og rosenbuske, en gennemgående farveskala som kan udfoldes i de forskelligtartede byrum, specifik skiltning, små haver mm.

Skiltning kan i både form og materialitet tage afsæt i Sundholms historie og være med til at fortælle stedets kulturarv.

Københavnsk identitet

Københavnske kvalitetsrum

Københavnerlampe

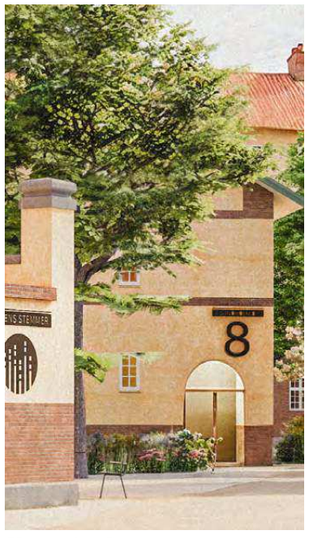

Københavnerbænk. Foto GH form

Historiske fortælling som en del af byrummet

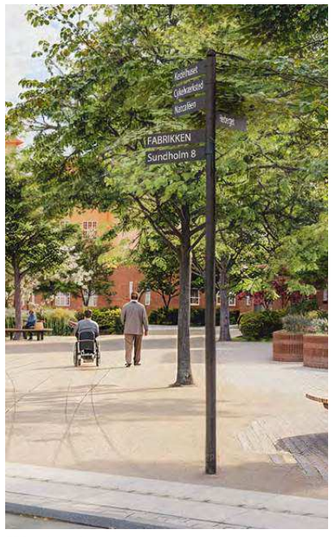
Sundholmsk identitet

Udarbejde Sundholms grafiske identitet

Historisk skiltning af historiske funktioner på Sundholm

Wayfinding

Fremhæve særlige detaljer

Farveskala Sundholm

Særlig skiltning af særlige funktioner

Billedfortællinger på facader Sundholm

Spor i belægninger
Gadens Stemmer. Foto Lasse Mejlvang

Kunst

Kunst skal tænkes aktivt ind som en del af det fysiske løft af Sundholm. Kunststrategien for Sønderbro peger på betydningen af kunst til at skabe glæde, værdighed og tryghed i kvarteret. Strategien foreslår, at en del af belysningen i Sundholm med fordel kan have karakter af lyskunst. Det kan både styrke identiteten og bidrage til øget tryghed i aftentimerne.

Ved fristederne kan kunst bruges til at gøre stederne noget særligt og Sundholmsk. Overdækningen kan med fordel have karakter som noget særligt og i sit udtryk pege på umage og omsorg.

Primære indgange til de forskellige bygninger kan tydeliggøres med kunst, ved at arbejde med skiltning og lys. Skiltning kan i både form og materialitet tage afsæt i Sundholms historie og være med til at fortælle stedets kulturarv.

Med inspiration fra en række kunstprojekter i samarbejde med socialt udsatte foreslår vi videre, at Brigadeporten udvikles som et udstillings- og formidlingsvindue til Sundholm og livet som udsat. Det kan være i form af små udstillinger, lydfortællinger eller fotografiske portrætter, som giver indblik i liv, historie og hverdagsoplevelser fra Sundholm.

Stemmer fra Sundholm

”Alt skal være praktisk og have en funktion på Sundholm i dag. Kan man ikke lave noget, der bare er pænt eller uden funktion.”” (Hjemløseorganisationen SAND)

Særlig belysning ved indgange

Lyskunst. Vollmond
Foto af Anders Sune Berg

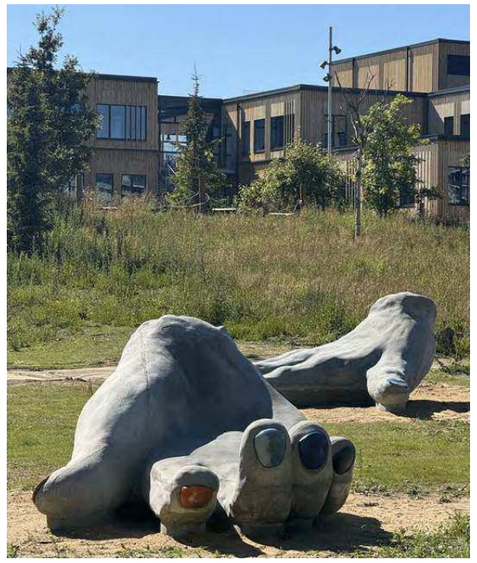
Lyskunst. 1:1 landskab

Lyskunst. AVPD

Fristeder. Foto Koefod Skole

Byrumskunst. VEGA og Julie Stavad

Udstilling i Brigadeporten

Mindested

Livstræer - udpegning af historiske træer

Kunstprojekt med hjemløse i Aalborg
De rodløse Simone Kjølby Christensen

Belægningskunst

Mindre åbningstræk

Øjne på gaden

Stemmer fra Sundholm

“Det vil hjælpe os, hvis brystningen blev sænket, så vi kan følge med i hvad der sker på gaden og melde det eller hjælpe. Det er ikke muligt i dag uden at gå udenfor”
(Leder stofindtagelsesum Sundholm)

”Os fra kvindeherberget sidder altid her [Trappen ved plejecenteret] fordi det er væk fra mændene og personalet kan altid se os”
(Beboer kvindeherberget)

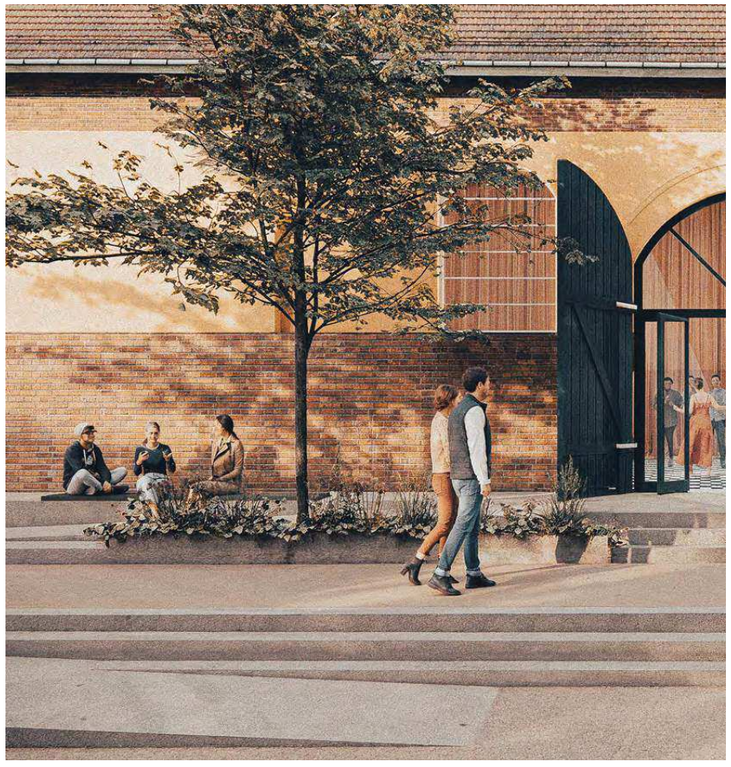
Påbygning
Ved at påbygge mindre vinterhaver kan der skabes rum som kobler inde med ude med lavere brystning end de eksisterende bygninger

Sænket brystning
Sænkede brystninger kan skabe visuelt fobindelser hvor dette er muligt.

Niveaufri adgange/særlige steder
Ved at sænke gulvet og opnå niveaufri adgang kan bygningernes liv koble sig til gaderummet. Sundholms brugere har særligt behov for en universelt tilgængelig bydel.

Tilgængelighed
Niveaufri adgange etableres som landskabselement med ophold i tråd med de historiske bygningers detaljer og tyngde.

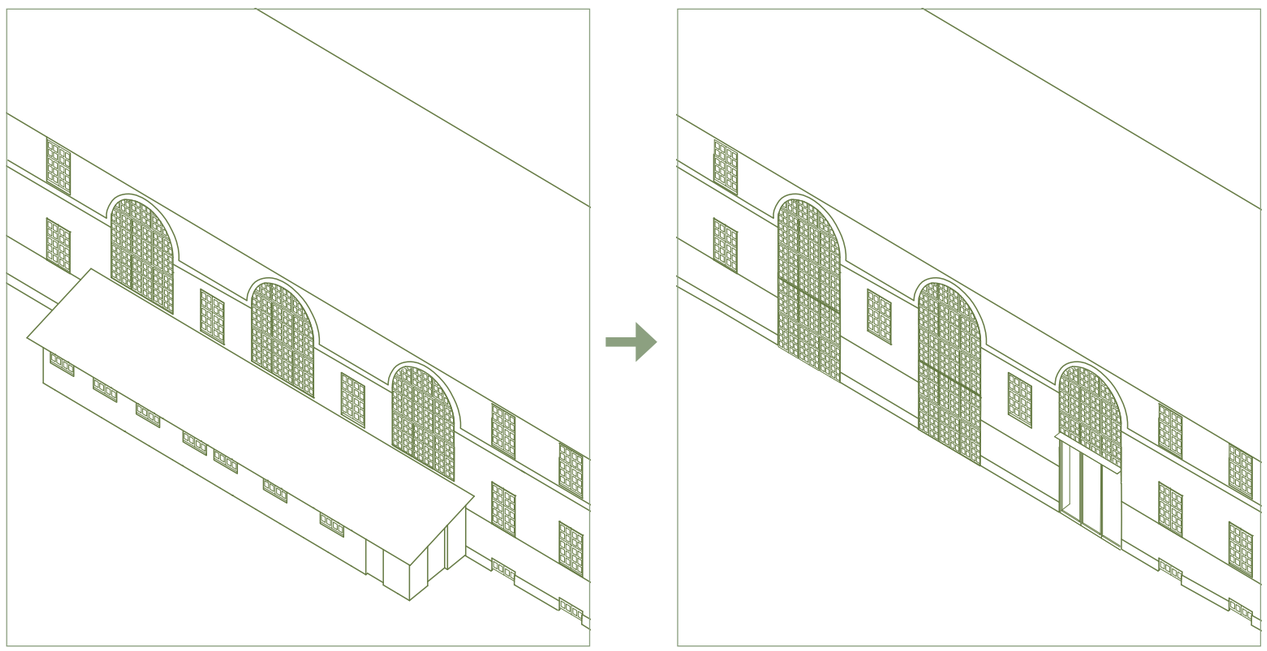

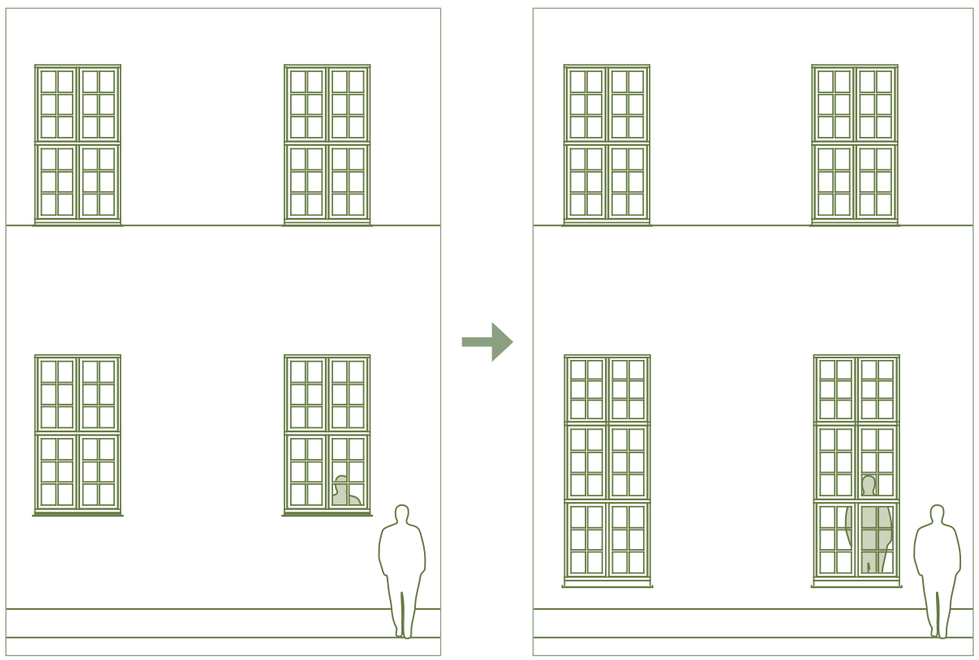
Aktivitet
Nyt væksthus vil understøtte dyrkning og skabe tryghed omkring hovedforbindelserne i byhaven.

Mindre åbningstræk

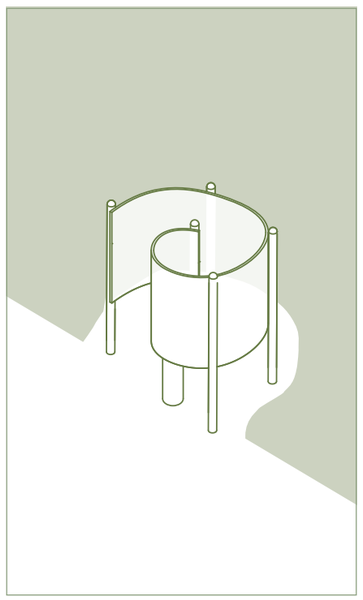
Åbning af natcaféens facade

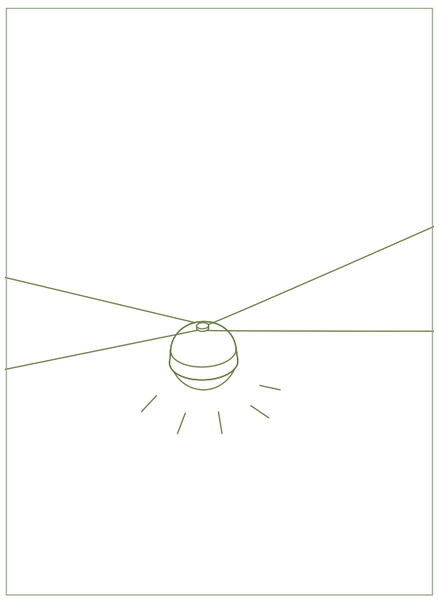
Sænke brystning udvalgte steder

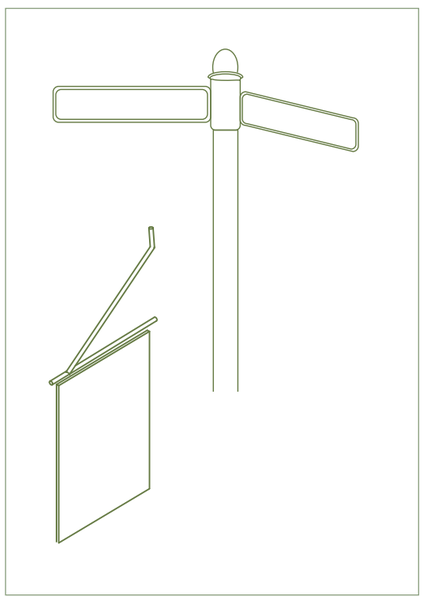
Etablering af pissoir

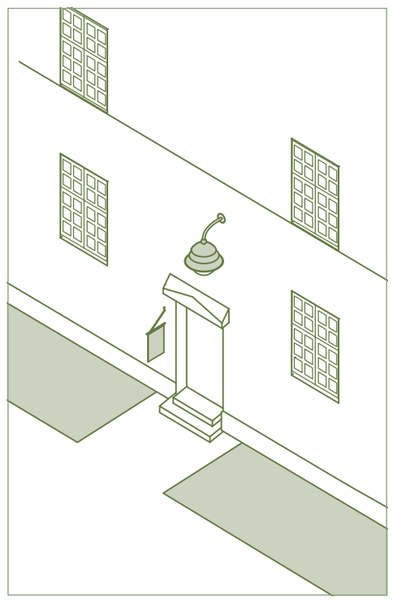
Wirehængt grundbelysning

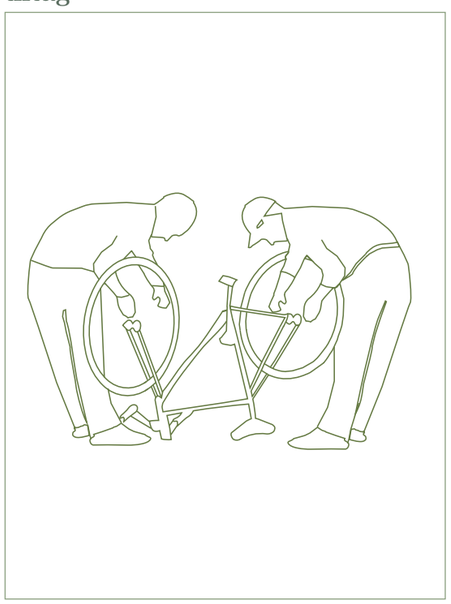
Skitning

Tydeliggørelse af indgange med belysning og skitning

Afprøvning af socioøkonomiske tiltag

Igangværende projekter i Sundholm

Kultur i kant

Udover det generelle løft af Sundholms udearealer er der flere projekter igang i området som vil skabe bedre forhold for kulturfaciliteterne i Sundholm som i dag er nedslidte, dårligt udnyttede og svære at finde.

Håbet er, at man i fremtiden kan komme nemt til møder, events og aktiviteter i Sundholm 8, Maskinhuset og i Laden.

Drømmen er, at alle steder har fået et løft, så de fremstår som attraktive kulturelle fyrtårne for hele kvarteret og bydelen.

Idéoplæg: Peter Kjær Arkitekter

Idéoplæg: Djernes & Bell

Maskinhuset

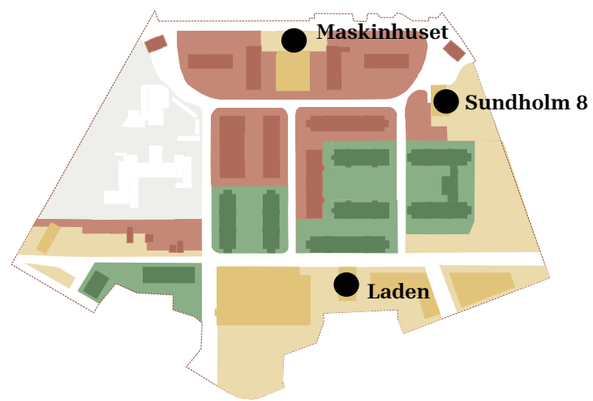
Den gamle kedelhal har stort potentiale som socialt og kulturelt mødested. Visionsplanen peger på, at en åbning af bygningen fra både nord og syd vil styrke stedet og gøre det muligt at afholde større arrangementer uden at være til gene for Sundholms beboere.

Laden

Et idéoplæg for Laden viser, hvordan den historiske træbygning kan få nyt liv med en nænsom restaurering, der giver mulighed for at bruge Laden som kreativt kulturværksted for hele kvarteret.

Sundholm 8

Et idéoplæg viser, hvordan en fornyelse af foreningshuset Sundholm 8 vil skabe bedre forhold for de omkring 100 lokale foreninger, der holder til i huset. Nye adgangsforhold, bedre mødefaciliteter og fællesområder kan styrke stedet og invitere flere med i fælleskaberne.

● Åbne kulturfaciliteter

Det har fra starten været med stor ydmyghed, at vi som rådgiverteam er gået til opgaven med at sammenfatte Sundholms mange stemmer i denne ambitiøse visionsplan for de fysiske rammer.

Der findes intet som Sundholm andre steder i landet. Kombinationen af stedets markante historie som tvangsanstalt med voldgrav, nutidens smukke velbevarede kulturmiljø og omfanget af udsatheden og kompleksiteten i borgernes sociale udfordringer er noget ganske særligt. Ansvaret og opgaven med at tilbyde vores allermest udsatte medborgere værdighed og livskvalitet er enorm, men det samme er potentialerne i det fælles kommunale ejerskab, det smukke historiske anlæg, de rummelige naboer og ikke mindst de mange dygtige og dedikerede medarbejdere vi har mødt på Sundholm i vores arbejde med visionsplanen.

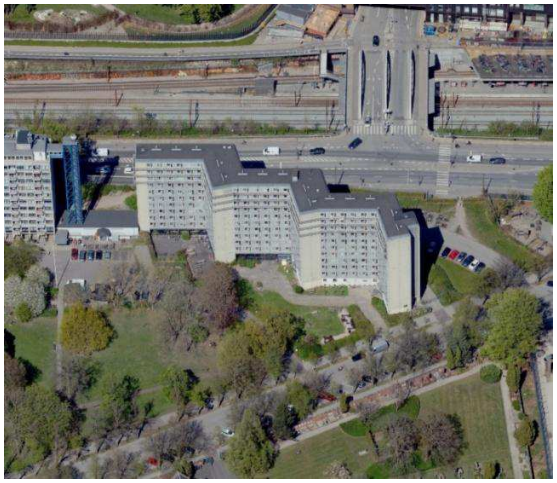
Efter at have talt med en meget bred vifte af områdets brugere, beboere, Københavns Kommunes forvaltninger og lokale aktører, og grundigt arbejdet med området og dets potentialer, er vi overbeviste om, at det kan lykkes. Der er mange dagsordener, mange hensyn og mange bundlinjer, som skal forenes, men alle deler ønsket om, at Sundholm i fremtiden ikke skal være et sted, hvor borgere ender, men et trinbræt, hvor man kan samle kræfter og få mulighed for at komme videre. Uanset hvor svære vilkår man har.

Det forudsætter naturligvis, at rammevilkårene er tilstrækkelige. Både organisatorisk, økonomisk og fysisk. Visionsplanen viser vejen for de fysiske rammer, og processen har demonstreret, at den organisatoriske vilje er til stede. Så nu er det op til de ansvarlige at tilvejebringe den nødvendige økonomi, så visionsplanen kan realiseres og indsatserne styrkes.

Held og lykke til os alle! Nu skal vi i gang!

Hilsen Rådgiverteamet
OS Arkitekter / Carlberg / SWECO

KT034 Ydelsesstøtte til renovering af Otto Mønsteds Kollegium (henvist sag)

Kategorisering	
Need to	
Rettidig omhu	
Specifik udfordring	
Bestilt af fagudvalg	
Bestilling af politisk parti	
Bevillingsudløb	
Tilpasset bevillings-udløb	
Henvist sag	x
Bestilling fra borg-mesterforum eller tværgående pakke	
Bestilt administrativt	

Resume

Budgetnotatet er udarbejdet pba. hensigtserklæring vedtaget med Budget 2026 og omhandler finansiering af kommunens andel af ydelsesstøtte i forbindelse med renovering af Otto Mønsted Kollegium.

Beslutning

- Der træffes beslutning om at afsætte 0,7 mio. kr. årligt på service i 2028-2058 til kommunens andel af ydelsesstøtte til et 30-årigt realkreditlån, som Otto Mønsted Kollegium optager til finansiering af påkrævede renoveringsarbejder.

Indhold

Med Budget 2026 blev der vedtaget følgende hensigtserklæring: "Parterne er enige om, at Teknik- og Miljøforvaltningen går i dialog med Otto Mønsted Kollegiet mhp. afklaring af kollegiets renoveringsbehov og vejledning ift. ansøgning om ydelsesstøtte. Finansiering af ydelsesstøtte henvises til kommende forhandlinger om overførselssag eller budget under forudsætning af, at kommunen modtager ansøgning fra kollegiet".

Den selvejende institution Otto Mønsted Kollegium har ansøgt Klima-, Miljø- og Teknikforvaltningen om ydelsesstøtte for at begrænse huslejestigningen for beboerne i forbindelse med en større forestående renovering. Otto Mønsted Kollegiet indeholder 307 ungdomsboliger og ligger i bydelen Vesterbro – Kongens Enghave tæt på Carlsberg Station.

En række tekniske installationer og bygningsdele er nedslidte eller utidssvarende og kræver udskiftning. Administrator for kollegiet, KAB, vurderer, at omkostninger til renoveringen af Otto Mønsteds Kollegium beløber sig til i alt ca. 122 mio. kr., der skal lånefinansieres, og som kommunen skal stille garanti for. Med dette budgetnotat sikres det, at kollegiet bliver renoveret uden en markant huslejestigning som resultat.

I henhold til lov om almene boliger § 100 kan kommunen på vegne af staten give tilsagn om ydelsesstøtte til udbedring af byggeskader og større ekstraordinære renoveringsarbejder, herunder modernisering. Klima-, Miljø- og Teknikforvaltningen vurderer, at den forestående renovering af VVS- og elinstallationer, brandsikring af skakte og etablering af nyt brandalarmanlæg, nød- og panikbelysning er nødvendige for at fastholde kollegiet som et fungerende boligtilbud for studerende. Med dette budgetnotat ydes der støtte til Otto Mønsteds Kollegium på gennemsnitligt 719.000 kr. årligt i 30 år.

Huslejen på Otto Mønsted Kollegiet er 1.500 kr./m^2/år for 2026/2027. Hvis der gives ydelsesstøtte til renoveringen, vil huslejen stige med knap 25 % til 1.872 kr./m^2 /år, jf. tabel 1 nedenfor.

Tabel 1. Leje og forventet lejeudvikling for 1-værelses bolig (bruttoareal 26 kvm) i Otto Mønsted Kollegiet (regnskabsår 2026/2027)

Leje	Nuværende niveau	Forventet niveau ved § 100 støtte	Forventet niveau uden § 100 støtte
Leje pr. måned pr. bolig	3.248 kr.	4.056 kr.	5.203 kr.
Leje pr. m^2 pr. år pr. bolig	1.500 kr.	1.872 kr.	2.401 kr.
Procentvis stigning	2 %	25 %	60 %

Gennemsnitslejen for almene ungdomsboliger i Københavns Kommune kan beregnes til 2.715 kr. pr. måned på basis af tal fra Landsbyggefonden for 2026.

Staten betaler 80 % af ydelsesstøtten, og kommunen betaler 20 %. Kommunens andel på 20 % udgør 0,7 mio. kr. årligt fra 2028-2058, som dette budgetnotat omhandler. Ydelsesstøtten aftrappes løbende med nettoprisindekset, indtil beboerbetalingen svarer til ydelsen på lånet, hvorfor udgiftsprofilen forventes at være faldende over årene. Da nettoprisindeksets udvikling ikke kan forudsiges, modsvarer midlerne i dette budgetnotat en flad udvikling i nettoprisindekset. Når kommunen yder støtte, er kommunen også forpligtet til fremover at indestå for et eventuelt underskud på kollegiet.

Beboerne finansierer 2,42 % af de samlede byggeudgifter gennem huslejestigninger. Den resterende del af udgiften dækkes af staten og kommunen. Statens og kommunens bidrag giver mulighed for, at den nødvendige renovering kan tilvejebringes desuagtet kollegiets hjemfaldspligt i 2040, hvor kommunen forventes at overtage ejendommen. Den tinglyste hjemfaldsklausul fra 1956 (påtegnet 1958) indebærer, at ejendommen kan tilbagekøbes af Københavns Kommune i 2040 for 295.100 kr. uden tillæg for bygningernes værdi. Københavns Kommune vil ved tilbagekøbet i 2040 hæfte for restgælden af det optagne renoveringslån. Afdrag på restgælden vil kontinuerligt blive finansieret af den indkomne husleje på ejendommen, hvilket også vil være tilfældet efter kommunen overtager ejendommen i 2040.

Ejendommen er ifølge den nyeste vurdering fra 2020 vurderet til at have en værdi på 105 mio. kr., og hvis ejendommen vedligeholdes, er det vurderingen, at den vil have en højere værdi i 2040. På grund af hjemfaldspligten er det ikke muligt for kollegiet at optage realkreditlån, medmindre der ydes kommunal garanti for belåningen, hvilket forudsætter gennemførsel af en sag efter almenboliglovens § 100. Får kollegiet ikke et tilsagn om ydelsesstøtte og kommunal garanti i henhold til § 100 i lov om almene boliger, vil renoveringen ikke kunne gennemføres.

Med kommunens tilkendegivelse om bevilling forventer KAB beboerinddragelsesproces afsluttet i 2027, projektering frem til 2028 og udførelse af renoveringsarbejdet frem til ultimo 2030. De estimerede serviceudgifter på ydelsesstøtten udbetales fra tidligst 2028 og til og med 2058.

Forslag til aftaletekst

"Parterne er enige om at afsætte kommunens andel af ydelsesstøtte i forbindelse med renovering af Otto Mønsted Kollegium i henhold til lov om almene boliger § 100.

Der afsættes:

- 0,7 mio. kr. årligt på service i 2028-2058 til finansiering af kommunens andel af ydelsesstøtte i forbindelse med renovering af Otto Mønsted Kollegium."

Økonomi

Tabel 2. Oversigt over aktiviteter på alle styringsområder

Aktiviteter i forslaget *(1.000 kr., 2027 p/l)*	**Styrings-område**	**2027**	**2028**	**2029**	**2030**	**2031-2058**	**I alt**
- Ydelsesstøtte	Service	0	719	719	719	19.418	21.575
Udgifter i alt (netto)		**0**	**719**	**719**	**719**	**19.418**	**21.575**

Klimapåvirkning
Indsatsen i budgetnotatet har ingen umiddelbar klimapåvirkning.

Risikovurdering og proces
Den overordnede risikovurdering er, at initiativet vurderes at være ukompliceret, og der er ingen risici forbundet hermed. Den endelige udgift og dermed lånebehovet og ydelsesstøtten kan først fastlægges, når renoveringsprojektet har været i udbud.

Tidligere afsatte midler
Der har ikke tidligere været afsat midler til aktiviteten.

Administrativt bilag

Bevillingstekniske oplysninger

Tabel 3. Service

1.000 kr., 2027 p/l	Udvalg	Bevilling	I/U	p/l ja/nej	2027	2028	2029	2030	2031-2058	I alt
Ydelsesstøtte	KTU	1020 – Byfornyelse, ydelsesstøtte	U	Ja	0	719	719	719	19.418	21.575
Serviceudgifter i alt					**0**	**719**	**719**	**719**	**19.418**	**21.575**

Øvrige tekniske oplysninger

Bydele

Bydækkende: ☐											
Bispebjerg	☐	Indre by	☐	Vesterbro/Kgs. Enghave	☒	Valby	☐	Amager Øst	☐	Udenbys	☐
Nørrebro	☐	Østerbro	☐	Brønshøj/Husum	☐	Vanløse	☐	Amager Vest	☐		
Adresse		Rektorparken 1, 2450 København SV.									

Høring

Har budgetnotatet været i høring?	**Ja**	**Nej**
Ejendomsfaglig høring i KEK/ByK/KEJD	X	
IT-projekt (KIT)		X

Bilag

Bilag 1. Ansøgning fra KAB på vegne af Otto Mønsted Kollegium

26. maj 2026

KAB
Enghavevej 81
2450 København SV

T 33 63 10 00

kab@kab-bolig.dk
www.kab-bolig.dk

CVR. nr. 56 81 59 10

Telefonisk henvendelse
Mandag 09.00-13.30
Tirs-fredag 09.00-14.30

Personlig henvendelse
Efter aftale
kab-bolig.dk/bookmoede

Kontaktoplysninger
Khesraw Rye Nayebkheil
Specialkundechef

T 38 38 19 01

krn@kab-bolig.dk

Ansøgning om §100 lån til Otto Mønsted Kollegiet

Indledning

KAB anmoder hermed Københavns Kommune om, at der i forbindelse med budgetforhandlingerne for 2027 bestilles et budgetnotat om ydelsesstøtte og kommunal garanti efter almenboliglovens §100 til en gennemgribende renovering af Otto Mønsted Kollegiet. Anmodningen tager udgangspunkt i samme principper og model som i Sofiegårdenssagen i Budget 2025.

Baggrund for henvendelsen

Otto Mønsted Kollegiet består af 307 boliger og fungerer som et centralt botilbud for studerende i København og omegn. Kollegiet har gennem flere år arbejdet målrettet med optimering af driften, men en række tekniske installationer og bygningsdele er nu nedslidte og kræver udskiftning.

Kollegiet er opført på lejet grund med hjemfald i 2040, hvilket begrænser muligheden for at optage realkreditlån uden kommunal garanti. Uden en §100-løsning vil nødvendige renoveringer ikke kunne gennemføres, hvilket vil bringe kollegiets fremtid i fare.

Hjemfaldsklausulens betydning

Den tinglyste hjemfaldsklausul fra 1956 (påtegnet 1958) indebærer, at grunden kan tilbagekøbes af Københavns Kommune i 2040 for 293.810 kr. uden tillæg for bygningernes værdi.

Dette betyder, at kollegiet ikke kan stille tilstrækkelig sikkerhed for et realkreditlån, hvilket gør kommunal garanti nødvendig for at sikre finansiering af de påkrævede renoveringer.

Overordnet vurdering af renoveringsbehovet

Der er identificeret et samlet finansieringsbehov på 121.791.250 kr. Behovet omfatter:
- Udskiftning af faldstammer og brandsikring af skakte

- Udskiftning af vand-, varme- og afløbsinstallationer
- Total el-renovering
- Opgradering af nød- og panikbelysning

Behovet for kommunal støtte

For at muliggøre renoveringen ansøges der om:
- Kommunal garanti for et 30-årigt realkreditlån
- Kommunal ydelsesstøtte svarende til 20 % af lånets løbende ydelser
- Et §100-tilsagn, der muliggør statsligt tilskud til den resterende del af ydelsesstøtten

Denne model vil sikre kollegiets fortsatte drift med huslejeniveauer, der er overkommelige for studerende.

Økonomi – huslejeudvikling

Tabellen nedenfor kan udfyldes med beregninger af forventet husleje-udvikling før og efter renoveringen. Dette vil blive et centralt element i budgetnotatet.

Forhold	Nuværende niveau	Forventet niveau uden støtte	Forventet niveau med §100-model
Samlet husleje pr. m^2 pr. år	1.500	2.401	1.872
Husleje for 1-værelses bolig pr. måned	3.248	5.203	4.056
Årlig huslejestigning (%)	2,00	60,14	24,87

Med venlig hilsen

Khesraw Rye Nayebkheil

Kundechef - KAB

KT009 Realisering af indsatser på toiletprioriteringslisten

Kategorisering	
Need to	
Rettidig omhu	
Specifik udfordring	
Bestilt af fagudvalg	X
Bestilling af politisk parti	
Bevillingsudløb	
Tilpasset bevillings-udløb	
Henvist sag	
Bestilling fra borg-mesterforum eller tværgående pakke	
Bestilt administrativt	

Resume

Budgetnotatet er udarbejdet pba. henvisning fra Klima-, Miljø- og Teknikudvalget og indeholder syv initiativer fra Klima-, Miljø- og Teknikforvaltningens toiletprioriteringsliste, der skal sikre passende og tilgængelig toiletkapacitet i hele byen, herunder sikring af serviceniveauet og bedre arbejdsmiljø på byens bemandede toiletter.

Beslutning

- Der skal træffes beslutning om at afsætte 2,3 mio. kr. årligt på service i 2027 og frem til fastholdelse af serviceniveauet for de eksisterende bemandede toiletter (initiativ 1).
- Der skal træffes beslutning om at afsætte 1,6 mio. kr. på anlæg i 2027 til frostsikring af 23 toiletter ifm. helårsåbning samt mindre ombygning af toilet i Mimersparken (initiativ 2).
- Der skal træffes beslutning om at afsætte 1,1 mio. kr. på anlæg i 2027 til ombygning af klubhustoilet i Kulbaneparken og opsætning af nyt handicaptoilet i Valbyparken (initiativ 3).
- Der skal træffes beslutning om at afsætte 0,4 mio. kr. på service i 2027 og 0,1 mio. kr. årligt på service i 2028 og frem til besøgstællere om brugen af offentlige toiletter (initiativ 4).
- Der skal træffes beslutning om at afsætte 0,3 mio. kr. på anlæg i 2027 og 0,2 mio. kr. i 2028 til en tilgængelighedsanalyse af eksisterende toiletter (initiativ 5).
- Der skal træffes beslutning om at afsætte 0,6 mio. kr. på service i 2027 og 0,01 mio. kr. årligt i 2028 og frem til bedre udnyttelse af eksisterende toiletter (initiativ 6).
- Der skal træffes beslutning om at afsætte 0,2 mio. kr. på anlæg i 2027 til toiletvogn i Humlehaven (initiativ 7).

Indhold

Klima-, Miljø- og Teknikudvalget bestilte den 18. maj 2026 ifm. orientering om seneste status på toiletprioriteringslisten budgetnotat til forhandlingerne om Budget 2027 vedr. prioriterede indsatser fra toiletprioriteringslisten. Budgetnotatet indeholder syv prioriterede initiativer, der alle er med til at sikre passende og tilgængelig toiletkapacitet i byen. Teknik- og Miljøudvalget har senest godkendt toiletprioriteringslisten den 10. juni 2024. Udvalget bliver årligt orienteret om status på arbejdet med listen, herunder mindre justeringer.

Initiativerne har ikke konsekvenser for antallet af træer, cykel- eller bilparkeringspladser.

Initiativ 1. Fastholdelse af serviceniveauet for eksisterende bemandede toiletter

Besøgstallet på de byens bemandede toiletter er tredoblet fra 800.000 i 2008 til knap 2,5 mio. i 2025 uden tilsvarende budgetforøgelse. På trods af ressourceomfordelinger er bemandingen fortsat utilstrækkelig, hvilket medfører lukkedage ved sygdom mv. og et højt

arbejdspres med flere alene-vagter, som belaster medarbejdernes fysiske og psykiske arbejdsmiljø. For at forbedre arbejdsmiljøet for medarbejderne og sikre et tilfredsstillende serviceniveau fremover, er det derfor afgørende, at der tilføres flere driftsmidler til byens syv bemandede toiletter til ansættelse af flere udførende medarbejdere, en teamleder samt indkøb af materiale.

Initiativ 2. Udvidede åbningstider for eksisterende toiletter
Med initiativet helårsåbnes 23 vinterlukkede toiletter samt døgnåbnes et natlukket toilet, hvilket svarer til en kapacitetsforøgelse på næsten ti helårsåbne toiletter. 54 toiletter i byens grønne og rekreative områder bliver i dag vinterlukket. Toiletterne er ofte ikke frostsikret, og der er ikke afsat midler til drift i vinterhalvåret. Forvaltningen har udpeget 23 toiletter i meget besøgte områder med behov for helårsåbning. Dette kræver øgede driftsmidler til de 23 toiletter, og 14 toiletter skal derudover frostsikres. Natåbning af et toilet kræver en mindre øgning af driftsmidler. Kapacitetsudvidelsen udløser et behov for at indkøbe to ekstra servicebiler.

Initiativ 2 kan nedskaleres. Forvaltning anbefaler dog som minimum en helårsåbning af 12 toiletter i de mest besøgte områder, hvoraf otte toiletter skal frostsikres, samt natåbning af et toilet og køb af en toiletbil.

Initiativ 3. To nye toiletplaceringer
Initiativet indeholder ombygning af toilettet i klubhuset i Kulbaneparken til offentligt toilet og etableringen af et handicaptoilet til naturlegeplads Valbyparken.

I Kulbaneparkens østlige ende ved skaterbanen er der i 2025 opsat et nyt toilet. I den vestlige ende af Kulbaneparken ved Lanterne-området er der en bemandet legeplads med et offentligt toilet og et klubhus med toilet. Begge toiletter er kun åbne i institutionernes åbningstid, og der mangler helårs- og døgnåben toiletkapacitet i området. Med en lettere ombygning af klubhus-toilettet til et offentligt toilet sikres helårs- og døgnåbne toiletter i hele Kulbaneparken. Dette styrker parkens funktion som et attraktivt og brugervenligt opholds- og aktivitetsområdet året rundt.

Ved Naturlegepladsen i Valby, som er en ud af tre handicapegnede legepladser i byen, mangler et handicaptoilet, der er nødvendigt for målgruppen til at kunne benytte legepladsen.

Initiativ 3 kan nedskaleres til kun at gælde etableringen af en af de to toiletplaceringer.

Initiativ 4. Besøgstællere om brugen af offentlige toiletter
Med initiativet skabes der databaseret viden om anvendelsen af de ubemandede toiletter i byen, som ikke findes i dag ved at udvikle og implementere et fleksibelt måledesign, hvor der indkøbes besøgstællere til 30 toiletter, der kan opsættes på skiftende placeringer. Besøgstællere skaber et datagrundlag, der giver viden om, hvor meget enkelte toiletplaceringer og toilettyper i de forskellige bydele/områder reelt bliver brugt, og hvilken betydning årstider har. De indsamlede data er et nødvendigt grundlag for overordnede og strategiske overvejelser til blandt andet at optimere den eksisterende toiletkapacitet og toiletdrift fx ift. at justere driftsfrekvensen. Den afledte drift og vedligehold går til installation, flytning og behovsvis udskiftning af besøgstællerne samt til indsamling og behandling af data.

Initiativ 4 kan op- eller nedskaleres. Det vurderes dog, at opsættes der færre end 30 besøgstællere, vil det blive vanskeligt at skabe et tilstrækkelig validt datagrundlag til at understøtte den fortsatte udvikling på toiletområdet.

Initiativ 5. Tilgængelighedsanalyse af eksisterende toiletter
Initiativet indeholder en tilgængelighedsanalyse af de offentlige toiletter. Byens 100 handicaptoiletter er i høj grad målrettet kørestolsbrugere. Der findes dog andre typer handicap, fx syns-, bevægelses- og kognitive handicap, der kan besværliggøre brugen af

offentlige toiletter. En mindre undersøgelse fra 2022 viste større og mindre mangler på eksisterende toiletter, fx for smalle dørpartier, manglende armstøtter eller uhensigtsmæssigt placeret inventar. Dette må forventes også at gælde for byens øvrige, ofte ældre toiletbygninger.

Tilgængelighedsanalysen på toiletområdet forventes at munde ud i behov for anlægsmidler til at realisere de afdækkede forbedringsforslag. Forvaltningen har begrænset erfaring med tilgængelighedsbehov på byens toiletter udover allerede kendte tiltag ift. kørestolsbrugere. Det er derfor uvist, hvor mange af byens ældre toiletter der trænger til forbedringer, og hvilke tiltag ift. andre typer af handicap der bør realiseres. Det er det, analysen skal afdække. Det er derfor ikke muligt at estimere anlægsudgifterne forbundet med at gennemføre tilgængelighedstiltag, før analysens resultater foreligger.

Tilgængelighedsanalysen forventes gennemført i 2027 og 2028 og skal afdække evt. nuværende mangler samt pege på konkrete forbedringsforslag. På baggrund af tilgængelighedsanalysens resultater vil forvaltningen udarbejde forslag til at afhjælpe mangler ift. tilgængelighed. Undersøgelsens resultater forelægges Klima-, Miljø- og Teknikudvalget forventeligt i juni 2028 forud for forhandlingerne om Budget 2029.

Initiativ 6. Bedre udnyttelse af eksisterende toiletter
Initiativet indeholder målrettede tiltag for at øge kendskabet til og udnyttelsen af toiletterne. Ifølge Københavnermålingen 2025 og evalueringen af handicaptoilettet målrettet borgere med omfattende handicap fra 2025 er adgang til offentlige toiletter meget vigtig, og manglende kendskab er en central årsag til, at borgerne – uanset handicap – fravælger offentlige toiletter. Godt 40 % af de borgere, der fravalgte et offentligt toilet, selv om de havde behov for det, kendte ikke til eller kunne ikke finde et offentligt toilet. På spørgsmålet om, hvordan borgerne havde fundet frem til et offentligt toilet, svarede 59 %, at de var stedkendte og derfor vidste, hvor der var et. For 19 % tog det derimod tid og krævede hjælp at finde et toilet, mens 12 % helt opgav deres søgen.

Tiltag til øget kendskab til offentlige toiletter vil tage afsæt i de enkelte bydele og områder, som er og bruges forskelligt. For eksempel kan der være tale om områder, som bruges til kortere eller længere ophold, af turister eller primært af lokale københavnere. Der er derfor brug for forskellige tiltag tilpasset områdets brug. Det kunne fx være udvikling af en fælles visuel identitet for byens mange forskellige toilettyper og bygninger, skilte, oversigtskort og information på sociale medier.

Initiativ 7. Udsatte borgeres toiletbehov
De mest udsatte mennesker i byen opholder sig ofte udendørs og har derfor særligt behov for toiletter ved kendte opholdssteder. Der forbedres toiletforhold i Humlehaven ved Lundtoftegade/Hillerødgade ved at opsætte en toiletvogn i den varme årstid, og på Enghave Plads tilføjes driftsmidler til et eksisterende ældre pissoir.

Forslag til aftaletekst
"Parterne er enige om at afsætte midler til prioriterede initiativer i af toiletprioriteringslisten for at forbedre toiletforholdene i byen.

Der afsættes:
- 2,3 mio. kr. årligt på service i 2027 og frem til fastholdelse af serviceniveauet for de eksisterende bemandede toiletter (initiativ 1).
- 1,6 mio. kr. på anlæg i 2027 til frostsikring af 23 toiletter ifm. helårsåbning og mindre ombygning af toilet i Mimersparken (initiativ 2).
- 1,5 mio. kr. på service i 2027 og 3,0 mio. kr. i 2028 og frem til afledt drift og vedligehold (initiativ 2).
- 1,1 mio. kr. på anlæg i 2027 til ombygning af klubhustoilet i Kulbaneparken og opsætning af nyt handicaptoilet i Valbyparken (initiativ 3).

- 0,3 mio. kr. på service i 2027 og 0,5 mio. kr. i 2028 og frem til afledt drift og vedligehold (initiativ 3).
- 0,4 mio. kr. på service i 2027 og 0,1 mio. kr. årligt på service i 2028 og frem til besøgstællere om brugen af offentlige toiletter (initiativ 4).
- 0,5 mio. kr. samlet på anlæg i 2027-2028 til en tilgængelighedsanalyse af eksisterende toiletter (initiativ 5).
- 0,6 mio. kr. på service i 2027 og 0,1 mio. kr. årligt i 2028 og frem til bedre udnyttelse af eksisterende toiletter (initiativ 6).
- 0,2 mio. kr. på anlæg i 2027 til toiletvogn i Humlehaven (initiativ 7).
- 0,2 mio. kr. på service i 2027 og frem til afledt drift og vedligehold (initiativ 7)."

Økonomi

Tabel 1. Oversigt over aktiviteter på alle styringsområder

Aktiviteter i forslaget *(1.000 kr., 2027 p/l)*	**Styrings-område**	**2027**	**2028**	**2029**	**2030**	**I alt**
Initiativ 1. Fastholdelse af serviceniveauet for eksisterende bemandede toiletter						
- Midler til udførende medarbejdere, en teamleder og materiale	Service	2.300	2.300	2.300	2.300	9.200
Initiativ 1 i alt (netto)		**2.300**	**2.300**	**2.300**	**2.300**	**9.200**
Initiativ 2. Udvidede åbningstider for eksisterende toiletter						
- Frostsikring af 23 toiletter ifm. helårsåbning	Anlæg	471				471
- Afledt drift og vedligehold for 23 toiletter ifm. helårsåbning	Service	1.442	2.883	2.883	2.883	10.091
- Mindre ombygning af toilet i Mimersparken	Anlæg	103				103
- Afledt drift og vedligehold ifm. natåbning af toilet i Mimersparken	Service	64	128	128	128	448
- 2 servicebiler	Anlæg	1.000				1.000
Initiativ 2 i alt (netto)		**3.080**	**3.011**	**3.011**	**3.011**	**12.113**
Initiativ 3. To nye toiletplaceringer						
- Ombygning klubhustoilet i Kulbaneparken	Anlæg	206				206
- Afledt drift og vedligehold klubhustoilet	Service	259	345	345	345	1.294
- Køb og opsætning af handicaptoilet i Valbyparken	Anlæg	930				930
- Afledt drift og vedligehold handicaptoilet i Valbyparken	Service	66	132	132	132	462
Initiativ 3 i alt (netto)		**1.461**	**477**	**477**	**477**	**2.892**
Initiativ 4. Besøgstællere om brugen af offentlige toiletter						
- Køb og drift af besøgstællere for 30 toiletter, databehandling	Service	400	100	100	100	700
Initiativ 4 i alt (netto)		**400**	**100**	**100**	**100**	**700**
Initiativ 5. Tilgængelighedsanalyse af eksisterende toiletter						
- Tilgængelighedsanalyse	Anlæg	325	163			488
Initiativ 5 i alt (netto)		**325**	**163**	**0**	**0**	**488**
Initiativ 6. Bedre udnyttelse af eksisterende toiletter						
- Informationskampagne, skilte, kort mm.	Service	550	50	50	50	700
Initiativ 6 i alt (netto)		**550**	**50**	**50**	**50**	**700**

Initiativ 7. Udsatte borgeres toiletbehov						
- Køb af toiletvogn til Humlehaven	Anlæg	230				230
- Afledt drift og vedligehold af toiletvogn til Humlehaven	Service	88	88	88	88	352
- Afledt drift og vedligehold af pissoir på Enghave Plads	Service	88	88	88	88	352
Initiativ 7 i alt (netto)		**406**	**176**	**176**	**176**	**934**
Udgifter i alt		**8.522**	**6.277**	**6.114**	**6.114**	**27.027**

Klimapåvirkning

Tabel 2. Skønnet livscyklusvurdering af anlægsprojektet

Kilde til udledning	Udledning pr. kvm pr. år (kg CO_2e/kvm/år)	Udledning pr. år (ton CO_2e/år)	Samlet udledning (Minimum – maksimum ton CO_2e)
Anlæg af initiativ 2:	Udfyldes kun ved byggeri	Udfyldes kun ved byggeri	6,1 - 15
Anlæg af initiativ 3:	Udfyldes kun ved byggeri	Udfyldes kun ved byggeri	5,6 – 13,2
Anlæg af initiativ 7:	Udfyldes kun ved byggeri	Udfyldes kun ved byggeri	0,8 - 2,6

Note: Udledningen er et beregnet skøn baseret på den forventede klimapåvirkning over projektets livscyklus. Den forventede udledning er forbundet med usikkerhed.

Risikovurdering og proces

Den overordnede risikovurdering er, at initiativerne er ukomplicerede, hvorfor der ikke er afsat midler til uforudsete udgifter.

Tidligere afsatte midler

I forbindelse med Budget 2020 (BR den 31. oktober 2019) blev der afsat 2,6 mio. kr. i 2021 og 3,3 mio. kr. i 2022 på anlæg til opsætning af i alt fire offentlige toiletter, heraf ét til Kulbaneparken. Herudover er der fra 2023 og frem afsat 1,2 mio. kr. pr. år på service, heraf 0,3 mio. kr. til ét toilet i Kulbaneparken.

I Budget 2023 (BR 6. oktober 2022) blev der bevilliget 7,2 mio. kr. på anlæg i 2023, 0,3 mio. kr. på service i 2023 og 0,6 mio. kr. på service årligt i 2024-2026 til at øge toiletkapaciteten og serviceniveauet. Med midlerne er der renoveret seks af de mest nedslidte toiletter og indkøbt to nye større toiletter.

1.000 kr., løbende p/l	**2021**	**2022**	**2023**	**2024**	**2025**	**2026**
Budget 2020	2.540	3.237	1.116	1.116	1.116	1.116
Budget 2023			7.500	600	600	600
Afsatte midler i alt	**2.540**	**3.237**	**8.616**	**1.716**	**1.716**	**1.716**

Administrativt bilag

Bevillingstekniske oplysninger

Tabel 3. Anlægsprojekter

1.000 kr., 2027 p/l	Udvalg	Bevilling	*	p/l ja/nej	2027	2028	2029	2030	I alt
Anlægsudgifter									
Initiativ 2. Frostsikring af 23 toiletter, udførsel	KTU	2000 – Ordinær anlæg	X	Ja	424				**424**
Initiativ 2. Frostsikring af 23 toiletter, bygherreudgifter	KTU	2000 – Ordinær anlæg	X	Ja	47				**47**
Initiativ 2. Mindre ombygning toilet Mimersparken, udførsel	KTU	2000 – Ordinær anlæg	X	Ja	93				**93**
Initiativ 2. Mindre ombygning toilet Mimers-parken, bygherreudgifter	KTU	2000 – Ordinær anlæg	X	Ja	10				**10**
Initiativ 2. To servicebiler, udførsel	KTU	2000 – Ordinær anlæg	X	Ja	1.000				**1.000**
Initiativ 3. Ombygning klubhustoilet Kulbaneparken, udførsel	KTU	2000 – Ordinær anlæg	X	Ja	185				**185**
Initiativ 3. Ombygning klubhustoilet Kulbaneparken, bygherreudgifter	KTU	2000 – Ordinær anlæg	X	Ja	21				**21**
Initiativ 3. Køb og opsætning handicaptoilet Valbyparken, udførsel	KTU	2000 – Ordinær anlæg	X	Ja	837				**837**
Initiativ 3. Køb og opsætning handicaptoilet Valbyparken, bygherreudgifter	KTU	2000 – Ordinær anlæg	X	Ja	93				**93**
Initiativ 5. Tilgængelighedsanalyse, udførsel	KTU	2000 – Ordinær anlæg	X	Ja	325	163			**488**
Initiativ 7. Køb toiletvogn Humlehaven, udførsel	KTU	2000 – Ordinær anlæg	X	Ja	207				**207**
Initiativ 7. Køb toiletvogn Humlehaven, bygherreudgifter	KTU	2000 – Ordinær anlæg	X	Ja	23				**23**
Anlægsudgifter i alt					**3.265**	**163**	**0**	**0**	**3.428**
Afledt drift og vedligehold									
Initiativ 1. Fastholdelse af serviceniveauet for eksisterende bemandede toiletter (varigt)	KTU	1000 – Ordinær drift		Ja	2.300	2.300	2.300	2.300	**9.200**
Initiativ 2.Udvidede åbningstider eksisterende toiletter (varigt)	KTU	1000 – Ordinær drift		Ja	1.442	2.883	2.883	2.883	**10.091**
Initiativ 2. Natåbning toilet Mimersparken (varigt)	KTU	1000 – Ordinær drift		Ja	64	128	128	128	**448**
Initiativ 3. Klubhustoilet Kulbaneparken (varigt)	KTU	1000 – Ordinær drift		Ja	259	345	345	345	**1.294**
Initiativ 3. Handicaptoilet Valbyparken (varigt)	KTU	1000 – Ordinær drift		Ja	66	132	132	132	**462**
Initiativ 4. Besøgstællere (varigt)	KTU	1000 – Ordinær drift		Ja	400	100	100	100	**700**
Initiativ 6. Informationskampagne mm. (varigt)	KTU	1000 – Ordinær drift		Ja	550	50	50	50	**700**

Initiativ 7.Toiletvogn Humlehaven (varigt)	KTU	1000 – Ordinær drift		Ja	88	88	88	88	**352**
Initiativ 7. Pissoir Enghave Plads (varigt)	KTU	1000 – Ordinær drift		Ja	88	88	88	88	**352**
Afledte serviceudgifter i alt					**5.257**	**6.114**	**6.114**	**6.114**	**23.599**

Øvrige tekniske oplysninger

Bydele

Bydækkende: ☒											
Bispebjerg	☐	Indre by	☐	Vesterbro/Kgs. Enghave	☐	Valby	☐	Amager Øst	☐	Udenbys	☐
Nørrebro	☐	Østerbro	☐	Brønshøj/Husum	☐	Vanløse	☐	Amager Vest	☐		
Adresse		Bydækkende									

Høring

Har budgetnotatet været i høring?	**Ja**	**Nej**
Ejendomsfaglig høring i KEK/ByK/KEJD		X
IT-projekt (KIT)		X

Bilag

Bilag 1. Oversigt over initiativ 2, initiativ 3 og initiativ 7, toiletplaceringer og økonomi

Henvisninger

Teknik- og Miljøforvaltningens Toiletprioriteringsliste 2024 | Københavns Kommune

Orientering om prioritering og status for forvaltningens toiletprioriteringsliste (KTU 18.06.26)

Bilag 1 Oversigt over initiativ 2, initiativ 3 og initiativ 7, toiletplaceringer og økonomi

Tabel 1. Initiativ 2. Udvidede åbningstider for eksisterende toiletter *(1.000 kr. 2027 p/l)*

Adresse	Indsats	Bydel	Anlæg	Varig afledt drift
Helårsåbning				
Amager Strandvej 11 – Søstjernen	Helårsåbning	Amager Øst		110
Kobbelvænget 15B – Vestvolden	Frostsikring og helårsåbning	Brønshøj-Husum	40	101
Mosesvinget 1 – Utterslev Mose	Frostsikring og helårsåbning	Brønshøj-Husum	12	101
Langelinie 25 – v. Huitfeldt-monument	Helårsåbning	Indre By (inkl. Christianshavn)	35	128
Stockholmsgade 62 – Østre Anlæg	Frostsikring og helårsåbning	Indre By (inkl. Christianshavn)		128
Vigerslevvej 346 – Vigerslevparken	Frostsikring og helårsåbning	Valby	11	128
Ejderstedgade 3 – Enghaveparken	Frostsikring og helårsåbning	Vesterbro-Kgs. Enghave	23	133
Tudsemindevej 41 – Valbyparken	Helårsåbning	Vesterbro-Kgs. Enghave		128
P.H. Lings Allé 5 - Fælledparken v. kiosken	Helårsåbning	Østerbro		128
Rymarksvej 75B – Ryvangens Naturpark	Frostsikring og helårsåbning	Østerbro	11	128
Strandpromenaden 30 - Svanemølle Strandpark	Frostsikring og helårsåbning	Østerbro	40	128
Øster Alle 1E – Fælledparken v. sansehaven	Frostsikring og helårsåbning	Østerbro	115	128
12 toiletter			**288**	**1.469**
Rødegård 8A – Rødegårdsparken	Frostsikring og helårsåbning	Amager Øst	38	128
Bispebjerg Bakke 12 - Lersøparken	Helårsåbning	Bispebjerg		128
Engsvinget 46 – Utterslev Mose	Frostsikring og helårsåbning	Bispebjerg		128
Hyrdevangen 1 – Brønshøjparken	Helårsåbning	Brønshøj-Husum		67
Kagsmosen 31 – Utterslev Mose	Frostsikring og helårsåbning	Brønshøj-Husum	11	67
Langelinie 1 – østlig ende	Frostsikring og helårsåbning	Indre By (inkl. Christianshavn)	58	128
Nørre Farimagsgade 6 – Ørstedsparken	Helårsåbning	Indre By (inkl. Christianshavn)		128
Grøndals Parkvej 125 - Grøndalsparken	Helårsåbning	Vanløse	11	128
Rødkildevej 15 – Rødkildeparken	Frostsikring og helårsåbning	Vanløse	29	128
Edel Sauntes Allé 1 - Fælledparken v. skatepark	Frostsikring og helårsåbning	Østerbro	35	128
Serridsslevvej 15 - Fælledparken	Helårsåbning	Østerbro		128
11 toiletter			**182**	**1.286**
Døgnåbning				
Borgmestervangen 51 - Mimersparken	Døgnåbning	Nørrebro	103	128
2 toiletbiler			1.000	
Udgifter i alt (netto)			**1.574**	**2.883**

Tabel 2. Initiativ 3. To nye toiletplaceringer *(1.000 kr. 2027 p/l)*

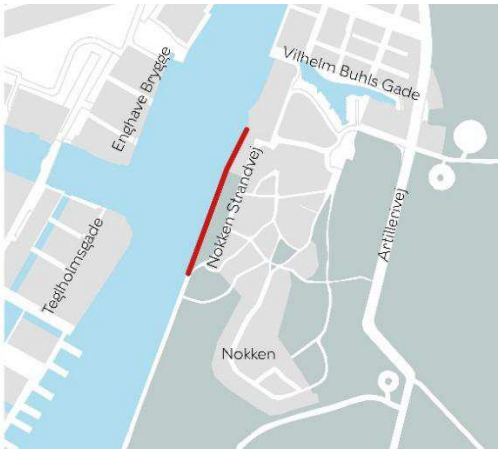
Adresse	Indsats	Bydel	Anlæg	Varig afledt drift
Ombygning af klubtoilet i Kulbaneparken til offentligt toilet				
Kulbanevej 16B	Ombygning klubhustoilet	Valby	206	345
Handicaptoilet til naturlegepladsen i Valbyparken				
Hammelstrupvej 41	Køb og opsætning handicaptoilet	Valby	930	132
Udgifter i alt (netto)			**1.136**	**477**

Tabel 3. Initiativ 7. Udsatte borgeres toiletbehov *(1.000 kr. 2027 p/l)*

Adresse	Indsats	Bydel	Anlæg	Varig afledt drift
Toiletvogn i den varme årstid til Humlehaven				
Lundtoftegade 76	Køb og drift af toiletvogn	Nørrebro	230	88
Drift af pissoir på Enghave Plads				
Enghave Plads	Driftsmidler	Vesterbro-Kgs. Enghave		88
Udgifter i alt (netto)			**230**	**186**

KT018a Hensigtserklæring vedr. passage langs havnefronten ved Nokken

Kategorisering	
Need to	
Rettidig omhu	
Specifik udfordring	
Bestilt af fagudvalg	
Bestilling af politisk parti	X
Bevillingsudløb	
Tilpasset bevillings-udløb	
Henvist sag	
Bestilling fra borg-mesterforum eller tværgående pakke	
Bestilt administrativt	

Resume

Budgetnotatet er udarbejdet pba. politiske bestilling og omhandler en hensigtserklæring vedr. anlæg af en passage, der skal skabe offentlig adgang langs havnefronten ud for Nokken.

Beslutning

- Der skal træffes beslutning om at vedtage en hensigtserklæring vedr. en passage langs havnefronten ved Nokken.

Indhold

Der er bestilt et budgetnotat på en hensigtserklæring vedr. en passage langs havnefronten ved Nokken.

I Overførselssagen 2024-2025 (BR 30. april 2025) blev der afsat 0,5 mio. kr. til en foranalyse af konkrete forslag til, hvordan der kan skabes fri passage for offentligheden langs havnefronten ud for Nokken. Foranalysen blev gennemført i 2025-2026 og undersøgte fire forskellige løsninger på en stiforbindelse langs vandet forbi syv havelodder i den nordlige ende af Nokken Strandvej og videre syd på igennem det grønne område på Nokken.

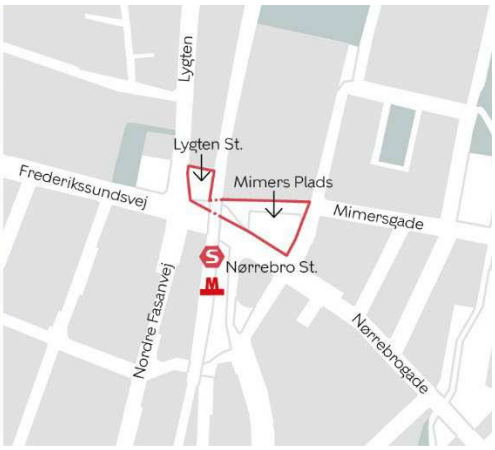
Foranalysens resultater blev forelagt Klima-, Miljø- og Teknikudvalget den 15. juni 2026. Resultatet af foranalysen har været i høring ved Amager Vest Lokaludvalg, som principielt støttede ambitionen om, at alle borgere skal kunne færdes langs vandet i hele København. Lokaludvalget anbefalede, at forvaltningen gik i dialog med borgere og brugere i området for at imødekomme lokale behov og ønsker. I en kommende projektering, hvor stiens konkrete linjeføring skal fastlægges, vil forvaltningen arbejde videre på at få etableret en stiforbindelse med fokus på sikkerhed og i tråd med Nokkens karakter.

Forslag til aftaletekst

"Parterne er enige om at henvise finansiering af en passage langs havnefronten ved Nokken til forhandlingerne om Budget 2028."

KT065 Foranalyse af området omkring togbroen ved Nørrebro st.

Kategorisering	
Need to	
Rettidig omhu	
Specifik udfordring	
Bestilt af fagudvalg	
Bestilling af politisk parti	x
Bevillingsudløb	
Tilpasset bevillings-udløb	
Henvist sag	
Bestilling fra borg-mesterforum eller tværgående pakke	
Bestilt administrativt	

Resume

Budgetnotatet er udarbejdet pba. politisk bestilling og omhandler en undersøgelse af omdannelse af området under og omkring togbroen ved Nørrebro station, så der skabes bedre sammenhæng mellem Mimers Plads og Lygten station.

Beslutning

- Der skal træffes beslutning om at afsætte i alt 2,0 mio. kr. på anlæg i perioden 2027-2028 til en foranalyse, der skal undersøge mulighederne for at omdanne området under og omkring togbroen mellem Mimers Plads og området foran Lygten Station.

Indhold

Der er til forhandlingerne om Budget 2027 bestilt et budgetnotat om en foranalyse, der skal undersøge mulighederne for at omdanne området under og omkring togbroen mellem Mimers Plads og området foran Lygten Station, så der opstilles bænke, planter, vand- og kunstinstallationer.

Området under og omkring togbroen mellem Mimers Plads og området foran Lygten Station udgør et centralt knudepunkt i København, hvor Nørrebro Station samler tog, metro og busser. Området anvendes dagligt af mange pendlere, der bruger området som transit, og borgere der tager kortere eller længere ophold.

Området har gennem det seneste årti gennemgået væsentlige forandringer, bl.a. i forbindelse med etableringen af Cityringen, omlægninger for bedre bustrafik, udvikling af nye rekreative byrum på Mimers Plads og på arealerne under togbroen, så området byrumsmæssigt er sammenhængende, og der er etableret ny belysning på området foran Lygten Station. Der er også gennemført flere undersøgelser og afsat midler til flere fysiske og sociale tiltag på Lyngsies Plads, samt indsatsen Basar under Broen.

På baggrund af disse undersøgelser og nye anlæg indeholder dette projekt en foranalyse af, hvilke yderligere fysiske tiltag, der vil kunne etableres i området.

Foranalysen vil indeholde:

- Kortlægning af igangværende og allerede udførte anlægsprojekter.
- Undersøgelse af, om der på stedet er behov for klimatilpasning.
- Registrering af eksisterende sociale projekter på og omkring området.
- Undersøgelse af konsekvenser for allerede igangværende sociale projekter.
- Undersøge planmæssige bindinger.
- Registrere de eksisterende fysiske forhold for at undersøge hvad det kræver at etablerer træer og vand- og kunstinstallation, bl.a. vandforhold, jordforhold (herunder evt. forurening), lednings- og geotekniske forhold og grundvandsforhold.
- Undersøge evt. arkæologiske forekomster, hindringer i jorden (f.eks. rester fra bygværker og ledninger)
- Myndighedskrav, herunder også krav til arbejdsmiljø under anlæg og ved drift af et vandelement.
- Driftserfaring i forhold til teknik og vandbehandling ved et vandelement.
- Inddrage Lokaludvalget og andre relevante lokale og interne interessenter, herunder Økonomiforvaltningen, socialforvaltningen og Kultur-, Fritids- og Borgerserviceforvaltningen.
- Forhåndsdialog med øvrige grundejere, herunder Banedanmark og metroselskabet.
- Undersøgelse af muligheder for at der opstilles bænke, planter, vand- og kunstinstallationer.
- Udarbejde udkast til videre proces, estimeret tidsplan samt anlægs- og driftsøkonomi for kommende løsningsscenarie(r).

Det indgik i den oprindelige bestilling at afdække mulighederne for udeservering. Forvaltningen har afdækket, at udeservering allerede er mulig i dag, men blot ikke har været udnyttet i særlig høj grad.

Udfaldsrummet for mulige anlægsscenarier er så bredt, at der på nuværende tidspunkt ikke meningsfuldt kan angives et foreløbigt estimat for anlægsudgifterne ved et kommende anlægsprojekt.

Resultaterne af foranalysen afrapporteres til Klima-, Miljø-, og Teknikudvalget forventeligt 2. kvartal 2028.

Forslag til aftaletekst

"Parterne er enige om at afsætte midler til en foranalyse, der skal undersøge hvilke yderligere muligheder der er for at omdanne området under og omkring togbroen mellem Mimers Plads og området foran Lygten Station.

Der afsættes:

- 2,0 mio. kr. samlet på anlæg i perioden 2027-2028 til en foranalyse."

Økonomi

Tabel 1. Oversigt over aktiviteter på alle styringsområder

Aktiviteter i forslaget *(1.000 kr., 2027 p/l)*	**Styrings-område**	**2027**	**2028**	**2029**	**2030**	**I alt**
- Foranalyse	Anlæg	1.500	500			2.000
Udgifter i alt (netto)		**1.500**	**500**	**0**	**0**	**2.000**

Klimapåvirkning

Indsatsen i budgetnotatet har ingen umiddelbar klimapåvirkning.

Risikovurdering og proces

Der er tale om en foranalyse, og der er derfor ikke afsat midler til risikotillæg.

Tidligere afsatte midler

Der blev ved Budget 2020 afsat 4,7 mio. kr. til etablering af et byrum på Basargrunden. Der blev derudover ved Overførselssagen 2020-2021 afsat yderligere 0,8 mio. kr. til at omdanne det daværende grusareal, som lå mellem Basargrunden og Lyngsies Plads under højbanen

Der blev ved Budget 2025 afsat 1,5 mio. kr. til tryghedsskabende initiativer på Lyngsies Plads – etape 1.

Der blev ved Overførselssagen 2024-2025 afsat 0,13 mio. kr. til drift af basaren.

Der blev ved Budget 2026 afsat 0,1 mio. kr. årligt i perioden 2026-2029 til fortsat drift.

Der blev ved Overførelsessagen 2025-2026 afsat 0,6 mio. kr. til en ekstrabevilling til Menneskebiblioteket til genetablering af Basar under Broen.

1.000 kr., løbende p/l	**2020**	**2021**	**2025**	**2026**	**2027**	**2028**	**2029**
Budget 2020	4.700						
Overførselssagen 2020-21		800					
Budgetaftale 2025			1.500				
Overførselssagen 2024-25			130				
Budgetaftale 2026				100	100	100	100
Overførselssagen 2025-26				600			
Afsatte midler i alt	**4.700**	**800**	**1.630**	**700**	**100**	**100**	**100**

Administrativt bilag

Bevillingstekniske oplysninger

Tabel 2. Anlægsprojekter

1.000 kr., 2027 p/l	Udvalg	Bevilling	*	p/l ja/nej	2027	2028	2029	2030	I alt
Anlægsudgifter									
Projektering	KTU	2000 – Ordinær anlæg	x	Ja	700	300			**1.000**
Bygherreudgifter	KTU	2000 – Ordinær anlæg	x	Ja	800	200			**1.000**
Anlægsudgifter i alt					**1.500**	**500**	**0**	**0**	**2.000**

Øvrige tekniske oplysninger

Bydele

Bydækkende: ☐											
Bispebjerg	☐	Indre by	☐	Vesterbro/Kgs. Enghave	☐	Valby	☐	Amager Øst	☐	Udenbys	☐
Nørrebro	☒	Østerbro	☐	Brønshøj/Husum	☐	Vanløse	☐	Amager Vest	☐		
Adresse	Området under og omkring togbroen mellem Mimers Plads og Lygten Station										

Høring

Har budgetnotatet været i høring?	**Ja**	**Nej**
Ejendomsfaglig høring i KEK/ByK/KEJD	X	
IT-projekt (KIT)		X

KT074 Plantehuller til facadebeplantning

Kategorisering	
Need to	
Rettidig omhu	
Specifik udfordring	
Bestilt af fagudvalg	
Bestilling af politisk parti	x
Bevillingsudløb	
Tilpasset bevillings-udløb	
Henvist sag	
Bestilling fra borg-mesterforum eller tværgående pakke	
Bestilt administrativt	

Resume

Budgetnotatet er udarbejdet pba. politisk bestilling og omhandler en udvidelse af eksisterende pulje til etablering af plantehuller til facadebeplantning samt en lokal indsats gennem miljøpunkterne.

Beslutning

- Der skal træffes beslutning om at afsætte i alt 7,1 mio. kr. på anlæg i perioden 2027-2029 til en udvidelse af den eksisterende pulje til etablering af plantehuller til facadebeplantning (Initiativ 1).
- Der skal træffes beslutning om at afsætte 1,0 mio. kr. årligt på service i 2027-2029 til en lokal indsats gennem miljøpunkterne (Initiativ 2).

Indhold

Der er til forhandlingerne om Budget 2027 bestilt et budgetnotat om udvidelse af den eksisterende pulje til etablering af plantehuller til facadebeplantning samt om styrket lokal inddragelse gennem miljøpunkterne.

Budgetnotatet indeholder to initiativer, der kan vedtages uafhængigt af hinanden. Initiativ 1 omhandler en udvidelse af den eksisterende pulje til etablering af plantehuller til facadebeplantning. Initiativ 2 omhandler en opsøgende og vejledende indsats målrettet miljøpunkterne med henblik på at understøtte lokale begrønningsindsatser og borgerdeltagelse i forbindelse med plantehuller og facadebegrønning. Det er også muligt for Miljøpunkterne at søge midler fra puljen i initiativ 1.

Initiativ 1. Udvidelse af puljen til plantehuller til facadebeplantning

Med Budget 2026 blev puljen til plantehuller til facadebeplantning videreført, og der blev afsat 4,8 mio. kr. årligt på anlæg i 2027-2029 til etablering af plantehuller. Forvaltningens erfaring er, at der med disse midler vil kunne etableres ca.660 plantehuller årligt fordelt på ca. 120-150 ansøgere. Med initiativet i dette budgetnotat udvides puljen med yderligere 2,4 mio. kr. årligt i 2027-2029, hvilket svarer til etablering af yderligere ca. 330 plantehuller årligt. Hvis initiativet besluttes, vil der derfor forventeligt kunne etableres i alt ca. 990 plantehuller årligt fordelt på ca. 180-210 ansøgere.

Puljen giver borgere og ejendomsejere mulighed for at ansøge om etablering af plantehuller mod husfacader med henblik på grøn facade- og gavlbeplantning. Kommunen står for etableringen, mens borgerne efterfølgende overtager den løbende drift og vedligeholdelse; ansøgere vejledes i valg af robuste arter og deres pasning. Etableringen sker primært på offentlig vej med hjemmel i vejloven og på privat fællesvej med hjemmel i byfornyelsesloven. Etableringen kræver i begge tilfælde grundejerens samtykke.

Forvaltningen vurderer på baggrund af erfaringerne fra den eksisterende ordning, at en udvidelse af puljen vil gøre det muligt at etablere yderligere plantehuller i bydele med stor efterspørgsel og mange egnede facader. Fordelingen af midler tager udgangspunkt i en fordelingsnøgle, der prioriterer bydele med underskud på begrønning, herunder Indre By og brokvarterne.

Puljen har oplevet stor efterspørgsel. I den seneste ansøgningsrunde i februar-marts 2026 modtog forvaltningen 136 ansøgninger svarende til 776 plantehuller. Klima-, Miljø- og Teknikforvaltningen har samtidig løbende været i dialog med miljøpunkter og lokaludvalg om ordningen, herunder om lokal formidling, koordinering og borgerrettet vejledning.
Projektet kan skaleres, så den eksisterende pulje udvides med et mindre eller større beløb. Forvaltningen vurderer dog, at den udvidelse, der indgår i initiativet, modsvarer efterspørgslen. Initiativet har ikke konsekvenser for antallet af træer, cykel- eller bilparkeringspladser.

Initiativ 2. Lokal indsats gennem miljøpunkterne
Med dette initiativ etableres en lokal opsøgende og vejledende indsats målrettet miljøpunkterne med henblik på at understøtte lokale begrønningsindsatser og borgerdeltagelse i forbindelse med plantehuller og facadebegrønning. Miljøpunkterne i København er lokale, uafhængige miljøorganisationer. Miljøpunkterne er selvejende fonde med egen bestyrelse, og er bl.a. finansieret af forskellige Lokaludvalg. Puljen fordeles mellem de fem eksisterende miljøpunkter, så alle gives mulighed for deltagelse i indsatsen. Eventuelle ubrugte midler omfordeles efter dialog med forvaltningen.

Miljøpunkterne skal med afsatte midler:

- Holde lokale plantedage og borgeraktiviteter
- Udføre opsøgende arbejde og kommunikere om mulighederne i puljen
- Sikre lokal koordinering med grønne fællesskaber omkring grønne facader
- Vejlede borgere om robuste plantevalg og vedligeholdelse
- Hjælpe borgere med ansøgninger til den eksisterende pulje til plantehuller til facadebeplantning
- Hjælpe med at indhente grundejertilladelser til nye plantehuller

Plantehuller etableres med midler fra den eksisterende pulje, jf. beskrivelsen i initiativ 1, hvorfor miljøpunkterne og grundejerne stadig skal overholde ansøgningskriterierne, når de ansøger puljen om midler. Miljøpunkterne kan indkøbe planter til de etablerede plantehuller og dermed hjælper borgere med begrønningen.

Forvaltningen vurderer ikke, at det eksisterende administrationsgrundlag for plantehullerne generelt forhindrer miljøpunkterne i at bidrage til ordningen, men øgede administrationsmidler og opsøgende aktiviteter kan skabe større og mere sammenhængene projekter.

Initiativet skal derfor ses som et supplement til den eksisterende ordning med fokus på lokal mobilisering og understøttelse af borgerdrevne grønne projekter.

Initiativet kan op- og nedskaleres.

Juridisk vurdering
Kommunen kan yde støtte til Miljøpunkterne på samme vilkår, som kommunen kan udføre opgaven og inden for aftaler med Miljøpunkterne og reglerne for almennyttige fonde. Støtten skal øremærkes til de konkrete aktiviteter.

Forslag til aftaletekst

"Parterne er enige om at afsætte midler til udvidelse af pulje til etablering af plantehuller til facadebeplantning og lokal indsats gennem miljøpunkterne.

Der afsættes:

- 7,1 mio. kr. samlet på anlæg i perioden 2027-2029 til en udvidelse af den eksisterende pulje til etablering af plantehuller til facadebeplantning.
- 1,0 mio. kr. årligt på service i 2027-2029 til en lokal indsats gennem miljøpunkterne."

Økonomi

Tabel 1. Oversigt over aktiviteter på alle styringsområder

Aktiviteter i forslaget *(1.000 kr., 2027 p/l)*	**Styrings-område**	**2027**	**2028**	**2029**	**2030**	**I alt**
Initiativ 1. Udvidelse af pulje til etablering af plantehuller						
- Etablering af plantehuller	Anlæg	2.000	2.000	2.000		6.000
-Projektledelse, vejledning af ansøgere og administration af pulje (et halvt årsværk årligt)	Anlæg	378	378	378		1.134
Initiativ 1 i alt (netto)		**2.378**	**2.378**	**2.378**	**0**	**7.134**
Initiativ 2. Lokal indsats gennem miljøpunkterne						
- Lokal indsats gennem miljøpunkterne	Service	1.000	1.000	1.000		3.000
Initiativ 2 i alt (netto)		**1.000**	**1.000**	**1.000**	**0**	**3.000**
Udgifter i alt (netto)		**3.378**	**3.378**	**3.378**	**0**	**10.134**

Klimapåvirkning

Tabel 2 – Skønnet livscyklusvurdering (LCA) af anlægsprojektet

Kilde til udledning	Udledning pr. kvm pr. år (kg CO_2e/kvm/år)	Udledning pr. år (ton CO_2e/år)	Samlet udledning (minimum maksimum ton CO_2e)
Anlæg KT074 Plantehuller til facadebeplantning, initiativ 1	Udfyldes kun af byggeri	Udfyldes kun af byggeri	3,7- 20,5

Note: Udledningen er et beregnet skøn baseret på den forventede klimapåvirkning over projektets livscyklus. Den forventede udledning er forbundet med usikkerhed.

Risikovurdering og proces

Den overordnede risikovurdering er, at anlægsprojektet vurderes at være relativt ukompliceret, da der er tale om en udvidelse af en eksisterende pulje med kendt administrationspraksis. De væsentligste risici knytter sig til ledningsforhold, manglende grundejertilladelser og myndighedsforhold ved konkrete lokationer, som håndteres gennem den eksisterende sagsbehandlingspraksis.

Tidligere afsatte midler

I Overførelsessagen 2023-2024 blev der afsat 2,7 mio. kr. i alt på anlæg i 2024-2025 til etablering af plantehuller.

I Budget 2025 blev der afsat 1,4 mio. kr. på anlæg i 2025 til en udvidelse af puljen til videre projektering og udførsel af plantehuller på facader i byen.

I Overførelsessagen 2024-2025 blev der afsat 1,4 mio. kr. på anlæg i 2025 til en udvidelse af puljen til etablering af plantehuller.

I Budget 2026 blev der afsat 14,3 mio. kr. samlet på anlæg i 2027-2029 til etablering af plantehuller, projektledelse, vejledning og administration.

I Overførelsessagen 2025-2026 blev der afsat 0,5 mio. kr. på anlæg i 2026 i tillæg til den eksisterende pulje til etablering af plantehuller.

1.000 kr., løbende p/l	**2024**	**2025**	**2026**	**2027**	**2028**	**2029**
Overførselssagen 2023-24	345	2.345				
Budgetaftale 2025		1.400				
Overførselssagen 2024-25		1.400				
Budgetaftale 2026				4.771	4.771	4.771
Overførselssagen 2025-26			500			
Afsatte midler i alt	**345**	**5.145**	**500**	**4.771**	**4.771**	**4.771**

Administrativt bilag

Bevillingstekniske oplysninger

Tabel 3. Anlægsprojekter

1.000 kr., 2027 p/l	Udvalg	Bevilling	*	p/l ja/nej	2027	2028	2029	2030	I alt
Anlægsudgifter									
Udførsel, initiativ 1	KTU	2000 – Ordinær anlæg	*	Ja	2.000	2.000	2.000		6.000
Bygherreudgifter, initiativ 1	KTU	2000 – Ordinær anlæg	*	Ja	378	378	378		1.134
Anlægsudgifter i alt					**2.378**	**2.378**	**2.378**	**0**	**7.134**

Tabel 4. Service

1.000 kr., 2027 p/l	Udvalg	Bevilling	Indtægt/ udgift	p/l ja/nej	2027	2028	2029	2030	I alt
Lokal indsats gennem miljøpunkterne, initiativ 2	KTU	1000 – Ordinær drift	U	Ja	1.000	1.000	1.000		3.000
Serviceudgifter i alt					**1.000**	**1.000**	**1.000**	**0**	**3.000**

Øvrige tekniske oplysninger

Bydele

Bydækkende: ☒											
Bispebjerg	☐	Indre by	☐	Vesterbro/Kgs. Enghave	☐	Valby	☐	Amager Øst	☐	Udenbys	☐
Nørrebro	☐	Østerbro	☐	Brønshøj/Husum	☐	Vanløse	☐	Amager Vest	☐		
Adresse		Bydækkende									

Høring

Har budgetnotatet været i høring?	Ja	Nej
Ejendomsfaglig høring i KEK/ByK/KEJD		X
IT-projekt (KIT)		X

KT211 Flytning af træer ifm. kommende metrolinje M5

Foto Troels Heien

Kategorisering	
Need to	
Rettidig omhu	
Specifik udfordring	
Bestilt af fagudvalg	
Bestilling af politisk parti	x
Bevillingsudløb	
Tilpasset bevillings-udløb	
Henvist sag	
Bestilling fra borg-mesterforum eller tværgående pakke	
Bestilt administrativt	

Resume

Budgetnotatet er udarbejdet pba. politisk bestilling og omhandler flytning af træer, der vil skulle fældes ifm. etableringen af den kommende metrolinje M5. Forvaltningen vurderer, at ca. 45-55 træer ud af de ca. 300 berørte træer kan opgraves og genplantes i kommunale park- og kirkegårdsarealer.

Beslutning

- Der skal træffes beslutning om at afsætte i alt 2,1 mio. kr. på anlæg i perioden 2027-2029 til flytning af ca. 45-55 træer, som er vurderet egnet til flytning til kommunale park- og kirkegårdsarealer, og som i dag vokser på arealer, hvor der skal etableres den kommende metrolinje M5.

Indhold

Der er til forhandlingerne om Budget 2027 bestilt et budgetnotat om flytning af træer, der vil skulle fældes ifm. etableringen af den kommende metrolinje M5. Træerne står i dag på arealer, som er ejet af Københavns Kommune. Metroselskabet forventes på et senere tidspunkt at ekspropriere arealerne til arbejdspladser m.m.

Forvaltningen har foretaget en indledende screening af de ca. 300 træer, der i dag vokser på arealer, hvor der skal igangsættes anlægsarbejder til M5. Træerne kan ikke forblive på deres nuværende placeringer, da der skal udføres ledningsomlægninger og etableres større bygværker til underjordiske metrostationer og metrolinjer. Forvaltningen har vurderet, at det vil være muligt at opgrave og genplante ca. 45-55 af de ca. 300 træer. Dvs. at det er vurderingen, at kun ca. 45-55 ud af samtlige træer vil have en mulig chance for at overleve flytningen.

Det er forvaltningens vurdering og erfaring (fra Nørre Campus-projektet i Nørre Alle), at de øvrige træer, der er større og ældre, er sværere at flytte succesfyldt. En relativt større del af deres rodnet fjernes i forbindelse med flytningen, og det tager tid at etablere nye rodnet, og hertil er de mindre stabile som følge af, at trækronerne er relativt store ift. rodnettet. Disse forhold bevirker, at større træer har dårligere forudsætninger for at kunne vækste videre i nye

omgivelser og herved lavere chance for at overleve en flytning, ligesom flytning af større træer er dyrere pga. behov for særligt materiel.

Forvaltningen er blevet oplyst af Miljøpunkt Nørrebro, at de ved anlægsarbejder i forbindelse med etableringen af den seneste metrolinje M3, Cityringen, har stået for at flytte træer fra kommende metroarealer til nye lokaliteter.

Initiativet omhandler screening, flytning og plantning af ca. 45-55 træer, der ville skulle fældes ifm. anlægsarbejder til den kommende metrolinje M5. Forvaltningen har vurderet, at det sandsynligvis er muligt at flytte de ca. 54 træer, der har en stammestørrelse på op til en diameter på 35 cm, hvilket svarer til seks-syv meter høje træer med tre-fire meter brede kroner.

Initiativet skal muliggøre, at forvaltningen kan flytte og genplante disse træer i kommunens anlægsprojekter og i parker og på kirkegårde. Det kunne være anlægsprojekter i Hans Tavsens Park, Parken ved Bispeengen/Lygte Å, Nordhavns Parken og på andre park- og kirkegårdsarealer. Initiativet forudsætter en forudgående konkret screening af nye placeringer til de flyttede træer. Derefter vil der kunne udpeges potentielle placeringer.

Træerne vil blive flyttet og plantet i takt med, at metroanlægsprojektet påbegynder forarbejder. Efter opgravning og plantning vil hvert træ skulle driftes og plejes over en femårig periode for at skabe størst mulighed for træets overlevelse på den nye placering.

Projektet forventes ibrugtaget (tilgængeligt) løbende frem til ultimo 2029.

Der skal som konsekvens af initiativet afsættes 3.000 kr. årligt pr. træ på service over en femårig periode, dvs. årligt op til 0,16 mio. kr. til afledt drift og vedligehold. Midlerne går til yderligere vanding og pleje af træerne som følge af flytningen.

Hvis der ikke bevilliges økonomiske midler til projektet, bliver træerne fældet i takt med Metroselskabets behov for adgang til arealerne.

Juridisk vurdering
I det omfang, at de omhandlende træer står på kommunens grund, kan kommunen frit flytte dem til anden kommunal ejet grund. Såfremt kommunen ønsker, at opgaven med screening og/eller flytning af træerne skal udføres af en ekstern aktør, er kommunen som offentligt myndighed forpligtet til at sikre efterlevelse af udbudsreglerne i forbindelse med indkøb af tjenesteydelser, herunder tilrettelægge en proces, samt sikre gennemsigtighed, saglighed og økonomisk forsvarlig forvaltning ved tildeling af opgaven.

I det omfang, at de omhandlende træer ikke står på kommunalejet grund, ex vis i det tilfælde, at de står på Metroselskabets grund, vil en opgavemed at opgrave og fjerne træerne være en opgave for den private grundejer selv – og ikke for kommunen – eller den part, som grundejeren vælger at indgå aftale med om udførelse af opgaven.

Forslag til aftaletekst

"Parterne er enige om at afsætte midler til flytning af ca. 45-55 træer, der står på arealer til den kommende metrolinje M5. Træerne opgraves og genplantes i egnede kommunale park- og kirkegårdsarealer.

Der afsættes:

- 2,1 mio. kr. samlet på anlæg i perioden 2027-2029 til flytning af ca. 45-55 træer.
- 0,1 mio. kr. på service i 2027-2028, 0,2 mio. kr. i 2029-2031 og 0,1 mio. kr. i 2032-2033 til afledt drift."

Økonomi

Tabel 1. Oversigt over aktiviteter på alle styringsområder

Aktiviteter i forslaget *(1.000 kr., 2027 p/l)*	**Styrings-område**	**2027**	**2028**	**2029**	**2030**	**2031**	**2032**	**2033**	**I alt**
- Anlæg	Anlæg	117	1.167	816					2.100
- Afledt drift og vedligehold	Service	15	15	162	162	162	147	147	810
Udgifter i alt (netto)		**132**	**1.182**	**978**	**162**	**162**	**147**	**147**	**2.910**

Klimapåvirkning

Tabel 2. Skønnet livscyklusvurdering af anlægsprojektet

Kilde til udledning	**Udledning pr. m² pr. år (kg CO_2e/ m²/år)**	**Udledning pr. år (ton CO_2e/år)**	**Samlet udledning (ton CO_2e)**
Anlæg af KT211: Flytning af træer ifm. kommende metrolinje M5 initiativ 1	Udfyldes kun ved byggeri	Udfyldes kun ved byggeri	2,3 – 11,5

Note: Udledningen er et beregnet skøn baseret på den forventede klimapåvirkning over projektets livscyklus. Den forventede udledning er forbundet med usikkerhed.

Risikovurdering og proces

Den overordnede risikovurdering er, at initiativet er relativt ukompliceret, og der er derfor afsat 5 % af anlægsomkostningerne til risikotillæg.

Forvaltningen vurderer, at der ikke er væsentlige risici forbundet med selve anlægsarbejdet. De flyttede træer plantes i park- og kirkegårdsområder, hvor vækstbetingelserne oftest er muldarealer, der er åbne arealer, og forholdene er mindre stressende end plantebede langs veje og gader. At flytte etablerede træer medfører altid en risiko for, at træet ikke overlever. Sker dette, vil de pågældende træer blive fældet.

Tidligere afsatte midler

Der har ikke tidligere været afsat midler til aktiviteten.

Administrativt bilag

Bevillingstekniske oplysninger

Tabel 3. Anlægsprojekter

1.000 kr., 2027 p/l	Udvalg	Bevilling	*	p/l ja/nej	2027	2028	2029	2030	2031	2032	2033	I alt
Anlægsudgifter												
Udførsel	KTU	2000 – Ordinær anlæg	X	Ja	98	975	682					**1.755**
Bygherreudgifter	KTU	2000 – Ordinær anlæg	x	Ja	19	192	134					**345**
Anlægsudgifter i alt					**117**	**1.167**	**816**	**0**	**0**	**0**	**0**	**2.100**
Afledt drift og vedligehold												
Afledt drift og vedligehold	KTU	1000 – Ordinær drift		Ja	15	15	162	162	162	147	147	810
Afledte serviceudgifter i alt					**15**	**15**	**162**	**162**	**162**	**147**	**147**	**810**

Øvrige tekniske oplysninger

Bydele

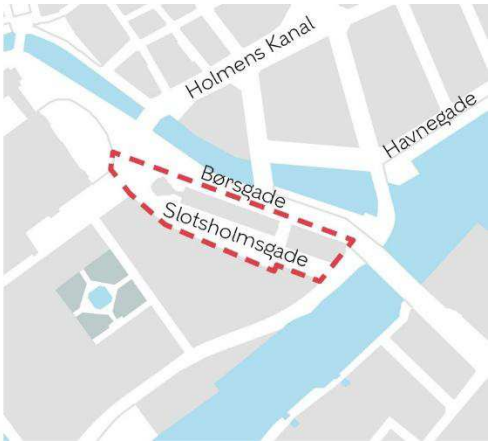
Bydækkende: ☒											
Bispebjerg	☐	Indre by	☐	Vesterbro/Kgs. Enghave	☐	Valby	☐	Amager Øst	☐	Udenbys	☐
Nørrebro	☐	Østerbro	☐	Brønshøj/Husum	☐	Vanløse	☐	Amager Vest	☐		
Adresse	Bydækkende										

Høring

Har budgetnotatet været i høring?	**Ja**	**Nej**
Ejendomsfaglig høring i KEK/ByK/KEJD		X
IT-projekt (KIT)		X

KT057 Foranalyse af nyt byrum omkring Børsen

Kategorisering	
Need to	
Rettidig omhu	
Specifik udfordring	
Bestilt af fagudvalg	
Bestilling af politisk parti	x
Bevillingsudløb	
Tilpasset bevillings-udløb	
Henvist sag	
Bestilling fra borg-mesterforum eller tværgående pakke	
Bestilt administrativt	

Resume

Budgetnotatet er udarbejdet pba. politisk bestilling og indeholder en teknisk foranalyse af mulighederne for at omdanne Slotsholmsgade og øvrigt areal omkring Børsen til et nyt sammenhængende byrum. Formålet er at kvalificere et idéforslag fra Dansk Erhverv i sammenhæng med områdets nuværende og fremtidige behov, herunder særligt hydrauliske- og trafikale forudsætninger i området. Foranalysen skal desuden kvalificere anlægsoverslag til anlægsprojekt og afklare anlægsproces og finansieringsform i dialog med Dansk Erhverv og HOFOR.

Beslutning

- Der skal træffes beslutning om at afsætte i alt 1,3 mio. kr. på anlæg i perioden 2027-2028 til en teknisk foranalyse, som skal kvalificere et idéforslag fra Dansk Erhverv med fokus på særligt hydrauliske og trafikale forudsætninger.

Indhold

Der er til forhandlingerne om Budget 2027 bestilt et budgetnotat om foranalyse af nyt byrum omkring Børsen på baggrund af et idéforslag fra Dansk Erhverv.

I forbindelse med genopførelsen af Børsen har Dansk Erhverv i 2025 fået udarbejdet et idéforslag til en omdannelse af Slotsholmsgade og øvrigt areal omkring Børsen til et nyt sammenhængende byrum. Idéforslaget indeholder bl.a. en markant ændring af trafikforholdene i Slotsholmsgade og styrket forbindelse til Slotspladsen, men også terrænændringer i området, så det er muligt at sænke Børsens gulvkote i forbindelse med bygningens genopførelse. Disse forhold og mulige konsekvenser skal undersøges i en teknisk foranalyse.

Dette budgetnotat indeholder en teknisk foranalyse, som skal kvalificere idéoplægget i forhold til områdets nuværende og fremtidige behov. Klima-, Miljø- og Teknikforvaltningen vurderer, at der er potentiale for at udvikle et nyt byrum i området, men særligt hydrauliske- og trafikale forudsætninger skal undersøges nærmere, før der kan projekteres et anlægsprojekt.
Klima, Miljø- og Teknikforvaltningen har været i dialog med Dansk Erhverv, som er bekendt med behovet for en foranalyse og er positivt indstillede over for at bidrage til finansieringen af

et kommende anlægsprojekt. Foranalysen skal derfor også i samarbejde med Dansk Erhverv afklare proces og finansieringsform for et anlægsprojekt.

Foranalysen skal særligt afklare disse forhold:

Trafikforhold og parkering
Slotsholmsgade, der løber langs Børsen og forbinder Børsgade med Christians Brygge, er en del af adgangsvejen til Rigsdagsgården og har tidligere været en vigtig del af trafikafviklingen på Slotsholmen – især for høje køretøjer som busser og lastbiler, der ikke kan passere under Knippelsbro på O2-ringvejen. Efter at Rigsdagsgården blev lukket for gennemkørende trafik og på baggrund af de erfaringer, man har fået med omlægningen af trafikken i forbindelse med genopførelsen af Børsen, vurderes det muligt at indrette byrummet anderledes, så det muliggør en pladsdannelse i Slotsholmsgade. Foranalysen skal dog afklare de trafikale og byrumsmæssige forhold, herunder analysere den nuværende trafikafvikling og mulighederne for et anderledes fremtidigt trafikflow som følge af en ny pladsdannelse. Der skal også foretages analyse af parkeringsforholdene, herunder konsekvenser for antal af p-pladser.

Klimatilpasning og sikring mod oversvømmelser
Området kan allerede i dag blive udsat for oversvømmelse fra nedbør (hverdagsregn og ekstremregn) og hav (høj vandstand og stormflod) samt potentielt fra stigende grundvand. Foranalysen skal derfor med udgangspunkt i de identificerede risici analysere de lokale oversvømmelsesfarer i området og afklare, hvordan det påtænkte byrumsprojekt og ændring af terræn vil påvirke oversvømmelsesfaren i området. Der skal desuden afklares behov og muligheder for afværgeforanstaltninger mod oversvømmelsesskade, herunder hvordan klimatilpasningsløsninger kan indarbejdes som en forudsætning for et kommende anlægsprojekt.

Ovenstående trafikale og hydrauliske forhold skal afklares i et område, der er udpeget som Værdifuldt Kulturmiljø i KP24. Alle fremtidige løsninger skal derfor tage afsæt i en stedsforståelse, der understreger Slotsholmens særlige egenart. En nærmere afgrænsning af projektområdet for et kommende anlægsprojekt skal derfor også præcises i foranalysen.

Dialog og inddragelse
Foranalysen skal udarbejdes i samarbejde med Dansk Erhverv, som forestår den igangværende genopførelse af Børsen, hvis planer både kan påvirke og blive påvirket af tiltag i nærområdet.

HOFOR skal inddrages i foranalysen både hvad angår viden og ansvar for afvanding og for en afklaring af, hvilke klimatilpasningstiltag der vil kunne finansieres med HOFORs takstmidler.

Derudover skal de ministerier, som er nærliggende bygningsejere, også inddrages for at sikre fortsat dialog og koordinering med statens klimasikringsplaner på Slotsholmen.

Økonomi og finansieringsform
Foranalysen skal kvalificere anlægsoverslag til anlægsprojekt og afklare muligheder for medfinansiering af Dansk Erhverv og HOFOR.

Et kommende anlægsprojekt vil have estimerede anlægsomkostninger på 10-50 mio. kr. Estimatet kvalificeres i forbindelse med foranalysen, hvor finansieringsform også afklares i dialog med bl.a. Dansk Erhverv og HOFOR.

Foranalysen og et kommende anlægsprojekt skal koordineres med genopførelsen af Børsen, der er i gang og forventes færdig ultimo 2029.

Foranalysen forventes afsluttet i januar 2028, og analysens resultater forelægges forventeligt Klima-, Miljø, og Teknikforvaltningen i februar 2028.

Forslag til aftaletekst

"Parterne er enige om at afsætte midler til en foranalyse af nyt byrum omkring Børsen på baggrund af idéforslag fra Dansk Erhverv.

Der afsættes:

- 1,3 mio. kr. samlet på anlæg i perioden 2027-2028 til foranalyse."

Økonomi

Tabel 1. Oversigt over aktiviteter på alle styringsområder

Aktiviteter i forslaget *(1.000 kr., 2027 p/l)*	**Styrings-område**	**2027**	**2028**	**2029**	**2030**	**I alt**
- Foranalyse	Anlæg	1.130	200			1.330
Udgifter i alt (netto)		**1.130**	**200**	**0**	**0**	**1.330**

Klimapåvirkning

Indsatsen i budgetnotatet har ingen umiddelbar klimapåvirkning, da der er tale om en foranalyse.

Risikovurdering og proces

Der er tale om en foranalyse, og der er derfor ikke afsat midler til risikotillæg.

Tidligere afsatte midler

Der har ikke tidligere været afsat midler til aktiviteten.

Administrativt bilag

Bevillingstekniske oplysninger

Tabel 2. Anlægsprojekter

1.000 kr., 2027 p/l	Udvalg	Bevilling	*	p/l ja/nej	2027	2028	2029	2030	I alt
Anlægsudgifter									
Projektering	KTU	2000 – Ordinær anlæg	x	Ja	530	100			**630**
Bygherreudgifter	KTU	2000 – Ordinær anlæg	x	Ja	600	100			**700**
Anlægsudgifter i alt					**1.130**	**200**	**0**	**0**	**1.330**

Øvrige tekniske oplysninger

Bydele

Bydækkende: ☐											
Bispebjerg	☐	Indre by	☒	Vesterbro/Kgs. Enghave	☐	Valby	☐	Amager Øst	☐	Udenbys	☐
Nørrebro	☐	Østerbro	☐	Brønshøj/Husum	☐	Vanløse	☐	Amager Vest	☐		
Adresse	Slotsholmsgade og øvrigt plads- og gangareal omkring Børsen										

Høring

Har budgetnotatet været i høring?	**Ja**	**Nej**
Ejendomsfaglig høring i KEK/ByK/KEJD		X
IT-projekt (KIT)		X

Bilag

Bilag 1. Idéforslag "Sammen om Slotsholmen – De nære omgivelser" (2025)

Sammen om Slotsholmen

De nære omgivelser

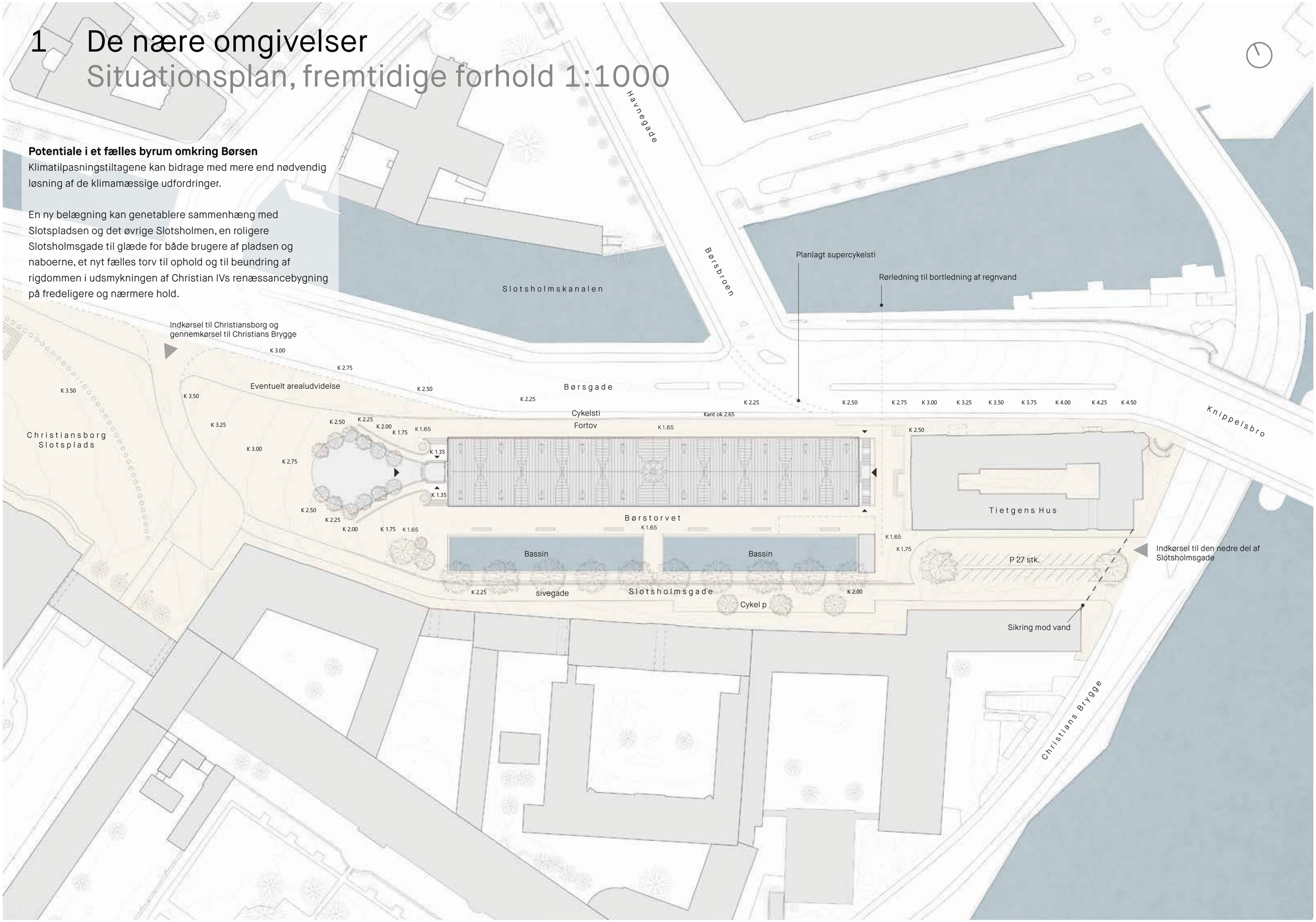
Praksis Arkitekter / VMB Arkitekter / Leif Hansen Arkitekter

08.12.2025

1 De nære omgivelser
Situationsplan, fremtidige forhold 1:1000

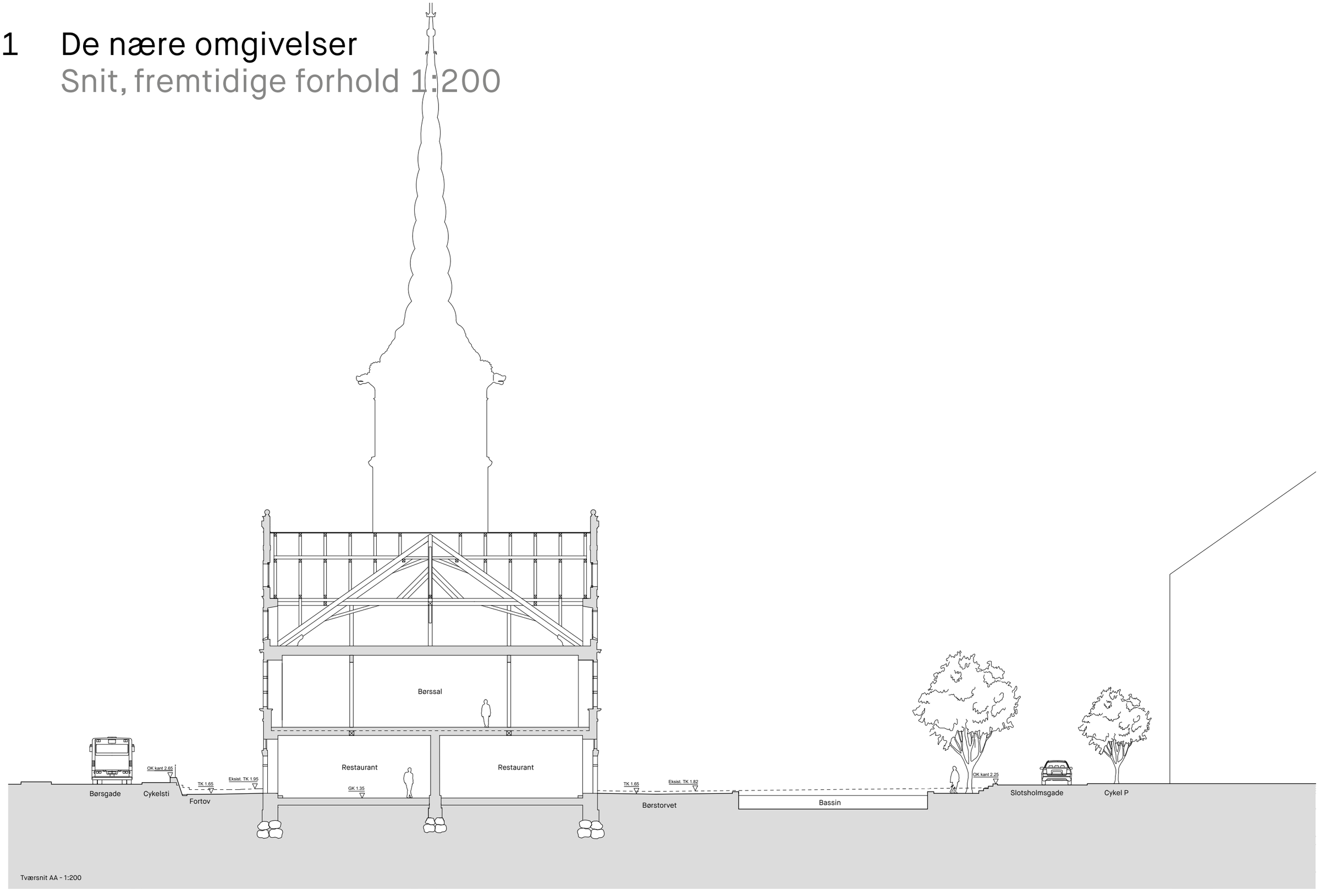
Potentiale i et fælles byrum omkring Børsen
Klimatilpasningstiltagene kan bidrage med mere end nødvendig løsning af de klimamæssige udfordringer.

En ny belægning kan genetablere sammenhæng med Slotspladsen og det øvrige Slotsholmen, en roligere Slotsholmsgade til glæde for både brugere af pladsen og naboerne, et nyt fælles torv til ophold og til beundring af rigdommen i udsmykningen af Christian IVs renæssancebygning på fredeligere og nærmere hold.

1 De nære omgivelser

Snit, fremtidige forhold 1:200

Tværsnit AA - 1:200

1 De nære omgivelser
Skitse af Børstorvet

Screenshot fra 3D model

3 Stormflods- og skybrudssikring
Indledende møde med HOFOR

HOFOR´s vurdering af området
Vi er pt. i dialog med HOFOR vedrørende deres vurdering af området omkring Børsen. Ifølge HOFOR's klimatilpasningsanalyser kan der i ekstreme vejrsituationer opstå vandstande på op til 2,65 meter DVR90 i området, hvilket overstiger det eksisterende terrænniveau ved Børsen, der generelt ligger omkring kote 1,95 DVR90. En sådan hændelse vil medføre væsentlig vandindtrængning i Børsens stueetage, teknikgange og teknikrum.

Slotsholmsgade er en kritisk strækning
HOFOR har identificeret, at afledningskapaciteten i området er utilstrækkelig. Særligt Slotsholmsgade udgør en kritisk strækning, hvor regnvandsafledningen ikke lever op til det ønskede serviceniveau, og hvor begrænsninger i udløbet til havnen ved Kalvebod Brygge yderligere forstærker risikoen for opstuvning. Som følge heraf er området uafhængigt af genopførelsen af Børsen relevant for en analyse for igangsætning af et skybruds- og stormflodsprojekt. I lyset af disse forhold vurderes det nødvendigt, at genopførelsen af Børsen integrerer tiltag, der kan håndtere både stormflods- og skybrudsrisici.

Terrænbearbejdning
Terrænet omkring bygningen bør bearbejdes med fald væk fra facaderne og udformes, så overfladevand enten afskærmes fra bygningen eller ledes kontrolleret bort. Ved skybrud eller stormflod kan der arbejdes med beredskab, hvor bygningen afskærmes via skodder eller nødpumper. Det er dog vigtigt at få tydeligt afklaret omfanget af sådan en beredskabsplan, således at forventninger til kapacitet op mod ekstreme hændelser ikke overstiger det, som man i virkeligheden har til rådighed.

Plint samt bortledning af regnvand
Af løsninger er særligt en afskærmende plint omkring Børsen en mulighed for at begrænse vandtilstrømningen. Bortledningen af regnvand vil i sådan en løsning skulle pumpes væk fra det begrænsede areal, der ligger inden for afgrænsningen til Børsen.

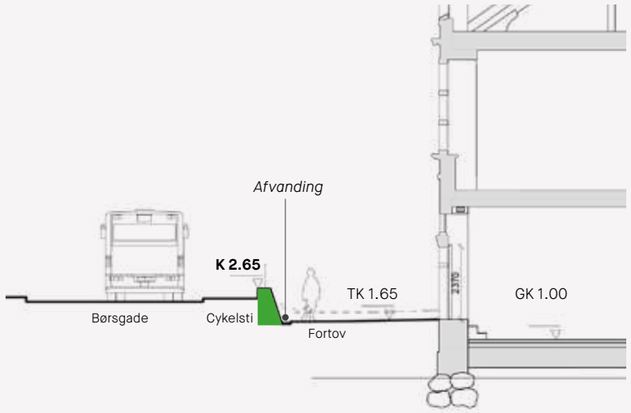
Klimatilpasning i området
Det vurderes, at en løsning for håndtering af fremtidige skybrud og stormflod vil kunne åbne mulighed for en kontrolleret sænkning af terræn og fremtidig gulvkote i Børsen. Dette forudsætter, at løsningen er teknisk sammenhængende, myndighedsmæssigt godkendt og koordineret med øvrige klimatilpasningstiltag i området.

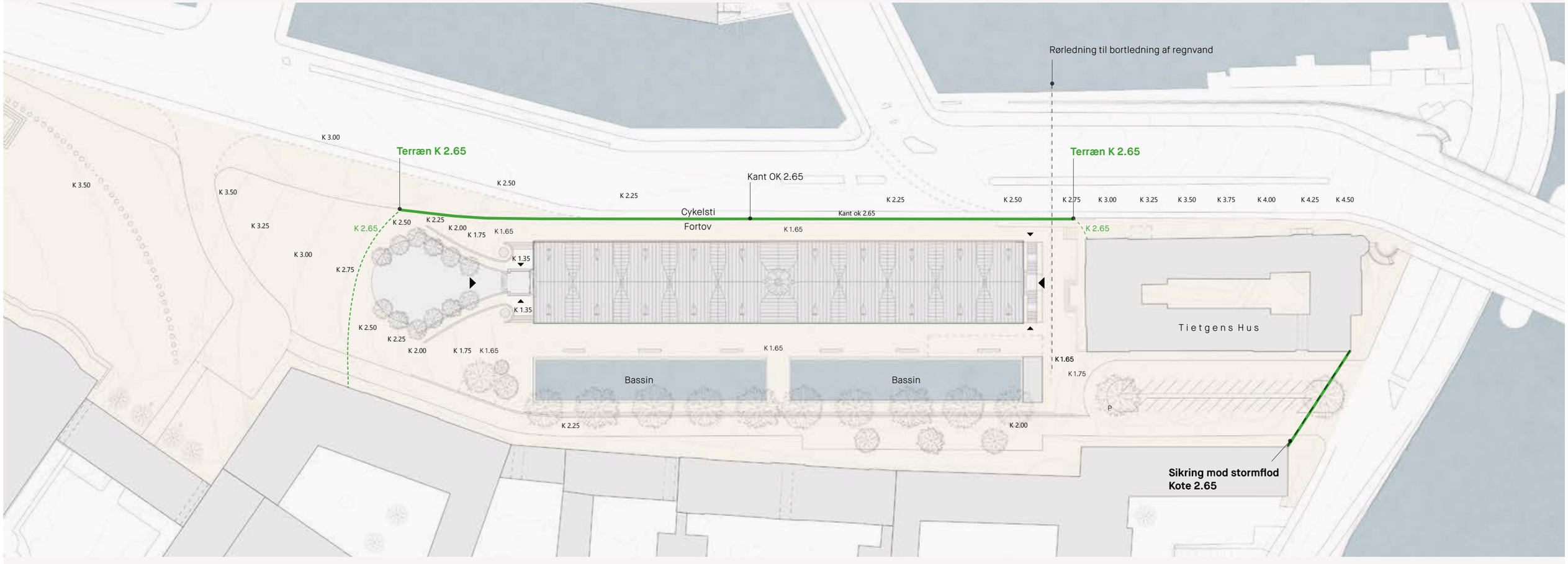

3 Tekniske anlæg i terræn
Sikring mod stormflod 1:1000

Sikring af Børsen og Slotsholmsgade ved stormflod
For at beskytte Børsen og Slotsholmsgade mod stormflod bør der etableres et niveau i kote 2.65 omkring bygningen. Da Børsgade ligger i kote 2.25 ud for Børsen, vil overgangen til cykelstien blive etableret i kote 2.65. Terrænet når naturligt kote 2.65 igen på hver side af Børsen.

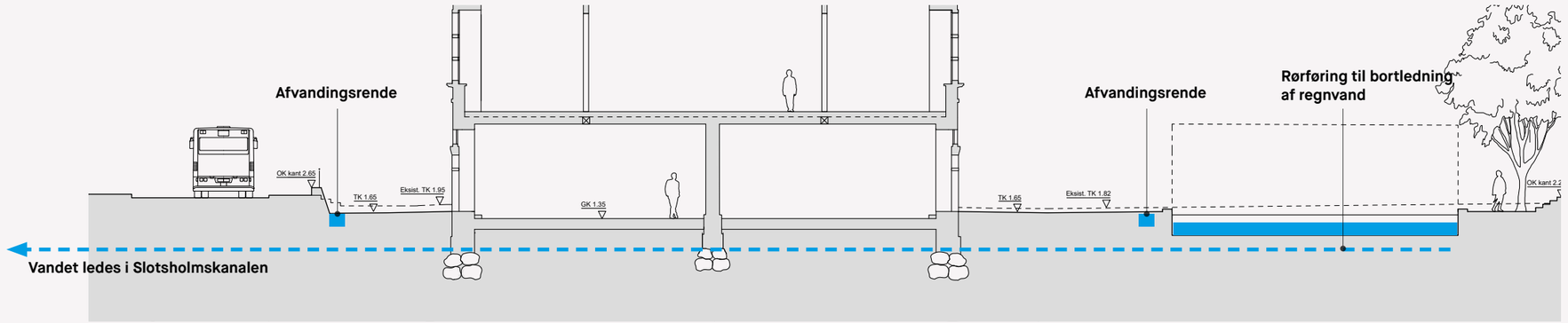
I bunden af Slotsholmsgade foreslår vi at etablere en sikring mod vandet, som aktiveres ved varsling om stormflod. Ved at placere sikringen her, vil alle bygninger langs Slotsholmsgade blive beskyttet.

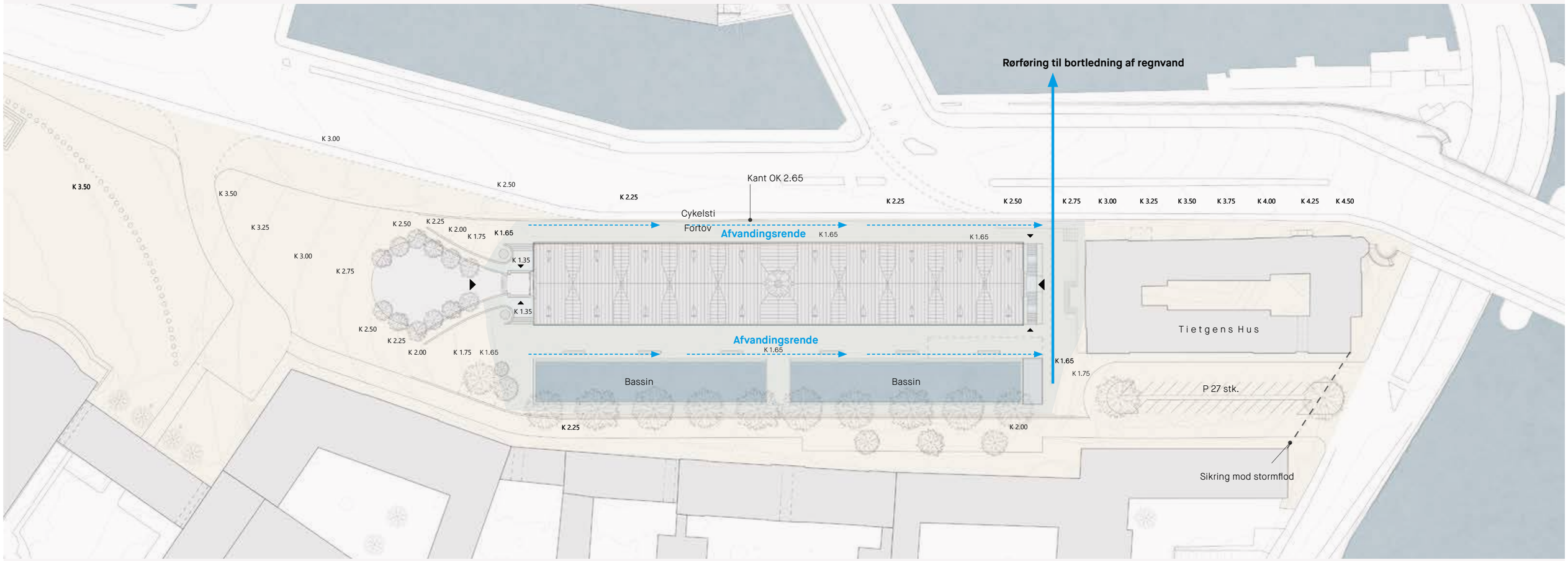

3 Tekniske anlæg i terræn
Sikring mod skybrud 1:1000

Sikring af Børsen og Slotsholmsgade mod overfladevand
For at sikre Børsen og Slotsholmsgade mod overfladevand foreslår vi at etablere en rørføring med pumpe under Børsgade, som leder vandet ud i Slotsholmskanalen. Vandet fra arealerne omkring Børsen vil blive ledt via afvandingsrender ned til rørføringen og videre ud i Slotsholmskanalen.

4 Slotsholmen
Byrummet omkring Børsen

Kig mod Christiansborg

4 Slotsholmen
Byrummet omkring Børsen

Kig mod Christianshavn

4 Slotsholmen
Byrummet omkring Børsen

Kig mod Christiansborg

4 Slotsholmen
Byrummet omkring Børsen

Kig mod Christianshavn

Børsen skal genopføres
- i en klarere og stærkere version.

Praksis, VMB Arkitekter og Leif Hansen Arkitekter

KT037 Ansættelse af stadsgartner

Kategorisering	
Need to	
Rettidig omhu	
Specifik udfordring	
Bestilt af fagudvalg	
Bestilling af politisk parti	x
Bevillingsudløb	
Tilpasset bevillings-udløb	
Henvist sag	
Bestilling fra borg-mesterforum eller tværgående pakke	
Bestilt administrativt	

Resume

Budgetnotatet er udarbejdet pba. politisk bestilling og indeholder et initiativ om etablering af en tværgående funktion som stadsgartner i Københavns Kommune på samme vilkår som Københavns Stadsarkitekt.

Beslutning

- Der skal træffes beslutning om at afsætte 2,0 mio. kr. årligt fra 2027 og frem på service til ansættelsen af en stadsgartner i Københavns Kommune.

Indhold

Der er til forhandlingerne om Budget 2027 bestilt et budgetnotat om finansiering af en tværgående funktion som stadsgartner i Københavns Kommune på samme vilkår som Københavns Stadsarkitekt.

Stadsgartnerfunktionen vil være en uafhængig og tværgående ekspertfunktion placeret i Klima-, Miljø- og Teknikforvaltningen. Funktionen understøtter samarbejde på tværs af fagligheder, arbejdsfællesskaber og afdelinger i forvaltningen. Stadsgartner kan rådgive i spørgsmål om udviklingen af byens grønne områder, biodiversitet, rekreative oplevelser, sammenhæng mellem byrum, infrastruktur og landskab mv. Stadsgartneren skal være med til at sikre og forankre strategier for f.eks. klimaprojekter, biodiversitet, bynatur og begrønning og kvalificere debatten om udviklingen af Københavns grønne og blå områder via dialog med og inddragelse af københavnere, interesseorganisationer mv. Stadsgartneren medvirker ligeledes til at udvikle de faglige kompetencer, primært i Klima-, Miljø- og Teknikforvaltningen, og bidrager dermed til at udvikling og drift af bynatur og grønne byrum sker på et ensartet og fagligt højt niveau.

En vigtig opgave for en stadsgartner bliver også at bidrage til at balancere hensynet mellem natur og idræts- og fritidsaktiviteter i byens grønne områder og finde løsninger, der muliggør sameksistens af de to dagsordener. En stadsgartner skal kunne rådgive alle fra overordnede

strategiske målsætninger og politiske ønsker og helt hen til planfaglige, anlægstekniske og driftsmæssige løsninger.

Med dette initiativ afsættes der midler til aflønning inkl. pension af en stadsgartner samt midler til sekretariatsbistand (½ årsværk) og administrativ hjælp (¼ årsværk). Til at estimere økonomien i budgetnotatet er der taget udgangspunkt i de nuværende lønninger til Stadsarkitekten samt dennes sekretariat – p/l-fremskrevet til 2027. Ansættelsen sker på åremål for en femårig periode med mulighed for forlængelse i yderligere fire år ligesom stadsarkitektens ansættelse. Stillingen som stadsgartner involverer ikke økonomiansvar og personaleledelse.

Forslag til aftaletekst

"Parterne er enige om at afsætte midler til etablering af en tværgående funktion som stadsgartner i Københavns Kommune.

Der afsættes:

- 2,0 mio. kr. årligt på service i 2027 og frem."

Økonomi

Tabel 1. Oversigt over aktiviteter på alle styringsområder

Aktiviteter i forslaget *(1.000 kr., 2027 p/l)*	**Styrings-område**	**2027**	**2028**	**2029**	**2030**	**2031**	**I alt**
- Etablering af en tværgående funktion som stadsgartner i Københavns Kommune.	Service	2.017	2.017	2.017	2.017	2.017	**10.085**
Udgifter i alt (netto)		**2.017**	**2.017**	**2.017**	**2.017**	**2.017**	**10.085**

Klimapåvirkning

Indsatsen i budgetnotatet har ingen umiddelbar klimapåvirkning.

Risikovurdering og proces

Initiativet er ukompliceret, og der er ingen risiko forbundet hermed.

Tidligere afsatte midler

Der har ikke tidligere været afsat midler til aktiviteten.

Administrativt bilag

Bevillingstekniske oplysninger

Tabel 2. Service

1.000 kr., 2027 p/l	Udvalg	Bevilling	p/l ja/nej	2027	2028	2029	2030	2031	I alt
-Løn, inkl. pension og åremålstillæg (varigt)	KTU	1000 – Ordinær drift	Ja	1.450	1.450	1.450	1.450	1.450	7.250
- Administrativ støtte (¾ årsværk) (varigt)	KTU	1000 – Ordinær drift	Ja	567	567	567	567	567	2.835
Serviceudgifter i alt				**2.017**	**2.017**	**2.017**	**2.017**	**2.017**	**10.085**

Øvrige tekniske oplysninger

Bydele

Bydækkende: ☒											
Bispebjerg	☐	Indre by	☐	Vesterbro/Kgs. Enghave	☐	Valby	☐	Amager Øst	☐	Udenbys	☐
Nørrebro	☐	Østerbro	☐	Brønshøj/Husum	☐	Vanløse	☐	Amager Vest	☐		
Adresse		Bydækkende									

Høring

Har budgetnotatet været i høring?	**Ja**	**Nej**
Ejendomsfaglig høring i KEK/ByK/KEJD		X
IT-projekt (KIT)		X

KT088 Bynaturregnskab

Kategorisering	
Need to	
Rettidig omhu	
Specifik udfordring	
Bestilt af fagudvalg	
Bestilling af politisk parti	x
Bevillingsudløb	
Tilpasset bevillings-udløb	
Henvist sag	
Bestilling fra borg-mesterforum eller tværgående pakke	
Bestilt administrativt	

Resume

Budgetnotatet er udarbejdet på baggrund af politisk bestilling og omhandler udvikling af et bynaturregnskab med opgørelser og indikatorer a la det, der findes i Frederiksberg Kommune. Bynaturregnskabet vil kunne levere et driftssikkert datakoncept, der både angiver en 2027-baseline og udvikling over tid og samstemmes kommunens strategier og politikker.

Beslutning

- Der skal træffes beslutning om at afsætte 0,8 mio. kr. på service i 2027, og 0,6 mio. kr. årligt i 2028 og frem til udvikling og vedligehold af et bynaturregnskab.

Indhold

Der er til forhandlingerne om Budget 2027 bestilt et budgetnotat om udvikling af et bynaturregnskab med opgørelser og indikatorer a la det, der findes i Frederiksberg Kommune.

Et bynaturregnskab vil kunne vise udviklingen i kommunens realiserede og planlagte indsatser til at øge mængden og kvaliteten af træer og anden beplantning samt følge op på kommunens målsætninger indenfor bynatur og biodiversitet i København generelt.

Bynaturregnskabet vil årligt blive offentliggjort i en publikation, der kan tilgås via Københavns Kommunes hjemmeside på samme måde som den løsning, der er lavet på Frederiksberg Kommunes hjemmeside. Et årligt bynaturregnskab indebærer:

- Udviklingen af et driftssikkert datakoncept, der både angiver en 2027-baseline og udvikling over tid.
- Behandling og kommunikation af data via en publikation lig bylivsregnskabet, der kan offentliggøres på KK.dk i sammenhæng med Bynaturstrategien. Det vil fx være muligt at udvikle en læsevenlig præsentation/publikation, hvor viden og tal om naturen i København er formidlet med foto, grafer, figurer og tekst.

Forvaltningen vurderer, at et koncept for bynaturregnskab vil tage ca. seks måneder at udvikle og kræve følgende:

- Konceptudvikling og etablering af en fast defineret datamodel, så tallene i bynaturregnskabet bliver konsistente, skalerbare og sikrer en enkel og robust vedligeholdelse.
- Visuelt og grafisk arbejde (grafer, figurerer og opsætning), analyse, foto, kommunikation og dataindsamling, rådgivning og koordinering med dataejer.

Herefter vil vedligeholdelsen af bynaturregnskabet årligt kræve:

- Projektledelse, opdatering af data og publicering af rapport inklusive orientering af Borgerrepræsentationen forud for de årlige budgetforhandlinger.
- Borgermåling med henblik på at indhente data på borgernes oplevelse af udviklingen af byens grønne og blå områder, træer m.m. med afsæt i Bynaturstrategien.

Forslag til aftaletekst

"Parterne er enige om at afsætte midler til udvikling og drift af et bynaturregnskab.

Der afsættes:

- 0,8 mio. kr. på service i 2027 og 0,6 mio. kr. årligt i 2028 og frem til udvikling og vedligehold af et bynaturregnskab."

Økonomi

Tabel 1. Oversigt over aktiviteter på alle styringsområder

Aktiviteter i forslaget *(1.000 kr., 2027 p/l)*	**Styrings-område**	**2027**	**2028**	**2029**	**2030**	**I alt**
- Konceptudvikling af datamodel	Service	378				378
- Udvikling af grafisk koncept	Service	378				378
- Projektledelse, opdatering af data	Service		378	378	378	1.134
- Gennemførelse af borgermålinger	Service		189	189	189	567
Udgifter i alt (netto)		**756**	**567**	**567**	**567**	**2.457**

Klimapåvirkning

Indsatsen i budgetnotatet har ingen umiddelbar klimapåvirkning.

Risikovurdering og proces

Den overordnede risikovurdering er, at initiativet vurderes at være ukompliceret, og der er ingen risici forbundet hermed.

Tidligere afsatte midler

Der har ikke tidligere været afsat midler til aktiviteten.

Administrativt bilag

Bevillingstekniske oplysninger

Tabel 2. Service

1.000 kr., 2027 p/l	Udvalg	Bevilling	Indtægt/ udgift	p/l ja/nej	2027	2028	2029	2030	I alt
Udarbejdelse og vedligehold af bynaturregnskab	KTU	1000 – Ordinær drift	U	Ja	756	567	567	567	2.457
Serviceudgifter i alt					**756**	**567**	**567**	**567**	**2.457**

Øvrige tekniske oplysninger

Bydele

Bydækkende: ☒											
Bispebjerg	☐	Indre by	☐	Vesterbro/Kgs. Enghave	☐	Valby	☐	Amager Øst	☐	Udenbys	☐
Nørrebro	☐	Østerbro	☐	Brønshøj/Husum	☐	Vanløse	☐	Amager Vest	☐		
Adresse	Bydækkende										

Høring

Har budgetnotatet været i høring?	Ja	Nej
Ejendomsfaglig høring i KEK/ByK/KEJD		X
IT-projekt (KIT)		X

Henvisninger
Biodiversitet og bynatur (Frederiksberg Kommune)

KT209 Analyse af scenarie om reetablering af Rådhushaven

Kategorisering	
Need to	
Rettidig omhu	
Specifik udfordring	
Bestilt af fagudvalg	
Bestilling af politisk parti	X
Bevillingsudløb	
Tilpasset bevillings-udløb	
Henvist sag	
Bestilling fra borg-mesterforum eller tværgående pakke	
Bestilt administrativt	

Resume

Budgetnotatet er udarbejdet på baggrund af politisk bestilling og omhandler en analyse af et scenarie om reetablering af Rådhushaven på H. C. Andersens Boulevard som en tillægsbevilling til det igangværende projekt om foranalyse af omdannelsen af Ågade, Åboulevarden, H. C. Andersens Boulevard og Amager Boulevard.

Beslutning

- Der skal træffes beslutning om at afsætte 0,2 mio. kr. på anlæg i 2027 til udarbejdelse af en analyse af et supplerende scenarie om reetablering af Rådhushaven på H.C Andersens Boulevard, som kan indgå i det igangværende projekt.

Indhold

Der er til forhandlingerne om Budget 2027 bestilt et budgetnotat om udarbejdelse af en analyse af et scenarie om reetablering af Rådhushavens ydre anlæg på H.C. Andersens Boulevard.

Rådhushaven var oprindeligt forbundet med et bredt haveanlæg, som lå langs hele rådhusets facade ud mod H.C Andersens Boulevard, som indtil 1955 hed *Vestre Boulevard*. En stor del af det oprindelige udendørs haveanlæg langs med boulevarden blev omlagt i 1950'erne, da H.C. Andersens Boulevard blev udvidet i forbindelse med indvielsen af den nuværende Langebro. For at få plads til flere vejbaner blev det ydre haveanlæg omlagt. I 2007 blev den indre Rådhushave genskabt i overensstemmelse med Martin Nyrops oprindelige plan.

Med udarbejdelse af en analyse af et supplerende scenarie til foranalyse af omdannelsen af Ågade, Åboulevarden, H. C. Andersens Boulevard og Amager Boulevard, vil det blive undersøgt, hvordan den ydre del af haven kan reetableres, så den igen får karakter af det oprindelige haveanlæg.

Med overførselssagen 2025-26 blev der afsat midler til en foranalyse af omdannelse af Ågade, Åboulevarden, H.C. Andersens Boulevard og Amager Boulevard, der forventes afrapporteret primo 2028, så et anlægsforslag kan indgå i forhandlingerne om Budget 2029. Denne bevilling vil være en tillægsbevilling til det igangværende projekt.

Forvaltningen er ligeledes i gang med at udarbejde et ideoplæg for overfladen af Den Grønne Boulevard etape 1, som går fra Jarmers Plads til Rysensteensgade (budget 2025). I efteråret 2026 vil Klima-, Miljø- og Teknikudvalget få forelagt 5-6 scenarier, hvoraf der skal udvælges 2-3 hovedscenarier, som Klima-, Miljø- og Teknikforvaltningen kan arbejde videre med. Scenarierne vil kvalificere overordnede forslag til og principper for byrummet, grønne områder, trafikale forbindelser, rampeanlæggenes tilpasning osv. Resultaterne af dette arbejde forventes forelagt politisk i 1. halvdel af 2027. De to projekter vil i videst muligt omfang blive koordineret.

Forslag til aftaletekst

"Parterne er enige om at afsætte midler til udarbejdelse af en analyse på et supplerende scenarie om reetablering af Rådhushaven på H. C. Andersens Boulevard, som kan indgå i det igangværende projekt om foranalyse af omdannelsen af Ågade, Åboulevarden, H. C. Andersens Boulevard og Amager Boulevard.

Der afsættes:

- 0,2 mio. kr. samlet på anlæg i 2027 til en analyse af et supplerende scenarie om reetablering af Rådhushavens ydre anlæg."

Økonomi

Tabel 1. Oversigt over aktiviteter på alle styringsområder

Aktiviteter i forslaget *(1.000 kr., 2027 p/l)*	**Styrings-område**	**2027**	**2028**	**2029**	**2030**	**I alt**
- Analyse	Anlæg	150				150
Udgifter i alt (netto)		**150**	**0**	**0**	**0**	**150**

Klimapåvirkning

Indsatsen i budgetnotatet har ingen umiddelbar klimapåvirkning.

Risikovurdering og proces

Der er tale om en analyse, og der er derfor ikke afsat midler til risikotillæg.

Tidligere afsatte midler

Med Budget 2021 blev der afsat i alt 4,7 mio. kr. til en foranalyse af Den Grønne Boulevard, der undersøger mulighederne for at tunnellægge biltrafikken fra Bispeengbuen til Langebro med henblik på at skabe en grøn kile på overfladen. Ved Overførselssagen 2023-2024 blev der afsat i alt 1,2 mio. kr. til en foranalyse, der bl.a. konkretiserer den geometriske udformning af rampekryds ved Jarmers Plads og Rysensteensgade. Ved Budget 2025 blev afsat i alt 6,4 mio. kr. til udarbejdelse af et ideoplæg, facilitering af borgerdialog og undersøgelse af mulighederne for byggeri på overfladen mellem Jarmers Plads og Rysensteensgade samt til en afklaringsfase med Frederiksberg Kommune vedrørende samarbejde om videre analyser af strækningen mellem Bispeengbuen og Gyldenløvesgade. Med overførselssagen 2025-26 blev der afsat 3,8 mio. kr. til en foranalyse af omdannelse af Ågade, Åboulevarden, H.C. Andersens Boulevard og Amager Boulevard.

1.000 kr., løbende p/l	**2021**	**2022**	**2023**	**2024**	**2025**	**2026**	**2027**	**2028**	**I alt**
Budgetaftale 2021	1.860	2.220	620						4.700

Overførselssagen 2023-24				1.200					1.200
Budgetaftale 2025					1.840	4.170	350		6.360
Overførselssagen 2024-25									
Budgetaftale 2026									
Overførselssagen 2025-26						1.100	1.900	800	3.800
Afsatte midler i alt	**1.860**	**2.220**	**620**	**1.200**	**1.840**	**5.270**	**2250**	**800**	**16.060**

Administrativt bilag

Bevillingstekniske oplysninger

Tabel 2. Anlægsprojekter

1.000 kr., 2027 p/l	Udvalg	Bevilling	*	p/l ja/nej	2027	2028	2029	2030	I alt
Anlægsudgifter									
Projektering	KTU	2000 – Ordinær anlæg	X	Ja	100				100
Bygherreudgifter	KTU	2000 – Ordinær anlæg	X	Ja	50				50
Anlægsudgifter i alt					**150**	**0**	**0**	**0**	**150**

Øvrige tekniske oplysninger

Bydele

Bydækkende: ☐											
Bispebjerg	☐	Indre by	☒	Vesterbro/Kgs. Enghave	☐	Valby	☐	Amager Øst	☐	Udenbys	☐
Nørrebro	☐	Østerbro	☐	Brønshøj/Husum	☐	Vanløse	☐	Amager Vest	☐		
Adresse	Rådhushaven, H.C Andersens Boulevard										

Høring

Har budgetnotatet været i høring?	**Ja**	**Nej**
Ejendomsfaglig høring i KEK/ByK/KEJD		X
IT-projekt (KIT)		X

Henvisninger

Billeder af Rådhushaven

KT241 Budgetudfordring efter genudbud af driftsopgaver i Brønshøj-Husum på Vesterbro og Amager Øst

Resume

Budgetnotatet omhandler finansiering af merudgifter i forbindelse med gennemført genudbud af den grønne pleje og renholdelsesopgaverne i Brønshøj-Husum og Vesterbro samt på tre mindre grønne områder i Brønshøj og Amager Øst. Såfremt der ikke afsættes finansiering til merudgifterne til den udliciterede drift, vil det medføre serviceforringelser i den kommunale drift af byen.

Kategorisering	
Need to	
Rettidig omhu	
Specifik udfordring	
Bestilt af fagudvalg	
Bestilling af politisk parti	X
Bevillingsudløb	
Tilpasset bevillings-udløb	
Henvist sag	
Bestilling fra borg-mesterforum eller tværgående pakke	
Bestilt administrativt	

Beslutning

- Der skal træffes beslutning om at afsætte 5,2 mio. kr. årligt på service i 2027 og frem til håndtering af budgetudfordringen på det udliciterede område på renhold og grøn drift og pleje i Brønshøj-Husum og på Vesterbro samt på tre mindre grønne områder i Brønshøj og på Amager Øst.

Indhold

Der er til forhandlingerne om Budget 2027 bestilt et budgetnotat om at håndtere renhold og grøn drift og pleje i de to bydele Brønshøj-Husum og Vesterbro samt tre mindre grønne områder i Brønshøj og på Amager Øst.

Driftsopgaver vedrørende renhold, grøn drift og pleje er udliciteret i bydelene Brønshøj-Husum og Vesterbro/Kgs. Enghave. De nuværende kontrakter på opgaverne udløber den 31. december 2026, og det er politisk besluttet (BR 7. november 2024) at genudbyde dem. Det er også politisk besluttet (BR 7. november 2024, TMU 25. oktober 2025), at renhold, drift og pleje af tre mindre grønne områder, Brønshøj Parken i Brønshøj samt Rødegårdsparken og Skotlands Plads på Amager Øst, samtidigt udbydes med fokus på tilbud fra socialøkonomiske virksomheder.

På baggrund af resultatet af genudbuddet i Brønshøj-Husum og Vesterbro/Kgs. Enghave forventer forvaltningen, at udgifterne til udliciteret drift af de to bydele og de tre mindre grønne områder i Brønshøj og på Amager vil betyde en budgetudfordring på 5,2 mio. kr. årligt fra 1. januar 2027 i forhold til forvaltningens nuværende driftsbudget.

Udgifter på de udbudte opgaver og dermed budgetudfordringen kan først endeligt fastlægges, når resultatet af udbuddet af de tre mindre områder med fokus på socialøkonomiske virksomheder kendes i oktober/november 2026.

Med budgetnotatet afsættes varige driftsmidler til at afholde kontraktudgifter til de eksterne leverandører af renhold og grøn drift og pleje i de to bydele Brønshøj-Husum og Vesterbro samt de tre mindre grønne områder i Brønshøj og på Amager Øst. De gældende kontrakter kan ikke forlænges yderligere uden en genforhandling med leverandørerne og maksimalt for tre måneder.

Initiativet kan ikke skaleres.

Forvaltningen kan ikke dække budgetudfordringen gennem interne omprioriteringer eller effektiviseringer uden serviceforringelser på andre driftsområder. Der gælder et politisk besluttet serviceniveau på 4 for renholdelsen på veje, pladser og i grønne områder på en skala på 1-5.

Seneste tidspunkt for finansiering af merudgifterne vil være ifm. Overførselssagen 2026-2027, hvorfor der kan vedtages en hensigtserklæring om at kunne afsætte finansiering i Overførselssagen, hvis det ikke ønskes finansieret i Budget 2027.

Forslag til hensigtserklæring:
"Parterne er enige om at henvise finansiering af håndtering af merudgifterne på de udliciterede områder i forbindelse med genudbud af renhold samt grøn drift og pleje i bydelene Brønshøj-Husum og Vesterbro samt i tre mindre grønne områder til forhandlingerne om Overførselssagen 2026-2027."

Forslag til aftaletekst

"Parterne er enige om at afsætte midler til håndtering af merudgifterne på de udliciterede områder i forbindelse med genudbud af renhold samt grøn drift og pleje i bydelene Brønshøj-Husum og Vesterbro samt i tre mindre grønne områder med udbud målrettet socialøkonomiske virksomheder.

Der afsættes:

- 5,2 mio. kr. årligt på service i 2027 og frem til merudgifterne på de udliciterede opgaver vedr. renhold, grøn drift og pleje."

Økonomi

Tabel 1. Tabel 1. Oversigt over aktiviteter på alle styringsområder

Aktiviteter i forslaget *(1.000 kr., 2027 p/l)*	**Styrings-område**	**2027**	**2028**	**2029**	**2030**	**I alt**
- Udgifter til kontrakter med eksterne leverandører på renhold og grøn drift og pleje	Service	5.200	5.200	5.200	5.200	20.800
Initiativ 1 i alt		**5.200**	**5.200**	**5.200**	**5.200**	**20.800**

Klimapåvirkning

Indsatsen i budgetnotatet har ingen umiddelbar klimapåvirkning.

Risikovurdering og proces

Den overordnede risikovurdering er, at initiativet vurderes at være ukompliceret. Der er dog en risiko for, at budgetudfordringen vil vise sig at være større eller mindre end estimeret, når den endelige økonomi for de udbudte driftsopgaver kendes i løbet af oktober/november 2026.

Hvis budgetudfordringen viser sig at være mindre end estimeret, vil overskydende midler blive tilbageført til kassen. Hvis budgetudfordringen bliver større end estimeret, vil forvaltningen vurdere, om den ekstra udfordring kan håndteres inden for egen ramme. Hvis dette ikke vurderes at være muligt, vil forvaltningen forelægge budgetnotat om supplerende midler ved kommende forhandlinger og Budget 2028.

Tidligere afsatte midler

Der har ikke tidligere været afsat midler til aktiviteten.

Administrativt bilag

Tabel 2. Service

1.000 kr., 2027 p/l	Udvalg	Bevilling	Indtægt/ udgift	p/l ja/nej	2027	2028	2029	2030	I alt
Udgifter til eksterne leverandører af renhold og grøn drift og pleje	KTU	1000 – Ordinær drift	U	Ja	5.200	5.200	5.200	5.200	20.800
Serviceudgifter i alt					**5.200**	**5.200**	**5.200**	**5.200**	**20.800**

Øvrige tekniske oplysninger

Bydele

Bydækkende: ☐											
Bispebjerg	☐	Indre by	☐	Vesterbro/Kgs. Enghave	☒	Valby	☐	Amager Øst	☒	Udenbys	☐
Nørrebro	☐	Østerbro	☐	Brønshøj/Husum	☒	Vanløse	☐	Amager Vest	☐		
Adresse	Bydelene Brønshøj-Husum og Vesterbro samt Brønshøjparken, Brønshøj og Rødegårdsparken og Skotlandsplads, Amager Øst										

Høring

Har budgetnotatet været i høring?	**Ja**	**Nej**
Ejendomsfaglig høring i KEK/ByK/KEJD		X
IT-projekt (KIT)		X

KT160 Helhedsplan for De Indre Søer

Kategorisering	
Need to	
Rettidig omhu	
Specifik udfordring	
Bestilt af fagudvalg	X
Bestilling af politisk parti	
Bevillingsudløb	
Tilpasset bevillings-udløb	
Henvist sag	
Bestilling fra borg-mesterforum eller tværgående pakke	
Bestilt administrativt	

Relation til øvrige budgetnotater	
Relateret til:	Gensidigt udelukkende?
KT032	Nej
KT141	Nej
KT158	Nej

Resume

Budgetnotatet er udarbejdet pba. henvisning fra Klima-, Miljø- og Teknikudvalget og omhandler en helhedsplan for De Indre Søer. Budgetnotatet beskriver tre selvstændige initiativer vedr. biodiversitet og vandmiljø i og ved De Indre Søer, som kan indgå i helhedsplanen (initiativ 1-3). Desuden kan vælges to øvrige initiativer vedr. en trafikal helhedsplan med henblik på at frigive arealer til bynatur (initiativ 4) samt en undersøgelse af muligheden for at begrænse skarvbestanden i Sortedams Sø (initiativ 5)

Beslutning

- Der skal træffes beslutning om at afsætte 0,7 mio. kr. årligt på service i 2027-2028 til et idékatalog vedr. forbedring af vandmiljø og biodiversitet i De Indre Søer (initiativ 1).
- Der skal træffes beslutning om at afsætte 0,9 mio. kr. årligt på service i 2027-2028 til et idékatalog vedr. begrønning og lignende biodiversitetsfremmende tiltag på arealerne omkring De Indre Søer (initiativ 2).
- Der skal træffes beslutning om at afsætte 0,5 mio. kr. årligt på service i 2027-2028 til en screening af mere naturlige søkanter (initiativ 3).
- Der skal træffes beslutning om at afsætte i alt 3,3 mio. kr. på anlæg i perioden 2027-2028 til en trafikal helhedsplan for områderne omkring De Indre Søer (initiativ 4).
- Der skal træffes beslutning om at afsætte 0,1 mio. kr. på service i 2027 til en undersøgelse af muligheden for at begrænse skarvbestanden i Sortedams Sø (initiativ 5).

Såfremt initiativ 1-3 alle vælges, vil der være en besparelse på i alt 1,0 mio. kr.

Den trafikale helhedsplan i initiativ 4 har relation til, men er ikke gensidigt udelukkende med, indsatserne i *KT032 Foranalyse af museumsstrøg, KT141 Trafikplan for området omkring Webersgade* og *KT158 Byrumsforsøg på Øster Voldgade*. Såfremt flere indsatser finansieres med Budget 2027, vil de blive koordineret.

Indhold

Klima-, Miljø- og Teknikudvalget henviste den 15. juni 2026 finansiering af udarbejdelsen af en helhedsplan for De Indre Søer til forhandlingerne om Budget 2027. Desuden blev der henvist finansiering af tiltag vedrørende begrønning og lignende biodiversitetsfremmende tiltag på arealerne omkring De Indre Søer samt en trafikal helhedsplan.

Der kan udarbejdes en helhedsplan med følgende 3 emner, der fremgår som selvstændige initiativer, som kan igangsættes uafhængigt af hinanden: 1) et idékatalog vedr. forbedring af vandmiljøet nede i De Indre Søer, 2) et idékatalog vedr. begrønning af sti- og gangarealerne umiddelbart omkring De Indre Søer, 3) en screening af muligheder for etablering af mere naturlige søkanter.

Desuden kan der igangsættes en trafikal helhedsplan vedr. omdannelse af vejarealer omkring De Indre Søer til naturarealer og grønne opholdsrum (initiativ 4) og en undersøgelse af muligheden for at begrænse skarvbestanden (initiativ 5).

For initiativ 1-3 gør det sig gældende, at indsatsen udføres i 2027-2028 med henblik på, at der kan afsættes finansiering til konkrete tiltag i forhandlingerne om Budget 2029. Hvis initiativ 1-3 vælges samlet, afrapporteres de i en samlet helhedsplan og udarbejdes samlet med bistand fra et rådgivende firma med erfaring indenfor hele fagområdet. Helhedsplanen vil blive koordineret med forsøget med ensretning af Øster Søgade, som der blev afsat midler til i Budget 2026. Relevante lokaludvalg inddrages ifm. udarbejdelse af helhedsplanen.

Hvis initiativ 4 om en trafikal helhedsplan vælges, afrapporteres denne særskilt.
Initiativ 5 afrapporteres selvstændigt via et notat til Klima-, Teknik- og Miljøudvalget.

Initiativ 1. Idékatalog vedr. forbedring af vandmiljø og biodiversitet i Søerne
Med dette initiativ udarbejdes et idékatalog med fokus på biodiversitetsfremmende tiltag og tiltag til forbedring af vandkvaliteten i De Indre Søer.

Idékatologet vil indeholde en konkret beskrivelse af, hvilke tiltag der kan forbedre forholdene for dyr, fisk og planter ude i søerne, samt forbedre vandkvaliteten. For hver enkelt tiltag vil der desuden være en beskrivelse af forventet pris, effekt, anslået tidsplan og en indledende vurdering af eventuelle tekniske og juridiske barrierer ved tiltaget. Idékataloget vil indeholde en prioritering af tiltagene.

Det kunne fx være tiltag ift. forurening fra søernes bundsediment, iltning af vandet, begrænsning af alger, forbedring af de fysiske forhold i søerne eller biomanipulation. Biomanipulation i søer indebærer målrettet reduktion af fisk, der skaber uklart vand, for at forbedre vandkvaliteten og genskabe en balanceret fiskebestand. Behovet skal først afklares via en fiskeundersøgelse.

Initiativet vil give et samlet overblik over mulige tiltag, der kan give søerne et biodiversitetsmæssigt løft, samt et overblik over den nødvendige finansiering og tidsplan.

Initiativ 2. Et idékatalog vedr. begrønning og lignende biodiversitetsfremmende tiltag på arealerne omkring De Indre Søer
Med dette initiativ udarbejdes et idékatalog med en bred og kvalificeret mængde tiltag til øget begrønning og biodiversitet omkring De Indre Søer.

Tiltagene i kataloget skal alle være realiserbare ved at leve op til relevant lovgivning, vedtagne strategier i kommunen samt forholde sig til den eksisterende beplantning og brug af anlæggene. Kataloget skal foruden en illustration og beskrivelse af tiltagene også indeholde en vurdering af de positive og negative påvirkninger af området i forhold til det nuværende brug. Kataloget skal prissætte hver enkelt tiltag i forhold til udgifter til etablering og evt. efterfølgende øgede driftsudgifter.

Initiativ 3. Screening af mere naturlige søkanter
Med initiativ 3 laves en screening af potentialet for etablering af mere naturlige søkanter i Peblinge Sø og Sortedamssøerne. Søkanterne er i dag lodrette granitkanter uden bevoksning. Naturlige søkanter kan evt. etableres som en skrånende kant udenpå de eksisterende kanter med naturlig beplantning og bedre forhold for smådyr, fisk og fugle. Tiltagene vurderes at kunne fremme biodiversiteten i søerne og bidrage til opfyldelse af mål i vandområdeplanerne.

Screeningen skal pege på hvilke metoder, der vil være mest hensigtsmæssige, samt i hvilket omfang og på hvilke konkrete strækninger tiltaget kan iværksættes.

Screeningen vil munde ud i en rapport med beskrivelser og visualiseringer af forskellige typer af løsninger som efterfølgende kan danne grundlag for et evt. videre arbejde med søkanterne. De enkelte løsningsmodellers realiserbarhed vil blive vurderet både ift. anlægsteknik og myndighedsforhold.

Screeningen vil blive udført i tæt dialog med det allerede besluttede projekt vedr. en 1:1 renovering af de eksisterende granitkanter således at et tiltag vedr. naturlige kanter ikke vil være i konflikt med den igangværende renovering.

Initiativ 4. Trafikal helhedsplan for områderne omkring De Indre Søer
En trafikal helhedsplan for områderne omkring De Indre Søer vil afdække de trafikale konsekvenser og se på mulige vejtekniske ændringer ved omlægning af vejarealerne eller dele af disse omkring De Indre Søer. Den trafikale helhedsplan vil omfatte alle trafikantgrupper og have et særligt fokus på trafikafvikling og trafiksikkerhed. Det bemærkes, at der med Budget 2027 blev afsat midler til et trafikforsøg med ensretning af den østlige del af Øster Søgade, hvilket bl.a. også har til formål at frigive vejareal til begrønning. Klima-, Miljø- og Teknikudvalget forelægges forventeligt resultaterne medio 2027 og vil i den forbindelse kunne henvise finansiering af en permanent fredeliggørelse til forhandlingerne om Budget 2028. Hvis forsøget medfører, at der kan frigives arealer til begrønning , koordineres det med idékataloget i initiativ 2.

Trafikalt er der stor forskel på arealerne omkring De Indre Søer. Eksempelvis er der kun en dobbeltrettet delt sti på den vestlige side af Sankt Jørgens Sø. Derimod er der seks kørebanespor samt cykelstier, fortov og et rekreativt stiforløb, hvor Nørre Søgade støder op til Gyldenløvesgade.

Den trafikale helhedsplan baseres på analyser af forskellige scenarier for, hvordan færdslen kan ændres, så vejarealerne omkring De Indre Søer kan reduceres, og der derved kan frigøres mere areal til bynatur. Scenarierne vil omfatte vejarealerne omkring søerne og eksempelvis omhandle muligheder for indsnævring af vejbredder, ensretning af vejtrafik og omdannelse af bilparkeringspladser.

Scenarierne analyseres i et større perspektiv, hvor trafikmønstre og -flows simuleres i trafikmodellen COMPASS. Klima-, Miljø- og Teknikudvalget udvælger på baggrund af disse undersøgelser ét scenarie, som i det videre forløb analyseres mere dybdegående for at vurdere konsekvenser på et mere detaljeret niveau. Herefter skitseres mulige trafikale løsningsforslag og udgifter forbundet hermed.

I forbindelse med udarbejdelsen af den trafikale helhedsplan vil Frederiksberg Kommune samt relevante lokaludvalg og interessenter blive inddraget.

Udkast til den trafikale helhedsplan forelægges forventeligt politisk medio 2028, og den endelige afrapportering forelægges forventeligt primo 2029.

Initiativ 5. Undersøgelse af muligheden for at begrænse skarvbestanden i Sortedams Sø
Med initiativet undersøges der, hvilke tiltag der er mulige for at begrænse skarvbestanden i Sortedamssøerne. Der indgås et samarbejde med et eksternt rådgivende firma om at udarbejde en rapport over de mulige tiltag og deres forventede effekter og årlige omkostninger for at begrænse skarvbestanden med udgangspunkt i skarvernes levevis og lovgivningen, der gælder for skarver og deres levesteder.

Undersøgelsen udføres i 2027 med henblik på, at evt. tiltag kan finansieres i Overførelsessagen 2027-2028.

Forslag til aftaletekst

"Parterne er enige om at afsætte midler til en helhedsplan for De Indre Søer vedr. biodiversitet i og omkring søerne. Desuden afsættes midler til en trafikal helhedsplan og en undersøgelse af mulighederne for at begrænse skarvbestanden i Sortedams Sø."

Der afsættes:

- 0,7 mio. kr. årligt på service i 2027-2028 til et idékatalog vedr. forbedring af vandmiljø og biodiversitet i De Indre Søer.
- 0,9 mio. kr. årligt på service i 2027-2028 til et idékatalog vedr. begrønning og lignende biodiversitetsfremmende tiltag på arealerne omkring De Indre Søer.
- 0,5 mio. kr. årligt på service i 2027-2028 til screening af mere naturlige søkanter.
- 3,3 mio. kr. samlet på anlæg i perioden 2027-2028 til en trafikal helhedsplan for områderne omkring De Indre Søer.
- 0,1 mio. kr. på service i 2027 til undersøgelse af muligheden for at begrænse skarvbestanden i Sortedams Sø."

Økonomi

Tabel 1. Oversigt over aktiviteter på alle styringsområder

Aktiviteter i forslaget *(1.000 kr., 2027 p/l)*	**Styrings-område**	**2027**	**2028**	**2029**	**2030**	**I alt**
Initiativ 1. Idékatalog vedr. forbedring af vandmiljø og biodiversitet i De Indre Søer						
- Rådgivende konsulentydelser og intern projektledelse	Service	728	728			1.456
Initiativ 1 i alt (netto)		**728**	**728**	**0**	**0**	**1.456**

Initiativ 2. Idékatalog vedr. begrønning og lignende biodiversitetsfremmende tiltag på arealerne omkring Søerne						
- Rådgivende konsulentydelser og intern projektledelse	Service	878	878			1.756
Initiativ 2 i alt (netto)		**878**	**878**	**0**	**0**	**1.756**
Initiativ 3. Screening af mere naturlige søkanter						
- Rådgivende konsulentydelser og intern projektledelse	Service	489	489			978
Initiativ 3 i alt (netto)		**489**	**489**	**0**	**0**	**978**
Initiativ 4. Trafikal helhedsplan for områderne omkring De Indre Søer						
- Trafikal helhedsplan	Anlæg	1.965	1.310			3.275
Initiativ 4 i alt (netto)		**1.965**	**1.310**	**0**	**0**	**3.275**
Initiativ 5. Undersøgelse af muligheden for at begrænse skarvbestanden i Sortedams Sø						
- Rådgivende konsulentydelser	Service	100				100
Initiativ 5 i alt (netto)		**100**	**0**	**0**	**0**	**100**
- Besparelse hvis initiativ 1, 2 og 3 vælges		-541	-441			-982
Udgifter i alt (netto)		**3.619**	**2.964**	**0**	**0**	**6.583**

Klimapåvirkning
Indsatsen i budgetnotatet har ingen umiddelbar klimapåvirkning

Risikovurdering og proces
Den overordnede risikovurdering (for initiativ 1,2,3, 4 og 5) er, at initiativerne vurderes at være ukomplicerede, og der er ingen risici forbundet hermed.

For initiativ 2 gælder, at initiativet udarbejdes på områdets nuværende forudsætninger, og der er derfor risiko for, at den skal tilpasses, hvis trafikforsøget i Øster Søgade eller den evt. trafikale helhedsplan for området senere viser, at yderligere vejareal kan begrønnes.

For initiativ 5: Realisering af rapportens tiltag vil forudsætte, at der kan opnås de nødvendige dispensationer. Det er vanskeligt at forudse, om rapportens tiltag vil kunne realiseres og i påkommende tilfælde hvornår. Det skyldes, at der er betydelig procesrisiko for at eventuelle dispensationer vil blive påklaget og underkendt af klagenævnet.

For initiativ 4 gælder, at initiativet vurderes ukompliceret, og der afsættes derfor ikke midler til risikotillæg.

Tidligere afsatte midler
Der blev ved Budget 2026 afsat 2,0 mio. kr. i 2026-2027 på anlæg til trafikforsøg med ensretning af Øster Søgade med mål at fredeliggøre og begrønne strækningen.

1.000 kr., løbende p/l	**2026**
Budgetaftale 2026	2.000
Afsatte midler i alt	**2.000**

Administrativt bilag

Bevillingstekniske oplysninger

Tabel 2. Anlægsprojekter

1.000 kr., 2027 p/l	Udvalg	Bevilling	*	p/l ja/nej	2027	2028	2029	2030	I alt
Anlægsudgifter									
Projektering, initiativ 4	KTU	2000 – Ordinær anlæg	X	Ja	1.200	800			2.000
Bygherreudgifter, initiativ 4	KTU	2000 – Ordinær anlæg	X	Ja	765	510			1.275
Anlægsudgifter i alt					**1.965**	**1.310**	**0**	**0**	**3.275**

Tabel 3. Service

1.000 kr., 2027 p/l	Udvalg	Bevilling	Indtægt/ udgift	p/l ja/nej	2027	2028	2029	2030	I alt
Midler til ekstern rådgivning, initiativ 1	KTU	1000 – Ordinær drift	U	Ja	350	350			700
Midler til projektledelse, initiativ 1	KTU	1000 – Ordinær drift	U	Ja	378	378			756
Midler til ekstern rådgivning, initiativ 2	KTU	1000 – Ordinær drift	U	Ja	500	500			1.000
Midler til projektledelse, initiativ 2	KTU	1000 – Ordinær drift	U	Ja	378	378			756
Midler til ekstern rådgivning, initiativ 3	KTU	1000 – Ordinær drift	U	Ja	300	300			600
Midler til projektledelse, initiativ 3	KTU	1000 – Ordinær drift	U	Ja	189	189			378
Midler til ekstern undersøgelse, initiativ 5	KTU	1000 – Ordinær drift	U	Ja	100				100
Besparelse hvis initiativ 1,2 og 3 vælges	KTU	1000 – Ordinær drift	U	Ja	-541	-441			-878
Serviceudgifter i alt					**1.654**	**1.654**	**0**	**0**	**3.413**

Øvrige tekniske oplysninger

Bydele

Bydækkende: ☐											
Bispebjerg	☐	Indre by	☒	Vesterbro/Kgs. Enghave	☒	Valby	☐	Amager Øst	☐	Udenbys	☐
Nørrebro	☒	Østerbro	☒	Brønshøj/Husum	☐	Vanløse	☐	Amager Vest	☐		
Adresse	De Indre Søer og nærområder										

Høring

Har budgetnotatet været i høring?	**Ja**	**Nej**
Ejendomsfaglig høring i KEK/ByK/KEJD		X
IT-projekt (KIT)		X

KT002 Genopretning af de fysiske værdier i grønne områder (specifik udfordring)

Kategorisering	
Need to	
Rettidig omhu	
Specifik udfordring	x
Bestilt af fagudvalg	x
Bestilling af politisk parti	
Bevillingsudløb	
Tilpasset bevillings-udløb	
Henvist sag	
Bestilling fra borg-mesterforum eller tværgående pakke	
Bestilt administrativt	

Resume

Budgetnotatet er udarbejdet pba. henvisning fra Klima-, Miljø- og Teknikudvalget og omhandler genopretning og vedligehold af de fysiske værdier i Klima-, Miljø- og Teknikforvaltningens grønne områder. Efter ressortoverdragelse til Kultur-, Fritids- og Borgerserviceforvaltningen pr. 1. januar 2026 udgør Klima-, Miljø- og Teknikforvaltningens vedligeholdelsesefterslæb udgør 567,3 mio. kr. Intern Revision konkluderer i særlig undersøgelse, at underfinansieringen af Klima-, Miljø- og Teknikforvaltningens genopretningsprogram medfører, at forvaltningen ikke kan genoprette de fysiske værdier i byens grønne områder på det økonomisk mest fordelagtige tidspunkt.

Beslutning

- Der skal træffes beslutning om at afsætte 10,8 mio. kr. i 2028, 3,8 mio. kr. i 2029 og 24 mio. kr. årligt på anlæg i perioden 2030-2046 til at undgå yderligere vedligeholdelsesefterslæb på de fysiske værdier i Klima-, Miljø- og Teknikforvaltningens grønne områder, så efterslæbet fastholdes på 2027-niveau (Scenarie 1).
- Der skal træffes beslutning om at afsætte 25,5 mio. kr. i 2027, 18,5 mio. kr. i 2028, 15,0 mio. kr. i 2029 og 40,0 mio. kr. årligt på anlæg i perioden 2030-2046 til gradvis nedbringelse af vedligeholdelsesefterslæbet på de fysiske værdier i Klima-, Miljø- og Teknikforvaltningens grønne områder (Scenarie 2).

Scenarierne er gensidigt udelukkende.

Indhold

Klima-, Miljø- og Teknikforvaltningen henviste d. 1. juni 2026 finansiering af forvaltningens genopretnings- og vedligeholdelsesplan for de fysiske værdier i grønne områder til forhandlingerne om budget 2027. Klima-, Miljø- og Teknikforvaltningen har i 2023, i samarbejde med Økonomiforvaltningen gennemført en kortlægning af bygninger, bygværker, inventar og herunder driftspladser til medarbejderne i de grønne områder. Kortlægningen

konkluderer, at en væsentlig del af de fysiske værdier er slidte eller nedbrudte (en beskrivelse af kortlægningen fremgår af bilag 1 - budgetnotat TM002 fra forhandlingerne om budget 2026). På nuværende tidspunkt har forvaltningen et vedligeholdelsesefterslæb på 567,3 mio. kr. Hvis vedligeholdelse og genopretning udskydes, vil omkostningerne stige over tid som følge af yderligere nedslidning og behov for mere omfattende udskiftninger. Klima-, Miljø- og Teknikforvaltningen opererer, i lighed med KEJD, med en årlig efterslæbsrente på 4,2 pct., som beskriver den årlige vækst i vedligeholdelsesefterslæbet, hvis der ikke tilføres tilstrækkelig finansiering.

Ved budget 2026 blev der afsat 100 mio. kr. i perioden 2026-2029 til genopretning af fysiske værdier i de grønne områder fordelt med 10,0 mio. kr. i 2026, 20 mio. kr. i 2027, 30,0 mio. kr. i 2028 og 40,0 mio. kr. i 2029. Selv med bevillingen fra 2026 vil efterslæbet fortsat vokse i de kommende år.

Intern Revision påpegede i sin rapport fra januar 2026 (KTU 13. april 2026), at Klima-, Miljø- og Teknikforvaltningens genopretningsprogram er underfinansieret i forhold til udviklingen i vedligeholdelsesefterslæbet. Rapporten peger desuden på, at efterslæbet forventes at være større ved bevillingens udløb end ved programmets start, idet efterslæbet vokser hurtigere end den afsatte finansiering reducerer det. Revisionen konkluderer, at Klima-, Miljø- og Teknikforvaltningen ikke kan genoprette de fysiske værdier i byens grønne områder på det økonomisk mest fordelagtige tidspunkt, da Klima-, Miljø- og Teknikforvaltningens genopretningsplan for de grønne områder er underfinansieret.

Som følge af ressortændringen pr. 1. januar 2026 er en del af Klima-, Miljø- og Teknikforvaltningens portefølje og dermed også efterslæbet på denne overdraget til Kultur-, Fritids- og Borgerserviceforvaltningen. Ca. 25 pct. af bevillingen fra Budget 2026 er også overdraget. Tager man desuden højde for en ny vurdering af bredsikring i Klima-, Miljø- og Teknikforvaltningen (Rambøll, dec. 2025) og 18,8 mio. kr. afsat som need-to midler til Amager Strand havn og stensætning ved Budget 2026 er det nuværende vedligeholdelsesefterslæb på 567,3 mio. kr. Vedligeholdelsesefterslæbet på 567,3 mio. kr. vedrører alene Klima-, Miljø- og Teknikforvaltningens portefølje af fysiske værdier.

Scenarie 1. Fastholdelse af vedligeholdelsesefterslæb på 2027-niveau

Scenarie 1 omfatter finansiering til at fastholde vedligeholdelsesefterslæbet på det nuværende niveau og dermed undgå yderligere forfald af de fysiske værdier i de grønne områder.

Klima-, Miljø- og Teknikforvaltningen har behov for en samlet årlig bevilling på 24 mio. kr. for at modsvare det accelererende forfald på de fysiske værdier og dermed fastholde efterslæbet på 2027-niveau. Med de allerede afsatte midler fra budget 2026 er der behov for yderligere finansiering på 10,8 mio. kr. i 2028 og 3,8 mio. kr. i 2029. Fra 2030 og 17 år frem indtil 2046 er der behov for 24,0 mio. kr. årligt. Uden tilførsel af yderligere midler vil efterslæbet i 2046 udgøre ca. 1,15 mia. kr.

Scenariet indebærer, at forvaltningen gennemfører genopretning af de mest kritiske elementer og dermed reducerer risikoen for yderligere nedslidning og akutte genopretningsbehov.

Scenariet er et minimumsscenarie og kan ikke nedskaleres uden risiko for, at vedligeholdelsesefterslæbet igen begynder at vokse.

Der søges ikke om midler i 2027, da forvaltningen har behov for at planlægge indsatsen og opbygge den nødvendige organisatoriske kapacitet til en hensigtsmæssig anvendelse af midlerne.

Projektmidlerne anvendes løbende fra primo 2028.

Scenarie 2. Gradvis nedbringelse af vedligeholdelsesefterslæb
Scenarie 2 omfatter en langsigtet indsats med henblik på gradvist at nedbringe det eksisterende vedligeholdelsesefterslæb på de fysiske værdier i de grønne områder.

Scenariet bygger videre på modellen fra TM002 Genopretning af fysiske værdier i grønne områder (specifik udfordring) om en plan for omkostningseffektiv genopretning og rettidigt vedligehold af byens fysiske værdier i kommunens grønne områder og stop for det accelererende forfald præsenteret ved budget 2026, men med et reduceret finasieringsbehov som følge af ressortoverdragelsen til KFF. Der søges derfor om 25,5 mio. kr. i 2027, 18,5 mio. kr. i 2028, 15 mio. kr. i 2029 og 40 mio. kr. årligt i perioden 2030-2046. Finansieringsbehovet er beregnet med udgangspunkt i en årlig efterslæbsrente på 4,2 pct. Med dette scenarie vurderes det, at det nuværende vedligeholdelsesefterslæb vil være nedbragt med godt 65 pct. ved bevillingens udløb.

Scenariet understøtter en systematisk og planlagt vedligeholdelsesindsats, hvor markant flere elementer kan vedligeholdes og genoprettes rettidigt fremfor at skulle udskiftes som følge af længerevarende forfald. Dette reducerer de samlede omkostninger over tid og mindsker behovet for fremtidige akutte genopretningsprojekter. Midlerne prioriteres der, hvor der nedslidningen er størst og der hvor borgerne mærker den største effekt af genopretning.

Scenariet kan skaleres, men en lavere årlig bevilling vil forlænge perioden for nedbringelse af efterslæbet og øge risikoen for, at flere elementer må udskiftes fremfor renoveres.

Projektmidlerne forventes anvendt løbende fra primo 2027.

Forslag til aftaletekst
Da budgetnotatet indeholder flere mulige scenarier, indgår der ikke forslag til aftaletekst.

Økonomi

Tabel 1. Oversigt over aktiviteter på alle styringsområder, scenarie 1

Aktiviteter i forslaget *(1.000 kr., 2027 p/l)*	**Styrings-område**	**2027**	**2028**	**2029**	**Årligt 2030-2046**	**I alt**
Scenarie 1. Fastholdelse af vedligeholdelsesefterslæb på 2027-niveau						
- Genopretning	Anlæg		10.800	3.800	24.000	422.600
Scenarie 1 i alt (netto)		**0**	**10.800**	**3.800**	**24.000**	**422.600**

Tabel 2. Oversigt over aktiviteter på alle styringsområder, scenarie 2

Aktiviteter i forslaget *(1.000 kr., 2027 p/l)*	**Styrings-område**	**2027**	**2028**	**2029**	**Årligt 2030-2046**	**I alt**
Scenarie 2. Gradvis nedbringelse af vedligeholdelsesefterslæb						
- Genopretning og vedligehold	Anlæg	25.500	18.500	15.000	40.000	739.000
Scenarie 2 i alt (netto)		**25.500**	**18.500**	**15.000**	**40.000**	**739.000**

Klimapåvirkning

Tabel 3. Skønnet livscyklusvurdering af anlægsprojektet

Kilde til udledning	**Udledning pr. m² pr. år (kg CO_2e/ m²/år)**	**Udledning pr. år (ton CO_2e/år)**	**Samlet udledning (ton CO_2e)**
Anlæg af KT002: scenarie 1	Udfyldes kun ved byggeri	Udfyldes kun ved byggeri	7158 – 8074
Anlæg af KT002: scenarie 2	Udfyldes kun ved byggeri	Udfyldes kun ved byggeri	12711 - 14337

Note: Udledningen er et beregnet skøn over projektets forventede klimapåvirkning i dets livscyklus og er forbundet med usikkerhed.

Udledningen sker løbende i perioden 2026-2046, og det er vanskeligt på nuværende tidspunkt at vurdere det præcise niveau for f.eks. 2035. Udviklingen kan både medføre højere eller lavere CO2e-udledning end forudsat, da den afhænger af en række faktorer, herunder ændringer i arbejdsprocesser, tilgængelighed af materialer og den teknologiske udvikling inden for klimavenlige materialer og metoder.

Risikovurdering og proces

Den overordnede risikovurdering er, at anlægsprojektet er relativt ukompliceret, og der er derfor afsat 5 % af anlægsomkostningerne til risikotillæg. Udviklingen på bygge- og anlægsmarkedet, herunder f.eks. tilgængelig kvalificeret arbejdskraft og generelle udsving på verdensmarkederne, kan medføre økonomiske og tidsmæssige forskydninger.

Tidligere afsatte midler

I budget 2026 blev der afsat 100,0 mio. kr. på anlæg over fire år i 2026-2029. I forbindelse med ressortændringerne pr. 1. januar 2026 er ca. 25 pct. af bevillingen blevet overdraget til Kultur-, Fritids- og Borgerserviceforvaltningen sammen med en del af Klima-, Miljø- og Teknikforvaltningens portefølje. Der blev desuden afsat 28,9 mio. kr. til need-to genopretningsprojekter, hvoraf 10,1 mio. kr. blev overdraget til Fritids- og Borgerserviceforvaltningen.

1.000 kr., løbende p/l	**2026**	**2027**	**2028**	**2029**
Budgetaftale 2026	10.000	20.000	30.000	40.000
Budget 2026, need-to	28.900			
Afsatte midler i alt	**38.900**	**20.000**	**30.000**	**40.000**

Administrativt bilag

Bevillingstekniske oplysninger

Tabel 4. Anlægsprojekter, scenarie 1

1.000 kr., 2027 p/l	Udvalg	Bevilling	*	p/l ja/nej	2027	2028	2029	Årligt 2030-2046	I alt
Anlægsudgifter									
Projektering	KTU	2000 – Ordinær anlæg		Ja		540	190	1.200	21.130
Udførsel	KTU	2000 – Ordinær anlæg		Ja		9.180	3.230	20.400	359.210
Bygherreudgifter	KTU	2000 – Ordinær anlæg		Ja		1.080	380	2.400	42.260
Anlægsudgifter scenarie 1 i alt					**0**	**10.800**	**3.800**	**24.000**	**422.600**

Tabel 5. Anlægsprojekter, scenarie 2

1.000 kr., 2027 p/l	Udvalg	Bevilling	*	p/l ja/nej	2027	2028	2029	Årligt 2030-2046	I alt
Anlægsudgifter									
Projektering	KTU	2000 – Ordinær anlæg		Ja	1.275	925	750	2.000	36.950
Udførsel	KTU	2000 – Ordinær anlæg		Ja	21.675	15.725	12.750	34.000	628.150
Bygherreudgifter	KTU	2000 – Ordinær anlæg		Ja	2.550	1.850	1.500	4.000	73.900
Anlægsudgifter i alt					**25.500**	**18.500**	**15.000**	**40.000**	**739.000**

Øvrige tekniske oplysninger

Bydele

Bydækkende: ☒											
Bispebjerg	☐	Indre by	☐	Vesterbro/Kgs. Enghave	☐	Valby	☐	Amager Øst	☐	Udenbys	☐
Nørrebro	☐	Østerbro	☐	Brønshøj/Husum	☐	Vanløse	☐	Amager Vest	☐		
Adresse	Bydækkende										

Høring

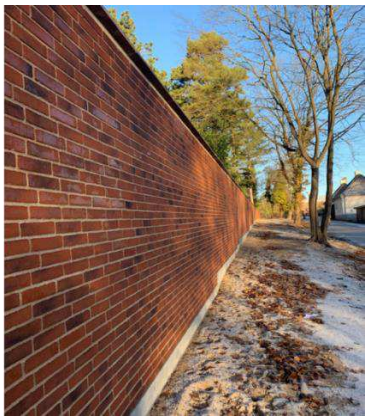
Har budgetnotatet været i høring?	**Ja**	**Nej**
Ejendomsfaglig høring i KEK/ByK/KEJD		X
IT-projekt (KIT)		X

Bilag

Bilag 1. Budget 2026: TM002 Genopretning af fysiske værdier i kommunens grønne områder (specifik udfordring).pdf

TM002 Genopretning af fysiske værdier i grønne områder (specifik udfordring)

Kategorisering	
Need to	
Fastholdelse/rekruttering	
Rettidig omhu	
Specifik udfordring	x
Bevillingsudløb	
Henvist sag	x
Bestilt af politisk parti	
Bestilling fra borgmesterforum eller tværgående pakke	
Bestilt af fagudvalg	
Bestilt administrativt	

Relation til øvrige budgetnotater	
Relateret til:	Gensidigt udelukkende?
TM091	Nej
TM093	Nej

Resumé

Budgetnotatet indeholder finansiering af en plan for omkostningseffektiv genopretning og rettidigt vedligehold af byens fysiske værdier i kommunens grønne områder og stop for det accelererende forfald. Kortlægningen viser, at hvis kommunen ikke udbedrer genopretningsefterslæbet og imødekommer vedligeholdelsesbehovet, vil genopretningsefterslæbet udgøre ca. 2,6 mia. kr. i 2049.

Beslutning

- Der skal træffes beslutning om at finansiere 28,5 mio. kr. i 2026 og 57 mio. kr. årligt fra 2027-2047 og 52,8 mio. kr. i 2048 til finansiering af en plan for genopretning og vedligeholdelse af byens fysiske værdier i kommunens grønne områder (anlæg).

Baggrund

Der blev i Budget 2025 vedtaget følgende hensigtserklæring: "*Parterne noterer sig, at vedligeholdelsesmodel for genopretning af fysiske værdier i grønne områder kan indgå i forhandlingerne om kommende års budgetter.*"

I budget 2025 præsenterede Teknik- og Miljøforvaltningen en genopretningsplan baseret på hensigtserklæringen vedtaget i budget 2023 om at forvaltningen skulle vende retur med en plan: "*Parterne er enige om, at Teknik- og Miljøforvaltningen i samarbejde med Økonomiforvaltningen kortlægger vedligeholdelses- og genopretningsbehovet på byens fysiske værdier i de grønne områder og udarbejder en plan for en omkostningseffektiv genopretning.*". Baggrunden for hensigtserklæringen er, at Teknik- og Miljøforvaltningen i Budget 2019–Budget 2023 har rejst genopretningsprojekter som need to-renovering for 122,5 mio. kr.

I 2023-2025 har forvaltningen ikke rejst akutte renoverings- og genopretningssager, men har arbejdet på at kortlægge den fysiske tilstand og udarbejde en systematisk plan for omkostningseffektiv genopretning. Da der ikke blev afsat finansiering i budget 2025 til genopretningsplanen indgår der til budget 2026 to need to renovering sager, som også er indeholdt i genopretnings- og vedligeholdelsesplanen for de fysiske værdier. Finansieringsbehovet i genopretningsplanen er nedskrevet svarende til finansieringsbehovet i budgetnotaterne.

Hvis der ikke afsættes finansiering til de to need-to sager, opskrives finansieringsbehovet i genopretningsplanen igen tilsvarende. Need to sagerne er beskrevet i følgende budgetnotater:

- TM091 Genopretning af bygninger på kirkegårdsområdet
- TM093 Amager Strand, havn og stensætning

Finansieringsbehovet i genopretningssagen er desuden blevet nedskrevet med udgiften til renoveringen af taget på Bispebjerg Krematorium, da der er fundet en mulighed for takstfinansiering af denne udgift.

Såfremt der ikke afsættes finansiering til en systematisk genopretningsplan, vil de akutte sager blive rejst som need to-sager de kommende år.

Overflytning af genopretningsprojekter til Kultur- og Fritidsudvalget
På grund af ressortfordeling pr. 1. januar 2026 overgår en del af genopretnings- og vedligeholdelsesplanen til Kultur- og Fritidsforvaltningen. Den nærmere fordeling indgår i den igangværende dialog mellem Teknik- og Miljøforvaltningen og Kultur og Fritidsforvaltningen.

Indhold
Mere end halvdelen af de fysiske værdier i kommunens grønne områder er meget slidte eller kraftigt nedbrudte. Hvis ikke der afsættes midler til genopretning, vil elementerne forfalde yderligere, og de grønne områder vil fremstå nedslidte. På flere bygninger og bygværker kan der blive risiko for nedstyrtningsfare og personskade, og der vil inden for de kommende år blive behov for at rejse en række need to-behov jf. bilag 2, hvis der ikke afsættes finansiering til en systematisk genopretningsplan.

Hvis der ikke tilføres tilstrækkelige midler til genopretning af de fysiske værdier i de grønne områder, vil det samlede genopretningsefterslæb blive større, fordi flere fysiske værdier vil blive mere nedslidte. Uden tilstrækkelig finansiering til løbende genopretning, vil efterslæbet således i 2049 udgøre ca. 2,6 mia. kr. Omkostningerne stiger, fordi manglende rettidigt vedligehold kan resultere i, at elementer skal udskiftes og ikke kan renoveres, hvilket medfører en betydelig merudgift.

Det viser en analyse, som Teknik- og Miljøforvaltningen har udført i samarbejde med Økonomiforvaltningen. Analysen består af en kortlægning og tilstandsregistrering af de fysiske værdier, herunder bygninger, bygværker, belægninger og inventar med ekstern bistand fra NIRAS og Sweco, jf. bilag 1. Tilstands- og behovsvurderingen er udført efter Københavns Ejendommes kategoriseringsmodel fra 1 (god) til 5 (nedslidt). Konklusionen er, at mere end halvdelen af de fysiske værdier enten er meget slidt eller nedslidt svarende til hhv. tilstandskategori 4 eller 5. Kortlægningen viser et samlet genopretningsefterslæb på ca. 1,017 mia. kr. og et samlet årligt vedligeholdelsesbehov på 45 mio. kr.

Analyseresultaterne blev forelagt Teknik- og Miljøudvalget den 27. februar 2024 og opdaterede tal for genopretningsbehovet blev senest forelagt udvalget den 26. maj 2025. Siden er finansieringsbehov genberegnet på grund af nye data fra NIRAS. Det har resulteret i en opjustering af det samlede genopretningsefterslæb og en nedjustering af det årlige vedligeholdelsesbehov.

NIRAS har beregnet de forventede levetider for ca. 80 % af de fysiske elementer. Levetidsberegningen er baseret på tilstandsniveauer og omfanget af vedligeholdelsesopgaven. Resultatet viser, at en stor andel af elementerne i tilstand 4 og 5 i løbet af de næste 1-6 år vil være nedbrudte og vil skulle udskiftes. Overordnet viser rapporten følgende:

- Tilstand 5 – restlevetiden er for ca. 93 % af elementerne estimeret til 1-2 år.
- Tilstand 4 – restlevetiden er for ca. 78 % af elementerne estimeret til 3-6 år.

- Tilstand 3 - restlevetiden er for ca. 80% af elementerne estimeret til 5-15 år

Konkret kan nævnes to priseksempler vedr. Vestre Kirkegård.

- Kirkegårdsmur (estimeret pris pr. m2):
  - Renovering: Udkradsning og omfugning: 2.100-2.400 kr.
  - Udskiftning: 6.250 kr.
- Vinduer Nordre Kapel (estimeret pris pr. enhed):
  - Renovering: Maling og snedkerreparation: 6.250 kr.
  - Udskiftning: Indkøb og montage: 42.200 kr.

Eksemplet illustrerer, at det er væsentligt billigere at vedligeholde og renovere i tide, mens omkostningerne stiger markant, hvis muren/ vinduerne får lov til at forfalde til et punkt, hvor en renovering ikke længere er mulig.

Genopretnings- og vedligeholdelsesplan
Teknik- og Miljøforvaltningen foreslår derfor en omkostningseffektiv genopretnings- og vedligeholdelsesplan, der rettidigt skal standse det accelererende forfald og håndtere de mest nedslidte elementer. Teknik- og Miljøudvalget godkendte genopretnings- og vedligeholdelsesplanen den 10. juni 2024. Med denne indsats overgår flere kommende need to behov til en rettidig, langtidssikker og omkostningseffektiv løsning for planlagt vedligehold og genopretning af kommunens fysiske værdier i de grønne områder, såfremt der afsættes økonomi til indsatsen. Genopretnings- og vedligeholdelsesplanen løber i 23 år fra 2026, hvor der afsættes 28,5 mio. kr. i 2026 og årligt 57 mio. kr. i perioden 2027-2047 og 52,8 mio. kr. i 2048 til genopretning og vedligehold. Planen indebærer, at genopretningen af de fysiske værdier sker rettidigt og på det økonomisk optimale tidspunkt, så store og omkostningstunge genopretninger eller erstatninger senere hen undgås.

Teknik- og Miljøforvaltningen har udarbejdet et foreløbigt udkast til eksekveringsplan for 2026-2029, jf. bilag 3. Teknik- og Miljøforvaltningen vil årligt forelægge sag til Teknik- og Miljøudvalget og Borgerrepræsentationen vedr. udmøntning af konkrete genopretningsprojekter inden for Teknik- og Miljøudvalgets ressort

Afgrænsning og fremtidige projekter
Teknik og Miljøforvaltningen har i genopretningsplanen foretaget en række afgrænsninger, som medfører, at en række elementers genopretningsbehov ikke vil være omfattet af genopretningsplanen:

- Bevaringsværdige gravminder er afgrænset til 1.400 ud af 3.000 elementer, med udgangspunkt i genopretning af gravminder med særlig historisk betydning
- Bredsikring, trækonstruktioner og små parksøer er afgrænset til, at kun halvdelen af det kortlagte genopretningsbehov genoprettes. For bredsikring med stenkonstruktioner fastholdes genopretningsbehovet, som bl.a. omfatter konstruktioner der holder på stier og veje eller fungerer som kystsikring mm. Monumenter, skulpturer, parkbelysning, strande, blomsterbede, motionsudstyr, fitness, parkourredskaber, cykelstativer, bomme, mv. er ikke medtaget.
- Moderniseringer i forbindelse med renoveringer udover almindelige lovkrav til byggeriet er ikke medtaget.

Træer, cykel- og bilparkeringspladser
Genopretnings- og vedligeholdelsesplanen har ikke konsekvenser for antallet af træer, cykel- eller bilparkeringspladser.

Økonomi
Med budgetnotatet vedtages og finansieres genopretningsplanen. Teknik- og Miljøforvaltningen vil årligt forelægge sager for Teknik- og Miljøudvalget og Borgerrepræsentationen vedrørende udmøntning af konkrete genopretningsprojekter.

Med bevillingen afsættes midler til systemunderstøttelse og datastyring af genopretningsindsatsen. Finansiering hertil indgår i estimerede udgifter.

Tabel 1. Oversigt over aktiviteter på alle styringsområder

Aktiviteter i forslaget *(1.000 kr. – 2026 p/l)*	**Styringsområde**	**2026**	**Årligt 2027-2047**	**2048**	**I alt**
- Genopretning og vedligehold	Anlæg	28.500	57.000	52.800	1.278.300
Udgifter i alt		**28.500**	**57.000**	**52.800**	**1.278.300**

Risikovurdering og proces
Den overordnet risikovurdering er, at anlægsprojekterne er relativt ukomplicerede, og der er derfor afsat 5 % af anlægsomkostningerne til risikotillæg. Udvikling på bygge- og anlægsmarkedet, herunder mængder af eksempelvis kvalificeret arbejdskraft, kan både medføre økonomiske og/eller tidsmæssige afvigelser.

En mindre del af bygningsmassen er fredet. Der er taget højde for dette i prissætning af genopretnings- og vedligeholdelsesbehovet for disse bygninger. I planlægningen af genopretningsindsatsen inddrages også de borgerbaserede udviklingsplaner for de fredede parker og kirkegårde, biodiversitetsstrategien og planer for skybrudsprojekter.

Genopretningen afholdes inden for den samlede anlægsbevilling. Hermed afregnes mer- og mindreforbrug fra gennemførte genopretningsprojekter med bevillingen.

Tidligere afsatte midler
Der er ikke tidligere givet midler til formålet.

Administrativt bilag

Bevillingstekniske oplysninger

Tabel 2. Udgifter på alle styringsområder

1.000 kr. – 2026 p/l	**Udvalg**	**Bevilling**	**2026**	**Årligt 2027-2047**	**2048**	**I alt**
Anlægsudgifter (finansiering)						
- Udførsel	TMU	3140 - Genopretningsrammen	26.434	52.870	48.970	1.185.623
-Udgifter til bygherreorganisation	TMU	3140 - Genopretningsrammen	2.066	4.130	3.830	92.677
Anlægsudgifter i alt			**28.500**	**57.000**	**52.800**	**1.278.300**

Øvrige tekniske oplysninger

Bydel

Bydækkende: ☒											
Bispebjerg	☐	Indre by	☐	Vesterbro/Kgs. Enghave	☐	Valby	☐	Amager Øst	☐	Udenbys	☐
Nørrebro	☐	Østerbro	☐	Brønshøj/Husum	☐	Vanløse	☐	Amager Vest	☐		
Adresse											

Høring

Har budgetnotatet været i høring?	**Ja**	**Nej**
Ejendomsfaglig høring i TEo/ByK/KEID	X	

Bilag

Bilag 1. Kortlagte og tilstandsregistreret fysiske værdier i de grønne områder
Bilag 2. Forventede need to behov for kommende budgetforhandlinger
Bilag 3. Foreløbigt udkast til eksekveringsplan for 2026-2029

KT026 Åbning af Lygte Å i parken ved Bispeengen

Kategorisering	
Need to	
Rettidig omhu	
Specifik udfordring	
Bestilt af fagudvalg	
Bestilling af politisk parti	
Bevillingsudløb	
Tilpasset bevillings-udløb	
Henvist sag	x
Bestilling fra borg-mesterforum eller tværgående pakke	
Bestilt administrativt	

Resume

Budgetnotatet er udarbejdet pba. foranalyse vedtaget med Budget 2026 og indeholder et initiativ vedr. åbning af Lygte Å i parken ved Bispeengen.

Projektet kan med finansiering i Budget 2027 udføres i synergi med projekt i TM075 Nyt liv til Parken ved Bispeengen vedtaget med Budget 2025 (BR 3. oktober 2024). Hvis åbningen af Lygte Å ikke finansieres ved kommende budgetforhandlinger om Budget 2027, vil parkprojektet og et eventuelt fremtidigt vandløbsprojekt skulle udvikles og realiseres som separate anlægsprojekter. Dette vurderes at medføre en mindre helhedsorienteret løsning samt øgede anlægsomkostninger og risiko for senere ombygninger.

Beslutning

- Der skal træffes beslutning om at afsætte i alt 6,2 mio. kr. på anlæg i perioden 2027-2029 til anlæg af Lygte Å, i Parken ved Bispeengen.

Indhold

Der blev på Klima-, Miljø- og Teknikudvalgets møde 24. august 2026 vedtaget et ændringsforslag om, "at det undersøges om åen kan forlænges et lille stykke ud mod Ågade/Bispeengbuen, så åen kan løbe direkte over under Bispeengbuen, når der indgås aftale med staten om Bispeengbuen, sådan at parken så vidt muligt ikke skal graves op og laves om igen, kort efter anlæg."

Forvaltningen undersøger derfor muligheden for at forlænge Lygte Å et lille stykke ud mod Ågade/Bispeengbuen og afrapporterer resultatet til Klima-, Miljø- og Teknikudvalget i forbindelse med fremlæggelse af projektforslaget. Det vurderes, at udgifterne til projektering og anlægsarbejde som følge af ændringsforslaget kan holdes inden for budgettet i dette budgetnotat.

Ved Budget 2026 blev der afsat midler til en foranalyse af mulighederne for at føre den rørlagte Lygte Å op på overfladen, herunder gennem parken ved Bispeengen. Foranalysen indgår i det samlede dispositionsforslag for parken og viser, hvordan et åbent vandløb kan integreres med parkens øvrige funktioner.

Dette budgetnotat omhandler at etablere et åbent vandløb med vand fra Lygte Å gennem parken ved Bispeengen. Vandløbet etableres som et rekreativt og naturbaseret element med historisk reference til Lygte Å og vil skabe nye naturkvaliteter langs brinkerne samt bidrage til øget biodiversitet, forbedret mikroklima og en højere naturoplevelse for parkens brugere.

Vandløbet vil bugte sig terrænnært gennem parken og dimensioneres til en gennemsnitlig vandmængde på 50 l/s, svarende til den gennemsnitlige vandmængde, der i dag føres gennem Lygte Å mellem Emdrup Sø og De Indre Søer. Vandet pumpes op i det nye åbne vandløb, mens det eksisterende rørsystem bevares under jorden. Herved kan vandmængden reguleres, og vandløbet vil variere i bredde afhængigt af pladsforholdene og vil på de smalleste strækninger være ca. 2 meter bredt og ca. 30 cm dybt.

Etableringen af vandløbet samt de tilhørende terræn- og landskabsarbejder indpasses i parkens samlede disponering. Der etableres naturstier langs å-forløbet og på tværs af parken, så det er muligt at komme tæt på vandet. Ved vandløbets afslutning mod Ågade etableres en tilbagetrukket løsning, hvor overskudsjord fra etableringen af vandløbet kan anvendes til mindre bakker med ny beplantning, som vil skabe en rolig og fordybende atmosfære.

Projektet kan med finansiering i Budget 2027 udføres i synergi med indsatsen i TM075 Nyt liv til Parken ved Bispeengen vedtaget med Budget 2025 (BR 3. oktober 2024), hvilket vil sikre, at området ikke skal afspærres flere gange. Hvis projektet finansieres ved senere forhandlinger, vil det resultere i, at en åbning af Lygte å i parken ved Bispeengen bliver ca. 50 % dyrere at anlægge (ca. 2-4 mio.). Forvaltningen anbefaler, at parkprojektet og vandløbet etableres samlet i denne fase. En samlet realisering er afgørende for at udnytte den betydelige inddragelsesproces, der allerede er gennemført som led i områdefornyelsen, så de indkomne ønsker og idéer til en sammenhængende løsning kan realiseres. Ved beslutning til Budget 2027 vil projekterne bliver styret samlet. En samtidig realisering af vandløbet og parkprojektet vil give mulighed for at samtænke vandløbet med parkens øvrige rekreative funktioner, legeplads, stiforbindelser og beplantning. Samtidig vil en samlet anlægsproces reducere behovet for senere ombygninger og dermed begrænse både anlægsudgifter og gener for parkens brugere.

Parken er omfattet af en naturfredning, som indebærer en beskyttelse af et offentligt parkareal. Der er således risiko for, at projektet skal omprojekteres, da fredningen også berør bevoksninger, og åbningen af Lygte Å forudsætter, at der ændres på bevoksningen. Fredningen er dog ikke til hinder for åbningen af Lygte Å, som lå i parken, da parken blev fredet.

Træer, cykel- og bilparkeringspladser
Åbning af Lygte Å har ingen konsekvenser for antallet af cykel- eller bilparkeringspladser.

Vandløbet er placeret, hvor færrest mulige træer bliver berørt, men for at skabe plads til et vandløb med en central afslutning ned mod Ågade, skal op til 13 træer fældes, herunder to større egetræer. De fleste af de træer, der fældes, er mindre træer eller træer, som vurderes ikke at forringe parkens karakter af tæt og sammenhængende bevoksning.
Parken suppleres med nye træer (200 stk.) af forskellige arter og størrelser med fokus på biodiversitet (i form af øget fødegrundlag og levesteder for dyr). Dette er finansieret af TM075 nyt liv til parken ved Bispeengen.

Parkfredningen kan være til hinder for at træerne, særligt længst mod Ågade kan fældes.

Konsekvenser for træer

Scenarie/Initiativ	Træer i projektområdet før anlægsprojekt	Forventet antal træer, der fældes	Forventet antal nye træer, der plantes	Forventet antal træer i projektområdet efter anlægsprojekt
Initiativ	105	13	0	292

Der skal som konsekvens af anlægsprojektet afsættes 0,55 mio. kr. årligt på service til afledt drift og vedligehold. Midlerne omfatter løbende tilsyn og vedligehold af vandløbet, herunder genplacering af sten og grus samt fjernelse af grene og affald. Pumpestation, indløb og udløb skal løbende tilses og vedligeholdes, og der skal ske et årligt eftersyn af pumpestationen. Det forventes, at vandløbet kræver ugentligt tilsyn, mens indløb og udløb tilses efter behov og med faste intervaller.

Anlægsprojektet forventes ibrugtaget (tilgængeligt og afleveret) i august 2029.

Forslag til aftaletekst

"Parterne er enige om at afsætte midler til åbning af Lygte Å for at skabe et nyt rekreativt og naturbaseret element med historisk reference i parken ved Bispeengen.

Der afsættes:

- 6,2 mio. kr. samlet på anlæg i perioden 2027-2029 til åbning af Lygte Å i parken ved Bispeengen.
- 0,3 mio. kr. på service i 2029 og 0,6 mio. kr. årligt i 2030 og frem til afledt drift og vedligehold."

Økonomi

Tabel 1. Oversigt over aktiviteter på alle styringsområder

Aktiviteter i forslaget *(1.000 kr., 2027 p/l)*	**Styrings-område**	**2027**	**2028**	**2029**	**2030**	**I alt**
- Åbning af Lygte Å	Anlæg	500	2.500	3.200		6.200
- Afledt drift og vedligehold	Service			250	550	800
Udgifter i alt (netto)		**500**	**2.500**	**3.450**	**550**	**7.000**

Klimapåvirkning

Tabel 2. Skønnet livscyklusvurdering af anlægsprojektet

Kilde til udledning	Udledning pr. m² pr. år (kg CO_2e/ m²/år)	Udledning pr. år (ton CO_2e/år)	Samlet udledning (ton CO_2e)
Anlæg af KT026: Åbning af Lygte å i parken ved Bispeengen	Udfyldes kun ved byggeri	Udfyldes kun ved byggeri	31 - 57

Note: Udledningen er et beregnet skøn baseret på den forventede klimapåvirkning over projektets livscyklus. Den forventede udledning er forbundet med usikkerhed.

Risikovurdering og proces

Den overordnede risikovurdering er, at anlægsprojektet er relativt ukompliceret, og der er derfor afsat 5 % af anlægsomkostningerne til risikotillæg.

En del af parkens areal (ca. 8 meters bælte i vestsiden) ligger i Frederiksberg Kommune, som derfor er tilsynsmyndighed for det areal og myndighed på det kommende vandløbsregulativ, som beskriver den nye udformning af Lygte Å på overfladen. Dette kan forsinke projektet.

Der er risiko forbundet med etablering af pumpestationen, da den skal funderes tæt på AKBs højhuse, hvortil der er påregnet ekstra geotekniske beregninger og foranstaltninger.

Tidligere afsatte midler

Der blev ved Budget 2026 afsat i alt 5,0 mio. kr. på anlæg til en foranalyse af et anlægsprojekt om åbning af Lygte Å ved Strødamvej, Lundehus Kirke, Lersøparken og i parken ved Bispeengen (TM008 Muligheder for at åbne rørlagte vandløb, anlæg). Dette budgetnotat er således en afrapportering af en delmængde af foranalysen, hvorfor den resterende del vedr. Strødamvej, Lundehus Kirke og Lersøparken forventes afrapporteret til foråret 2027.

1.000 kr., løbende p/l	**2025**	**2026**	**2027**
Budgetaftale 2026	150	4.000	850
Afsatte midler i alt	**150**	**4.000**	**850**

Administrativt bilag

Bevillingstekniske oplysninger

Tabel 3. Anlægsprojekter

1.000 kr., 2027 p/l	Udvalg	Bevilling	*	p/l ja/nej	2027	2028	2029	2030	I alt
Anlægsudgifter									
Projektering	KTU	2000 – Ordinær anlæg	X	Ja	500	400	100		**1.000**
Udførsel	KTU	2000 – Ordinær anlæg	X	Ja		2.000	3.000		**5.000**
Bygherreudgifter	KTU	2000 – Ordinær anlæg	X	Ja		100	100		**200**
Anlægsudgifter i alt					**500**	**2.500**	**3.200**	**0**	**6.200**
Afledt drift og vedligehold									
Afledt drift og vedligehold (Varigt)	KTU	1000 – Ordinær drift		Ja			250	550	**800**
Afledte serviceudgifter i alt					**0**	**0**	**250**	**550**	**800**

Øvrige tekniske oplysninger

Bydele

Bydækkende: ☐											
Bispebjerg	☐	Indre by	☐	Vesterbro/Kgs. Enghave	☐	Valby	☐	Amager Øst	☐	Udenbys	☐
Nørrebro	☒	Østerbro	☐	Brønshøj/Husum	☐	Vanløse	☐	Amager Vest	☐		
Adresse		Ågade 203									

Høring

Har budgetnotatet været i høring?	**Ja**	**Nej**
Ejendomsfaglig høring i KEK/ByK/KEJD		X
IT-projekt (KIT)		X

Henvisninger

Dispositionsforslag for parken ved Bispeengen med åbning af Lygte Å, Nørrebro (KTU 24.08.26)

Bilag

Bilag 1. Dispositionsforslag med åbning af Lygte Å

Anlægsområde

Fortov

Grus

Beplantning

Eksisterende træ (90 stk. indenfor anlægsområdet)

Kommunegrænse

Belysning

Nyt træ (215 stk.)

Træ der fældes (13 stk.)

PARKEN VED BISPEENGEN MED LYGTE Å

Nørrebro

Dispositionsforslag med å

BILAG 4 SAMLET

KØBENHAVNS KOMMUNE

Anlægsområde

Fortov

Grus

Beplantning

Eksisterende træ (37 stk. indenfor anlægsområdet)

Kommunegrænse

Belysning

Nyt træ (140 stk.)

Træ der fældes (5 stk.)

PARKEN VED BISPEENGEN MED LYGTE Å

Nørrebro

Dispositionsforslag med å

BILAG 4A

KØBENHAVNS KOMMUNE

Anlægsområde
Fortov
Grus
Beplantning
Eksisterende træ (53 stk. indenfor anlægsområdet)
Kommunegrænse
Belysning
Nyt træ (75 stk.)
Træ der fældes (8 stk.)

PARKEN VED BISPEENGEN MED LYGTE Å

Nørrebro

Dispositionsforslag med å

BILAG 4B

KØBENHAVNS KOMMUNE

KT063 Anlægsbevilling til Fremtidens Grøndalspark (henvist sag)

Kategorisering	
Need to	
Rettidig omhu	
Specifik udfordring	
Bestilt af fagudvalg	
Bestilling af politisk parti	
Bevillingsudløb	
Tilpasset bevillings-udløb	
Henvist sag	X
Bestilling fra borg-mesterforum eller tværgående pakke	
Bestilt administrativt	

Resumé

Budgetnotatet er udarbejdet på baggrund af hensigtserklæring vedtaget med Budget 2026 og indeholder tre initiativer for indsatser i Grøndalsparken, der kan udføres sammen med skybrudsprojektet i Grøndalsparken under Kapacitetsprojektet for Harrestrup Å. Det sidste initiativ indeholder tre scenarier.

Initiativerne i dette budgetnotat kan med finansiering i Budget 2027 udføres i synergi med skybrudsprojektet i Grøndalsparken (TMU 7. april 2025), hvilket vil sikre, at området ikke skal afspærres flere gange. Hvis projektet finansieres ved senere forhandlinger, vil det resultere i et dyrere projekt og større gene for områdets brugere.

Beslutning:

- Der skal træffes beslutning om at afsætte 9,4 mio. kr. på anlæg i perioden 2027-2032 til etablering af basispakke, der forbedrer biodiversiteten og de rekreative muligheder i parken i synergi med skybrudsprojektet (initiativ 1).
- Der skal træffes beslutning om at afsætte 20,2 mio. kr. på anlæg i perioden 2027-2032 til etablering af et blåt vandelement i parken i form af et teknisk anlæg udformet som et vandløb fra syd for Grøndal Station til den sydlige ende af parken tæt på Ålekistevej (initiativ 2).
- Der skal træffes beslutning om at afsætte 26,1 mio. kr. på anlæg i perioden 2027-2032 til etablering af en grøn cykelrute i Grøndalsparken (initiativ 3, scenarie 1).
- Der skal træffes beslutning om at afsætte 19,8 mio. kr. på anlæg i perioden 2027-2032 til etablering af en alternativ cykelrute i Grøndalsparken (initiativ 3, scenarie 2).
- Der skal træffes beslutning om at afsætte 10,5 mio. kr. på anlæg i perioden 2027-2032 til etablering af en skaleret alternativ cykelrute i Grøndalsparken (initiativ 3, scenarie 3).

Initiativerne kan vælges uafhængigt af hinanden. De tre scenarier i initiativ 3 er gensidigt udelukkende.

Indhold

Der blev ved Budget 2026 vedtaget følgende hensigtserklæring: "Parterne er enige om, at der skal arbejdes videre med at realisere planerne for Grøndalsparken og hvordan det kan medvirke til at åbne åer, herunder en løsning for et renseanlæg i Grøndalsparken, der vil kunne rense vandet også i forhold til Ladegårdsåen og videre ind til søerne. Finansiering henvises til for handlingerne om Overførselssagen 2025-2026."
Ved overførselssagen 2025-2026

Budgetnotatet indeholder tre initiativer for indsatser i Grøndalsparken, der kan udføres sammen med skybrudsprojektet i Grøndalsparken under Kapacitetsprojektet for Harrestrup Å, hvoraf der ligger tre scenarier under initiativ 3. Overordnet er initiativerne i budgetnotatet komplicerede, bl.a. grundet fredning, geografiske forhold og stærke lokale interesser.

Initiativ 1. Basispakke til gavn for biodiversitet og rekreative forhold
Initiativet indeholder en række forbedrende tiltag til Grøndalsparken til gavn for biodiversitet og brugen af parken, der tilfører parken ekstra værdi i synergi med skybrudsprojektet.

Initiativet gør det muligt at forbedre biodiversiteten ved at plante træer af højere værdi, jf. udviklingsplanen, og dermed øge andelen af hjemmehørende arter. Tilsvarende vil indgangene til parken blive åbnet, så de fremstår mere lyse og med ens skiltning og øget cykelparkering. Derudover vil der blive lavet nye opholdsrum i parken, inklusiv flere bænke langs gangstierne.

Initiativet omfatter etablering af en ny, bred stiforbindelse under C. F. Richs Vej, hvor der i dag ikke er passage. Den ca. 175 meter lange sti vil forbinde parken, så det ikke længere er nødvendigt at krydse C. F. Richs Vej og Grøndals Parkvej. Stien forbedrer sammenhængen og fremkommeligheden i parken og kan på sigt indgå i en samlet løsning for både gående og cyklende.

Uden initiativet vil parken fremstå med store inddæmmede græsarealer og beplantning af lav værdi, som der er i parken i dag. Hvis ikke der bliver tilført midler til øget biodiversitet, vil der blive plantet erstatningstræer, jf. HOFOR's standarder, der ikke stemmer overens med udviklingsplanen for Grøndalsparken.

Der skal årligt afsættes 0,19 mio. kr. til drift og vedligehold af beplantning, ny sti mv.

Initiativ 2. Åbent vandelement i Grøndalsparken
Initiativet indeholder et teknisk anlæg fra syd for Grøndal Station til den sydlige ende af parken tæt på Ålekistevej, hvori hverdagsregn recirkuleres. Det tekniske anlæg skal være et åbent rekreativt vandløb, der løber fra nord mod syd, og det vil drage paralleller til den historiske Grøndals Å. Vandelementet vil skabe nye biotoper til gavn for biodiversiteten i parken. Initiativet indeholder broer på tværs, så vandelementet integreres i parkens daglige brug.

Vandelementet vil i skybrudssituationer også fungere som transportvej for skybrudsvandet, så parken kan tømmes hurtigere og mere effektivt, og vandelementet har derfor stor synergi med skybrudsprojektet.

Der skal årligt afsættes 0,4 mio. kr. til vedligehold af brinker og beskæring af beplantning.

Initiativet er en forudsætning for at arbejde videre med et muligt renseanlæg i Grøndalsparken. Ud over de rekreative værdier kan renseanlægget udgøre et bassin, hvor der kan ske delvis rensning. Dette vil give muligheder for en bæredygtig vandkilde i form af regnvand og samtidig kunne give yderligere synergieffekt som rensebassin. Dette ændrer ikke noget ved det synlige vandelement beskrevet i ideoplægget.

Initiativ 3. Grøn cykelrute 'Grøndalsruten' i Grøndalsparken
Grøndalsruten er en del af Københavns netværk af Grønne Cykelruter, der tilbyder et roligere og tryggere alternativ i grønne omgivelser til cykling langs trafikerede veje. De Grønne Cykelruter indgår i Københavns Kommuneplan 2024 og som en del af de grønne forbindelser i Københavns strategi for biodiversitet 2023. Grøndalsruten forbinder Nørrebro og Vanløse og er i kommuneplanen planlagt til at løbe i Grøndalsparken fra Borups Allé og til Linde Allé.

Det valgte scenarie i dette initiativ vil danne udgangspunkt for det videre arbejde med Grøndalsruten. Det vil stadig være muligt at tilpasse ruteforløbene, hvis der opstår yderligere opmærksomhedspunkter i forbindelse med udarbejdelsen af Grøndalsruten. Eventuelle ændringer vil blive fremlagt for Klima-, Miljø- og Teknikudvalget i forbindelse med godkendelse af projektforslaget.

Initiativ 3, scenarie 1. Grøn cykelrute gennem Grøndalsparken
Scenariet indeholder ca. 2,7 km rekreativ cykelrute, der slynger sig igennem parken fra Borups Allé til Linde Allé. For både dette og scenarie 2 gælder, at ruten etableres i grus med forskellige sti-profiler afhængigt af parkens karakter. I størstedelen af parkens forløb færdes cyklende og gående på separate stier for at sikre adskillelse af cykler og gående i parken. Nye stiforbindelser til cyklende etableres så vidt muligt ovenpå de nye diger, der etableres i forbindelse med skybrudsprojektet. På dele af forløbet er stien udformet som en fællessti for cykler og gående. Stiforbindelserne udføres i grus, og stiforløbet indrettes, så cyklende færdes i lavere tempo på gåendes præmisser.

Der skal årligt afsætte 0,52 mio. kr. til drift og vedligehold af grusstier, nedkørsler og midterheller mv.

Initiativ 3, scenarie 2. Grøn cykelrute delvist gennem Grøndalsparken
Scenariet indeholder en rekreativ cykelrute udført i grus, delvist placeret i parken og delvist langs de tilstødende veje. Dermed bliver rutens forløb i selve Grøndalsparken på ca. 1,4 km.

Dette scenarie afviger fra scenarie 1 ved, at cyklende føres uden om tunnelen under Godthåbsvej ved Grøndal Station. Cykelruten føres ind efter Grøndals st. og vil herefter skulle føres hen over det blå element via en bro, hvis der gives midler til det blå element (initiativ 2). Derudover kommer ruten ikke til at løbe fra Flintholm Station til Linde Allé igennem parken, men føres i stedet langs Grøndals Parkvej til Linde Allé.

Finansiering af en ekstra bro er inkluderet i økonomien i dette scenarie. Det vil ligeledes være nødvendigt at anlægge en helle på Godthåbsvej. Lokaludvalget har ifm. høringsproces peget på denne ruteføring frem for den i scenarie 1.

Der skal årligt afsættes 0,4 mio. kr. til drift og vedligehold af grusstier og nedkørsler.

Initiativ 3, scenarie 3. Skaleret grøn cykelrute delvist gennem Grøndalsparken
Scenariet indeholder en rekreativ cykelrute udført i grus, der er en skaleret version af initiativ 3, scenarie 2. Dermed bliver rutens forløb i Grøndalsparken ca. 1 km.

Dette scenarie afviger fra scenarie 1 og 2 ved, at cykelruten alene etableres på de strækninger, hvor skybrudsprojektet omfatter anlægsarbejder. Herved prioriteres den del af ruten, hvor projektsynergien er størst. På strækningen nord for Grøndal Station er der ikke planlagt tilsvarende anlægsarbejder, og denne del af cykelruten indgår derfor ikke i scenariet. Den øvrige del af ruten følger samme forløb som i initiativ 3, scenarie 2, fra Grøndal Station til Flintholm Station og videre langs Grøndals Parkvej til Linde Allé.

Der skal årligt afsættes 210.000 kr. til drift og vedligehold af grusstier og nedkørsler.

Træer, cykel- og bilparkeringspladser
Ingen af initiativerne har konsekvenser for antallet af bilparkeringspladser.

Det vil blive nødvendigt at fælde bestemte træer, som erstattes af nye træer. Træregnskab vil fremgå i forbindelse med fremlæggelse af projektforslaget.

Som en del af initiativ 1 lægges der op til, at der sættes 10 cykelstativer op omkring indgangene til Grøndalsparken med samlet plads til ca. 50 ekstra cykelparkeringspladser.

Konsekvenser for træer

Scenarie/Initiativ	Træer i projektområdet før anlægsprojekt	Forventet antal træer, der fældes	Forventet antal nye træer, der plantes	Forventet antal træer i projektområdet efter anlægsprojekt
Initiativ 3 (uanset scenarie)	480	10	10	480

Note: Antallet af træer, der er i anlægsområdet, forventet antal træer der fældes, og antal nye træer der plantes er udarbejdet på screeningsniveau, og vil blive bearbejdet i næste fase af det samlede projekt.

For alle initiativer gælder, at indstilling om projektforslag samt frigivelse af resterende anlægsmidler forelægges Klima-, Miljø- og Teknikudvalget forventeligt i 4. kvartal 2028.

Alle initiativer forventes ibrugtaget (tilgængeligt og afleveret) i december 2032 sammen med skybrudsprojektet.

Forslag til aftaletekst
Da budgetnotatet indeholder flere mulige scenarier, indgår der ikke forslag til aftaletekst.

Økonomi

Tabel 1. Oversigt over aktiviteter på alle styringsområder ved valg af initiativ 3, scenarie 1

Aktiviteter i forslaget *(1.000 kr. - 2026 p/l)*	**Styrings-område**	**2027**	**2028**	**2029**	**2030**	**2031**	**2032**	**2033**	**I alt**
Initiativ 1. Basispakke til gavn for biodiversitet og rekreative forhold									
- Etablering af bedre forhold for biodiversitet og rekreative forhold	Anlæg	423	423	614	2.657	2.657	2.655	0	**9.429**
- Afledt drift og vedligehold	Service				48	95	143	190	**476**
Initiativ 1 i alt		**423**	**423**	**614**	**2.705**	**2.752**	**2.798**	**190**	**9.905**
Initiativ 2. Åbent vandelement i Grøndalsparken									
- Etablering af vandelement	Anlæg	756	926	926	5.865	5.865	5.865	0	**20.203**
- Afledt drift og vedligehold	Service				100	200	300	400	**1.000**
Initiativ 2 i alt		**756**	**926**	**926**	**5.965**	**6.065**	**6.165**	**400**	**21.203**
Initiativ 3, scenarie 1. Grøn cykelrute gennem Grøndalsparken									
- Etablering af cykelrute	Anlæg	**1.170**	**1.430**	**1.431**	**7.359**	**7.358**	**7.357**		**26.105**
- Afledt drift og vedligehold	Service				173	347	520	520	**1.560**
Initiativ 3, scenarie 1 i alt		**1.170**	**1.430**	**1.431**	**7.532**	**7.705**	**7.877**	**520**	**27.665**
Udgifter i alt		**2.349**	**2.779**	**2.970**	**16.202**	**16.522**	**16.841**	**1.110**	**58.773**

Tabel 2. Oversigt over aktiviteter på alle styringsområder, ved valg af initiativ 3, scenarie 2

Aktiviteter i forslaget *(1.000 kr. - 2026 p/l)*	**Styrings-område**	**2027**	**2028**	**2029**	**2030**	**2031**	**2032**	**2033**	**I alt**
Initiativ 1. Basispakke til gavn for biodiversitet og rekreative forhold									
- Etablering af bedre forhold for biodiversitet og rekreative forhold	Anlæg	423	423	614	2.657	2.657	2.655	0	**9.429**
- Afledt drift og vedligehold	Service				48	95	143	190	**476**
Initiativ 1 i alt		**423**	**423**	**614**	**2.705**	**2.752**	**2.798**	**190**	**9.905**
Initiativ 2. Åbent vandelement i Grøndalsparken									
- Etablering af vandelement	Anlæg	756	926	926	5.865	5.865	5.865	0	**20.203**
- Afledt drift og vedligehold	Service				100	200	300	400	**1.000**
Initiativ 2 i alt		**756**	**926**	**926**	**5.965**	**6.065**	**6.165**	**400**	**21.203**
Initiativ 3, scenarie 2. Grøn cykelrute delvist gennem Grøndalsparken									
- Etablering af cykelrute	Anlæg	886	1.081	1.082	5.572	5.572	5.572	0	**19.765**
- Afledt drift og vedligehold	Service				133	267	400	400	**1.200**
Initiativ 3, scenarie 2 i alt		**886**	**1.081**	**1.082**	**5.705**	**5.839**	**5.972**	**400**	**20.965**
Udgifter i alt		**2.065**	**2.430**	**2.622**	**14.375**	**14.656**	**14.935**	**990**	**52.073**

Tabel 3. Oversigt over aktiviteter på alle styringsområder, ved valg af initiativ 3, scenarie 3

Aktiviteter i forslaget *(1.000 kr. - 2026 p/l)*	**Styrings-område**	**2027**	**2028**	**2029**	**2030**	**2031**	**2032**	**2033**	**I alt**
Initiativ 1. Basispakke til gavn for biodiversitet og rekreative forhold									
- Etablering af bedre forhold for biodiversitet og rekreative forhold	Anlæg	423	423	613	2.657	2.657	2.656		**9.429**
- Afledt drift og vedligehold	Service				48	95	143	190	**476**
Initiativ 1 i alt		**423**	**423**	**613**	**2.705**	**2.752**	**2.799**	**190**	**9.905**
Initiativ 2. Åbent vandelement i Grøndalsparken									
- Etablering af vandelement	Anlæg	756	926	926	5.865	5.865	5.865		**20.203**
- Afledt drift og vedligehold	Service				100	200	300	400	**1.000**
Initiativ 2 i alt		**756**	**926**	**926**	**5.965**	**6.065**	**6.165**	**400**	**21.203**
Initiativ 3, scenarie 3. Skaleret grøn cykelrute delvist gennem Grøndalsparken									
- Etablering af cykelrute	Anlæg	469	659	468	4.463	4.464	0	0	**10.523**
- Afledt drift og vedligehold	Service				105	210	210	210	**735**
Initiativ 3, scenarie 3 i alt		**469**	**659**	**468**	**4.568**	**4.674**	**210**	**210**	**11.258**
Udgifter i alt		**1.648**	**2.008**	**2.007**	**13.238**	**13.491**	**9.174**	**800**	**42.366**

Klimapåvirkning

Tabel 4. Skønnet livscyklusvurdering af anlægsprojektet

Kilde til udledning	**Udledning pr. m² pr. år (kg CO_2e/ m²/år)**	**Udledning pr. år (ton CO_2e/år)**	**Samlet udledning (ton CO_2e)**
Anlæg af KT063: Initiativ 1	Udfyldes kun ved byggeri	Udfyldes kun ved byggeri	21 - 51
Anlæg af KT063: Initiativ 2	Udfyldes kun ved byggeri	Udfyldes kun ved byggeri	170 – 204
Anlæg af KT063: Initiativ 3,1	Udfyldes kun ved byggeri	Udfyldes kun ved byggeri	65 – 111
Anlæg af KT063: Initiativ 3,2	Udfyldes kun ved byggeri	Udfyldes kun ved byggeri	31 – 79
Anlæg af KT063: Initiativ 3,3	Udfyldes kun ved byggeri	Udfyldes kun ved byggeri	18 - 47

Note: Udledningen er et beregnet skøn baseret på den forventede klimapåvirkning over projektets livscyklus. Den forventede udledning er forbundet med usikkerhed.

Risikovurdering

Den overordnede risikovurdering er, at anlægsprojektet i alle initiativerne er meget kompliceret, og der er derfor afsat 15 % af anlægsomkostningerne til risikotillæg.
Det samlede projekt i Grøndalsparken er særligt komplekst grundet både fredning, geografiske forhold og stærke lokale interesser.

Projektet skal udføres i den fredede Grøndalspark. Alt udvikling i Grøndalsparken skal være beskrevet i udviklingsplanen for Grøndalsparken for at kunne udføres, jf. fredningen af parken. Der kom ny udviklingsplan for Grøndalsparken i 2025, hvor skybrudsprojektet er beskrevet, men cykelruten og byrumstiltag er ikke beskrevet. Derfor er disse tiltag afhængige af et tillæg til udviklingsplanen efter Budget 2026. Tillægget forventes at kunne udføres i løbet af 2026 og 2026 samtidig med projektering af rådgiver. Dette afhænger dog af dialogen med borgerne og øvrige lokale interessenter som fx de grønne organisationer som Dansk

Naturfredningsforening mv. Det forventes, at der er tale om en mindre risiko for, at dette medfører tidsfristforlængelser, da projektet først påbegynder anlægsfasen i 2028.

Der er gennemført en flagermusregistrering i parken, som viser, at de træer, der forventes fældet i forbindelse med projektet, ikke udgør ynglesteder for flagermus. Forholdene kan dog ændre sig i løbet af projekteringsperioden. Da flagermus er fredede, kan det medføre tidsfristforlængelser – også i anlægsfasen – hvis flagermus etablerer sig i træer, der skal fældes, eller i træer, hvor anlægsarbejder skal udføres i umiddelbar nærhed.
Det vurderes at udgøre en mindre risiko for projektets tidsplan, da der allerede er gennemført registreringer, men risikoen vil skulle håndteres gennem opfølgende undersøgelser frem mod anlægsfasen.

Der er flere gamle rør og ledninger tilhørende forsyningsselskaberne, kommunen selv og elselskaberne. Disse ledninger kan være omkostningstunge at få flyttet, da der er tale om større ledningsanlæg. Det kan blive nødvendigt at projektere udenom afhængigt af, om gæsteprincippet er gældende eller ej. Dette forventes at udgøre en mindre risiko for tidsplanen og økonomien i projektet. Disse er ikke indarbejdet i projektets tidsplan og vil blive vurderet, når der i næste fase starter dialog op med ledningsejere i parken. Hvis det viser sig nødvendigt at omlægge de store rør og ledninger i parken, og disse fraviger gæsteprincippet, kan dette ikke indeholdes i projektets økonomi.

Som en del af foranalysen var projektet i høring hos Dansk Naturfredningsforening og Vanløse Lokaludvalg. Ydermere har kommunen deltaget i workshops og parkvandringer med lokaludvalget. Det forventes, at der er behov for løbende dialog med lokale organisationer og borgere fra lokalområdet igennem hele projektets udførelse. Dette er indarbejdet i projektets tidsplan og forventes at udgøre en mindre risiko.

Tidligere afsatte midler

Der blev ved Overførselssagen 2025-2026 afsat 0,45 mio. kr. til en supplerende foranalyse af vandkilde til det synlige vandelement og et renseanlæg i Grøndalsparken.
Der blev ved Budget 2024 afsat 1,8 mio. kr. til en foranalyse af Fremtidens Grøndalspark. Skybrudsprojektet er finansieret af Kapacitetsprojektet og har et samlet budget på 108,3 mio. kr. Der blev ved Budget 2023 afsat 0,5 mio. kr. til en foranalyse af et rensningsanlæg ved Ladegårdsåen.

1.000 kr., løbende p/l	**2023**	**2024**	**2025**	**2026**
OFS 2025/2026				450
Budgetaftale 2024	200	1.400	200	
Budgetaftale 2023	500			
Afsatte midler i alt	**700**	**1.400**	**200**	**450**

Administrativt bilag

Bevillingstekniske oplysninger

Tabel 4. Udgifter på alle styringsområder ved valg af initiativ 3, scenarie 1

1.000 kr. - 2026 p/l	Ud-valg	Bevil-ling	*	p/l ja/nej	2027	2028	2029	2030	2031	2032	2033	I alt
Anlægsudgifter												
- Projektering, initiativ 1	KTU	2000 – Ordinær anlæg	X	ja	266	266	457					989
- Projektering, initiativ 1	KTU	2000 – Ordinær anlæg		ja				47	47	47		141
- Udførsel, initiativ 1	KTU	2000 – Ordinær anlæg		ja				2.453	2.453	2.453		7.359
- Udgifter til bygherreorganisation, initiativ 1	KTU	2000 – Ordinær anlæg	X	ja	157	157	157					471
- Udgifter til bygherreorganisation, initiativ 1	KTU	2000 – Ordinær anlæg		ja				157	157	155		469
- Projektering, initiativ 2	KTU	2000 – Ordinær anlæg	X	ja	476	646	646					1.768
- Projektering, initiativ 2	KTU	2000 – Ordinær anlæg		ja				84	84	84		252
- Udførsel, initiativ 2	KTU	2000 – Ordinær anlæg		ja				5.501	5.501	5.501		16.503
- Udgifter til bygherreorganisation, initiativ 2	KTU	2000 – Ordinær anlæg	X	ja	280	280	280					840
- Udgifter til bygherreorganisation, initiativ 2	KTU	2000 – Ordinær anlæg		ja				280	280	280		840
- Projektering, initiativ 3, scenarie 1	KTU	2000 – Ordinær anlæg	X	ja	737	997	997					2.731
- Projektering, initiativ 3, scenarie 1	KTU	2000 – Ordinær anlæg		ja				130	130	129		389
- Udførsel, initiativ 3, scenarie 1	KTU	2000 – Ordinær anlæg		ja				6.795	6.795	6.795		20.385
- Udgifter til bygherreorganisation, initiativ 3, scenarie 1	KTU	2000 – Ordinær anlæg	X	ja	433	433	434					1.300
- Udgifter til bygherreorganisation, initiativ 3, scenarie 1	KTU	2000 – Ordinær anlæg		ja				434	433	433		1.300
Anlægsudgifter i alt					**2.349**	**2.779**	**2.971**	**15.881**	**15.880**	**15.877**	**0**	**55.737**

Afledte serviceudgifter												
- Vedligehold og afledt drift, initiativ 1	KTU	1000 – Ordinær drift		ja				48	95	143	190	475
- Vedligehold og afledt drift, initiativ 2	KTU	1000 – Ordinær drift		ja				100	200	300	400	1.000
- Vedligehold og afledt drift, initiativ 3, scenarie 1	KTU	1000 – Ordinær drift		ja				173	347	520	520	1.560
Afledte serviceudgifter i alt					**0**	**0**	**0**	**321**	**642**	**963**	**1.100**	**3.035**

Tabel 5. Udgifter på alle styringsområder ved valg af initiativ 3, scenarie 2

1.000 kr. – 2026 p/l	Ud-valg	Bevil-ling	*	p/l ja/nej	2027	2028	2029	2030	2031	2032	2033	I alt
Anlægsudgifter												
- Projektering, initiativ 1	KTU	2000 – Ordinær anlæg	X	ja	266	266	457					989
- Projektering, initiativ 1	KTU	2000 – Ordinær anlæg		ja				47	47	47		141
- Udførsel, initiativ 1	KTU	2000 – Ordinær anlæg		ja				2.453	2.453	2.453		7.359
- Udgifter til bygherreorganisation, initiativ 1	KTU	2000 – Ordinær anlæg	X	ja	157	157	157					471
- Udgifter til bygherreorganisation, initiativ 1	KTU	2000 – Ordinær anlæg		ja				157	157	155		469
- Projektering, initiativ 2	KTU	2000 – Ordinær anlæg	X	ja	476	646	646					1.768
- Projektering, initiativ 2	KTU	2000 – Ordinær anlæg		ja				84	84	84		252
- Udførsel, initiativ 2	KTU	2000 – Ordinær anlæg		ja				5.501	5.501	5.501		16.503
- Udgifter til bygherreorganisation, initiativ 2	KTU	2000 – Ordinær anlæg	X	ja	280	280	280					840
- Udgifter til bygherreorganisation, initiativ 2	KTU	2000 – Ordinær anlæg		ja				280	280	280		840
- Projektering, initiativ 3, scenarie 2	KTU	2000 – Ordinær anlæg	X	ja	558	753	752					2.063

- Projektering, initiativ 3, scenarie 2	KTU	2000 – Ordinær anlæg		ja				99	99	99		297
- Udførsel, initiativ 3, scenarie 2	KTU	2000 – Ordinær anlæg		ja				5.145	5.145	5.145		15.435
- Udgifter til bygherreorganisation, initiativ 3, scenarie 2	KTU	2000 – Ordinær anlæg	X	ja	328	328	330					986
- Udgifter til bygherreorganisation, initiativ 3, scenarie 2	KTU	2000 – Ordinær anlæg		ja				328	328	328		984
Anlægsudgifter i alt					**2.065**	**2.430**	**2.622**	**14.094**	**14.094**	**14.092**	**0**	**49.397**
Afledte serviceudgifter												
- Vedligehold og afledt drift, initiativ 1	KTU	1000 – Ordinær drift		ja				48	95	143	190	476
- Vedligehold og afledt drift, initiativ 2	KTU	1000 – Ordinær drift		ja				100	200	300	400	1.000
- Vedligehold og afledt drift, initiativ 3, scenarie 1	KTU	1000 – Ordinær drift		ja				133	267	400	400	1.200
Afledte serviceudgifter i alt					**0**	**0**	**0**	**281**	**562**	**843**	**990**	**2.675**

Tabel 6. Udgifter på alle styringsområder ved valg af initiativ 3, scenarie 3

1.000 kr. - 2026 p/l	Ud-valg	Bevil-ling	*	p/l ja/nej	2027	2028	2029	2030	2031	2032	2033	I alt
Anlægsudgifter												
- Projektering, initiativ 1	KTU	2000 – Ordinær anlæg	X	ja	266	266	457					989
- Projektering, initiativ 1	KTU	2000 – Ordinær anlæg		ja				47	47	47		141
- Udførsel, initiativ 1	KTU	2000 – Ordinær anlæg		ja				2.453	2.453	2.453		7.379
- Udgifter til bygherreorganisation, initiativ 1	KTU	2000 – Ordinær anlæg	X	ja	157	157	157					471
- Udgifter til bygherreorganisation, initiativ 1	KTU	2000 – Ordinær anlæg		ja				157	157	155		469
- Projektering, initiativ 2	KTU	2000 – Ordinær anlæg	X	ja	476	646	646					1.768
- Projektering, initiativ 2	KTU	2000 – Ordinær anlæg		ja				84	84	84		252
- Udførsel, initiativ 2	KTU	2000 – Ordinær anlæg		ja				5.501	5.501	5.501		16.503

- Udgifter til bygherreorganisation, initiativ 2	KTU	2000 – Ordinær anlæg	X	ja	280	280	280					840
- Udgifter til bygherreorganisation, initiativ 2	KTU	2000 – Ordinær anlæg		ja				280	280	280		840
- Projektering, initiativ 3, scenarie 3	KTU	2000 – Ordinær anlæg	X	ja	275	465	274					1.014
- Projektering, initiativ 3, scenarie 3	KTU	2000 – Ordinær anlæg		ja				73	73			146
- Udførsel, initiativ 3, scenarie 3	KTU	2000 – Ordinær anlæg		ja				4.196	4.197			8.393
- Udgifter til bygherreorganisation, initiativ 3, scenarie 3	KTU	2000 – Ordinær anlæg	X	ja	194	194	194					582
- Udgifter til bygherreorganisation, initiativ 3, scenarie 3	KTU	2000 – Ordinær anlæg		ja				194	194			388
Anlægsudgifter i alt					**1.648**	**2.008**	**2.008**	**12.985**	**12.986**	**8.520**	**0**	**40.155**
Afledte serviceudgifter												
- Vedligehold og afledt drift, initiativ 1	KTU	1000 – Ordinær drift		ja				48	95	143	190	476
- Vedligehold og afledt drift, initiativ 2	KTU	1000 – Ordinær drift		ja				100	200	300	400	1.000
- Vedligehold og afledt drift, initiativ 3, scenarie 1	KTU	1000 – Ordinær drift		ja				105	210	210	210	735
Afledte serviceudgifter i alt					**0**	**0**	**0**	**253**	**505**	**653**	**800**	**2.210**

Øvrige tekniske oplysninger

Bydele

Bydækkende: ☐											
Bispebjerg	☐	Indre by	☐	Vesterbro/Kgs. Enghave	☐	Valby	☐	Amager Øst	☐	Udenbys	☐
Nørrebro	☐	Østerbro	☐	Brønshøj/Husum	☒	Vanløse	☐	Amager Vest	☐		
Adresse	Grøndalsparken fra Borups Allé til Ålekistevej										

Høring

Har budgetnotatet været i høring?	**Ja**	**Nej**
Ejendomsfaglig høring i KEK/ByK/KEJD		x

Henvisninger

Resultat af supplerende foranalyse i Grøndalsparken, Vanløse (KTU 24.08.26)
Orientering om resultat af foranalyse vedr. rensningsanlæg ved Ladegårdsåen, Nørrebro/Bispebjerg (TMU 19.08.24)
Resultat af foranalyse for Fremtidens Grøndalspark, Vanløse (TMU 07.04.25)
Resultat af foranalyse af renseanlæg ved Ladegårds Å, Nørrebro (TMU 07.04.25)

Bilag
Bilag 1. Idéoplæg Fremtidens Grøndalspark – Initiativ 1 & 2
Bilag 2. Cykelrute Initiativ 3 scenarie 1
Bilag 3. Cykelrute Initiativ 3 scenarie 2
Bilag 4. Cykelrute Initiativ 3 scenarie 3

- Projektområde
- Dige
- Vandløb (teknisk anlæg)
- Vådområde/rensesø
- Vand på terræn 1-2 gange om året
- Ny adskilt cykelsti
- Ny fælles sti
- Ny sti
- Ny trampesti
- Krat
- Nyt træ
- Eksisterende træ (ikke opmålt)
- Kommunegrænse
- 1 Eks. skolehaver
- 2 Eks. legeplads
- 3 Eks. kolonihaver
- 4 Eks. toilet
- 5 Ny grillplads
- 6 Eks. street workout
- 7 Eks. hundelufterområde
- 8 Ny recirkulationspumpe
- 9 Nyt byrum

FREMTIDENS GRØNDALSPARK

Vanløse

Idéoplæg Fremtidens Grøndalspark

BILAG 1 SAMLET

KØBENHAVNS KOMMUNE

Projektområde

Ny fællessti

Ny adskilt cykelsti

Krat

Kommunegrænse

1 Eks. skolehaver

Eksisterende træ (ikke opmålt)

FREMTIDENS GRØNDALSPARK

Vanløse

Idéoplæg Fremtidens Grøndalspark

BILAG 1A

KØBENHAVNS KOMMUNE

Projektområde
Kommunegrænse
Ny fællesti
Ny adskilt cykelsti

1 Eks. skolehaver
2 Eks. legeplads
3 Eks. kolonihaver
Eksisterende træ (ikke opmålt)

FREMTIDENS GRØNDALSPARK

Vanløse

Idéoplæg Fremtidens Grøndalspark

BILAG 1B

KØBENHAVNS KOMMUNE

- Projektområde
- Dige
- Vandløb (teknisk anlæg)
- Krat
- Vand på terræn 1-2 gange om året
- Kommunegrænse
- Ny adskilt cykelsti
- Ny fællessti
- Nyt træ
- Eksisterende træ (ikke opmålt)
- 2 Eks. legeplads
- 8 Ny recirkulationspumpe
- 7 Eks. hundelufteområde
- 9 Nyt byrum

FREMTIDENS GRØNDALSPARK

Vanløse

Idéoplæg Fremtidens Grøndalspark

BILAG 1C

KØBENHAVNS KOMMUNE

- Projektområde
- Dige
- Vandløb (teknisk anlæg)
- Ny adskilt cykelsti
- Ny sti
- Kommunegrænse
- 3 Eks. kolonihaver
- 7 Eks. hundelufteområde
- Ny fællessti
- Ny trampesti
- Krat
- Nyt træ
- Eksisterende træ (ikke opmålt)
- Vand på terræn 1-2 gange om året

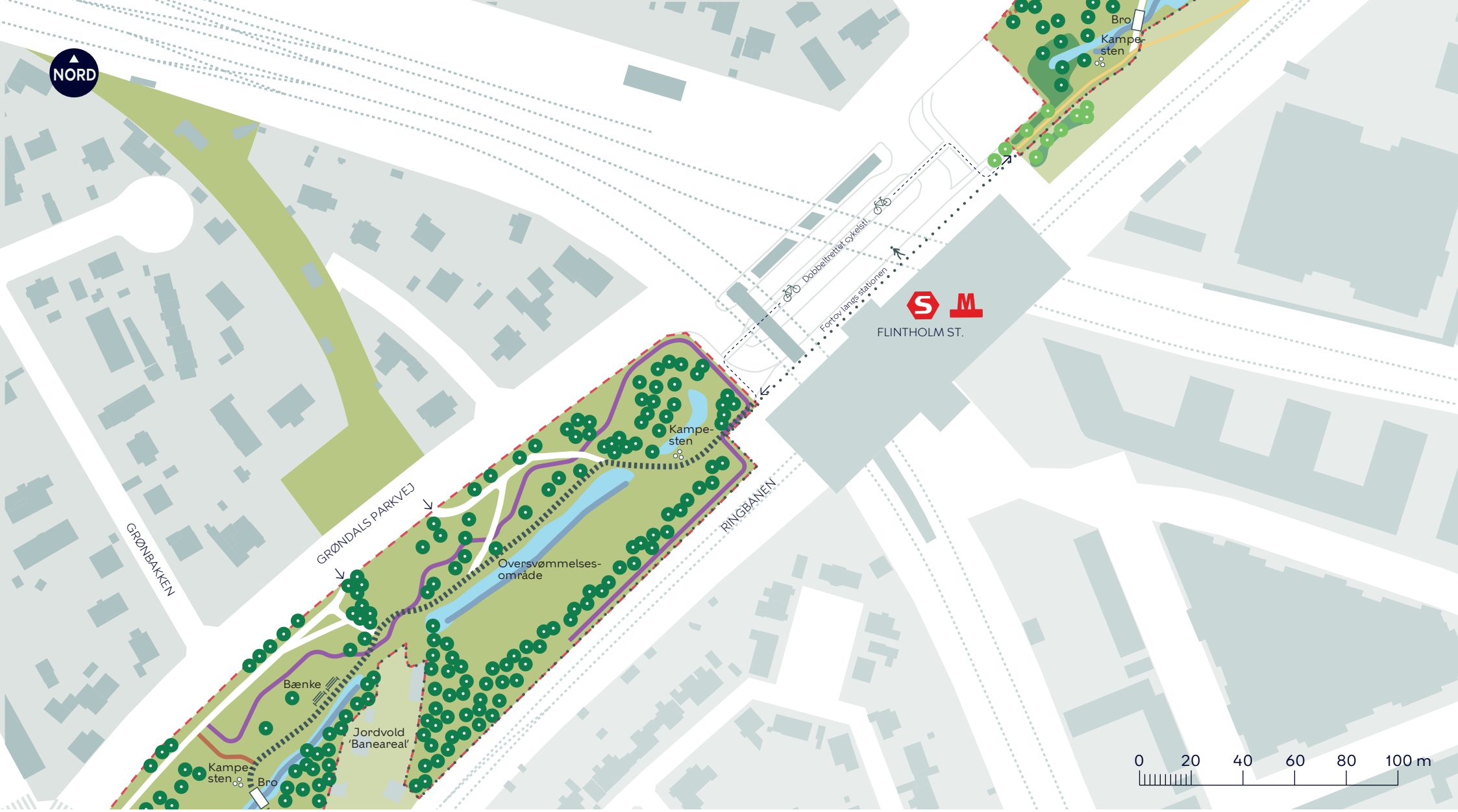
FREMTIDENS GRØNDALSPARK

Vanløse

Idéoplæg Fremtidens Grøndalspark

BILAG 1D

KØBENHAVNS KOMMUNE

- Projektområde
- Dige
- Vandløb (teknisk anlæg)
- Ny fællessti
- Ny sti
- Kommunegrænse
- Vand på terræn 1-2 gange om året
- Krat
- Nyt træ
- Eksisterende træ (ikke opmålt)

FREMTIDENS GRØNDALSPARK

Vanløse

Idéoplæg Fremtidens Grøndalspark

BILAG 1E

KØBENHAVNS KOMMUNE

Projektområde
Kommunegrænse
Dige
Ny fællessti
Ny trampesti
Vandløb (teknisk anlæg)
2 Eks. legeplads
4 Eks. toilet
5 Ny grillplads
6 Eks. street workout
Krat
Nyt træ
Eksisterende træ (ikke opmålt)
Vådområde/rensesø

FREMTIDENS GRØNDALSPARK

Vanløse

Idéoplæg Fremtidens Grøndalspark

BILAG 1F

KØBENHAVNS KOMMUNE

Projektområde

Krat

Ny sti

Ny trampesti

Kommunegrænse

Vådområde/rensesø

Nyt træ

Eksisterende træ (ikke opmålt)

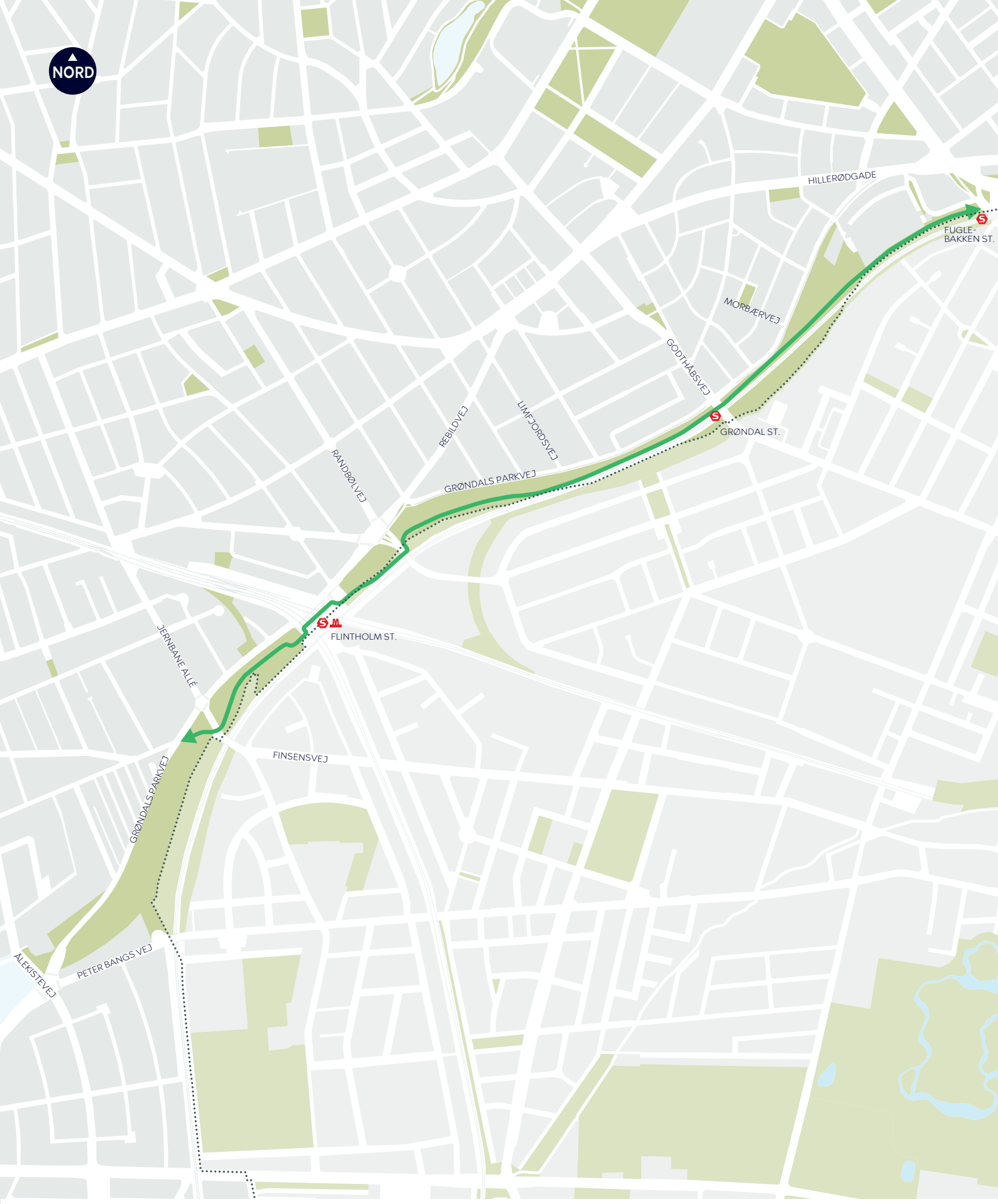
FREMTIDENS GRØNDALSPARK

Vanløse

Idéoplæg Fremtidens Grøndalspark

BILAG 1G

KØBENHAVNS KOMMUNE

Kommunegrænse

Cykelrute - Initiativ 3 scenarie 1

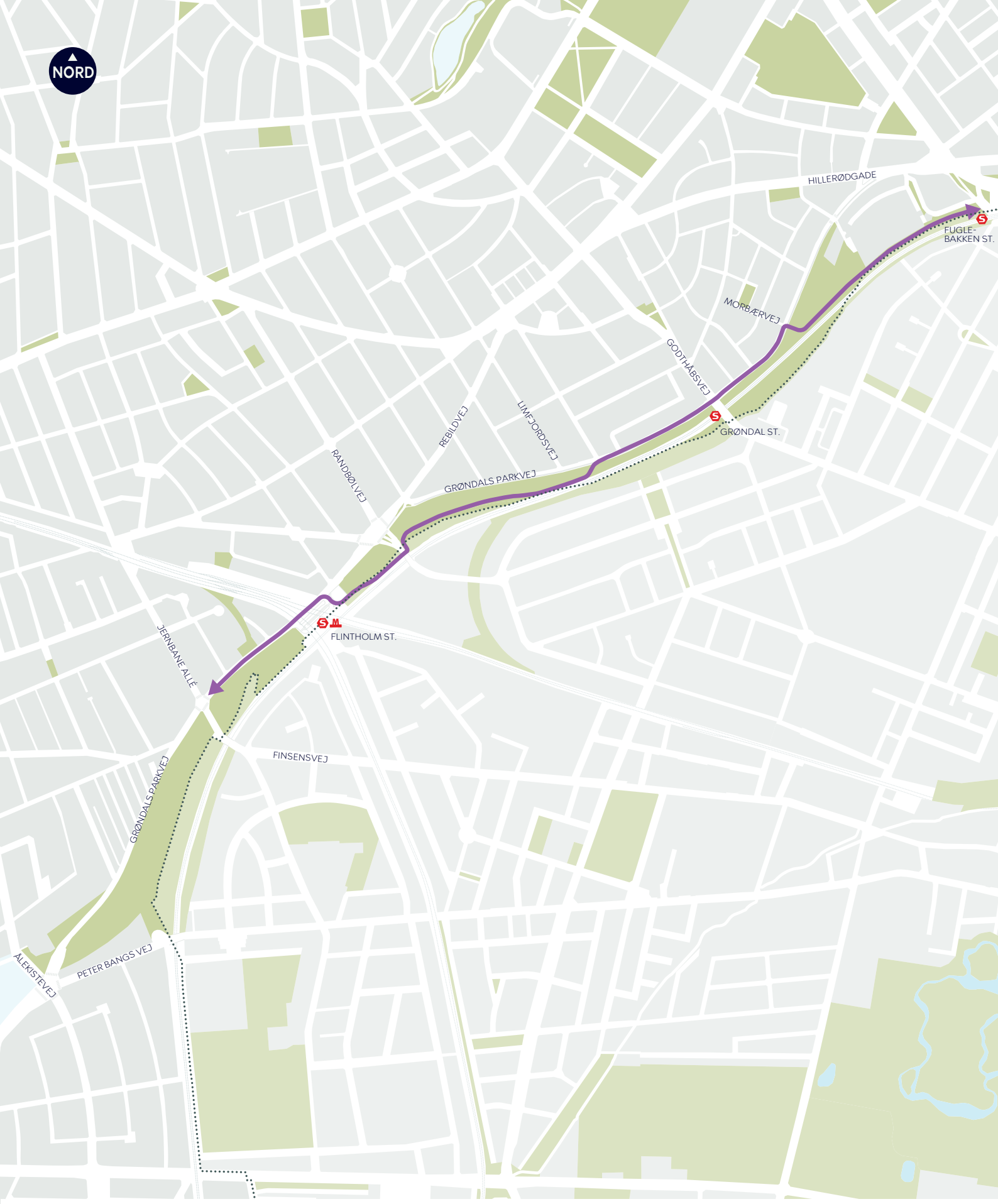
FREMTIDENS GRØNDALSPARK

Vanløse

Cykelrute - Initiativ 3 scenarie 1

BILAG 2

KØBENHAVNS KOMMUNE

FREMTIDENS GRØNDALSPARK

Vanløse

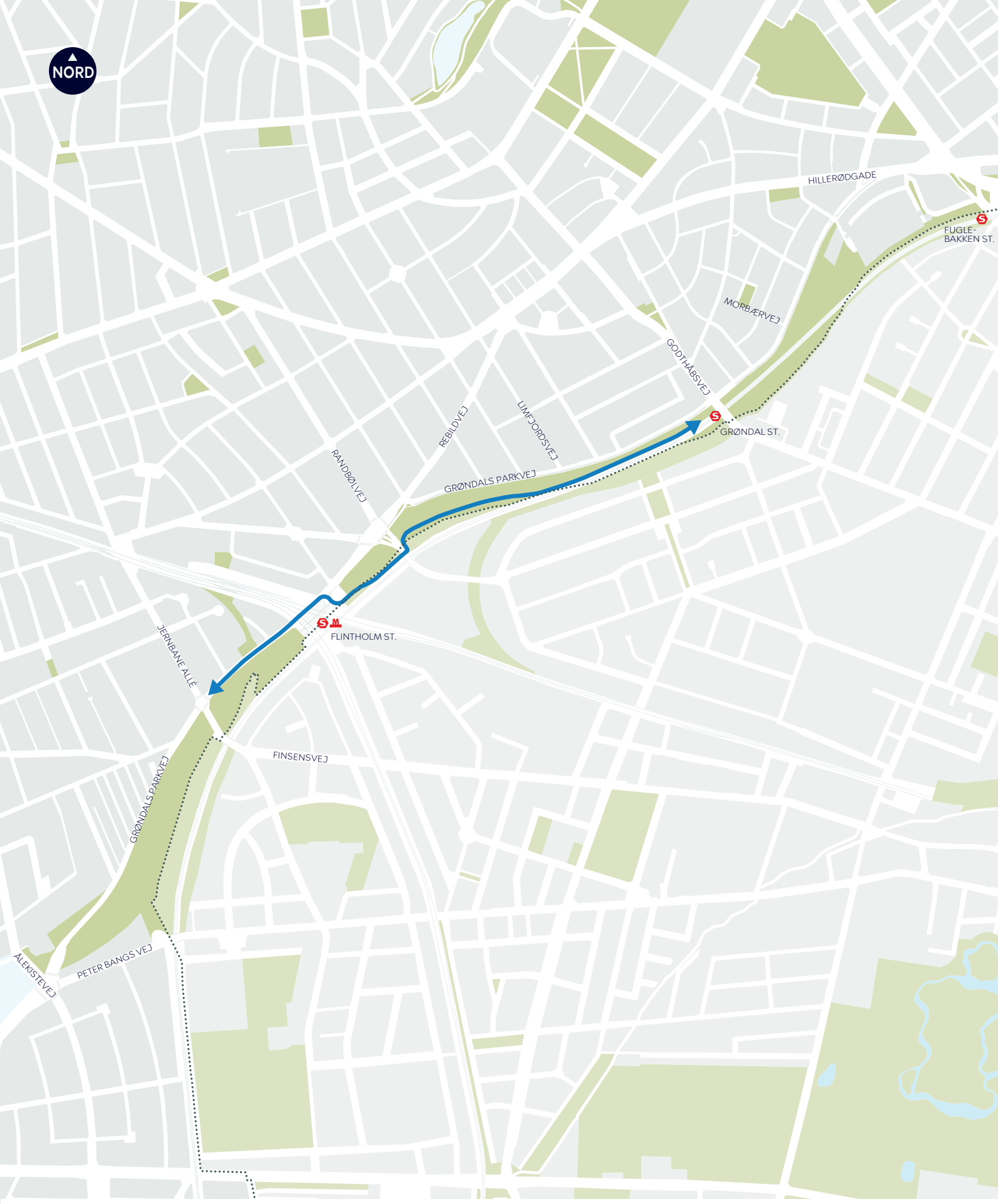
Cykelrute - Initiativ 3 scenarie 2

BILAG 3

Kommunegrænse

Cykelrute - Initiativ 3 scenarie 2

KØBENHAVNS KOMMUNE

Kommunegrænse

Cykelrute - Initiativ 3 scenarie 3

FREMTIDENS GRØNDALSPARK

Vanløse

Cykelrute - Initiativ 3 scenarie 3

BILAG 4

KØBENHAVNS KOMMUNE

KT014 Grønne bølger for cyklister

Kategorisering	
Need to	
Rettidig omhu	
Specifik udfordring	
Bestilt af fagudvalg	
Bestilling af politisk parti	x
Bevillingsudløb	
Tilpasset bevillings-udløb	
Henvist sag	
Bestilling fra borg-mesterforum eller tværgående pakke	
Bestilt administrativt	

Resume

Budgetnotatet er udarbejdet pba. politisk bestilling og indeholder yderligere grønne bølger for cyklister i København, end de 15 strækninger der er besluttet ved Budget 2026. Der er mulighed for at tilvælge en databaseret, systematisk monitorering, der muliggør en løbende tilpasning af de grønne bølger m.m.

Beslutning

- Der skal træffes beslutning om at afsætte 0,4 mio. kr. på service i 2027 til screening, projektering og etablering samt evaluering af flere grønne bølger for cyklister.
- Der skal træffes beslutning om at afsætte 0,3 mio. kr. årligt på service i 2027-2030 til abonnement på GPS-baseret datasæt Floating Bike Data til systematisk monitorering og løbende tilpasning af grønne bølger for cyklister m.m. (tilvalg).

Indhold

Der er til forhandlingerne om Budget 2027 bestilt et budgetnotat på grønne bølger for cyklister på flere strækninger, end de 15 strækninger der er besluttet ved Budget 2026 (TM216 Grøn bølge for cyklister på udvalgte strækninger).

Med budgetnotatet undersøges det, hvor det kan give mening at etablere flere grønne bølger, på strækninger med mange cyklister, tætliggende signalanlæg samt en potentiel rejsetidsgevinst, særligt i myldretiden. Initiativet indeholder screening i form af trafikale analyser og udvælgelse af relevante strækninger, etablering i form af projektering og tilpasning af signalprogrammer samt en simpel evaluering og afrapportering, sammen med de grønne bølger besluttet ved Budget 2026. Konsekvenserne for øvrige biltrafik og øvrige trafikantgrupper undersøges forud for etableringen af grønne bølger.

Klima-, Miljø- og Teknikudvalget orienteres forventeligt 4. kvartal 2027 om de gennemførte ændringer og tilpasninger i initiativet, sammen med initiativerne fra Budget 2026. Initiativet ibrugtages (tilgængeligt) løbende frem til december 2027 og ibrugtages (afleveret) i december 2027.

Drift og vedligehold af de nyetablerede grønne bølger, herunder justering af signalprogrammer, og sikring samt eventuelle korrektioner heraf indeholdes i allerede tildelte midler ved Budget 2026.

Tilvalg. Abonnement på Floating bike data
Tilvalget indeholder indkøb af Floating bike data, der er GPS-baseret datasæt fra et repræsentativt antal cyklisters ture. Denne type af data er velkendt og bruges i forvaltningen for biltrafik i form af TomTom og Inrix data, som forvaltningen allerede abonnerer på, men som forvaltningen ikke har adgang til på cykelområdet.

Dataen skal anvendes til at dokumentere effekterne af gennemførte tiltag for cyklister samt løbende monitorere og tilpasse de grønne bølger for cyklister m.m. Data skal belyse bl.a. ændringer i cyklisternes komfort (herunder hvor der er huller/bump på cykelstierne), rejsetid, antal stop og flow. Eventuelle afledte effekter for andre trafikantgrupper (biler og busser) belyses ved data, som forvaltningen allerede er i besiddelse af.

Træer, cykel- og bilparkeringspladser
Initiativet har ikke konsekvenser for antallet af træer, cykel- eller bilparkeringspladser

Forslag til aftaletekst
"Parterne er enige om at afsætte midler til screening, projektering og etablering samt evaluering af grønne bølger for cyklister".

Der afsættes:

- 0,4 mio. kr. på service i 2027 til screening, projektering og etablering samt evaluering af flere grønne bølger for cyklister.
- 0,3 mio. kr. årligt på service i 2027-2030 til abonnement på Floating Bike Data til systematisk monitorering og løbende tilpasning af grønne bølger for cyklister m.m.

Økonomi

Tabel 1. Oversigt over aktiviteter på alle styringsområder

Aktiviteter i forslaget *(1.000 kr., 2027 p/l)*	**Styrings-område**	**2027**	**2028**	**2029**	**2030**	**I alt**
- Screening, projektering og etablering samt evaluering af grønne bølger	Service	400				400
- Tilvalg: Abonnement på Floating bike data	Service	300	300	300	300	1.200
Udgifter i alt (netto)		**700**	**300**	**300**	**300**	**1.600**

Klimapåvirkning
Indsatsen i budgetnotatet har ingen umiddelbar klimapåvirkning

Risikovurdering og proces
Den overordnede risikovurdering er, at initiativet vurderes at være ukompliceret, og der er ingen risici forbundet hermed

Tidligere afsatte midler

Der har i budgetaftale 2023 været afsat i alt 6,5 mio. kr. til løbende optimering og tilpasning af bl.a. grønne bølger ved hurtigere og billigere justering af signalprogrammer. Der er med Budgetaftale 2026 afsat i alt 1,9 mio. kr. til implementering af grønne bølger for cyklister på 15 korridorer.

1.000 kr., løbende p/l	**2023**	**2024**	**2025**	**2026**	**2027**
Budgetaftale 2023	2.700	2.200	781	781	
Budgetaftale 2026				972	936
Afsatte midler i alt	**2.700**	**2.200**	**781**	**1.753**	**936**

Administrativt bilag

Tabel 2. Service

1.000 kr., 2027 p/l	Udvalg	Bevilling	Indtægt/ udgift	p/l ja/nej	2027	2028	2029	2030	I alt
- Flere grønne bølger for cyklister	KTU	1000 – Ordinær drift	U	Ja	400				400
- Abonnement på Floating bike data (tilvalg)	KTU	1000 – Ordinær drift	U	Ja	300	300	300	300	1.200
Serviceudgifter i alt					**700**	**300**	**300**	**300**	**1.600**

Øvrige tekniske oplysninger

Bydele

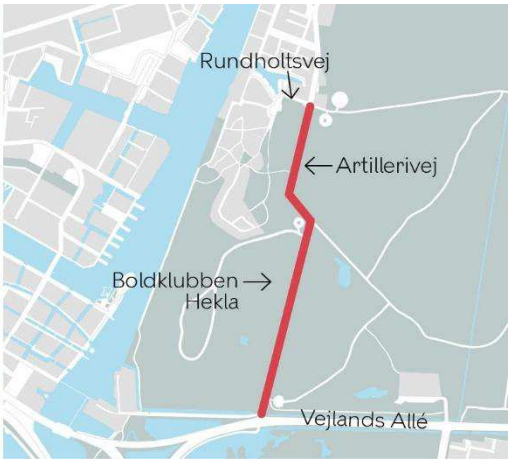
Bydækkende: ☐											
Bispebjerg	☐	Indre by	☐	Vesterbro/Kgs. Enghave	☐	Valby	☐	Amager Øst	☐	Udenbys	☐
Nørrebro	☐	Østerbro	☐	Brønshøj/Husum	☐	Vanløse	☐	Amager Vest	☐		
Adresse		Bydækkende									

Høring

Har budgetnotatet været i høring?	**Ja**	**Nej**
Ejendomsfaglig høring i KEK/ByK/KEJD		X
IT-projekt (KIT)		X

KT049 Forbedrede trafikale forhold på Artillerivej ved Boldklubben Hekla (henvist sag)

Kategorisering	
Need to	
Rettidig omhu	
Specifik udfordring	
Bestilt af fagudvalg	
Bestilling af politisk parti	
Bevillingsudløb	
Tilpasset bevillings-udløb	
Henvist sag	X
Bestilling fra borg-mesterforum eller tværgående pakke	
Bestilt administrativt	

Resume

Budgetnotatet er udarbejdet pba. hensigtserklæring vedtaget med Overførselssagen 2025-2026 og indeholder en række tiltag, som skal forbedre de trafikale forhold på Artillerivej på strækningen mellem Rundholtsvej og Vejlands Allé, herunder ved Boldklubben Hekla, og dermed gøre det mere trygt og sikkert at krydse og færdes på strækningen.

Beslutning

- Der skal træffes beslutning om at afsætte 8,1 mio. kr. i alt på anlæg i 2027-2029 til etablering af en ny grusparkeringsplads, nyt krydsningspunkt, indsnævring af det visuelle vejprofil samt yderligere cykelparkering.
- Der skal træffes beslutning om at afsætte 24,7 mio. kr. i alt på anlæg i 2027-2031 til bredere cykelsti på Artillerivej fra Rundholdtsvej til Vejlands Allé med kantsten på strækningens sydlige del (tilvalg 1).
- Der skal træffes beslutning om at afsætte 0,3 mio. kr. i alt på anlæg i 2027-2029 til etablering af grussti og overgang ved stoppestedet (tilvalg 2).

Tilvalgene kan vælges uafhængigt af hinanden, men forudsætter begge finansiering af initiativet.

Indhold

Ved Budget 2024 blev der bevilget midler til en foranalyse om forbedring af de trafikale forhold på Artillerivej ved Boldklubben Hekla. Resultaterne af foranalysen blev forelagt Teknik- og Miljøudvalget den 26. maj 2025. Ved Overførselssagen 2025-2026 blev der vedtaget følgende hensigtserklæring: "Parterne er enige om at henvise løsninger på de trafikale udfordringer på Artillerivej ved boldklubben Hekla til forhandlingerne om Budget 2027."

Projektet omdanner en tidligere materialeplads syd for Hekla Park til en grusparkeringsplads med ca. 70 pladser til brug for Boldklubben Heklas brugere ifm. kampe. Derudover udvides den eksisterende midterhelle foran indgangen til boldklubben, så der er bedre plads til de mange fodgængere og ladcykler. Der etableres forbedret belysning og en hævet flade, og krydsningspunktet fungerer dermed som fartdæmper. For at få bilisterne til at holde sig inden for hastighedsgrænsen på 50 km/t indsnævres de brede kørebaner fra 3,5 til 3,25 meter ved afmærkning. Herudover opsættes op til 100 nye cykelstativer, herunder ladcykelstativer. De

nye cykelstativer opsættes ved boldklubben og ved boldbanernes nordlige hjørne ud mod Artillerivej.

Tiltagene skal løse de trafikale udfordringer ved Boldklubben Hekla Park. På kampdage er der et stort afsætnings- og parkeringsbehov. Under kampe er de eksisterende parkeringsmuligheder langt fra tilstrækkelige, og mange bilister parkerer ulovligt i den smalle rabat mellem kørebane og cykelsti ved boldklubben. Bilerne holder ind over cykelstien, som bruges af både fodgængere og cyklister, da der ikke er anlagt fortov. Bilerne forringer samtidig oversigten for de mange, som krydser vejen. Alt i alt skaber det utrygge og farlige situationer.

Løsningsforslaget forventes samlet at hindre ulovlige parkeringer og afsætninger langs Artillerivej og dermed at gøre det mere trygt og sikkert at krydse og færdes på strækningen.

Forvaltningens fredningstilsyn vurderer, at p-pladsen kan etableres uden dispensation fra den naturfredning, som omfatter hele området, idet det vil indebære, at et eksisterende areal benyttes til at understøtte friluftsliv i boldklubben. Dette forudsætter bl.a., at der kun etableres det nødvendige antal p-pladser til brug for boldklubben. I henhold til fredningen vil p-pladserne kun være tilgængelige i forbindelse med boldklubbens træninger og kampe, og vil blive udført i grus og naturlige materialer, der understøtter Amager Fælleds udtryk. Regulering af p-pladsen udføres med skiltning med tidsrum, som fastlægges i dialog med boldklubben. En mindre omlægning af en sti i forbindelse med den hævede flade vil kræve dispensation fra fredningen.

Der skal som konsekvens af anlægsprojektet afsættes 0,22 mio. kr. årligt på service fra 2029 og frem til afledt drift og vedligehold. Midlerne går til drift og vedligehold af grusparkeringsplads og inventar, nye lysmaster samt det udvidede krydsningspunkt.

Klima-, Miljø- og Teknikudvalget forelægges forventeligt indstilling om projektforslag og frigivelse af resterende anlægsmidler i 4. kvartal 2027.

Projektet (uden tilvalg) forventes ibrugtaget (tilgængeligt) i oktober 2028 og ibrugtaget (afleveret) i marts 2029.

Tilvalg 1. Cykelsti med kantsten på strækningens sydlige del
Den nuværende cykelsti fra Rundholtsvej til Vejlands Allé udvides, så cyklister får mere plads. På strækningen, hvor der ikke allerede er en grøft, afgrænses cykelstien af kantsten mod vejbanen for at øge tryghed og sikkerhed. Kantsten er ikke nødvendige på den nordlige strækning, da der allerede er en grøft imellem kørebanen og cykelstien.

Der skal som konsekvens af tilvalget afsættes 0,25 mio. kr. årligt på service fra 2031 og frem til afledt drift og vedligehold. Midlerne går til renhold og vintertjeneste af den udvidede cykelsti.

Hvis dette tilvalg vælges, vil Klima-, Miljø- og Teknikudvalget forventeligt få forelagt indstilling om projektforslag og frigivelse af resterende anlægsmidler i 2. kvartal 2028.

Projektet inkl. tilvalg 1 forventes ibrugtaget (tilgængeligt) i juli 2030 og ibrugtaget (afleveret) i oktober 2030.

Tilvalg 2. Etablering af grussti og overgang ved stoppestedet
Trampestien mellem boldbanen og den eksisterende nordlige p-plads opgraderes til en grussti for at hindre, at stien vokser til om sommeren. Det skal lette passagen for fodgængere. For at sikre buspassagerer direkte adgang mellem busstoppestedet og stien, etableres også en overgang over grøften.

Der skal som konsekvens af tilvalget afsættes 0,02 mio. kr. årligt på service fra 2028 og frem til afledt drift og vedligehold. Midlerne går til drift og vedligeholdelse af grussti samt renhold mv. på overgangen, som håndteres indenfor rammen.

Klima-, Miljø- og Teknikudvalget forelægges forventeligt indstilling om projektforslag og frigivelse af resterende anlægsmidler i 4. kvartal 2027.

Projektet inkl. tilvalg 2 forventes ibrugtaget (tilgængeligt) i oktober 2028 og ibrugtaget (afleveret) i marts 2029. Hvis alle tilvalg vælges, forventes projektet ibrugtaget (tilgængeligt) i juli 2030 og ibrugtaget (afleveret) i oktober 2030.

Træer, cykel- og bilparkeringspladser
Initiativet har ikke konsekvenser for træer. Med initiativet etableres ca. 70 nye p-pladser uden for betalingszonen. I henhold til fredningen vil pladserne kun være åbne i forbindelse med træning og kampe på Hekla Park.

Konsekvenser for bilparkeringspladser

Scenarie/Initiativ	Antal pladser i projekt-området før projekt	Zone/uden -for zone	Belægnings-procent før projekt	Forventet antal pladser, der oprettes
Initiativ	0	Udenfor	Ukendt	70 (kun ifm. kampe)

Forslag til aftaletekst

"Parterne er enige om at afsætte midler til finansiering af forbedring af de trafikale forhold på Artillerivej ved Boldklubben Hekla.

Der afsættes:

- 33,1 mio. kr. samlet på anlæg i perioden 2027 til 2031 til forbedrede trafikale forhold på Artillerivej ved Boldklubben Hekla.
- 0,1 mio. kr. på service i 2028, 0,2 mio. kr. på service i 2029, 0,4 mio. kr. i 2030 og 0,5 mio. kr. årligt i 2031 og frem til afledt drift og vedligehold."

Økonomi

Tabel 1. Oversigt over aktiviteter på alle styringsområder

Aktiviteter i forslaget *(1.000 kr., 2027 p/l)*	**Styrings-område**	**2027**	**2028**	**2029**	**2030**	**2031**	**I alt**
Initiativ. Etablering af en ny grusparkeringsplads, nyt krydsningspunkt, indsnævring af det visuelle vejprofil samt yderligere cykelparkering							
Etabering af grusparkeringsplads, krydsningspunkt, vejindsnævring, cykelparkering	Anlæg	1.010	6.850	220			8.080
Afledt drift og vedligehold af grusparkeringsplads, inventar, nye lysmaster, udvidet krydsningspunkt	Service		54	217	217	217	705
Initiativ i alt (netto)		**1.010**	**6.904**	**437**	**217**	**217**	**8.785**
Tilvalg 1. Cykelsti med kantsten på strækningens sydlige del							
Etabering af Cykelsti med kantsten på strækningens sydlige del	Anlæg	1.533	1.380	13.030	8.636	153	24.732
Afledt drift og vedligehold ifm. renhold og vintertjeneste af den udvidede cykelsti	Service				126	251	377
Tilvalg 1 i alt (netto)		**1.533**	**1.380**	**13.030**	**8.762**	**404**	**25.109**
Tilvalg 2. Etablering af grussti og overgang ved stoppestedet							
Etablering af grussti og overgang ved stoppestedet	Anlæg	26	230	61			317
Afledt drift og vedligeholdelse af grussti samt renhold mv. på overgangen	Service			4	15	15	34
Tilvalg 2 i alt (netto)		**26**	**230**	**65**	**15**	**15**	**349**
Udgifter i alt (netto)		**2.569**	**8.514**	**13.532**	**8.994**	**636**	**34.245**

Klimapåvirkning

Tabel 2. Skønnet livscyklusvurdering af anlægsprojektet

Kilde til udledning	**Udledning pr. m² pr. år (kg CO_2e/ m²/år)**	**Udledning pr. år (ton CO_2e/år)**	**Samlet udledning (ton CO_2e)**
Anlæg af KT049: Initiativ	Udfyldes kun ved byggeri	Udfyldes kun ved byggeri	87 - 175
Anlæg af KT049: Tilvalg 1	Udfyldes kun ved byggeri	Udfyldes kun ved byggeri	250 - 502
Anlæg af KT049: Tilvalg 2	Udfyldes kun ved byggeri	Udfyldes kun ved byggeri	1,5 - 3,5

Note: Udledningen er et beregnet skøn baseret på den forventede klimapåvirkning over projektets livscyklus. Den forventede udledning er forbundet med usikkerhed.

Risikovurdering og proces

Den overordnede risikovurdering er, at anlægsprojektet er relativt ukompliceret, og der er derfor afsat 8 % af anlægsomkostningerne til risikotillæg.

Tidligere afsatte midler

Der har ikke tidligere været afsat midler til aktiviteten.

Administrativt bilag

Bevillingstekniske oplysninger

Tabel 3. Anlægsprojekter

1.000 kr., 2027 p/l	Udvalg	Bevilling	*	p/l ja/nej	2027	2028	2029	2030	2031	I alt
Anlægsudgifter										
Projektering, initiativ	KTU	2000 – Ordinær anlæg	X	Ja	450	180				**630**
Projektering, initiativ	KTU	2000 – Ordinær anlæg		Ja		150				**150**
Udførsel, initiativ	KTU	2000 – Ordinær anlæg		Ja		6.080				**6.080**
Bygherreudgifter, initiativ	KTU	2000 – Ordinær anlæg	X	Ja	560	230				**790**
Bygherreudgifter, initiativ	KTU	2000 – Ordinær anlæg		Ja		210	50			**260**
Evaluering, initiativ	KTU	2000 – Ordinær anlæg	X	Ja	50					**50**
Evaluering, initiativ	KTU	2000 – Ordinær anlæg		Ja			120			**120**
Projektering, tilvalg 1	KTU	2000 – Ordinær anlæg	X	Ja	660	660				**1.320**
Projektering, tilvalg 1	KTU	2000 – Ordinær anlæg		Ja			260			**260**
Udførsel, tilvalg 1	KTU	2000 – Ordinær anlæg		Ja			12.300	8.152		**20.452**
Bygherreudgifter, tilvalg 1	KTU	2000 – Ordinær anlæg	X	Ja	820	710				**1.530**
Bygherreudgifter, tilvalg 1	KTU	2000 – Ordinær anlæg		Ja			510	460		**970**
Evaluering, tilvalg 1	KTU	2000 – Ordinær anlæg	X	Ja	50					**50**
Evaluering, tilvalg 1	KTU	2000 – Ordinær anlæg		Ja					150	**150**
Projektering, tilvalg 2	KTU	2000 – Ordinær anlæg	X	Ja	15	10				**25**
Projektering, tilvalg 2	KTU	2000 – Ordinær anlæg		Ja			5			**5**
Udførsel, tilvalg 2	KTU	2000 – Ordinær anlæg		Ja		210	47			**257**
Bygherreudgifter, tilvalg 2	KTU	2000 – Ordinær anlæg	X	Ja	10	5				**15**
Bygherreudgifter, tilvalg 2	KTU	2000 – Ordinær anlæg		Ja			5			**5**

Evaluering, tilvalg 2	KTU	2000 – Ordinær anlæg		Ja			10			**10**
Anlægsudgifter i alt					**2.615**	**8.445**	**13.307**	**8.612**	**150**	**33.129**
Afledt drift og vedligehold										
Afledt drift og vedligehold, initiativ (varigt)	KTU	1000 – Ordinær drift		Ja		54	217	217	217	705
Afledt drift og vedligehold, tilvalg 1 (varigt)	KTU	1000 – Ordinær drift		Ja				126	251	377
Afledt drift og vedligehold, tilvalg 2 (varigt)	KTU	1000 – Ordinær drift		Ja			4	15	15	34
Afledte serviceudgifter i alt					**0**	**54**	**221**	**358**	**483**	**1.116**

Øvrige tekniske oplysninger

Bydele

Bydækkende: ☐											
Bispebjerg	☐	Indre by	☐	Vesterbro/Kgs. Enghave	☐	Valby	☐	Amager Øst	☐	Udenbys	☐
Nørrebro	☐	Østerbro	☐	Brønshøj/Husum	☐	Vanløse	☐	Amager Vest	☒		
Adresse		Artillerivej									

Høring

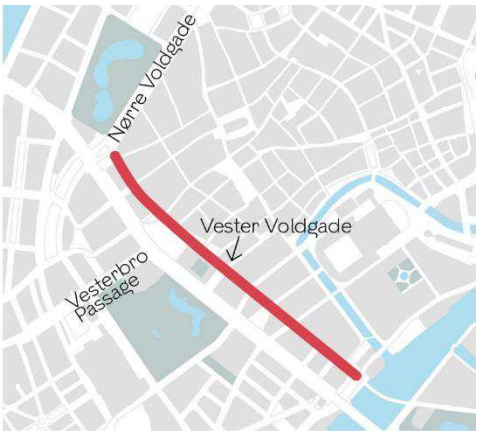
Har budgetnotatet været i høring?	**Ja**	**Nej**
Ejendomsfaglig høring i KEK/ByK/KEJD		X
IT-projekt (KIT)		X

Henvisninger

Resultat af foranalyse om trafikale forhold på Artillerivej ved boldklubben Hekla, Amager Vest (udsat sag) | Københavns Kommune (TMU 26.05.2025)

KT076 Forsøg med cykelgade på Vester Voldgade

Kategorisering	
Need to	
Rettidig omhu	
Specifik udfordring	
Bestilt af fagudvalg	
Bestilling af politisk parti	X
Bevillingsudløb	
Tilpasset bevillings-udløb	
Henvist sag	
Bestilling fra borg-mesterforum eller tværgående pakke	
Bestilt administrativt	

Resume

Budgetnotatet er udarbejdet pba. politisk bestilling og omhandler trafikforsøg med cykelgade i Vester Voldgade samt tilvalg om begrønning.

Klima-, Miljø- og Teknikudvalget forelægges forventeligt i september 2026 sag vedr. dispositionsforslag for anlægsprojektet om permanent lukning af Vester Voldgade for gennemkørende biltrafik (TM159, Budget 2024). Et trafikforsøg med en cykelgade i Vester Voldgade vil indebære, at anlægsprojektet om en permanent lukning af Vester Voldgade for gennemkørende biltrafik skal tilpasses.

Beslutning

- Der skal træffes beslutning om at afsætte i alt 1,5 mio. kr. på anlæg i perioden 2027-2028 til trafikforsøg med cykelgade i Vester Voldgade (initiativ).
- Der skal træffes beslutning om at afsætte 1,6 mio. kr. på anlæg i perioden 2027-2028 til begrønning i forbindelse med trafikforsøget (tilvalg til initiativ).

Indhold

Der er til forhandlingerne om Budget 2027 bestilt et budgetnotat om et trafikforsøg med cykelgade i Vester Voldgade. Trafikforsøget vil blive udført i regi af forvaltningens nye program for midlertidige og mindre anlægsprojekter og vil være en tillægsbevilling til Projektet for Midlertidige og mindre anlægsprojekter 2026-2028 (BR 25. juni 2026). Der er derudover bestilt et tilvalg om begrønning pba. Københavns Ungeråds forslag om en grøn cykelgade i Vester Voldgade.

Initiativ. Forsøg med cykelgade i på Vester Voldgade

Med dette budgetnotat gennemføres et trafikforsøg for en samlet løsning med en cykelgade og forbedret fremkommelighed for cykler fra Jarmers Plads til Kalvebod Brygge. Som led i trafikforsøget udarbejdes en analyse af tiltagene, og resultaterne fra trafikforsøget vil munde ud i en evaluering og et dispositionsforslag til en permanent løsning.

Trafikforsøget forventes gennemført i løbet af sommer og efteråret 2027 og afrapporteres til Klima-, Miljø, og Teknikudvalget foråret 2028 som en del af den årlige afrapportering af

programmet for midlertidige og mindre anlægsprojekter. Det er en forudsætning for forsøgets gennemførelse, at politiet giver samtykke til det.

Udgangspunktet for trafikforsøget er at flytte cykeltrafikken til vejbanen langs hele Vester Voldgade. Dele af Vester Voldgade er i dag ensrettet for motorkøretøjer, og i trafikforsøget undersøges, om der kan foretages yderligere begrænsninger af motortrafikken samt indsnævring af vejprofil. Seneste tælling i Vester Voldgade ved Rysensteensgade viser ca. 800 biler i døgnet (HDT). Trafikmængden og forholdet mellem cyklende og biler i gaden gør, at den er egnet som cykelgade. Derudover vil muligheden for at nedlægge signalregulering i kryds med tilstrækkelig lav trafikmængde, for at skabe bedre flow langs strækningen, blive afprøvet i forsøget.

Vester Voldgade er indrettet med ca. 2,5 meter enkeltrettede cykelstier i begge sider af vejen. Cykelstierne er i modsætning til i resten af København udført i en granitbelægning og ikke i asfalt. Belægningen er den samme type som fortovet, og det har været nødvendigt at lave yderligere afmærkning for at reducere konflikter mellem cyklister og fodgængere. De eksisterende granitcykelstier er i niveau med fortovet og kan dermed uden større anlægsarbejde konverteres til fortov, hvilket frigiver pladsen til fodgængere og bedre byrum og skaber en tydeligere opdeling mellem areal til cykler og areal til fodgængere.

Trafikforsøget forventes at munde ud i flere delprojekter, der kan vedtages uafhængigt af hinanden. De enkelte anlægstiltag forventes at kunne etableres for mellem 5 og 20 mio. kr., afhængigt af hvilken løsning der vælges for hvert delprojekt.

Initiativet har ikke konsekvenser for antallet af træer, cykel- eller bilparkeringspladser.

Projektet forventes ibrugtaget (tilgængeligt) i juni 2027 og ibrugtaget (afleveret) i december 2028.

Tilvalg. Begrønning i forbindelse med trafikforsøget
Med trafikforsøget frigives plads til blandt andet midlertidig begrønning på strækningen. Som en del af trafikforsøget vil forvaltningen undersøge mulighederne for eksempelvis at opsætte 25 plantekummer med træer på strækningen. Begrønning er del af Københavns Ungeråds forslag om en grøn cykelgade i Vester Voldgade.

Bevillingen til tilvalg 1 vil blive placeret under Klima-, Miljø- og Teknikforvaltningens nye program for midlertidige og mindre anlægsprojekter. Programmet blev oprettet den 1. januar 2026 og godkendt af Klima-, Miljø- og Teknikudvalget den 18. maj 2026. Programmet skal fremadrettet sikre de organisatoriske rammer for hurtig eksekvering på udvalgte mindre projekter. Projektet bliver derfor en tillægsbevilling til det eksisterende projekt Midlertidige og mindre anlægsprojekter (TMF11885).

Der skal som konsekvens af anlægsprojektet afsættes 0,5 mio. kr. på service i 2027 til renhold, drift og vedligehold af plantekummerne og begrønningen.

Tilvalget har ikke konsekvenser for antallet af permanente træer, cykel- eller bilparkeringspladser.

Projektet forventes ibrugtaget (tilgængeligt) i juni 2027 og ibrugtaget (afleveret) i december 2028.

Forslag til aftaletekst

"Parterne er enige om at afsætte midler til et trafikforsøg med cykelgade i Vester Voldgade.

Der afsættes:

- 1,5 mio. kr. samlet på anlæg i perioden 2027-2028 til trafikforsøg med cykelgade i Vester Voldgade.
- 1,6 mio. kr. samlet på anlæg i 2027 til begrønning i forbindelse med trafikforsøget.
- 0,5 mio. kr. på service i 2027 til afledt drift og vedligehold."

Økonomi

Tabel 1. Oversigt over aktiviteter på alle styringsområder

Aktiviteter i forslaget *(1.000 kr., 2027 p/l)*	**Styrings-område**	**2027**	**2028**	**2029**	**2030**	**I alt**
Initiativ. Forsøg med cykelgade i på Vester Voldgade						
- Trafikforsøg i Vester Voldgade	Anlæg	1.200	300			1.500
Initiativ 1 i alt (netto)		**1.200**	**300**	**0**	**0**	**1.500**
Tilvalg. Begrønning i forbindelse med trafikforsøget						
- Begrønning	Anlæg	1.600				1.600
- Afledt drift	Service	500				500
Tilvalg i alt (netto)		**2.100**	**0**	**0**	**0**	**2.100**
Udgifter i alt (netto)		**3.300**	**300**	**0**	**0**	**3.600**

Klimapåvirkning

Tabel 2. Skønnet livscyklusvurdering af anlægsprojektet

Kilde til udledning	**Udledning pr. m² pr. år (kg CO_2e/ m²/år)**	**Udledning pr. år (ton CO_2e/år)**	**Samlet udledning (ton CO_2e)**
Anlæg af KT076: Forsøg med cykelgade på Vester Voldgade	Udfyldes kun ved byggeri	Udfyldes kun ved byggeri	1,5 – 5,3
Tilvalg Etablering af plantekummer	Udfyldes kun ved byggeri	Udfyldes kun ved byggeri	2,7 – 8,3

Note: Udledningen er et beregnet skøn baseret på den forventede klimapåvirkning over projektets livscyklus. Den forventede udledning er forbundet med usikkerhed.

Risikovurdering og proces

Den overordnede risikovurdering er, at både initiativ og tilvalg er relativt ukomplicerede, og der er derfor ikke afsat midler til risikotillæg.

Tidligere afsatte midler

Der blev ved Budget 2024 afsat 5,6 mio. kr. til permanent lukning af Vester Voldgade for gennemkørende biltrafik mellem Vestergade og Strøget (TM159, scenarie 1).

1.000 kr., løbende p/l	**2024**	**2025**	**2026**
Budgetaftale 2024	770	830	3.950
Afsatte midler i alt	**770**	**830**	**3.950**

Administrativt bilag

Tabel 3. Anlægsprojekter

1.000 kr., 2027 p/l	Udvalg	Bevilling	*	p/l ja/nej	2027	2028	2029	2030	I alt
Anlægsudgifter									
Projektering, initiativ	KTU	2000 – Ordinær anlæg	X	Ja	300	200			**500**
Udførsel, udførsel initiativ	KTU	2000 – Ordinær anlæg	X	Ja	700				**700**
Bygherreudgifter, initiativ	KTU	2000 – Ordinær anlæg	X	Ja	200	100			**300**
Projektering, tilvalg	KTU	2000 – Ordinær anlæg	X	Ja	50				**50**
Udførsel, tilvalg	KTU	2000 – Ordinær anlæg	X	Ja	1.500				**1.500**
Bygherreudgifter, tilvalg	KTU	2000 – Ordinær anlæg	x	Ja	50				**50**
Anlægsudgifter i alt					**2.800**	**300**	**0**	**0**	**3.100**
Afledt drift og vedligehold									
Afledt drift og vedligehold, tilvalg	KTU	1000 - Ordinær drift		Ja	500				**500**
Afledte drift og vedligehold i alt					**500**	**0**	**0**	**0**	**500**

Øvrige tekniske oplysninger

Bydele

Bydækkende: ☐											
Bispebjerg	☐	Indre by	☒	Vesterbro/Kgs. Enghave	☐	Valby	☐	Amager Øst	☐	Udenbys	☐
Nørrebro	☐	Østerbro	☐	Brønshøj/Husum	☐	Vanløse	☐	Amager Vest	☐		
Adresse	Vester Voldgade mellem Jarmers Plads og Kalvebod Brygge										

Høring

Har budgetnotatet været i høring?	**Ja**	**Nej**
Ejendomsfaglig høring i KEK/ByK/KEJD		X
IT-projekt (KIT)		X

KT157 Forbedrede forhold for cyklister på Frederiksholmsbroen og Nyholmsbroen

Kategorisering	
Need to	
Rettidig omhu	
Specifik udfordring	
Bestilt af fagudvalg	
Bestilling af politisk parti	x
Bevillingsudløb	
Tilpasset bevillings-udløb	
Henvist sag	
Bestilling fra borg-mesterforum eller tværgående pakke	
Bestilt administrativt	

Resume

Budgetnotatet er udarbejdet pba. politisk bestilling og omhandler etablering af cykelbaner og indsnævring af kørebanen på hhv. Frederiksholmbroen og Nyholmsbroen, en foranalyse af en mulig udvidelse af Frederiksholmsbroen og Nyholmsbroen for at skabe mere plads til cykellister samt tilvalg om trafikal analyse af fremtidssikring af Danneskiold-Samsøes Allé.

Relation til øvrige budgetnotater	
Relateret til:	Gensidigt udelukkende?
KT003	Nej
KT048	Nej

Beslutning

- Der skal træffes beslutning om at afsætte 0,2 mio. kr. på anlæg i 2027 til etablering af cykelbaner og indsnævring af kørebanen på hhv. Frederiksholmbroen og Nyholmsbroen (initiativ 1)
- Der skal træffes beslutning om at afsætte i alt 1,8 mio. kr. på anlæg i perioden 2027-2028 til en foranalyse af en mulig udvidelse af Frederiksholmbroen og Nyholmsbroen (initiativ 2).
- Der skal træffes beslutning om at afsætte i alt 1,0 mio. kr. på anlæg i perioden 2027-2028 til en udvidelse af foranalysen, så den også indeholder en trafikal analyse af, hvordan Danneskiold-Samsøes Allé kan fremtidssikres (tilvalg til initiativ 2).

Initiativ 1 og 2 kan vælges uafhængigt af hinanden. Tilvalget er afhængigt af valg af initiativ 2.

Begge initiativer i dette budgetnotat har en sammenhæng til initiativerne i KT003 Ekstraopgaver ifm. byudviklingen i Østhavnen og KT048 Handlingsplan for kommunal vej- og stiinfrastruktur i Østhavnen. De er ikke gensidigt udelukkende, men initiativerne vil blive koordineret.

Indhold

Der er til forhandlingerne om Budget 2027 bestilt et budgetnotat om at forbedre forholdene for cyklisterne på Frederiksholmbroen og Nyholmsbroen. Der er bestilt et initiativ med etablering af cykelbaner og indsnævring af kørebanen på Frederiksholmbroen og Nyholmsbroen. Initiativet kan give bedre plads til cyklisterne, men kan give trafiksikkerhedsmæssige udfordringer og forringe fremkommeligheden for buslinje 2A. Derudover indgår initiativ om en foranalyse, der skal undersøge mulighederne for at udvide eller udskifte de to broer.
Frederiksholmsbroen og Nyholmsbroen ligger på Holmen i Københavns Havn og indgår begge i Danneskiold-Samsøes Allé. Broerne fører vej over to af områdets kanaler, og da de ligger i forlængelse af hinanden på samme vejstrækning, fungerer de som en samlet

forbindelse mellem de forskellige dele af Holmen og Christianshavn. De to broer er blevet hjemtaget til offentlig vej pr. 1. juli 2026.

Problemstillingen for begge broer er pladsmanglen for cyklister og fodgængere som konsekvens af broernes bredde. Begge broer er indrettet med to modgående kørebaner og et fortov, hvorfor cyklisterne enten benytter kørebanen eller fortovet, hvilket kan skabe trængsel og udfordringer for afviklingen af trafikken over broerne. Holmen rummer desuden bl.a. daginstitutioner og uddannelsesinstitutioner, hvilket kan skabe ekstra trængsel i myldretiden.

Derudover forventes trafikmængden i området at stige i takt med udviklingen af Østhavnen, hvilket yderligere vil øge trængslen fremadrettet. Strækningen fører hen til Refshaleøen, den fremtidige forbindelse mellem Refshaleøen og Østerbro samt på længere sigt Lynetteholmen, hvor den fremtidige byudvikling generelt kan få stor betydning for trafikken gennem Holmen og Christianshavn.

Der planlægges løbende for, hvordan infrastrukturen skal tilpasses som følge af Østhavnens udvikling. Foranalysen skal derfor koordineres med det igangsatte arbejde med en handlingsplan for vej- og stiinfrastrukturen i Østhavnen (Overførselssagen 2025-2026), samt trække på resultater fra tidligere undersøgelser, fx MKV'en for Refshalevej (BR 30. maj 2024) og foranalysen af cykelinfrastruktur til og i Østhavnen (Budget 2024, TM148). Relevante interessenter, fx lokaludvalget og Movia vil blive inddraget.

Forvaltningen vurderer umiddelbart, at de eventuelle broudvidelsesmuligheder alene ikke i tilstrækkelig grad kan imødekomme de forventede fremtidige trafikforhold som følge af udviklingen af Refshaleøen og Lynetteholm. Det anbefales derfor, at der også udarbejdes en foranalyse, der ikke kun omhandler de to broer, men hele Danneskiold-Samsøes Allé fra Refshalevej til Prinsessegade. Trafikanalysen indgår i tilvalget til foranalysen.

Tabel 1. Estimeret skøn for anlægsudgift

1.000 kr., 2027 p/l	**Anlægsudgift (estimat)**
Anlægsprojekt	
Anlægsudgifter (inkl. KK-byggehonorar), initiativ 2	40.000-80.000
Anlægsudgifter (inkl. KK-byggehonorar), tilvalg til initiativ 2	10.000 – 50.000

Initiativ 1. Indsnævring af kørebanen på Frederiksholmbroen og Nyholmsbroen

Initiativet indeholder etablering af cykelbaner på begge broer og indsnævring af kørebanen, så der kun er færdsel for motorkøretøjer i én retning ad gangen, så der skabes mere plads for cyklister på broerne. Løsningen skal laves med afmærkning og skiltning. Forvaltningen gør dog opmærksom på, at løsningen vil forringe trafikafviklingen for busser og øvrige motorkøretøjer, samt at den vil medføre trafiksikkerhedsmæssige udfordringer for cyklister og fodgængere.

Linje 2A kører på strækningen og er den eneste buslinje, der betjener Refshaleøen og Holmen. Strækningen mellem Christianshavn og Refshaleøen er ifølge Movia den mest passagertunge del af ruten og er allerede udfordret på fremkommeligheden. En indsnævring til ét kørebanespor vil formentlig forværre situationen, især i myldretiden, hvor bussen kører otte gange i timen. En forværring af fremkommeligheden vil forventeligt føre til øgede udgifter for busdriften i Københavns Kommune grundet behov for flere busser og færre passagerer. Økonomiforvaltningen og Movia skal indgå i arbejdet for at kvalificere de busmæssige løsninger og for at kunne vurdere de busmæssige konsekvenser bedst muligt. Hvis de

busmæssige konsekvenser vurderes at være betydelige, vil behovet for særskilt, fornyet politisk stillingtagen til projektet blive vurderet i samarbejde med Økonomiforvaltningen.

Før projektet kan anlægges, skal det afdækkes, om løsningen kan etableres indenfor rammerne af den gældende lokalplan, og Københavns Politi skal godkende løsningen.

Bevillingen til afmærkning af cykelbaner vil blive placeret under Klima-, Miljø- og Teknikforvaltningens nye program for midlertidige og mindre anlægsprojekter. Programmet blev oprettet den 1. januar 2026 og godkendt af Klima-, Miljø- og Teknikudvalget den 18. maj 2026. Programmet skal fremadrettet sikre de organisatoriske rammer for hurtig eksekvering på udvalgte mindre projekter. Projektet bliver derfor en tillægsbevilling til det eksisterende projekt Midlertidige og mindre anlægsprojekter (TMF11885).

Initiativ 2. Foranalyse af en udvidelse af Frederiksholmbroen og Nyholmsbroen
Foranalysen skal undersøge muligheder for at skabe mere plads for cyklister på broerne. Forvaltningen vurderer, at der kan være flere løsningsmuligheder for at skabe mere plads for cyklisterne over Frederiksholmbroen og Nyholmsbroen. En løsningsmulighed kan være at udvide begge broer for derigennem at kunne opretholde to kørebaner for motorkøretøjer og samtidig skabe plads til etablering af en cykelsti. En anden løsningsmulighed kan være at etablere nye broer i en tilstrækkelig bredde til, at både bilister, cyklister og fodgængere bedre kan krydse broen. Løsningsmulighederne varierer betydeligt i både omfang og omkostninger ved et senere potentielt anlægsprojekt. Foranalysen vil undersøge disse løsningsmuligheder.

Foranalysen omfatter bl.a. følgende:

- Vurdering af gældende lovgivning i henhold til planlov, lokalplan, kommuneplan og eventuelt statslig lovgivning
- Miljøvurdering
- Fredningsforhold
- Afklaring af matrikulære forhold i forhold til naboer og eventuelle høringer
- Trafikanalyse
- Udarbejdelse af skitseforslag, dispositionsforslag eller lignende.
- Udarbejdelse af anlægsestimat for gennemførelse af de to løsningsmuligheder for de to broer
- Statiske forhold
- Afsøgning af muligheder for at kunne etablere brolandinger
- Eventuelt øvrige forhold

Foranalysens resultater afrapporteres til Klima-, Miljø- og Teknikudvalget forventeligt medio 2028.

Tilvalg. Trafikal analyse af, hvordan Danneskiold-Samsøes Allé kan fremtidssikres
Som et tilvalg til foranalysen, kan der indgå en trafikal analyse af, hvordan Danneskiold-Samsøes Allé på strækningen fra Refshalevej til Prinsessegade kan fremtidssikres. Med tilvalget vil foranalysen også belyse, hvordan Danneskiold-Samsøes Allé kan udformes, så forholdene bliver bedre for cyklister, fodgængere og busser, herunder konsekvenserne for fremkommeligheden for andre køretøjer. Foranalysen vil med tilvalget desuden kigge på sammenhæng med det omkringliggende stinet for fodgængere og cyklister og udviklingen af Østhavnen.

Valg af tilvalg påvirker ikke forventet afrapportering af foranalysen.

Forslag til aftaletekst

"Parterne er enige om at afsætte midler til etablering af cykelbaner og indsnævring af kørebanen på hhv. Frederiksholmbroen og Nyholmsbroen samt til en foranalyse af en mulig udvidelse af Frederiksholmsbroen og Nyholmsbroen for at skabe mere plads til cykellisterne. Foranalysen vil desuden undersøge, hvordan Danneskiold-Samsøes Allé kan fremtidssikres."

Der afsættes:

- 0,2 mio. kr. på anlæg i 2027 i 2027 til etablering af cykelbaner og indsnævring af kørebanen på hhv. Frederiksholmbroen og Nyholmsbroen.
- 2,8 mio. kr. samlet på anlæg i perioden 2027-2028 til en foranalyse af mulig broudvidelse samt fremtidssikring af Danneskiold-Samsøes Allé."

Økonomi

Tabel 2. Oversigt over aktiviteter på alle styringsområder

Aktiviteter i forslaget *(1.000 kr., 2027 p/l)*	**Styrings-område**	**2027**	**2028**	**2029**	**2030**	**I alt**
- Anlæg af afmærkning, initiativ 1	Anlæg	200				200
- Foranalyse af mulig broudvidelse, initiativ 2	Anlæg	800	1.000			1.800
- Trafikal analyse, tilvalg til initiativ 2	Anlæg	500	500			1.000
Udgifter i alt (netto)		**1.500**	**1.500**	**0**	**0**	**3.000**

Klimapåvirkning

Indsatsen i budgetnotatet har ingen umiddelbar klimapåvirkning.

Risikovurdering og proces

Den overordnede risikovurdering er, at initiativerne er relativt ukomplicerede, og der er derfor ikke afsat midler til risikotillæg. Dog forventes initiativ 1 at forringe trafikafviklingen for bl.a. busserne på strækningen, med risiko for øgede udgifter til busdriften på linje 1A.

Tidligere afsatte midler

Der har ikke tidligere været afsat midler til aktiviteten.

Administrativt bilag

Bevillingstekniske oplysninger

Tabel 3. Anlægsprojekter

1.000 kr., 2027 p/l	Udvalg	Bevilling	*	p/l ja/nej	2027	2028	2029	2030	I alt
Anlægsudgifter									
Projektering, initiativ 1	KTU	2000 – Ordinær anlæg	X	Ja	60				**60**
Udførsel, initiativ 1	KTU	2000 – Ordinær anlæg	X	Ja	60				**60**
Udgifter til bygherreorganisation, initiativ 1	KTU	2000 – Ordinær anlæg	X	Ja	80				**80**
Projektering, initiativ 2	KTU	2000 – Ordinær anlæg	X	Ja	600	600			**1.200**
Udgifter til bygherreorganisation, initiativ 2	KTU	2000 – Ordinær anlæg	X	Ja	200	400			**600**
Projektering, tilvalg	KTU	2000 – Ordinær anlæg	X	Ja	300	300			**600**
Udgifter til bygherreorganisation, tilvalg	KTU	2000 – Ordinær anlæg	X	Ja	200	200			**400**
Anlægsudgifter i alt					**1.500**	**1.500**	**0**	**0**	**3.000**

Bydele

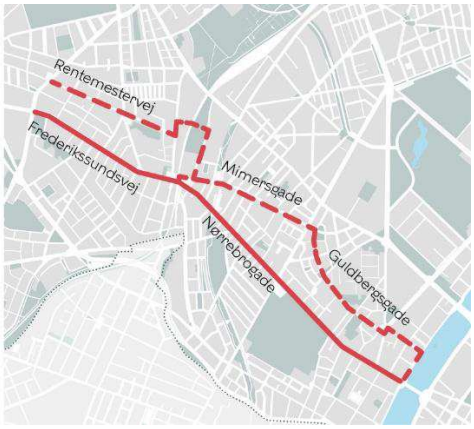
Bydækkende: ☐											
Bispebjerg	☐	Indre by	☒	Vesterbro/Kgs. Enghave	☐	Valby	☐	Amager Øst	☐	Udenbys	☐
Nørrebro	☐	Østerbro	☐	Brønshøj/Husum	☐	Vanløse	☐	Amager Vest	☐		
Adresse		Nyholmsbroen og Frederiksholmsbroen samt Dannerskjold-Samsøes Allé, strækningen fra Refshalevej til Prinsessegade									

Høring

Har budgetnotatet været i høring?	**Ja**	**Nej**
Ejendomsfaglig høring i KEK/ByK/KEJD		X
IT-projekt (KIT)		X

KT208 Informationskampagne og skiltning ifm. alternativ cykelrute på Nørrebro

Kategorisering	
Need to	
Rettidig omhu	
Specifik udfordring	
Bestilt af fagudvalg	
Bestilling af politisk parti	X
Bevillingsudløb	
Tilpasset bevillingsudløb	
Henvist sag	
Bestilling fra borgmesterforum eller tværgående pakke	
Bestilt administrativt	

Resume

Budgetnotatet er udarbejdet pba. politisk bestilling og omhandler informationskampagne og skiltning, der skal understøtte en alternativ cykelrute fra det nordlige København til Nørrebrogade på Nørrebro.

Relation til øvrige budgetnotater	
Relateret til:	Gensidigt udelukkende?
KT137	Nej

Beslutning

- Der skal træffes beslutning om at afsætte i alt 0,5 mio. kr. på anlæg i perioden 2027 til 2030 til informationskampagne og skiltning ifm. alternativ cykelrute på Nørrebro.

Indhold

Der er til forhandlingerne om Budget 2027 bestilt et budgetnotat om en informationskampagne og skiltning, der skal understøtte en alternativ cykelrute fra det nordlige København til Nørrebrogade på Nørrebro.

Budgetnotatet indeholder midler til permanent skiltning samt en midlertidig informationskampagne. Den samlede indsats har til formål at gøre cyklende fra den nordlige del af København opmærksomme på muligheden for at benytte et roligere alternativ til Nørrebrogade. Nørrebrogade er i dag en af byens mest befærdede cykelkorridorer med ca. 27.000 cyklende ved Nørrebro Runddel i døgnet (hverdagsdøgnstrafik). Mange cyklende kommer til Nørrebrogade via Frederikssundsvej, hvor der ca. kører 22.000 i døgnet (hverdagsdøgnstrafik). Kampagnen er opdelt i to faser, hvor den første starter i 2027 og omfatter skiltning og information om et roligere alternativ til den indre del af Nørrebrogade mellem Jagtvej og Søerne via Guldbergsgade. Den anden fase lanceres i forbindelse med, at der etableres cykelstier i Mimersgade i 2030.

Med Budget 2026 blev der afsat midler til etablering af cykelstier på Mimersgade. Anlægsprojektet går i jorden i 2028, og projektet forventes ibrugtaget i maj 2030. Der er i dag ikke cykelstier på Mimersgade, og forvaltningen vurderer, at den største effekt ved kampagnen opnås, hvis den gennemføres, når anlægsarbejdet er afsluttet. Med projektet på Mimersgade forbed-

res forholdene for cyklende i gaden markant, og dermed skabes et attraktivt alternativ til Nørrebrogade mellem Nørrebro Station og Søerne via Mimersgade, Guldbergsgade og Sankt Hans Gade. Denne strækning er en del af den Grønne Cykelrute 'Hareskovruten', som forløber videre nordpå mod bl.a. Brønshøj-Husum og Gladsaxe via Nordvest Passagen og Rentemestervej. For at påvirke det størst mulige antal cyklister omfatter projektområdet både korridoren mellem Nørrebro Station og Søerne, samt mellem Frederikssundsvej ved Borups Allé og Nørrebro Station i forbindelse med den fulde lancering i 2030.

Indsatsen med skiltning og kampagne bygger på erfaringer fra Supercykelstisamarbejdet og består af permanent skiltning og afmærkning, der viser den nye rute, samt en særlig kampagneindsats i forbindelse med lanceringen af anlægsprojektet på Mimersgade. Kampagneindsatsen består af midlertidig skiltning og vejvisere langs tilstødende veje til ruten, aktiviteter i byrummet (f.eks. cykeltjek og kaffevogn, som bruges i forbindelse med lanceringer af Supercykelstier), og en kommunikationskampagne online og på sociale medier. I forbindelse med lanceringen vil forvaltningen undersøge muligheden for at samarbejde med andre aktører, f.eks. Cyklistforbundet, Nørrebro Lokaludvalg og lokale erhvervsdrivende.

Projektet forventes ibrugtaget (tilgængeligt) i maj måned 2030 og ibrugtaget (afleveret) i december måned 2030.

Budgetnotatet KT137 Grøn cykel- og gangforbindelse mellem Nørrebro og Utterslev Mose omfatter strækningen på Rentemestervej fra Utterslev torv til Nordvest Passagen. Hvis KT137 finansieres, vil der være en større effekt ved kampagnen, da cykelforholdene på den ydre del af strækningen også forbedres. Anlægsprojekterne i KT137 forventes afsluttet senest i marts 2029.

Der vil være et minimalt øget driftsbehov, som vil blive dækket inden for rammen.

Forslag til aftaletekst

"Parterne er enige om at afsætte midler til en informationskampagne og skiltning ifm. alternativ cykelrute på Nørrebro.

Der afsættes:

- 0,5 mio. kr. på anlæg i perioden 2027-2030 til informationskampagne og skiltning ifm. alternativ cykelrute på Nørrebro."

Økonomi

Tabel 1. Oversigt over aktiviteter på alle styringsområder

Aktiviteter i forslaget *(1.000 kr., 2027 p/l)*	**Styrings-område**	**2027**	**2028**	**2029**	**2030**	**I alt**
Udførelse og projektledelse	Anlæg	179			300	479
Udgifter i alt (netto)		**179**	**0**	**0**	**300**	**479**

Klimapåvirkning

Indsatsen i budgetnotatet har ingen umiddelbar klimapåvirkning.

Risikovurdering og proces

Den overordnede risikovurdering er, at initiativet er ukompliceret, og der er derfor ikke afsat midler til uforudsete udgifter.

Tidligere afsatte midler

Der har ikke tidligere været afsat midler til aktiviteten.

Administrativt bilag

Tabel 2. Anlægsprojekter

1.000 kr., 2027 p/l	Udvalg	Bevilling	*	2027	2028	2029	2030	I alt
Anlægsudgifter								
Udførsel	KTU	2000 – Ordinær anlæg	X	90			200	290
Bygherreudgifter	KTU	2000 – Ordinær anlæg	X	89			100	189
Anlægsudgifter i alt				**179**	**0**	**0**	**300**	**479**

Øvrige tekniske oplysninger

Bydele

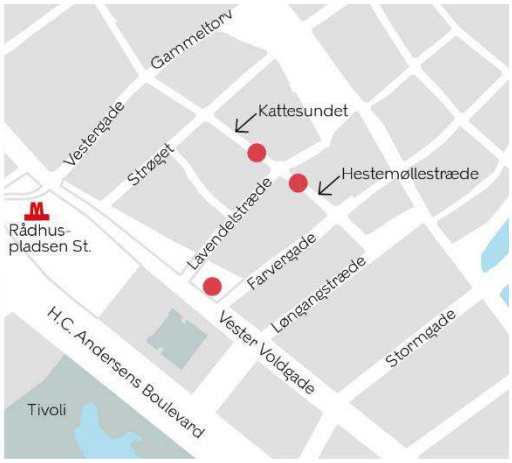
Bydækkende: ☐											
Bispebjerg	☒	Indre by	☐	Vesterbro/Kgs. Enghave	☐	Valby	☐	Amager Øst	☐	Udenbys	☐
Nørrebro	☒	Østerbro	☐	Brønshøj/Husum	☐	Vanløse	☐	Amager Vest	☐		
Adresse		Rentemestervej/Frederikssundsvej/Nørrebrogade/Mimersgade/Guldbergsgade									

Høring

Har budgetnotatet været i høring?	**Ja**	**Nej**
Ejendomsfaglig høring i KEK/ByK/KEJD		X
IT-projekt (KIT)		X

KT220 Supplerende cykelparkering i Middelalderbyen

Foto Københavns Kommune

Kategorisering	
Need to	
Rettidig omhu	
Specifik udfordring	
Bestilt af fagudvalg	
Bestilling af politisk parti	x
Bevillingsudløb	
Tilpasset bevillings-udløb	
Henvist sag	
Bestilling fra borg-mesterforum eller tværgående pakke	
Bestilt administrativt	

Resume

Budgetnotatet er udarbejdet pba. politisk bestilling og omhandler supplerende cykelparkering i Kattesundet, Hestemøllestræde og på Regnbuepladsen.

Beslutning

- Der skal træffes beslutning om at afsætte 0,4 mio. kr. på anlæg i 2027 til supplerende cykelparkering i Kattesundet, Hestemøllestræde og på Regnbuepladsen (initiativ).
- Der skal træffes beslutning om at afsætte 0,1 mio. kr. på anlæg i 2028 til en evaluering af belægningsprocenten på stativerne samt fremkommeligheden i Mikkel Bryggers Gade (tilvalg).

Indhold

Der er til forhandlingerne om Budget 2027 bestilt et budgetnotat om supplerende cykelparkering i Kattesundet, Hestemøllestræde og på Regnbuepladsen.

Forvaltningen har pba. politisk ønske ifm. *Aftale om Byliv, parkering og sikre skoleveje* fjernet bænke og cykelstativer fra vejarealet i Lavendelstræde og Mikkel Bryggers Gade for at skabe mere plads til udeservering. Indsatsen er finansieret inden for eksisterende driftsbevilling. Dette har medført et øget behov for cykelparkeringspladser i området.

Ny cykelparkering i Kattesundet, Hestemøllestræde og på Regnbuepladsen
I særligt Mikkel Bryggersgade er byrummet i dag udfordret af store mængder parkerede cykler og mangel på stativer. Med initiativet opstilles derfor supplerende nye cykelstativer i de nærliggende gader:

- 55 nye cykelparkeringspladser på Regnbuepladsen
- 60 nye cykelparkeringspladser i Kattesundet
- 10 nye cykelparkeringspladser i Hestemøllestræde

Antallet er et foreløbigt estimat, og politiets godkendelse af placeringerne er en forudsætning for projektets gennemførelse.

Projektet har ikke konsekvenser for antallet af træer eller bilparkeringspladser.

Der skal som konsekvens af anlægsprojektet afsættes 0,01 mio. kr. i 2027 og 0,02 mio. kr. årligt fra 2028 og frem til afledt drift og vedligehold. Midlerne går til renhold og udbedring af påkørsel- og hærværksskader.

Projektet forventes ibrugtaget september 2027 og ibrugtaget (afleveret) december 2027.

Tilvalg. Evaluering af brugen af nye stativer
Stativerne har primært til formål at afhjælpe det store behov for cykelparkering i Mikkel Bryggers Gade. For at følge op på, om problemstillingen afhjælpes, kan der som tilvalg til initiativet afsættes midler til en evaluering af brugen af stativerne samt fremkommeligheden i Mikkel Bryggers Gade.

Såfremt stativerne ikke virker efter hensigten, vil det på baggrund af evalueringen være muligt at pege på evt. supplerende tiltag.

Forslag til aftaletekst

"Parterne er enige om at afsætte midler til supplerende cykelparkering i Middelalderbyen.

Der afsættes:

- 0,4 mio. kr. på anlæg i 2027 til supplerende cykelparkering i Kattesundet, Hestemøllestræde og på Regnbuepladsen.
- 0,1 mio. kr. på anlæg i 2028 til evaluering.
- 0,1 mio. kr. på service i 2027 og frem til afledt drift."

Økonomi

Tabel 1. Oversigt over aktiviteter på alle styringsområder

Aktiviteter i forslaget *(1.000 kr., 2027 p/l)*	**Styrings-område**	**2027**	**2028**	**2029**	**2030**	**I alt**
Initiativ. Supplerende cykelparkering i Kattesundet, Hestemøllestræde og på Regnbuepladsen						
- Etablering af cykelstativer	Anlæg	350				350
- Afledt drift og vedligehold	Service	5	16	16	16	53
Initiativ i alt (netto)		**355**	**16**	**16**	**16**	**403**
Tilvalg. Evaluering af belægning samt fremkommelig						
Bemanding, evaluering	Anlæg		100			100
Tilvalg i alt (netto)		**0**	**100**	**0**	**0**	**100**
Udgifter i alt (netto)		**355**	**116**	**16**	**16**	**503**

Klimapåvirkning

Tabel 2. Skønnet livscyklusvurdering af anlægsprojektet

Kilde til udledning	**Udledning pr. m² pr. år (kg CO_2e/ m²/år)**	**Udledning pr. år (ton CO_2e/år)**	**Samlet udledning (ton CO_2e)**
Anlæg af KT220: Supplerende cykelparkering i Middelalderbyen, initiativ	Udfyldes kun ved byggeri	Udfyldes kun ved byggeri	4 - 14

Note: Udledningen er et beregnet skøn baseret på den forventede klimapåvirkning over projektets livscyklus. Den forventede udledning er forbundet med usikkerhed.

Risikovurdering og proces

Den overordnede risikovurdering er, at initiativet er ukompliceret, og der er derfor ikke afsat midler til risikotillæg.

Tidligere afsatte midler

Der har ikke tidligere været afsat midler til aktiviteten.

Administrativt bilag

Bevillingstekniske oplysninger

Tabel 3. Anlægsprojekter

1.000 kr., 2027 p/l	Udvalg	Bevilling	*	p/l ja/nej	2027	2028	2029	2030	I alt
Anlægsudgifter									
Projektering, initiativ	KTU	2000 – Ordinær anlæg	x	Ja	100				**100**
Udførsel, initiativ	KTU	2000 – Ordinær anlæg	x	Ja	200				**200**
Bygherreudgifter, initiativ	KTU	2000 – Ordinær anlæg	x	Ja	50				**50**
Evaluering, bygherreudgifter, tilvalg	KTU	2000 – Ordinær anlæg	x	Ja		100			**100**
Anlægsudgifter i alt					**350**	**100**	**0**	**0**	**450**
Afledt drift- og vedligehold									
Afledt drift- og vedligehold, initiativ (varig)	KTU	1000 – Ordinær drift		Ja	5	16	16	16	**53**
Afledte serviceudgifter i alt					**5**	**16**	**16**	**16**	**53**

Øvrige tekniske oplysninger

Bydele

Bydækkende: ☐											
Bispebjerg	☐	Indre by	☒	Vesterbro/Kgs. Enghave	☐	Valby	☐	Amager Øst	☐	Udenbys	☐
Nørrebro	☐	Østerbro	☐	Brønshøj/Husum	☐	Vanløse	☐	Amager Vest	☐		
Adresse		Kattesundet, Hestemøllestræde og Regnbuepladsen									

Høring

Har budgetnotatet været i høring?	**Ja**	**Nej**
Ejendomsfaglig høring i KEK/ByK/KEJD		X
IT-projekt (KIT)		X

Budget 2027
Sundheds- og Omsorgsforvaltningen
Klima-, Miljø- og Teknikforvaltningen

SU35 Ekspertgruppe for sundhed og luftforurening

Kategorisering	
Need to	
Fastholdelse/rekruttering	
Rettidig omhu	
Specifik udfordring	
Bestilt af fagudvalg	
Bestilling af politisk parti	x
Bevillingsudløb	
Tilpasset bevillingsudløb	
Henvist sag	
Bestilling fra borgmesterforum eller tværgående pakke	
Bestilt administrativt	

Resume

Budgetnotatet vedrører reetablering af en ekspertgruppe for sundhed og luftforurening i Københavns Kommune (KK). Formålet er at styrke arbejdet for at reducere borgernes eksponering for luftforurening og de sundhedsmæssige konsekvenser heraf. Ekspertgruppen skal fungere som et rådgivende organ og udarbejde konkrete anbefalinger til, hvordan sundhedsskadelig luftforurening kan reduceres. Ekspertgruppen forankres i Sundheds- og Omsorgsforvaltningen (SUF) med inddragelse af Klima-, Miljø- og Teknikforvaltningen (KTF). Derudover vil der blive etableret en alliance af relevante interessenter, der bidrager med faglige perspektiver og drøfter muligheder for at omsætte ekspertgruppens anbefalinger til konkrete tiltag.

Beslutning

Der skal træffes beslutning om at afsætte

- 1,0 mio. kr. årligt på service i perioden 2027-2030 til etablering og drift af en ekspertgruppe for sundhed og luftforurening i København.
- 150 t.kr. årligt på service i perioden 2027-2030 til etablering og drift af en alliance af relevante aktører, der kan understøtte ekspertgruppens arbejde.

Indhold

Der søges om midler til at reetablere en ekspertgruppe, som skal udarbejde konkrete og implementerbare anbefalinger til at reducere sundhedsskadelig luftforurening i København, herunder eksponeringen for ultrafine partikler. En tilsvarende ekspertgruppe var finansieret med Budget 2019 og Budget 2021. Erfaringerne herfra viser, at ekspertgruppen bidrog med et solidt fagligt grundlag for kommunale prioriteringer og indsatser til at nedbringe luftforurening i København. Den nye ekspertgruppe forankres i og sekretariatsbetjenes af SUF med inddragelse af KTF og skal fungere som et uafhængigt rådgivende organ for både det politiske niveau og forvaltningerne.

Ifølge en rapport fra 2024 fra Nationalt Center for Miljø og Energi medførte luftforurening i 2022 ca. 415 for tidlige dødsfald i KK, svarende til ca. 11 pct. af alle dødsfald. Budgetforslaget understøtter kommunens ambitioner om ren luft, bedre sundhed og højere livskvalitet, som beskrevet i sundhedspolitikken 'Nyd livet, københavner' samt målet i Kommuneplan 2024 om at forbedre luftkvaliteten, så den lever op til WHO's retningslinjer, og reducere de sundhedsmæssige konsekvenser af luftforurening.

Med forslaget etableres en uafhængig ekspertgruppe af op til 13 medlemmer bestående af eksterne eksperter fra universiteter, forskningsinstitutioner, patientforeninger og relevante interesseorganisationer med viden og ekspertise inden for luftforurening, sundhed og trafik.

Ekspertgruppen mødes to-tre gange årligt og skal bl.a.:

- vurdere sundhedskonsekvenser af luftforurening fra forskellige kilder i og omkring København
- analysere de potentielle sundhedsgevinster ved forskellige tiltag til reduktion af luftforurening
- bidrage med viden om forureningskilder samt de samfunds- og sundhedsøkonomiske omkostninger ved luftforurening
- drøfte ny forskning og relevante studier om luftforurening og helbredseffekter
- udarbejde anbefalinger til kommunale indsatser, der kan forbedre luftkvaliteten og reducere de sundhedsmæssige konsekvenser af luftforurening i København

Anbefalingerne skal særligt pege på indsatser, som kan iværksættes for at reducere borgernes eksponering for sundhedsskadelig luftforurening og forbedre luftkvaliteten. Anbefalinger fra gruppen offentliggøres årligt på KKs hjemmeside og præsenteres ved et åbent lanceringsevent med deltagelse af eksperter, politikere og relevante interessenter.

Anbefalinger forelægges årligt Sundheds- og Omsorgsudvalget og Klima-, Miljø- og Teknikudvalget med henblik på at de kan indgå i de kommende budgetforhandlinger.

Derudover etableres en alliance med op til 30 deltagere fra forskningsinstitutioner, patient- og interesseorganisationer, erhvervslivet samt øvrige relevante aktører. Alliancen mødes to gange årligt og fungerer som et dialogforum, der bidrager med faglige perspektiver og input til ekspertgruppens arbejde, herunder konkrete tiltag. Møderne er desuden åbne for interesserede medlemmer af Sundheds- og Omsorgsudvalget samt Klima-, Miljø- og Teknikudvalget. Alliancen sekretariatsbetjenes af SUF i samarbejde med KTF.

Der etableres en tværgående arbejdsgruppe og styregruppe med deltagelse fra begge forvaltninger, som understøtter ekspertgruppens og alliances arbejde og sikrer koordinering af indsatsen.

Økonomi

Der søges om 1,1mio. kr. årligt i perioden 2027-2030 til etablering og understøttelse af ekspertgruppens arbejde. Midlerne fordeles med 0,3 mio. kr. i honorar til ekspertgruppens medlemmer og lanceringsevent, 0,5 mio. kr. til gennemførelse af analyser, 0,15 mio. kr. til etablering og drift af en tilknyttet alliance med relevante interessenter, herunder planlægning og afholdelse af to årlige dialogmøder, mødefacilitering og sekretariatsbetjening samt 0,2 mio. kr. til projektledelse i KTF. SUF finansierer projektledelse via forvaltningens varige bevilling på 1,4 mio. kr. årligt til arbejdet med sundhed og luftforurening. Projektledelsen omfatter sekretariatsbetjening af ekspertgruppen.

Tabel 1. Oversigt over ønskets aktiviteter på alle styringsområder

1.000 kr., 2027 p/l	Styrings-område	2026	2027	2028	2029	2030	I alt
Ekspertgruppe (honorar) og årlig lancering	Service	0	302	302	302	302	**1.208**
Analyser	Service	0	500	500	500	500	**2.000**
Projektledelse i KTF	Service	0	190	190	190	190	**760**
Alliance (etablering og drift)	Service	0	150	150	150	150	**600**
Udgifter i alt (netto)		**0**	**1.142**	**1.142**	**1.142**	**1.142**	**4.568**

Risikovurdering og proces

Der vurderes ikke at være væsentlige risici forbundet med at genetablere ekspertgruppen for sundhed og luftforurening. Erfaringerne fra den tidligere ekspertgruppe danner et godt grundlag for en genetablering, og flere af tidligere medlemmer har tilkendegivet interesse for at deltage i en ny gruppe. Forvaltningen vurderer derfor, at der vil være opbakning blandt relevante eksperter til initiativet. Den konkrete effekt af ekspertgruppens anbefalinger vil afhænge af den efterfølgende politiske opfølgning og implementering af anbefalingerne.

Tidligere afsatte midler

1.000 kr., løbende p/l	**2019**	**2020**	**2021**	**2022**
Budgetaftale 2019	2.300	2.300		
Budgetaftale 2021			1.400	1.400
Afsatte midler i alt	**2.300**	**2.300**	**1.400**	**1.400**

Administrativt bilag

Tabel 2. Udgifter til service

1.000 kr., 2027 p/l	Udvalg	Bevilling	Indtægt/ udgift	p/l ja/nej	2026	2027	2028	2029	2030	I alt
Ekspertgruppe for sundhed og luftforure-ning	SUND	3405 Sundhed	U	Ja	0	802	802	802	802	3.208
Ekspertgruppe for sundhed og luftforure-ning	KTU	1000 – Ordinær drift	U	Ja	0	190	190	190	190	760
Alliance	SUND	3405 Sundhed	U	Ja	0	150	150	150	150	600
Serviceudgifter i alt					**0**	**1142**	**1142**	**1142**	**1142**	**4.568**

Øvrige tekniske oplysninger

Bydele

Bydækkende: ☒											
Bispebjerg	☐	Indre by	☐	Vesterbro/Kgs. Enghave	☐	Valby	☐	Amager Øst	☐	Udenbys	☐
Nørrebro	☐	Østerbro	☐	Brønshøj/Husum	☐	Vanløse	☐	Amager Vest	☐		
Adresse											

KT023 Fleksibelt og socialt byrum på Christianshavns Torv

Kategorisering	
Need to	
Rettidig omhu	
Specifik udfordring	
Bestilt af fagudvalg	
Bestilling af politisk parti	
Bevillingsudløb	
Tilpasset bevillings-udløb	
Henvist sag	x
Bestilling fra borg-mesterforum eller tværgående pakke	
Bestilt administrativt	

Relation til øvrige budgetnotater	
Relateret til:	Gensidigt udelukkende?
SO47	Nej

Resume

Budgetnotatet er udarbejdet på baggrund af hensigtserklæring vedtaget med Budget 2026, og indeholder midler til at udvikle og etablere en fleksibel byrumsløsning på Christianshavns Torv, som sammen med en tværfaglig social indsats kan skabe et mangfoldigt byliv på torvet, som i dag er præget af konflikt og utryghed. Initiativet er en basisløsning, som fonden Realdania efterfølgende kan støtte. Initiativet skal udvikles i samarbejde med lokale og eksterne aktører og erfaringerne forventes efterfølgende at kunne bruges i lignende udsatte byrum.

Budgetnotatets indsats kan med fordel koordineres med indsatsen i scenarie 2 i "SO47 Social indsats for udsatte gadesovere og migranter ved Christianshavns Torv", såfremt begge vedtages. De to indsatser kan vælges uafhængigt af hinanden.

Beslutning

- Der skal træffes beslutning om at afsætte i alt 10,5 mio. kr. på anlæg i perioden 2027-2030 til en fleksibel byrumsløsning på Christianshavns Torv.

Indhold

Der blev ved Budget 2026 vedtaget følgende hensigtserklæring: "*Parterne ønsker at arbejde videre med udviklingen af fleksible og mobile byrumsløsninger, som sammen med en koordineret og tværfaglig social indsats kan skabe et mangfoldigt byliv på nogle af de pladser fx Christianshavns Torv, som i dag er præget af konflikt og utryghed. Initiativet skal udvikles i samarbejde med eksterne aktører og medfinansieres af privat fondsstøtte. Eventuel finansiering af initiativet henvises til forhandlinger om budget 2027*". Klima-, Miljø- og Teknikudvalget blev orienteret om forvaltningens håndtering af hensigtserklæringen den 17. august 2026.

Dette budgetnotat omhandler et tværfagligt initiativ, som skal indeholde både fysiske, sociale, kommercielle og kulturelle elementer på Christianshavns Torv. Torvet blev i Københavns Kommunes Tryghedsundersøgelse 2026 nævnt som et af de områder, hvor trygheden er faldet markant, herunder sociale udfordringer og indretningen af byrummet blandt andet er med til at skabe utryghed. Der skal derfor skabes bedre og mere trygge forhold på torvet.

Der har siden september 2025 været afholdt ti møder med Christianshavns Torvegruppe og møder med Christianshavns Lokaludvalg og politiets dialogforum for Christianshavn. Der har også været afholdt en række møder og samtaler med forskellige lokale partnere samt på tværs af forvaltningerne.

Det er forvaltningens vurdering på baggrund af dialogprocessen og tryghedsundersøgelsen, at udfordringerne på Christianshavns Torv bedst kan løses ved en tværfaglig tilgang, som indeholder både fysiske, sociale, kulturelle og kommercielle elementer, samt at løsningerne bedst udvikles ved at etablere et lokalt partnerskab på tværs af aktørerne på torvet. Et af projektets forventede hovedgreb vil være, at partnerskabet skal faciliteres af en "Torvemester" i en lokalt forankret koordinerende funktion, som sikrer positive fællesskaber og aktiviteter på torvet, hvilket kommunen har erfaringer med fra andre projekter. Torvemesterfunktionen kendes fra arbejdet med tryghed på stationer i København, og er en del af anbefalingerne fra afrapporteringen af undersøgelsen herom (jf. BR 9. december 2025).

De konkrete fysiske elementer og design skal udvikles sammen med de lokale partnere, og det er derfor ikke på nuværende tidspunkt muligt at konkretisere indholdet yderligere. Med initiativet afsættes således midler til etablering af byrumsindretning.

For beskrivelse at projektets hovedgreb, herunder partnerskab, kommercielle, kulturelle og sociale tiltag, byrumsindretning og konceptudvikling henvises til orienteringssag til Klima-, Miljø- og Teknikudvalget.

Initiativet inkluderer samarbejde med en lokal betjent, civilsamfundsorganisationer og socialt gadeplansteam.

Der er således tilknyttet to gadeplansmedarbejdere fra Socialforvaltningen med en målrettet indsats på Christianshavns Torv. Indsatsen kan støtte op om projektet og løber 2028 med.

Budgetforslag SO47 "Trin for Trin – Social indsats for udsatte gadesovere og migranter" kan, hvis det besluttes, indtænkes som et socialt tiltag til understøttelse projektet sammen med den eksisterende målrettede gadeplansindsats på Christianshavns Torv. Budgetforslagets scenarie 2 indeholder en udvidelse af åbningstiden i værestedet Pakhuset tæt på torvet.

Der skal som konsekvens af anlægsprojektet afsættes 1,2 mio. kr. årligt til afledt drift, som går til løbende vedligehold af byrumsinventar samt transport og opbevaring udenfor sæson.

Indstilling om projektforslag samt frigivelse af resterende anlægsmidler forelægges Klima-, Miljø- og Teknikudvalget forventeligt ultimo 2027.

Projektet forventes løbende ibrugtaget (tilgængeligt og afleveret) frem mod december 2030.

Siden hensigtserklæringen fra Budget 2026 har Klima-, Miljø- og Teknikforvaltningen i samarbejde med Socialforvaltningen og Økonomiforvaltningen været i en løbende dialog med Realdania vedrørende fondssøgning til en delvis ekstern medfinansiering af projektet. Realdania har tilkendegivet interesse for projektet, men kan ikke give endeligt tilsagn om medfinansiering, før der er afsat kommunale budgetmidler, der kan finansiere en basisløsning for Christianshavns Torv.

Hvis der afsættes midler til projektet ved Budget 2027, vil forvaltningen efterfølgende igangsætte arbejdet med partnerskab og udarbejde en ansøgning om medfinansiering til Realdania. Hvis der opnås tilsagn om støtte, vil forvaltningen vende tilbage med en politisk sag om indtægtsbevilling. Realdania har også vist interesse for i en senere fase at støtte flere lignende projekter i andre socialt udsatte byrum, hvor den udviklede løsning fra Christianshavns Torv forventes at kunne anvendes.

Det er ikke muligt at lægge og styre projektet sammen med cykelprojektet på Torvegade, da projekt på Torvegade er i anlæg og ibrugtages i efteråret 2027. Projektet på Torvegade har desuden modtaget midler fra Vejdirektoratet og er derfor tidsfølsomt overfor forsinkelser, hvis medfinansieringen fra Vejdirektoratet skal fastholdes.

For hurtigst muligt og løbende over fire år at skabe synlige positive forandringer på torvet, stjernemarkeres 0,4 mio. kr. til konkrete aktiviteter. Det vil gå til finansiering af social-økonomiske virksomheder, der kan understøtte markedsaktiviteter, informationsmaterialer, workshops, kulturbegivenheder mv.

Forslag til aftaletekst

"Parterne er enige om at afsætte midler til finansiering af en basisløsning til fleksible og mobile byrumsløsninger til socialt udsatte byrum, samt afsøge mulighederne for yderligere finansiering hos Realdania.

Der afsættes:

- 10,5 mio. kr. samlet på anlæg i perioden 2027-2030.
- 0,4 mio. kr. på service i 2028, 0,8 mio. kr. i 2029 og 1,2 mio. kr. i 2030 og frem til afledt drift."

Økonomi

Tabel 1. Oversigt over aktiviteter på alle styringsområder

Aktiviteter i forslaget *(1.000 kr., 2027 p/l)*	**Styrings-område**	**2027**	**2028**	**2029**	**2030**	**I alt**
- Fleksibelt og socialt byrum på Christianshavns Torv (inkl. torvemesterfunktion, byrum og konceptudvikling)	Anlæg	2.550	4.250	2.900	800	10.500
- Afledt drift og vedligehold	Service		408	817	1.225	2.450
Udgifter i alt (netto)		**2.550**	**4.658**	**3.717**	**2.025**	**12.950**

Klimapåvirkning

Kilde til udledning	Udledning pr. kvm pr. år (kg CO_2e/kvm/år)	Udledning pr. år (ton CO_2e/år)	Samlet udledning (Minimum – maksimum ton CO_2e)
Anlæg af KT023: Fleksibelt og socialt byrum på Christianshavns Torv	Udfyldes kun ved byggeri	Udfyldes kun ved byggeri	8 - 17

Note: Udledningen er et beregnet skøn baseret på den forventede klimapåvirkning over projektets livscyklus. Den forventede udledning er forbundet med usikkerhed

Risikovurdering og proces

Den overordnede risikovurdering er, at anlægsprojektet er relativt ukompliceret, og der er derfor afsat 5 % af anlægsomkostningerne til risikotillæg.

Udvikling af byrumsløsninger, hvor der både skal tages hensyn til sæson og særlige sociale udfordringer med en stor og kompleks aktørkreds, rummer risici for overskridelse af tidsplaner og uforudsete udfordringer med byrumsmøbler. Dette er imødegået ved at indtænke procesfacilitering og udvikling af en dialogmodel ("Københavnermodellen") i projektet.

Tidligere afsatte midler

Der blev ved Budget 2025 afsat 0,8 mio. kr. til en foranalyse om indbydende indretning af Christianshavns Torv

I dialog mellem forligspartierne blev det besluttet, at forundersøgelsen ikke skulle gennemføres, og der blev ved Budget 2026 vedtaget en ny hensigtserklæring om et mere tværgående og ambitiøst projekt, som forvaltningerne har arbejdet ud fra (jf. ovenfor).

.

Der blev i den forbindelse omdisponeret uforbrugte midler (0,3 mio. kr.) fra foranalysen til (Budget 2025) til projekt om fleksible og mobile byrumsløsninger til socialt udsatte byrum.

1.000 kr., løbende p/l	**2025**	**2026**
Budgetaftale 2025	450	300
Afsatte midler i alt	**450**	**300**

Administrativt bilag

Tabel 2. Anlægsprojekter

1.000 kr., 2027 p/l	Udvalg	Bevilling	*	p/l ja/nej	2027	2028	2029	2030	I alt
Anlægsudgifter									
Projektering	KTU	2000 – Ordinær anlæg	X	Ja	750	1.000	350		2.100
Udførsel (tiltag for aktivitetsmidler)	KTU	2000 – Ordinær anlæg	X	Ja	150	150	50	50	400
Udførsel (byrum)	KTU	2000 – Ordinær anlæg		Ja		1.300	1.200		2.500
Bygherreudgifter (inkl. torvemesterfunktion)	KTU	2000 – Ordinær anlæg	X	Ja	1.350	1.400	1.000	750	4.500
Bygherreudgifter	KTU	2000 – Ordinær anlæg	X	Ja	300	400			700
Bygherreudgifter	KTU	2000 – Ordinær anlæg		Ja			300		300
Anlægsudgifter i alt					**2.550**	**4.250**	**2.900**	**800**	**10.500**
Afledt drift og vedligehold									
Afledt drift og vedligehold, (varigt)	KTU	1000 – Ordinær drift		Ja		408	817	1.225	2.450
Afledte serviceudgifter i alt					**0**	**408**	**817**	**1.225**	**2.450**

Øvrige tekniske oplysninger

Bydele

Bydækkende: ☐											
Bispebjerg	☐	Indre by	☒	Vesterbro/Kgs. Enghave	☐	Valby	☐	Amager Øst	☐	Udenbys	☐
Nørrebro	☐	Østerbro	☐	Brønshøj/Husum	☐	Vanløse	☐	Amager Vest	☐		
Adresse		Christianshavns Torv									

Høring

Har budgetnotatet været i høring?	**Ja**	**Nej**
Ejendomsfaglig høring i KEK/ByK/KEJD		X
IT-projekt (KIT)		X

Henvisning

Status på udvikling og fondsdialog om projekt fleksible og mobile byrumsløsninger til socialt udsatte byrum (KTU 17.08.26)

Budget 2027
Kultur-, Fritids- og Borgerserviceforvaltningen
Klima-, Miljø- og Teknikforvaltningen
Økonomiforvaltningen

KF150 Hensigtserklæring om kultur, fritid og fællesskaber i udviklingen af Nordhavn og Ny park i Nordhavn

Kategorisering	
Need to	
Fastholdelse/rekruttering	
Rettidig omhu	
Specifik udfordring	
Bestilt af fagudvalg	
Bestilling af politisk parti	X
Bevillingsudløb	
Tilpasset bevillingsudløb	
Henvist sag	
Bestilling fra borgmesterforum eller tværgående pakke	
Bestilt administrativt	

Resume

By & Havn har indledt dialog med en større dansk fond om aktivering af områder i takt med byudviklingen under titlen 'Vision Nordhavn'. Kultur-, Fritids- og Borgerserviceforvaltningen, Økonomiforvaltningen og Klima-, Miljø- og Teknikforvaltningen har deltaget i den indledende dialog mht. sammenhæng til kommunale aktiviteter og projekter i Nordhavn, herunder kobling til Ny park i Nordhavn. Hertil kan potentialerne for samarbejde om at gøre Færgehavn Nord permanent, bl.a. ved etablering af foreningsfaciliteter, afsøges nærmere. Et videre arbejde om kommunal involvering i Vision Nordhavn forudsætter politisk tilkendegivelse.

Beslutning

Der skal træffes beslutning om at fortsætte kommunal deltagelse i By & Havns fondsdialog om Vision Nordhavn for at sikre sammenhæng med tiltag i Ny park i Nordhavn, og at henvise et budgetnotat til forhandlingerne om Budget 2028 vedrørende mulighed for kommunal involvering og eventuel medfinansiering. Herunder at afsøge potentialerne ved foreningsfaciliteter ifm. Færgehavn Nord. Hertil at der med afsæt i erfaringer fra Vision Nordhavn til Budget 2028 indgår bevilling til videre kvalificering af faciliteter og tiltag ifm. Ny park i Nordhavn, som grundlag for kommende budgetforhandlinger og fondsansøgning.

Med budgetnotatet til Budget 2028 håndteres samtidigt Borgerrepræsentationens henvisning d. 18. december 2025 om projektkatalog vedr. projektering og anlæg af konkurrencens "tillægspark".

Indhold

By & Havns projekt om Vision Nordhavn går ud på at etablere op til ti pavilloner i Nordhavns byudviklingsområder, der kan danne ramme om aktiviteter med fokus på bl.a. at fremme naturdannelse, læring, foreningsliv og fællesskaber. Pavillonerne kan både danne ramme for selve aktiviteten og fungere som støttepunkt for aktiviteter i det fri fx marine aktiviteter. Sigtet er at udvikle og afprøve kultur-, forenings- og fritidsliv tidligt i byudviklingen og derved skabe værdi for den permanente by. De første pavilloner forventes etableret i 2028 og 2029.

Model for løbende drift og aktivering af pavillonerne ligger endnu ikke fast, herunder er det endnu ikke afklaret, hvordan initiativerne kan involvere Københavns Kommune fx mht. afledt drift. Det foreslås, at Kultur-, Fritids- og Borgerserviceforvaltningen følger det videre arbejde, og at der udarbejdes et budgetnotat til forhandlingerne om Budget 2028 om mulighed for kommunal involvering og medfinansiering.

Ny park i Nordhavn
Ny park i Nordhavn er Københavns nye store park på ca. 30 hektar i Ydre Nordhavn, og Borgerrepræsentationen godkendte d. 18. december 2025 vinderforslag fra arkitektkonkurrencen som grundlag for det videre arbejde. Arealet for Ny park i Nordhavn forventes overdraget fra By & Havn til Københavns Kommune primo 2028 og ledsages af finansiering fra By & Havn til Københavns Kommune på 95 mio. kr. til etablering af en 'basispark'. Projektering for basisparken pågår, og de første områder af parken forventes ibrugtaget fra ultimo 2030. Parken rummer med sit omfang, kuperede terræn og kystlinje mod Øresund et unikt potentiale for kultur-, forenings- og fritidsliv i naturen, både til lands og i vandet.

Det foreslås, at forvaltningen deltager aktivt i By & Havns fondsdialog om Vision Nordhavn for at skabe kobling med tiltag i Ny park i Nordhavn. Hertil at der til forhandlingerne om Budget 2028 indgår bevilling til videre inddragelse, kvalificering og konceptualisering af yderligere faciliteter i Ny park i Nordhavn, med særligt fokus på, hvordan erfaringer, aktiviteter og organiseringer fra Vision Nordhavn tages med videre ind i parken. Dette som grundlag for videreudvikling af parken i sammenhæng med det øvrige Nordhavn, fx via fondsbidrag og kommende kommunale budgetforhandlinger.

Færgehavn Nord
I perioden hvor dele af Svanemøllehavnen ikke kunne anvendes på grund af etableringen af Nordhavnstunnellen, blev der etableret en erstatningshavn ved Færgehavn Nord. By & Havn har tilkendegivet ønske om at gøre havnen permanent, herunder at havnen skal fungere som selvstændig havn, modsat i dag hvor havnen fungerer som satellit til Svanemøllehavnen. Hvis havnen skal gøres permanent, er der brug for en større fælles støttefacilitet til brugerne af havnen. Bygningen kunne fx indeholde klubhus, frokoststue, værksteder, mødelokaler, undervisningslokale, opbevaring mv. I første omgang er det forventningen, at By & Havn placerer en pavillon i 2028 og 2029, hvilket vil bidrage til at definere behovet, men vil være utilstrækkelig som permanent løsning.

Et videre samarbejde om at afsøge potentialer for at gøre erstatningshavnen permanent, herunder kommunal involvering og evt. finansiering, kan med fordel ske i sammenhæng med Vision Nordhavn.

Forslag til aftaletekst

"Parterne er enige om, at Kultur-, Fritids- og Borgerserviceforvaltningen, Økonomiforvaltningen og Klima-, Miljø- og Teknikforvaltningen skal deltage i By & Havns videre dialog om Vision Nordhavn om at aktivere kultur-, forenings- og fritidsliv i byudviklingen, med særligt henblik på tidligt i processen at sikre sammenhæng med udvikling af nye tiltag i Ny park i Nordhavn. Hertil afsøges potentialer for at gøre Færgehavn Nord permanent. Til forhandlingerne om Budget 2028 indgår et budgetnotat om muligheder for videre kommunal involvering og evt. medfinansiering i Vision Nordhavn.

Til Budget 2028 indgår desuden bevilling til videre inddragelse, kvalificering og konceptualisering af yderligere faciliteter i Ny park i Nordhavn, med særligt fokus på, hvordan erfaringer, aktiviteter og organiseringer fra Vision Nordhavn kan kobles og tages med videre ind i parken. Dette som grundlag for den videre udvikling af parken i sammenhæng med det øvrige Nordhavn, fx via fondsbidrag og kommende budgetforhandlinger."

Administrativt bilag
Øvrige tekniske oplysninger

Bydele

Bydækkende: ☐											
Bispebjerg	☐	Indre by	☐	Vesterbro/Kgs. Enghave	☐	Valby	☐	Amager Øst	☐	Udenbys	☐
Nørrebro	☐	Østerbro	☒	Brønshøj/Husum	☐	Vanløse	☐	Amager Vest	☐		
Adresse											

Høring

Har budgetnotatet været i høring?	**Ja**	**Nej**
Ejendomsfaglig høring i KEK/ByK/KEJD		X
IT-projekt (KIT)		X

Budget 2027
Økonomiforvaltningen
Senest opdateret d. 28.08.2026

ØK13 Copenhagen Sprint 2028-2030 + Velo-city 2029

Kategorisering	
Need to	
Fastholdelse/rekruttering	
Rettidig omhu	
Specifik udfordring	
Bestilt af fagudvalg	
Bestilling af politisk parti	x
Bevillingsudløb	
Tilpasset bevillingsudløb	
Henvist sag	
Bestilling fra borgmesterforum eller tværgående pakke	
Bestilt administrativt	

Resume

Der søges om midler som skal understøtte videreførelse af Copenhagen Sprint og værtsbyaktiviteter i 2028-2030, samt planlægning og afvikling af den globale cykelkonference Velo-city ifm. Copenhagen Sprint i 2029.
De primære aktiviteter i Copenhagen Sprint er to World Tour-elitecykelløb for hhv. herrer og kvinder, folkelige aktiviteter, herunder folkecykelløb og cykelfestival samt cykelfaglige indsatser.

Beslutning

Service

- Der skal træffes beslutning om at afsætte 8,5 mio. kr. i 2028, 7,5 mio. kr. i 2029 og 6,5 mio. kr. i 2030 til tilskud til Copenhagen Sprint og understøttelse af værtsbyaktiviteter.
- Der skal træffes beslutning om at afsætte 3,7 mio. kr. i 2027, 1,8 mio. kr. i 2028 og 2,9 mio. kr. i 2029 til tilskud til værtsafgift, planlægning og afvikling af Velo-city ifm. Copenhagen Sprint i 2029.

Indhold

Ifm. forhandlingerne om budget 2024 blev det besluttet at støtte værtsbyaktiviteterne under Copenhagen Sprint med 5 mio. kr. årligt i 2025, 2026 og 2027. Støtten flugtede med en udmøntning til Copenhagen Sprint fra Megaeventpuljen på 10 mio. kr. årligt i samme periode. Københavns Kommune har således støttet Copenhagen Sprint med i alt 15 mio. kr. årligt i 2025, 2026 og 2027. Det er Økonomiforvaltningens vurdering, at Copenhagen Sprint ikke bliver fuldt økonomisk selvbærende fra 2028.

Med dette budgetnotat søges der om midler til videreførelse af Copenhagen Sprint i 2028-2030 inkl. værtsbyprogram og folkelige aktiviteter. Der søges om midler ifm. budget 2027, da forberedelserne til Copenhagen Sprint 2028 begynder i 2027, og tidlig afklaring om finansiering er afgørende for planlægningsarbejdet.

Hertil søges der om midler til planlægning og afvikling af verdens største årlige globale cykelkonference Velo-city ifm. Copenhagen Sprint 2029. Sammentænkning og afvikling af de to events vil styrke fortællingen om København som verdens bedste cykelby op til Copenhagen Sprint og VM i landevejscykling i 2029. Anvendelse af midlerne er under forudsætning af, at København får tildelt værtskabet af det europæiske cyklistforbund ECF primo 2027.

Copenhagen Sprint 2028-2030
Det ønskes, at der afsættes midler til videreførsel af Copenhagen Sprint i perioden 2028 til 2030. Copenhagen Sprint består af følgende hovedelementer:

1. To endagselitecykelløb for hhv. kvinder lørdag og herrer søndag

2. Værtsbyprogram og folkelige aktiviteter, herunder cykelfestival og folkecykelløb, samt cykelfaglige indsatser herunder cykeltopmøde m.v.

Et officielt World Tour cykelløb er den bedste internationale serie af landevejsløb. I praksis betyder det, at de førende cykelhold skal stille op til start med deres bedste ryttere. På samme måde som til Tour de France for etapeløb. Foruden Copenhagen Sprint er der i dag ingen World Tour cykelløb for herrer i Norden.

Hvis samlede økonomi til videreførelse af Copenhagen Sprint sikres, vil København fortsætte som målby, og det vil være muligt at fortsætte det succesfulde arbejde med at samle, engagere og begejstre københavnerne gennem en vifte af folkelige aktiviteter herunder folkecykelløb og cykelfestival.

Samtidig vil en forlængelse af Copenhagen Sprint i 2028-2030 skabe en stærk sammenhæng til VM i Landevejscykling i 2029 som Danmark og København skal være vært for. Både rute og organisering vil i høj grad bero på erfaringer fra Copenhagen Sprint.

Økonomiforvaltningen vurderer, at en fortsat støtte til Copenhagen Sprint er en forudsætning for at København kan fastholde værtskabet for Copenhagen Sprint som internationalt World Tour-event med betydelig sportslig, brandingmæssig og publikumsrettet værdi.

Copenhagen Sprint – værdiskabelse
Efter de første to afviklinger i 2025 og 2026 er Copenhagen Sprint blevet et dokumenteret stærkt event med høj sportslig kvalitet, god tilslutning fra publikum samt solid organisatorisk forankring hos myndigheder og samarbejdspartnere. Efter afviklingen i 2026 blev det folkelige program særligt rost af publikum. I en ekstern evaluering svarer over 85 % af de adspurgte at de synes godt om folkecykelløbet og cykelfestivalen, og svarede samtidig, at de forventede at deltage igen.

En ny, ikke offentliggjort, analyse fra Idrættens Analyseinstitut (bilag 1) konkluderer, at københavnernes gennemsnitlige betalingsvilje for afholdelse af Copenhagen Sprint i 2028 er konservativt estimeret til 139 kr. pr. husstand, hvilket svarer det til en samlet betalingsvilje på 46 mio. kr. for afholdelsen i 2028. Den samlede betalingsvilje er dermed meget høj ift. den faktiske økonomiske omkostning. Undersøgelsen foreligger som arbejdspapir og er fortsat under færdiggørelse. Den endelige rapport foreligges Økonomiudvalget senere på året

Copenhagen Sprint og Københavns værtskabsprogram blev også rost af det Internationale Cykelforbund (UCI), hvor Copenhagen Sprint bl.a. vandt forbundets bæredygtighedspris.

Velo-city 2029
Velo-city, der er er verdens største og vigtigste cykelkonference tiltrækker politikere, cykeleksperter, forskere, civilsamfundsorganisationer og virksomhedsledere fra hele verden. Konferencen har et højt fagligt niveau med fokus på videndeling om cykling og cyklingens rolle i byplanlægning. Udover et højt fagligt niveau involverer konferencen også værtsbyen, hvilket vurderes at kunne skabe værdi for den lokale københavnske cykelkultur samt bidrage til fortællingen om København som verdens bedste cykelby op

til Copenhagen Sprint og VM i landevejscykling i 2029. Konferencen, der typisk afholdes over en uge i maj eller juni, har ca. 1500 betalende deltagere

København var vært for konferencen i 2010. Tidligere og kommende værter er Leipzig (2023), Gent, Belgien (2024), Gdansk, Polen (2025), Rimini, Italien (2026), Ehime, Japan (2027), Geneve, Schweiz (2028).

Fristen for ansøgning om værtskab for Velo City 2029 er den 25. september. Herefter udvælger det europæiske cyklistforbund ECF tre kandidatbyer, der modtager besøg fra tildelingskomitéen i efteråret 2026. Der træffes endelig beslutning om værtskabet i januar 2027.

Der er ingen udgifter forbundet med at byde på værtskabet. Ved tildeling forventes de økonomiske omkostninger samlet set at være ca. 16,5 mio. kr. Udgifterne fordeler sig blandt andet med 3,9 mio. kr. til interne årsværk til planlægning og afvikling af konferencen, 2,7 mio. kr. til værtskabsgebyr, 3,6 mio. kr. til konferencefaciliteter og 1,9 mio. kr. til konferencearrangør. Der forventes indtægter fra deltagergebyr, sponsorater mv. i størrelsesordenen 8,1 mio. kr. Der er altså i udgangspunktet et samlet finansieringsbehov på 8,4 mio. kr. Det er muligt at merindtægter fra deltagere, sponsorer og udstillere kan reducere behovet for kommunal medfinansiering.

Økonomi

Til Copenhagen Sprint søges der samlet om 22,5 mio. kr. i perioden fra 2028-2030, hvoraf 15 mio. kr. udbetales i tilskud til selskabet Copenhagen Sprint P/S. Tilskuddet udbetales som en nedadgående trappe, da det er forventningen, at selskabets øvrige økonomi løbende øges. Hertil afsættes der 7,5 mio. kr. til brug internt i Københavns Kommune mhp. at afvikle værtsbyaktiviteterne omkring Copenhagen Sprint.

Det er ØKFs vurdering, at Copenhagen Sprint på sigt kan drives uden fast offentligt partnertilskud. I takt med at kendskabet til Copenhagen Sprint stiger, vil der være stigende mulighed for at udvide de kommercielle aktiviteter, herunder f.eks. titelsponsorater, brugerbetalte løb og partnerskaber på f.eks. folkecykelløbet. ØKF gør opmærksom på, at der som udgangspunkt fortsat vil være udgifter forbundet med at være målby i et stort cykelløb samt til folkelige aktiviteter, afhængigt af de politiske ambitioner.

Der søges om yderligere samlet 8,4 mio. kr. i perioden 2027-2029, hvoraf 2,7 millioner kr. udgør værtskabsgebyr, der betales til ECF i 2027 ved tildeling. De resterende 5,7 mio. kr. går blandt andet til en professionel kongresarrangør (obligatorisk) og forvaltningens timer ifm. planlægning og afvikling af Velo-city. Yderligere udgifter til konferencen dækkes af deltagergebyrer, sponsorater og udstillere.

Tabel 1. Oversigt over ønskets aktiviteter på alle styringsområder

1.000 kr., 2027 p/l	Styrings-område	2026	2027	2028	2029	2030	I alt
Tilskud til Copenhagen Sprint P/S	Service	0	0	6.000	5.000	4.000	**15.000**
Understøttelse af værtsbyaktiviteter	Service	0	0	2.500	2.500	2.500	**7.500**
Tilskud til afvikling af Velo-city 2029	Service	0	3.700	1.800	2.900	0	**8.400**
Udgifter i alt (netto)		**0**	**3.700**	**10.300**	**10.400**	**6.500**	**30.900**

Risikovurdering og proces

Videreførelse af Copenhagen Sprint kan ikke realiseres udelukkende på baggrund af midler fra Københavns Kommune. I den foreslåede finansieringsmodel vil Københavns Kommunes tilskud udgøre ca. 25 % af det samlede forventede finansieringsbehov.

Det bemærkes, at Københavns Kommunes midler kun frigives, hvis den øvrige finansiering er på plads.

Der gøres opmærksom på, at værtskabet for Velo-City 2029 tildeles pba. en international budrunde. Hvis København ikke vinder værtskabet for Velo-City, vil de afsatte midler hertil gå tilbage til kassen, og forvaltningerne vil afvikle alternative cykelfaglige indsatser indenfor den eksisterende ramme til Copenhagen Sprint.

Tidligere afsatte midler

1.000 kr., løbende p/l	**2025**	**2026**	**2027**
Budgetaftale 2024	5.000	5.000	5.000
Finansiering fra megaeventpuljen	10.000	10.000	10.000
Afsatte midler i alt	**15.000**	**15.000**	**15.000**

Administrativt bilag

Bevillingstekniske oplysninger

Tabel 2. Udgifter til service

1.000 kr., 2027 p/l	Udvalg	Bevilling	Indtægt/ udgift	p/l ja/nej	2026	2027	2028	2029	2030	I alt
Tilskud til Copenhagen Sprint P/S	ØU	1150 - ØKF, service	U	Ja	0	0	6.000	5.000	4.000	15.000
Understøttelse af værtsbyaktiviteter	ØU	1150 - ØKF, service	U	Ja	0	0	2.500	2.500	2.500	7.500
Afvikling af Velo-City	KTU	1000 – Ordinær drift	U	Ja	0	3.700	1.800	2.900	0	8.400
Serviceudgifter i alt					**0**	**3.700**	**10.300**	**10.400**	**6.500**	**30.900**

Øvrige tekniske oplysninger

Bydele

Bydækkende: ☒											
Bispebjerg	☐	Indre by	☐	Vesterbro/Kgs. Enghave	☐	Valby	☐	Amager Øst	☐	Udenbys	☐
Nørrebro	☐	Østerbro	☐	Brønshøj/Husum	☐	Vanløse	☐	Amager Vest	☐		
Adresse											

VÆRDIEN AF COPENHAGEN SPRINT FOR DE KØBENHAVNSKE BORGERE

Arbejdspapir (ikke udgivet) / august 2026

Titel
Værdien af Copenhagen Sprint for de københavnske borgere

Forfatter
Christian Gjersing Nielsen

Øvrige bidragydere
Sebastian Carlsen

Rekvirent
Københavns Kommune

Anden finansiering
Wonderful Copenhagen

Layout
Idrættens Analyseinstitut

Udgave
Arbejdspapir (foreløbig version – ikke udgivet)

Pris
Rapporten kan downloades gratis på www.idan.dk

ISBN
97887-85579-00-3 (pdf)

Udgiver
Idrættens Analyseinstitut
Vester Allé 8B, 3.
DK-8000 Aarhus C
T: +45 3266 1030
E: idan@idan.dk
W: www.idan.dk

Gengivelse af denne rapport er tilladt med tydelig kildehenvisning.

Indhold

Resumé 4
Indledning 6
Betalingsvilje som mål for værdi 7
Sådan udledes betalingsviljen 8
Datagrundlag 11
Resultater 14
Litteraturliste 16
Bilag 17

Boks 0: Status på undersøgelsen

Undersøgelsen foreligger som arbejdspapir og er fortsat under bearbejdning. Undersøgelsens hovedkonklusioner forventes at stå ved magt, men enkelte estimater kan blive justeret, ligesom undersøgelsen kan blive suppleret med yderligere analyser.

Resumé

Københavns Borgerrepræsentation skal tage stilling til, om kommunen skal bevilge penge til, at Copenhagen Sprint kan fortsætte efter 2027, når den nuværende bevilling udløber.

For at kvalificere beslutningen er der behov for viden om den værdi, kommunens borgere tillægger afholdelsen af løbet. På den baggrund estimeres den gennemsnitlige betalingsvilje pr. husstand, som opskaleres til alle husstande i Københavns Kommune.

Værdien kan sammenholdes med kommunens udgifter til løbet og dermed indgå i vurderingen af, om afholdelsen står mål med omkostningerne.

Boks 1: Hovedresultat

Den gennemsnitlige betalingsvilje for afholdelse af Copenhagen Sprint i 2028 er konservativt estimeret til **139 kr. pr. husstand** og kan betragtes som en nedre grænse for den gennemsnitlige betalingsvilje (se 'Resultater', side 14).

Opskaleret til kommunens 332.181 husstande svarer det til en **samlet betalingsvilje på 46 mio. kr.** for afholdelsen i 2028.

Til sammenligning udgør Københavns Kommunes nuværende bevilling 15 mio. kr. årligt (45 mio. kr. for perioden 2025-2027). Betalingsviljen overstiger dermed de direkte udgifter betragteligt. Det skal dog bemærkes, at værdiestimatet er et bruttomål for husstandenes betalingsvilje og ikke i sig selv udgør en samfundsøkonomisk cost-benefit-analyse (se uddybning i 'Resultater', side 14).

Hvad estimatet dækker

Betalingsviljen er det beløb, husstanden er villig til at give afkald på for at få løbet afholdt, og afspejler dermed afvejningen mellem nytten ved løbet og nytten af det forbrug, som husstanden i stedet kunne bruge pengene på.

Betalingsviljen rummer både brugsværdi (at overvære løbet som tilskuer, følge det i medierne og deltage i sideevents) og ikke-brugsværdi (f.eks. glæde, stolthed og fællesskab). En husstand kan derfor have en positiv betalingsvilje, selvom ingen i husstanden planlægger at overvære løbet – f.eks. fordi andre får glæde af løbet.

Udledning af betalingsvilje

Konkret benyttes spørgeskemateknikken *betinget værdisætning* til at udlede de københavnske husstandes betalingsvilje for afholdelse af Copenhagen Sprint i 2028. Hovedanalysen bygger på 3.669 besvarelser (svarprocent: 24,9) fra en stratificeret stikprøve af borgere bosiddende i Københavns Kommune, der blev inviteret via Digital Post i august 2026.

Betalingsviljen er udledt gennem et afstemningsformat, hvor deltagerne tilfældigt fik tildelt ét af fem skattebeløb og skulle stemme for eller imod afholdelsen under forudsætning af, at husstanden skulle betale beløbet i ekstra kommuneskat (se boks 3, side 8). Formatet er udformet efter principperne om incitamentsforenelighed, hvor designet tilsigter, at den optimale strategi for respondenten er at svare i overensstemmelse med sine faktiske præferencer frem for at over- eller underdrive sin reelle betalingsvilje (se 'Incitamentsforenelighed', side 9).

Indledning

Copenhagen Sprint består af et UCI Women's World Tour og et UCI World Tour-løb, som er de højeste internationale løbsserier inden for professionel landevejscykling. Løbene starter i Roskilde med mål i København og er blevet afholdt i juni 2025 og 2026 og skal afholdes igen i 2027.

Københavns Kommune bidrager med 45 mio. kr. til løbets afvikling samt værtsbyaktiviteter over de tre år. Løbet medfinansieres desuden af staten med 10,5 mio. kr., Sport Event Denmark med 10 mio. kr. og Roskilde Kommune med 6 mio. kr. samt gennem en række kommercielle partnerskaber (Copenhagen Sprint, 2025).

Københavns Borgerrepræsentation skal tage stilling til, om kommunen skal bevilge penge til, at Copenhagen Sprint kan fortsætte efter 2027, når den nuværende bevilling udløber.

Kommunen har på den baggrund henvendt sig til Idrættens Analyseinstitut (Idan) for at få gennemført en undersøgelse af værdien af Copenhagen Sprint for de københavnske borgere.[1]

Undersøgelsen indgår i det materiale, Borgerrepræsentationen lægger til grund for sin beslutning om løbets afholdelse efter 2027.

Konkret benyttes spørgeskemateknikken *betinget værdisætning* til at udlede de københavnske husstandes betalingsvilje for afholdelse af Copenhagen Sprint i 2028. På den baggrund estimeres den gennemsnitlige betalingsvilje pr. husstand og opskaleres til alle 332.181 husstande (2. kvartal 2026) i Københavns Kommune.

[1] Undersøgelsen er medfinansieret af Wonderful Copenhagen.

Betalingsvilje som mål for værdi

Undersøgelsen bygger på en velfærdsøkonomisk ramme, hvor løbets værdi knytter sig til den ekstra nytte – altså den glæde eller tilfredshed – som den enkelte husstand forventer at opnå, hvis Copenhagen Sprint afholdes i 2028. Nytteændringen værdisættes ved at udlede, hvor meget husstanden er villig til at betale for den ekstra nytte. Betalingsviljen er derfor et udtryk for nytteændringens værdi i kroner.

Betalingsviljen er det beløb, som husstanden er villig til at give afkald på for at få løbet afholdt og afspejler således afvejningen mellem nytten ved løbet og nytten af andet forbrug, som husstanden ellers kunne bruge pengene på. Det teoretiske grundlag for fortolkningen af betalingsviljen er nærmere beskrevet i Nielsen (2025).

Hvilke former for værdi afspejler betalingsviljen

Betalingsviljen rummer både værdien ved at overvære løbet, følge det i medierne, deltage i sideevents samt den eventuelle glæde, stolthed eller følelse af fællesskab, som husstanden kan opnå ved, at Copenhagen Sprint afholdes.

Værdien ved at opleve løbet betegnes som brugsværdi, mens værdien af, at løbet afholdes, uden at man nødvendigvis selv oplever det, betegnes som ikke-brugsværdi. En husstand kan derfor have en positiv betalingsvilje, selvom ingen i husstanden har planer om at overvære løbet – f.eks. fordi andre får glæde af løbet.

For husstande, som er neutrale i forhold til, om løbet afholdes eller ej, er værdien 0 kr. Værdien kan i princippet også være negativ for husstande, der vægter gener som støj, trængsel eller trafikale ændringer tungere end de eventuelle gevinster.

Boks 2: Hvad værdiestimatet er et udtryk for

> Den enkelte husstands betalingsvilje udtrykker værdien af den ekstra nytte, som en afholdelse af Copenhagen Sprint i 2028 forventes at give husstanden. På baggrund af besvarelserne estimeres den gennemsnitlige betalingsvilje pr. husstand, som herefter ganges op med antallet af husstande i Københavns Kommune.
>
> Det samlede værdiestimat er derfor et bruttomål for den værdi, husstandene i Københavns Kommune tillægger løbet, og ikke en fuld samfundsøkonomisk cost-benefit-analyse (se 'Resultater', side 14).

Sådan udledes betalingsviljen

De københavnske husstandes betalingsvilje udledes gennem et afstemningsformat. I undersøgelsen fik hver deltager tilfældigt tildelt ét af fem skattebeløb på 12, 80, 210, 420 eller 660 kr. og blev bedt om at angive, om de ville stemme for eller imod, at Copenhagen Sprint afholdes i 2028, under forudsætning af at husstanden skal betale det tildelte beløb. Værdisætningsspørgsmålets præcise ordlyd fremgår af boks 3.

Boks 3: Værdisætningsspørgsmålet

"Du skal nu tage stilling til afholdelse af Copenhagen Sprint i 2028. **Du bedes derfor læse teksten nedenfor grundigt, inden du beslutter dig.**

Der afholdes mange arrangementer i København hvert år. Det er specifikt afholdelse af Copenhagen Sprint i 2028, du skal tage stilling til – ikke til kultur- eller sportsbegivenheder i al almindelighed og ikke til andre år.

Da resultaterne indgår i det materiale, Københavns Borgerrepræsentation lægger til grund for sin beslutning om Copenhagen Sprint i 2028, bedes du nøje overveje, om netop denne begivenhed er pengene værd for din husstand.

Ville du stemme for eller imod afholdelse af Copenhagen Sprint i 2028, hvis afholdelsen forudsætter, at din husstand samlet set skal betale **X kr.** ekstra i kommuneskat i 2028? Beløbet opkræves automatisk sammen med den øvrige skat.

Husk, at din husstand i så fald vil have **X kr.** mindre til andre udgifter i 2028. Hvis det besluttes, at løbet ikke skal afholdes, skal din husstand ikke betale."

Svarmuligheder:

- Jeg ville stemme for
- Jeg ville stemme imod
- Jeg ville undlade at stemme

Hver respondent fik forelagt scenariet med ét af fem tilfældigt tildelte beløb (12, 80, 210, 420 eller 660 kr.). Den enkelte respondent så altså kun ét af beløbene.

Hver deltager blev dermed stillet over for en afvejning af, om afholdelse af Copenhagen Sprint i 2028 var det tildelte beløb værd for husstanden.

En stemme for afholdelsen indikerer, at husstandens betalingsvilje mindst svarer til det tildelte skattebeløb. En stemme imod indikerer tilsvarende, at betalingsviljen er lavere.

Muligheden 'Jeg ville undlade at stemme' indgik som svarmulighed for at reducere risikoen for, at deltagere uden klare præferencer lukkede spørgeskemaet ned eller svarede 'for' uden reelt at have taget stilling (Bateman et al., 2002; Groothuis & Whitehead, 2002; Johnston et al., 2017).

En deltager, som har svaret 'jeg ville undlade at stemme', afslører imidlertid ikke, om betalingsviljen er højere eller lavere end det tildelte beløb. Disse besvarelser tælles i hovedanalysen som 'imod' (se 'Behandling af besvarelser i hovedanalysen' i boks 5, side 12).

Incitamentsforenelighed

En central forudsætning for valide svar ved spørgeskemabaseret værdisætning er, at værdisætningsspørgsmålet er *incitamentsforeneligt*. Det betyder, at det er konstrueret således, at det er i deltagernes egen interesse at svare i overensstemmelse med deres faktiske præferencer og hverken over- eller underdrive deres betalingsvilje.

Betingelserne for *incitamentsforenelighed* er udledt af økonomisk teori *(mechanism design theory)* om, hvordan udformningen af spørgsmålet påvirker deltagernes incitament til at afsløre deres faktiske præferencer (Carson & Groves, 2007).

Det forudsætter først og fremmest, at deltagerne tror på, at deres svar potentielt kan få betydning for den politiske beslutning *(policy consequentiality)*, og at husstanden kan komme til at betale *(payment consequentiality)*. Det er disse to betingelser, der giver deltagerne grund til at afveje gevinsten i forhold til omkostningen, og dermed grundlaget for, at svarene kan tolkes som udtryk for faktiske præferencer.

Deltagerne skal desuden forstå værdisætningsspørgsmålet som tilsigtet og opfatte både afholdelsen og betalingen som realistiske. Forudsætningerne for incitamentsforenelighed er sammenfattet i boks 4.

Boks 4: Incitamentsforeneligt design

At et værdisætningsdesign er incitamentsforeneligt betyder, at det er deltagerens bedste strategi at svare i overensstemmelse med sine faktiske præferencer frem for at svare strategisk. Det forudsætter, at deltageren tror på, at svaret kan få reelle konsekvenser:

- At deltageren tror på, at der er en sandsynlighed for, at svaret kan få betydning for, om Copenhagen Sprint afholdes i 2028 (*policy consequentiality*).
- At deltageren tror på, at der er en sandsynlighed for, at husstanden kan komme til at betale det tildelte beløb, hvis Copenhagen Sprint afholdes i 2028 (*payment consequentiality*).

Det er yderligere en forudsætning, at værdisætningsspørgsmålet er opstillet, så strategiske svar ikke kan betale sig:

- Deltageren tager kun stilling til ét skattebeløb i ét afstemningsspørgsmål og kan derfor ikke svare med henblik på at påvirke beløbets størrelse.
- Valget præsenteres som et *take-it-or-leave-it-tilbud*: Deltageren får ét samlet tilbud, hvor løbets afholdelse, skattebeløbet eller finansieringsformen ikke kan ændres eller forhandles.
- Betalingen fremstår som obligatorisk, hvis løbet afholdes. Derfor anvendes kommuneskatten som betalingsform.

Værdisætningsspørgsmålet i boks 3 er udformet efter disse principper. Spørgsmålets ordlyd og design blev afprøvet gennem to pilottest samt 16 kognitive interviews for at undersøge, om scenariet og valget blev forstået som tilsigtet og for at fastlægge de fem beløb.

For at styrke *consequentiality* blev respondenterne igennem spørgeskemaet informeret om, at resultaterne fra undersøgelsen ville indgå i det politiske beslutningsgrundlag.

Datagrundlag

Dataindsamling

I august 2026 blev 14.716 borgere i alderen 23-79 år[2] bosat i Københavns Kommune inviteret til undersøgelsen via Digital Post. Der blev sendt to påmindelser til borgere, som ikke havde svaret. På baggrund af erfaringer fra en lignende undersøgelse om Formel 1 fra 2023 (Nielsen et al., 2025) blev stikprøven stratificeret på køn og alder med maksimalt én deltager pr. husstand.

Af Digital Post-invitationen fremgik det, at undersøgelsen omhandlede borgernes 'holdninger til et konkret kommunalt projekt' og nævnte ikke Copenhagen Sprint ved navn, hvilket mindsker risikoen for, at personer med særligt stærke holdninger til løbet var mere tilbøjelige til at deltage.

Af de inviterede borgere åbnede 4.428 spørgeskemaet svarende til 30,1 pct. Nogle deltagere afbrød besvarelsen undervejs, og i alt besvarede 3.851 (26,2 pct.) afstemningsspørgsmålet.

Behandling af besvarelser i hovedanalysen

Forudsat at deltagerne forstår værdisætningsspørgsmålet, tror på, at svaret kan påvirke beslutningen, og at husstanden kan komme til at betale det tildelte beløb, er det deltagernes bedste strategi at svare i overensstemmelse med deres faktiske præferencer.

Deltagere kan imidlertid overse centrale oplysninger, misforstå scenariet og/eller opfatte undersøgelsen som værende uden konsekvenser.

Derfor blev de stillet over for to kontrolspørgsmål før værdisætningsspørgsmålet, der havde til formål at sikre, at de havde forstået det valg, de blev stillet over for.

Ydermere blev en række debriefingspørgsmål anvendt til at omkode besvarelser, hvor begrundelsen ikke stemte overens med det angivne svar, og til at frasortere besvarelser, hvor deltageren ikke havde taget udgangspunkt i det tildelte beløb (se boks 5).

Af de 3.851 besvarelser blev 182 frasorteret. Hovedanalysen bygger dermed på 3.669 besvarelser og en effektiv svarprocent på 24,9 pct.

[2] Undersøgelsen omfatter borgere i alderen 23-79 år. Den nedre grænse er sat for så vidt muligt at undgå hjemmeboende børn, da hver besvarelse skal repræsentere én husstand. Ved aggregeringen til et samlet estimat for alle husstande i Københavns Kommune tilskrives gruppen over 79 år den gennemsnitlige betalingsvilje. Gruppen udgør 2,6 pct. af befolkningen i Københavns Kommune, og antagelsen har derfor begrænset betydning for det samlede estimat.

Boks 5: Omkodning og frasortering

Efter afstemningen blev deltagerne bedt om at begrunde deres svar og angive, hvilket beløb de havde taget udgangspunkt i.

Omkodning af modstridende besvarelser

- Deltagere, der svarede 'jeg ville stemme for', men i det efterfølgende spørgsmål angav at foretrække at beholde beløbet frem for at få løbet afholdt, blev omkodet til 'imod' (121).
- Deltagere, der svarede 'jeg ville stemme imod', men i det efterfølgende spørgsmål angav at foretrække at betale frem for at undvære løbet, blev omkodet til 'for' (32).
- Deltagere, der svarede 'jeg ville undlade at stemme', men i det efterfølgende spørgsmål angav at foretrække at betale frem for at undvære løbet, blev omkodet til 'for' (33).
- Deltagere, der svarede 'jeg ville undlade at stemme', men i det efterfølgende spørgsmål angav at foretrække (1) at beholde beløbet frem for at få løbet afholdt eller (2) helst være fri for løbet, blev omkodet til 'imod' (34).
- Øvrige deltagere, der svarede 'jeg ville undlade at stemme', blev kodet som 'imod' (527), da afståelser i højere grad ligner 'imod'- end 'for'-svar (Groothuis & Whitehead, 2002; Johnston et al., 2017). Det er en konservativ tilgang, som trækker betalingsviljeestimatet ned sammenlignet med at ekskludere dem.

Frasortering af besvarelser ved manglende *payment consequentiality*[3]

- Deltagere, der svarede 'jeg ville stemme for', men angav at have taget udgangspunkt i et lavere skattebeløb end det tildelte (120).
- Deltagere, der svarede 'jeg ville stemme imod', men angav at have taget udgangspunkt i et højere skattebeløb end det tildelte (46).
- Deltagere, der svarede 'jeg ville stemme for', men anså det som 'meget usandsynligt', at husstanden ville komme til at betale, hvis det bliver besluttet at afholde Copenhagen Sprint i 2028 (16).

Stikprøvens sammensætning

Fordelingen på køn, alder og bydele i den effektive stikprøve svarer i store træk til befolkningen i Københavns Kommune – hvilket for køn og alder skyldes stratificeringen – mens de højest uddannede og de højeste indkomstgrupper er noget overrepræsenterede.

[3] I alt svarer 8 pct., at undersøgelsen 'slet ingen betydning' vil få for den politiske beslutning, hvilket indikerer manglende oplevelse af policy consequentiality. Gruppen består dog overvejende af besvarelser fra deltagere, der ifølge en række holdningsspørgsmål har svage eller ingen præferencer for Copenhagen Sprint. Svarene vurderes derfor at afspejle faktiske præferencer og er ikke frasorteret. Det er den konservative tilgang, da en frasortering ville hæve estimatet.

Vægtes besvarelserne, så deltagerne afspejler befolkningen med hensyn til køn, alder, bydel og husstandsindkomst, bliver den estimerede gennemsnitlige betalingsvilje marginalt højere, men forskellen er ikke statistisk signifikant. De uvægtede resultater anvendes derfor, da de giver et mere konservativt estimat. Samtidig indgår alle besvarelser, herunder de 183 deltagere, som ikke har oplyst husstandsindkomst.

Resultater

Som forventet falder andelen, der ville stemme for afholdelsen, systematisk med skattebeløbets størrelse – fra 42 pct. ved 12 kr. til 15 pct. ved 660 kr. (se tabel 1), hvilket afspejler, at deltagerne har afvejet løbets værdi mod det konkrete beløb, deres husstand skulle betale.

Tabel 1: Andel af respondenter som stemmer for afholdelse af Copenhagen Sprint i 2028 på tværs af skattebeløb

Skattebeløb	12 kr.	80 kr.	210 kr.	420 kr.	660 kr.
Antal respondenter (n = 3.669)	672	718	737	751	791
Pct. 'for'	42	35	26	19	15

Note: 'Jeg ville undlade at stemme'-svar indgår som 'imod'-svar.

Deltagerne blev også bedt om at vurdere deres holdning til afholdelsen, hvis løbet ikke koster husstanden noget. Her angav 44 pct., at de alt i alt ville være glade for, hvis løbet bliver afholdt, mens 32 pct. ville være ligeglade, og 19 pct. helst ville være fri. De resterende 5 pct. svarede 'ved ikke'.

Gennemsnitlig betalingsvilje og samlet værdi

Ud fra sammenhængen mellem skattebeløbet og andelen, der ville stemme for, beregnes på grundlag af de 3.669 besvarelser en nedre grænse for den gennemsnitlige betalingsvilje på **139 kr. pr. husstand** for afholdelse af Copenhagen Sprint i 2028 (se boks 6 for forklaring).

Opskaleret til kommunens 332.181 husstande svarer det til en samlet betalingsvilje på **46 mio. kr.** for afholdelse af Copenhagen Sprint i 2028 for de københavnske husstande.

Til sammenligning udgør Københavns Kommunes nuværende bevilling 15 mio. kr. årligt (45 mio. kr. for perioden 2025-2027). Betalingsviljen overstiger dermed de direkte udgifter betragteligt.

Det skal imidlertid bemærkes, at den samlede betalingsvilje er et bruttomål for de københavnske husstandes værdisætning af Copenhagen Sprint i 2028 og ikke udgør en fuld samfundsøkonomisk cost-benefit-analyse.

Analysen omfatter således ikke løbets omkostningsside, herunder værdien af de ressourcer, der anvendes til løbet frem for til andre formål (alternativomkostningen), samt eventuelt produktivitetstab som følge af afspærringer. Eventuelle turismeøkonomiske eller erhvervsmæssige nettogevinster indgår heller ikke i værdiestimatet.

Husstande, der samlet set oplever løbet som en belastning, indgår i beregningen med 0 kr. Som beskrevet ovenfor angav 19 pct. af deltagerne, at de helst ville være fri for løbet, selv hvis det ikke kostede husstanden noget. Undersøgelsen måler ikke størrelsen af eventuelle negative værdier, da det ville kræve et spørgsmål om, hvilken kompensation husstanden skulle modtage for at 'acceptere' afholdelsen, hvilket spørgeskemateknisk er vanskeligt at gøre troværdigt og dermed *incitamentsforeneligt.*

Boks 6: Beregningen er konservativ

Betalingsviljen er beregnet med Turnbull-metoden, som er den mest konservative af de tilgængelige metoder. Alternative metoder giver således højere estimater (se bilag, tabel 1).

I Turnbull-estimatoren antages de deltagere, som svarede 'jeg ville stemme for', at have en betalingsvilje på præcis det tildelte beløb. Blev deltageren tildelt 80 kr. og svarede 'jeg ville stemme for', indgår husstanden altså med 80 kr. – også selvom betalingsviljen vil være højere for en del af deltagerne.

Deltagere, der svarede 'jeg ville stemme imod' eller 'jeg ville undlade at stemme', indgår med en betalingsvilje på 0 kr., uanset hvilket beløb de blev tildelt – også selvom betalingsviljen vil være positiv for en del af deltagerne.

De 139 kr. er derfor beregnet som en nedre grænse for husstandenes gennemsnitlige betalingsvilje baseret på de 3.669 deltagere i hovedanalysen.

Antages det ydermere, at samtlige 577 deltagere, der påbegyndte spørgeskemaet, men faldt fra før afstemningsspørgsmålet, har en betalingsvilje på 0 kr., falder estimatet til 120 kr. pr. husstand svarende til en samlet værdi på 40 mio. kr.

Litteraturliste

Bateman, I. J., Carson, R. T., Day, B., Hanemann, M., Hanley, N., Hett, T., Jones-Lee, M., Loomes, G., Mourato, S., Ôzedemiroglu, E., Pearce, P. W., Sugden, R., & Swanson, J. (2002). *Economic valuation with stated preferences*. Edward Elgar Publishing Limited.

Carson, R. T., & Groves, T. (2007). Incentive and informational properties of preference questions. *Environmental and Resource Economics*, *37*(1), 181–210. https://doi.org/10.1007/s10640-007-9124-5

Copenhagen Sprint. (2025). *UCI WorldTour cykelløbet Copenhagen Sprint [Faktaark]*. https://copenhagensprint.com/wp-content/uploads/2025/04/CS_Faktaark_A4_EA_NY.pdf

Groothuis, P. A., & Whitehead, J. C. (2002). Does don't know mean no? Analysis of "don't know" responses in dichotomous choice contingent valuation questions. *Applied Economics*, *34*(15), 1935–1940. https://doi.org/10.1080/00036840210128717

Johnston, R. J., Boyle, K. J., Vic Adamowicz, W., Bennett, J., Brouwer, R., Ann Cameron, T., Michael Hanemann, W., Hanley, N., Ryan, M., Scarpa, R., Tourangeau, R., & Vossler, C. A. (2017). Contemporary guidance for stated preference studies. *Journal of the Association of Environmental and Resource Economists*, *4*(2), 319–405. https://doi.org/10.1086/691697

Nielsen, C. G. (2025). *Essays on the valuation of sporting events and stadium construction using stated preferences. [Ph.D. thesis, SDU]* [Syddansk Universitet]. https://doi.org/10.21996/14a65dc9-0454-4d12-a320-3559d7c0b66b

Nielsen, C. G., Olsen, S. B., & Feddersen, A. (2025). Willingness to Pay for Hosting Formula One. *Journal of Sports Economics*, *26*(3), 290–315. https://doi.org/10.1177/15270025241301080

Vossler, C. A., Doyon, M., & Rondeau, D. (2012). Truth in consequentiality: Theory and field evidence on discrete choice experiments. *American Economic Journal: Microeconomics*, *4*(4), 145–171. https://doi.org/10.1257/mic.4.4.145

Vossler, C. A., & Watson, S. B. (2013). Understanding the consequences of consequentiality: Testing the validity of stated preferences in the field. *Journal of Economic Behavior and Organization*, *86*, 137–147. https://doi.org/10.1016/j.jebo.2012.12.007

Bilag

Tabel 1: Alternative estimatorer

Estimator	Middel betalingsvilje	Samlet
Turnbull nedre grænse	139 kr.	46 mio. kr.
Spearman-Kärber	163 kr.	54 mio. kr.
Normalfordeling	164 kr.	54 mio. kr.
Logistisk	163 kr.	54 mio. kr.
Weibull	155 kr.	51 mio. kr.
Spike	157 kr.	52 mio. kr.

Samtlige estimater er afgrænset ved det højeste anvendte skattebeløb på 660 kr., så husstande med en højere betalingsvilje kun indgår med 660 kr. Samlet betalingsvilje er opskaleret til kommunens 332.181 husstande. Hovedanalysen anvender 'Turnbull nedre grænse', som giver det laveste estimat (139 kr.).

KT047 Foranalyse af tiltag, der skal gøre Valbyparken bedre egnet som eventsted (henvist sagt)

Kategorisering	
Need to	
Rettidig omhu	
Specifik udfordring	
Bestilt af fagudvalg	
Bestilling af politisk parti	
Bevillingsudløb	
Tilpasset bevillings-udløb	
Henvist sag	x
Bestilling fra borg-mesterforum eller tværgående pakke	
Bestilt administrativt	

Resume

Budgetnotatet er udarbejdet på baggrund af hensigtserklæring vedtaget med Overførselssagen 2025-2026 og omhandler to initiativer med det samlede formål at undersøge mulighederne for bedre forhold for at kunne afholde kulturarrangementer og festivaler i Valbyparken.

Beslutning

- Der skal træffes beslutning om at afsætte i alt 2,0 mio. kr. på anlæg i perioden 2027-2028 til en foranalyse af muligheder for bedre afvikling af kulturarrangementer og festivaler i Valbyparken (initiativ 1).
- Der skal træffes beslutning om at afsætte i alt 1,2 mio. kr. på anlæg i perioden 2027-2028 til foranalyse af de brotekniske forhold ift. at øge frihøjden under jernbanebroen på Parkstien til de lastbiler, der skal transportere materiale ind i Valbyparken og sikre adgangsvejen til Festpladsen (initiativ 2).

Initiativerne kan gennemføres uafhængigt af hinanden, men vil skulle koordineres, såfremt begge besluttes.

Indhold

Der blev ved Overførelsessagen 2025-2026 vedtaget følgende hensigtserklæring: "*Parterne er enige om, at Klima-, Miljø- og Teknikforvaltningen frem mod forhandlingerne om budget 2027 skal fremlægge en analyse for, hvad der indenfor fredningens rammer kan iværksættes af udviklingstiltag, der kan gøre Valbyparken bedre egnet som eventsted for koncerter og festivaler. Parterne er enige om at genbesøge musikforskriftens bestemmelser om Valbyparken i forlængelse af undersøgelsen*."

Klima-, Miljø- og Teknikudvalget behandlede den 17. august 2026 indstilling på baggrund af hensigtserklæringen, og indholdet i dette budgetnotat følger udvalgets beslutning.

Valbyparken er Københavns største bypark, der strækker sig over arealer i bydelene Valby og Kongens Enghave. Valbyparken er fredet og er en del af et større naturbeskyttelsesområde, herunder Natura 2000, strandbeskyttelseslinje og fredet skov.

Dette budgetnotat omhandler to foranalyser, der skal danne grundlag for at kunne forbedre de fysiske og tekniske muligheder for afholdelse af større arrangementer som fx festivaler og kulturarrangementer i Valbyparken.

Det gør sig gældende for begge foranalyser i nedenstående initiativer, at resultater forventeligt vil blive forelagt Klima-, Miljø- og Teknikudvalget i 2. kvartal 2028 og at det først vil være muligt at give et meningsfyldt økonomiestimat for et kommende anlægsprojekt, når foranalysen er gennemført.

Initiativ 1. Foranalyse af udviklingstiltag på Festpladsen og Strandplænen

Initiativ 1 indeholder en foranalyse, som skal undersøge mulighederne for en række udviklingstiltag på Festpladsen og Strandplænen, der kan styrke Valbyparkens rolle som eventsted. Udviklingstiltagene vil både være en forbedring af eksisterende forhold på Festpladsen, der ligger uden for fredningens rammer, og Strandplænen, der kræver dispensation fra fredningsbestemmelserne.

De udviklingstiltag, jf. bilag 1, der skal undersøges uden for fredningens rammer er:

- Permanent gennemgang i volden mellem Festpladsen og Strandplænen.
- Adgangsvej via kørselsvejen ved Materialegården.
- Forbedring af eksisterende gøglerstik ved Festpladsen.
- Forbedring af eksisterende vandadgang og afløb ved Festpladsen.
- Drift-oplag på Materialepladsen.

De udviklingstiltag, jf. bilag 1, der skal undersøges og kræver dispensation er:

- Udjævning eller udbedring af eksisterende køreveje.
- Etablering af vandadgang langs Strandplænen.
- Øget kloakering i Valbyparken.
- Øget vandtryk.
- Etablering af gøglerstik ved Strandplænen.
- Etablering af fiberforbindelse.
- Forbedring af eksisterende toiletter.
- Løbende udjævning af underlaget på Strandplænen.

Foranalysen vil derudover indeholde følgende:

- Undersøgelse af arealernes planmæssige bindinger, herunder udviklingsplanen for Valbyparken.
- Registrering af de fysiske forhold herunder egenartsanalyse, lednings- og geologiske forhold, herunder områdets bæreevne.
- Undersøgelse af de fredningsmæssige forhold, herunder fredet skov, fuglebeskyttelsesområdet, herunder forhåndsdialog med fredningsmyndigheder.
- Undersøgelse og vurdering af påvirkningen på natur, biodiversitet og parkens rekreative funktion, herunder arrangementer, opstilling, nedtagning, tung trafik, jordkomprimering, støj og belysning samt mulighederne for at undgå træfældning
- Inddragelse af Kultur-, Fritids- og Borgerserviceforvaltningen samt interessenter, herunder særligt lokaludvalget, parkbrugerrådet, andre brugergrupper, foreninger og festivalarrangører. Interessenterne inviteres til forskellige former for inddragelse, så alle perspektiver inddrages i forslag til den fremtidige udformning af arealerne.
- Udarbejdelse af et skitseforslag over fremtidige forhold.
- Udarbejdelse af estimeret anlægs- og driftsøkonomi samt tidsplan for etablering af fremtidige forhold.

Initiativ 2. Foranalyse af forhold omkring ændring af vej under bro

Initiativ 2 indeholder en broteknisk foranalyse. Adgangen for tung trafik til Valbyparken kræver, at køretøjerne passerer under en eksisterende jernbanebro over Parkstien. En øget frihøjde vil medføre, at højere køretøjer vil kunne få adgang ad denne vej, hvilket forventes at kunne forbedre de trafikale forhold i hele området og kan være med til at sikre adgangsvejen til Festpladsen for bedre afvikling af kulturarrangementer og festivaler.

I foranalysen vil følgende tekniske forhold blive undersøgt:

- Mulighederne for at øge frihøjden under jernbanebroen over Parkstien fra nuværende 3,8 meter til 4,1 meter ved at sænke vejen.

Foranalysen vil derudover indeholde følgende:

- Undersøgelse af broområdets planmæssige bindinger.
- Kvalificering af fredningsmæssige forhold.
- Undersøgelse af broens konstruktionsmæssige forhold.
- Undersøgelse af vejen frem til Festpladsen, ift. at sikre om tunge køretøjer kan komme hele vejen frem.
- Undersøgelse af jordbunds- og ledningsforhold.
- Inddragelse af interessenter, herunder særligt Banedanmark, Lokaludvalget, brugergrupper, foreninger og festivalarrangører.
- Udarbejdelse af et skitseforslag for kommende forhold.
- Udarbejdelse af estimeret anlægs- og driftsøkonomi samt tidsplan for etablering af kommende forhold.

Forslag til aftaletekst

"Parterne er enige om at afsætte midler til finansiering af to foranalyser, der skal undersøge mulighederne for bedre forhold for at kunne afholde kulturarrangementer og festivaler i Valbyparken.

Der afsættes:

- 3,2 mio. kr. samlet på anlæg i perioden 2027-2028 til foranalyser af henholdsvis udviklingstiltag på Festpladsen og Strandplænen og af forhold omkring øgning af frihøjde under bro ved Parkstien."

Økonomi

Tabel 1. Oversigt over aktiviteter på alle styringsområder

Aktiviteter i forslaget *(1.000 kr., 2027 p/l)*	**Styrings-område**	**2027**	**2028**	**2029**	**2030**	**I alt**
Initiativ 1. Foranalyse af udviklingstiltag på Festpladsen og Strandplænen						
- Foranalyse	Anlæg	1.500	500			2.000
Initiativ 1 i alt (netto)		**1.500**	**500**	**0**	**0**	**2.000**
Initiativ 2. Foranalyse af forhold omkring ændring af vej under bro						
- Foranalyse	Anlæg	600	600			1.200
Initiativ 2 i alt (netto)		**600**	**600**	**0**	**0**	**1.200**
Udgifter i alt (netto)		**2.100**	**1.100**	**0**	**0**	**3.200**

Klimapåvirkning
Indsatsen i budgetnotatet har ingen umiddelbar klimapåvirkning.

Risikovurdering og proces
Der er tale om foranalyser, og der er derfor ikke afsat midler til risikotillæg.

Tidligere afsatte midler
Der har ikke tidligere været afsat midler til aktiviteten.

Administrativt bilag

Bevillingstekniske oplysninger

Tabel 2. Anlægsprojekter

1.000 kr., 2027 p/l	Udvalg	Bevilling	*	p/l ja/nej	2027	2028	2029	2030	I alt
Anlægsudgifter									
Projektering, initiativ 1	KTU	2000 – Ordinær anlæg	x	Ja	750	250			**1.000**
Bygherreudgifter, initiativ 1	KTU	2000 – Ordinær anlæg	x	Ja	750	250			**1.000**
Projektering, initiativ 2	KTU	2000 – Ordinær anlæg	x	Ja	300	300			**600**
Bygherreudgifter, initiativ 2	KTU	2000 – Ordinær anlæg	x	Ja	300	300			**600**
Anlægsudgifter i alt					**2.100**	**1.100**	**0**	**0**	**3.200**

Øvrige tekniske oplysninger

Bydele

Bydækkende: ☐											
Bispebjerg	☐	Indre by	☐	Vesterbro/Kgs. Enghave	☒	Valby	☒	Amager Øst	☐	Udenbys	☐
Nørrebro	☐	Østerbro	☐	Brønshøj/Husum	☐	Vanløse	☐	Amager Vest	☐		
Adresse	Valbyparken og Jernbanebro over Parkstien										

Høring

Har budgetnotatet været i høring?	**Ja**	**Nej**
Ejendomsfaglig høring i KEK/ByK/KEJD		X
IT-projekt (KIT)		X

Bilag

Bilag 1. Overblik over udviklingstiltag

Henvisning

Resultat af analyse om udviklingstiltag for Valbyparken som eventsted, Valby (KTU 17.08.26)

Bygge-, Parkerings- og Miljømyndighed
Klima-, Miljø- og Teknikforvaltningen

Notat

31-07-2026

Sagsnummer I F2
2026 - 12410

Dokumentnummer i F2
263772

Sagsnummer eDoc
2026-0185557

Bilag 1. Overblik over udviklingstiltag

I tabel 1 og 2 et overblik over de udviklingstiltag, der kan forbedre Valbyparken som eventsted.

Tabel 1 handler om de dele af Valbyparken og adgangsveje dertil, der ikke er fredet- Dvs. at det er udviklingstiltag, der som udgangspunkt kan undersøges med henblik på gennemførelse, hvis der kommer finansiering til en foranalyse i forbindelse med budgetforhandlinger. Tabel 2 handler om de dele af Valbyparken, der er fredet og som udgangspunkt forudsætter en dispensationsansøgning fra fredningen samt finansiering til en foranalyse i budgetforhandlinger, inden tiltagene kan undersøges nærmere medhenblik på gennemførelse.

Løsningsforslagene til udviklingstiltag er ledsaget af problemstilling, forslag til forbedring og eventuelle forbehold, der skal opfyldes eller afklares, inden en eventuel realisering af udviklingstiltaget.

Tabel 1. Initiativ 1

Udviklingstiltag på ikke-fredede arealer			
Tiltag	**Problemstilling**	**Forslag til forbedring**	**Forbehold**
Adgangsforhold			
1.1. Permanent gennemgang i volden mellem Festpladsen og Strandplænen	Festpladsen og Strandplænen er begge arrangementspladser i Valbyparken. Festpladsen er omgivet af en vold, der ikke understøtter anvendelsen af Festpladsen og Strandplænen samtidig i forbindelse med arrangementer som fx festivaler, der kan have ønske om flere scener og sammenhæng i festivalområdet.	Der graves en åbning i volden på ca. 10 meter mellem Festpladsen (Etiketpladsen) og Strandplænen mhp. at skabe en passage, der binder områderne bedre sammen i hverdagen og under arrangementer.	Volden ligger på ikke-fredede arealer, hvilket muliggør at der kan etableres en gennemgang i volden. Muligheden er beskrevet i udviklingsplanen for Valbyparken 2024. Det er et landskabeligt indgreb i Festpladsen, der har samme form som Tuborgs etiket (red. Tuborg er et gammelt dansk ølmærke, der bl.a. er genkendelig på grund af etikettens form). Det landskabelige indgreb er dog begrænset.

			Der skal fældes 1-2 træer. Der er ikke tale om særligt bevaringsværdige og ikoniske træer. Det er uafklaret, om der kan plantes erstatningstræer et andet sted i Valbyparken.
1.2 Adgangsvej via kørselsvejen ved Materialepladsen	Der er få adgangsveje til Strandplænen og Valbyparken i dag, når der skal køres materiale og beredskab ind. Der er opsat en port på vejen ved materialepladsen, som beredskabet kan åbne, men arrangører ikke kan. Brug af denne vej vil give mere direkte adgang til Strandplænen og Festpladsen for arrangører, der skal køre materiale ind og ud.	Brug af kørselsvejen/bagvejen ved materialepladsen som adgangsvej for beredskabet og gennemkørselsvej for arrangører, når de kører materiale ind på Strandplænen og Festpladsen.	Kræver hegn på stien ind mod Materialepladsen og mulighed for at beredskab og arrangører kan betjene porten samt evt. pullert ved stien ud til Parkstien for at undgå unødig gennemkørende trafik. Materialepladser ligger på ikke-fredede arealer.
1.3 Broteknisk foranalyse af jernbanebroen på Gammel Køge Landevej	Frihøjden under jernbanebroen på Gammel Køge Landevej er ikke tilstrækkelig til nogle af de lastbiler, der skal transportere materiale ind i Valbyparken.	Broteknisk foranalyse af jernbanebroen på Gammel Køge Landevej, der skal afklare mulighederne for at øge frihøjden under jernbanebroen fra nuværende 3,8 meter til 4,1 meter ved at sænke vejen.	Jernbanebroen på Gammel Køge Landevej er ikke en del af Valbyparken.
Faciliteter og infrastruktur			
1.4 Forbedring af eksisterende gøglerstik ved Festpladsen.	Der er i dag et sted med gøglerstik ved Festpladsen.	Øget kapacitet, tilgængelighed og flere udtag ved eksisterende gøglerstik ved Festpladsen.	Festpladsen ligger på ikke-fredede arealer.
1.5 Forbedring af eksisterende vandadgang og afløb ved Festpladsen.	Der er i dag et sted med vandadgang ved Festpladsen samt toiletter tæt på Strandplænen. Toiletterne er et offentligt toilet for strandgæster.	Øget kapacitet, tilgængelighed, stabilitet og evt. opkobling på afløb/brønd.	Alt efter projektet, vil natur som fredningstilsyn vurdere om det kræver dispensation fra fredning., da det samlede projekt kan berøre både fredede og ikke-fredede dele af Valbyparken fx ifm. gravearbejde mv. Den eksisterende vandadgang, afløb og toiletter er dog placeret uden for fredningen.
1.6 Drift-oplag på Materialepladsen	Arrangørerne i Valbyparken efterspørger at have et sted, hvor de kan have drift-oplag i	Der etableres plads til drift-oplag på en del af det areal, der er i dag anvendes som materialeplads.	Materialepladsen anvendes af driften, og der skal findes en anden plads til oplag af deres materialer og udstyr. Det skal også

	forbindelse med arrangementer.	Materialepladsen opdeles fysisk i to områder, hvoraf det ene fortsat vil fungere som materialeplads, mens det andet vil fungere som drift-oplag for arrangører. Området til drift-oplag ryddes op og der udlægges grus. Materialepladsen og drift-oplaget skal indhegnes, så der ikke er adgang for uvedkommende.	afklares, hvilke konsekvenser det kan have for driften, hvis de afgiver en del af materialepladsen. Bygningstjenesten, der ikke længere kan være på Amager Strandvej 3, er på udkig efter et nyt sted til opbevaring af materiel. Der kigges bl.a. på materialepladsen i Valbyparken. Uden for fredning.

Tabel 2. Initiativ 2

Udviklingstiltag der kræver dispensation			
Tiltag	**Problemstilling**	**Forslag til forbedring**	**Forudsætninger**
Adgangsforhold			
2.1 Etablering, udjævning eller udbedring af køreveje	Stierne i Valbyparken har ikke den fornødne brede, kvalitet mv. til tung trafik.	a) Etablering af fast kørevej fra runddelen ved de offentlige toiletter og ind til scenen ved Strandplænen. b) Etablering af bredere sti ved svinget vest for materialepladsen, så sættevogne kan dreje. c) Udbedring af stien langs åen, der er beredskabsvej. d) Udjævne området med grøfter ved vejen, hvor der er indkørsel for tung trafik.	Kræver dispensation fra fredninger, da der er tale om en tilstandsændring. Et opmærksomhedspunkt er, at kørsel i rodzonen kan ødelægge træer. Det skal undersøges nærmere om der kan laves en løsning, der beskytter rodzonen og træer.
Faciliteter og infrastruktur			
2.2 Etablering af vandadgang langs Strandplænen	Der er i dag et sted med vandadgang ved Festpladsen. De store arrangementer i Valbyparken afholdes dog på Strandplænen. I dag køres der køres vand ind ude fra, hvilket øger mængden af tung trafik.	Etablere vandudtag langs vestsiden til Strandplænen. Etablere vandudtag langs østsiden til Strandplænen. Etablere vandudtag langs nordsiden til Strandplænen.	Alt efter projektet, kan det kræve dispensation fra fredningen. .
2.3 Øget kloakering i Valbyparken	Der er i dag begrænset kloakering i Valbyparken.	Kloakering kan evt. føres ned til den trykledning, der i forvejen er fra pladsen til spildevandscentral.	Alt efter projektet, kan det kræve dispensation fra fredningen.

2.4 Øget vandtryk	Vandtrykket i Valbyparken varierer og det gør det uforudsigeligt for arrangører at anvende vand ifm. arrangementer. Det løses ofte ved at der køres vand ind ude fra, hvilket øger mængden af tung trafik.	Afklaring af årsagen til det lave og/eller omskiftelige vandtryk mhp. forøgelse og forbedring af vandtrykket ved festivalpladsen.	Fredningen er ikke til hinder for reparation og omlægning af kloakledninger inden for kloakarealet mat. 1964 (se fredning).
2.5 Etablering af gøglerstik ved Strandplænen	Der er i dag kun gøglerstik ved Festpladsen. Større arrangementer som fx koncerter, festivaler mv. afholdes oftest på Strandplænen.	Strømudtag etableres flere steder langs vestsiden af Strandplænen med start i syd, samt langs østsiden og på nordområdet. Der efterspørges 1.000 ampere i alt på Strandplænen.	Alt efter projektet, kan det kræve dispensation fra fredningen. .
2.6 Etablering af fiberforbindelse	Der køres i dag master ind i Valbyparken, når der skal afholdes arrangementer, hvilket øger mængden af tung trafik.	Der etableres fiberforbindelse i Valbyparken.	Alt efter projektet, kan det kræve dispensation fra fredningen.
2.7 Forbedring af eksisterende toiletter	Der er i dag et sted med offentlige toiletter tæt på Strandplænen. Toiletterne er offentlige toiletter for strandgæster.	Øget kapacitet, tilgængelighed, stabilitet og evt. opkobling på afløb/brønd.	Alt efter projektet, kan det kræve dispensation fra fredningen, da det samlede projekt kan berøre både fredede og ikke-fredede dele af Valbyparken fx ifm. gravearbejde mv.
2.8 Løbende udjævning af underlaget på Strandplænen	Underlaget falder sammen under Strandplænen grundet den tidligere brug af arealet som losseplads. Det giver løbende større lunker på Strandplænen, der nogle steder kan give op til 1 meter niveauforskel.	Forvaltningen anbefaler, at Strandplænen løbende skal udjævnes af driften i Valbyparken, der får en driftsbevilling til udjævning af underlaget. Arrangøren vil fortsat have genetableringspligt efter brug af Strandplænen.	Kan kræve dispensation fra fredningen, da der ikke må foretages væsentlige terrænændringer uden fredningsnævnets dispensation.

KT215 Hensigtserklæring om Huset i Lundtoftegade

Kategorisering	
Need to	
Rettidig omhu	
Specifik udfordring	
Bestilt af fagudvalg	
Bestilling af politisk parti	X
Bevillingsudløb	
Tilpasset bevillings-udløb	
Henvist sag	
Bestilling fra borg-mesterforum eller tværgående pakke	
Bestilt administrativt	

Resume

Budgetnotatet er udarbejdet pba. politisk bestilling og indeholder en hensigtserklæring om at fremtidssikre Huset i Lundtoftegade fysisk og organisatorisk.

Beslutning

- Der skal træffes beslutning om at vedtage hensigtserklæring om at indgå et samarbejde om at fremtidssikre Huset i Lundtoftegade fysisk og organisatorisk.

Indhold

Der er bestilt et budgetnotat om en hensigtserklæring om indgåelse af et samarbejde om fremtidssikring af Huset i Lundtoftegade til forhandlingerne om Budget 2027.

Kvartershuset (Huset i Lundtoftegade) ligger i en tidligere institutionsbygning fra 1965 på ca. 1.500 m^2 i AKB Lundtoftegade på Nørrebro. Huset danner allerede ramme om socialøkonomiske virksomheder, kulturaktører og lokale fællesskaber, men er fortsat præget af mørke fordelingsgange, lukkede facader og begrænset sammenhæng mellem hus og udearealer.

Forslag til hensigtserklæring:
"Parterne er enige om, at Klima-, Miljø- og Teknikforvaltningen frem mod forhandlingerne om Overførselssagen 2026-2027 skal det undersøge, hvordan Københavns Kommune kan indgå i et samarbejde med fonde og dermed sikre medfinansiering til at fremtidssikre Huset i Lundtoftegade både fysisk og organisatorisk. Fremtidssikringen skal sørge for, at husets virke som socialøkonomisk kraftcenter kan udbygges og forstærkes, og at der kan skabes bedre rammer for fritidsliv, kunst, kultur og lokale fællesskaber."

KT010 Håndteringen af flere servicemålsager på byggesagsområdet

Kategorisering	
Need to	
Rettidig omhu	
Specifik udfordring	
Bestilt af fagudvalg	
Bestilling af politisk parti	X
Bevillingsudløb	
Tilpasset bevillings-udløb	
Henvist sag	
Bestilling fra borg-mesterforum eller tværgående pakke	
Bestilt administrativt	

Resume

Budgetnotatet er udarbejdet pba. politisk bestilling og indeholder finansiering til sikker drift af byggesagsbehandlingen mhp. at kunne bibeholde det nuværende driftsniveau, så de nationale servicemål kan overholdes, og sagsbunkerne stadig kan falde som lovet. Finansieringsbehovet er opstået primært som følge af en stigning i servicemålsager.

Beslutning

- Der skal træffes beslutning om at afsætte 4,5 mio. kr. på service i 2027, 1,2 mio. kr. i 2028, -2,1 mio. kr. i 2029 og -5,2 mio. kr. i 2030 til stabil drift af byggesagsbehandling.

Indhold

Der er bestilt et budgetnotat om håndtering af flere servicemålsager på byggesagsområdet til forhandlingerne om Budget 2027. Bestillingen er givet ifm. orienteringssag, der blev forelagt Klima-, Miljø- og Teknikudvalget 24. august 2026.

Med Budget 2024 implementerede forvaltningen en budgetmodel på byggesagsområdet (udarbejdet af KPMG). Budgetmodellen skaber rammerne for en aktivitetsbaseret økonomistyring, hvor udviklingen i sagsvolumen og produktivitet afspejler budgetbehovet i både op- eller nedadgående retning, så der budgetteres til, at antallet af afviklede sager er lig med antallet af indkomne byggesager. Klima-, Miljø- og Teknikforvaltningen genberegninger finansieringsbehovet årligt.

Budgetmodellens metode for estimering af indkomne sager viser en stigning fra 12.931 til 15.097 sager for 2027. Estimering af nye sager er baseret på en fremskrivning af første kvartal i indeværende år, og hvad denne periode historisk har udgjort af antallet af sager for året, så der korrigeres for sæsonudsving. Metoden viser et finansieringsbehov på 21,2 mio. kr. i 2027. Forvaltningen vurderer imidlertid at estimat af indkomne sager ikke er retvisende. Det vurderes, at en mere retvisende metode for estimering antal indkomne sager i 2027 er gennemsnitlig antal indkomne sager fra 2024 – 2026, hvor 2026 er lineært fremskrevet pba. Q1-2025 og Q1-2026.

Forvaltningen estimerer således 12.969 indkomne sager fra 2027 og frem, hvilket er samme niveau antal sager som 2026. Men da sammensætningen af sagstyper ændrer sig, opstår der et finansieringsbehov, foruden de allerede afsatte midler i budgettet, hvis den nuværende stabile drift af den almindelige byggesagsbehandling skal opretholdes.

Fordelt på de fem overordnede sagstyper forventes en stigning i sager med servicemål på 423 sager fra 2027 og frem, samt en mindre stigning i øvrige sager (117) og lovliggørelser (3). Samtidig forventes en nedgang i færdigmeldinger (412) og anmeldelser (92). Da sager med servicemål omtrent tager tre gange længere tid at sagsbehandle end færdigmeldinger og anmeldelser har de også en højere pris pr. sag. For yderligere se bilag 1 for en gennemgang af de forskellige byggesagstyper.

Finansieringsbehovet afspejler navnlig en forventning om flere servicemålssager og et øget tidsforbrug pr. sag, herunder som følge af håndtering af gamle sager, svarende til henholdsvis 3,9 mio. kr. og 1,4 mio. kr. Hertil kommer en undervurdering af de faste driftsudgifter på 1,2 mio. kr., der skyldes en fejl i budgetmodellens registrering af data fra kommunens økonomisystem. Modsatrettet forventer forvaltningen at kunne effektivisere driften yderligere som en afledt effekt af vedtagen investeringscase vedr. implementeringen af kunstig intelligens i byggesagsbehandlingen. Medregnes disse produktivitetsforbedringer bliver finansieringsbehovet for 2027 mindre med 2,0 mio. kr.

Samlet set bliver finansieringsbehovet på byggesagsområdet i 2027 4,5 mio. kr., hvis forvaltningen skal kunne bibeholde det vedtagne driftsniveau, hvor forvaltningen afvikler samme antal sager som modtages, samt fortsat afvikler sagsbunken som lovet.

Almindelig byggesagsbehandling
Budgetmodellen skelner mellem almindelige byggesagsbehandling og byggesager i byudviklingsområder. Den almindelige byggesagsbehandling omfatter alle byggesager end undtagen byggesager i byudviklingsområder, som forklares nedenstående. Der har løbende været afsat ekstra midler med henblik på at nedbringe sagsbehandlingstiden og bunkerne på byggesagsbehandling. Det har resulteret i, at sagspuklen er nedbragt og serviceniveauet på byggesagsbehandling har været forbedret. Der er nu en effektiv byggesagsbehandling. Men med en forventet stigning i andelen af omkostningstunge servicemålsager er det nuværende finansieringsniveau ikke længere tilstrækkeligt til at dække den indkomne sagsmængde, og uden tilstrækkelig finansiering vil forvaltningen ikke kunne overholde servicemål, sagspukler vil opstå og borgere og erhvervsdrivende vil vente længere på afklaring.

Forvaltningen har fokus på sagsbehandlingstiderne for byggesager i alle faser fra ansøgning til ibrugtagning. For sager, der er ansøgt og afventer en afgørelse, er der af regeringen og Kommunernes Landsforening i 2015 indgået en aftale om nationale servicemål. Servicemålssager vedrører ombygninger eller nybyggeri og derfor har sagsbehandlingstiden betydning for, hvor længe en ansøger skal vente på at få sin byggetilladelse og dermed, hvor længe der går, fx før en bolig er færdig. Grundet de nationale servicemål er det politisk blevet besluttet at prioritere disse sager højere end andre sagstyper medmindre særlige forhold, som akut personfare, gør sig gældende.

Byggesager i byudviklingsområder

Byggesager i byudviklingsområder – områder, hvor der er vedtaget nye lokalplaner, fx Stejlepladsen eller Nordhavn – adskiller sig fra typiske byggesager i resten af byen. Byggesagerne er oftest mere komplekse, da de vedrører større bygninger, og da behandlingen af byggesagerne i byudviklingsområder også har betydning for andre sager i området. Desuden er det særligt for sager i byudviklingsområder, at byggesagsbehandlerne har et løbende samarbejde med lokalplanlæggere, der har lavet lokalplanen. Disse forhold er årsag til, at eksempelvis tidsforbruget pr. sag er højere for byudviklingsområder, og derfor er byggesager i byudviklingsområder også adskilt fra almindelige byggesager i budgetmodellen.

Indeværende år er første år, hvor byggesagsbehandling i byudviklingsområder indgår i budgetmodellen, men på baggrund af ovenstående forskelle udregnes finansieringsbehovet særskilt fra den almindelige byggesagsbehandling. Budgetmodellen på byudviklingsområder estimerer ikke et yderligere finansieringsbehov fra 2027. Al finansieringsbehov for 2027 stammer fra den almindelige byggesagsbehandling.

Forventet effekt og opfølgning

Forventes at være stabil drift i byggesagsbehandlingen. Uden tilstrækkelig finansiering vil forvaltningen ikke fortsat kunne overholde servicemål, sagspukler vil opstå og borgere og erhvervsdrivende vil vente længere på afklaring.

Forslag til aftaletekst

"Parterne er enige om at afsætte midler til byggesagsbehandlingen for at sikre stabil drift.

Der afsættes:

- 4,5 mio. kr. på service i 2027, 1,2 mio. kr. i 2028, -2,1 mio. kr. i 2029 og -5,2 mio. kr. i 2030 til stabil drift af byggesagsbehandling."

Økonomi

Tabel 1. Oversigt over aktiviteter på alle styringsområder

Aktiviteter i forslaget *(1.000 kr. – 2027 p/l)*	**Styrings -område**	**2027**	**2028**	**2029**	**2030**	**I alt**
- Finansieringsbehov (alm. byggesagsbehandling)	Service	4.558	1.488	-1.475	-4.335	236
- Finansieringsbehov (byudviklingsområdet)	Service	-66	-332	-588	-833	-1.819
Udgifter i alt		**4.492**	**1.156**	**-2.063**	**-5.168**	**-1.583**

Note: *Finansieringsbehovet er for byudviklingsområdet beregnet på baggrund af det vedtagne budget af hensyn til sammenlignelighed med tidligere budgetmodeller, jf. intern organisationsændring fra OBY til OBP i løbet af 2025.*

Klimapåvirkning

Indsatsen i budgetnotatet har ingen umiddelbar klimapåvirkning.

Risikovurdering og proces

Den overordnede risikovurdering er, at uden ekstra finansiering vil der opbygges sagspukkel, sagsbehandlingstiderne forøges, og der vil være risiko for, at sager med servicemål ikke overholdes. I forhold til fremskrivningen af fremtidigt finansieringsbehov til byggesagsbehandlingen forbedres datagrundlaget, som budgetmodellen bygger på, kontinuerligt, men det indebærer en risiko om, at der ved den årlige genberegning af

budgetbehovet pba. forbedre og nyeste data, vil kunne opstå nye substantielle finansieringsbehov.

Tidligere afsatte midler

Byggesagsområdet overgik til fuld skattefinansiering fra 2019 (gebyrfritagelse). Der har siden 2019 været tildelt forskellige (midlertidige) bevillinger, der i altovervejende grad kan henføres til nedbringelse af sagsbehandlingstider med henblik på at styrke byggesagsbehandlingen, herunder afvikle sagspukkel.

Med budget 2026 blev der afsat 16,8 mio. kr. til stabil drift af alm. byggesagsbehandling (faldende budgetprofil) og yderligere 5,3 mio. kr. til pukkelafvikling (fire-årigt).

Tabel 2 viser en samlet oversigt over tidligere afsatte midler, siden byggesagsbehandlingen overgik til fuld skattefinansiering.

Tabel 2. Tidligere afsatte midler

1.000 kr., løbende p/l	**2020**	**2021**	**2022**	**2023**	**2024**	**2025**	**2026**
Udvidelse af den skattefinansierede forhåndsdialog (Budget 2019)	5.600	5.400	5.400				
Nedbringe sagsbehandlingstiden på byggesagsområdet (Budget 2020)	13.000	7.500	3.000	3.000	3.000	3.000	3.000
Styrket byggesagsbehandling (OFS 2019/20)	3.900	1.400					
Ekstern byggesagsbehandling (OFS 2020/21)		4.000					
Ekstern byggesagsbehandling (Budget 2022)			7.100	2.000	2.000		
Fastholdelse af medarbejdere og nedbringelse af sagsbehandlingstider (Budget 2022)			10.200	11.700	6.400	12.400	
Udvidet forhåndsdialog (Budget 2023)				5.300	5.300	5.300	
Ekstern byggesagsbehandling (Budget 2023)				4.700			
Fastholdelse af medarbejdere (Budget 2023)					2.200		
Nedbringe sagsbehandlingstider (Budget 2023)					3.000		
Budget 2026 (TM004) aftagende profil							16.800
Budget 2026 (TM004 Yderligere pukkelafvikling) fireårig profil							5.259
I alt	**22.500**	**18.300**	**25.700**	**26.700**	**21.900**	**20.700**	**25.859**

Administrativt bilag

Bevillingstekniske oplysninger

Forvaltningen afviger fra den ledelsesbestemte årstimenorm på 1.263, da der i stedet følges den vedtagne budgetmodel og timeregistrering. Budgetmodellen forudsætter, at forvaltningen indfrier en årstimenorm på 880 timer til sagsbehandling for byggesagsbehandlere for 2027.

Årstimenormen indgår i budgetmodellen som et udtryk for, hvor mange arbejdstimer byggesagsbehandlerne anvender på sagsbehandling af byggesager. Dette som et udtryk for, hvor effektivt et årsværk er. Den forudsatte årstimenorm på 880 timer overstiger den baseline og effektiviseringsprofil, der blev besluttet ved indfasningen af budgetmodellen. Budgetmodellen tog indledningsvist udgangspunkt i en baseline på 740 timer brugt på direkte og indirekte sagsbehandling pr. sagsbehandlingsårsværk. Forvaltningen besluttede samtidig en konservativ effektiviseringsprofil som led i modellen svarende til 10 timer i gennemsnit pr. år.

De anvendte beregninger for årstimenormen er mere retvisende, da de er baseret på mere konsekvent tidsregistrering fra 2024. I 2024 er det realiserede tal, at der blev brugt ca. 850 timer til sagsbehandling pr. sagsbehandlende årsværk. Udover sagsbehandling af konkrete byggesager udfører byggesagsbehandlere også en række andre arbejdsopgaver. Til sammenligning med den vedtagne årstimenorm udfører sagsbehandlerne udover sagsbehandling af konkrete sag bl.a. også bistand til politisk betjening; overordnet fagsparring, der ikke vedrører en konkret sag; øvrig sagsbehandling og intern driftssupport. Den seneste opgørelse viser, at tidsfordelingen mellem sagsbehandling og øvrige opgaver ligger således, at 66% af registreret tid er på konkret sagsbehandling, og 33% går til øvrige opgaver.

Grundet bistand ved udarbejdelse af lokalplaner, har byggesagsbehandlere i byudviklingsområdet en lavere årstimenorm end andre byggesagsbehandlere. Årstimenormen for denne personalegruppe er derfor fastsat til 710 timer for 2027. Dette er ikke baseret på tidsregistreringsdata, men på et fagligt skøn.

Måltallene for både almindelig byggesagsbehandling og byudviklingsområder evalueres løbende på baggrund af realiserede tal. Forudsættes en højere årstimenorm vil finansieringsbehovet blive mindre.

Tabel 3. Udgifter på alle styringsområder

1.000 kr. – 2027 p/l	**Udvalg**	**Bevilling**	**I/U**	**2027**	**2028**	**2029**	**2030**	**I alt**
Serviceudgifter								
- Finansieringsbehov på byggesagsbehandlingen	TMU	1000 – Ordinær drift	U	4.558	1.488	-1.475	-4.335	236
- Finansieringsbehov på byudviklingsområdet	TMU	1000 – Ordinær drift	U	-66	-332	-588	-833	-1819
Serviceudgifter i alt				**4.492**	**1.156**	**-2.063**	**-5.168**	**-1.583**

Øvrige tekniske oplysninger

Bydele

Bydækkende: ☒											
Bispebjerg	☐	Indre by	☐	Vesterbro/Kgs. Enghave	☐	Valby	☐	Amager Øst	☐	Udenbys	☐
Nørrebro	☐	Østerbro	☐	Brønshøj/Husum	☐	Vanløse	☐	Amager Vest	☐		
Adresse		Bydækkende									

Høring

Har budgetnotatet været i høring?	**Ja**	**Nej**
Ejendomsfaglig høring i KEK/ByK/KEJD		X
IT-projekt (KIT)		X

Henvisning

Orientering om opdatering af budgetmodel på byggesagsområdet og behov for yderligere finansiering pba. flere servicemålsager (KTU 24.08.26)

KT066 Sagsbehandlingssystem til byggesager og IT-system til parkering (specifik udfordring)

Kategorisering	
Need to	
Rettidig omhu	
Specifik udfordring	X
Bestilt af fagudvalg	X
Bestilling af politisk parti	
Bevillingsudløb	
Tilpasset bevillings-udløb	
Henvist sag	
Bestilling fra borg-mesterforum eller tværgående pakke	
Bestilt administrativt	

Resume

Budgetnotatet er udarbejdet pba. henvisning fra Klima-, Miljø- og Teknikudvalget og omhandler midler til at færdiggøre den igangsatte implementering af et nyt sagsbehandlingssystem til byggesager og nyt IT-system til parkering for at sikre stabil drift på områderne.

Beslutning

- Der skal træffes beslutning om at afsætte 5,7 mio. kr. på anlæg i 2027 til færdiggørelse af implementering af nyt sagsbehandlingssystem til byggesager (initiativ 1)
- Der skal træffes beslutning om at afsætte 7,3 mio. kr. samlet på anlæg i perioden 2027-2028 til færdiggørelse af implementering af nyt IT-system til parkering (initiativ 2)

Indhold

Klima-, Miljø- og Teknikudvalget henviste den 27. april 2026 finansieringen af to IT-investeringer til forhandlingerne om Budget 2027. For begge initiativer er der optaget interne lån i 2026 til at igangsætte systemimplementeringerne, og indsatserne er således igangsat, men ikke fuldt finansieret. Bevillingerne i dette budgetnotat skal dermed gå til at færdiggøre den igangsatte implementering i 2027 og 2028.

De to initiativer vedrører centrale systemer, som understøtter myndighedsopgaver og borgerrettede funktioner. Uden investeringerne vil der være væsentlige driftsmæssige konsekvenser i form af risiko for bunkeopbygning og driftsafbrydelser på borgeranvendte IT-ydelser til parkering.

Såfremt der ikke afsættes finansiering til dette budgetnotat, vender Klima-, Teknik- og Miljøforvaltningen retur med indstilling om at optage lån i 2027 og 2028, og hvis det ikke er muligt at allokere anlægsmåltal hertil, vil den igangsatte implementering ikke kunne færdiggøres.

Initiativ 1. Sagsbehandlingssystem til byggesager

Initiativet omfatter anskaffelse af et nyt sagsbehandlingssystem til byggesager. Det nuværende system (KMD Nova Byggesag), som blev implementeret i 2024, er præget af betydelige driftsproblemer, herunder dårlig performance, fejl og manglende leverancer. Dette påvirker produktiviteten og indebærer risiko for forringet overholdelse af nationale servicemål samt den positive udvikling på byggesagsområdet.

Anskaffelsen af et nyt system er derfor nødvendig for at sikre stabil drift og effektiv sagsbehandling. Midlerne til anskaffelse af system og ekstern byggesagsbehandling gives som en tillægsbevilling til de midler, der blev bevilget med det interne lån på 5,6 mio. kr., som Klima-, Miljø- og Teknikudvalget optog den 27. april 2026.

Initiativet kan nedskaleres ved at afsætte færre midler med den konsekvens, at sagsbehandlingen vil opleve et produktivitetstab, hvormed der vil ske en bunkeopbygning.

Initiativ 2. IT-system til parkering
Initiativet omfatter anskaffelse af en ny borgervendt parkeringsportal. Den nuværende løsning udløber medio 2027 og kan ikke forlænges. Systemet anvendes af borgere og erhverv til bl.a. ansøgning om parkeringslicenser samt til at se, betale og klage over parkeringsafgifter. Systemet understøtter samtidig forvaltningens sagsbehandling.

Den nye løsning er en kompleks IT-løsning med integrationer til en række fagsystemer og registre og er nødvendig for at opretholde en velfungerende parkeringsadministration. Midlerne til at færdiggøre den igangsatte implementering gives som en tillægsbevilling til de midler, der blev bevilget med det interne lån på 0,7 mio. kr., som Klima-, Miljø- og Teknikudvalget optog den 27. april 2026. Tillægsbevillingen udgør sammenlagt 7,3 mio. kr. i 2027-2028.

Initiativet kan ikke skaleres, da der er tale om en nødvendig systemudskiftning.

Forslag til aftaletekst
"Parterne er enige om at afsætte midler til færdiggørelse af de igangsatte implementeringer i 2026 af IT-driftssystemer i Klima-, Miljø- og Teknikforvaltningen.

Der afsættes:
- 5,7 mio. kr. på anlæg i 2027 til nyt sagsbehandlingssystem til byggesager.
- 7,3 mio. kr. samlet på anlæg i perioden 2027-2028 til nyt IT-system til parkering."

Økonomi

Tabel 1. Oversigt over aktiviteter på alle styringsområder

Aktiviteter i forslaget *(1.000 kr., 2027 p/l)*	**Styrings-område**	**2027**	**2028**	**2029**	**2030**	**I alt**
Initiativ 1. Sagsbehandlingssystem til byggesager						
Implementering af IT-system og projektledelse	Anlæg	5.700				5.700
Initiativ 1 i alt (netto)		**5.700**	**0**	**0**	**0**	**5.700**
Initiativ 2. IT-system til parkering						
Anskaffelse og implementering af IT-system	Anlæg	5.300	2.000			7.300
Initiativ 2 i alt (netto)		**5.300**	**2.000**	**0**	**0**	**7.300**
Udgifter i alt (netto)		**11.000**	**2.000**	**0**	**0**	**13.000**

Klimapåvirkning
Indsatsen i budgetnotatet har ingen umiddelbar klimapåvirkning.

Risikovurdering og proces
Den overordnede risikovurdering er, at initiativerne er relativt ukomplicerede.

Der er en implementeringsrisiko forbundet med anskaffelse og ibrugtagning af nye IT-systemer, herunder integration til eksisterende systemer, datamigrering og tilpasning af arbejdsgange.

For byggesagsområdet er der en risiko for fortsat driftsustabilitet, hvis det nye system ikke implementeres rettidigt, hvilket kan påvirke sagsbehandlingstider og overholdelse af

servicemål. For parkeringsområdet er der en risiko for driftsafbrydelse, hvis den nye løsning ikke er klar ved udløb af den nuværende kontrakt medio 2027.

Tidligere afsatte midler

Der har ikke tidligere været afsat midler til aktiviteten. Der er i 2026 optaget interne lån på i alt 6,3 mio. kr., fordelt på 5,6 mio. kr. til byggesagssystem og 0,7 mio. kr. til parkeringssystem, med henblik på at igangsætte anskaffelserne.

Administrativt bilag

Bevillingstekniske oplysninger

Tabel 2. Anlægsudgifter

1.000 kr., 2027 p/l	Udvalg	Bevilling	Indtægt/ udgift	p/l ja/nej	2027	2028	2029	2030	I alt
Sagsbehandlingssystem til byggesager, initiativ 1	KTU	2000 – Ordinær anlæg	U	Ja	5.700				**5.700**
IT-system til parkering, initiativ 2	KTU	2000 – Ordinær anlæg	U	Ja	5.300	2.000			**7.300**
Anlægsudgifter i alt					**11.000**	**2.000**	**0**	**0**	**13.000**

Øvrige tekniske oplysninger

Bydele

Bydækkende: ☒											
Bispebjerg	☐	Indre by	☐	Vesterbro/Kgs. Enghave	☐	Valby	☐	Amager Øst	☐	Udenbys	☐
Nørrebro	☐	Østerbro	☐	Brønshøj/Husum	☐	Vanløse	☐	Amager Vest	☐		
Adresse		Bydækkende									

Høring

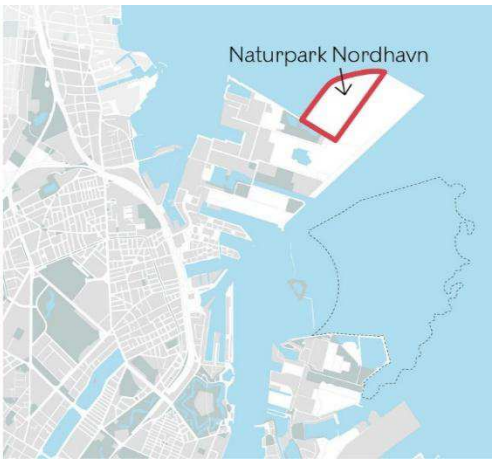
Har budgetnotatet været i høring?	**Ja**	**Nej**
Ejendomsfaglig høring i KEK/ByK/KEJD		X
IT-projekt (KIT)		X

Henvisninger

Internt lån til nyt sagsbehandlingssystem til byggesager (KTU 27.04.26)
Internt lån til IT-system til parkering (KTU 27.04.26)

KT011 Fodboldbaner i Ny Park i Nordhavn

Kategorisering	
Need to	
Rettidig omhu	
Specifik udfordring	
Bestilt af fagudvalg	
Bestilling af politisk parti	
Bevillingsudløb	
Tilpasset bevillings-udløb	
Henvist sag	x
Bestilling fra borg-mesterforum eller tværgående pakke	
Bestilt administrativt	

Resume

Budgetnotatet er udarbejdet pba. henvisning fra Borgerrepræsentationen og omhandler videre projektering og anlæg af boldbaner med tilhørende publikums- og driftsfaciliteter i Ny Park i Nordhavn, som anlægges som supplement til den allerede finansierede "basispark".

Projektet kan med finansiering senest i Budget 2027 projekteres og anlægges i synergi med basisparken samt foreningshuset, så snart arealet overdrages fra By og Havn til Københavns kommune. Ved finansiering af projektet i Budget 2027 er det ligeledes muligt at prioritere projektet ifm. udmøntningen af Idrætsmilliarden (KF151 Cover til Idrætsmilliarden og Arealplanen).

Beslutning

- Der skal træffes beslutning om at afsætte i alt 52,4 mio. kr. på anlæg i 2027-2030 til fortsat projektering samt anlæg af fire fodboldbaner med tilhørende publikums- og driftsfaciliteter.

Indhold

Borgerrepræsentationen henviste den 18. december 2025 finansiering af projekteringsmidler til fire 11v11 fodboldbaner med tilhørende foreningshus til Overførselssagen 2025-2026. Borgerrepræsentationen henviste ligeledes finansiering af anlægsbevilling til videre projektering samt anlæg af fodboldbaner til forhandlingerne om Budget 2027. Borgerrepræsentationens henvisning den 18. december 2025 indebar også, at budgetnotatet skulle indeholde forslag til finansiering af et prissat projektkatalog vedr. projektering og anlæg af konkurrencens "tillægspark". Kultur-, Fritids- og Borgerserviceforvaltningen udarbejder et budgetnotat til forhandlingerne om Budget 2027 vedr. hensigtserklæring herom samt om fondsdialog (KF150 Hensigtserklæring om kultur, fritid og fællesskaber i udviklingen af Nordhavn og Ny park i Nordhavn).

Med Overførselssagen 2025-2026 blev der afsat midler til projektering af boldbanerne og foreningshuset. Da projektering af foreningshuset forløber i 2026-2027, vil der først i forbindelse med Budget 2028 indgå budgetnotat om yderligere midler til foreningshuset.

Nærværende budgetnotat omhandler derfor udelukkende de fire fodboldbaner, herunder to græsfodboldbaner og to kunstgræsbaner med banebelysning og mulighed for

orienteringsbelysning fra foreningshuset til kunstgræsbanerne. Derudover indeholder notatet også publikumsfaciliteter (225 meter siddeplinte langs 3 baner), indkøb af traktor med udstyr til drift af banerne samt sti omkring boldbanerne. Budgetnotatet indeholder også forberedelse af vand-, el-, tele-, varme- og afløbsledninger til tilslutning til foreningshus. Al ledningsarbejde i dette budgetnotat er foruden tilkoblinger og diverse tilslutningsafgifter i relation til foreningshuset, som vil indgå i senere budgetnotat herom. Skur til traktor, affaldsgård, cykelparkering samt personalefaciliteter er ikke indeholdt, men forventes at blive etableret som del af en del af foreningshuset.

De fire fodboldbaner samt publikumsfaciliteter kan med finansiering i Budget 2027 færdigprojekteres og udføres i synergi med projektering og anlæg af den allerede finansierede basispark samt foreningshuset, så snart arealet overdrages fra By og Havn til Københavns Kommune. Hvis projektet finansieres ved senere budgetforhandlinger, vil det resultere i et dyrere projekt og forlængelse af anlægsfaserne, da projekteringsfordele vil gå tabt, hvis basispark og fodboldbaner ikke projekteres samtidigt.

Med finansiering i Budget 2027 kan anlægsmåltal til videre projektering og anlæg af fodboldbanerne delvist prioriteres via idrætsmilliarden. Det er afgørende, at finansiering findes med Budget 2027, da den videre projektering skal ske i 2027 for, at anlægget kan ske i umiddelbar forlængelse af, at arealet overdrages fra By og Havn til Københavns Kommune i 2028. Idrætsmilliarden har udløb med udgangen af 2030. Hvis projektet finansieres ved senere forhandlinger, kan måltal ikke besluttes prioriteret via idrætsmilliarden.

Den nye park i Nordhavn
Parken i Nordhavn vil med basisparken tilbyde forskellige frilufts- og oplevelsesmuligheder samt områder, hvor særligt den grøntbrogede tudse prioriteres. Tilgængeligt friluftsliv, adgang til vandet, minimering af jordarbejde og naturens egen udvikling er centrale hovedgreb i parken. Efterhånden som naturen selv indfinder sig, og flere faciliteter fra tillægsparken tilføjes, vil resultatet på sigt være en park med plads til friluftsliv, idræt, leg og bevægelse. Planlægningen, udbuddet og arkitektkonkurrencen om udformning af Ny park i Nordhavn blev gennemført fra ultimo 2024 til medio 2025. Fem teams blev efter prækvalifikation udvalgt til at udarbejde konkurrenceforslag. Vinderforslaget er uddybende beskrevet i bilag 1. Arealet ejes i dag af By og Havn, men overdrages efter aftale til Københavns Kommune, når arealet, der anvendes som jorddeponi, er afrømmet forventeligt ultimo 2028

Klima-, Miljø- og Teknikforvaltningen er bygherre på basisparken og fodboldbanerne og har det overordnede ansvar for tidsplan for projektering og anlæg af det samlede parkanlæg. Byggeri København er bygherre på et foreningshus i tilknytning til fodboldbanerne.

Der skal som følge af anlægsprojektet afsættes 0,8 mio. kr. i 2030 og 2,2 mio. kr. årligt fra 2031 og frem i afledt drift. Midlerne går til vedligehold af græsfodboldbaner, kunstgræsbaner, publikumsfaciliteter, belysning samt sti rundt om banerne. Herudover indgår der midler til driftsopgaver i forbindelse med dialog med brugerne af de nye baner.

Klima-, Miljø- og Teknikudvalget og Kultur-, Fritids- og Borgerserviceudvalget vil i juni 2027 blive forelagt det samlede projektforslag for basisparken inkl. fodboldbaner med publikumsfaciliteter samt frigivelse af resterende anlægsmidler.

Fodboldbanerne forventes ibrugtaget ultimo 2030, hvis der bevilliges anlægsmidler ved Budget 2027. En fremtidig genopretning af banerne vil blive indarbejdet i Kultur-, Fritids- og Borgerserviceforvaltnings model for planlagt vedligehold og genopretning, der skal genforhandles i forbindelse med forhandlingerne om Budget 2035.

Klima-, Miljø- og Teknikforvaltningen, Kultur-, Fritids- og Borgerserviceforvaltningen og Byggeri København under Økonomiforvaltningen aftaler i fællesskab hensigtsmæssig grænsefladeafklaring (projektgrænser og byggeplads) samt koordinering og tidsplan for idrætsanlægget og den øvrige basispark med henblik på samtidig ibrugtagning. Tidsplanen for projektering af fodboldbaner og foreningshus skal så vidt muligt følge Klima-, Miljø- og Teknikforvaltningens tidsplan for basisparken.

Forslag til aftaletekst

"Parterne er enige om at afsætte midler til finansiering af fortsat projektering og anlæg af fire 11v11 fodboldbaner, hhv. to græs- og to kunstgræsbaner med tilhørende publikums- og driftsfaciliteter.

Der afsættes:

- 52,4 mio. kr. samlet på anlæg i perioden 2028-2030 til anlæg af to græs- og to kunstgræsbaner med tilhørende publikums- og driftsfaciliteter.
- 0,8 mio. kr. på service i 2030 og 2,2 mio. kr. årligt i 2031 og frem til afledt drift."

Økonomi

Tabel 1. Oversigt over aktiviteter på alle styringsområder

Aktiviteter i forslaget *(1.000 kr., 2027 p/l)*	**Styrings-område**	**2027**	**2028**	**2029**	**2030**	**2031**	**I alt**
- Anlæg af fodboldbaner (KTF)	Anlæg	2.800	2.800	19.900	25.880		51.380
- Indkøb af driftsmateriel (KFF)	Anlæg				1.000		1.000
- Afledt drift og vedligehold (KFF)	Service				765	2.100	2.865
- Afledt drift og vedligehold (KTF)	Service				20	50	70
Udgifter i alt (netto)		**2.800**	**2.800**	**19.900**	**27.665**	**2.150**	**55.315**

Klimapåvirkning

Tabel 2. Skønnet livscyklusvurdering af anlægsprojektet

Kilde til udledning	**Udledning pr. m² pr. år (kg CO_2e/ m²/år)**	**Udledning pr. år (ton CO_2e/år)**	**Samlet udledning (minimum maksimum ton CO_2e)**
Anlæg af KT011: Fodboldbaner i Ny Park i Nordhavn	Udfyldes kun ved byggeri	Udfyldes kun ved byggeri	692 - 865

Note: Udledningen er et beregnet skøn baseret på den forventede klimapåvirkning over projektets livscyklus. Den forventede udledning er forbundet med usikkerhed.

Risikovurdering og proces

Den overordnede risikovurdering er, at anlægsprojektet er relativt kompliceret, og der er derfor afsat 10 % af anlægsomkostningerne til risikotillæg.

Forvaltningen har ikke har kendskab til konkrete jordforhold, da arealet er under stor forandring under By og Havns afrømning. Derfor vil prissætningen kunne påvirkes af uventede jordbundsforhold, komplikationer ved jordarbejde og byggemodning m.m.
Prissætningen tager udgangspunkt i en række forudsætninger, der er funderet i, hvad der på nuværende tidspunkt vides om projektområdet efter overtagelse. Det antages, at By og Havn afrømmer jorden som aftalt efter en afgravningsplan, der mindsker behovet for efterfølgende jordarbejde.

Tidsplanen er udarbejdet under forudsætning af, at Københavns Kommune overtager arealet fra By og Havn ultimo 2028.

Tidligere afsatte midler

Der blev ved Overførselssagen 2025-2026 afsat 2,4 mio. kr. i 2026 på anlæg til projektering af fodboldbaner i 2026.

1.000 kr., løbende p/l	**2026**
Overførselssagen 2025-26	2.400
Afsatte midler i alt	**2.400**

Administrativt bilag

Bevillingstekniske oplysninger

Tabel 3. Anlægsprojekter

1.000 kr., 2027 p/l	Udvalg	Bevilling	*	p/l ja/nej	2027	2028	2029	2030	2031	I alt
Anlægsudgifter										
Projektering	KTU	2000 – Ordinær anlæg	x	Ja	1.625	1.625	725			3.975
Projektering	KTU	2000 – Ordinær anlæg		Ja				725		725
Udførsel	KTU	2000 – Ordinær anlæg		Ja			18.000	23.980		41.980
Bygherreudgifter	KTU	2000 – Ordinær anlæg	x	Ja	1.175	1.175	1.175			3.525
Bygherreudgifter	KTU	2000 – Ordinær anlæg		Ja				1.175		1.175
Indkøb af driftsmateriel	KFU	2060 – Ordinær anlæg	x	Ja				1.000		1.000
Anlægsudgifter i alt					**2.800**	**2.800**	**19.900**	**26.880**	**0**	**52.380**
Afledt drift og vedligehold										
Afledt drift og vedligehold (fodboldbaner) (varigt)	KFU	1060 – Service		Ja				630	1.900	2.530
Drift af aktiviteter på banerne (varigt)	KFU	1060 – Service		Ja				35	100	135
Drift og vedligehold af nye lysanlæg	KFU	3061 – KEJD anlæg		Ja				100	100	200
Afledt drift og vedligehold (sti) (varigt)	KTU	1000 – Ordinær drift		Ja				20	50	70
Afledte serviceudgifter i alt					**0**	**0**	**0**	**785**	**2.150**	**2.935**

Øvrige tekniske oplysninger

Bydele

Bydækkende: ☐											
Bispebjerg	☐	Indre by	☐	Vesterbro/Kgs. Enghave	☐	Valby	☐	Amager Øst	☐	Udenbys	☐
Nørrebro	☐	Østerbro	☒	Brønshøj/Husum	☐	Vanløse	☐	Amager Vest	☐		
Adresse	Projektområdet er beliggende på ejendommen med matr. Nr. 6392 Udenbys Klædebo Kvarter, København										

Høring

Har budgetnotatet været i høring?	**Ja**	**Nej**
Ejendomsfaglig høring i KEK/ByK/KEJD	X	
IT-projekt (KIT)		X

Bilag 1

Delopgave 1 – Basispark

Anlæg af basispark omfatter:

(Se side 8)

Anlægsarbejder:

- Etablering af terræn – jordarbejder. herunder terræn til fodboldbaner
- Forsyning
- Afvanding
- Belægninger og asfalt
- Inventar
- Beplantning- herunder skovbryn på støjvold
- Belysning

Faciliteter/aktiviteter

- **Øret**: Stand/lagune, rampe/adgang til vand for kørestolsbrugere
- **Forland**et: Måneskinspladsen, Brygge C, hegning
- **Stubben**: Spuns mod strand, Brygge B
- **Plateauerne (foldbanerne):** Stendynger til tudser, affalds station
- **Tippen**: Legeplads, Brygge A, hegning

Bygninger

- Driftsskur
- Toiletfaciliteter.

Delopgave 2 - Tillægspark

Anlæg af tillægspark omfatter:

(Se side 12. Forslaget til tillægsparken består bl.a. af yderligere udbygning af det interne stisystem, flere opholdsområder, etablering af fodboldbaner, klubhus, service- faciliter og brygger samt yderligere aktiviteter og faciliter som fx svømme- og SUP-baner, saunaer og shelterpladser)

Anlægsarbejder:

- Jordarbejder
- Afvanding
- Belægninger og asfalt
- Inventar
- Beplantning
- Belysning

Faciliteter/aktiviteter:

- **Øret:** Udspringet, boardwalks ved udspring og lagune, muslingeskallen, SUP og svømmebane
- **Forlandet:** Brygge C- udbygning, bålplads, sauna, fugletårn, boardwalks på land,
- **Stubben:** Brygge B- udbygning, siddekanter
- **Plateauerne:** Siddekanter, fodboldbaner (4-6), træningselementer.
- **Tippen:** Sauna, Brygge A-udvidelse, Boardwalks
- **Volden:** Brygge D, viewpoint, legeplads, wayfinding, shelterpladser

Bygninger:

- Fodbold- Klubhus*- 750m2

Nordør

Ny park hvor Nordhavn og Øresund mødes

Team SLA

Team SLA

SLA, VITA ingeniører, Urban Agency,
Aaen Engineering, Pihlmann Architects,
Buro Happold, Kerstin Bergendal, Holdbart,
Aiming Spaces.

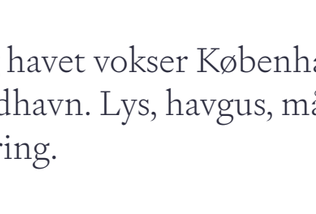
Mellem himlen og havet vokser Københavns nye bydel frem af den gamle industrihavn. Nordhavn. Lys, havgus, mågesang. Og fornemmelsen af historie og forandring.

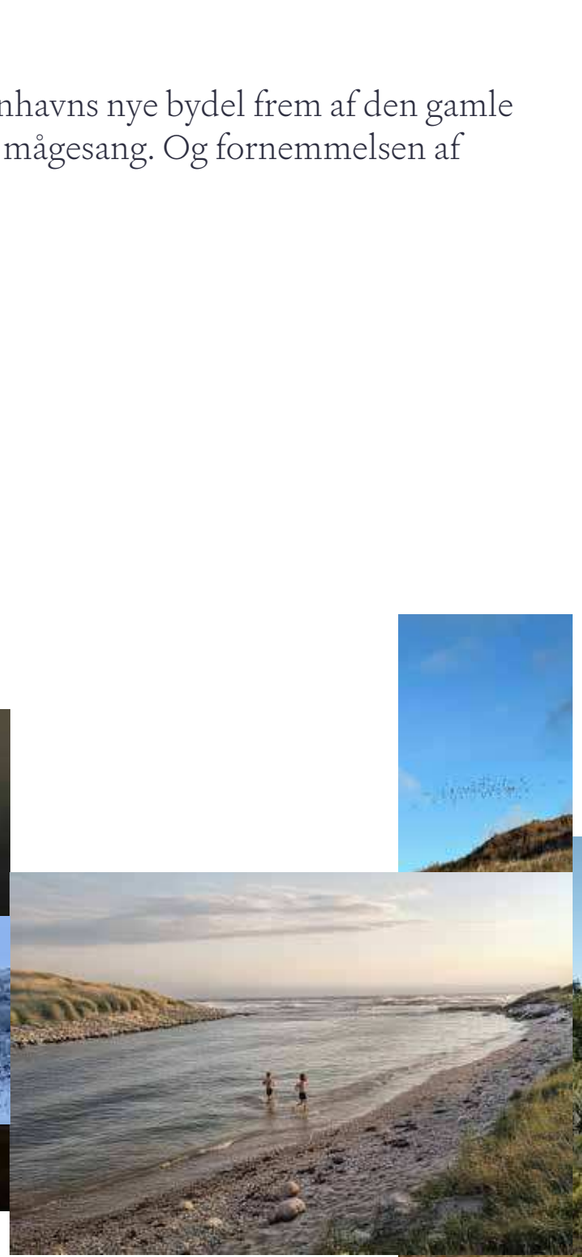
Indhold

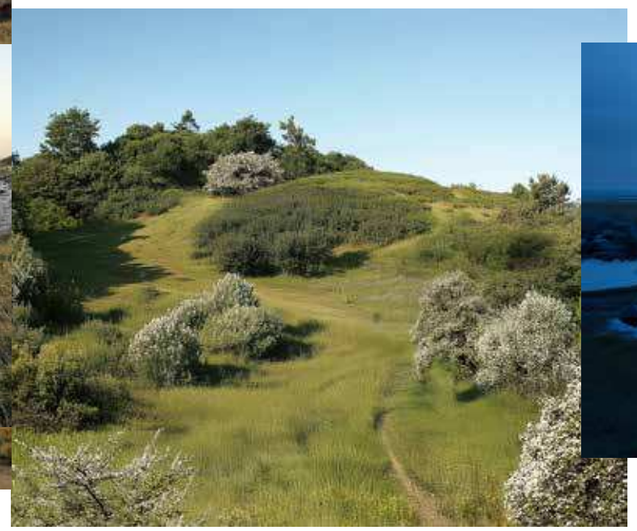
04 Koncept
05 Stedet
06 Vision
07 Hovedgreb
08 Basisparken
12 Tillægsparken
16 Fokusområder
36 Bæredygtighed
38 Realiserbarhed
39 Anlægsestimat
40 Efterskrift

Nordør*

Hvor Nordhavn og Øresund mødes. Hvor byen møder havet kommer en ny park, hvor vandet skaber steder for liv og er med til at forbinde mennesker og natur.

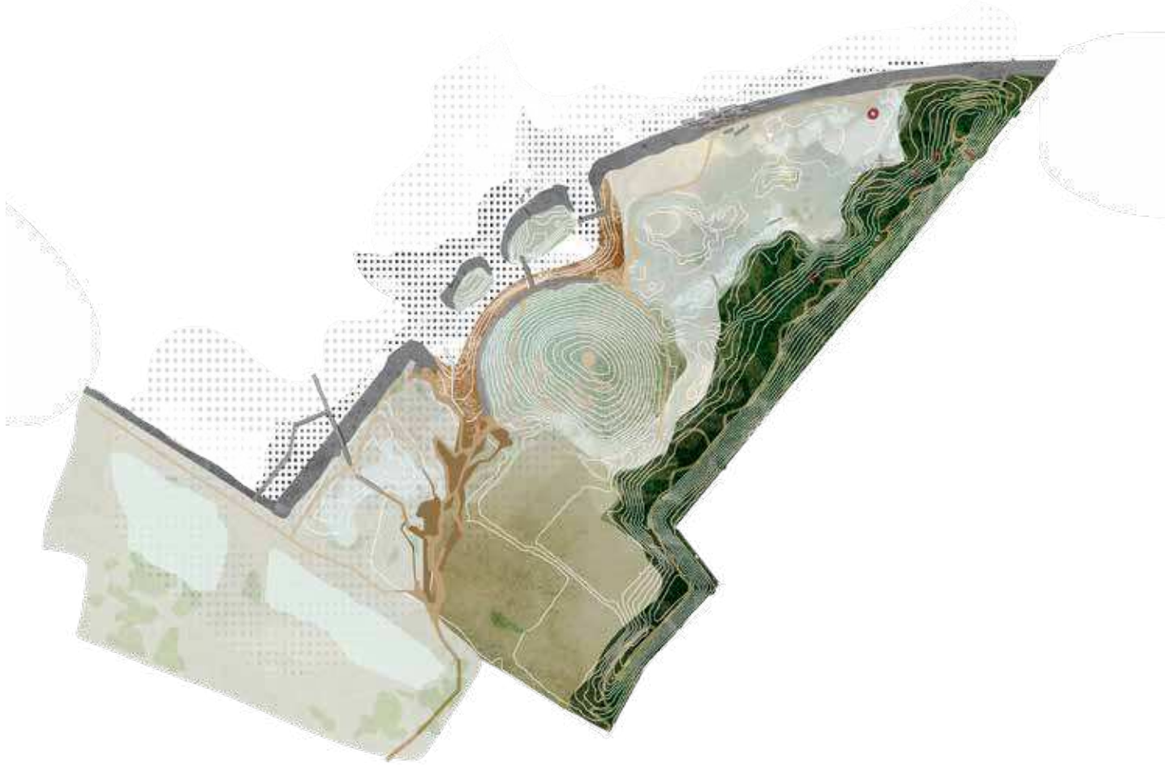
En ny og mangfoldig natur er vokset ud af det, der var. Bakker, skrænter og huller af jord. Skabt i samspil mellem mennesker og maskiner. Og herefter overladt til naturens processer. Med god tid til at ting kan ske.

Et foranderligt sted med plads til alt liv. Padder, fugle, insekter og menneskers fritidsliv til lands, til vands og i luften. Og lige adgang for alle, altid. Fordi alle har ret til at trives i byen. Uanset art, behov eller ønsker.

Her kan du gå, løbe, klatre, svømme, krybe, dase, spire, ligge, dykke, flyde, og trække vejret dybt. Her kan du få vind i ansigtet. Sidde på stranden og se solen gå ned bag byen.

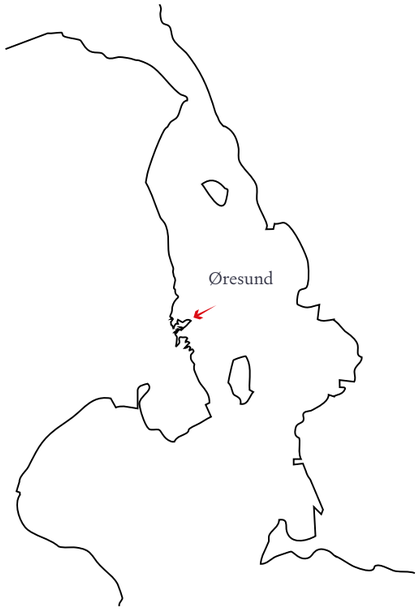
Nordør. En helt ny oplevelse i København. Og alligevel føles det som København, når byen er allerbedst. Altid tæt på vandet. Underspillet og uformel. Demokratisk og selvgroet.

Kom og vær med!

*Navnet er en sammenblanding af Nordhavn og Øresund. Et øre eller ør betegner en lav sandet eller gruset strandbred, som stikker frem i søen eller rager op over den. Øre som betegnelsen for et fremspringende kystlandskab (som halvø eller odde) forekommer ofte i danske stednavne som for- eller efterled. Det kendes fra f.eks Øresund, Helsingør, Dragør eller svenske Skanör-Falsterbo. Nordør er som geografisk sted et ør, fordi det er del af en halvø med et fremspringende kystlandskab og fordi en central del af parken møder havet som lav strandbred.

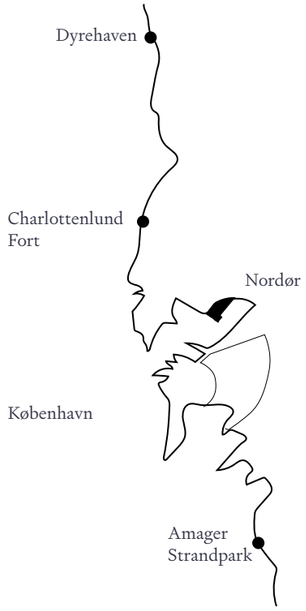
Stedet

Fremspring i Øresund

Øresund er kendt for høj biodiversitet og mange forskellige naturtyper og dyresamfund. Kombinationen af bundtrawlforbud siden 1930erne, varieret havbundstopografi, stærk strøm og skiftende saltkoncentrationer har bidraget til gunstige forhold for den marine biodiversitet.

Nordør ligger som et fremspring midt i Øresund og tilbyder sig som et oplagt sted at forankre indsatser, der udvikler, formidler og inviterer til aktiviteter i havnaturen. Med vores forslag ønsker vi at styrke og underbygge forbindelsen til den store blå natur, som omgiver København.

Vandkant med muligheder

København har få grønne områder i direkte forbindelse til vandet (og slet ingen vestvendte af slagsen). Byudviklingen har traditionelt skabt kystlinjer som hårde kanter og med forsvindende lidt plads til natur på land, og ofte med begrænset adgang for almindelige mennesker. Det var netop denne erkendelse, som tilbage i 1911 lagde fundamentet for dannelsen af Danmarks Naturfredningsforening; At sikre alles lige adgang til natur og til vandet.

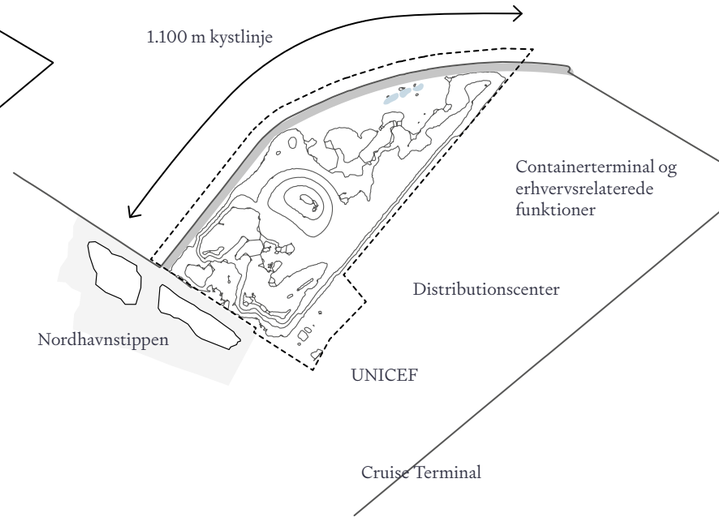
Nordør giver et bud på, hvordan Københavns fremtidige kant mod vandet kan udformes. Her hvor byen møder havet er det tanken, at stedsspecifikke naturlige dynamikker kan udfolde sig indenfor rammerne af byens kystsikring. En mangfoldighed af blå og grøn natur, som alle har adgang til.

Spidsen af Nordhavn

Nordhavn er Københavns bedste bud på en bæredygtig bydel. En udvidelse af storbyen, som transformerer tidligere industrihavn til attraktiv bydel med gode muligheder for at bo og arbejde. Tæt på vandet, tæt på metro, tæt på byen og langt fra forstadslivet.

Nordør skriver sig ind i den eksisterende fortælling om bydelen Nordhavn ved at tilbyde højkvalitets natur tæt på byen. Med en beliggenhed på spidsen af halvøen er der givet optimale forudsætninger for, at naturen kan danne ramme om bylivet – og ikke omvendt. Introduktionen af natur i byudviklingen er med til at vise, hvordan klima- og biodiversitetshensyn kan gå hånd i hånd med byliv, kulturliv og fritidsliv.

Bjergtagende landskab

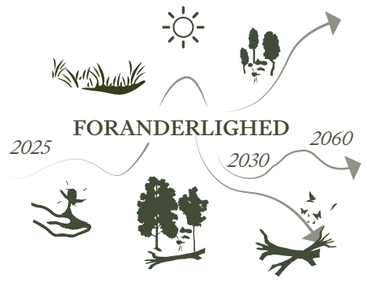
Et bakket terræn med leret jord. Tydelige maskinspor og efterladte bunker af sten. Padder, insekter og fugle i vandhuller, som spejler himlen. Vestenvind i håret på toppen af en af byens højeste bakker, med udsigt over havet, havnen og byen. De stedbundne oplevelser er mange og helt unikke i en københavnsk kontekst.

Nordør bliver et sted, hvor bevaring, forbedring og udvikling af biodiversitet og oplevelser går op i en højere enhed. Selvom navnet er nyt, er stedet for længst allerede en realitet for mange mennesker, og det er håbet, at mange københavnere kommer til at kende og elske dette særlige sted i fremtiden.

Vision

Hvert af programmets fire gennemgående temaer er blevet suppleret af værdier og handlingsorienterede principper. Disse har fungeret som afsæt for udvikling af hovedgreb og parkens designelementer. Tilsammen udgør temaer, værdier og principper Nordørs udviklingsvision, som er tiltænkt en central rolle i den videre udviklingsproces i forbindelse med realisering af basispark, tillægspark og den fortsatte udvikling af parken herefter. Gennem inddragelsen af værdier og handlingsprincipper forbindes de fire temaer på tværs, hvormed dialogen og designet bliver mere tværgående og målorienteret.

Vi giver tid og plads til, at ting kan ske

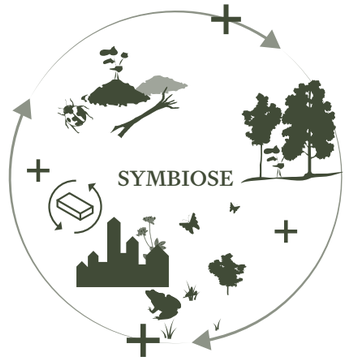
Tema 1: Udvikling over tid

Vi ser den lange udviklingsperiode som en ressource i sig selv. Med basisparken etablerer vi et vigtigt grundlag for naturens videre udvikling. Ambitionen er dog, at vi både før, under og efter anlæg af basisparken lader flere forskellige forandringer præge stedets udvikling.

Vi vil bruge tiden aktivt til løbende at skabe forankring og ejerskab hos københavnerne. Vi har med vores forslag til basispark og tillægspark sat en ramme og en retning for Nordørs udvikling, men vi sigter efter at udvikle stedets identitet sammen med brugerne.

Vi kender ikke fremtidens behov. Med tiden som medspiller åbnes mulighed for at udvikle adaptivt og med stor grad af fleksibilitet. Vi kan og vil forventeligt blive klogere undervejs ved at iagttage, lære og løbende evaluere. Vi ønsker derfor, at inddragelsen af københavnerne starter så tidligt som overhovedet muligt og at den fortsætter så længe som overhovedet muligt.

Vi bruger det som er, så godt vi kan

Tema 2: Parkens særlige egenart og formål

Vi er meget opmærksomme på potentialer. I den nordlige del af området er naturen allerede igang med at etablere sig. Herudover har vi fået givet en række vilkår og betingelser. Vi vil udforske og udfordre de skjulte potentialer i umiddelbart modsatrettede behov – arealkrav om boldebaner skaber for eksempel et mulighedsrum for midlertidige aktiviteter, som ofte ikke kan finde plads eller bliver prioriteret.

Vi vil afdække, udforske og genbruge de materialer, som er blevet tilovers andre steder i byudviklingen. Vi går længere i dette projekt end vi har gjort tidligere, for at sikre, at vi skaber et reelt positivt aftryk på natur og klima gennem indsatser med at udvikle, anlægge og drifte.

Vi vil skabe rammer for samliv med andre arter ved at indrette vores konstruktioner, bygninger og anlæg til menneskelige aktiviteter, så de også fungerer som trygge habitater for dyr og planteliv. Vores tilgang til at skabe et sted for alle, er et mål om at skabe fælles levesteder.

Vi fremmer økosystemer, som øger livskvaliteten

Tema 3: Vild natur og biodiversitet

Vi bringer naturens processer i spil med havvand, regnvand og jord som omdrejningspunkt. Vi skaber en række forbundne naturrum med forskellige økologiske kvaliteter. Vi bringer det hele sammen i en landskabelig mosaik, der samlet set understøtter en robust mangfoldighed af økosystemer og gode levesteder for padder, fugle og insekter.

Vi designer, anlægger og udvikler naturen for at kunne fremme økosystemtjenester bedst muligt til glæde for både dyreliv og menneskeliv. Vi bruger naturens processer til at håndtere regnvandet, så grønbroget tudse har mange gode steder at yngle nu og i fremtiden. Vi skaber trygge marine levesteder i det varierede lagunelandskab.

Vi bruger naturen til at regulere mikroklima for os mennesker ved at skabe læ, skygge og behagelige opholdssteder på en varm sommerdag. Vi sikrer, at naturen inviterer til fysisk bevægelse og samtidig understøtter mental trivsel, fællesskab, sansning og læring.

Vi sikrer lige muligheder for alle

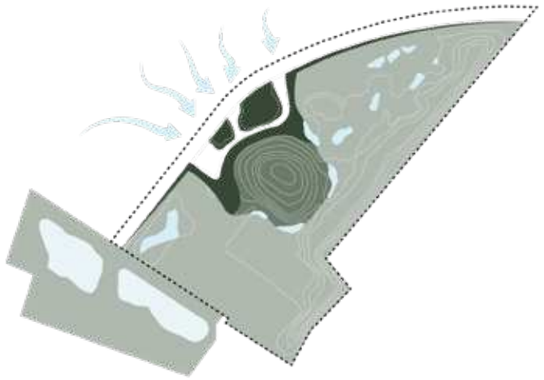
Tema 4: Idræt, friluftsliv, leg og bevægelse

Vi designer og anlægger for lige adgang til alle mennesker uanset livssituation, interesser eller kapacitet. Med afsæt i målene for universelt design skal faciliteter udformes, så de passer til alle kroppe. Oplevelserne skal være multisanselige og sundhedsfremmende.

Vi ved godt, at vild natur og tilgængelighed kan lyde som modstridende ambitioner, men sådan behøver det ikke være. Vi vil sikre, at brugsinformation overalt er nem at opfatte, så vi forebygger og sikrer mod uheld de steder, hvor der f.eks. ikke er etableret stier.

Vi vil arbejde for respekt og værdighed mellem mennesker – men også mellem mennesker og andre arter. Vi skal give plads til, at alle arter kan trives side om side med os mennesker. Herudover skal vi sikre, at naturen og fremtidens generationer også får en stemme i inddragelsesindsatserne.

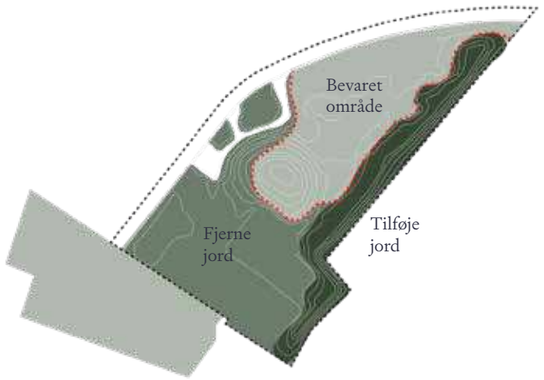
Vi skaber steder for liv med vandet som afsæt

Tema 1: Udvikling over tid

- Vi sænker stensætningen på en kortere strækning.
- Vi skaber et dynamisk møde mellem vand og land.
- Vi opsamler regnvand ved foden af bakken og leder det videre rundt i parken.
- Vi giver tid til, at der kan opstå et rigt system af økologiske forbindelser, som både rummer levesteder for paddder, fugle, insekter og havdyr, men som også bliver et attraktivtsted for menneskers fritidsliv, byliv og kulturliv.
- Vi fastlægger fra start et organiserende princip for parkens rum og identitet; Mod syd ligger byen, her er parken overvejende på menneskers præmisser. Mod nord ligger havet, her er parken mere på naturens præmisser.

Vi bevarer og forbedrer naturen, hvor vi kan

Tema 2: Parkens særlige egenart og formål

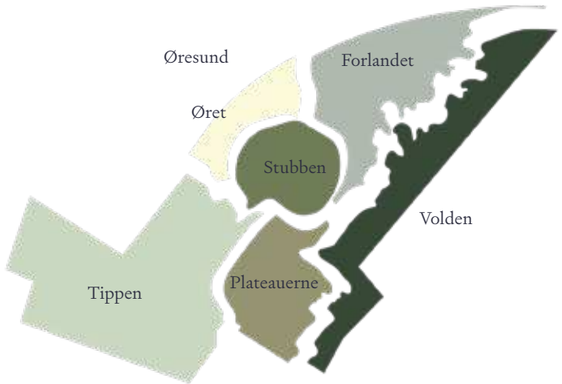
Vi bevarer og forbedrer biodiversitet:

- Vi søger at undgå eller minimere jordarbejde.
- Vi lader jorden i parkens nordlige del forblive urørt.
- Vi graver ud syd for bakken for at give plads til plateauer og spredningskorridor for grønbroget tudse.
- Vi etablerer stenrev ved foden af stensætningen, hvor der åbnes ud til Øresund.

Vi skaber ny biodiversitet:

- Vi graver ud vest for bakken for at skabe en lagune med lavt vand og strandbred.
- Vi flytter 61.445 m³ jord for at støjvolden kan blive til et varieret bakkelandskab med skovkarakter.

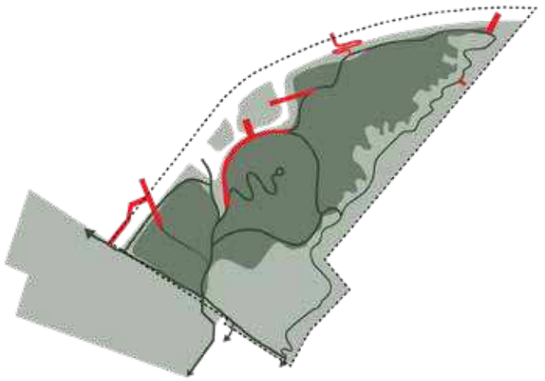
Vi sammensætter en mosaik af kystnær natur

Tema 3: Vild natur og biodiversitet

- Vi fremmer et varieret terræn, som understøtter en robust biodiversitet.
- Vi tager afsæt i den eksisterende lerede og næringsfattige mineraljord.
- Vi skaber plads til grønbroget tudse og fugle med barjordsområder, græslandskaber, stendynger, våde lavninger, krat, nicher og træer.
- Vi lader vegetationen selv finde vej, som den har gjort siden områdets første jordlæs blev losset.
- Vi beplanter volden for at opnå åben og varieret skov, som dæmper støj og giver læ og skygge.

Vi sikrer, at alle kroppe og alle arter har lige adgang

Tema 4: Idræt, friluftsliv, leg og bevægelse

- Vi etablerer en fuldt tilgængelig stiforbindelse langs hele vandkanten og på toppen af volden.
- Vi etablerer fuldt tilgængelighed både ved strand og brygge A, B, C og D.
- Vi designer alle destinationer og mødesteder efter målene for universelt design.
- Vi designer efter, at bygninger for mennesker også tilbyder levesteder for dyr.
- Vi sikrer et 15 hektar sammenhængende område, hvor grønbroget tudse kan raste og yngle.
- Vi designer volden med nicher, højdeforskelle og lysninger, så det gavner fugle, insekter og smådyr.

Delopgave 1
Basisparken

Oversigtplan, Basisparken 1:4000

Snit AA, Basisparken 1:1000

Kanten af Øresund

Nordør giver et bud på, hvordan Københavns fremtidige vandkant kan udformes. Her hvor byen møder havet er det tanken, at stedsspecifikke naturlige dynamikker kan udfolde sig – indenfor rammerne af byens kystsikring. En mangfoldighed af blå og grøn natur, som alle har adgang til.

Billedet viser basisparken.

Vild natur, vand og et bakket landskab

Naturen skaber rammen for oplevelser. Naturen er udgangspunktet, hvorfra alt andet vokser frem – friluftsliv, sport, læring og fællesskaber. Det bakkede terræn skaber en samlet, men varieret flade, hvori mange mindre rum opstår, og disse etableres som en del af basisparken.

Variation og naturlige dynamikker skaber robuste økosystemer – og fundamentet for en robust park. Variation mellem varm og kold, høj og lav, våd og tør, ung og gammel, læ og blæst, gold og frodig, bar og vildtvokset, sol og skygge, åben og lukket, plan og skrånende, skaber mulighedsrum for at noget, eller nogen, kan finde et levested.

Billederne viser parkens forskellige rum, og illustrationen herunder viser et udpluk af det særlige dyre- og planteliv som findes i parken.

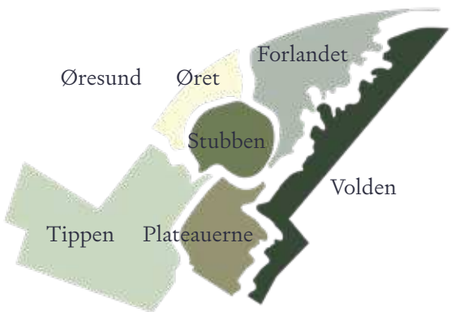

Tårnfalk
Falco tinnunculus

Grønbroget tudse
Bufo virides

Gåsepotentil
Argentina anserina

Alm. kongepen
Hypochaeris radicata

Gederams
Epilobium angustifolium

Engbrandbæger
Jacobaea vulgaris

Blodplet
Tyria jacobaeae

Enforglemmigej
Myosotis arvenis

Musevikke
Vicia cracca

Kløvergnaver
Hypera nigrirostris

Tippen

Tippen indgår i en naturlig sammenhæng med resten af Nordør, og vil være den første del af parken man møder mod syd. Her mødes det ferske og det salte vand i skøn komplementaritet.

Med lav vegetation og spredte pytter og vandhuller fungerer Tippen som en bred spredningskorridor for grønbroget tudse fra dag 1. En bund af selvindvandrede lave græsser og urter holdes i skak af store græssende dyr, så grønbroget tudse kan orientere sig, vandre, raste og fouragere. Tippen indgår i en samlet fold med resten Nordhavnstippen, derved syr vi områderne sammen, så de fremstår sammenhængende.

Plateauerne

Som en del af voldens kant mod sydvest udfoldes plateauernes store åbne flader. Mellem de store flader skaber skrånende kanter opholdsrum og siddepladser. Her kan større forsamlinger mødes, og de kan indtages midlertidigt til brug for f.eks. nyttehaver, trædepot, hundetræning, materialedepot, multibaner, kunstprojekter, koncerter eller udebiograf. Deres størrelse gør dem alsidige, og på sigt kan de indrettes som fodboldbaner, i takt med at behov opstår.

I sprækker og mellemrum indtager flora og fauna plads mellem boldbanerne. Insekter og smådyr lever i vegetationen omkring stengærder, som vi etablererer for at optage terrænspring. Grønbroget tudse raster måske i de dybe hulrum. Spredte træer skærmer for vind og tilbyder midlertidigt skjul og pauserum for småfugle.

Volden

Volden slynger sig langs parkens østlige kant, som et 1 km langt skovbryn. Varierede skrænter og skråninger skaber et levende og uforudsigeligt forløb. Her kan du gå på opdagelse mellem træerne, alt imens vandet glimter i horisonten.

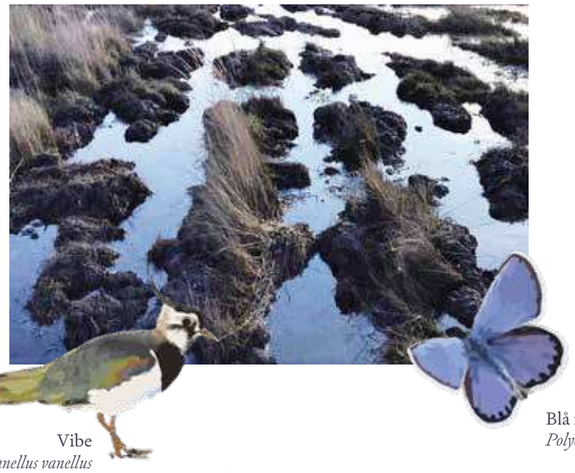
Skovbryn er værdifulde levesteder for småfugle, planter, insekter og smådyr tilknyttet solrige og læfyldte levesteder. Med deres strukturfulde, etagerede opbygning og artsrige og varierede blanding af buske, små og store træer er skovbryn oplevelsesrige, iøjnefaldende og har ofte en høj biodiversitet. Vi kickstarter udviklingen af et 1 km langt og artsrigt 'skovbryn' med høj naturværdi – til glæde for parkens brugere og områdets dyre- og planteliv.

Vibe
Vanellus vanellus

Blå fugl
Polyommatus icarus

Sanglærke
Alauda arvensis

Stor præstekrave
Charadrius hiaticula

Gul snerre
Galium verum

Merian
Origanum vulgaris

Alm. kællingetand
Lotus corniculatus

Hvepseedderkop
Arigiope bruennichi

Alm. knopurt
Centaurea jacea

Mark krageklo
Ononis spinosa ssp. spinosa

Strandasters
Tripolium pannonicum

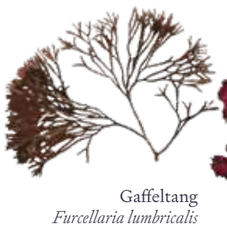

Carraeentang
Chondrus crispus

Ålegræs
Zostera marina

Gaffeltang
Furcellaria lumbricalis

Kilerødblad
Coccotylus truncatus

Forlandet

Forlandet eksisterer allerede i dag, og er rasteplads for utallige fugle, og yngle- og rastested for grønbroget tudse. Når du når til forlandet, er du langt fra byen. Himmelen glimter i de spredte vandhuller, og på en klar dag ses Sverige i horisonten.

Lave græsser, blomstrende urter, spredte pletter med bar jord, pytter og vandhuller leder tankerne hen på et slettelandskab. Her finder grønbroget tudse insekter og andre smådyr i den sparsomme vegetation, og i det tidlige forår byder den hunner op til dans i sit foretrukne ynglevandhul. Viben patruljerer i de lavvandede pytter og sang-lærkens triller kan høres højt i sky. En stor attraktion er Nordørs firebenede græsslåmaskiner, de store græssende dyr, der on and off besøger området og holder vegetationen nede, så Forlandet også fremadrettet kan være en attraktiv destination og levested for grønbroget tudse, fugle og insekter.

Stubben

Stubben er parkens højeste punkt og hæver sig 24 meter over havet. Den er opkaldt efter områdets navn på gamle søkort, og ligger centralt placeret som parkens omdrejningspunkt og referencepunkt. Stubben er allerede en del af stedets terræn i dag, og på toppen er en fantastisk udsigt ikke blot ud over vandet mod Gentofte og Sverige, men også ind over hele København og Nordhavn.

På Stubben har græsser og blomstrende urter slået sig ned og har dannet et dækkende tæppe. Som på Tippen og Forlandet holdes bundvegetationen blidt i skak af store græssende dyr, uden at det går ud over de mange insekter og smådyr, der har levesteder i vegetationen. Dyrenes påvirkning af vegetationen skaber dynamik og flere levesteder for flere arter. Ved Stubbens fod samler nedbørsvand sig sig i vinterhalvåret i karakterfulde midlertidige pytter.

Øret

For foden af Stubben, midt i parken, vendt mod vest, ligger Øret. Øret strand er en destination for hele byen. Den store, bløde, vestvendte bakkeskråning ender blødt i en strandkant. Et par meter ude i vandet stikker to øer op, og bagved åbner det store hav sig. En lille beskyttet lagune – en slags københavnsk skærgård, som vi ikke kender andre steder fra byen.

Nærheden til havet er en stor del af parkens karakter og unikke egenart. Den fantastiske beliggenhed ud til Øresund skaber muligheder for mere natur og flere oplevelser, der er helt unikke for en storby. Den nye kyststræning, som opstår omkring Øret, vil skabe en gradueret overgang mellem land og hav, hvor kystens naturlige dynamikker vil påvirke den omkringliggende græslandsvegetation og skabe grobund for at arter som strandasters og jordbærkløver kan vandre ind.

Øresund

Havbunden omkring ydre Nordhavn har været udsat for mange forstyrrelser de sidste år i kraft af landindvindingen. På trods af dette er der i dag moderat til høj naturværdi i området, og et marint dyre- og planteliv er i gang med at etablere sig. Der er mange tiltag, vi kunne lave i vandet, men det er også godt at give plads og ro til de økosystemer med levesteder og arter, som er i gang med at udvikle sig allerede. Derfor holder vi os til at lave tiltag langs kanten (se afsnit om kyst og hav).

Delopgave 2
Tillægsparken

Billedet på næste side viser
Forlandet og Volden i tillægsparken

Oversigtsplan, Tillægsparken 1:4000
Snit BB, Tillægsparken 1:1000

Tillægsparken giver muligheder for endnu flere oplevelser, aktiviteter og eventyr – året rundt. I tillægsparken foreslår vi en række tilvalg, som kan etableres løbende. Tilvalg grupperes som følgende:

1. Grønne faciliteter

Stier og forbindelser
Trailruter
Fugletårn
Broer i landskabet
Opholdsrum i landskabet
Shelters
Bålpladser
Udsigtpunkt
(Formidlingscenter)

2. Blå faciliteter

Udbygning af brygge A
Udbygning af Brygge B
Ny brygge C
Ny brygge D
Sauna x 2 i det sydlige område
Omklædningsfaciliteter etc.
SUP-bane
Svømmebaner

3. Beplantning

(ingen konkrete forslag til yderligere beplantning i tillægsparken, men mulighed for beplantning i puljen for tillægspark+, jf. s. 35)

4. Kunst og formidling

Lærkereden bålplads
Muslingeskallen
Wayfinding og skiltning

5. Fodboldfaciliteter

Foldboldbaner
Tilskuerpladser og ophold
Træningsloop
Servicefaciliteter i form af omklædning, klubhus, opbevaring og lignende.

Aksonometri af tillægsparken

Gennem kanten / På vandet (brygge A)

Fra Tippens lavereliggende landskab føres man gennem stensætningen ud på vandet og helt ned i tæt kontakt med overfladen.
Brygge A er en del af basisparken, men kan udbygges i tillægsparken.

Udgøre kanten / Langs vandet (brygge B)

I en bevægelse langs vandet i lagunen, og for foden af højdedraget Stubben, lægger promenaden sig i overgangen mellem højdedraget og stranden.
Brygge B er en del af Basisparken, men kan udbygges i tillægsparken.

På kanten (brygge C)

Her hvor oplevelsen af vandet får større vidder, og til tider kan være barsk, skabes overgangen fra forlandet til vandet henover og på kanten af stensætningen.
Brygge C er en del af tillægsparken.

Over kanten / Over vandet (brygge D)

På den yderste nordspids, hvor alt er mere øde, uberørt og 'uendeligt', strækker en brygge sig i forlængelse af volden hen over kanten og vandet og indtager den brede horisont.
Brygge D er en del af tillægsparken.

Fokusområde 1

Naturscenarier, grønbroget tudse og spredningskorridor

Store områder med blottet mineraljord er sjældne både i by og land og kan hurtigt blive levested for et væld af spændende arter. Vi tager afsæt i et stort råt naturlandskab, en charmerende tudse og en suveræn fuglelokalitet; vi gør ikke ret meget, men så alligevel noget, og lader dét blive startskuddet for en helt ny og særegen bypark, funderet på naturens præmisser.

Vi bruger det som er, så godt vi kan

Vild natur med iboende store naturværdier findes allerede i dag i området. Jorddeponiet fremstår som et levende og dramatisk slettelandskab under stadig forandring, hvor bakker, skrænter og vandfyldte pytter kommer og går i takt med at jord bliver kørt til og fra og flyttet rundt på området. Hvor forstyrrelsen er lav, har planter og dyr haft mulighed for at slå sig ned. Området fremstår med spredte partier af selvgroet vegetation i forskellige grader af tidlige successionsstadier. Det er et fornemt udgangspunkt.

Vi tager afsæt i den eksisterende lerede og næringsfattige mineraljord og det forstyrrede miljø, hvor jord er blevet tippet rundt, og overfladen igen og igen er blevet 'nulstillet'. Det har skabt stor mikro-topografisk variation og helt særlige forudsætninger for at forskellige arter kan indfinde sig. Den bare jord, det varme mikroklima og det faktum, at overfladen ikke er efterladt planeret, og stedvist fremstår sammenkørt og komprimeret, betyder store lokale udsving i temperatur, lys, skygge, tørke og fugtighedsforhold – afhængigt af årstid. Området rummer i dag et væld af forskellige levesteder for arter med mange forskellige præferencer. Dem vil vi gerne bevare.

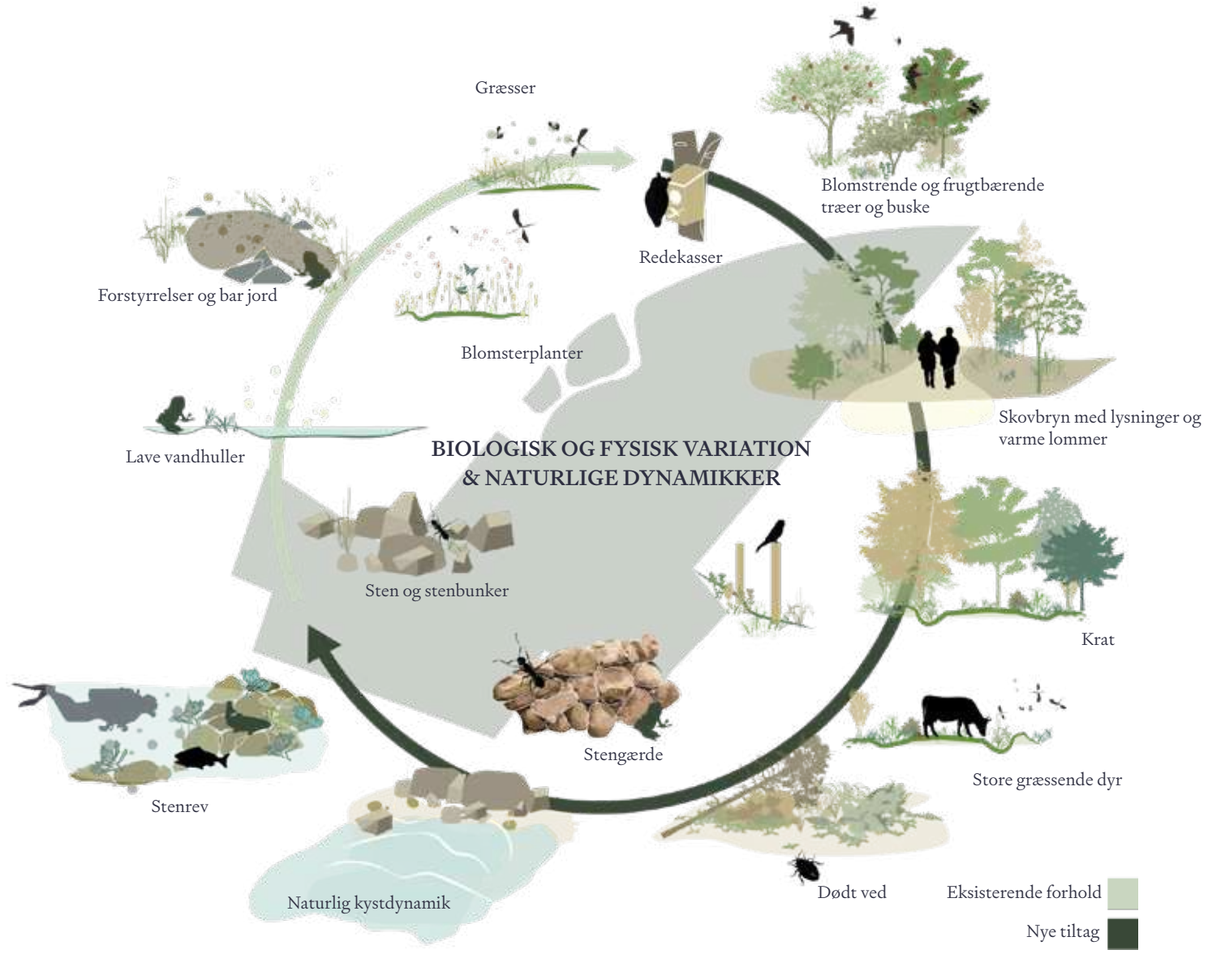
Der er registreret 849 arter i området, heraf 630 planter, hvilket er helt enestående i bymæssig sammenhæng. De mange plantearter, heraf flere sjældne og truede, er blevet spredt til området med vinden, med den tilkørte råjord, eller med de mange fugle, der kommer fra nær og fjern og fungerer som spredningsveje for frø.
I området lever grønbroget tudse, planter, insekter og andre smådyr i dag under de vilkår der er givet ved et forstyrrelsespræget miljø, og fugle fra nær og fjern raster og yngler på området. De arter vil vi gerne give plads til i fremtiden og vi vil invitere nye indenfor.

Vi bevarer, forbedrer og skaber ny biodiversitet

Vi foreslår naturlig succession som et overordnet udviklingsgreb, fordi vi hylder den vilde natur, der findes i området i dag. Men vi har også et ansvar for de beboere, der allerede er flyttet ind. Vi har et ansvar overfor viben, lærken, grønbroget tudse og alle de andre arter, der er afhængige af lysåbne forhold og tilbagevendende forstyrrelser, der har kendetegnet området indtil nu. Derfor tager vi over, når de store maskiner stopper, og inviterer et nyt hold indenfor. Store græssende dyr vil fremover holde vegetationen tilpas åben og lav og skabe gode forhold for eksisterende og nye arter.

På volden er der krav om en beplantning af træer og buske. Vi ser det som en mulighed for at skabe ny biodiversitet og ved at tilføre området en strukturel variation og et helt nyt og karakterfuldt landskabselement. Vi planter direkte i de eksisterende jordforhold og vi jordforbedrer ikke. Vi planter overvejende helt unge og hjemmehørende planter, der har samspil med arter i den danske natur. Vi kick-starter udviklingen af et skovsystem, der i takt med at vegetationen udvikler sig vil skabe nye levesteder og fødemuligheder, som ikke findes i området i dag. Her kan rastende småfugle på træk skjule sig og finde føde i krattet, og i forårsmånederne ruller 'den hvide bølge' hen over landskabet, når mirabel, slåen, fuglekirsebær, skovæble, tjørn og almindelig hyld blomstrer overdådigt på skift.

En stor del af Nordørs identitet ligger i nærheden til vandet, men den eksisterende stensætning er en barriere. Ved at gennembryde stensætningen i området ud for Stubben skaber vi et nyt møde og en naturlig og gradueret overgang mellem hav og vand. Den skiftende påvirkning fra saltvand og bølgedynamik vil skabe gode forhold og nye levesteder for smådyr og planter tilknyttet kystens dynamikker. Samtidigt øger vi stensætningens strukturelle variation omkring Ørets munding for at tilføre flere levesteder for de arter, der lever på eller i hulrum mellem store sten og dermed potentielt øge den marine biodiversitet lokalt.

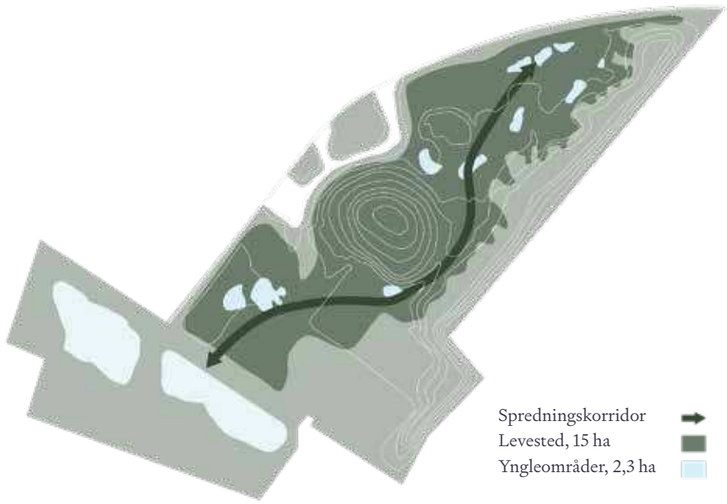

Indsatser

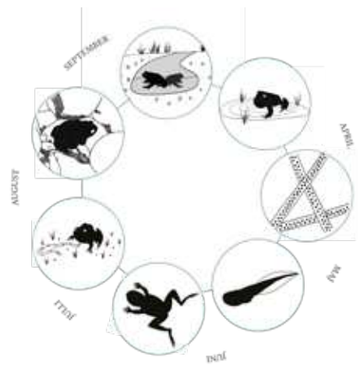
Et centralt træk ift. at fremme biodiversitet er at skabe og understøtte så meget variation som muligt f.eks ved at tilføre fysisk og biologisk variation og tillade naturlige dynamikker. Variation i jordbundsmaterialer, topografi, fugtighedsgradienter, arter, blomstring, bærsætning, fysiske strukturer i landskabet samt en blanding af lysåbne områder og beplantningsvolumener skaber grobund for flere levesteder til flere arter.

Vi ser et stort potentiale for at bevare og forbedre den eksisterende biodiversitet samt skabe ny robust natur ved at implementere følgende indsatser (se illustration forrige side):

- Fortsat at lade vegetationen udvikle sig frit men støtte og styre udviklingen vha. en ambitiøs og realistisk drift- og plejeplan (se s. 32). Når aktiviteten ifm. jorddeponi stopper, ophører forstyrrelserne også. Det betyder, at områderne mod nord langsomt vil gro til og arter vil forsvinde, hvilket indebærer, at der skal sættes ind med driftsindsatser tidligt (se afsnit om parkens drift og pleje og afsnit om udvikling i etaper).
- Opretholde min. 11 hektar som lysåben forstyrret natur, som ikke kun tilgodeser grønbroget tudse, men også viben, sanglærken og et mylder af andre arter.
- Skabe et nyt møde mellem land og vand ved at sænke den eksisterende stensætning og invitere naturlige kystdynamikker indenfor.
- Kick-starte udvikling af Københavns længste skovbryn, der tilfører området nye levesteder og fødemuligheder også for arter, der ikke findes på området i dag.
- Styrke den marine biodiversitet ved at skabe mere strukturel variation på den eksisterende stensætning og lade det velfungerende blødbundssamfund udenfor stensætningen udvikle sig i fred.
- Bruge parken som platform for formidling af naturens processer.

Spredningskorridor
Levested, 15 ha
Yngleområder, 2,3 ha

Årshjul for grønbroget tudse

Tårnfalk

Vibe

Stillits

Sang-lærke

Stor præstekrave

Habitat og spredningskorridor for grønbroget tudse

Én art skiller sig særligt ud i Nordhavn, ikke kun pga. sin status som bilag IV-art eller det, at den er fredet efter dansk artsfredningsbekendtgørelse, men i høj grad også pga. sin adfærd. Grønbroget tudse, *Bufo viridis*, også kendt som fløjtetudse er en af Danmarks 14 paddearter og er en eventyrlysten strejfer. Den er registreret vidt omkring fra ydre Nordhavn og helt ind til Skudehavnen. I takt med at jorddeponiet på projektområdet er fyldt op er den forstyrrelsesglade tudse flyttet ind, og den lever og yngler her i dag, fordi dens behov ift. føde, rasteområder og overvintring er opfyldt. Vi vil fortsat opfylde grønbroget tudses krav til levesteder ved at:

- Sørge for store områder med åben bund med sparsom vegetation, hvor grønbroget tudse kan jagte insekter og andre smådyr, som den lever af.
- Lave løbende forstyrrelser, så mineraljorden blotlægges.
- Sørge for rig adgang til stenbunker, stengærder og lign. hvor grønbroget tudse kan raste og søge skjul i dagtimerne.
- Lave tilbagevendende interventioner mhp. kontinuerligt at tilbyde områder i helt tidlige succesionsstadier.
- Etablere nye ynglevandhuller og oprense eksisterende min. hvert andet år eller efter behov.
- I takt med at Nordhavnstippen eventuelt tilbageføres til sin høje naturtilstand vha. drift og pleje (se afsnit om parkens drift og pleje) vil dette område atter blive et velegnet levested og yngleområde for grønbroget tudse – og flere fugle, insekter og smådyr.

Et vigtigt element er at skabe en god passage til grønbroget tudse, så den frit kan bevæge sig mellem Nordhavnstippen og Forlandet, hvor en del af bestanden yngler og lever i dag. Korridoren starter med Tippen, der hæfter sig på Nordhavnstippen, og går højre om Stubben og foran Volden. En enkelt boldbane skal passeres på vejen. Grønbroget tudse kan selvfølgelig også vælge en rute over Stubben, der vil være partielt afgræsset eller langs lagunestranden.

Vi vil fastholde spredningskorridoren mellem Tippen og Nordhavnstippen ved at holde vegetationen kort og afgræsset i et bredt bånd mellem Tippen og Forlandet, så padderne kan bevæge sig frit rundt uden barrierer og udvise naturlig adfærd.

Fuglenes landskab

Nordhavn er den fuglelokalitet med suverænt flest observerede fuglearter så tæt på byen – hele 240 forskellige arter er set i løbet af de seneste ti år. Halvøens unikke placering som et fremspringende kystlandskab, gør den til et nødvendigt pauserum for de mange fugle, der hvert år trækker op og ned langs Nordsjællands østkyst. I de rå landskaber blandt jordbunker, spredte bygninger, høje græsser og urter, krat, træer og brakvandssøer samt i Svanemøllebugtens lave vand, søger fuglene føde og hviler sig i vegetationen eller på vandet før den videre rejse mod syd om efteråret eller mod nord om foråret.

Vi vil lave en målrettet indsats for områdets fugle ved at:

- Holde vegetationen på Forlandet kort og afgræsset, så vibe, sanglærke , stor præstekrave og andre fugle kan søge føde i den lave vegetation.
- Plante træer og buske der blomstrer, danner krat og sætter bær og så vinterens fugle kan raste og søge skjul og føde.
- Friholde områder med højstaudevegetation så vinterens fugle kan fouragere på de fede frø.
- Opsætte redekasser til tårnfalk og andre arter i skovbrynet.

Reference foto, Østerå Aalborg, SLA

Tidlige successionsstadier

Naturens formidlingspotentiale

En særlig indsats knytter sig også til parken som formidlingsplatform for natur. En park funderet på natur tilbyder en mulighed for, at københavnerne kan få mulighed for på nært hold at iagttage, hvordan naturen udvikler sig, når mennesket træder et skridt tilbage. Med sin iboende vildskab og råhed vil Nordør fra dag ét være en attraktiv naturdestination, hvor besøgende kan komme tæt på, møde og lære om de dyr, planter og den natur, der udvikler sig og lever sammen med os i og omkring vores byer.

Lav åben vegetation

På de sparsomt bevoksede overflader hersker ekstreme forhold, overfladen kan blive meget varm, hård og kanstør om sommeren, og om vinteren kan der stå vand i den sammenpressede svære lerjord. Her lever robuste arter, der har livsstrategier, der passer til forholdene.
Det kan virke kontraintuitivt, at et område med næringsfattig jord og ekstreme forhold kan huse rig natur, men det handler om, at et mylder af lave og mindre konkurrencestærke arter får mulighed for at leve uden at blive skygget væk, fordi høje, kraftfulde planter kæmper med at etablere sig i den tørre, næringsfattige og forstyrrede jord.

Grønbroget tudse er en central hovedperson og artens forskellige krav til levesteder, er grundlaget for parkens udformning. Men at opfylde grønbroget tudses præferencer for arealer i helt tidlige successionsstadier skaber samtidig ideelle forhold for en lang række fugle, insekter og plantearter, og dermed styrkes områdets samlede biodiversitet. Mange arter trives kun med lav åben vegetation, hvor det er let at overskue omgivelserne og søge føde. På forstyrrede områder med bar jord vil planter og insekter ofte indfinde sig i løbet af kort tid, det betyder fødegrundlag til grønbroget tudse og fugle, der fodrer deres unger med insekter.

En kilometer langt skovbryn

Vi foreslår at plante en artsrig blanding af træer og buske i forskellige aldersgrupper, med vægt på blomstrende og bærsættende arter, og vi kalder plantningen for byens længste skovbryn. Små skovplanter og hækplanter, heistere (tynde 'teenagetræer') og spredte stambuske vil tilføre volumen. Fra voldens beplantning 'drypper' mindre grupper af træer og buske og enkelte solitære træer ud i landskabet. Skoven begynder at sprede sig ved egen kraft. Enkelte robuste arter trækkes helt ud i landskabet og placeres strategisk for at fremhæve et særligt område, have funktion som et mødested m.v. – uden at det har indflydelse på området som egnet leve- og ynglested for grønbroget tudse. Vi planter hvidtjørn, slåen, almindelig hæg, røn, fuglekirsebær, rødel, seljepil, eg, skovfyr, almindelig ene, seljepil, gråpil, gedeblad, vildrose og mirabel, og vi planter i forskellige tætheder så der opstår transparente områder med mulighed for lange kig og mere fortættede områder.

Vi planter 2000 planter per hektar så skovbrynet ultimativt får et udtryk som 'åben skov', med lysninger i forskellige størrelser og generel variation. Åbne skovmiljøer tilbyder mange levesteder og har et stort potentiale for at udvikle en høj biodiversitet. Plantningen etableres med bugtede kanter og tunger, så der dannes varme læfyldte lommer på skråningerne og en stor variation i mikroklimatiske forhold. Mange faunaarter er knyttet til læfyldte skovlysninger og krat, der med deres beskyttede miljø skaber et helt særligt og beskyttet mikroklima. Dette vil bl.a. gavne de mange småfugle, der vil raste og søge føde i kratlignende partier, men også de mange varmeelskende insekter, der lever på området allerede og dem der flytter ind i takt med at områdets vegetation udvikler sig yderligere. Bunden tilsås ikke, og langsomt vil et græs- og urtelag indvandre. Dele af det åbne landskab foran skovbrynet skal afgræsses, men overalt findes partier med højstaudesamfund, så vinterens fugle kan tanke op på fede frø. Den skiftevis tætte og mere transparente og åbne vegetation og de mange forskellige artsudtryk vil tilbyde en vifte af oplevelser for de af parkens brugere, der tager ruten gennem skovbrynet.

Snit CC, Tillægsparken 1:1000

Fokusområde 2
Oplevelser, aktiviteter, idræt, bevægelse og boldbaner

Med sin størrelse og beliggenhed placerer Nordør sig som en hybrid mellem de klassiske parker, vi kender fra den tætte by (Fælledparken, Kongens Have, Østre Anlæg) og de store åbne naturområder vi kender fra kanten af byen (Naturpark Amager, Utterslev Mose, Dyrehaven). Det kalder på den ene side på en rumlig fortættethed, hvor mange ting sameksisterer, som vi kender fra byens rum. På den anden side på en storslået og åben rumlighed, hvor bredde vidder og horisont tilbyder ro og giver perspektiv på tilværelsen.

I Nordør skaber det bakkede og varierede terræn en samlet flade, hvori mange rum opstår, med plads til mange forskellige aktiviteter. Med udgangspunkt i de tre temaer fra opsamlingen på Københavnerdialogen (bilag 4), beskrives her mulige aktiviteter og oplevelser i Nordør, vist med afsæt i tillægsparken.

Liv i landskabet

Spille bold med udsigt over vandet
Se solen gå ned bag vandet og byen
Sove i shelter
Lave bål og opleve mørkning
Tage et hvil i en lun lysning mellem træerne
Læse en bog under et træ med udsigt over vandet
Lytte til tudsernes fløjten
Høre lærkens sang
Spille Discgolf
Krible-krable for børn
Lære om dyr og planter
Kælke på Stubben med udsigt over vandet
Eventyrlig vandring af små trådte stier
Trail-løb på volden
Se og dufte den hvide bølge af mirabeller om foråret
Formidling og læringsrum om natur

Tudsen legeplads
Outdoor idræt på plateauerne
Nyttehaver på plateauerne
Rollespil i bakkerne
Picnic
Snoede småstier
Udsigt ud over containerterminalen
Vild skovbund med dødt ved og svampe
Sanke bær og urter
Borde-bænke & Grilplads
Gå tur med hunden
Sankt Hans aften på Stubben og øret

Centralt mødested

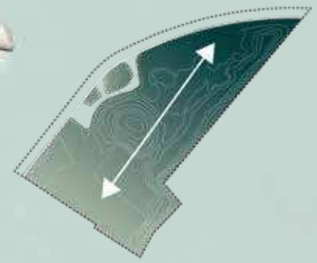
Stubben og Øret er parkens omdrejningspunkt og fungerer som det centrale mødested hvor også større forsamlinger kan mødes. På Stubbens sydvestvendte skråning og Stubbens store brygge kan op til 10.000 mennesker samles.

Den blå aktivitetspark

Adgang til vandet for alle
Badebroer
Børnevenlig badning på Øret
Ligge på stranden
Picnic ved vandet
Grillpladser
Dykkerzoner- og ruter langs stensætningen
Havsvømmebane i syd
Kano- og kajak brygge
Blødt slæbested
Flydende pontoner til udspring og dase
Samvær ved vandet
Stenrev under vandet
Støttefunktioner til vandaktiviteter
Sup-bane
Sejle og lægge til
Udspring
Vinterbadning
Sauna
Læring og formidling

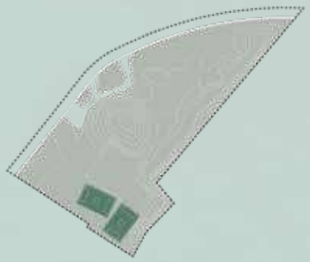
Den vilde, stille store kyst

Opleve den blå biodiversitet
Et sted at være alene
Lystfiskeri
Enge med græssende dyr
Fred og ro
Friluftsliv
Se på fugle (fugletårn)
Kigge på vandet, længe
Være i naturen
Sanke tang og muslinger
Tænde bål og se mørkning
Se måneskinnets refleksioner i vandet
Samle sten på stranden
Nyde udsigten over vandet og byen
Vandre
Lufte hunden
Blive blæst igennem
Komme tæt på vandet

Overgang

Selvom den vilde natur er grundlaget for hele parken, kan man tale om en gradient fra syd til nord. Den sydlige del er parkens ankomstrum. Her er flere mennesker og flere forskellige aktiviteter. Mod nord får naturen endnu mere spillerum og byens liv træder mere i baggrunden.

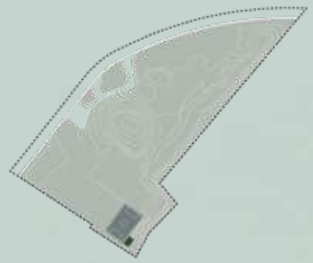
To fodboldbaner

De første boldbaner som etableres i parken bør være de mest sydligt placerede. Disse ligger tæt op af byen, ankomst og parkeringsområdet.

Seks fodboldbaner

Hvis der over sigt opstår behov for flere end 4 fodboldbaner i parken, kan det sydvestlige område mod vandet omlægges så der indplaceres to boldbaner (Stiplet ind på akosonometri herover).

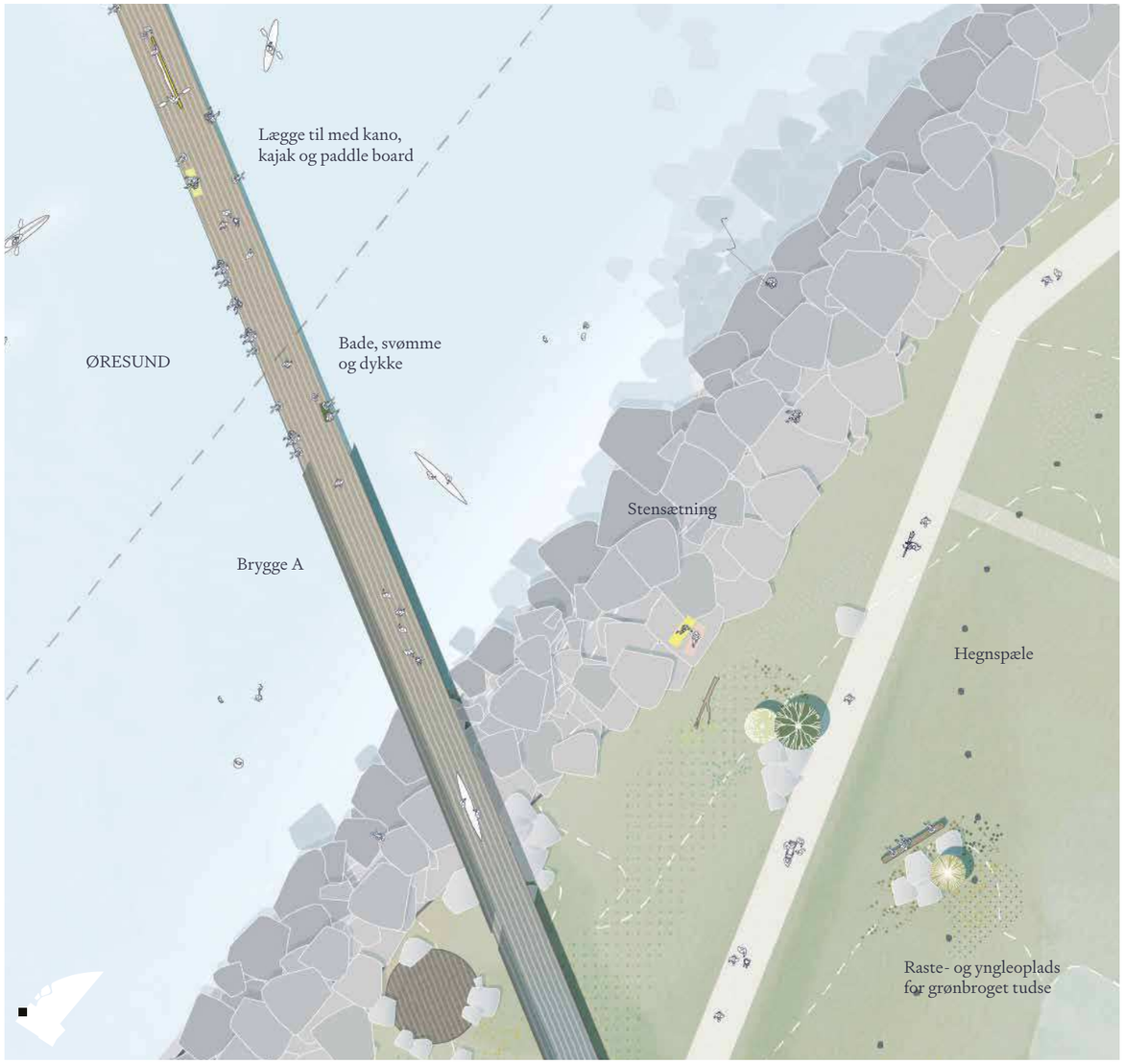

Kunstgræsbane

Hvis der skal anlægges en kunstgræsbane i parken, vil det være mest oplagt at placere denne i parkens sydøstlige hjørne. I læ, tæt på adgang og by, og lige op af klubhus og omklædning.

Udsnitplan 1:500, Basisparken, Ankomstområdet i syd

Udsnitplan 1:500, Basisparken, Brygge A i syd

Ankomst fra Tippen

På en kold vinterdag er her et perfekt sted at dele en kop varm kakao efter et besøg på Tudsen legeplads. Bagefter løbes der om kap op ad Stubben.

Turen går til

På en sommerdag vil man kunne tage turen til Nordør i kajak, båd eller SUP. Det frister at lægge til ved bryggen i syd og tage et velfortjent hvil på græsset. Alle må en tur op på Stubben og opleve udsigten over byen.

Måneskinspladsen

Det er en særlig oplevelse, når dagen slutter. At se solen gå ned bag byen og opleve måneskinnet glimte over havet og parken. Lyset reflekteres af runde former, som er inspireret af grønbroget tudseæg.

Udsigt med mere

Der er en helt særlig tiltrækningskraft ved det højeste punkt. Sådan har det altid været. Det er i sig selv en destination, som indbyder til en dyb vejrtrækning og et perspektiv på tilværelsen.

Udsnitplan 1:500, Tillægsparken, Forlandet og brygge C

Udsnitplan 1:500, Tillægsparken, Volden og Forlandet i Nord

Byens smukkeste baner

Fodbold kan næppe spilles i mere naturskønne omgivelser end her mellem den træbeklædte vold til den ene side og det uendelige kig ud over Øresund til den anden side.

Badning for alle

København har mange dejlige steder, hvorfra man kan hoppe i vandet, men der er få steder, hvor rammen er så grøn og pladsen så god.

Byens spids

På Nordhavns yderste spids mødes børnefamilier, lystfiskere, pensionister og kåde unge. Nogle vil fange den helt rigtige fisk, andre skal nyde udsigten eller kysse for første gang.

På kanten fremad

På toppen af volden er der udsigt til de største skibe, som lægger til fra hele verden. Lader man blikket vandre mod byens hjerte, vil man i klart vejr kunne se dybt ind i havneløbet.

Fokusområde 3

Jordhåndtering og terrænbearbejdning

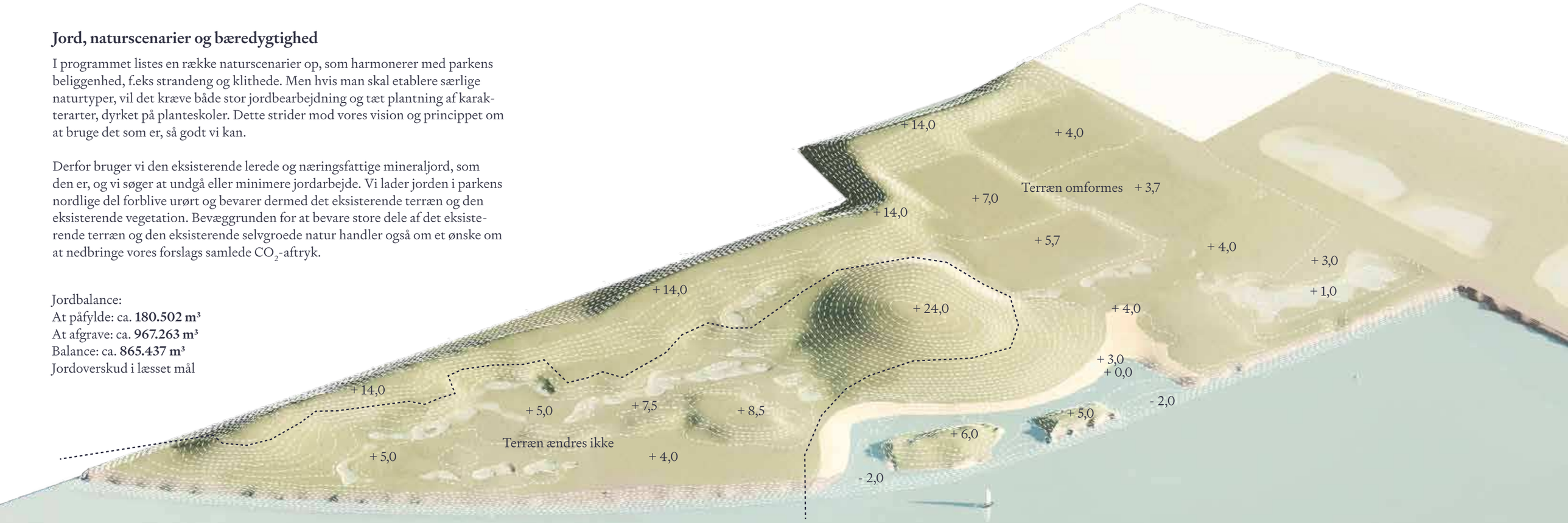
Det bakkede og varierede terræn er et optimalt afsæt for en park, hvori mange mindre rum opstår. Nogle steder som et dramatisk landskab. Andre steder mere stilfærdigt – som plateauer, der vokser ud af volden. Vi bruger den jord, som er på stedet og minimerer jordarbejdet.

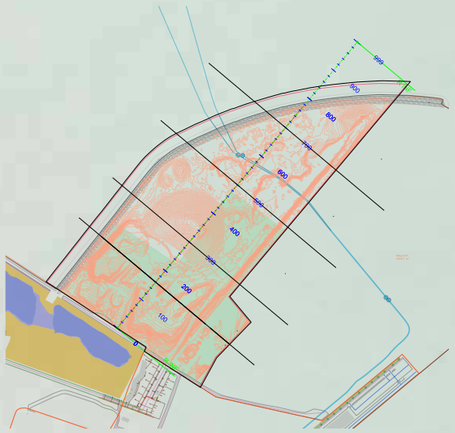
Jord, naturscenarier og bæredygtighed

I programmet listes en række naturscenarier op, som harmonerer med parkens beliggenhed, f.eks strandeng og klithede. Men hvis man skal etablere særlige naturtyper, vil det kræve både stor jordbearbejdning og tæt plantning af karakterarter, dyrket på planteskoler. Dette strider mod vores vision og princippet om at bruge det som er, så godt vi kan.

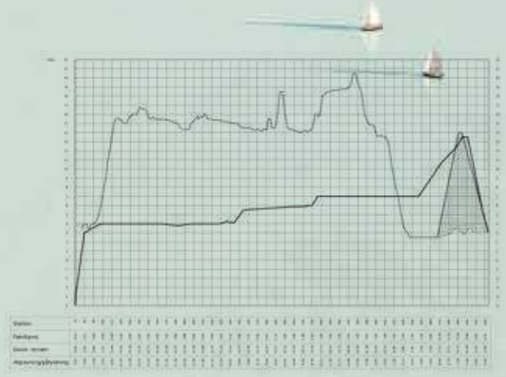
Derfor bruger vi den eksisterende lerede og næringsfattige mineraljord, som den er, og vi søger at undgå eller minimere jordarbejde. Vi lader jorden i parkens nordlige del forblive urørt og bevarer dermed det eksisterende terræn og den eksisterende vegetation. Bevæggrunden for at bevare store dele af det eksisterende terræn og den eksisterende selvgroede natur handler også om et ønske om at nedbringe vores forslags samlede CO_2-aftryk.

Jordbalance:
At påfylde: ca. **180.502 m³**
At afgrave: ca. **967.263 m³**
Balance: ca. **865.437 m³**
Jordoverskud i læsset mål

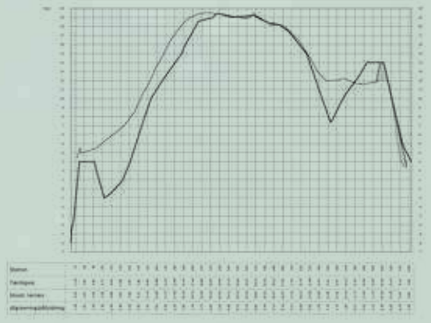

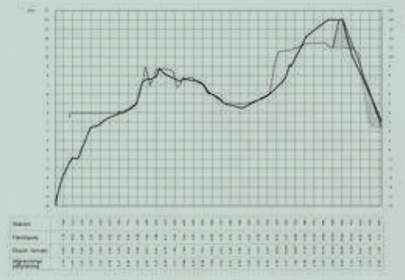
Snit oversigt

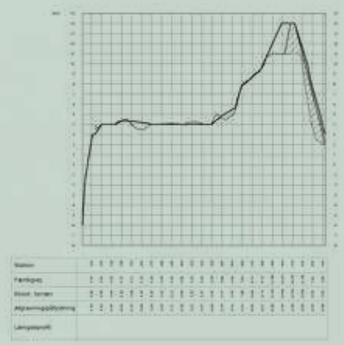
160 / Tippen, Plateauerne og Volden

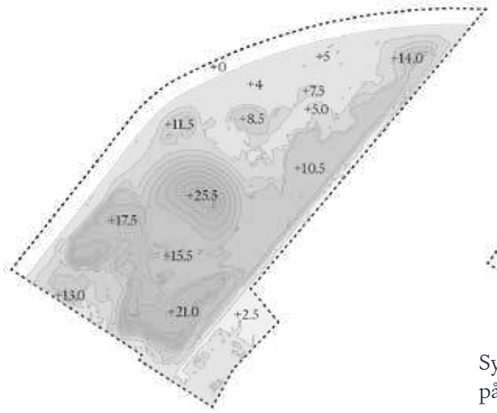
300 / Øret, Stubben og Volden

500 / Forlandet og Volden

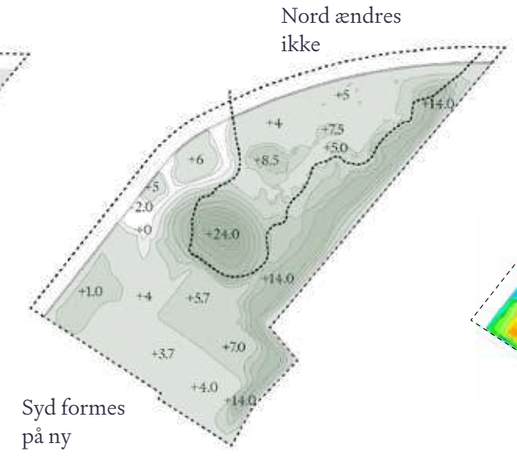

700 / Forlandet og Volden

Eksisterende terræn

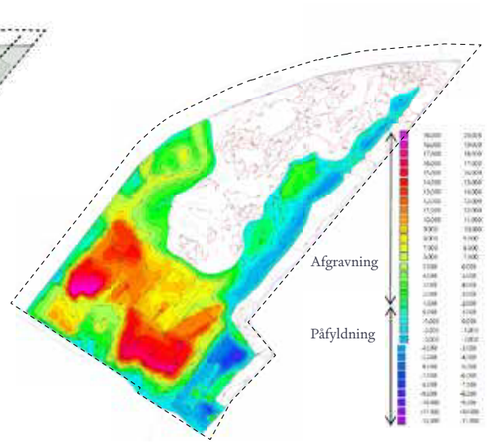
Hele det eksisterende terræn vil kunne danne en fantastisk ramme om en ny park på dette sted. Den nordlige del af parken har en delvis etableret vold mod øst (10m), og et lavere forland. I midten ligger den store bakke (25m), og mod syd bærer terrænet i høj grad præg af at være et aktivt deponi med stor højdevariation – store skrænter, bunker og opkørte områder.

Nyt terræn

Som en del af afviklingen af mellemoplaget vil ny jord vil blive kørt til, og meget jord vil blive fjernet. Derudover er der behov for plane flader til boldspil og anden aktivitet i parkens sydlige del samt en spredningskorridor for grønbroget tudse. Vi omformer den sydlige del af terrænet, så der skabes en robust, varieret og oplevelsesrig ramme.

Der er ved formgivningen af terrænet i parken arbejdet med det sigte, at nå længst muligt formgivningsmæssigt i forhold til endelig overflade allerede ved By & Havns afvikling af mellemdepotet. Projektet er udformet med et endeligt terræn, som matcher ønsket om at kunne afvikle mellemdepotet ved at afrømme ca. 1,0 mio. m³.

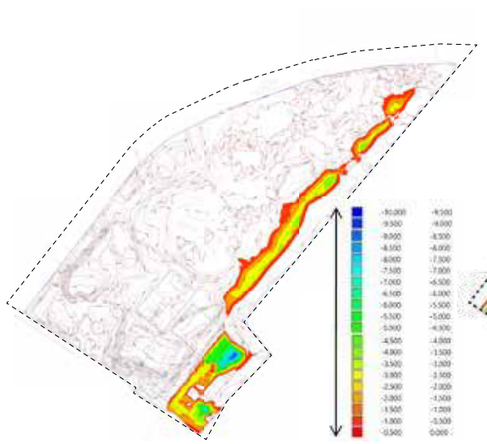
Jordbalance – Afgravning og påfyldning

Den overordnede jordbalance ser således ud:
At påfylde: ca. **180.502 m³**
At afgrave: ca. **967.263 m³**
Balance: c. **865.437 m³** jordoverskud i læsset mål (786.761 m³ jordoverskud i fast mål).

Afgravningen af jord sker overvejende i den sydlige del ved ankomst, plateauer ved boldbaner samt bag stensætningen ved lagunen.

En stor del af området mod nord er forudsat beliggende stort set med det nuværende terræn.

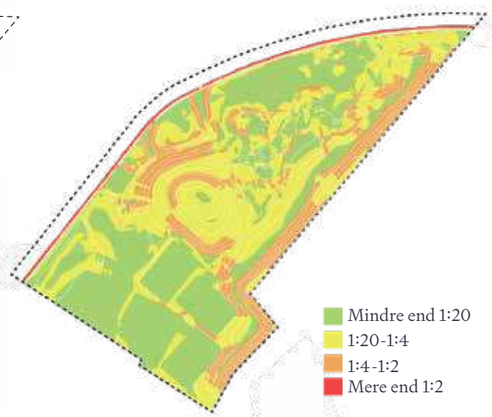
Projektet forudsætter ikke fjernelse af jord udover det der fjernes ved By & Havns afvikling af depotet.

Jord som flyttes inden for projektområdet

Da By og Havn ved afviklingen af depotet etablerer volden til kote 14 med tekniske skråninger i anlæg 2 og kronebredden 4, så er der behov for intern flytning af jord til plateau ved boldbaner i syd og til voldens vestlige skråning som er udformet med langt større anlæg end 2 og i mere organisk form.

Jordmængden til By & Havns etablering af volden er beregnet til ca. 119.057 m³. (Beregningen er sket ved at modellere en teknisk vold og fortage en 3d deltaberegning). Jordmængden til den yderligere opfyldning kan derfor beregnes som forskellen mellem den samlede indbyggede mængde på 180.502 m³ fratrukket 119.058 m³ = **61.445 m³.**

Terræn og hældninger

Terrænnet i Nordør er særegent og vil også i fremtiden bære tydeligt præg af stedets historie som deponi, med både store og små variationer, fremspring og hældninger.

Dog vil der på steder hvor terrænet er stejlere end 1:2 foretages en tilpasning, så parken sikres mod skred.

Mod den østlige kant vil volden i højere grad have en ensartet hældning, mens den vestlige side bugter og slynger sig, i et langt mere varieret forløb.

Site foto
Billede af Forlandet december 2024

Site foto
Jord på området december 2024

Site foto
Kørespor fra maskiner

Site foto
Den grønbrogede tudses yngle- og rasteområde i Forlandet (fra program)

Site foto
Himlen og lyset reflekteres i pytter og søer

Fokusområde 4
Kyst og hav

Øresund er kendt for sin unikke og intakte natur med høj biodiversitet og mange forskellige naturtyper og dyresamfund. Kombinationen af bundtrawl-forbud siden 1930erne, varieret havbundstopografi, stærk strøm og forskelle i vandets saltindhold har betydet gunstige forhold for det marine liv. Områdets over en kilometer lange kystlinje tilbyder et stort potentiale for at skabe spektakulære møder med vandet, hvor alle kan få lov at opleve havet og mærke vandet på kroppen.

Kystdynamikker

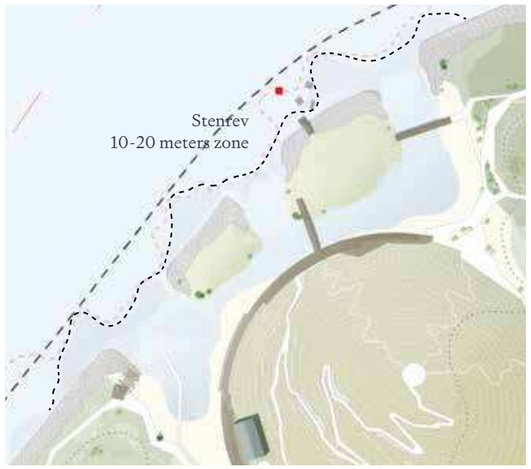
En stor del af Nordørs identitet ligger i nærheden til vandet, men den eksisterende stensætning er en barriere. Ved at gennembryde stensætningen i området ud for Stubben skabes et nyt møde – og en mere naturlig og gradueret overgang – mellem hav og vand. Den skiftende påvirkning fra saltvand og bølgedynamik vil skabe gode forhold og nye levesteder for smådyr og planter tilknyttet kystens dynamikker. Samtidigt øger vi stensætningens strukturelle variation omkring Ørets munding for at tilføre flere levesteder for de arter, der lever på eller i hulrum mellem store sten og dermed potentielt øge den marine biodiversitet lokalt.

Sænkning af stensætning

Stensætningen sænkes ved at dæksten fjernes midlertidigt, så kernefyldet bestående af grus/ral kan afgraves så langt ned, at der er plads til genudlægning af dæksten på- og bag kronen, som afsluttes i kote -2,0. Kernefyldet trækkes ind som det underliggende bundmateriale i lagunen. Vanddybden i lagunen vil ingen steder være under kote -2,0, svarende til det niveau stensætningen er sænket til. Derved mindskes aflejring af tang og skidt på bunden i lagunen (se snit nedenfor).

Sand

Der vil i forhold til det tilførte sand blive arbejdet med sandets kornkurve som er vigtig for at få et stabilt strandprofil og for at sandvandringen ikke bliver for stor. Sandet skal helst være lidt grovkornet. Sandet tilføres fra skib og for at mindske CO_2-aftrykket genbruges sand fra steder hvor man oprenser / uddyber sejlrender som løbende sander til. Sejltiden er meget betydende så derfor er det vigtigt at sandet findes fra uddybninger så tæt på som muligt. Sandet kan udlægges fra båd f.eks. via "Rainbow" metoden hvor det i en lang bue pumpes ind i området, så belastningen af terrænet minimeres.

Stenrev under vandet ved Øret – mere strukturel variation.

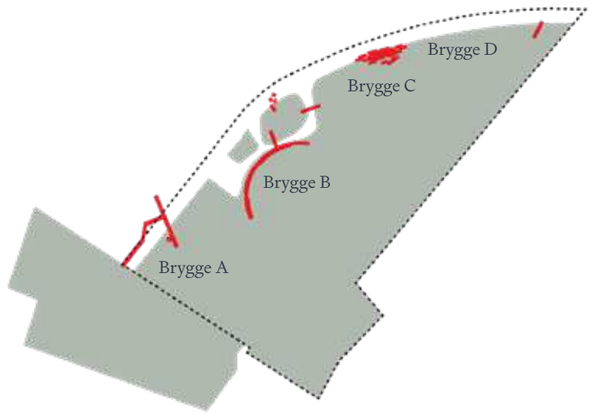
Øret – strand og lagune

Øret fungerer som en slags lagune. Denne skal placeres hvor der er en moderat bølgepåvirkning, som har positiv betydning for vandkvaliteten. Øret er placeret omtrent det sted der er vist i bilag 15. Ørets udstrækning (længde) langs stensætningen er fastlagt på en måde, så der ved sænkning af stensætningen på tre delstrækninger er skabt tilstrækkelig åbning til at sikre vandudskiftningen og opretholdelsen af vandkvaliteten. Vandudskiftningen sker primært ved variationen i høj- og landvande og bølgeeksponering. Strukturen for lagunen er fleksibel og kan tilpasses. Hvis det ved nærmere undersøgelser viser sig at forholdene på stedet vil fungere bedre med en mere afskærmet laguneløsning eller en mere åben pocket beach kan forslaget justeres herefter (se skitser nederst til højre).

Referencer på det marine liv som findes i og omkring kanten.

Variation og kystnære dynamikker

Vi foreslår at arbejde med at forøge den marine biodiversitet i en 10-meters zone ud fra stensætningen, og at sandbundsområdet i bugten efterlades uberørt. Et meningsfuldt virkemiddel er at øge stensætningens strukturelle variation omkring Øret ved udvalgte steder at anlægge stenrev udenpå, op ad og foran det eksisterende rev. Herved skabes et bjerglandskab under overfladen med masser af gemmesteder og strukturel variation der vil forøge naturværdien og tilbyde flere levesteder, der kan tiltrække nye arter. Landskabet under vand, der kan ses som en fortsættelse af det bakkede terræn på land, vil blive en spændende ny destination at snorkle og dykke ved.

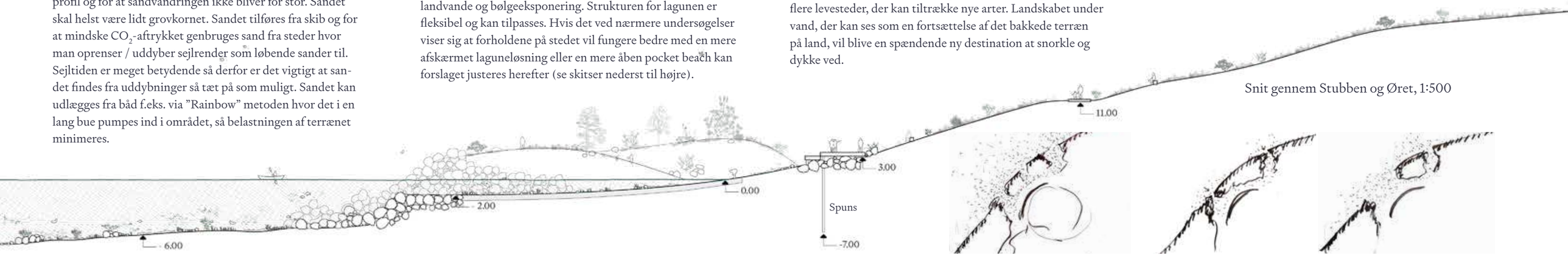

Forskellige brygger skaber mange møder med vandet

Mange møder med vandet

I forlængelse af parkens områder på land skabes der forskellige og unikke forbindelser til vandet, som relaterer sig til parkens bagvedliggende landskab. I takt med at parken ændrer sig fra aktiv sydlig del til en mere åben og mindre aktiveret nordlig del, ændrer parkens brygger udtryk og funktion, som man bevæger sig op af kysten (se næste side).

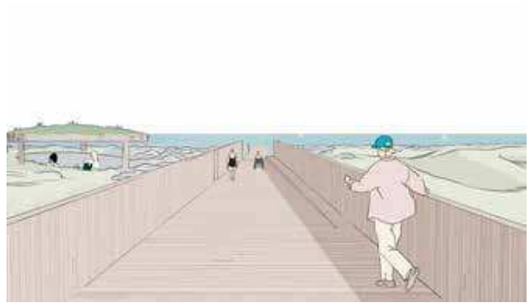
Snit gennem Stubben og Øret, 1:500

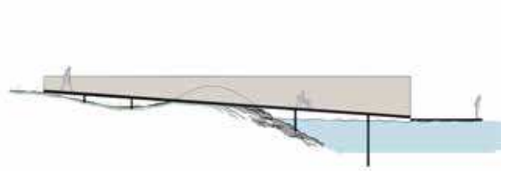

Nærværende forslag for Øret

Mere beskyttet lagune løsning

Mere åben pocket beach løsning

Brygge A – Gennem kanten / på vandet

Fra Tippens lavereliggende landskab føres man gennem stensætningen ud på vandet og helt ned i tæt kontakt med overfladen. Bryggen udformes som en svagt skrånende rampe i stensætningen – tilgængelig for alle. Første del af forløbet er beskyttet og indrammet, mens udsynet åbnes op efter stensætningen.
Den yderste flydende del tilbyder muligheder for kajak, sup, badning, dykning mm. Bryggen er fleksibel, robust og tilgængelig fra første dag, med potentiale for tilpasning og udbygning over tid, baseret på brugernes behov og oplevelser.

Reference – På vandet
Bevæge sig helt ud på vandet, få udsyn og være tæt på vandspejlet

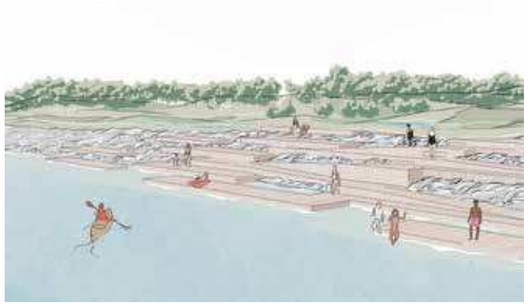

Brygge B – Udgøre kanten / langs vandet

I en bevægelse langs vandet i lagunen, og for foden af højdedraget Stubben, lægger promenaden sig i overgangen mellem højdedraget og stranden.
Her anlægges en strandbred, der giver plads til badning (for alle) og ophold i beskyttede forhold. Promenaden, som lægges i denne overgang, bliver et vigtigt knudepunkt for bevægelse, møder og ophold.
Herfra kan man bevæge sig videre over en af lagunens øer og langs stensætningen. På øens vestsiden kan et udspringstårn etableres over tid.

Reference – Langs vandet
Overgang mellem land og vand som bevægelse/promenade

Brygge C – På kanten

Hvor oplevelsen af vandet får større vidder, og til tider kan være barsk, skabes overgangen fra forlandet til vandet henover og på kanten af stensætningen.
Her etableres træplateauer, der forbinder forland og vand over stensætningen. Hældningen af stensætningen gøres mindre stejl, og plateauer og ramper glider naturligt ned mod vandoverfladen, og skaber adgang for alle. En flydende ponton muliggør nem overgang til vandaktiviteter. Her kan man sidde og nyde udsigten over sundet. Forløbet kan over tid skaleres og suppleres med f.eks. sauna.

Reference – På kanten
Træplateauer indsat i stensætning og danner overgang til vandoverfladen

Brygge D – Over kanten / over vandet

På den yderste nordspids, hvor alt er mere øde, uberørt og 'uendeligt', strækker en brygge sig i forlængelse af volden, hen over kanten og vandet, og indtager den brede horisont.
Et udkigspunkt over vandet, hvor man får en oplevelse af 'uendeligheden' og udsigten op gennem Øresund.
Udkigspunktet markerer den yderste spids og består af en enkel struktur, der markerer sig over kanten. Den bredde brygge vil også kunne anvendes som udspringstårn eller for lystfiskere.

Reference – Over kanten
Strække sig over kanten og vandet og markere det 'yderste' punkt

Velkommen til Nordør

Ankomsten etablerer et møde mellem vand og land. Som besøgende oplever man som noget af det første det dramatiske møde mellem stranden og bakken.

Billedet viser basisparken.

Fokusområde 5
Vejadgang, parkering og stier

Alle bliver budt velkommen af et tydeligt stiforløb, som leder besøgende videre ind i parken. Alle større destinationer og mødesteder i parken er tilgængelige for alle. Ankomstområdet knytter sig naturligt til parkens serviceområde med parkering og busplads. Her afvikles trafikken til parken sikkert og til mindst mulig gene for parkens beboere.

Ankomstforløbet byder alle velkommen (se visualisering modstående side), og knytter an til faciliteter som ophold, formidling, leg, cykel parkering, toiletter, og senere f.eks. omklædning, cafe, lærings- og formidlingscenter. Antallet og placeringen af cykelparkering rundt i parken er fleksibelt og kan justeres efter behov.

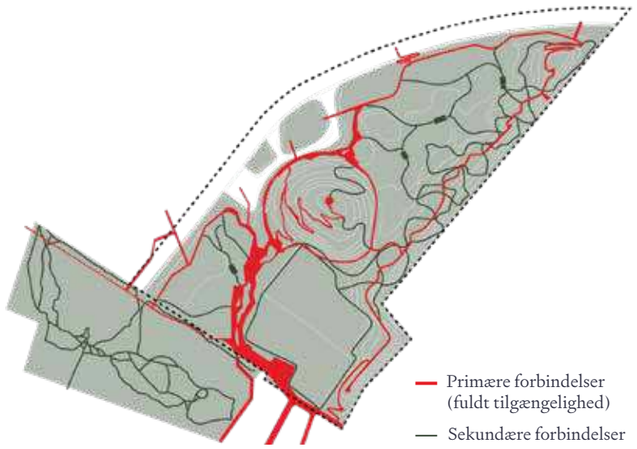
Stiforløbet er legende og levende i parkens sydlige del og leder hen til parkens centrale destination – Øret og Stubben. På den ene side rejser plateauerne sig blødt i terrænet og langs den vestlige side breder tippen sig ud, med store grønne flader, vandhuller og hav.

Som en hovedfærdselsåre for gående og cyklister knytter stiforløbet sig ganske naturligt på den grønne rute i Strukturplanen, der vil løbe gennem den østlige del af Tippen.

Der har ved udformningen af ankomstområdet og parkering været et stort fokus på trafiksikkerhed, tilgængelighed og smidig kapacitet, så cyklister, biler og busser let og sikkert kan komme til og fra området (se planudsnit).

Cyklister vil på turen ud i parken være adskilt fra biler og busser, hvilket er trafiksikkert og trygt. Stier i ankomstområdet vil være delte fællesstier for at kunne imødekomme brugerbehovet bedst muligt.

Fra vendepladsen ledes biler med ønske om parkering frem til et parkeringsområde. Området er etableret med parkeringspladser til 4 HC busser, 5 HC biler, 28 biler, samt pladser til af- og påsætning. Placeringen af handicappladserne sker tættest mod adgangen ind i parken hvilket skyldes optimal tilgængelighed, minimering af afstandsforhold, men også for at brugerne af HC-pladser har den del af pladsen til rådighed hvor der er mindst trafik og dermed mest ro. Indretning og areal til handicapparkering overholder arealbehovskravene herfor.

Primære forbindelser

Som en del af basisparken etableres en fuldt tilgængelig stiforbindelse rundt langs hele parkens kant.
På vestsiden snor stien sig langs vandet og kanten, og langs parkens østside løber stien på toppen af volden.
Forbindelsen rundt fungerer som en hovedfærdselsåre, hvorfra alle andre stier og destinationer knytter sig.
Forbindelsen spiller ligeledes en praktisk rolle i from af redningsvej og til brug i forbindelse med drift og pleje af parken.

Sekundære forbindelser

Over tid vil flere, mindre stier komme til:

- Mindre stier eller simple trådte stier på kryds og tværs gennem landskabet med broer hen over våde områder.
- Træningssti rundt om boldbaner
- Trail-loop på volden som slynges på kryds og tværs ud til nordspidsen og tilbage.

Vejadgang, bus og parkering

Ankomsten inden for projektområdet er fleksibel og kan derfor indrettes til håndtere en vejadgang med eller uden cykelstier eller fællesstier i eget trace.
Vendepladsen betyder som noget meget vigtigt, at busser kan komme retur uden at skulle bakke og dertil giver vendepladsen den fordel, at en del af periferien anvendes til de "hurtige" af- og påstigningspladser.
(Vendepladsens diameter er fastlagt ud fra kørekurver for en 13,7 m bus (vejregel)). HC pladser placeres tættest på parkens ankomstforløb.

Reference – Serviceområdet.
Service- og ankomstområdet indrettes naturligt med så få belagte flader som muligt.

Reference – Primære stier.
De primære stier i parken skal være fuldt tilgængelige og samtidig skal unødigt materialeforbrug undgås. Stier kan være en kombination af stampet jord, integreret med smallere belagte pladser og forløb, hvor nødvendigt.

Reference – Det som opstår af sig selv.
Vi ønsker at give både tid og plads til at stier og rum kan opstå af sig selv.

Fokusområde 6
Destinationer og faciliteter

I Nordør er der plads til foreningsliv, fritidsliv, kulturliv og hverdagsliv. Der er mødesteder, hvor man kan mødes mange, og der er mulighed for at finde sin egen krog med ro, fred og fuglefløjt. Faciliteter og tilbud i parken skal følge behov og ønsker. Udvikling over tid er en af nøglekvaliteterne og med tiden vil foranderligheden blive et af stedets helt store kendetegn.

Tid og plads til kunstneriske reflektioner

Basisparkens tudseinstallation er tænkt som et oplevelseselement, der skal vække opsigt og samtidig være med til at gøre opmærksom på, at Nordør er habitat for grønbroget tudse. Installationen har ikke noget entydigt praktisk formål, men fungerer mere som et kunstobjekt i landskabet. Man kan dog klatre på tudsen, ligesom man kan lege omkring den.

I tillægsparken er der indtænkt en række installationer, der ligesom tudsen er destinationer, som markerer særlige steder i landskabet, f.eks. lærkereden og muslingeskallen. Disse elementer er med til at skabe positive oplevelser hos de besøgende. Shelters er også udformet, så de skiller sig ud.

Det er oplagt at arbejde med kunstneriske interventioner i udviklingen af parken. Kunsten kan artikulere steders særlige kvaliteter og kunstneriske oplevelser kan skabe tilhørsforhold. Kunsten kan give optimisme, den kan bygge bro mellem grupper og den kan styrke fællesskabet, men den kan også udfordre vores opfattelse af kultur og samfund. Kunstneriske interventioner kan dermed anvendes som del af en inddragelsesproces, hvilket er et greb, vi mener kan være oplagt som del af udviklingen af tillægsparken.

Parkens faciliteter

Bygningsbårne faciliteter knytter til det primære ankomstforløb i syd og skaber på den måde en overskuelig og tydelig organisering. Denne organisering skaber også en både robust og fleksibel model ift. adgang, infrastruktur mm.

Destinationer og støttepunkter

Øret og Stubben er de mest fremtrædende destinationer. Vejen dertil går gennem ankomstområdet, hvor formidlingscentrets arealer og boldbaner ligger. Volden bliver også en attraktion, men som destination er den udstrakt oplevelse og destination for en vandretur i sig selv. Brugerne vil i høj grad selv være med til at præge, hvilke aktiviteter parken i fremtiden skal kunne understøtte.

Midlertidig aktiviteter

Fra 2030 inviteres foreninger og institutioner til at indtage formidlingscentrets arealer på midlertidig basis. Måske kommer der på et tidspunkt til at anlægges fodboldbaner her. Vi ved ikke hvornår, og vi ved ikke hvor mange. Plateauerne kan indtages af midlertidige aktiviteter som byhavefælleskaber eller træhotel for arealudviklere. Vi har skabt rum for det uplanlagte, selvgroede, midlertidige og helt og aldeles uformelle.

Eksempler på midlertidige tiltag

Kunstneriske interventioner i landskabet

Tudsen

Tudsen ligger som en del af ankomstforløbet i Nordør. Både børn og voksne trækker på smilebåndet ved synet af den kæmpe store grønbrogede tudse. Måske har de tidligere på dagen besøgt Trolden Nalle, som står lidt længere inde på Nordhavn.

Lærkereden bålplads

Tæt på nordspidsen, mellem fugle og køer, ligger Lærkereden. Den er et samlingspunkt og læringsrum, hvorfra den nordlige del af parken kan udforskes. Her samles spejdere og skoleklasser omkring bålet. Når solen går ned, kommer skumfiduserne frem.

Uddsigtspunkt

Det er ikke kun i løbet af dagen, at udsigten fra toppen af Stubben er noget særligt. I sommernatten lyser byens tage op. Og når man kigger op, funkler stjernerne i det uendelige mørke.

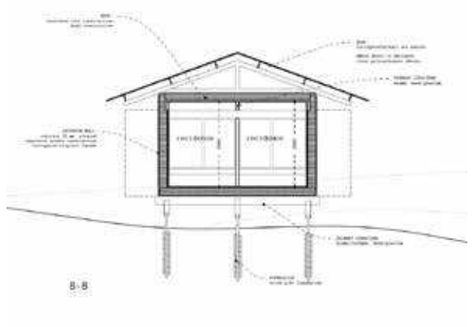

Shelters

I den nordlige del af parken kan der placeres flere mindre shelters og overdækkede strukturer. Disse er tilpasset parkens rum og terræn. Som en slags arkitekttoner indrammer de stedet og skaber ly og læ.

Principper for arkitektur og byggeri

De byggede elementer kommer til at placere sig med lethed i landskabet uden at forsvinde.
Arkitekturen skal være ærlig. Det skjulte skal afdækkes og grænser mellem inde og ude skal udforskes.

Placere sig let

Skruefundamenter sikrer en let placering i landskabet og minimerer materialeanvendelsen modsat et støbt fundament. Skruefundamentet giver plads til jorden under sig og henviser til et samspil mellem det byggede og det tilstedeværende.

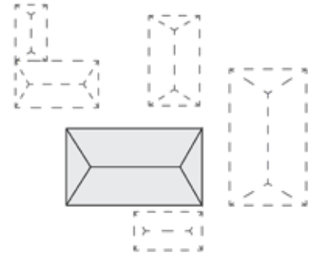
Biogene materialer og restmaterialer

Anvendelsen af biogene materialer som hempcrete, halm eller stampet jord spejler Nordørs vision om, at naturen danner rammen for byens liv. Materialiteten fremstår transparent og blotlagt og tilføjer et sanseligt element i sin fremtoning.

Modulært

Design for adskillelse er et bærende element i stedets arkitektur. Det indebærer, at konstruktionerne let kan adskilles og genbruges med fokus på minimal bortskaffelse. Designet tager højde for materialets ressourceforbrug og minimerer spild.

Skalerbart og flytbart

Arkitekturen er skalerbar og mindre dele kan ligefrem flyttes rundt i parken, alt efter behov. Det enkelte moduls program kan variere, men udformningen fremstår sammenhængende.

Sameksistens

Under de løftede bygninger får naturen plads. Vi foreslår at alle byggede elementer i parken indrettes på en måde hvorved der under kan etabeleres rasteområder for grønbroget tudse. Hvis terrænnet indrettes med stenbunker, hvori der opstår sprækker og hulrum, fungerer disse områder som en slags tudsehotel, hvor grønbroget tudse kan raste.

Houens Odde Spejdercenter, Pihlmann (konkurrenceforslag)
Et eksisterende punktfundament, som de nye bygninger bygger ovenpå. Det løftende greb skaber en lethed og lader huset fremstå svævende.
Houens Odde Spejdercenter, pihlmann (konkurrenceforslag).

Houens Odde Spejdercenter, Pihlmann (konkurrenceforslag)
Det bebyggede og det naturlige får plads til at væves sammen.
En lokalt forankret materialitet understreger stedets samhørighed med sin kontekst.

Timber Weaver's studio, Practice Architecute, London, er bygget i biogene materialer som træ og hempcrete. Bygningen er designet, så det ikke krævede særlige kompetancer at udføre det.

Lunga school, Pihlmann
Projektet Lunga School demonstrerer hvordan åbne og fleksible strukturer faciliterer forandrende behov. Formet af lokalsamfundets brugere tilpasser den sig landskabet – let og løftet.

Materialestrategi

Bæredygtig materialebevidsthed er afgørende. Genbrugte materialer fra hele Nordhavn formidler stedets historie. Træ patinerer og lyser sølvgråt i sammemspil med lyset og årstiderne, og naturlige og biogene materialer skaber en sanselig oplevelse. Nordør skal være et laboratorium for fremtiden.

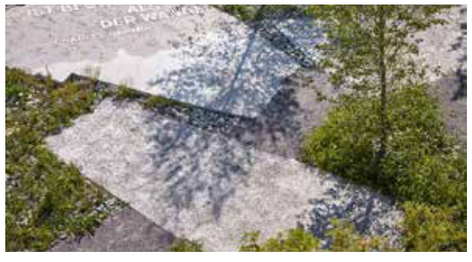
Genanvendte materialer

Konglomerat af genbrugsmaterialer.
Genbrugsmaterialer kommer ikke i samme standardiserede mål som jomfruelige. Sammensætningen af forskellige materialer kan give et unikt og særegent udtryk.

Genbrug og mindskning af materialebrug.
De ukurrante former genbrugsmaterialer kan komme i skaber potentialet for at bruge dem med afstand – sammenligneligt med græsarmering. Metoden mindsker brug af materialer og øger arealer for det voksede.

Genbrugsbeton
Der findes flere projekter hvor man bruger overskudende beton til at anlægge nye belægninger – i både store og små formater.

Minimere fast belægning.
Stier og pladser deles op, så der kun er fast belægning efter behov.

Brug af genbrugsmaterialer på en ny måde.
Overskudsmaterialer bliver alt for ofte smidt ud fordi de ikke lever op til de samme krav som nye materialer. Ved at bruge dem på en anden måde vil man kunne genbruge dem.

Træ

Træ som belægning.
Træ kan bruges som belægning og til at lave trin på skråninger.

Træ som inventar.
Træet bløde overflade, som hverken bliver for kold eller varm fungerer godt som inventar, og det er derudover en hilsen til parkens nærhed til havet.

Træbroer
Træ, i form af brygger og broer, spiller en særlig rolle i projektet, og sikrer adgang for alle til området.

Varme bygningner i træ.

Ubehandlet træ, som patinerer.

Biogene materialer

Jord
Stampet lerjord kan bruges som bærende element i lette konstruktioner, det er potentielt lokalt tilgængeligt i Nordør og det vil også kunne genanvendes i et cirkulært perspektiv.

Halm
Et velkendt biogent materiale er halm. Udover materialets lethed og isolerende kvalitet bliver det også produceret som halmballevægge. Materialets akustiske egenskaber skaber sanseligt stimulerende rum.

Hamp
Hempcrete, bestående af hamp, kalk og vand, er et let og åndbart biogent materiale, der absorberer CO_2 og kan reintegreres i naturen.

Siv og tang.

Stier i stampet jord.

Lysstrategi

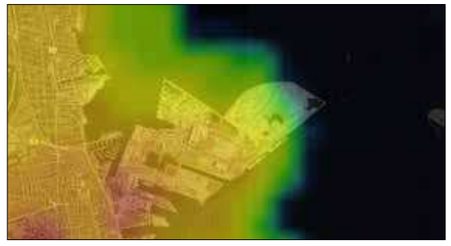
Natten er naturligt mørk og Nordør er en unik mulighed for at skabe bynær natur med gode forhold for dyre- og planteliv. Belysning er en allemandsret, men det vil altid være naturen, der taber. Planter og dyr har ikke behov for lys om natten. Deres udvikling forvirres af lyset og de forsøger at tilpasse sig de nye døgnrytmer og betingelser der opstår i urbane miljøer. Hvis dette skal være en park, baseret på ligeværdighed og respekt mellem mennesker andre arter, skal naturens eget lys have lov til at spille en fremtrædende rolle. Derfor anbefaler vi, at der en park uden kunstig belysning udenfor ankomstområdet.

Principper for lys og mørke

- Belysningen i parken sensorstyres og benyttes kun hvor og når der er behov for det.
- Der anvendes lyskilder med en farvetemperatur på 1800-2200 Kelvin, MDER <0.30 og G-indeks >1,5 for at reducere påvirkningen på nataktive arter.
- Belysningen er altid nedadrettet, dæmpet og afskærmet pga. insekter og trækfugle.
- For at beskytte det kystnære vandmiljø lyses der ikke ned i vandet.
- Lyset er helt slukket om natten f.eks fra kl. 23 og parken er mørk indtil solopgang.
- Stier og pladser til ophold designes med kontrast i materialevalg, hvide markører og landmærker at navigere efter i de mørke timer.
- Dæmpning og afskærmning af omkringliggende industribelysning for trækfugle.

Mørkeplan, Basisparken

Den nordligste pynt bør holdes helt mørk pga. trækfugle og dyrelivet i området. Kilde: lightpollutionmap.info

Nat med naturligt mørke og lyse materialer på hovedstier

Tillægspark med belyste bygninger og kunstgræsbane

Tillægspark

Oplyst ankomst

Naturligt mørk

Sensorstyret funktionsbelysning

Aktiviteter med behov for funktionsbelysning kan belyses efter solnedgang og indtil kl 23. For at undgå unødig energiforbrug og gener for naturen, sensorstyres lyset.

Tryghed og tilgængelighed

For at skabe trygge forhold for besøgende placeres varm belysning med lave og afskærmede armaturer langs ankomstvej og omkring besøgscenteret i et afstemt lysniveau.

Morgengry

I de tidlige timer ved morgengry kan motionister og ornitologer nyde fuglefløjt i det svage tiltagende lys over Øresund. Stierne markeres med hvide markører til orientering.

Solnedgang

Det er noget helt specielt at sidde i naturen og mærke, at mørket sænker sig. De åbne vidder og øjets adaption gør den lyse sti let at orientere sig efter i det urbane mørke.

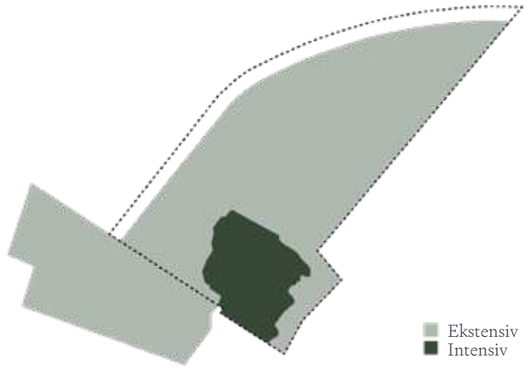
Urbant Nattemørke

Det kolde, hvide måneskin reflekteres i lyse materialer og skaber en naturlig oplevelse af det urbane nattemørke, med stjerner og månefaser for besøgende og dyrelivet på Nordør.

Fokusområde 7

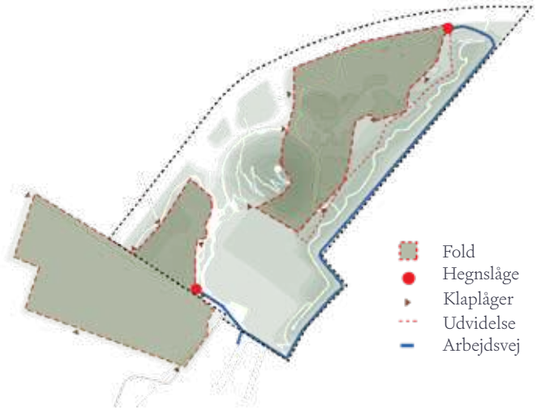
Parkens pleje og drift

Indsatser for naturbaseret drift og pleje målrettes så de understøtter ambitionerne med at bevare naturværdier og forbedre biodiversiteten. Målsætningen er flere levesteder for flere arter, så vi frem mod 2080 hæver områdets samlede biodiversitetstilstand fra moderat til god så mange steder, som det er muligt.

Intensiv og ekstensiv drift

Boldbaner plejes som det eneste område intensivt og i henhold til Kvalitetshåndbog 2020 – "Pleje og renhold af grønne arealer, vejarealer og ubemandede toiletter". Inventar, stier og de resterende naturrum driftes ekstensivt. Områder med græs- og urtevegetation, der ligger udenfor fold, kan efterlades til fri succession eller plejes efter mosaikslåningsmetoden, hvor man lader nogle områder stå uklippet, så der altid er partier med høje græsser og urter, hvor insekter, larver og pupper kan leve uforstyrret, og hvor blomster kan sætte frø.

Folde

To folde udstyres med klaplåger til fodgængere samt en hegnslåge hver. For at skabe bedre adgangsforhold kan der eventuelt etableres en primitiv arbejdsvej bag volden, så driftsmedarbejdere og dyreholder kan nå til den nordlige ende og fold ad den vej. 11 hektar er indhegnet fra start, men den nordlige folds areal kan udvides midlertidigt eller efter behov.

Rank hjørneklap

Kost-nellike

To registrerede plantearter er rødlistet truet.

Naturbaseret drift og pleje

Naturbaseret pleje af grønne områder adskiller sig fra traditionel pleje ved at være knapt så kontrollerende og styrende. I Nordør og på Nordhavnstippen (som vi anbefaler at inddrage som plejeområde) bliver en kerneopgave for drift- og plejeansvarlige at observere og 'læse' bevoksninger og beplantninger og guide dem i en ønsket retning – fremfor at pleje efter traditionelle metoder og faste årshjul. Herved understøttes variation, forskelligartethed og naturlige processer og dynamikker – og det styrker områdets biodiversitet. Uden målrettet pleje vil området gro til i høje græsser i løbet af få år, og arter tilknyttet lysåbne habitater vil forsvinde, som vi har set det ske på Nordhavnstippen.

Et kernepunkt indenfor naturbaseret pleje er at lade bevoksninger og beplantninger udvikle sig så 'naturligt' og dynamisk som muligt, f.eks ved at lade blomstrende urter afblomstre og sætte frø og lade nye arter, der indvandrer spontant, slå sig ned, såfremt de ikke er på listen over uønskede invasive arter. Herved skabes mere variation og naturlig dynamik i landskabet og et væld af levesteder til glæde for planter, svampe og dyr. Buske og træer vokser frit og beskæres kun, hvis f.eks en gren generer ved et stiforløb, opholdsarealer eller lign. Naturlige dynamikker er også at lade et dødt træ stå eller ligge i landskabet til naturlig nedbrydning. Dødt ved er levested for et mylder af insekter og svampe og fugle søger efter larver og biller i det mørnede træ.

Udviklingshorisont 2025-2080

Nordør fremstår i dag med få habitattyper: Bar, forstyrret jord med stedvist selvgroet vegetation (ruderat) og midlertidige og permanente vandhuller. Fra 2027 til 2030 anlægges den nye park, og det betyder, at flere levesteder og ressourcer kommer til – til gavn for de planter og dyr, der allerede lever på området og for dem, der potentielt vil indvandre. Vi anbefaler at iværksætte en naturbaseret drift og pleje af parken så tidligt som overhovedet muligt for at sikre en bæredygtig udvikling af naturen og de rekreative områder. Vi anbefaler, at plejen i et eller andet omfang opstartes allerede fra 2025 for at sikre, at vi undgår unødigt tab af naturværdier.

Fra 2030 frem mod 2060 vil den blottede mineraljord gradvist dækkes af et græs- og urtesamfund på Tippen og Forlandet. På volden vil skovplantningerne fremstå åbne og nøgne de første år, men allerede efter 5-7-10 år vil en krat- og skovbrynsvegetation være skudt op og fremstår som markante volumener i det kuperede terræn. Lysninger, læfyldte lommer, rige blomstringer og bær samt vekslen mellem åbne og fortættede områder vil øge variationen sammen med udlagt dødt ved, f.eks stammer der er blevet tilovers andetsteds i kommunen.

Stenbunker, stengærder og store enkelte sten er placeret flere steder i parken og tjener som supplerende rastested for grønbroget tudse, insekter og smådyr. Rundt omkring ses vandhuller, opstået spontant pga. sammenpresset overfladejord eller etableret vha. maskiner, og i det åbne land vil enkelte træer og buske langsomt vokse til i størrelse og tilføre parken fikspunkter og mødesteder. Små grupper af græssende kvæg eller heste vil holde de lysåbne områder afgræsset, mens høje græsser og stauder vil udvikle sig hist og her uden for foldene. Omkring lagunen vil det salte vand påvirke vegetationen og nye salttolerante arter vil indfinde sig.

Vi anbefaler følgende indsatser som omdrejningspunkt for en naturbaseret drift og plejeplan:

1. Fastholdelse af habitat for grønbroget tudse

Det skal sikres, at området fremstår som et åbent og inviterende landskab, der er attraktivt som leve- og ynglested for grønbroget tudse ved at:

- Introducere sensommer-/efterårsgræsning med heste eller kvæg, som et bæredygtigt bud på at holde minimum 11 hektar lysåbent.
- Regulere græsningstrykket løbende så den græs- og urtevegetation, der udvikler sig fremover konstant er tilpas afgræsset, men samtidigt tilbyder blomsterressourcer til områdets insekter.
- Efterlade hjørner og lommer med høje urter og græsser, til glæde for insekter og smådyr med andre præferencer – og vinterens fugle.
- Introducere stedvise bortskrabninger af overjorden for kontinuerligt at tilbyde blotlagt mineraljord til områdets fauna, herunder padder, biller, sommerfugle og bier.
- Aktivt arbejde med at sammenpresse lerjord lokalt, så nye midlertidige pytter kan opstå.
- Oprense eksisterende og etablere nye ynglevandhuller efter behov.
- Eventuelt etablere en grusvej på bagsiden af Volden, der giver adgang til den nordlige del af parken for driftspersonale og dyreholder.

2. Store græssende dyr

Græsning er en velegnet plejemetode til små og store områder, også bynære, som man ønsker fastholdt som lysåbne levesteder. Effekten afhænger af antal græssende dyr (græsningstryk), dyrene og området. Græsningstryk beskriver forholdet mellem tilgængelig mængde føde og antal dyr. Dyrene påvirker vegetationen, når de græsser intensivt et sted og efterlader andre områder ugræssede. Deres adfærd skaber strukturmæssig variation, og dermed varieret mikroklima med mange forskellige levesteder, hvilket er med til at styrke områdets samlede biodiversitet. I tilgift kan græssende dyr være et decideret trækplaster for besøgende.

Vi anbefaler at etablere en ekstensiv sensommer- og efterårsgræsningsdrift med små ekstensive heste eller kvæg, fordi den lerede mineraljord fremstår våd i vinterhalvåret og dyr har behov for adgang til tørt leje. Driften målrettes opretholdelse af grønbroget tudses leve- og ynglesteder samt fokusarter som vibe, sang-lærke og stor præstekrave, der har tilsvarende behov for lysåbne landskaber. Vi anbefaler at etablere to folde (se figur). Den ene omkring Nordhavnstippen og Tippen (under forudsætning af, at der kan opnås dispensation for ændringer i driften, da Nordhavnstippen er registreret som § 3-sø og -overdrev) for at 'sy' områderne sammen og for at starte processen med at genoprette Nordhavnstippen som artsrigt hotspot. Den anden fold strækker sig over Forlandet og Stubben samt også dele af Volden, hvor dyrenes påvirkning af krat, buske og træer vil skabe yderligere variation.

Naturrum	2025	Tilstand	2030	Tilstand	2060	Tilstand	2080	Tilstand
Plateauerne			Stengærde	Moderat	Stengærde	Moderat	Stengærde	Moderat
	Ruderat	Moderat						
Stubben	Ruderat		Græsland	Moderat	Græsland	God	Græsland	God
			Høje stauder	Moderat	Høje stauder	Moderat	Høje stauder	Moderat
Volden	Ruderat				Krat	God	Krat	God
					Skov	God	Skov	God
			Bytræ	Ringe	Bytræ	Moderat	Bytræ	Moderat
					Levende hegn	God	Levende hegn	God
Tippen	Ruderat		Græsland	Moderat	Græsland	God	Græsland	God
	Vandhul		Høje stauder	Moderat	Høje stauder	Moderat	Høje stauder	Moderat
		Moderat	Vandhul	Moderat	Vandhul	Moderat	Vandhul	Moderat
Forlandet	Ruderat		Stenbunker	Moderat	Stenbunker	Moderat	Stenbunker	Moderat
	Vandhul		Græsland	Moderat	Græsland	God	Græsland	God
			Høje stauder	Moderat	Høje stauder	Moderat	Høje stauder	Moderat
			Vandhul	Moderat	Vandhul	Moderat	Vandhul	Moderat
Øret	Ruderat		Lagune	Moderat	Lagune	Moderat	Lagune	Moderat
			Stenstrand	Moderat	Stenstrand	Moderat	Stenstrand	Moderat
	Habitattyper i alt	2	Habitattyper i alt	8	Habitattyper i alt	11	Habitattyper i alt	11
	Samlet biodiversitets-tilstand	Moderat	Samlet biodiversitet-tilstand	Moderat	Samlet biodiversitet-tilstand	Moderat-god	Samlet biodiversitet-tilstand	Moderat-god
	Biofaktor inkl. tillæg	0,48	Biofaktor inkl. tillæg	0,8	Biofaktor inkl. tillæg	0,98	Biofaktor inkl. tillæg	1,02

Biodiversitets-tilstand	Skala	Forklaring
Høj	81-100	Biodiversiteten er blandt den bedste i Danmark
God	61-80	Naturlige strukturer, dog påvirket af menneskelig indgriben
Moderat	41-60	Få karakteristiske arter for habitatypen, tydelig menneskelig indgriben
Ringe	21-40	Naturlig dynamik og succesion er væsentligt reduceret af menneskelig aktivitet
Dårlig	0-20	Naturlige processer er stort set fraværende, forvaltning af arealet forringer tilstanden

3. Assisteret spredning af tørv fra Kalvebod Fælled

Som en særlig indsats for at styrke den lokale genetiske biodiversitet og samtidig introducere salttolerante arter i græslandsområdet ved Øret, kan der skrælles en mindre mængde tørv på udvalgte områder af strandengene* på Kalvebod Fælled, som herefter transplanteres til den nordlige del af Øret.

Vi anbefaler, at indgrebet bygges på en konsekvensvurdering, foretaget af relevante fagpersoner, men generelt vil høstning af mindre mængder tørv fra et donorareal ikke påvirke det eksisterende økosystem i negativ retning. Snarere vil det virke som en forstyrrelse som f.eks et stort dyr eller et skred kunne have forårsaget. Strandengsvegetationen på donorarealet vil reagere ved hurtigt at kolonisere 'hullerne' og dække overfladen igen.

* Strandenge er beskyttet efter Naturbeskyttelseslovens § 3, og der skal derfor søges dispensation om tilladelse til at foretage ændringer hos relevant myndighed (Københavns Kommune).

4. Monitorering og evaluering af biodiversitetstilstand

Der er registreret 7 kritisk truet, 9 truede, 18 sårbare og 15 næsten truede arter i området. Mange af de rødlistede arter er fugle, men vi finder også den smukke kost-nellike (to fund i 2021) og den sjældne korsblomst rank hjørneklap.

Vi anbefaler, at man – senest når området overdrages – udarbejder en biodiversitetsbaseline, som kan tjene som udgangspunkt for fremtidig monitorering. En baseline er også et nødvendigt grundlag, når vi sætter mål for forbedring af områdets eksisterende natur, og når vi evaluerer effekten af indsatser.

Vi anbefaler, at man som del af drift og plejeplan og/eller lokalbiodiversitetsstrategi udarbejder et grundlag for fremtidig monitorering af området og får klarlagt omfanget af rødlistede og truede arter på området, da nogle kan være 'begravet' eller bortkørt ifm. flytning af jord.

Det bør særligt kortlægges, hvilke rødlistede arter, der fortsat findes på området, hvor de findes og i hvilket omfang. Det bør fastlægges om der tages særlige hensyn til dem fremover f.eks ved at opsætte værn om dem ifm. græsning. Vi anbefaler samtidigt en årlig feltregistrering og en årlig fotoregistrering, hvor områdets udvikling dokumenteres ved et dronefoto af hele området fotograferet fra samme punkt. Den årlige registrering bør fortsætte til 2040, for at følge naturens udvikling de første ti år tæt, hvorefter der tages stilling til, hvorvidt registreringerne kan foregå med en mindre hyppig frekvens. Det anbefales dog, at monitorering og evaluering sker løbende frem til år 2080.

Vi anbefaler, at monitorering og evaluering af naturtilstand følger principperne i "National metode til registrering og vurdering af indikatorer for biodiversitet i byer" (tidligere National metode for kortlægning af bynatur). Metoden er samlet set beskrevet i publikationerne "Registering af indikatorer for biodiversitet i byer (AAU, 2024)" og "UrbanBioScore 1.0". Metoden medvirker til at sikre en ensartet og reproducérbar indsamling af data for biodiversitet i byer, der kan danne grundlag for senere vurdering og scoring af naturen i de kortlagte habitater. Metoden anvendes af By & Havn og af Københavns Kommune i forbindelse med screening af potentialer for biodiversitet og partnerskab for biodiversitet ved Københavns Kommune m.fl.

5. Følgegruppe

Nordør og Nordhavnstippen danner tilsammen et ca. 40 hektar stort naturområde, og der er stort potentiale for, at området kan få en væsentlig betydning for områdets samlede biodiversitet. Til at bistå Københavns Kommune ift. at prioritere plejeindsatser og løbende tiltag, foreslås det at invitere udvalgte fagpersoner med relevant baggrund og erfaring med i en følgegruppe. Gruppen kan f.eks bestå af naturvidenskabelige forskere, repræsentanter fra DOF/Fugleværnsfonden og praktikere med relevante specialer, men også specialister fra humaniora eller samfundsvidenskab kan være relevante.

Forbedring af biodiversitetstilstand

I takt med at parken udvikles vil antallet og kvaliteten af habitater stige. Særligt Volden med den 4,5 hektar store åbne skovplantning er et helt nyt element, der introduceres på området, og som potentielt kan tiltrække mange nye arter. Sammen med introduktion af naturbaseret pleje, herunder græsning som driftsmetode, vurderer vi, at det er realistisk at forvente en samlet stigning i biodiversitetstilstanden fra moderat til god på en god del af området frem mod 2080.

Hvordan har vi lavet fremskrivningen?

Vi har taget afsæt i "National metode til registrering og vurdering af indikatorer for biodiversitet i byer" og den tilhørende "UrbanBioScore 1.0", herunder med inddragelse af den såkaldte ekspertvurdering, som ligger til grund for pointskalaen, hvor 100 er den bedste naturkvalitet opnåelig i Danmark. For 2025 har estimeret den nuværende biodiversitetstilstand ud fra feltbesøg og forhåndenværende redegørelser. For 2030, 2060 og 2080 har vi estimeret en realistisk målsætning, baseret på vores samlede forslag inklusiv indsatser for naturbaseret drift og pleje. Tallene skal ved projektets opstart kvalificeres gennem biodiversitetsbaseline, ligesom målene for 2030, 2060 og 2080 kan drøftes og eventuelt justeres som del af projektudviklingen.

Referencefoto 1
En nødvendig tilbagevendende intervention er stedvis nulstilling af græsdækkede flader så et nyt successionsforløb kan starte. F.eks ved at skrabe overjord med vegetationsdække bort og lade planter spire frem på ny.

Reference foto 2
Store græssende dyr holder områder lysåbne og skaber strukturel variation når de spiser helt i bund nogle steder og efterlader andre områder ugræsset. Heste er populære hos publikum.

Referencefoto 3
Højstaudesamfund udvikler sig hurtigt i fugtige hjørner, hvor der ikke græsses, men mindre partier med gederams, brændeælder og høje græsser er et godt supplement til lave urter og græsser, fordi de skaber biologisk og strukturel variation og er levested for arter med andre præferencer.

Fokusområde 8
Udvikling i etaper

Nordør er et naturbaseret byrum, der skal have tid til at gro. Det vil formentlig tage det meste af en generation for parkens træer at vokse sig høje og store. Tilsvarende er bydelen Nordhavn også først helt udbygget i 2060. Desto mere giver det mening, at københavnerne er med til at følge og præge udviklingen de næste 30-50 år. Det er dog i vores øjne mindst lige så vigtigt, at dialogen fastholdes før og under anlæg. Værdien af en tidlig og omfattende inddragelsesindsats er, at der skabes et stærkt ejerskab hos de involverede.

Forhåbentligt kan vi inden for et par år få lokale ildsjæle til at slå rødder i området og være med til at præge udviklingen med selvgroede initiativer. Hvor der en dag skal ligge formidlingscenter, afsættes der i basisparken et areal til et forankringscenter. Her kan alle foreninger eller institutioner midlertidigt opstille en hytte, en vogn, en forskningsstation, et dansegulv eller en kunstnerisk installation. Ligesom området oprindeligt er blevet til læs for læs, skal den fortsatte udvikling drives af initiativ på initiativ.

I det følgende beskrives vores anbefaling til, hvordan Københavns Kommune bedst muligt organiserer en adaptiv udviklingsproces, som på den ene side udstikker en tydelig retning for en trinvis realisering af Nordør – og på den anden side giver tid og plads til at ting kan ske undervejs. Udviklingsprocessen rammesættes af fire gennemgående indsatser, som strækker sig henover og fire scenarier og fire milepæle (se diagram nedenfor).

Formålet med udviklingsprocessen er
- At sikre fleksibilitet i udviklingen og muligheden for at tilpasse parken efter ønsker og behov.
- At sikre at en bred skare af stakeholdere er med til at udvikle parken.
- At sikre en ramme for at livet kan udfolde sig allerede fra 2025.
- At sikre naturoplevelser og formidling fra og med 2025.
- At sikre løbende indsamling af data om naturens udvikling og parkens anvendelse.
- At sikre forankring af udviklingsvision og evalueringskompetence hos et parkråd med bred sammensætning.

Parkrådet foreslås nedsat og ledet af Københavns Kommune med fagansvarlige for borger- og interessentinddragelse som sekretær. Parkrådets medlemmer udpeges blandt centrale stakeholdere, herunder By & Havn, følgegruppens medlemmer, grundejere, beboerepræsentanter mv.

Vores anbefaling skal ses i sammenhæng med, at vores forslag til en park er tænkt og udformet med en åbenhed, som kalder på en udviklingsproces med inddragelse før, under og efter anlæg. Derfor har vi valgt at præsentere vores bedste bud på, hvordan inddragelse, udvikling og drift bedst spiller sammen nu og i fremtiden.

Vi har i vores udmønting af ressoucer i tilbuddet alene taget højde for en inddragelsesproces med et omfang som beskrevet i Ydelsesbeskrivels, pkt. 3, men vi er meget åbne over for at drøfte, hvordan faciliteringen af en adaptiv udviklingsproces – med forankrings- og ervalueringsindsatser som beskrevet nedenfor – kan blive en del af vores ydelser.

Forankring

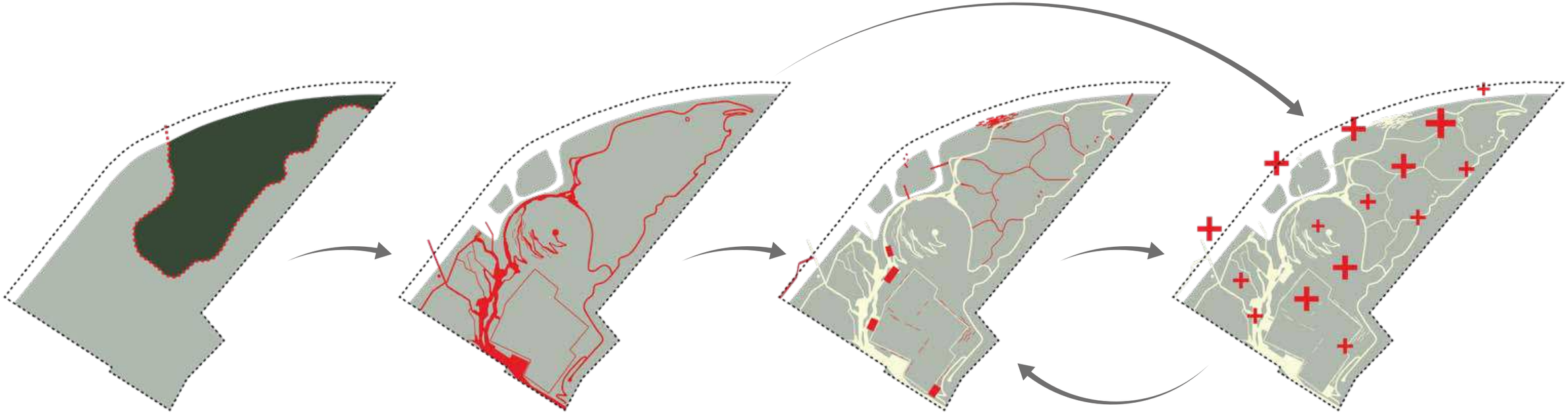
Dækker over inddragelse af københavnere og samskabelse med foreninger og institutioner mv.
Naboer og grundejere samt nuværende og kommende beboere er også i målgruppen for forankringsindsatser.

Evaluering

Parkråd evaluerer indsatser på tværs af udvikling, inddragelse, drift og pleje. På baggrund af en årlig monitorering af naturtilstand og aktivitetsudbredelse fastlægges indsatser for drift og pleje samt udvikling for hhv. det kommende år samt 5 år frem i tiden. (Modellen kendes fra Ørestad City grundejerforening og har ligget til grund for eksempelvis den etapevise udvikling af byparken.)

Vi anbefaler, at evaluering af naturtilstand følger principperne i "National metode til registrering og vurdering af indikatorer for biodiversitet i byer" (tidligere National metode for kortlægning af bynatur). Metoden er samlet set beskrevet i publikationerne "Registering af indikatorer for biodiversitet i byer (AAU, 2024)" og "UrbanBioScore 1.0". Publikationerne kan tilgås via: https://ecos.au.dk/

Det vil endvidere være oplagt at evaluere på naturens sociale, klimamæssige og økonomiske værdiskabelse, herunder eksempelvis ved inddragelse af indikatorer for økosystemtjenester og/eller ved hjælp af standarder som Singapore Index on Cities' Biodiversity. Ydermere vil det være oplagt at fastlægge en række indikatorer for sociale bæredygtighed (f.eks grønne jobs, sundhed, fællesskabskapacitet mv.) som supplement til evaluering af aktivitetsudbredelse. Dette vil kunne løftes i partnerskab med eksempelvis Københavns Universitet, Institut for Geovidenskab og Naturforvaltning. I sidste ende vil det efter nærmere afklaring være op til Københavns Kommune og parkrådet at fastlægge de endelige indikatorer for evaluering af naturtilstand og aktivitetsudbredelse. Det naturligvis også oplagt at lade CO_2-aftryk og off-site biodiversitets-aftryk indgå i den årlige evaluering i regi af parkrådet.

Nul-scenariet

Dette scenarie starter fra 2025 og løber frem til basisparken er anlagt.

Åbningstrækket er at åbne parken for offentligheden 4-5 gange om året frem til indvielsen samt at nedsætte et parkråd.

Øvrige initiativer:

- Den brede engagerende dialog om parkens udvikling genoptages fra og med 2025.
- Kvartalsvise vandringer skal give alle københavnere adgang til at opleve stedets kvaliteter.
- En årlig samling med samtaler om, hvordan og hvem der har lyst til at præge udviklingen.
- Naturens processer får lov til at indvirke på den del af Nordør, som ikke berøres af jordflytning.
- Plejeindsatser for at sikre habitater for grønborget tudse og fastholdelse af biodiversitetstilstand.
- Der gennemføres en baselineregistering og årlig monitorering af naturen.
- Parkråd evaluerer af indsatser på tværs af udvikling, inddragelse, drift og pleje.

Basisparken

Dette scenarie starter i 2030 og indebærer nogle grundlæggende tiltag i forhold til naturpleje, som fastholdes og videreudvikles i de efterfølgende scenarier.

Åbningstrækket er at få foreninger og institutioner til at indtage formidlingscentrets arealer på midlertidig basis, således at flere kan medvirke til at planlægge og afholde selve indvielsen af Nordør.

Omdrejningspunktet i basisparkens design er mødet mellem hav og land bag stensætningen. Det er ambitionen, at dette greb anlægges i god tid inden 2030, så besøgende på indvielsesdagen får oplevelsen af at naturens processer allerede har præget landskabet.

Øvrige initiativer:

- Foreninger og institutioner inviteres til midlertidigt at indtage formidlingscentrets arealer fra 2030.
- Plateauerne anvendes som midlertidige aktiviteter som f.eks byhaver eller træhotel.
- Naturlig succession og naturbaseret pleje er omdrejningspunktet for driften.
- En årlig evaluering af natur og aktiviteter danner afsæt for drift- og udviklingsindsatser.

Tillægsparken

Dette scenarie består af en række foreslåede tilvalg, jf. delopgave 2, som kan etableres løbende eller på en gang.

Tilvalg grupperes som følgende:
1. Grønne faciliteter
2. Blå faciliteter
3. Beplantning
4. Kunst og formidling
5. Fodboldfaciliteter.

Det anbefales, at evalueringen af natur og aktiviteter fungerer som grundlag for beslutning om indstilling af etablering af tilvalg.

Tillægsparken+

Dette scenarie kan iværksættes samtidig eller efter tillægsparkscenariet og består af en række endnu ikke forestillede tilvalg.

I anlægsestimatet er der afsat en pulje på 50 mio. til at realisere ideer, som formår at bundfælde sig som reelle ønsker eller behov gennem dialog og inddragelse.

Det anbefales, at evalueringen af natur og aktiviteter fungerer som grundlag for beslutning om indstilling af etablering af tilvalg.

Det anbefales endvidere, at tilvalg i dette scenarie er permanente tiltag, som falder indenfor de nævnte fem grupperinger og som derudover baserer sig på Nordørs udviklingsvision med tilhørende principper, herunder eksempelvis, at vi sikrer lige muligheder for alle overalt og at vi bruger det som er, så godt vi kan.

Bæredygtighed

Strategi for CO_2- og biodiversitespåvirkning

En park i balance

Vi tror på, at vi kan nå langt med en tilgang, hvor vi afdækker, udforsker og bruger de materialer, som er blevet tilovers andre steder i byudviklingen. Vi er derfor parate til at gå længere end, vi har gjort tidligere for at sikre, at vi skaber et positivt aftryk på natur og klima gennem indsatser med at udvikle, anlægge og drifte. Med denne tilgang kan vi skabe en park i balance, der er anlagt med løsninger, som bygger på cirkulære principper. Stedets unikke egenart giver os mulighed for at skabe noget særligt, og ved at bruge det som er, så godt vi kan, viser vi, at respekten for de planetære grænser er reel og realistisk – og en naturlig følge af vores grundlæggende tilgang; at give mere end vi tager.

Beregningsmetode og forudsætninger

LCA

50 års betragtningsperiode
LCA faser A1-A5 + B4 + C3-C4
Beregnet med InfraLCA, LCAByg, Excel (EPD), NIBIO, Pathfinder & i-Tree.

Off-site biodiversitet

50 års betragtningsperiode
LCA faser A1-A5 + B4 + C3-C4
Beregnet med data fra EcoInvent 3.11 med ReCiPe 2016 Endpoint (H) jf. byggeriets doughnut.

LCA-analysen er opgivet i **tons CO_2e** som er et udtryk for udledte CO_2 ækvivalenter i tons og inklusiv bygningers driftenergi men ikke parkens pleje.

Parkens samlede biodiversitetspåvirkning kan opdeles i to: Den biodiversitetsforbedring der skabes indenfor parkens afgræsning (on-site) og den skadespåvirkning, som finder sted i værdikæden ifm. udvinding af ressourcer og energiforbrug (off-site). For byggeri har studier vist, at off-site påvirkningen typisk udgør op mod 85% af den samlede biodiversitetspåvirkning. Off-site biodiversitet er opgivet i enheden **Species. year**, som overordnet består af tre påvirkninger: Land use change, Climate change og Pollution. I denne analyse er species.year omregnet til tilsvarende **m^2 urørt skov fældet** af hensyn til forståelsen, herunder muligheden for at kunne anskueliggøre de samlede negative og positive påvirkninger, holdt op mod hinanden.

Fremgangsmåde

- Opgørelse af materialer og arealer for basis- og tillægsparken med afsæt i anlægsestimater (og tilbudslisteskabelon inddelt i seks delområder), diverse tegningsmaterialer og arealopgørelser.
- Udregning af CO_2 udledning samt optag og biodiversitespåvirkning med antagelse om traditionelle metoder, som danner baseline.
- Baseret på baseline beregningerne, der angav parkens samlede CO_2 udledning (2.576 t CO_2e) og biodiversitetspåvirkning (5 ha urørt skov), har vi, ud fra en hotspotanalyse identificeret de fem elementer/materialer/processer med størst negativ påvirkning (se de to figurer til højre) og optimeret dem vha. variantundersøgelser med alternative tilgange og cirkulære designprincipper.
- Disse fem optimeringstiltag med fokus på bla. genbrug og cirkularitet har medført en **56% reduktion** i parkens CO_2-udledning og **51% reduktion** af parkens samlede off-site biodiversitets påvirkning.

10 bæredygtighedsprincipper

1 Genbrug spuns

Ved at bruge genbrugte stålspuns frem for nye har vi erstattet 2.160 m^2 spunsplader. Sammenlignet med anvendelse af nye stålspuns har denne genanvendelse reduceret emissionen med 84%. At spunspladerne ikke er synlige i den endelige konstruktion giver os samtidig frihed til at bruge materialer med kosmetiske forskelligheder.

2 Minimer jordhåndtering

Ved delvist at udnytte terrænet, som det er, minimerer vi behovet for jordflytning. Dette har begrænset den nødvendige interne jordhåndtering til 61.445 m3 jord. Sammenligner vi med et design, der havde påkrævet en jordhåndtering af 200.000 m3 (baseline) har vores forslag med respekt for det eksisterende terræn reduceret CO2-udledning med 69%. Hvilket igen har resulteret i at den interne jordhåndtering er reduceret 41 % (baseline) til 17% af parkens samlede emission.

3 Brug CO2-krav fra lavemissionklassen for byggeri

Det velovervejede og enkle danner grundlag for bebyggelsen. Ved at gentænke behovet for opvarmede arealer, reducerer vi både energiforbrug og materialeomfang. Sammen med anvendelsen af lette konstruktioner i biogene materialer har vi reduceret emissionen med 31%, sammenlignet med baseline og sikrer samtidig, at byggeriet opfylder kravene til lav-emissionsklassen i 2029.

4 Brug overskudssand fra udgravningsarbejde

Vi ønsker at tilføje så få nye ressourcer til parkens anlæg som muligt uden at gå på kompromis med parkens funktioner for både mennesker og dyreliv. Ved brug af overskudssand med begrænset transportafstand, eksempelvis fra udgravning af sejlrender eller Østlig Ringvej, kan vi reducere CO2- og biodiversitetspåvirkningen med mere en 95% sammenlignet med at indkøre 3.750 kvm almindelig sand (baseline).

5 Brug AEFC certificeret træ

Brug af træ har en stor påvirkning på off-site biodiversitet, hvorfor en nænsom skovdrift med respekt for skovens biodiversitetsbevarelse essentiel. AEFC er en ny og anerkendt certificeringsordning, der stiller krav til at høste skovens ressourcer med minimal belastning af biodiversiteten. Dette er i overenstemmelse med EUs skovstrategi 2030, som stiller markant skærpede krav. Ved at anvende AEFC certificeret træ, sammenlignet med træ fra traditionel skovdrift, opnår vi en reduktion på 78% i off-site biodiversitets påvirkning.

6 Brug biokul ved fire fodboldbaner

Fodboldbanerne kan bidrage både til fællesskab og klima. Ved at iblande biokul i gruslaget under banerne, forbedrer vi ikke blot græssets vækstbetingelser, men vi skaber samtidig også et betydeligt CO_2-optag. Denne dobbelte funktion sikrer at banerne, ud over at danne ramme for aktivitet, optager 3.599 t CO_2e over en 50-årig periode.

Bæredygtighedsprincip 1-6 indgår i den optimerede beregning af CO2 og biodiversitetspåvirkning som vist på næste side.

Bæredygtighedsprincip 6-10 er ikke medregnet i for nuværende, men skal ses som idégrundlag og inspiration til videre optimeringsmuligheder.

7 Brug materialer, som er tilovers

Nordhavns overskudsmaterialer indgår i parkens nye belægninger. Ved at genbruge eksisterende materialer til stier og pladser, reducerer vi behovet for nye materialer og giver samtidig overskudsmaterialer nyt liv i parken.

8 Brug jord som lokal ressource

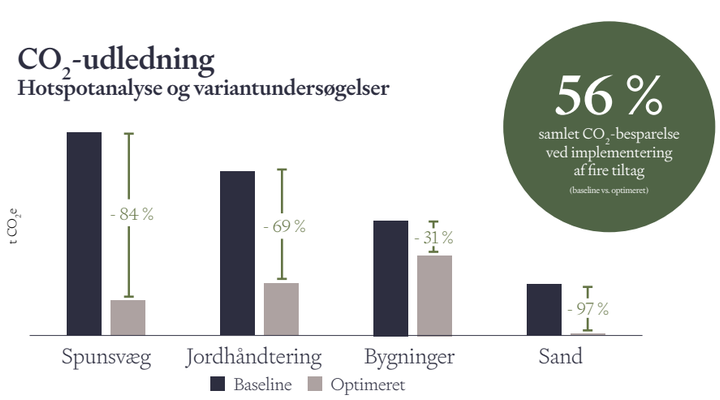
Ved at fraktionere den eksisterende jord skaber vi materialer til parkens konstruktioner. Ved at bruge jorden som en lokal tilgængelig ressource til stampede lerstier og ler-elementer, bliver jorden til byggesten i parken.

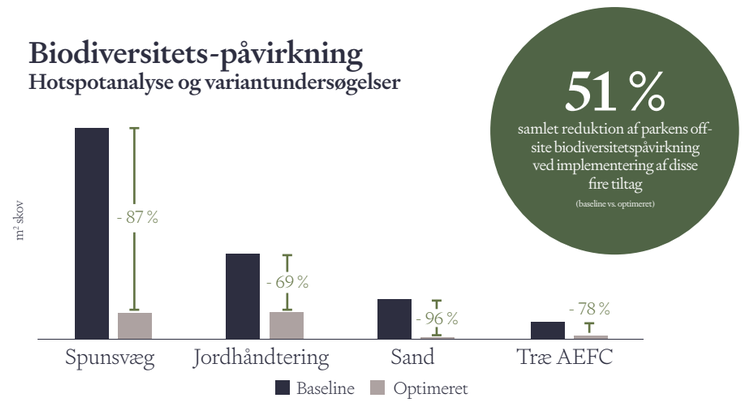
9 Brug træ som lokal ressource

Fra parkens egne træer skaber vi materialer til vedligeholdelse af parkens konstruktioner ude i fremtiden. Tømmer til shelters, udkigspunkt mod industrihavnen, fugletårn og saunaer mv.

10 Genplant og udplant

Jorddepotet kan omdannes til et levende trædepot for København og planteskole for ydre Nordhavn. Dette midlertidige hjem for træer fungerer både som naturhotel og CO2-bank, hvor træerne vokser og lagrer CO2, indtil de kan genplantes.

Bæredygtighed

Beregning af CO_2- og biodiversitetspåvirkning

Anvendelse af metode og fortolkning af resultater

Til beregning af parkens samlede off-site biodiversitetspåvirkning har vi anvendt branchens nuværende bedst tilgængelige metode, *Biotool*. Metoden er udviklet og publiceret i *Byggeriets Doughnut* (2023), med støtte fra Realdania, hvor SLA har været en central bidragsyder. Metoden er baseret på en række antagelser og simplificeringer, og den har en række mangler, som betyder at beregningsresultatet vil være behæftet med usikkerhed. Man vil ikke udtømmende kunne opgøre parkens præcise biodiversitetspåvirkning.

Metoden kan dog i høj grad anvendes til at identificere, hvilke designelementer, som er de primære kilder til biodiversitetspåvirkning, og analysere, hvilke designtiltag der kan nedbringe og mindske den negative påvirkning. På den måde har metoden været værdifuld i designprocessen i forhold til at guide vores beslutninger og planlægge reduktion af parkens biodiversitetspåvirkning i værdikæden – med fokus på biodiversitetskrisens alvor, som kalder på omgående handling.

I skrivende stund er der en branchestandard for byggeriets biodiversitetspåvirkning under udvikling, ligeledes med støtte fra Realdania, hvor Aaen Engineering er arbejdspakkeleder for metodeudvikling. Projektteamet har derfor indgående kendskab til dette område ift. at kunne sikre, at parken fremadrettet kan benytte den nyeste og bedst tilgængelige viden på dette område.

For at sætte parkens off-site biodiversitetspåvirkning i værdikæden i relation med parkens on-site værdiskabelse, har vi omsat påvirkningen i værdikæden til et bortskaffet naturareal, og sat dette i relation med den 4,1 hektar skovbeplantning, som introduceres med vores forslag til en park. Denne metode er tilsvarende ubehæftet med en række simplificeringer og usikkerheder, fordi naturarealer forskellige steder i verden ikke er direkte sammenlignelige. Beregningen skal derfor ikke forstås som eksakt viden, men i stedet ses som en anskueliggørelse af de samlede negative (off-site) og positive (on-site) påvirkninger, holdt op mod hinanden.

Konklusioner

CO_2-påvirkning
Parkens anlægsaktiviteter og materialer udleder i alt **1.133 tons CO_2** mens parkens samlede optag fra jord (2.861 t CO_2e), biokul (3.599 t CO_2e) og beplantning (9.276 t CO_2e) er i alt **15.736 tons CO_2e.**

Vi optager 14.603 tons t CO_2e mere end vi udleder.

Biodiversitetspåvirkning
Parkens anlægsaktiviteter og materialer kan omregnes til en påvirkning der svarer til **2,7 ha fældet urørt skov** off-site. (Land-use change udgør 9%, Climate change 50% pollution 41%)

On-site etableres der alene på volden **4,1 ha ny skov**.

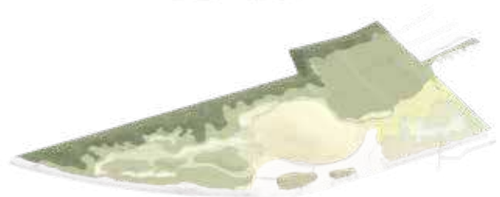
Vi planter 1,5 ha mere skov mere end vi påvirker i vores værdikæde.

Elementer	t CO_2e	m² uberørt skov
Beplantning	-9.276 t CO_2e	41.531 m² skov
5.400 stk træer	-9.006	*On-site areal af "Volden" med skovbeplantning*
3.600 stk buske	-270	
Bygninger og konstruktioner	392 t CO_2e	-11.047 m² skov
750 m² klubhus	218	-5151
120 m² drift og toilet	18	-1706
480 m² sekundært byggeri	72	-3297
4.884 m² træbroer på vand og land	84	-893
*2.000 m² formidlingscenter **	*580*	*-13.736*
Anlæg og byggemodning	544 t CO_2e	-13.459 m² skov
2.855 m² asfaltsveje	32	-1.275
13.646 m² stier	29	-1.441
5629 m³ sten til strand og dynger	302	-7.855
3750 m³ sand til stranden	6	-136
2.160 m² stålspuns	130	-2.339
Diverse byggemodning	45	-414
Jordoptag	-6.460 t CO_2e	0 m² skov
238.322 m² variende overflader	-2.861**	
28.560 m² biokul	-3.599	
Jordhåndtering	197 t CO_2e	-2.220 m² skov
61.445 m³ håndtering på grund	197	-2.220
*1.000.000 m³ rømning **	*8.440*	*-125.552*

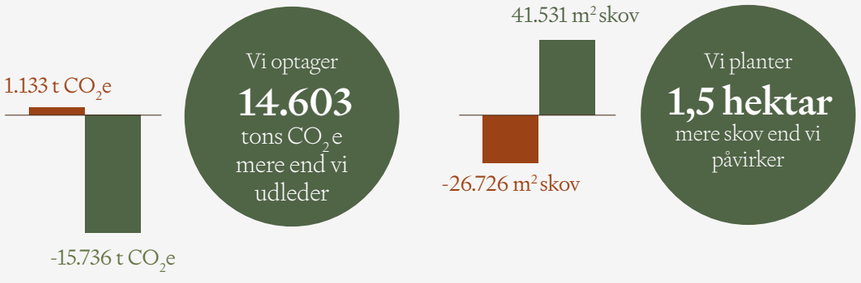

Total balance	**-14.603 t CO_2e**	**14.805 m² skov**
Negativ påvirkning	1.133	*-26.726*
Positiv påvirkning	-15.736	*41.531*
Total balance perspektiv:		
Rømning af 1.000.000 m³ jord inkluderet	*-6.163 t CO_2e*	*-110.747 m² skov*
2.000 m² formidlingscenter	*-14.023 t CO_2e*	*1.068 m² skov*

*Ikke inkluderet i beregningen se "Total balance perspektiv" for indvirkning
** Inkl. CO2 udledning i forbindelse jordhåndtering

Teknisk og økonomisk realiserbarhed

Team SLA har i hele konkurrenceprocessen haft fokus på teknisk og økonomisk realiserbarhed både i anlægsfasen og driftsfasen. Vi er bevidste om, at det fokus skal bringes med ind i alle projekteringsfaserne, i udbudsmaterialet for entreprenørarbejdet og ikke mindst under arbejdets udførelse.

SÆRLIGE RISICI

Nedenfor er beskrevet særlige risici, som vi gerne vil fremhæve som særlige opmærksomhedspunkter, der kræves ekstra fokus i udviklingen af projektet.

Myndighedstilladelser: Projektets gennemførelse er afhængig af forskellige myndighedstilladelser. Hvis ikke tilladelser kommer eller forsinkes kan det få stor betydning. Team SLA har en erfaren myndighedsansvarlig som vil sikre overblik så der søges alle relevante tilladelser og ikke mindst at myndigheder løbende "rykkes" for svar, da erfaringen siger at der ofte ses lange responstider.

Presset tidsplan: Tidsplaner skal være indrettet således at der er den nødvendige tid i alle faser til alle aktiviteter og myndighedsforhold. Tidsplanen, som indgår i udbuddet, virker realistisk. Ved planlægning af arbejdet, herunder i forbindelse med udarbejdelse af ydelsesplanen vil Team SLA sige til, hvis der er dele af tidsplanen som virker for presset. Tre års udførelse virker som tilstrækkeligt.

Jordhåndtering: Hele området består af fyldjord som er jordoverskud fra forskellige projekter. Jorden er derfor meget varierende i kvalitet og indhold, hvilket kan have indflydelse på mange forhold. Der vil være fokus på svingende bæreevne, risiko for jordskred, jorderosion ved regn og grobund for planter og træer. Der er risiko for at der vil være sætninger og formentlig kan der, ved store højdeforskelle som f.eks. mellem kote 24 på toppen Stubben og lagunen under kote 0, ske mindre jordskred. Ved Stubbens fod mod lagunen er der af den grund forudsat etablering af 10 m dyb spuns langs hele træbryggen for at sikre mod jordskred. Store højdeforskellige betyder også at der er risiko for erosion og skyllerender under kraftig regn. Disse forhold tages der højde for i den endelige detailformgivning hvor vandes retning styres, så der på forskellig vis kan ske en sikring – et tiltag der ligeledes sikrer robusthed når først parken er etableret. Detailformgivning vil blive baseret på blandt andet den indledende disponering af regnvandshåndteringen i dispositionsforslaget, hvor strømningsvejen mv identificeres. Jordens store variation betyder, at der skal tages særlige hensyn under udførelsen. Udbudsmateriale og de særlige beskrivelser for jordarbejder med tilhørende poster i tilbudslisten skal håndtere det at jorden f.eks. meget hurtigt ved regn bliver opblødt hvorved færdsel med maskiner kan forårsage store ødelæggelser. Der vil være brug for eksempelvis interimsveje og krav om, at alle overflader skal afsluttes med fald, så vandansamlinger med afledt uønsket opblødning og ekstra omkostninger undgås. Entreprenørarbejder med jord i vinterperioden skal under alle omstændigheder om muligt undgås.

Konstruktioner på skråninger: Der er både på Stubben og Volden planlagt konstruktioner af forskellige art. Disses stabilitet skal sikres. Det gælder også stiforløb på skråninger.
Byggede konstruktioner ved vandet: Vind og bølger kan udgøre risiko for skader under udførelsen som derfor kræver god planlægning af gennemførelsen.

Byggede konstruktioner på vandet: Brygge A i Tippen er på de sidste 50 m udført som pontoner på vandet. Flydende konstruktioner har bevægelige dele der påvirkes konstant alle dage og hele året – det stiller særlige krav til konstruktionen. Brygge C – på kanten i forlandet har en overgang mellem den på land funderede del og så den yderste del i vandet som formentlig vil være ponton. Bevægelige dele som påvirkes hele året skal udføres robust.

Beskyttelse af levesteder: Levesteder for dyr og planter kan lide overlast som følge at byggeaktivitet med store entreprenørmaskiner. Byggeaktiviteter fylder og der skal være fokus på god planlægning af interimsveje og kontrol under arbejdets udføres med at kørsel holdes inden for de dertil planlagte arealer.

Vandkvalitet: Øret (lagunen) skal indrettes så den bedst muligt sikrer vandgennemstrømning og dermed god badevandskvalitet. Der vil ske aflejringer og tang med mm. som skal renses op hvilket skal være muligt med en passende driftsindsats (maskinelt).

Sænkning af stensætningen: Ved sænkningen åbnes der op til havet og det er vigtigt at stensætningen under vandet genetableres og er robust for dels jorden der ligger bag og bølgepåvirkning udefra. Det skal håndteres hvordan rækkefølgen i anlægsarbejderne gennemføres – f.eks hvorvidt udgravningen, forudsat udført af By og Havn, gennemføres før sænkningen af stensætningen eller skal der være en tæt sammenhæng udførelsesmæssigt.

Stormflodssikring: Ved badestranden i lagunen skal sikring være indtænkt. Dette gælder også andre elementer i parken og der skal der aftales særlige tiltag hvis der er strømførende dele inden for risikozonen. Elskabe der kan oversvømmes vil ikke være en del af parken.
Boldbaner: Jordbundsforholdene kan gøre, at banerne bliver vandlidende og derfor hurtigt ødelagt ved brug. Team SLA har i tillægsparken forudsat god dræning, jordforbedring mv i anlægningsoverslaget for boldbanerne. Forholdet er i basisparken løst med at overflader på boldbaner er udført med ekstra hældning så vandet løber af under regn og ikke uhensigtsmæssigt opbløder arealerne unødigt.
Koordinering ift. 3. partsprojekter: Det er vigtigt at der er de nødvendige aftaler mellem parterne som kan sikre at arbejdet udføres på en aftalt måde. Det omhandler f.eks fjernvarmeledningen og By og Havns afgravning af 1 mio. m^3 jord.

Sand til lagunen: Det er forudsat at sand til lagunen kan skaffes fra sejlrende-uddybningsprojekter, udgravning til Østlig Ringvej eller lignende. Der vil blive arbejdet med en plan b for sand til stranden så der er et alternativ, hvis ovenstående ikke bliver muligt
Konstruktioner af træ: Ved overflader af træ der har berøring med havet, er der en særlig problemstilling med glatte overflader, tang og ekskrementer fra måger, der skal håndteres under projekteringen.
Etablering af beplantning: At plante unge træer og buskplanter på Volden, Plateauerne og spredte steder i landskabet direkte i leret råjord, forventes ikke at lede til højere plantedødelighed, hvis beplantningen etableres i efterårsmånederne.

Drift og pleje af natur: Der bør udarbejdes en kontrakt med den dyreholder, Københavns Kommune indgår en græsningsaftale med, som belyser ansvarsområder for begge parter. Et udgangspunkt kan være at KK varetager ansvaret for og etablering og vedligeholdelse af hegning og evt. vandkop, og dyreholder varetager ansvar ifm. transport af dyr og tilsyn herunder aftaler med evt. frivillige borgere. Der bør etableres et tæt samarbejde og åben dialog om græsningsprojektet.

FLEKSIBILITET I HENHOLD TIL- OG FRAVALG

Der vil være mulighed for til- og fravalg i forhold til materialer, ønsket levetid og vedligeholdelsesniveau.

En række elementer udført i basisparken er planlagt til at kunne udvides under tillægsparken. Under projekteringen tages højde for, hvordan der skal udvides.

Realisering af tillægsparkens elementer kan ske uafhængigt af hinanden. Der er ikke lagt op til en bestemt rækkefølge for etablering af tilvalg for at understøtte muligheden for en adaptiv udviklingsproces.
Der er mange nedslagspunkter i den store park som kan vælges til og fra uden særlige afledte konsekvenser for andre dele og dermed høj fleksibilitet. Eksempelvis vil viewpoint fra Volden ind over havnen kunne fravælges uden betydning for volden og stien på volden.

Der er særligt i området ved Tippen og Øret regnet med udvidelse af elementer ved vandet i tillægsparken:
Brygge A – Gennem kanten i Tippen etableres som en del af basisparken, så der bliver skabt adgang til vandet. I tillægsparken er der forudsat massiv udbygning af anlægget for at imødekomme aktiviteterne i og på vandet. Den valgte konstruktion med pontoner yderst vil blive fortsat i samme konstruktion og materiale. Både i basisparken og tillægsparken er omfanget ubegrænset skalerbart og dertil kan der undervejs flyttes på pontoner da de er fæstnet til betonklodser på havbunden som kan flyttes.

Udspringet i Lagunen er en ekstra konstruktion i tillægsparken som uden konsekvenser kan vælges til og fra.
Brygge C – på kanten i Forlandet Træplateauer hvor forløbet kan skaleres / suppleres over tid.
Spunsvæggen der sikrer Stubben mod jordskred skal afsluttes med en træbrygge i basisparken. Hvis ikke, skal der findes en anden afslutning med hammer på spunstoppen.

TEKNISK REALISERBARHED/BYGBARHED

I vores overvejelser om teknisk realiserbarhed og bygbarhed har vi udpeget de mest centrale elementer, og beskrevet dem nedenfor.
Åbningen i stensætningen: Løsningen skal være robust og sikre baglandet. Åbningen sker ved en ændring af tværsnittet. Arbejdet hermed forudsættes udført fra landsiden f.eks i to etaper som planlægges sammen med udgravningen i Lagunen. Første etape ned til kote ca. 0 og næste etape til kote -2. Arbejdet forventes udført over delstrækninger for ikke at få åbnet op i stensætningen over for lange stræk.

Lagunen: Det er forudsat at den største del af udgravningen sker fra land med stensætningen intakt for dermed ikke at få opfugtet fyldjorden mere end nødvendigt og for at kunne gennemføre det med almindeligt maskinel (gravemaskine og dumper). Bunden i Lagunen skal være robust også over tid, hvorfor der udlægges sand i stor tykkelse på delområdet hvor der bades og sten på det øvrige område. Sandet forventes pumpet ind fra båd og sten tilkøres, da udlægningen er længere væk fra havet.

Stubben: Vi sikrer Stubben mod jordskred ved at etablere en relativ bekostelig spuns ved skråningsfoden mod lagunen. Spunsen etableres på traditionel vis og forventes derfor ikke at indebære udførelsesmæssige særlige udfordringer.

Tippen, Brygge A: For en robust løsning er der, hvor broen skal gennem stensætningen og ud i vandet, forudsat en løsning over 50 lbm funderet på pæle. Stensætningen skal sænkes på en delstrækning i mindre omfang end ved åbningerne ved Lagunen. Den pælefunderede del udføres fra land og ved pram på vandet. Pontoner og tilhørende betonklodser sejles til og monteres via pram. Som følge af tidevandet vil der være en fleksibel rampe mellem den faste del og pontonerne således at tilgængeligheden er god 80 % af tiden (normale vandstandsvariationer).

Forbindelse til vandet for kørestolsbrugere skal virke for både den enkelte og kørestolsbrugere med hjælper. Skal kunne optage påvirkning af havet som bølger og sandvanding. Overflader må ikke blive glatte og der skal være værn i god kvalitet.

Ankomstområdet – vej, parkering og stier: Disse arealer opbygges klassisk med drænet vejkasse, bundsikringsgrus, ubundne og bundne bærelag. Afvanding af regnvand sker til traditionelt vej afvandingssystem. Særlig dræning og afvandingsløsningen gør at anlægget har lang levetid og er robust i forhold til både regn og frost. Udførelsesmæssigt er arbejdet et klassisk anlægsarbejde som ikke forventes at give særlige udfordringer. Stier i parken vil som alternativ til drænet vejkasse kunne opbygges med et nyt produkt, overbygning i Permaweb (cellestruktur) som betyder, at der ikke skal afgraves for vejkasse da Permaweb lægges direkte på afrettet terræn og fyldes med skærver og grus. Overfladen / stien vil med denne opbygning ikke være følsom over for sætninger i underbunden da den blot vil følge underlaget.

Jordhåndtering: Denne aktivitet fylder meget og vil i planlægningen få stor opmærksomhed. Dels vil arbejdets udførelse blive beskrevet med krav til afgravning og indbygningen og der vil ved udformning af terrænet blive indtænkt løsninger som bl.a. kan håndtere overfladevandet og sikre mod jorderosion.

Belysning afgrænses til ankomstområdet af hensyn til dyreliv i området. Alle armaturer skal være robuste og modstandsdygtige overfor kystnære forhold, IK10 og min. IP65. Armaturer installeres som standard med nedgravning jf. jordforhold. Der forventes ikke udfordringer i forbindelse med stormflod ved denne placering. Tilvalg for el-arbejder kan forberedes med nedgravning af trækrør til fremtidige installationer ved anlæg af basispakken.

Generelt udformes parken efter PKRs Krav til driftsvenlig udformning af nye anlæg. Parkens hovedstier indrettes så der er adgang for kommunens driftskøretøjer med rimelig afstand til de elementer der skal driftes. Det er vigtigt med en tæt og løbende dialog med KKs driftsafdeling, så det sikres at f.eks skråninger kan driftes både ift. beplantningsdrift og renhold.

Beplantning: Plantehuller til større planter som stambuske m.v. skal kontrolleres omhyggeligt for porøsitet pga. den lerede råjord og områdets historie med kørsel med store maskiner.

Vandhuller: Nye ynglevandhuller, der etableres til grønbroget tudse, kan med fordel være enkle skrab i overfladejorden foretaget af en mini digger Kørsel i landskabet med små entreprenørmaskiner, kræver ikke køreplader, da det er en fordel at skabe steder med sammenpresset jord.

En række tilvalg i tillægsparken indebærer, at der skal ske entreprenørkørsel i den allerede udført basispark. Et forhold der kræver nøje tilrettelæggelse med f.eks. adgangsveje. Det drejer sig om følgende tiltag: Øret: Udspringet – bro, muslingeskallen, Tippen: udvidelse af bro, Forlandet: ændring af hældning på stensætning og etablering af opholdsfaciliteter på kanten, Volden: bro, viewpoint, boldbaner.

ØKONOMISK REALISERBARHED/ROBUSTHED

Der er som grundlag for det afleverede anlægsoverslag opbygget en klassisk tilbudslisteskabelon der er inddelt i de 6 delområder for på den måde præcist at have overblik over anlægsudgiften på de enkelte elementer i hvert delområde. Der er tale om en successiv kalkulation og der er generelt prissat ud fra et ønske om god kvalitet. Almindelige aktiviteter som grus, afvanding, belægning, jordarbejde, terrænregulering, beplantning, belysning er prissat ud fra erfaringstal fra allerede gennemførte projekter. Der er anvendt enhedspriser som bygger på forskellige licitationsresultater og der er ikke anvendt enhedspriser fra lavestbydende. Molios prishåndbog er ligeledes anvendt.
Med ovenstående forventes enhedspriserne derfor som ret sikre.

I forbindelse med driftsskur og toiletfaciliteter i basisparken, er det forudsat, at de bydes ud som et tidligt udbud på baggrund af et dispositionsforslag.

Der er i både basisparken og tillægsparken en række elementer, der ikke er udført andre steder. Der er dog i størst muligt omfang anvendt priser for nærmest sammenlignelige elementer / konstruktioner. Eksempel er anlægsprisen på en netop anlagt 300 m lang pier som går 150 m ud i havet ved Nordborg Resort brugt som reference. Kombinationen af priser pr m2, per løbende meter og mange års erfaring er derved grundlag for prissætningen.
Mange elementer har indbygget robusthed hvor mængden og/eller ambitionsniveau kan justeres.

Eksempelvis kan størrelsen på træplantningerne justeres, hvilket kan sikre besparelser, hvis dette bliver nødvendigt. Belægninger og bredde på stier kan f.eks. ændres hvor dele kan flyttes til tilvalgsparken uden at det ændrer på den grundlæggende form. Længden på broen i Tippen kan ændres osv.
Anlægsoverslaget for de tre boldbaner er meget robust og bygger på opbygning af baner i høj kvalitet. Der er f.eks. indregnet netdræning, jordforbedring og 15 cm nyt vækstlag. Dette ambitionsniveau kan justeres.
Der er generelt afsat en pulje til sten, små konstruktioner, siddekanter mv. Disse elementer er ligeledes skalerbare.

Der er i anlægsoverslaget indeholdt anslåede udgifter til tilslutningsafgifter til forsyningen i forhold både vand, kloak og el. Der er til håndtering af spildevand forudsat tryksatte systemer med pumper. Alle forsyninger er forberedt og anlagt i basisparken. Der er f.eks. også medtaget tomrør langs hele stien i volden så der evt. senere kan tilvælges f.eks. lys.
Der er for tillægsparken regnet med relativt store udgifter til byggeplads da det er forudsat at arbejdet må udføres i flere tempi.

Kalkulationsskabelon for anlægsbudget

Delopgave 1. Basispark. Anlægsramme 70 mio. kr.

	Pris	Uforudset 20%	Total
Anlægsarbejder			
Arbejdsplads	5.210.000	1.042.000	6.252.000
Øvrige Jordarbejder (UDOVER arbejder under jordhåndtering)	1.607.000	321.400	1.928.400
Forsyning	2.590.000	518.000	3.108.000
Afvanding	1.930.000	386.000	2.316.000
Bundsikringslag	2.323.680	464.736	2.788.416
Ubundne bære lag af stabilgrus	4.754.280	950.856	5.705.136
Rodvenlige bærelag	0	0	0
Varmblandet asfalt	964.990	192.998	1.157.988
Brolægning	3.963.508	792.702	4.756.210
inventar	582.800	116.560	699.360
Beplantning	5.402.200	1.080.440	6.482.640
Diverse	78.000	15.600	93.600
Belysning	565.600	113.120	678.720
Faciliteter mv., der ikke er indeholdt i ovenstående punkter, fordelt på delområder:			
Øret:			
Lagune samt tilhørende åbning af stensætningen	3.760.000	752.000	4.512.000
Forbindelse til vandet for kørestolsbrugere	400.000	80.000	480.000
Forlandet:			
Måneskinspladsen - (Brygge C, Basisparken)	156.000	31.200	187.200
Hegning	116.000	23.200	139.200
Stubben:			
Spuns for sikring af skråning mod lagunen	9.288.000	1.857.600	11.145.600
Brygge B (Basisparken)	3.473.280	694.656	4.167.936
Plateauerne:			
Stendynger til tudserne	140.000	28.000	168.000
Pulje til formidling	124.000	24.800	148.800
Affaldsstation	280.000	56.000	336.000
Tippen:			
Legeplads	1.000.000	200.000	1.200.000
Brygge A (Basisparken)	7.100.000	1.420.000	8.520.000
Hegning	116.000	23.200	139.200
Total	**55.925.338**	**11.185.068**	**67.110.406**

	Pris	Uforudset 20%	Total
Bygninger			
Driftsskur 30m2 beliggende ifm befæstet serviceområde	400.000	80.000	480.000,00
Toiletfaciliteter/bygning(er) i form af 6 unisex toiletter inkl. et handicaptoilet	650.000	130.000	780.000,00
Total			**1.260.000**

	Enheder/ m3	Enhedspris/kr	Pris	Uforudset 30%	Total
Jordhåndtering					
Opgravning, bortkørsel af jord **OP TIL** 1 mio. m3 (udføres af Bv og Havn)	1.000.000	**0**	-	-	-
Opgravning og bortkørsel af jord UDOVER 1 mio. m3	0	**320**	-	-	-
Jordflytning internt af jord OVER ex. terræn*	61445	**20**	1.228.900	368.670	1.597.570,00
Totalbeløb					**1.597.570**

Etablering af Basispark	
Anlægsarbejder - total	67.110.405,60
Bygninger - total	1.260.000,00
Jordhåndtering - total	1.597.570,00
Alt i alt	
	69.967.975,60

Kalkulationsskabelon for anlægsbudget

Delopgave 2. Tillægspark (udover basispark) til 245 mio. kr.

	Pris	Uforudsete 20%	Total
Anlægsarbejder (UDOVER basispark)			
Arbejdsplads	16.510.000	3.302.000	19.812.000
Jordarbejder	1.814.000	362.800	2.176.800
Afvanding	380.000	76.000	456.000
Bundsikringslag	12.000	2.400	14.400
Ubundne bære lag af stabilgrus	3.082.000	616.400	3.698.400
Rodvenlige bærelag		0	0
Varmblandet asfalt		0	0
Brolægning		0	0
inventar	230.000	46.000	276.000
Beplantning	1.900.000	380.000	2.280.000
Diverse arbejder	0	0	0
Belysning	1.038.000	207.600	1.245.600
Total	**24.966.000**	**4.993.200**	**29.959.200**
Indsæt evt. ekstra poster			

	Pris	Uforudsete 20%	Total
Faciliteter anlæg (UDOVER basispark)			
Øret:			
Udspringet	3.000.000	600.000	3.600.000
Boardwalks ved udspringet og lagunen	1.800.000	360.000	2.160.000
Muslingeskallen	1.040.000	208.000	1.248.000
SUP- og svømmebane	200.000	40.000	240.000
Forlandet:			
Brygge C - på kanten inkl. sænkning af stensætning over 100 lbm	7.844.720	1.568.944	9.413.664
Lærkereden bålplads	1.220.000	244.000	1.464.000
Sauna	2.100.000	420.000	2.520.000
Fugletårn	1.600.000	320.000	1.920.000
Boardwalks på land	1.200.000	240.000	1.440.000
Stubben:			
Brygge B, udvidelse	1.710.720	342.144	2.052.864
Siddekanter	116.000	23.200	139.200
Plateauerne:			
Siddekanter mv	600.000	120.000	720.000
Træningselementer	340.000	68.000	408.000
Anlæg af 4-6 fodboldbaner	7.200.000	1.440.000	8.640.000
Tippen:			
Sauna	2.100.000	420.000	2.520.000
Brygge A - udvidelse	40.000.000	8.000.000	48.000.000
Boardwalks på land	2.350.000	470.000	2.820.000
Volden:			
Brygge D - Over kanten	5.000.000	1.000.000	6.000.000
Viewpoint på volden med kig mod københavn	2.600.000	520.000	3.120.000
Legeplads på volden	2.900.000	580.000	3.480.000
Diverse små konstruktioner	1.600.000	320.000	1.920.000
Wayfinding	500.000	100.000	600.000
Shelterpladser	3.800.000	760.000	4.560.000
Pulje til Tillægspark+ jfr. konkurrenceforslaget s. 35	50.000.000	10.000.000	60.000.000
Total		**28.164.288**	**168.985.728**

	Pris	Uforudsete 20%	Total
Bygninger			
Servicefaciliteter til fodbold. 750 m2	11.250.000	2.250.000	13.500.000
Total		**2.250.000**	**13.500.000**

*Bemærk at der skal ikke ske prissætning af formidlingscenter

Etablering af Tillægspark	
Anlægsarbejder - total	29.959.200
Faciliteter - total	168.985.728
Bygninger - total	13.500.000
Alt i alt	**212.444.928**

Efterskrift til byudviklere, politikere og investorer

Hvordan kan en ny park i Nordhavn løfte visionen for en hel bydel?

2030

I 2030 fremstår den nye park Nordør som et sted, hvor Nordhavn er allermest Nordhavn. Her bevares og forstærkes de mest værdifulde kvaliteter fra havn, by og natur på en ny måde. Parken forener det rå med det poetiske, det vilde med det rolige. Parken bliver et nyt mødested for københavnerne, hvor byens puls og havets ro smelter sammen. Parken skaber møder mellem byliv og havneliv og mellem fortid og fremtid. Parken er en hyldest til København som en by ved havet, og hvor Nordhavn bliver et levende eksempel på, hvordan man skaber bydele og byrum, der forbinder mennesker og natur.

Naturbaserede løsninger og adaptive udviklingsprocesser gør det muligt for basisparken at gro på egne præmisser og samtidig udvikle sig i takt med at bydelen vokser. Dette dynamiske landskab bygger bro mellem det menneskeskabte og naturens processer, som med tiden skaber et vildere, rigere og mere levende sted. Parken i 2030 markerer begyndelsen på en ny måde at tænke fremtidens byrum som design, der ikke står færdigt på indvielsesdagen, men som skal gro og udvikle sig over en længere periode. Parken i 2030 markerer dermed ikke en slutdestination, men begyndelsen på en rejse i dialog med københavnerne om hvordan parken, bydelen og København skal udvikle sig fremadrettet.

2060

I 2060 er Nordhavn blevet et forbillede for fremtidens byer – en levende vision for økocentrisk sameksistens mellem mennesker og natur. Nordør viser, hvordan en naturbaseret tilgang kan skabe byrum, hvor der er grobund for øget biodiversitet, klimaforbedringer, fællesskab, inklusion, tilgængelighed og lige muligheder. Nordør er blevet verdenskendt som et byrum, der balancerer byens behov med genopretning af naturens økosystemer – og hvor planter, dyr og mennesker trives side om side.

København har genopdaget sin relation til havet. Ikke kun om sommeren, men som en økologisk og æstetisk rigdom, der er et bagtæppe for livet i byen året rundt. Nordørs omfattende datasæt viser, at natur ikke alene giver en højere livskvalitet, den er også afsættet for byens bestræbelser på at modvirke biodiversitetstab og afbøde klimaforandringer, som for længst har sat sine spor i københavnernes hverdag med varmere, vådere og vildere vejr. Gennem nøje valg af drift og pleje har Københavns Kommune, at det er muligt at binde mere CO_2, end der er udledt i anlægsfasen, og at det kan lade sige udvikle naturpositive byer, hvor vores indvirken globalt kan minimeres til et niveau, der kan matches af genopretning af økosystemer lokalt.

Nordør er blevet en hjørnesten i Nordhavns bæredygtighedsmålsætninger og en påmindelse om, at vi kan lykkes med at skabe byrum, der både fornyer, forandrer og forpligter os og som vi samtidig kan være stolte af at overlade til kommende generationer.

Ny park i Nordhavn

Nordør skriver sig ind den eksisterende fortælling om bydelen Nordhavn ved at tilbyde højkvalitets natur tæt på byen. Med en beliggenhed på spidsen af halvøen er der givet optimale forudsætninger for, at naturen kan danne ramme om bylivet – og ikke omvendt.

Billedet viser tillægsparken.

